

Drum bun, cireșarii!

CAPITOLUL I

1

Peronul era ticsit de lume. Și era agitație, larmă, și atâtea gesturi și vorbe inutile, îmbrățișări și mângâieri grăbite, lacrimi șterse pe furiș, zîmbete curajoase, sau de-a dreptul eroice, și sfaturi, sfaturi repetate de zeci de ori, spuse în clipe de stînjeneală, pentru a ascunde o emoție, pentru a întrerupe un oftat sau pentru a aminti realitatea despărțirii.

— Dragul meu, ai grijă, să nu cumva să...

Nu trebuia mai mult nici pentru cel care rostea cuvintele, nici pentru cel căruia îi erau adresate. Și unul și celălalt găseau în această frază banală, neterminată, inutilă, prilejul de a respira cîteva clipe liniștite, de a se întîlni cu alte gînduri, pînă simțeau din nou, poate în aceeași fracțiune de secundă, cum îl asaltau furnicile emoției. Dar atunci răsuna încet invariabilul răspuns:

— Știu, n-ai nici o grijă, dar nici tu...

Și iarăși cîteva clipe liniște, pînă ce fluieratul unei locomotive, de undeva, din depărtare, oferea pretextul unor îmbrățișări fără vorbe, unor îmbrățișări furate, și toți aveau convingerea culpei, pentru că ochii urmăreau fără încetare ceasul mare al gării, și acele lui, din fericire, înaintau încet, încet. Și erau necesare doar cîteva vorbe pentru ca mulțimea să se deznoade și să-și destrame toate legăturile naive pe care și le crease în îndelungata așteptare, să se transforme în ceea ce era inițial: părinți, copii, frați, surori, prieteni, cunoscuți. Adică să se sfărîme în îmbrățișări, să-și elibereze toate lacrimile, să spună totul, totul într-un gest sau într-un cuvînt. Dar vorbele acelea întîrziu, parcă anume reținute, pentru a se rosti — deși toți le simțeau ca o amenințare aproape fizică, materială — pe neașteptate.

Vorbele întîrziu și mulțimea trăda cu fidelitate emoțiile prelungite, care există pesemne înaintea oricăror despărțiri, oriunde, în orice gară a lumii. Cum să nu se supună acestor reguli și gara orașelului nostru de provincie?

În masa aceea de oameni puteau fi recunoscuți undeva și cireșarii. Se deosebeau ei de ceilalți care urmau să plece cu același tren? Nu se poate răspunde sigur, dintr-o dată, la această întrebare. Dar ei erau acolo, toți, cu excepția lui Ionel, care-i aștepta undeva pe malul mării, pentru a-i antrena într-o nouă și fantastică aventură. Erau toți acolo și, cu toate acestea, trăiau clipele unei despărțiri.

Își luaseră rămas bun de la părinți, îi rugaseră să nu-i petreacă la gară, așa cum făcuseră și cu prietenii și cunoscuții lor. Părinții acceptaseră, poate numai formal, poate unii se aflau ascunși pe undeva prin mulțime. Prin urmare, cireșarii se aflau singuri în apropierea vagonului lor, probabil așteptau și ei cuvintele pe care le așteptau toți cei de pe peron. Dar acolo se oficia o despărțire. Unii o trăiau intens, alții mai puțin. Ursu era cel mai trist și, cum nu avea obiceiul să-și ascundă sentimentele, oricine putea să-i citească tristețea pe față sau în gesturi. Pentru că el vorbea întotdeauna cel mai puțin dintre toți. Maria căuta mereu cu privirile cerul, poate stelele care începeau să se vadă, și absența, izolarea ei tăcută în freamătul care vuia nu indicau oare o stare neobișnuită? Ce pricinuia această stare: despărțirea sau altceva? Victor era aproape nepăsător, prea calm, prea atent la ce se petrecea în jurul său, prea lucid pentru a i se putea atribui emoții prea mari. De aceea Ursu, văzîndu-l, clătina uneori imperceptibil din cap și privirile lui, din triste, deveneau dojenitoare și apoi parcă mai triste. Lucia, mai devreme foarte sigură, se îmbujorase la față și se simțea parcă stingherită de cînd își descoperise tatăl în mulțime. Ducea o luptă cu sine însăși, aproape că făcea un exercițiu de logică. Căuta o formulă care să fixeze un echilibru între sentiment și rațiune. Dan, încercînd să se adapteze pe rînd stărilor celorlalți, scornea glume vesele sau duioase, dar valoarea lor rămînea numai în intenție. Adevărul e că-l chinuia pe ici pe colo gîndul despărțirii.

— Să vă spun una! zise el la un moment dat, ridicînd învins din umeri. Asta e, dragii mei. Toți sîntem la fel, numai eu sînt un prost!

Victor sesiză imediat incoerența celor spuse de Dan și, văzîndu-i mai ales și mutra plouată, izbucni într-un hohot de rîs. Iar Tic, cel mai nepăsător, cel mai calm dintre toți cireșarii de pe peron, da, Tic, posesorul ad-hoc al unui zîmbet degajat, înțelegător, al unor mîini care se aciuaseră arogante în buzunare, al unor umeri care descoperiseră o înclinație oblică de

înțeleaptă superioritate, răspunse cu o voce fără nici o intonație, ca și cum ar fi rostit formula algebrică a ecuațiilor de gradul doi cu două necunoscute:

— Ai dreptate, dar nu mai era nevoie s-o spui.

— Da, da, da! acceptă Dan cu nestrămutată convingere. Să știi însă că numai din cauza ta. Sau... uite, îți jur că-mi retrag cuvintele, dacă, dacă-mi faci o surpriză...

O idee, o speranță neașteptată trecu ca un fulger prin mintea celorlalți cireșari. Se uitau toți la Tic și privirile lor deveniseră dintr-o dată rugătoare.

Tic își scoase mâinile din buzunare, și le propti în șold și, înainte de a spune ceva, își apropie încet, încet pleoapele, pînă i se împreună. Privirile lui, străbătînd greu prin mica deschizătură a genelor, se ațintiseră asupra lui Dan. Vorbi leneș, ca un om ghiftuit:

— De ce să-ți retragi cuvintele? Atît de rar te cuprinde dorul de autocritică...

— Nu-i adevărat, se răzvrăti Dan. Eu, eu recunosc întotdeauna orice, fără să mă obligे nimeni. Dacă-i vorba pe-așa, atunci tu ești cel care, cel care... brrr... stai... adică... Adică tu faci experiențe cu mine! Asta-i! Vrei să-mi întuneci gîndurile, să mi le întortochezi, și-n loc să răspunzi tu la întrebarea pe care ți-am pus-o, mă faci pe mine să vorbesc despre altceva...

— E foarte adevărat, recunosc Tic, fără să-i piară plictiseala din glas. Cu tine, așa cum te-ai calificat mai înainte, se poate prinde orice. Îți spun asta ca să vezi cît de prieten îmi este și mie adevărul. Și eu sînt capabil să recunosc orice. Amintește-ți numai...

— Nu, nu te mai las să ne duci cu vorba. Zău, Tic, nu-i așa că ne pregătești o surpriză?

Ceilalți cireșari urmăreau schimbul de cuvinte dintre Dan și Tic, și în larma gării, lucrul acesta nu era prea ușor. Mai mult ghideau vorbele după mișcările buzelor decît le auzeau.

— Hai, Ticușorule, aproape se rugă Ursu. Nu ne mai ține așa. Toți am fi bucușoi...

Tic se înduioșă pentru o clipă. De aceea își strînse și mai tare pleoapele. Dar, ca întotdeauna, găsi imediat o idee în stare să-i mențină măcar pentru puțină vreme vajnica lui încăpăținare. Știa că-i va întrista, știa mai ales că-l va nedreptăți pe Ursu, dar se gîndise prea mult timp să-și demonstreze bărbăția. Avu chiar impresia că e în fața celui mai greu examen.

— Amintiți-vă! Atunci cînd ați plecat la Peștera Neagră voi nu m-ați vrut...

— Și abia acum te-ai hotărît să ne dai replica?! i se împotrivi pe neașteptate Lucia. Nu te mai preface. Știu eu de ce cochetezi cu noi. Știu eu pe unde-ți umblă gîndurile cele adevărate.

Lucia rosti ultimele vorbe cu voce tremurată. Zărise privirile aproape poruncitoare ale lui Victor, înțelese că face o mare greșeală, dar inerția îi condusesese fără voia ei destăinuirea pînă la capăt.

Tic simți încă o dată gustul amar al unei grele înfrîngerii. Se întoarse brusc, cu intenția să-și părăsească fără nici un cuvînt prietenii, dar, într-o fracțiune de secundă, își schimbă gîndul. La urma urmei, hotărîrea lui nu era rezultatul unui capriciu, ci... în clipa aceea nici el nu știa cum să-și justifice hotărîrea. Știa numai că trebuie să-și treacă ultimul și cel mai greu examen. Se întoarse alene și se uită la Maria înainte de a răspunde:

— Mai sînt cinci minute pînă la plecarea trenului, dacă orologiul gării nu merge înainte...

Să vă spun drept, sînt foarte plictisit, și am ațita de învățat... O să vă fac o surpriză, da! O surpriză extraordinară, însă atunci cînd o să vă întoarceți... adică după ce o să descoperiți farsa lui Ionel.

Tic era mulțumit în sinea lui. Nici nu putea să găsească scuze mai bune pentru purtarea sa. Neîncrederea în chemarea lui Ionel și... izvorîta din această neîncredere, dorința de a le face celorlalți o "surpriză extraordinară". "Grozav!" se felicită el în gînd.

— Vrei să repeți aventura de acum doi ani? Vrei să te duci iarăși la Castel? Întrebă cu naivitate Dan.

Tic simți cum i se scurge sîngele din obraji. Aflase întîmplător, și era singurul care aflase, că arheologii au revenit la Cetatea Vulturilor. Și mai era cineva cu ei... Oare de aceea luase el hotărîrea eroică? Oare de aceea rezistase ispitei necunoscutului?

— Du-te Tic! îl îndemnă Maria cu voce pierdută. Du-te spre visuri, spre...

Oare ce s-ar fi întîmplat cu cireșarii dacă în acel moment nu ar fi răsunat acele cuvinte menite să destrame mulțimea de pe peron?

— Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!

Parcă se împletea și se despletea ceva acolo, pe peron. Cîteva clipe de tăcere, de uimire, apoi revărsarea unei mări agitate. Înainte, înapoi, înainte, înapoi. Și strigăte, voci, plînsete, oftături: cine oare le mai auzea?

— Fii cuminte! Să nu ieși în larg! Promite-mi, spune-mi... Și să-mi scrii, să-mi scrii...

— Aoleu! Pușorul mamei! Am uitat să-ți pun pieptenul în valiză.

— Faceți loc! Faceți loc! Mesageria... Mesageria...

— Să te mai sărut o dată, numai o dată...

— Cel puțin șapte sute de lei. Cu mandat telegrafic.

— Și în fiecare zi, măcar o oră de exerciții la latină.
 — Telefonează-mi mâine din București. La nouă seara. La opt și jumătate.
 — Va să zică dulceața... merele, lanterna, roșiile, untul, farfuria... în coș. Și sarea, și sarea...
 — Să vii negru ca o... ca un... Ptiu, Doamne, numai năzdrăvăniile îmi vin în minte.
 — Și n-ar strica o jumătate de oră la algebră. Îți găsești tu tovarăși.
 — Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!...
 — Florile, florile! Uite că ți-au scăpat... of... Să nu cumva să faci așa și în apă.
 — Să-mi trimiți bani. Îți telegrafiez eu adresa. O mie...
 — Dac-ar pleca mai repede trenul...
 — Pușor, pușor scump... Micuțul mamei. Odorașule... Vezi să nu te tai cu briciul...
 — Nu ți-ar strica nici o oră de fizică, și mi se pare că nici la chimie.
 — Să nu cheltuiești toți banii pe dulciuri... și să nu te bagi în apă...
 — Iubitu! Nu-i așa că am să-ți lipsesc mult trei săptămîni? Să fii cuminte!
 — Eu?!
 — Pune-ți jacheta! Nu vezi ce frig e?... Doamne! Ce-o să fac eu dacă răcești acolo?!...
 — Mai știi anul în care a căzut Constantinopolul... Hm... Vezi, istoria...
 — Urcați în vagoane, vă rog! Urcați în vagoane, vă rog!
 Trenul totuși porni. Tic își salută cu mîna prietenii, le ură "drum bun" și, ca să-și dovedească lipsa oricărei emoții, reflectă cîtva timp la vorbele conductorului. Descoperise în ele o inadvertență gramaticală, sau poate o doză de personalitate.

2

De mult se mistuise trenul în întuneric și-n depărtare, de mult nu i se mai auzeau ecourile; peronul devenea tot mai sărac în oameni, lacrimi și șoapte. O singură ființă rămăsese undeva la capătul peronului, o siluetă nemișcată, integrîndu-se parcă în decorul semiîntunecat al gării. Era Tic, dar semăna atît de puțin cu băiatul vesel gata oricînd să facă o șotie, o năzdrăvănie! Gînduri, frînturi de gînduri necontrolate, neterminate i se încolăceau în minte. "Oare ce-o fi cu mine?" reuși să se întrebe după un timp. Dar n-avu curajul să-și dea răspunsul sau își închipui că nu găsește răspuns la întrebarea pe care și-o pusese în șoaptă. "La urma urmei, mi s-a năzărit o întrebare neroadă. Gata! Au plecat, eu am rămas. Mîine sau chiar astă-seară..." Parcă-l apuca din nou tremuriciul. Și, ca să se stăpînească sau măcar să încerce să se stăpînească, își găsi o preocupare în a privi niște fluturi de noapte care se roteau în jurul unui bec. Privi cîteva minute intens jocul fluturilor, dădu de cîteva ori din umeri, pentru că nu descoperea nici un sens în el, pînă ce i se strecură în cap o idee insinuantă, absurdă, obsedantă: i se părea că din hora aceea care se înfiripase în jurul becului lipsește un fluture. De ce-i venise acest gînd? De unde știa el că lipsește un fluture? De ce-l obseda gîndul? Totul era atît de absurd! Erau zeci de fluturi, de musculițe, de gîndaci. Zeci și zeci de gîngănii. De unde putea ști el că lipsește din roiul acela o gînganie?... "Brrr! Oare ce-o fi cu mine?" se pomeni repetînd prima întrebare. Și, ca să nu mai cadă din nou în aiureli, luă o hotărîre bruscă. Își înfundă mîinile în buzunare, își verifică umezeala și elasticitatea buzelor și, cu un fluierat vesel, părăsi peronul moleșit, obosit și trist (dar acest sentiment nu voia să și-l recunoască). Știa că va fi gratulat cu mișcări ale capului de către cei cîtiva funcționari care populau coridoarele gării, știa că va părea un caraghios, dar mai știa că pornise la drum, că făcuse un început. Evadase din starea aceea de paralizie care-l fixase ca un stîlp pe peron.

Dar, cînd păși pragul gării afară, Tic deveni din nou ceea ce fusese pe peron. Se simți din nou paralizat, incapabil să facă vreo mișcare. Zărise ceva, departe, în fața lui. Mai degrabă simțise decît văzuse. O siluetă albă despica iute, delirant întunericul străzii. Se apropia repede și în ochii lui Tic silueta căpăta proporțiile unei arătări gigantice, din altă lume. Era într-adevăr Laura, fata în alb. Ca întotdeauna (ca întotdeauna mai ales în închipuirea lui Tic), era și de data asta — după doi ani de zile — fata în alb, prizoniera, zîna, superba stăpînă a castelului din Munții Afurisiți.

Cu părul răvășit, cu fața desfigurată, cu lacrimi de deznădejde în ochi, Laura se opri în fața lui Tic. Abia își mai trăgea răsufierea. Tic, dintr-o dată duios, bun, cu o blîndețe de catifea în priviri, vorbea, îi venea în ajutor:

— Odihnește-te... Nu mai este nevoie să întrebi. Au plecat. Au plecat de mult. Au plecat departe...

Fata în alb își duse mîinile la piept, parcă pentru a-și stăpîni bătăile inimii. Respiră de cîteva ori îndelung și-i mulțumi lui Tic din ochi. Apoi începu să vorbească încet, cu vocea tristă a unei ființe învinse:

— Din vina mea... M-am grăbit în loc să iau trenul, am preferat o mașină... un camion... Credeam că voi ajunge mai repede.

— Un camion? se pomeni că întreabă Tic, simțind cum îl gâdilă ceva pe dinăuntru. Un camion cu un șofer năsos care... care pomenea mereu de pământ?

Amintirea schimbă brusc starea tânărului. Fața i se destinse și hohote de râs erau gata de năvală. Și, fără să-și dea seama de situația caraghioasă în care se afla, începu să rîdă, abia reușind să înghețe cite ceva printre sughituri.

— Ha, ha, ha... ha... întâi a explodat cauciucul... ha, ha... Pe urmă i-a sărit acumulatorul... ha, ha, ha... Pe urmă... ha, ha... Pe urmă cauciucul din spate, amîndouă, odată...

Cireșarul avea lacrimi în ochi. Și Laura avea lacrimi în ochi. Dar văzînd, simțind aceasta, lui Tic nu-i trebui decît o fracțiune de secundă pentru a-și schimba cauza lacrimilor. Se pomeni dintr-o dată trist, profund, așa cum fusese înainte:

— De fapt sînt trist, recunosc el într-un suprem gest de remușcare. Mi-a venit în minte o întîmplare... o întîmplare stupid de veselă, dar sînt trist, zău... foarte trist.

— Înțeleg, șopti Laura cu o intonație ciudată în glas. Înțeleg mai mult decît îți închipui. Știu ce-i cu tine... îți spun imediat.

— Nu! se rugă Tic aprins de rușine. Mai bine să vorbim despre altceva. Nu vrei să ne plimbăm prin parc? Sau prin... sau prin...

Tînărul își dădea seama că e la capătul puterilor. Descoperise pe neașteptate că, pentru această întîlnire, nu-și urmase prietenii. Voise să provoace el întîlnirea, să se ducă la Castel, să apară brusc în fața zinei în alb, să rîdă, să plîngă, să privească sau să nu facă nimic, nimic. Să se arunce pentru cîteva clipe cu ochii închiși în necunoscut, cu senzația unui salt orb în gol. Nu-l preocupase viitorul, ceea ce va fi, ceea ce se va întîmpla, ci numai acele cîteva clipe de necunoscut care i se dăruiau acum. Nu le furase el, ci i se dăruiau.

Laura tresări și se pomeni vorbind, întrebînd și răspunzîndu-și totodată:

— Au plecat... au plecat toți? Da... de bună seamă. Au plecat toți, toți.

De fapt se gîndea la unul singur dintre cei care pleaseră. Prin toți îl înțelegea pe el.

— Voi veni și eu! aproape se răsti fata în alb, de parcă ar fi vrut s-o oprească cineva. Voi veni acolo, departe și voi răscoli mările, pentru că și mările sînt frumoase... Și sînt atît de albastre!

Tic se uită în jurul său. Parcă-i era frică să nu audă cineva acele vorbe. Sau poate ar fi vrut să le știe auzite numai de el. Întinse încet mîna, rugător, spre fata în alb:

— Haide! Alungă-ți tristețea... Eu... dar vocea lui suna atît de trist.

Într-un gest impulsiv de bunătate, de solidaritate, fata în alb întinse și ea mîna spre Tic. Dar nici n-o atinse pe-a acestuia. Palma ei înainta blînd în părul ciufulit al tînărului. Mîngîierea dură doar cîteva clipe, dar Tic își oferi capul cu gestul docil al unui cățeluș.

— Ești un copil, Ticușorule... rosti Laura. Ești un copil bun, duios și... foarte, foarte copil. Zău, Ticușorule, tu n-ai dreptul să fii trist. Eu... eu... Dar nici eu n-am dreptul! Nu! se răzvrăti Laura. De ce? De ce? Niciodată nu e prea tîrziu. La revedere, la revedere tuturor, tuturor celor care au plecat, care vor pleca.

Fata în alb se întoarse brusc și porni în goană undeva prin întuneric. Tic rămase cu gîtul întins ca o ființă nedreptățită căreia i s-au furat mîngîierile. Își apropie încet mîna de păr, dar, în loc să simtă arsură sau răcoare pe palmă, simți deodată un gust amar în gură, vederea i se întunecă și picioarele i se înmuieră.

Arătarea de scurtă durată se topise în noapte. Poate fusese un vis, un vis straniu, trăit cu ochii deschiși. Știa însă că totul se întîmplase aieva. Dacă ar fi putut transforma acea adiere în ceva material, în ceva care să poată fi păstrat... Pentru că adierile mîinii în părul său existaseră cîndva, fuseseră clipe prezente. De ce e nedreaptă lumea? De ce să se piardă asemenea simțiri? Orice, o haină, o carte, o foaie de hîrtie, un cui, o bucată de sfoară, o piatră, o așchie, orice poate fi păstrat, încuiat, păzit, ferit de timpuri, de necunoscut. Dar acele clipe, dar clipele fericite ale tuturor oamenilor de ce nu pot fi păstrate și păzite?

Lui Tic îi era teamă de timp și de necunoscut. Simțea parcă o șovăială într-însul. Fusese bolnav de vise și de închipuiri, întîlnirea materială cu visul acționa asupra lui ca un leac.

"Poate că sînt încă un copil, își spuse el cu un zîmbet încă amar în colțul buzelor. Sau, poate, cine știe? Ca să nu regret mai tîrziu, vreau să mai trag puțin de copilărie, s-o mai îmbrac ca pe o haină care nu este a mea, dar care mi se potrivește. Dar se poate face, oare, lucid lucrul acesta? Nu cred, nu cred..."

Oare erau gîndurile lui Tic acolo, în noapte?

Deodată răsună de undeva un bubuit de tobe și o fanfară începu să țipe, cu multe acorduri false, un cîntec vesel. Parcă se repeta în imagini mai mari scena ieșirii lui Tic din gară. Cireșarul porni la drum, potrivit și pasul după bubuitul tobei, cu direcția spre cîntec. Se înseninase

oare orașul, sau cineva, învîrtind un comutator uriaș, aprindea prozaic luminile pe străzi? Tic uitase, sau voia să uite de problema eternității simțirilor, sau, mai bine zis, a clipelor. Cîntecul vesel, cu multe intonații false, era azvîrlit lumii cu atîta entuziasm și toba cutremura atît de obsedant noaptea, încît tînărul nu mai șovăi.

— Uite-l, uite-l pe Tic... Tică! țipă un prichindel care se zgîia la lume de la poarta unei case. Te duci și tu, Tică?

Cireșarul îi aruncă prichindelului o privire atît de severă, încît acesta își duse mîna la burtă. Dar, cuprins pe dată de milă, se opri în fața lui și începu să-l mîngîie pe păr. Prichindelul încercă să bîguie cîteva cuvinte:

— Zău, dar... dar cum să-ți zic... Tic? Așa cum am auzit că vrei să ți se spună? Nene? Zău că nu pot...

— Dacă și tu îmi spui că sînt un copil, atunci, atunci... Gata! Dreptî! Înainteeee... marș!

Prichindelul se supuse, dar, după cîteva pași, îndrăzni să iasă la raport în plin mers.

— Vă rog să-mi dați voie să-mi iau un pulover. În cîteva secunde sînt înapoi. Altminteri nu mă lasă mama să plec. Așa de formă, pentru că tot nu-l îmbrac.

După cîteva secunde prichindelul se întoarse cu un pulover sub braț. Își potrivi pasul după pasul lui Tic și porni vesel spre fanfară, strigînd din cînd în cînd:

— Băieți! A venit Tic. S-a-ntors Tic. Toți după el! Să nu-i mai spuneți Tică!... Tic!... Toți după el! Ta, ta, ta, ta, ta, ta!

Tic se plimbase și pînă atunci în oraș, dar nici un prichindel nu avusese curajul să-l acosteze și să-l tutuiască. Pe fața lui apăruse din nou copilăria. Dacă zîmbetul și seninătatea cireșarului nu erau firele dantelate, vapoase ale unei iluzii...

3

Trenul gonea în noapte. Cireșarii își aranjaseră bagajele în compartiment, treabă nu prea ușoară din pricina multimei și greutății lor. Fără Ursu, fără puterea și îndemnarea lui, n-ar fi scos-o prea lesne la capăt. Răsufliînd ușurați, părăsiseră în grabă compartimentul, pentru a ocupa locuri bune la ferestrele de pe culoar. Numai Maria rămăsese singură într-un colț, surdă la chemările celorlalți și oarbă la peisajul fantomatic care defila în fața ei. Închipuindu-și că trăiește, pesemne, durerea despărțirii de fratele ei, prietenii o lăsaseră singură. Se repeziseră la ferestre și, tăcuți, își îndopau privirile cu imagini fugare, care se iveau stranii printre zăbrelele de lumină și întuneric. Poate și gîndurile și simțirile lor erau aidoma peisajelor. Dungi de lumină și de întuneric. Realitate și vis, bucurie și tristețe.

Fusese de ajuns ca unul singur dintre ei, Dan, acuzînd frigul nopții și al vitezei, să se refugieze în compartiment, pentru ca toți ceilalți să-i urmeze exemplul. Spre bucuria lor, se descoperiseră singuri acolo. Cel de-al șaselea loc, de lîngă ușă, nu era ocupat de nimeni.

— Ura! se bucură Dan. Asta zic și eu noroc. Sau cine știe? Poate că șeful gării, în mod intenționat, n-a vrut să fim stingheriți. De, cireșarii!

— Nu fi chiar atît de entuziasmat, încercă să-l domolească Lucia. Mai sînt alte gări și în consecință mai sînt și alți șefi de gară. Sau, dacă vrei, norocul nostru poate să dea, sau poate chiar a dat peste vreun călător întîrziat...

— Așa ești tu întotdeauna, pesimistă. Eu, eu sînt un optimist incorrigibil, dar nu declarat. Și în consecință... pun locul neocupat la dispoziția cireșarilor.

Și ca să evite alt răspuns, sau ca să-și exprime cît mai plastic siguranța, Dan își scoase sandalele și se întinse fără grabă, ca un bătrîn tacticos, pe cele două locuri. Nu uită, bineînțeles, să facă o grimasă de plăcere și să ofteze ușurat:

— Aaaaa!... Și acum, pentru că oricum cineva trebuie să întreprindă ceva, îmi dau cuvîntul și ridic problema cheie, problema fundamentală: De ce Tic nu a venit cu noi?

— Asta-i problema cheie? întrebă insinuant Victor.

Ursu tresări fără voia lui și se uită întrebător la Victor, dar nu descoperi pe fața acestuia nici o urmă de glumă sau de ironie. Victor părea foarte serios, parcă preocupat de o problemă gravă. I se putea citi aceasta din încruntarea feței. De aceea vlăjganul se posomori și hotărî în sinea lui să nu scoată nici un cuvînt. Absența lui Tic îl întrista. Pînă la ultima clipă sperase că prislea cel neastîmpărat se va urca în tren. Nu-și putea închipui veselie, aventură, peripeții, nu-și putea închipui lumea din jur fără Tic. Dar, mai mult decît aceasta, atitudinea lui Victor provoca o adevărată durere. Oare Victor putuse renunța atît de ușor la cel mai tînăr și mai vesel dintre cireșari?

— De ce nu-i problema cheie? răsună parcă din depărtare vocea Mariei. Sau poate că nici nu este...

— Ești și tu pe ici, pe undeva, o problemă cheie, încercă s-o ironizeze Dan. O cheie mai

mică, așa ca o cheiță, care nu prea își găsește locul în broască...

— Sau nu poate să intre, îl corija Maria cu glas domol, pentru a se cufunda apoi din nou în muțenie.

Dan se ridică într-un cot, se uită la Maria cu priviri vădit și forțat uluite:

— Se pare că urmașii familiei Florescu au căzut în... în ce? În melancolie? Sau suferă de... de ce? De amnezia perspectivei?

— Ce tot spui tu acolo? interveni Lucia. Suferi tu, mi se pare, de amnezia limbii române.

— Sau poate că ți-a jefuit ție cineva inteligența. Trebuie să-ți explic băbește. De vreme ce Maria închide ochii la ceea ce se petrece în jur, înseamnă că un timp va trăi în eter și nu-și va procura deci, printre altele, amintiri pentru mai târziu. Asta, în formula mea originală, se numește amnezia perspectivei. Dixi! Nu, nu-i nevoie să te opui. Cam știu eu ce vrei să rostești. Injurii sub formă de raționamente delicate. Și, pentru că sînt în vervă, vreau să vă spun un banc grandios... Știți de ce au cîinii coadă?... Ei?!... Pentru că n-au ceas! Banc original, propriu, zău. Paternitate absolută.

— Cred că și temperatură absolută, adăugă Lucia.

— De ce? Eu n-am văzut pînă acum nici o ființă și cu ceas și cu coadă. Bineînțeles cu coadă originală. Sau altul... De ce au boii coarne?

— Pentru că n-au ghetе, stilouri, cămăși, portofel, castraveți murați și fotolii.

— Aș, de unde. Pentru că au și vițee. Și cum vițelul este un bou în devenire... Vezi, Lucia... aceeași paternitate.

— Doamne! îl întrerupse Lucia. Cu logica asta, o să compui niște bancuri...

— Dacă ar fi fost Tic aici, brrrr! Ce replică mi-ar fi dat. Stratagema lui Dan izbutise pentru o vreme să-i scoată pe

ceilalți cireșari din gânduri, dar, cînd pronunță numele lui Tic, iarăși se schimbă atmosfera din compartiment.

— Da! Problema cheie, se retrase Dan cu sentimentul unui om înfrînt.

Și iarăși se auzi, spre uimirea lui Ursu mai ales, întrebarea oarecum ciudată a lui Victor:

— Asta-i problema cheie? E alta mult mai importantă, crede-mă, Ursule.

Cel căruia îi fuseseră adresate vorbele se strădui să scape de starea sa de tristețe, dar nu reuși. Ridică din umeri, de parc-ar fi vrut să spună "nu știu", dar imediat dădu neîncrezător din cap. Victor zîmbi puțin stingherit, căzu o clipă pe gânduri, apoi își scoase carnețelul și creionul din buzunar. Începu să scrie ceva pe o foaie de hîrtie. Maria își ațintise privirile asupra lui:

— Problema cheie... De ce n-a venit Laura la gară?

Creionul își opri mersul pe foaia de hîrtie. O secundă, două, trei. Apoi și-l continuă tremurînd.

Atentă la ceea ce se petrecea, Lucia interveni salvator:

— Te gîndești, Victor, la ceea ce ne-a spus Tic pe peron?

— Ce-a spus? sări în sus Dan. A încercat să ne împuie capul... Aoleu!

Cu ochii bulbucați și cu gura căscată, Dan ar fi stîrnit în alte împrejurări hazul tuturor. Mai ales dacă ar fi fost Tic de față, cu nelipsitele-i încondeieri. De astă dată, mutra lui caraghioasă parcă nici nu fusese zărită. Văicăreala lui însă produse tuturor gânduri febrile. Pînă și Ursu încercă să-și adune alte gânduri, iar Maria se trezea parcă încet din amorțeală.

Victor terminase de scris. Rupsesе din carnet foaia pe care trecuse doar cîteva cuvinte, o împături cu grijă și, cînd o aduse la dimensiunile unei gume mici de șters, i-o întinse lui Ursu:

— Ține asta, Ursule. Te rog s-o citești numai poimîine dimineață. Pînă atunci nu-ți cer altceva decît să-mi acorzi încredere. Scutură-te, trezește-te și consideră-te laolaltă cu toți, da, cu toți cireșarii. Problema cheie constă în ceea ce ne-a spus Tic pe peron!

Vocea lui Victor crescuse în amploare și fermitate. Cireșarii simțeau în mijlocul lor conducătorul. Ursu se gîndi o clipă la Tic, apoi la ceea ce spusese Maria cu privire la Laura, își aminti ezitarea și tremurul mîinilor lui Victor, îi ghici dintr-o dată durerea învinsă — sau poate numai ascunsă. Primind bilețelul și auzind glasul lui Victor și cererea lui aproape poruncitoare, trăi, aproape lucid, senzația trezirii. Nici nu mai avu vreme să-și facă remușcări. Încerca să afle, să ghicească ceea ce spusese Tic pe peron înainte de despărțire

— Aoleu! continuă Dan să se tînguiască. Chemarea lui Ionel! Dacă e o aiureală? Dacă e o farsă? Oare nu ne-am pripit? De ce i-am dat atît de lesne crezare?

Aceasta era problema cheie. Ce însemna mesajul lui Ionel? Telegrama pe care acesta o trimisese cireșarilor la frizeria "Higiена" conținea doar cîteva cuvinte. Își aminteau toți foaia de hîrtie pe care fusese lipită banda telegrafică:

*"Veniți urgent stop descoperire senzațională stop toți cu corturi cu barcă stop.
Ionel".*

Telegrama era adresată dintr-un sat cu nume ciudat pe care cireșarii îl identificaseră lesne pe harta Dobrogei, undeva la nord de Constanța. După câteva zile de pregătire, cireșarii hotărâseră plecarea. Îi întârziase însă procurarea biletelor. Abia la o săptămână după ce terminaseră pregătirile, izbutiseră să se urce în tren. O înștiințaseră și pe fata în alb despre expediția lor, dar ea nu putea să-i însoțească. Avea încă de lucru la Castelul celor două cruci. Îi scrisese însă lui Victor că va căuta să vină la gară, pentru a asista la plecarea lor.

Tinerii își aminteau toate acestea, refăceau conținutul telegramei, controlau înțelesul cuvintelor, înțelesul propozițiilor. Era o simplă chemare, un apel imperios, foarte concis, fără nici o explicație suplimentară. Dan, Ursu, Maria căutau tot felul de sensuri cuvintelor binecunoscute. Pe Lucia o intriga mai ales preocuparea lui Victor. De aceea nu se sfii să-l întrebe:

— Tu chiar crezi că Tic știe ceva? Vorbele lui chiar au avut darul să te descumpănească? Poate că n-a făcut decât o simplă glumă, așa cum obișnuiește el...

— De asta sînt sigur, răspunse Victor. Tic a descoperit o explicație de moment, pentru a-și justifica... hai să zicem, capriciul său... Nu vreau să spun hotărîrea lui, cum voia el să ne dea a înțelege.

— Atunci? interveni Dan. De ce ai căzut pe gânduri? Și de ce mai ales crezi că aceasta e problema cheie?

Gînditor, Victor bătea cu degetele un tact pe genunchi. Se vedea că nu e hotărît, că nu are nici un răspuns:

— Am spus că e vorba de o problemă, nu de o certitudine. O problemă nu e altceva decât o întrebare. Or dreptul de a întreba îl avem. E adevărat că mă preocupă un lucru. Ionel ne-a adresat un apel urgent. Să facem un mic calcul. Patru zile ne-a așteptat telegrama. Am pierdut trei zile cu pregătirile. O săptămână, pînă ne-am procurat bilete. În total, două săptămîni. Ce părere aveți?

— Aaaa! descoperi Lucia. Avînd în vedere urgența mesajului și întârzierea noastră, te intrigă faptul că Ionel n-a revenit cu o a doua telegramă.

— Întocmai, confirmă Victor. Două săptămîni înseamnă ceva. Și cu toate acestea...

Victor văzu un semn de tăcere în ochii lui Dan. Urmărind privirile acestuia, întoarse capul spre ușă. Ochii tuturor cireșarilor erau ațintiți într-acolo. În fața ușii compartimentului se oprise cineva. Încea să deschidă ușa și, după mari eforturi, reuși. Dan se sculă repede de la locul lui și se trezi față în față cu un om căruia nu putea să-i ghicească vîrsta. Era un bărbat aproape înalt, voluminos, cu un cap mic, lunguiet, acoperit de o coamă deasă, sură. Figura îi era palidă, cadaverică, iar ochii îi erau ascunși de niște lentile fumurii, neobișnuit de groase. Bărbia i se termina printr-un cioc ascuțit, care mări uimirea lui Dan. Ciocul nu cobora în jos, dimpotrivă, înainta orizontal și parcă voia să atingă vîrfurile nasului cînd se mișca bărbia. Personajul era însoțit de o valiză mică, elegantă, de piele și de un rucsac de-a dreptul gigantic.

Pătrunzînd în compartiment, noul pasager își scoase pălăria și salută politicos, dar fără vorbe, apoi căută cu ochii un loc pentru rucsacul său. Ursu se repezi să-l ajute și, profitînd de mișcare, ceilalți cireșari părăsiră compartimentul.

— Pe cinstea mea dacă nu-i adevărat, spuse Dan în șoaptă, după ce închise ușa. Poartă perucă. Am observat cînd și-a scos pălăria. I s-a rotit părul ca o aureolă, ca un nimb. Iar ochelarii au lentile groase cît degetul. Și ciocul, ciocul... să mor eu dacă nu-i lipit cu pap. Și-ncă a fost lipit greșit, că a intrat în conflict cu nasul. Și rucsacul, zău dacă nu are în el o barcă sau chiar un submarin. I-am văzut periscopul. Ciudat, prea ciudat personajul ăsta.

— Parcă ziceai ceva de noroc la început, fatalistule, îl apostrofă Lucia.

— Pun un "ne" înainte și gata. Rămîn fatalist. Numai că personajul ăsta nu-i nenoroc. Ar fi simplu. E... e... zău dacă nu e o problemă fundamentală...

— Poate pentru familia lui, sau pentru sine însuși, zise Victor. Hai, nu mai exagera.

Dan luă expresia unui om profund jignit:

— Bine... Eu nu mai insist. Dacă nu vreți. Dar o să vedeți voi. Ascultați-mă pe mine. Așa ceva n-am văzut în viața mea. Fiecare pîrticică pe care o posedă cetățeanul e în conflict cu alta. Ciocul cu nasul, ochii cu ochelarii, chelia cu peruca, valiza cu rucsacul, șezutul cu locul, pentru că îmi închipui că posedă bilet pentru loc. O să vedeți... Nu e o întîmplare.

În clipa aceea ieși pe ușă Ursu. Pe fața lui nu era nici o urmă de mirare. Spuse doar ca o constatare:

— Parcă-i mai grea valiza decît rucsacul. Și a trebuit să fac ceva schimbări printre bagaje ca să-i încapă rucsacul în plasă. L-am legat, altminteri putea să se prăbușească.

— Ați văzut? sări Dan. Mai grea valiza decît rucsacul. Un nou conflict, ce vă spuneam...

— Mai bine să ne preocupăm de ale noastre, îl îmboldi Victor. Sînt lucruri mult mai

importante și mai urgent de dezlegat.

— Mie mi-e foame, spuse Dan care, privind cu coada ochiului prin fereastră, îl văzuse pe noul pasager sugînd tacticos un baton de ciocolată lung și subțire ca un creion. Alt conflict: între ciocolată și gură. Eu un asemenea baton n-am mai văzut, iar o gură care să amenințe în fiecare clipă urechile cu exterminare totală nici atît. V-am spus eu...

Toți făcură haz de spusele lui Dan. Și, pentru că-l vedeau pe acesta înghițind în sec, se gîndiră și hotărîră că e momentul să ia masa de seară.

4

Circul poposise de cîteva zile în orășel, dar Tic se afla pentru prima dată în preajma lui. Înconjurat de o ceată de prichindei, cireșarul cel cîrn și ciufulit înjghebase acolo o adevărată insulă a veseliei. Nimic din ceea ce se întîmpla pe estrada din fața circului nu scăpa comentariilor sale caustice, spre hazul puștilor. Întîi apăruse pe estradă un individ cu bluză galbenă și salvari albaștri, cu un turban, cîndva alb, uriaș, pe cap, cu o barbă ca de catran. Se recomandase: Ali Ben Kali. Se jucase mai întîi cu niște mingi de ping-pong, căroră le mărea sau le reducea numărul, își înfipsese apoi cîteva cuțite în mîină, în burtă și în gîtlej, scosese dintr-o cutie de chibrituri niște șoricea albi și un boboc de rață, apoi învîrtise un iatagan lucitor, în timp ce un individ slab și deșirat anunțase, printre bubuiturile tobei:

— Urmează acum un numero extraordinare a lui maestro maestrisimo Ali Ben Kali. Uitate, bine, lume! Giniți, vă rog! Despărțirea lui capul de gîto! Dintr-una lovitura. Maestro!

— Un moment! strigase Tic. Mai bine executați figura înăuntru.

Maestrul rămăsese cu iataganul în aer, iar individul deșirat, cu limba afară din gură. Cireșarul le-o luase înainte și, cum inteligența nu prea era în favoarea celor doi, schimonoseala lor împietrită ținuse cîteva minute, îndeajuns ca grupul de puști să se cutremure de rîs. Tot Tic fusese acela care-i scosese din încurcătură pe cei doi:

— Atinge-l, maestre! Înfige-i iataganul în spate. Unu, doi, trei!...

Maestrul care descoperise dintr-o dată că știe limba română, se repezise de-a dreptul furios spre prezentatorul său, agitînd sabia prin aer. Lunganul își desfăcuse la iuțeală crăcii lungi ca niște picioroange. Din trei mișcări, ajunsese după perdelele din spatele estradei, dar iataganul îi atinse fundul și-ncă împins de o forță cumplită, spre stupefacția celui care-l mînuia. Izbucniseră niște răcnete înfiorătoare, așa cum n-ar fi scos niciodată Polonius, se auziseră niște zgomote înfundate, iar pe estradă apăruseră în zbor planat o eșarfă albă, care fusese cîndva un turban și un obiect ca o cioară cu aripile desfăcute, care fusese cîndva o barbă. Rîsul prichindeilor fusese atît de delirant, că lui Tic îi era teamă să nu li se încurce intestinele.

Fanfara atacă imediat un marș voios care te-ar fi obligat să alergi cu nouăzeci pe oră, în care Tic descoperi o melodie blajină despre o fată plîngîndu-și iubirea neîmplinită. Urmă apoi o bucată de vals inspirată din refrenul unui tango vechi și în final niște acorduri desperate, care aduceau foarte vag pe undeva cu uvertura la "Bărbierul din Sevilla". Bineînțeles, conducătorul fanfarei avusese grijă să ceară solemn instrumentiștilor:

— Acum e-acum, băieți. Să zicem aia cu cavalerii *răspicani*. Aia tare.

Pe estradă apără un individ gras, îmbrăcat cu niște veșminte ciudate, care ar fi semănat cu cele preoțești, dacă n-ar fi fost foarte portocalii, despicate în spate și cam sfîșiate pe la poale. Comitea acolo ceva între săritura în înălțime și aruncarea discului. Uneori mișcările lui aduceau cu cele ale unui vînător încolțit de trei leoparzi, care nu găsește cale de fugă. Conducătorul fanfarei făcuse cu ochiul mulțimii și șoptise misterios spre orchestră, în așa fel, ca să audă însă și lumea:

— Dans clasic! Din "Văduva vîndută" de Rigoletto. Gata! Unu, doi, trei, patru!

Și dintr-o dată Tic descoperi că individul în portocaliu era de fapt o femeie. Din spirit antisogin se feri să facă vreun comentariu, în schimb se apucă de niște scamatorii folosind doar cîteva monede și o cutie goală de chibrituri. Cutia se umplea cînd cu monede, cînd cu chibrituri, iar dacă era goală, chibriturile și monezile se aflau în buzunarele sau în pantofii puștilor. Ba, la un moment dat, trei discuri de douăzeci și cinci de bani se odihneau docile pe borul larg al pălăriei unui țăran. Dansatoarea mișca furtunos din șolduri, dar nici cei din fanfară nu se mai uitau la ea. Erau atît de fascinați de scamatoriile cireșarului, încît suflau în trompete și în tromboane, într-adevăr cu entuziasm, însă fără nici o noimă. Pînă și femeia în portocaliu începu să-și miște tot mai des gîtul, pentru a vedea ce se întîmplă acolo jos.

Cutia cu chibrituri dispăruse. Toți își controlau buzunarele, pălăriile, șepcile, ba unii duceau mîna la nas și la urechi. Se uitau mirați în jur, se pipăiau, se scărpinau în cap. Cutia se înfipsea însă în vîrfurile baghetei dirijorului. Și, cum dirijorul mișca bagheta fără să se uite la orchestră, iar orchestra sufla în alături fără să se uite la dirijor, nimeni nu văzuse, o bucată de vreme, unde

poposise cutia. O descoperise de la înălțimea estradei dansatoarea.

Toată lumea râdea... ca la circ. De teamă să nu-și piardă spectatorii, se ivi pe estradă lunganul gonit mai înainte de iatagan și începu să strige cu atîta putere, că nu mai era mult pînă să-i iasă ochii din cap...

— Pofțiți, lume! Într-un minut începe. Minunile globului. Capete care zboară. Omul cu nasul de un sfert de metru și douăscinci de vați. Iataganul lui Ali Pașa. Femeia călăreț. Șarpele cu coadă. Duo Tamburino Rino! Mortul fără cap, Îngropat de viu. Trupa de zburători Palmiero, care a dat spectacole în toată lumea și la Buhuși. Pofțiți, lume! Nemaivăzut, nemaipomenit! Parabambca! Cel mai mare crocodil atlantic din Oceanul Pacific. Pofțiți, pofțiți! Pînă la optsprezece ani reducere juma' la sută. De la opșpce ani în sus, doi pe un bilet. Marșul, maestro! Pofțiți, pofțiți! Trio Scampolo începe numărul din junglă. Acrobați, rinocer, fachiri, elefanți și gorila aproape vie, Pimpirina. Marșul, maestro!

Înduioșat, Tic dădu' semnalul de plecare trupei de prichindei. Și, cum cetățenii riscau să rămînă fără distracții, se îmbulziră spre casa circului.

Cireșarul poposi cu ceata lui în parcul din centrul orașului. Erau încă veseli puștii, dar nu prea aveau curajul să-l bombardeze pe Tic cu întrebări, pentru că observaseră pe fața acestuia un aer de gravitate. Încet, încet în jurul celor două bănci alăturate se așternu tăcerea.

— Așa, spuse Tic. Acum să trecem la chestii serioase. Mai întîi să vedem pe cine alegem în rîndul candidaților de cireșari. Aveți ceva propuneri?

Toți tăceau mîlc. Nici nu se gîndeau să deschidă gura. Fiecare se voia candidat, fiecare credea că va fi propus de celălalt. Tic îi cercetă cu privirea. Întotdeauna în asemenea momente împrumută un aer solemn, sever. Pielea puștilor era parcă împunsă de mii de țîntari.

— Va să zică aveți aceleași propuneri ca și mine. Mi-am închipuit. Să rămînă aici... Matei... Sănducu și Adrian. Ceilalți sînt liberi pînă mîine dimineată. Întîlnirea la șase și jumătate în fața ștrandului. Dacă eu am treburi, îl trimit pe Țîngulică la ora fixată... Așa că... Despărțirea!

Prichindeii nu așteptară o a doua poruncă. Părăsiră în liniște adunarea. Erau atît de înfiorați, că pînă la ieșirea din parc pășiră în virful picioarelor. Pe stradă însă începură corovăiala. Se certau cumplit, pentru că nu avuseseră curajul să se propună unul pe altul.

Tic și cei trei candidați, cei care-l ajutaseră la scamatorii, pufniră fără voia lor în rîs. În clipa cînd cireșarul își schimbă expresia feței, ceilalți făcură la fel. Parcă repetau un exercițiu de mimică.

— Așa! Problema numărul unu este cum să ne petrecem timpul mai frumos. Mai avem destul pînă la sfîrșitul vacanței. Ce-ați spune de organizarea unei expediții la Cas... la... la Peștera Neagră, de pildă? Mai luăm cîțiva necireșari cu noi... Ei?

Cei trei candidați la titlul de cireșari înghițiră în sec. Se uitau cu coada ochiului unul la altul, simțeau noduri în gîtlej, dar nu îndrăzneau să scoată o vorbă. În capul lor totul era vraiste. Tic și-i închipui coplesii de emoție și încercă să-și alunge severitatea:

— Bine, bine... Răgaz de gîndire pînă mîine dimineată. La ora șase fix, în fața ștrandului.

Prichindeii îl părăsiră pe Tic și mai aiuriți. Fiecare porni în altă direcție. Oare de ce voiau să fie singuri? Întrebarea îl zgîndărea pe cireșar. Dar nu găsea nici un răspuns.

"Cine știe ce-o fi cu ei?... Sau mai degrabă cine știe ce-o fi cu mine?"

Tic știa de fapt ce urmărește. Ceea ce le spusese puștilor: Să-și petreacă din plin restul de vacanță. Să plece undeva, să facă o descoperire, să pregătească o surpriză. Cu orice eforturi. Cam simțea el că nu va fi pe de-a-ntregul bucuros, că umblă după un surogat de aventură și de satisfacție, dar nu-și putea păta nici orgoliul, nici prestigiul.

În drum spre casă își aminti momentele prin care trecuse de la sosirea în gară. Parcă mergeau alături două ființe, două vieți. Care era cea adevărată? Laura îi mai rătăcea din cînd în cînd prin păr, dar nu ca o flacăra, ci ca o adiere. Dar parcă trecuse atîta timp de atunci! Uneori simțea că are nevoie de singurătate, de o cameră, de un pat și de o fereastră prin care să privească albastrul cerului. Alteori simțea nevoia unor ființe în jurul său, cu sau fără identitate, voia să audă glasuri, rîsete. Dar cel mai mult simțea parcă nevoia unor emoții care puteau să se ivească undeva, în lume. Și-i era teamă că el nu le va trăi. I se strecura teama în suflet ca un șarpe. Cu toată împotrivirea lui, veninul înainta sigur. Își amintea hora fluturilor în jurul becului și-i reveni gîndul obsedant că din hora aceea lipsește o gînganie.

Ajunse acasă preocupat. Tatăl lui încă nu sosisse de la uzină. Maică-sa broda prea liniștită într-un fotoliu, pentru ca

Tic să nu ghicească în gesturile și privirile ei nerăbdarea cu care-l așteptase. Se așeză cuminte pe un scaun, lîngă pian, și așteptă să se întîmple ceva.

— Da, bună seara, Ticușorule.

Abia atunci Tic își dădu seama că nu salutase și se împurpura ca o floare de mac. Încercă să bîguită ceva, dar n-avu putere. Se mulțumi doar să-și frămînte neputincios degetele.

— Înțeleg, Ticușorule, înțeleg. Prin urmare, ai rămas. Și ce ai de gând să faci?

— Multe, multe! se hotărî tînărul ca prin farmec. O să descopăr cinci cetăți și zece... zece... zece...

— Zece naivități în purtarea ta, îl ajută maică-sa. Sau una singură, dar mare, Ticușorule, mare de tot. Uite-atît de mare!

Tic văzu brațele mamei sale desfăcîndu-se larg, cît puteau de larg. Cuvintele, tonul și gestul ei îl emoționară. Se duse încet spre dînsa, îi prinse duios capul în mîini, își lipi obrazul de părul ei și întrebă cu voce șoptită:

— Oare chiar sînt un copil?

— Of, Ticușorule... Dacă pui asemenea întrebare!? Du-te la culcare, pentru că ai nevoie de somn și de vise.

Înainte de a porni spre camera lui, Tic se codi puțin, dar tot se destăinui pînă la urmă:

— Dacă sînt copil, înseamnă că mi se iartă mai ușor păcatele mici, de altfel destul de drăgălașe...

— Of, of, of, Ticușorule, rîse adînc, duios și reconfortant mama celui mai neastîmpărat dintre cireșari.

5

După o masă abundentă și veselă, care-i pricinuisese o dublă satisfacție lui Dan, deoarece — așa cum îi plăcea să spună — făcea două lucruri în același timp: mîncă și mergea, tinerii începușeră o discuție destul de aprinsă, deși vorbeau aproape în șoaptă. După primele cuvinte, Lucia avusese grijă, bineînțeles, să se adreseze noului venit cu întrebarea politicoasă: dacă nu cumva îl deranjează discuția. Personajul cu ciocul orizontal negase alene din cap și încuviințase cu mîna printr-un gest aproape elegant continuarea convorbirii. Nu catadicsise nici de astă dată să miște buzele, de parcă ar fi fost mut, ceea ce îl intrigă iarăși pe Dan. Se mulțumise doar să răspundă prin cele două gesturi, după care își reluase lectura. Citea dintr-o carte groasă (ajunsese cam pe la jumătatea ei), căreia Dan — simulînd că-și descheie sandalele — încercase să-i descifreze titlul. Dar nu reușise, pentru că era scris într-un alfabet pe care nu-l cunoștea. Tînărul își frecă bărbia cu înțeles și făcu cu ochiul celorlalți. Ar fi vrut să le spună că misterul se complică și mai mult. Se amestecase apoi în conversația prietenilor, fără să-l slăbească însă din ochi pe "pasionatul cititor".

Printr-o strategemă bine ticluită, cireșarii își discutau problemele, prefăcîndu-se că analizează subiectul unei anumite cărți. Inventaseră chiar și un titlu cărții care ar fi putut inspira cine știe ce autor: "Drum bun"! Începușeră cu amănunte menite să convingă pe cel mai necredincios dintre oameni. Întîi ridicularizaseră prologul, apoi aruncaseră anatema asupra unuia dintre eroi și, bineînțeles, asupra autorului. Cineva își aduse aminte că din volumul său lipsește fila 34-35, aceea în care Veronel (eroul nesuferit) se unge cu mîl pentru a speria niște fetețe cumînți, cu codițe și șorțulețe pepit.

— Știți, continuă Dan, fetețele, ca să se răzbune, i-au pus în pat o broască țestoasă.

— Imposibil! se împotrivi Lucia. Așa ceva nu există.

— Înseamnă că n-ai citit cartea. Dacă vrei, pun rămășag. Pe orice.

— Eu nu zic că tu n-ai citit-o. Dar e imposibil să lipsească fila 34-35.

— Extraordinar! Cum poți să știi tu mai bine decît mine?! Doar e cartea mea. Am cumpărat-o de la anticariatul numărul doi, de pe strada...

— Poftim! îi întinse Lucia o carte. Caută fila 34-35.

— Păi de ce-mi dai altă carte? Eu vorbeam de "Drum bun".

— Caută, caută! îl îndemnă în continuare Lucia. Dacă găsești o asemenea filă în vreo carte din lume, sînt în stare să mănînc toate exemplarele din "Drum bun".

Dan nu mai avea nevoie să caute. Înțelese care fusese greșeala sa. Se dădu repede bătut:

— Da, da, da! Ai dreptate. E vorba de fila 33-34. Sigur. Acum îmi aduc bine aminte. *Mea culpa*. Dar în legătură cu

telegrama, ce părere aveți? Cifrată nu era în nici un caz. De ce credeți că n-a trimis și o a doua, după atîta întîrziere?

— Pur și simplu pentru că aștepta din zi în zi sosirea prietenilor, răspunse Lucia. Cam așa încercase să explice. Dacă nu vin mîine, sau în orice caz pomîine, vin în mod sigur răspoimîine. Și așa în fiecare zi, așteptînd să vină "mîine", a trecut timpul. Nici nu se observă.

— Sau poate că s-a rătăcit cea de-a doua telegramă, se amestecă Ursu. Se mai întîmplă și asemenea lucruri, deși destul de rar.

Fu rîndul lui Victor să intervină în discuție:

— Fiindcă am creat acest proces literar, să-l continuăm. Amîndouă ipotezele sînt

plauzibile, mai ales cea redată de tine, Lucia. Așteptarea amestecată cu speranța sau cu certitudinea constituie un bun mijloc de trecere a timpului. Dacă însă izvorul, cauza care a determinat trimiterea telegramei e gravă, importantă, atunci așteptarea se transformă în nerăbdare și nerăbdarea stă de multe ori la baza acțiunilor.

— Atunci din două una, pleda Lucia. Ori cauza nu e gravă, ori trebuie să apară o a doua telegramă. Cum se pot împăca aceste două lucruri? Am impresia că se exclud.

Maria, care pînă atunci ascultase cu interes crescînd discuția, se hotărî să revină la vechea ei preocupare:

— Dar dacă totul e o farsă? Fiind vorba de proces, îmi permiteți să aduc faptele la prezent și vă sfătuiesc și pe voi să faceți același lucru. Oare n-ar trebui să considerăm și această ipoteză?

— De vreme ce discutăm alte ipoteze, spuse Victor, înseamnă că pe aceasta am eliminat-o de la bun început.

— Și am făcut oare bine? se încăpățîna în continuare Maria.

— Eu cred în autenticitatea mesajului, onorată curte. Cred, pentru că simt.

— Acesta nu-i un argument, Dan. Eu, de pildă, simt undeva o primejdie. Acesta este un argument în favoarea deraierii trenului nostru?

Dan observă o mișcare neobișnuită în ținuta celui pe care-l calificase căutător și posesor de conflicte. Oare auzise vorbele Mariei? Îl urmărea în continuare cu coada ochiului, în timp ce atenția urechilor era îndreptată spre Victor. Acesta căuta să fie, ca întotdeauna, clar:

— Și eu cred în autenticitatea mesajului, însă pe bază de logică. De ce? Pentru că mesajul conține o chemare urgentă,

indicații precise și este adresat tuturor. Veniți imediat! Veniți toți! Aduceți cutare și cutare lucru!

— Poate în vederea unei excursii, a unei vacanțe plăcute, a unei întîlniri în grup, încercă Maria să explice. O zi de necaz și apoi totul se uită.

— În asemenea situații nu se folosesc telegrame, ci scrisori amicale.

— Chiar cînd e vorba de farse, Victor?

— Crezi că e neapărat nevoie de o farsă pentru a se realiza o vacanță în grup? Farsele nu au ca scop plăcerea, ci insatisfacția. Chiar dacă trimițătorul mesajului ar fi un X, un necunoscut și tot așa ar trebui să judecăm. Darămite atunci cînd persoana e cunoscută și pot fi lesne dibuite posibilitățile ei de a face o farsă sau de a fi subjugată de o realitate? E adevărat, gravitatea faptului nu poate fi cîntărită la precizie. Orice descoperire poate fi senzațională pentru X și în același timp banală pentru Y. Aceasta e însă altă problemă în măsura în care X este sincer, în măsura în care curtea îi acordă această calitate, pentru el descoperirea este într-adevăr senzațională. Altminteri nu ar fi trimis mesajul și nu ar fi pus pe drumuri atîția oameni.

— Totuși, Victor, remarcă Lucia, tu ai fost acela care ai ridicat primul problema întîrzierii... la procesul pe care-l dezbatem aici.

— Într-adevăr, întîrzierea aceasta necesită o explicație. De ce nu a sosit a doua telegramă? Dacă... dacă nu s-a rătăcit, sau dacă nu este, să spunem, pentru că vorbim la prezent, pe drum...

Ursu se foia pe locul său. Mereu voia să spună ceva, dar nu se încumeta. Victor îi sesiză starea și-l invită cu un gest prietenesc:

— Să vedem ce idee are Ursu.

— Poate își închipuie că prietenii lui sînt plecați undeva și deci nu au dat peste telegramă.

— E într-adevăr un punct de vedere, încuviință Dan. Dar de ce n-a lăsat o adresă unde să i se poată răspunde? S-a mulțumit să trimită chemarea și gata.

Victor îi zîmbi lui Dan și-l bătu prietenește pe umăr:

— De aici pleacă ultima mea ipoteză, pe care o cred cea mai plauzibilă. De ce nu a lăsat o adresă? Pentru că eroul respectiv era în trecere prin locul unde a făcut descoperirea și prin locul de unde a trimis telegrama.

— Crezi neapărat că sînt două locuri diferite? întrebă Lucia.

— Cam spre asta înclin. Telegrama n-a fost trimisă dintr-un punct de destinație, ci dintr-un punct de întîlnire. Sînt sigur că la oficiul poștal eroul a lăsat un semn, o vorbă, poate chiar un alt mesaj, în care indică locul descoperirii, dacă între timp l-a identificat cu precizie.

Victor atrăsese asupra lui un buchet de priviri uimite. Lucia se dezmetică prima:

— Aaaa! Tu crezi că, dacă locul ar fi fost identificat cu precizie, în telegramă ar fi existat și o adresă?

— De bună seamă, confirmă Victor. Eroul a aflat ceva, s-a grăbit să comunice vestea prietenilor, subînțelegînd prin locul de expediere a telegramei un punct de întîlnire, și a plecat mai departe sau pentru a culege informații suplimentare, sau pur și simplu din obligație.

— Cum din obligație? Întrebă Dan. Din obligația de a culege informații?

— Pur și simplu din obligația de a-și urma școala, tabăra, familia... Poate că nu era de capul lui.

— Înțeleg, înțeleg, se dumeri cel care întrebuse. Sigur că da. Atunci întârzierea...

— Întârzierea poate căpăta și o astfel de explicație. Poate că a trebuit să plece într-o croazieră, sau într-o excursie de mai lungă durată, adică a fost obligat să plece. Din moment ce locul din care a expediat mesajul era un simplu loc de trecere...

— Păi în cazul acesta, spuse Ursu, poate că el e cel care tremură și-și smulge părul din cap, gândindu-se de undeva, aiurea, că noi îl așteptăm acolo...

Văzînd mutra schimonosită a lui Dan, Ursu descoperi greșeala pe care o comisese. Timid, roșu la față, încercă să se corijeze:

— Adică... adică... ăia cu telegrama, ăia care au primit-o, că noi... noi doar... Hî... zău că nu-mi place să ne fofilăm așa gîndurile printre degete, cum fac scamatorii cu mingile.

Victor făcu haz de încurcătura lui Ursu, spre disperarea lui Dan. Acesta descoperia mereu în atitudinea personajului cu cioc gesturi stranii: tresăriri, clipiri din ochi, clătînări ale capului.

— Doarme, șopti Ursu la urechea Luciei și ca-n jocul "de-a telegraful" cuvîntul răsună în urechile fiecăruia și se întoarse la Ursu preschimbât în "moare".

Dan făcuse schimbarea, pentru că nu era de acord cu observația lui Ursu. Avea părerea sa bine definită asupra personajului, și tot ceea ce Ursu considera manifestări ale unui somn de noapte în tren la el se transforma în șiretlic, simulare sau scăpare de sub control.

Fără să întrebe pe cineva, Ursu întoarse comutatorul. Compartimentul fu învăluit într-o lumină albastră, confuză. Personajul cu cioc clătînă încet din cap, de parcă ar fi vrut să mulțumească. Dorința de a vorbi le pierise tuturor. Fiecare dorea în schimb cîteva ore de somn, cu excepția lui Dan, care se voia santinelă vigilentă, dar care adormi primul. Ceilalți se molipsiră de la el. Pleoapele deveneau tot mai grele, gîndurile tot mai încîlcite. Se iviră într-un tîrziu și visele. Ape albastre, valuri, sirene. Lui Dan însă îi da mereu tîrcoale un pește-spadă. îl amenința furios și, din cînd în cînd, spada ascuțită îi zgîria fața. De mult își odihnea Dan capul pe umărul vecinului său, iar ciocul acestuia se proptise în obrazul cireșarului.

Trenul gonea, gonea neobosit prin noapte, spre marea cea albastră, care ascundea pesemne o taină mare, menită să fie dezvăluită lumii de cutezătorii cireșari.

CAPITOLUL II

1

Tic se sculă cu noaptea în cap. Își făcu la repezeală un pachetel cu de-ale gurii, scrise pe o bucată de hîrtie cîteva cuvinte, prin care-și înștiința părinții că se duce la ștrand, și cu amintirea unor vise ciudate, încîlcite, porni în pas vesel spre locul întîlnirilor. Tîngulică, fidel, se luă pe urmele lui fără să aștepte vreo invitație specială. Ajunseră la ștrand cu aproape jumătate de oră mai devreme. Graba cireșarului avea o explicație anume, nu se datora nu știu cărui zel. Tic era pe deplin convins, pe baza unei experiențe îndelungate, că prichindeii cărora le conferise într-un moment de slăbiciune titlul de "cireșari" vor sosi la întîlnire cu cel puțin un sfert de ceas înainte de ora fixată și voia să-i observe pe ascuns. Atitudinea lor din parc, mai ales în momentul despărțirii, îl cam intrigase. Ceva se întîmpla cu ei, gîndea Tic, și nu putea lăsa atitudinea lor pe seama emoției. Își găsi un ascunziș într-un boschet, destul de aproape de intrarea ștrandului, pentru a-i vedea și a-i auzi bine pe cei trei candidați de cireșari. Tombi, observînd manevrele stăpînului său, își găsi singur un refugiu, trecînd cu o nepăsare definitivă pe lîngă niște javre care făceau tot felul de eforturi pentru a-și scoate în evidență grațiile canine.

Cireșarul nu greșise deloc în previziunile lui. Cam cu un sfert de ceas înainte de ora întîlnirii, sosiră din direcții diferite cei trei puști ("puști" era denumirea predilectă pe care le-o dăduse Tic, în ciuda diferenței de vîrstă destul de mică dintre ei și dînsul). Și, așa cum își închipuise Tic, puștii se așezară pe banca de lîngă intrare, parcă anume pusă acolo ca să poată fi observați în toate mișcărilor și vorbele lor. Ceea ce cireșarul însă nu prevăzuse era încremenirea și muțenia celor trei. Stăteau ca bătuți în cuie pe bancă, toți cu mutre de blegi și cu buzele lipite, de parcă le-ar fi cusut cineva cu ață cizmărească. Nici măcar nu se uitau unul la altul, nici nu-și dăduseră mîna cu aerul acela de oameni mari care le era specific, nici nu-și spusese bună dimineată. Stăteau încremeniți, așteptînd parcă să le cadă un par în cap. Nici cînd Tic azvîrli cu îndemînare o piatră în mijlocul lor nu se sinchisiră să se miște. Cireșarul nu

mai putea răbda. Îi dădu o comandă scurtă lui Țombi și cîinele, înțelegînd planul stăpînului, își părăsi locul, făcu un ocol iscusit pînă ajunse în spatele băncii. Întîi lătră ca un apucat, apoi luă o poziție caraghioasă de saltimbanc șchiop. Prichindeii întoarseră ca la o comandă capul spre dînsul. Știa al cui e cîinele.

Două secunde mai tîrziu Tic fu lîngă ei. Tuși provocator și cei trei, surprinși de neașteptata apariție, holbară ochii ca în fața unei arătări din altă lume.

"Doamne, ce blegoși!" gîndi în sinea lui Tic. Trebuie să-i destitui imediat.

— Hei, cetățenilor! spuse el cu voce tare. După cîte văd, punctualitatea nu e inamicul vostru numărul unul. Va să zică v-ați gîndit toată noaptea...

Tic nu mai avea nevoie să-i întrebe. Constatase după fețele lor trase și după cearcănele din jurul ochilor că somnul nu reușise să-i învingă decît în zori.

"Ce să fac eu cu mortăciunile astea? Să-mi retrag cuvîntul?... Unde vi-i entuziasmul? Las' că v-arăt eu!"

— Așa, continuă iarăși cu voce tare, v-ați gîndit, ați chibzuit, dar de ce nu apelați puținel și la vorbe, sau sînteți adepții aceluia care spunea că vorbele au fost date oamenilor pentru a-și ascunde gîndurile?

Și, pentru că vorbitorul încercă un zîmbet, ascultătorii voră să-l imite, dar schimonoseala lor îi transformase parcă în niște bufnițe cărora li se smulgeau penele. Tic rîse de-a binelea. Prichindeii în schimb începeau să-și apropie buzele de nas.

"O fi ceva cu ei dacă sînt pe cale să scîncească... la să-i iau mai degrabă cu binișorul."

Și, cum "binișorul" în concepția lui Tic însemna îndepărtarea unor primejdii, începu sentențios:

— Mai întîi vă retrag candidaturile. Pe urmă vă interzic să mă mai strigați pe nume. Pe urmă: anularea expediției; interzicerea antrenamentelor la groapa cu nisip, defăimare în public; cîteva șoapte la urechea Cristinei; niște anonime părinților, știți voi, despre povestea aia cu brînză pe care ați ascuns-o în biserică, lîngă strănă, ca să nu poată cînta dascălul

"Preasfîntă Născătoare"; iar ca o ultimă hotărîre, concurs de înot și de salturi la trambulină. Fiecare salt mortal — retragerea unei sancțiuni. Fiecare traversare a bazinului, pe sub apă, de-a latul — retragerea altei sancțiuni. Ne-am înțeles?

Deși nu prea era mulțumit de nivelul entuziasmului manifestat de cei trei candidați, Tic îi lăsă totuși să intre pe poarta ștrandului.

— Intrați! le porunci el, apoi se adresă portarului uimit de severitatea cu care vorbea: Sînt elevii mei la cursurile de înot.

— Dar dumneavoastră? își luă inima în dinți portarul.

— O clipă, se scuză tînărul și se aplecă spre Țombi pentru a-i da niște indicații.

Cîinele clătină din cap de cîteva ori, apoi se înalță cît era de lung, ducîndu-și labele dinainte la urechi. Tic îi mai făcu cîteva semne cabalistice cu mîna, din dreptul gheretei portarului, apoi, pășind pragul ștrandului, spuse cu convingere:

— Mai vin zece băieți. Tot la cursul de înot. Să nu cumva să-i confunzi cu nu știu ce derbedei. O să-i conducă Țombi, geniul acesta canin. Să nu uiți, Țombi...

— Zece... Țombi... Păi... Păi cum vine asta, domnule? De ce Țombi?

Tic era însă departe, iar Țombi făcu vreo trei tumbe pentru a nu-i da posibilitate portarului să se dezmeticească prea repede.

Cireșarul se dezbracă din mers. Avea chiloții de baie pe dînsul. Cînd ajunse la vestiar, cei trei puști îl așteptau gata de concurs. Fețele lor parcă mai prinseseră culoare. Parcă și privirile le luceau ceva mai vesele. Felul cum îi introduse Tic la ștrand îi trezise din amorțeală, iar gîndul la concursul salvator îi înviorase de-a binelea.

— Așa! începu să-i dăscălească Tic, după ce ieși din vestiar, întîi, atenție la mine. Nu uitați că eu sînt elevul lui Ursu. Și e de ajuns să spui, nu ,că ești elevul lui, hei! E de ajuns să spui că Ursu te-a salvat de la înec ca să devii peste noapte un erou al întregului oraș. Pentru că în locurile unde face baie Ursu, ehei... în locurile acelea nici peștii nu se încumetă... Va să zică atenție și... și...

O idee fugară trecu prin mintea lui. Oare pe unde-i Ursu acum? Pe unde se scaldă? Dar se descotorosi repede de ea, de teamă să nu-l cuprindă tristețea.

— Așa! Atenție. De la trambulina mare, un salt și jumătate cu cădere de măturică japoneză.

Tic nu se lăuda întotdeauna degeaba. Făcu un salt care stîrni admirația fără rezerve a spectatorilor, pentru că, alături de cei trei puști, mai erau acolo cîteva cetățeni veniți pentru cura iluzorie a ultravioletelor de dimineată sau pentru alte îndeletniciri mai puțin sanitare. Un tînăr care în București ar fi primit titlul cu rezonate cosmopolite de "bulevardier", dar care în orașel era numit în limbaj autohton "terchea-berchea", dornic să culeagă admirația și alte

daruri mai puțin spirituale ale unei "duduițe" cu gene mov și păr albăstrui, tolănită pe nisipul gros de un deget de la marginea bazinului, surîse cu oarecare dispreț după saltul lui Tic și se adresă junei colorate:

— Permiteți să pun pe prosopul dumneavoastră portțigaretul meu de aur? Că cu derbedei așaia nu știi dacă cumva poți scăpa neșterpelit.

Țanțoș își purtă apoi trupul, care aștepta parcă de zece ani un fier de călcat pentru a-i netezi cutele, spre trambulină. Ajuns pe platforma de sus, se uită câteva clipe fascinat și fascinant spre capul de lângă portțigaret, își umflă pieptul cu aer și se azvîrli în gol. Filmat, saltul putea fi reprezentat cu mari șanse la un festival de imagini suprarealiste. Speriat de căzătură, un picior se ridică în sus, altul căută o direcție aiurea spre burtă. O mînă acoperise nasul, alta se repezise spre chiloții cărora mișcarea le rupsesse elasticul. În această primă parte a saltului, mișcările, cu toate contradicțiile lor, aveau, măcar inițial, oarecare ținută. În partea a doua, însă, fiecare parte a trupului căpătă o deplină independență. Totul era rășchirat, aiurea, desprins, descompus. Din fericire, risipa aceea de carne și oase nu avu vreme să trimită burta în recunoaștere, sau poate că burta dispăruse pe undeva printre picioare. Contactul cu apa îl suferiră simultan o parte din spate, fața, mîna stîngă și, nu se poate ști cum, amîndoi genunchii. Miracolul zburător se agăță de o bară de fier, pentru a-și trage răsuflarea și chiloții care coborîseră pînă la genunchi. După ce ieși cu chiu cu vai din apă, ținîndu-și cu o mînă chiloții, se îndreptă furios spre juna înspăimîntată, smulse ca o rădăcină portțigaretul de pe prosop și scrîșni printre dinți o înjurătură, în care erau amestecate fel de fel de neamuri, pînă la strămoșii cei mai îndepărtați ai femeii cu părul albăstrui și ochii bulbucăți, fel de fel de obiecte, pînă la candelă și briceag și bineînțeles niște chestii care nu prea se obișnuiesc în literatură, care țin de anatomie, de botanică și de birjari.

După acest divertisment gratuit, cei trei puști începură concursul sub supravegherea lui Tic. În vreo două ore își recîștigară toate titlurile și drepturile. Cireșarul îi îndemna și-i îmboldea fără conținere. Din cînd în cînd se amesteca printre dînșii, sărea o dată cu ei de pe trambulină, dar stătea mai ales la marginea bazinului. Într-un astfel de moment, campionul cu portțigaretul de aur și cu pasiune pentru cacofonii se apropie de el cu gîndul să-l împingă cu piciorul în apă și apoi să ridice de fața lui cu gura pînă la urechi. Dar, tocmai cînd se pregătea să ridice piciorul, simți cum cineva îi coboară cu un băț chiloții. Se întoarse furios, dar văzu un cîine cu labele ridicate, cu priviri compătimitoare și cu niște colți ascuțiți, ieșiți, așa ca din întîmplare, afară.

— Ce e, ce vrei? Întrebă încet zburătorul. Ce te uiți așa?

Tic se întoarse și înțelese într-o clipă ce fusese pe cale să se întîmple.

— E un cîine inteligent. Are atîta compătimire în ochi! Nu, n-a văzut saltul. Dar se gîndește la ceea ce s-ar putea întîmpla cu anumiți indivizi, dacă... dacă renunță la salturi în favoarea altor îndeletniciri. Bravo, Țombi!

Nu Țombi, ci zburătorul se retrase cu coada între picioare. Tic profită de momentul de răgaz pentru a-și chema prietenii. Îi felicită cu entuziasm, căută chiar să exagereze, acordînd fiecăruia un alt calificativ, care de care mai generos, mai de invidiat.

— Bravo! Aveți șanse mari. Aproape că sînt mîndru de voi.

Puștii nu mai puteau de bucurie. Țopăiau în jurul cireșarului ca niște popîndăi, își lingeau buzele de plăcere și se uitau în preajmă după admiratori, care chiar existau în ceata cealaltă de prichindei, convocați la ștrand jumătate de oră mai tîrziu.

— Și acum să trecem la lucruri serioase, propuse Tic. Știu că v-ați gîndit toată noaptea...

Parcă intrase soarele în nori și se lăsase dintr-o dată întunericul. Chipurile celor trei candidați deveniră dintr-o dată posomorite, jalnice, distruse. Tic nu putea să-și creadă ochilor:

— V-a luat cineva mințile? Sau ce s-a întîmplat cu voi? Adrian! În calitate pe care o ai de candidat de cireșar ești obligat să răspunzi. Nu-ți poruncesc. Un cireșar nu poruncește altui cireșar.

Adrian își luă inima în dinți și răspunse cu o spaimă de moarte în glas:

— Știi... plecăm la mare, în tabără. Asta e... Deseară la șapte și jumătate pleacă trenul...

— Toți trei? Întrebă Tic mai mult emoționat decît uimit.

— Toți trei! Răspunse același Adrian. Ne-am înscris cu două săptămîni în urmă...

— Unde plecați?

— Pe malul mării... lângă Constanța... Dacă am fi știut...

Tic se scarpină o clipă în cap, apoi gînditor își încrucișă brațele:

— Va să zică plecați și voi... Asta era... Ce pot să vă spun? Să petreceți frumos și să vă comportați ca niște adevărați cireșari... Deși... să vă spun drept... îmi cam pare rău... Sau, știu eu?... Drum bun!

Îi făcu apoi un semn lui Țombi și se retraseră împreună la umbra unui copac.

— Ce ne facem, Țombi? Ce ne facem? Am rămas singuri și, să mor eu, dacă nu sînt mai dobitoc decît tine. Asta e!

Cîinele clătină încet din cap a încuviințare, dar se pomeni imediat apucat de urechi și scuturat cu îndîrjire. Și-n loc să scheaune, se gudură pe lîngă stăpînul său. Știa el, de multă vreme, că supărările preced bucuriile. Mai ales cînd se manifestă atît de acut. Îl cunoștea oare cineva pe Tic mai bine decît el?

2

Din fericire pentru cireșari, satul din care Ionel expediase telegrama era în dreapta gării, spre mare. Mergînd spre sat, tinerii se apropiau de mare. Norocul le surîse încă o dată, prin aceea că le trimise în cale un camion al unei cooperative agricole. Șoferul nu mai așteaptă vreun semn din partea lor. Opri singur și-i invită pe toți să urce în camion. Satul era cam la cinci kilometri de gară, dar pînă la mare, așa cum spunea șoferul, mai erau vreo zece, doisprezece kilometri.

În cîteva minute, camionul ajunsese în mijlocul satului. Tinerii coborîră, îi adresară șoferului mulțumirile cuvenite și, după plecarea acestuia, căutară oficiul poștal. Era chiar în fața lor, la o aruncătură de băț. Într-adevăr, așa cum prevăzuse Victor, la oficiu îi aștepta un plic lăsat acolo de Ionel. Scrisoarea, deși lungă, nu era prea edificatoare, dar confirma întru totul concluziile discuției din tren. Iată cum arăta:

"Prietenii dragi,

Vă scriu în grabă, dar, chiar dacă nu m-aș grăbi, nu v-aș putea spune prea multe în clipa aceasta. Întîmplarea a făcut să aflu un lucru de-a dreptul senzațional. Cum să vă explic... E o poveste veche, pierdută și regăsită, despre niște taine pe care marea le scoate din cînd în cînd la iveală. Nu cred că e o scornire, un fruct al imaginației, ci ceva real. Cel care îmi povestește e un bătrîn marinăr, care se pare că a văzut cu ochii lui taina sau o cunoaște în mod sigur de la alții care au văzut-o. De ce nu pot să vă dau amănunte? Pentru că trebuie să plecăm imediat și pentru că povestirea încă nu s-a sfîrșit. Profit de o clipă de răgaz, pentru a vă telegrafia și pentru a vă lăsa aceste rînduri. Chiar dacă totul ar fi o născocire, nu vă supărați că vă chem. Vom petrece împreună cîteva zile plăcute undeva, pe malul mării. Dar eu cred cu atîta convingere în povestea aceasta căreia nici nu-i știu sfîrșitul... Sînt pe un vapor care ne duce în deltă și în care am dat întîmplător peste marinărul acesta bătrîn, posesor al atîtor taine. În mijlocul istorisirii s-a defectat motorul, sau nu știu, poate că s-a împotmolit vasul în vreun banc de nisip. Cînd am văzut că se coboară șalupa pentru a-l duce pe căpitan la mal (pesemne vrea să ceară ajutor în sat, sau cine știe ce treburi are?), m-am rugat de tata să mă lase și pe mine. Tata a acceptat, iar căpitanul, foarte amabil, m-a luat cu dînsul. Gîndul meu a fost să vă telegrafiaz și să vă las cîteva rînduri.

Sînt convins că marea ascunde o taină, nu prin locurile acestea, undeva mai departe, dar nu prea departe... Iată, trebuie să plec... Mi se face semn. Și cînd mă gîndesc că trebuie să pierd două săptămîni prin deltă... Altădată m-aș fi bucurat. Acum... Așteptați-mă. Mă întorc și voi face totul ca să mă întorc cu vești sigure. Eu nu cred că e o născocire. V-aș fi dat toate amănuntele... Dar eram în dilemă. Dacă aș fi rămas să ascult pînă la capăt povestirea, n-aș fi avut posibilitatea aceasta atît de norocoasă de a vă chema. Judecați voi dacă am procedat bine. Numai să nu fie o născocire... Dar nu, nu...

*La revedere, peste două săptămîni, vineri, pe malul mării, prietenii dragi,
Ionel"*

După ce citi scrisoarea cu glas tare, Lucia adăugă ca pentru sine:

— Vineri... peste două săptămîni. Adică mîine. Ce s-ar fi întîmplat dacă am fi sosit imediat?

Răspunsul la această întrebare părea cel mai puțin util și important în acea clipă. Înțelese și Lucia. De aceea nu mai insistă. Urmă o lungă perioadă de tăcere.

— Ce ne facem? Întrebă într-un tîrziu Dan. Eu mă simt pe undeva dezumflat, așa cum sînt de obicei mingile pe maidane.

— Pentru că ești un optimist incorigibil, îl ironiza în sfîrșit Maria.

— Deocamdată avem alte treburi, interveni Victor. În primul rînd, să ne organizăm timp pentru reflecții, că în privința asta, slavă Domnului, nu sîntem în minus. Scrisoarea lui Ionel parcă e anume făcută... Toate reflecțiile pentru mai tîrziu, dacă sînteți de acord, bineînțeles. Trebuie să ajungem la malul mării și cu atîtea bagaje și pe căldura asta nu mi se pare prea ușor.

— Să căutăm o căruță, propuse Lucia. Numai pentru bagaje și pentru Dan.

— Mulțumesc. Chiar simțeam nevoia unei plimbări pe roți. Numai că nu știu cum o să găsim și unde o să găsim o căruță.

— Căruțele de obicei se găsesc în sate, dar cum noi sîntem pe vîrfurile muntelui...

— Bine, Lucia. Mă duc să caut. Numai, dacă ești bună, arată-mi și mie satul.

Dan nu glumea. Pentru că, de cînd sosiseră în sat, tinerii, în afară de cîțiva copii ascunși pe după porți, nu zăriseră nici o altă țipenie de om.

— Să întrebăm la oficiu. Trebuie să știe cineva. Cine se duce? Ursu se întorcea însă de acolo și figura lui nu arăta o încîntare deosebită:

— Toți oamenii sînt la cîmp, în partea cealaltă, dincolo de gară. Ar fi o cotigă la unul Hodoroabă, la numărul 46, numai dacă o fi cineva acasă.

Victor, Lucia și Dan porniră spre casa lui Hodoroabă. Era pe o uliță paralelă cu cea principală, chiar în spatele oficiului poștal. Bătură în poartă, dar, în afară de lătratul îndepărtat al unei jave, nu răspunse nimeni. Bătură mai cu sete și, după un timp, de undeva, din spatele casei, se ivi un țînc de vreo patru ani, negru ca tăciunele și fără nimic pe el.

— Da' se vieți, matala, să lupeți galdul? Las' că v-ala-tă mamaie...

— Mamaie! se miră Dan. Cine-i, mă prichindelule, mamaie... Aaaa! Mama mare! la cheam-o repede, că-ți dau bomboane...

— Las'... spui numa' așa, știu eu că nu-mi dai nimic...

— Atunci, uite un ban! Da' cheam-o repede, că-ți mai dau unul.

— Păi mamaie nu-i acasă... E la Plofila, acolo lîngă biserică.

— la uite ce isteț devine omul, oricît de mic ar fi, în contact cu banul! Păi să mergem la Profira.

De la Profira, cireșarii fură nevoiți să meargă la Aglaia, apoi la Săftica. Aici dădură însă peste "mamaie", o bătrînică de treabă, vioaie și meșteră la aranjatul lucrurilor. Le împrumută cotiga, ba le mai găsi și un flăcău, de vreo zece ani, care s-o aducă goală înapoi.

— Mergeți cu bine și, mai cu seamă, să vă înapoiați cu bine, le ură băbuța, cu lacrimi în ochi, de parcă s-ar fi despărțit cine știe pentru cît timp de toți fii și nepoții ei.

După aproape trei ore de mers prin soare, prin scaieți, prin nămol și foarte rar prin iarbă, cireșarii ajunseră la malul mării. Ursu cărase tot timpul cotiga încărcată cu bagaje, dar obosise mai puțin decît ceilalți. Căldura, nesomnul, nădușala îi cam moleșiseră pe aceștia.

Pe malul mării se produse însă o schimbare cu ei. Parcă era mai răcoare, pluteau și niște adieri prin aer, iar pe alocuri, pe solul acoperit din belșug cu nisip, se vedeau mici covorașe verzi. Băiatul cu cotiga luă calea înapoi plin de daruri, în timp ce cireșarii, chinuiți de foame, începură să monteze cele două corturi, pe două covorașe verzi, apropiate unul de altul. Obişnuiți de multă vreme cu campingul, montarea decurgea ca pe roate. Ursu săpase o groapă adîncă, chiar la marginea mării, pentru a adăposti în ea cele două bidoane uriașe, pline cu apă.

Colonia se înfiripase repede. Fiecare își știa rostul, rolul, obligațiile. Abia cînd totul fu gata, corturile instalate, lucrurile aranjate cu chibzuială, se gîndiră la masă. Le era o foame crîncenă. Mîncară în cort, la umbră, apoi ieșiră la soare, gata pentru plajă, pentru a privi peisajul, pentru a reflecta.

Locul în care poposiseră tinerii era la marginea unui intrînd adînc, aproape ca un golf, pe care-l făcea acolo marea. Peisajul era stereotip, plat, arid, fără nici o ridicătură, fără nici un copac, fără nici o zidire. Nici o barieră nu se ridica în fața privirilor de jur împrejur. Satul, cu oaza lui de verdeață, abia se mai zărea în depărtare. Li se părea că sînt atît de departe de lume! Pînă și marea, întîmplător, foarte liniștită în acea zi, nu aducea nici un zgomot. Era o liniște tulburătoare.

Nimeni nu rezistase tentației albastre a mării în căldura care devenea, pe măsură ce soarele se ridica spre zenit, tot mai aprigă. Intrară în apă și începură să se zbenguiască, să înoate, să-i cerceteze adîncimea. De la mal pînă hăt! departe, apa nu trecea de umeri. Loc ideal pentru scăldat și înot. Ursu se aventură în larg și, abia după cîteva sute de metri, nu mai atinse cu picioarele fundul mării. Acolo unde ajunsese el, marea se adîncea brusc. Se cufundă în apă pentru a da de fund și, după calculele lui, adîncimea mării era de vreo opt metri. Mai departe nu era nevoie să meargă. Știa că marea se adîncește mereu.

Apa era rece, poate chiar prea rece. În părțile acelea pesemne că marea era în zodia unor curenți reci, trecători. Tinerii ieșiră cam zgribuliți pe mal, dar, după cîteva exerciții, după cîteva minute de fugă, își recăpătară căldura, buna dispoziție și chiar gustul de baie. Mai cochetară de cîteva ori și cu apa, poate prea des pentru prima zi la mare, în valuri reci, așa că simțiră oboseala. După somnul scurt și agitat din timpul nopții, după drumul lung prin soare, după ce apa le supsesse vlagă, un timp oricît de scurt de odihnă li se părea binecuvîntat.

— Ei, ce spuneți, ne retragem în corturi? Întrebă Lucia. Mie, să vă spun drept, mi s-a făcut somn.

— Mie nu, răspunse Dan. Dar simt că-mi îngheață pleoapele. Aoleu... și picioarele.

Se retraseră toți în corturi. Maria și Lucia într-un cort mic, cochet, destul de încăpător însă pentru ele. Cortul băieților era mai mare, aproape dublu, așa că era loc berechet înăuntru pentru toți trei.

— Și mie mi-e somn, Ursule, spuse Victor, căutându-și locul. Parcă m-a trăsnet dintr-o dată.

— Așa-i la mare. De aceea adorm cu atîta ușurință unii pe plajă. Eu... eu am dormit bine în tren. Și înotul parcă m-a înviorat.

— Parcă tu ești om, se auzi vocea lui Dan. Tu ești un fenomen. Parcă-ai fi alcătuit din șerpi, pe cîntea mea. Nu mă refer la interior, ci la exterior... Brrrr...

— Ssst! Dacă am hotărît să dormim...

— Mă gîndeam la ăla cu cioc. Am uitat să vă spun. Fuma țigări străine. Papastratos. Cînd s-a dat jos în gară la Constanța, m-am uitat după el... Și-a schimbat ochelarii... și-a pus alții, cu rame negre și cu lentile negre... Și nu știu de unde a scos un baston cu capăt de fildes... Și un aparat de fotografiat... Și s-a întîlnit pe peron cu o namilă, care ar face parale prin bîlci... Și... Ați adormit?

Victor adormise. Ursu se furișase afară din cort fără să facă vreun zgomot.

— Ce dracu' nu mă pocnește și pe mine somnul... Și cînd mă gîndesc la scrisoarea lui Ionel! Brrr... Cîte aiureli acolo, cîte...

— Ssstt...

Străduindu-se să afle cine ceruse tăcere ultima dată, Dan adormi. Afară, înfipt parcă în mal, ca o statuie de marmură, Ursu cerceta cu privirile marea nesfîrșită.

3

Deși trecuse de mult ora prînzului, Tic nu simțea vreo atracție deosebită pentru arta culinară. Abia se atinsese de pachetul pe care și-l pregătise de dimineață, așa că Țombi avusese parte de o hrană bogată și variată. Cireșarul era atît de apăsător de gînduri, încît uitase să mai intre în apă. Stătea de multă vreme la umbra copacului, nesimțitor la țîrcoalele pe care i le dădeau fără încetare prichindeii conduși la ștrand de Țombi. Roiau ca albinele în jurul său, dar n-aveau curajul să și bîzîie. Se mulțumeau să-l observe cu privirile și să se încadreze fideli în cerul rotitor din jurul ciresarului.

După ce calculă ora cu ajutorul umbrei și stabili pentru sine că timpul se cam grăbește, Tic își trimise cîinele acasă cu un gest scurt care n-admitea replică. Se îmbracă la iuțeală și părăsi ștrandul cu hotărîrea de a trece mai întîi pe la uzină, în vederea unei convorbiri cu tatăl său. Cînd ajunse la poarta uzinei, sirena anunța terminarea primului schimb. Paznicul răspunse vesel la salutul lui ștregăresc, grăbindu-se să-i spună că inginerul Florescu n-a plecat încă. "Parcă eu nu știam — își spuse Tic în sinea lui — dar, de, a crezut omul că-mi face o bucurie." Și-i mulțumi portarului cu gestul unuia care primește o veste mare. "Cum s-ar spune, i-am redat sau i-am creat buna dispoziție." Nu-și căută părintele la birou, știa că la ora aceea n-are ce să facă acolo. Trecu prin secții și prin hale spre atelierul de montaj. Acolo, în biroul maistrului principal, îl zări prin fereastră, gesticulînd în fața unui grup de muncitori și tehnicieni.

"Aha, ședință. Înseamnă că pînă deseară nu scapă. Prea par toți odihniți..."

Deschise încet ușa încăperii, strecurîndu-și numai capul înăuntru în așa fel, ca să fie zărit de cel care conducea ședința, ceea ce se întîmplă într-o fracțiune de secundă.

— Un moment, se scuză inginerul Florescu, ridicîndu-se de la masă. Revin imediat.

Tic se retrase cîțiva pași, oprindu-se în apropierea unei mașini care scotea un zgomot infernal.

— După cîte se vede, nu prea ai gust de vorbă, țipă tatăl său, pentru a fi auzit. N-ai nevoie decît să dau din cap în semn de "da" sau de "nu".

— În semn de "da", spuse Tic pe șoptite, dar destul de rar ca să i se poată înțelege cuvintele după mișcările buzelor. Și, ca să fie sigur de aceasta, își repetă fraza în același stil.

— Hm... Adică vrei s-o iei razna, așa... și mîna inginerului indică o direcție oarecare prin mișcări intermitente, în care Tic ghicea ritmul roților de tren.

Privirile băiatului deveniră sfioase și șăgalnice, emanînd un farmec și o intenție de cucerire irezistibile. Părea un copil blînd, supus, cel mai ascultător și mai cuminte din lume.

— Ai noroc că sînt în ședință, altminteri am discuta mai mult... nu despre plecare, ci despre întîrziere.

Tic se agăță brusc de gâtul tatălui său, acoperindu-i cu părul ciufulit buzele și ochii.
— Mai greșesc și eu, îi șopti apoi la ureche. Dar sînt atît de... copilărești greșelile mele...
— Hai, fugi! Fugi că mă emoționezi și ședința asta nu prea îmi dă voie la așa ceva. Și, la urma urmei, nu de mine depinde reversibilitatea sau ireversibilitatea unei hotărîri. Mai este ceva...

Înginerul văzu pe fața lui o expresie care spunea cu atîta convingere: "Las' că dacă ne-am înțeles între noi nu mai avem obstacole în toată lumea", încît simți nevoia să-și gonească încă o dată odrasla.

— Fugi și nu mai crea atmosferă de complicitate. Știu că vrei să-mi dai iluzia unei satisfacții. Fugi, gata!

Tic fugi, de astă dată prin curtea uzinei, și se opri să-și tragă sufletul doar la cîțiva metri de poartă.

Cireșarul nu se duse însă direct acasă. Avu inspirația (dar în clipele acelea orice ar fi făcut era inspirat) să treacă pe la frizeria "Higiена". Tatăl lui Dan cînta cu frenezie celebra cavatină a Bărbierului, jucînd în fața ochilor uimiți ai unui client nou cel mai ascuțit brici din oraș. Nu întrerupse nici aria, nici bărbieritul, cînd își văzu oaspetele. Își duse mîna liberă în buzunar, apoi și-o azvîrli cu o mișcare generoasă pînă la ușă, pentru a-i dărui lui Tic o coală de hîrtie împăturită. Cealaltă mână mișca briciul cu o siguranță înspăimîntătoare printre niște fire izolate de pe gîtul clientului.

Hîrtia din mîna lui Tic era o telegramă de la Ionel. Își aținti privirile lacome asupra ei:

Noi amănunte stop nici un dubiu stop nemaipomenit stop Ionel."

"E ceva în toată povestea asta, reflectă Tic, după ce citi telegrama. E ceva confuz. Nici un reproș pentru întîrziere, nici o... la stai! Cum vine asta! Va să zică a fost expediată acum două zile de la Sulina. Întîrzierea nu mă preocupă. Dar de ce de la Sulina...!? Ei, spuneți preanonorați cireșari! Ce v-ați fi făcut voi dacă n-aș fi rămas eu aici? Iar Ionel e puțin, puținel cam prostuț... Sau cine știe... în sfîrșit, totul e în regulă."

Abia în acele clipe Tic scăpă de orice jenă, își alungă orice remușcare, iar îndrăzneala care-l călăuzise pînă atunci se topi în sfera simțirilor firești. Ajunse acasă alt om. E adevărat că aerul său grav de preocupare pe care-l exprima plimbîndu-se de la un capăt la altul al camerei sale era, pe ici pe colo, exagerat, impus. Știa că prin ușa deschisă îl privește maică-sa și vroia să creeze atmosfera pe care o considera necesară înainte de începerea discuției.

— Poftim! zise Tic, pătrunzînd în camera alăturată și întinzînd maică-si telegrama. Pot eu să-i las în încurcătură? Hm! Asta-mi trebuia acum!... Dacă sînt niște... niște... Zău că și-au pierdut calitățile lor cele fără de reproș. E cam trist...

— Crezi că și-au pierdut chiar toate calitățile? Poate numai cele care privesc organizarea...

— Ai dreptate, dar asta e o calitate foarte mare, spuse extrem de grav Tic. Și mă mir că i s-a întîmplat asta tocmai lui Victor. Dacă ar fi aflat și acest lucru, tata i-ar fi criticat aspru.

Tic de obicei spunea "tăticul", dar în rolul acela de judecător sever (pe care-l interpreta exact ca un actor, adică pentru o perioadă limitată) cuvîntul i se părea disproportionat. I-ar fi știrbit, i-ar fi pătat personalitatea.

— Vrei să spui, cu alte cuvinte, că ai trecut pe la uzină, în timpul ședinței.

— Am trecut pentru niște probleme... formale. Știi, în anumite situații, e necesară și puțină diplomație...

— Depinde cînd o faci, unde și cu cine... Acolo, aici... sau în amîndouă locurile...

— În amîndouă locurile?

Întrebarea lui Tic începuse cu tonul unei confirmări, apărută într-o clipă de sinceritate necontrolată. Ultimul cuvînt însă transformase confirmarea în întrebare.

— De fapt vreau să-ți mărturisesc un lucru, continuă el. Dacă fac ceva, sau dacă nu fac ceva, totul se întîmplă pentru că am fost înzestrat cu oarecare gingășie. Cum să-ți explic?...
— Nu e nevoie, Ti... Tic. Înțeleg. Cînd vrei să cucerești pe cineva, folosești gingășia. Și, cînd vrei să fii tu cucerit, faci același lucru. Nu e o zestre, Tic. E o metodă.

— Sînt foarte supărat, dar nu vreau să te jignesc cu vreo vorbă care ți s-ar părea nelalocul ei.

— Adică nu vrei să mă superi, pentru că în momentul acesta ai vrea să fii blîndă și înțelegătoare.

— Mai degrabă înțelegătoare, pentru că blîndă, bună și duioasă ești întotdeauna.

— Doamne! Cît de bine te cunosc și totuși cît de ușor poți să mă emoționezi. Noroc că ești totuși un copil cu suflet frumos, altminteri, cu posibilitățile tale de a ferma, ai putea deveni un adevărat tiran.

— Ai dreptate, mămico. Și eu cred că am un suflet foarte frumos...

Tic rosti vorbele cu atîta sinceritate neprefăcută, că, în loc de lacrimi, obținu un zîmbet

duios și niște oftături care-i schimbau speranțele în realități sigure.

— Ca să nu mai joci teatru în fața mea, vreau să-ți mărturisesc singura mea îndoială. Și-ncă ar fi bine să fie îndoială. Nu cred că vei găsi bilet.

— Cum?! sări Tic în sus. Să nu găsesc bilet?! Chiar dacă s-au dat pentru o lună înainte toate biletele, sînt capabil să-l fac pe orice călător, chiar pe mecanicul locomotivei, dacă vrei, să-mi cedeze locul...

Îi venea să zburde, să sară peste mese, să intre sub pat, dar, văzînd că maică-sa îl privește cu un aer dojenitor, se lipi de ea și-i șopti:

— Știu de ce te uiți așa la mine. N-am vrut să-ți mulțumesc imediat, de teamă... de teamă că ai să te emoționezi prea tare. Zău, mămico...

— Fugi, fugi mai repede! Că mai am și bolnavi care au nevoie de... de ceea ce spui tu... de emoțiile mele... Nu-mi trebuie nici măcar mulțumiri... Bagajele sînt în biroul *tatăi*.

Accentuase asupra ultimului cuvînt, pentru a-l scoate pe Tic din jocul copilăros în care se avîntase.

"Va să zică mi-a făcut și bagajele, se dezmetici Tic. Fuge și de mulțumiri. Ce mamă ideală! Dar și tăticul... și tata... Amîndoi. Și copiii. Mai ales băiatul... că nesuferita de Maria... Dar și ea e atît de scumpă și de... nesuferită."

Într-adevăr, în biroul mare, Tic își găsi rucsacul, plin, închis și un sac mic, elastic, elegant și foarte util în călătorii. Știa că nu trebuie să mai controleze bagajele. Nu putea să-i lipsească nimic, nimic din ceea ce-i era necesar, dar nici nu putea să fie ceva inutil acolo. Însfăcă bagajele, dar ajuns în curte dădu cu ochii de Țombi. La cîine nu se gîndise. Putea să renunțe la el? Dar cum, cum să-l transporte cu trenul? Dacă s-ar fi gîndit dinainte...

— Zău, Țombi, n-am ce face, se tîngui Tic. N-am cum să te iau. Sînt un ingrat, un criminal... sînt tot ce vrei tu... dar nu stă în putința mea...

Cîinele se prefăcu trist, abătut, nedreptățit, jignit. După ce-și frecă labela de ochi, se întoarse în cușcă, fără să scoată capul afară, pentru a-și urmări stăpînul cu privirile.

Pentru Tic, urma un mare examen și, ca să fim drepti, trebuie să recunoaștem că-i cam țîțîia inima. Mai ales după despărțirea neprevăzută de Țombi. Va putea el să facă rost de bilet? Nu-l preocupa întrebarea, ci metoda cu care să rezolve favorabil întrebarea. Negăsind o soluție imediat, hotărî să se dăruiască inspirației de moment. Trecu prin fața casei de bilete mai mult de formă. Era o tăbliță acolo care de cîteva zile nu se mai schimba: "La acceleratul de Constanța nu mai avem bilete".

"Bilete aveți destule, îndreptă Tic, pe tăcute, greșeala. Locuri nu mai aveți. Dar asta o știam."

Ajuns lîngă biroul șefului de gară, văzu doi cetățeni ieșind bosumflați pe ușă.

— Ce ne facem, domnule? spunea unul. Asta-i curat ghinion. Dacă s-ar fi reținut două locuri oficiale, le obțineam sigur și puteam pleca astăzi. Dar așa, unul singur... Vrei să pleci tu?

Tic nu trase mai departe cu urechea. Din moment ce ieșiseră amîndoi din birou, însemna că ultima întrebare pe care-o auzise fusese pusă cu totul inutil... Nu mai avea voie să piardă timp. Exista un loc și mai ales riscul de a fi cedat altcuiva. Înainte de a intra în biroul șefului de gară, se gîndi la atitudinea pe care ar fi bine s-o ia și căută un pretext incendiar care să-i obțină biletul. Emoția stîrnise însă o asemenea încălceală de gînduri în capul lui, că nu găsi pentru moment nimic.

Șeful de gară era un bărbat înalt, voinic, cu părul sur și cu o mustață neagră, deasă. Văzîndu-l pe Tic, își aminti parcă brusc ceva și-l primi zîmbitor:

— Ai venit pentru biletul tovarășului Brețcu? Bine că l-am oprit din timp.

Norocul îi părea prea favorabil lui Tic. De aceea, cu un act nemaipomenit de curaj, îl respinse. Știa că joacă o carte mare și se convinse că n-o poate juca decît într-un anumit fel.

— Nu; n-am venit din partea lui, răspunse Tic. Și cum obișnuiesc să mă reprezint singur... și cum văd că aveți un loc disponibil, v-aș ruga să mi-l cedați mie.

— Cum? Ha, ha, ha! Începu că rîdă, fără speranță pentru Tic, șeful gării. Știi dumneata cîți jinduiesc acest loc? Poftim lista: douăzeci și trei de persoane! Ești al douăzeci și patrulea.

Faptul că șeful gării vorbea totuși cu el era un punct cîștigat pentru cîreșar.

— Și nu, așa, că vor să plece la mare. Unuia i-a murit soacra, că dacă n-ar fi avut părinți aici, i-ar fi ucis repede în fața mea; altuia i s-a înecat logodnica la Eforie, dar îl aștepta în fața ușii mele; altul chiar își procurase două cîrje, ca să mă convingă că pleacă la sanatoriul din Agigea. L-am văzut mai tîrziu ieșind de la bufet, fără cîrje, deși ar fi avut nevoie de ele; vreo patru mi-au spus că le-au murit unchi, veri, mătuși, frați, surori, de parcă s-au abătut toate necazurile asupra oamenilor din orașul nostru. Și măcar de-ar fi sigur biletul... Aștept din moment în moment să sune telefonul... Și chiar în acea clipă sună telefonul. Tic își făcu imediat planul. Totul depindea de acel telefon. Înțelese din vorbele șefului de gară că locul devenise

liber. Exact în momentul cînd receptorul se așează în furcă porni la atac:

— V-am ascultat, vă rog să mă ascultați și dumneavoastră. Mai întîi, puteam să iau biletul și cum norocul, adică telefonul, era de partea mea... nu mai aveai ce face. În al doilea rînd, nu mi-a murit nimeni ,nu s-a îmbolnăvit nimeni în familie. Toți sîntem sănătoși, veseli, mai ales părinții mei, care mă așteaptă cu nerăbdare pe malul mării. Iar în al treilea rînd, mă numesc Tic, sînt cel mai bun elev din liceu... așa, exagerînd puțin... și îndeajuns de isteț și de rutinat ca să născocesc șiretlicuri și istorii cu care să obțin nu un bilet, ci zece bilete... dus și întors.

— Ia uită-te, domnule! Vrei să mă iei... adică pe ici, pe colo ai dreptate... Și zici că ești teribil de șmecher. Ei bine! Cu mine să nu te pui. Vrei să-ți dovedesc?... Ei, bine! Te-am recunoscut de cînd ai intrat pe ușă. Și te-am pus la încercare. Și convorbirea telefonică a fost o înscenare. Adică m-a chemat cineva, dar, după ce-a închis, m-am făcut că vorbesc mai departe cu cel care renunță la bilet... Locul e liber de dimineață, domnișorule, dar m-a rugat pe la prînz o cunoștință, mi se pare o doctoriță din cartierul Cireșului, să-l rețin pentru cineva din familie, mi se pare un fecior de-al ei. Și mai e un cetățean cu numele de Adrian, care e băiatul meu. Mi se pare că e ceva de capul lui, pentru că l-a făcut, nu știu cine, candidat la... nu știu ce. Dar toată noaptea n-a vorbit decît despre asta, ceva cu vișine, gutui, piersici, cam așa ceva. Ei, e bine?

— E grozav! recunosc Tic. Ce să spun? Adrian are mari șanse...

— Lasă, nu mă mai duce cu zăhărelul... Poftim biletul și scoate repede banii. Să nu ne vadă cineva și să creadă că facem vreo afacere. Eu nu-s casier, așa că n-am mărunțiș.

Tic scoase din buzunar un plic, în care se afla suma exactă, pînă la ultimul ban, care reprezenta costul biletului, al suplimentului și al tichetului.

— Ia uite, domnule! Va să zică aveai banii pregătiți! Cum s-ar spune erai sigur de loc!

— Eram foarte sigur! Puteam eu să stau departe de ei? Și, după cum vedeți, nu m-am înșelat. Și vă mulțumesc foarte mult.

Locul lui Tic era lîngă fereastră. Compartimentul, deși ocupat în întregime (după numărul și felul cum erau aranjate bagajele), rămăsese gol. Cetățenii se postaseră toți la ferestrele de pe culoar în așteptarea plecării trenului. Se duse și Tic pentru cîteva clipe la unul dintre geamuri, dar, întrucît trăise numai cu o zi înainte o plecare, aidoma cu cea a lui, se retrase în compartiment, își luă locul în primire și încercă să se gîndească, pentru început, la o istorie veselă. Dintr-o dată simți că se mișcă ceva la picioarele lui. Însăpămîntat își duse mîinile la față:

— Nemernicule! Nu-ți dai seama că poți fi condamnat pentru clandestinaj?

Spaima lui Tic era o prefăcătorie. În adîncul lui era teribil de bucuros. De sub bancă ieși pentru o clipă coada lui Țombi, mișcîndu-se în semn de : "las' că mi te cunosc eu". Coada însă dispăru cu iuțeala fulgerului, înainte ca un cetățean ivit pe neașteptate în fața ușii compartimentului să atingă clanța.

— Va să zică știi, derbedeule, că te afli aici clandestin...

4

Soarele cobora spre asfințit. Marea se mai învolburase, schimbîndu-și din loc în loc culorile. Cînd era albastră de parcă reflecta cerul în ea, cînd era verde ca de smarald, cînd căpăta culoarea cernelii, sau un verde închis, ciudat. Ursu și Victor se îndepărtaseră de corturi spre un loc cu vegetație și bolovani, unde își închipuiau că vor găsi ceva de pescuit. Maria se plimba singură în direcția opusă. Tolănit la umbra cortului mare și acoperit cu un cearșaf albastru, dens, Dan o urmărea cu privirea.

— E grozavă, zău că e grozavă, Lucia. Uită-te și tu. Privește-o! O adevărată Venus din Millo...

Lucia așinti asupra lui Dan niște priviri de medic psihiatru.

— Am impresia că piramidoanele nu ți-au ajutat cu nimic. Nici alcoolul, nici umbra... Dacă ai ajuns în stadiul de delir... Mai bine ai întoarce lemnele de lîngă tine.

— Numai să pot să mă întorc și să mă scol eu, oftă Dan. Dar, spune drept, nu ești puțin geloasă?

Lucia nu dădu atenție întrebării lui Dan, pe care o califică neroadă. Făcea niște schițe pe un blocnotes. Își aruncă totuși pentru cîteva clipe privirile asupra siluetei Mariei, dădu afirmativ din cap, apoi își continuă cu și mai mare zel lucrul.

Dan, roșu ca un rac scos din clocot, se străduia să întoarcă niște lemne putrezite culese de Ursu la marginea mării. Icnea din greu și-și sufla din cînd în cînd pe umeri.

— De ce m-ai făcut să le întorc de pomană? Dacă pînă și eu simt că soarele nu mai are putere! Și oricum tot n-o să ardă putreziciunile astea.

Nu departe de locul în care se aflau lemnele la uscat se înălța un morman uriaș de scaieți. Uitându-se într-acolo, Dan își simți spatele zgîriat și ars în mii de locuri.

— Brrr! De-ar coborî mai repede noaptea, să nu-i mai văd înaintea ochilor. Cum de i-a venit lui Ursu ideea să adune aici obiectele astea de tortură? Parcă spunea...

Lucia însă nu mai era la locul ei, ca să-i răspundă. Cu blocnotesul în mână se apropie de apa mării, pentru a observa mai bine contururile malului. Dan o privi mirat. Era mai subțire decât Maria, dar atât de fină și de mlădioasă, că nu-și putu reține un oftat de admirație.

"Sărmanul de tine, se înduioșa Dan. Cîte bucurii ai pierdut! Abia acum să descoperi grația și gingășia lor? Și sînt prieten cu ele de cînd eram un țînc! Dar parcă tot Maria... of... parcă tot ea e așa cum mi-aș închipui eu o sirenă... Brrr! E ceva cu mine! Întîi i-am anulat brațele... acum îi anulez picioarele. Da' ce mi-a venit mie să mă uit la ele?... Nu mă mai pot opune. Mă las în seama delirului."

După acest monolog rostit în gînd, Dan se întoarse la locul lui, se înfășură în cearșaf pînă peste cap și se întinse cît era de lung pe prosopul uriaș de lîngă cort. O ameteală haină, cu frisoane și cu senzații de greață, îl chinuia drăcește, cu intermitențe.

— Sînt mort! țipă el de sub cearșaf, cînd auzi vocile lui Victor și Ursu. S-au deschis porțile iadului și joacă de-a valma peste mine circa trei sute douăzeci și șase de draci. Mă înțepă, mă sufocă, îmi dau chinuri și mă ung cu catran clocotit. Au mai sosit, chiar acum, vreo treizeci și cinci și vreo paisprezece dihănii cu coarne, copite și harnașamente. Și e unul cu ciocul ca o spadă, mamă, mamă, și cu ochi de bufniță. Acum e sigur! Aiurez. Să mă treziți cînd voi ajunge în stadiu de comă... Noroc, drăcușorule, iubitul. Dar de ce-ți înghiți cioculețul?...

— L-a trăznit soarele, se dumeri Victor. S-a insolat și încă grav. Să-i mai dăm niște piramidoane.

— Se preface, pun mîna în foc că se preface, spuse Maria. Uitați-vă la el!

Dan se ridicase în capul oaselor. Era într-un moment scurt de semiluciditate.

— Mă prefac. Sigur că mă prefac... Brrr! Și eu care te-am preferat Venerei. Nu aiurez, acum nu. Dar simt cum începe. Apar cioculețele, codițele, ochii de bufniță... Salvați-mă!

Lucia îl ajută să înghită două piramidoane, dar, cînd Maria începu să-l fricționeze pe spate cu alcool, îl cuprinse iarăși delirul. Mai bîngui cîteva minute, apoi căzu într-un somn salvator.

— Mîine nu mai are nimic, își asigură Ursu prietenii. Nu zic că nu aiurează, dar cred că-i și place s-o facă.

Dan se trezi cînd simți în nări mirosul peștelui prăjit. Își revenise, dar continua să-și închipuie că nu scăpase de delir. La cîteva metri de el, în plin întuneric, se afla o oază de lumină. O adunătură de jar, pe care sfîrșiau niște pești, iar puțin mai departe, niște limbi de flăcări care împrăștiu lumini nesigure. Cîteva ființe păreau că dansează printre flăcări. Se frecă la ochi, apoi își ciupi pulpele, obrăjii, pieptul. Nu era pradă unei halucinații. Tot ce vedea era aieveja. Și mai ales mirosul care-i ataca atât de înverșunat nările și-i umplea gura de salivă. Va să zică, Ursu izbutise să aprindă putreziciunile. Înțelese că limbile de flăcări erau produse de scaieți. Din cînd în cînd, zbura cîte o tufă prin aer pentru a ateriza apoi în mijlocul flăcărilor.

— Poftă bună! se milogi el. Să știți că nu mi-e foame. Am pus însă rămașag cu niște draci că voi mîncă astă-seară pește prăjit. Ce să-i faci? Dacă sînt ghinionist? Nici pînă acum n-am cîștigat vreun rămașag.

— Poți să vii singur aici, sau vrei să te servim noi? întrebă Lucia.

— Cam ciudată gramatică, descoperi Dan. Dacă nu pot să vin singur, în mod normal ar trebui să mă ajute cineva. Sau poate faci eliptică. Nu, pot să vin singur. Dar am vrut să vă demonstrez, manipulînd logica, așa, că nu mai prezint nici un pericol. De dracii cei închipuiți am scăpat.

— Hai! Lasă insinuările. Vino la masă că sîntem pe sfîrșite.

— Asta n-o mai cred. Nu sînteți voi oamenii care să vă înfruptați din bunătăți fără mine.

Într-adevăr, masa încă nu începuse. Totul era însă pregătît. La primele văicăreli și gemete ale lui Dan, Ursu se grăbise să pună peștii la prăjit pe jărat. Pofta era bună, mîncarea, mai ales peștii, din belșug. Ca din senin apărură și o sticlă de vin. Un adevărat ospăț. Vremea era răcoroasă, plăcută, cerul, bosumflat un timp, își alungase cu vigoare norii. Se ivea luna, se iveau stelele, se închea, pe nesimțite, poezia nopții de vară pe malul mării. Foșnirea apei cu sare era mătăsoasă, încăpătoare, precum visase odinioară un poet.

Focul se stinsese. Din mormanul de scaieți nu mai rămăsese nimic. Un nor negru, îndărătnic fugea după lună și aceasta, cochetă, se lăsa uneori cucerită. Atunci noaptea devenea de catran. Și misterele parcă se materializau, parcă filfiau înjur, parcă șopteau. Își trăgeau viața din glasul mării, din culorile închise care nu admiteau decât plutire, nu profunzime, din freamătul neîncetat care închea și dizloca într-o clipă miliarde de vietăți nevăzute.

Subjugați de misterul nopții și al mării, de misterul acestei osmoze, multă vreme tinerii nu îndrăzniră să scoată un cuvânt. Dar, când luna își recuceri supremația pe cer, când stelele începură să clipească în libertate, când marea se transformă în oglindă, iar valurile nu mai erau foșnete și gemete nevăzute, ci se ofereau privirilor ca spinările unor pești uriași, atunci viața se trezi prin oftaturi, rîsete și vorbe. Încetul cu încetul, tinerii deveniră lucizi, iar în locul misterelor îndepărtate, ascunse, neidentificabile, se iviră probleme și întrebări reale, concrete, care cereau de multă vreme limpezire.

— Asta-i problema! Scrisoarea, spuse Dan. Tare mă rîcîie la inimă! Dacă Ionel nu și-ar fi exprimat de atîtea ori nesiguranța, îndoiala, în scrisoare...

— Te înțeleg, îi răspunse Victor. Dar, vezi tu, Dan, orice îndoială, cum să-ți spun eu, orice îndoială se naște din ceva cîtuși de puțin real. O născocire nu poate să nască nesiguranță. Ea pierde așa cum apare. Nu adună în jurul ei întrebări. Pe când Ionel e frămîntat, teribil de frămîntat. Ca un om care a văzut ceva, dar n-a fost în stare să identifice acel ceva. De aici îndoiele lui. Pentru că a văzut totuși ceva, ceva nesigur.

— Tu îți închipui că el a văzut ceva? întrebă Lucia. Scrisoarea nu lasă să se înțeleagă acest lucru.

— Prea bine lămurit nu sînt nici eu, Lucia. A văzut, a auzit? Să spunem că numai a auzit, că n-a văzut nimic, că n-a pipăit nimic. Iar povestea pe care a auzit-o e și ea neterminată și nu conține nimic, nimic concret, palpabil. Atunci de ce ne cheamă?

— Nu v-am spus eu? De aceea mă rîcîie la inimă scrisoarea. Telegrama conține totuși un apel, un apel imperios, pe când scrisoarea... am impresia că scrisoarea anulează apelul, cel puțin pînă la jumătate.

Dan nu greșea în aprecierile sale. Fiecare simțise același lucru citind scrisoarea lui Ionel.

Lucia se străduia să găsească o explicație cîtuși de puțin acceptabilă:

— Dacă Ionel știe mai mult decît ne spune scrisoarea? Ce înseamnă "*descoperire senzațională*"? De ce folosește și în scrisoare și în telegramă acest termen? Și de ce, avînd totuși posibilitatea să fie mai explicit, refuză s-o folosească, mărginindu-se doar să repete termenul cu care ne-a chemat aici? De ce?

— Dacă ne gîndim totuși la răspunderea pe care trebuie s-o aibă față de prietenii lui...

— Stai, Victor! sări Dan bătaios. Nu spune el într-un loc că orice s-ar întîmpla, chiar dacă povestea ar fi o născocire, nu vom regreta cîteva zile petrecute împreună pe malul mării?

— Știu. Mă gîndesc mereu la această cale de ieșire din impas. Dar ceva mă face să-i dau dreptate Luciei. Nu repe-tîndu-i întrebarea, ci răspunzînd afirmativ: Da! Ionel știe mai mult decît spune în scrisoare.

— E un răspuns sau mai degrabă o speranță? întrebă visătoare Maria.

— E și o speranță, dar mai degrabă un răspuns. Din lectura scrisorii se poate deduce că Ionel a trimis mai întîi telegrama. A fost primul său impuls, determinat de tot ceea ce el știa, adică nu de un zvon, ci de o descoperire, cum să spun, aproape materializată. Aproape, nu de tot. Ca și cum ar fi văzut niște contururi pe care urma să le vadă încă o dată și încă o dată pentru a le identifica... în momentul cînd s-a apucat să ne scrie... Scrisul înseamnă a te așeza cu un creion în mînă în fața unei coli albe, înseamnă timp de gîndire, nu azvîrlirea unor vorbe grăbite telegrafistei. Atunci, pesemne, și-a simțit răspunderea și s-a trezit... și-a dat seama că n-a văzut decît niște contururi vagi, mai ales în cazul cînd aceste contururi i-au fost sugerate de vorbe străine, nu zărite de ochii lui. Normal, a început să șovăie. Cel puțin, această șovăială pe care o conține scrisoarea atestă totala lui sinceritate. În farsă n-am crezut nici o clipă. Scrisoarea anulează definitiv ideea farsei. Presupunînd în ultimă instanță că descoperirea, sau ceea ce credea el că e o descoperire senzațională, s-a dovedit mai tîrziu un simplu zvon, eu cred că Ionel a făcut atîtea strădanii și a trăit atîtea clipe de suferință, încît și-a răscumpărat singur pripeala.

— Foarte logic și... foarte uman ceea ce ai spus tu pînă acum, reflectă Lucia cu voce tare. Dar, dacă știe mai mult, de ce n-a spus totul în scrisoare? Putea să spună totul și cred că s-ar fi potrivit mai bine cu șovăielile și cu nesiguranța lui. Nu e aici contradicție?

— Este... recunosc Victor. Îmi bat capul s-o înțeleg și nu reușesc. Cîteva cuvinte doar în fuga condeiului și i-am fi acceptat toate îndoiele, chiar eventualul eșec.

— Pentru că judeci scrisoarea prin optica obiectivă a cititorului, nu prin cea subiectivă a autorului.

— Nu cred, Maria. Și autorul și cititorul au o logică. Și ea e cu atît mai necesară în clipe grave... Aș găsi o explicație în ezitarea lui Ionel de a ne destăinui totul, adică tot ceea ce știa în acea clipă. O explicație cam nesigură, mai degrabă ajutătoare, oarecum exterioară, sau poate nu exterioară.

— Sînt foarte curios s-o aflu. Că eu, oricît mă străduiesc, nu găsesc decît o mică înjurătură

la adresă lui.

— Adresa! Adresa! se lovi Victor cu mîna peste frunte. Cum am putut uita!? Să-mi amintești, Ursule!

— Mai bine oferă-ne explicația. Sau vrei să te fofilezi? Sau... sau o cauți acum?

Dan părea pus pe gîlceavă. E adevărat că, din cauza unei afurisite de scrisori și a unui afurisit de autor, în loc să stea întins pe pat cu trei piramidoane într-însul...

Victor îi întrerupse gîndurile:

— Repet, e o explicație secundară, auxiliară... Poate că Ionel a aflat ceva atît de fantastic, încît orice aluzie la acel ceva ne-ar transforma în niște increduli.

— Ei și? se auzi ca un ecou vocea Mariei.

— Acest "ei și!" mă omoară și pe mine. Și ce dacă o să devenim increduli? N-o să-l așteptăm, n-o să-l primim cu brațele deschise? De vreme ce tot ne-a chemat... Sau ce, și-a închipuit că ne vom apuca să căutăm altceva? Nu înțeleg.

— Dar dacă i-a fost teamă că ne-am putea apuca de cercetări fără el... înainte de a se întoarce el?

Întrebarea lui Ursu, rostită încet și timid, avu efectul unei explozii.

— Asta era! sări Dan. Auu! Aoleu... Mi-au crăpat și pielea, și carnea, și toate oasele spatelui...

— Da, s-ar putea să fie asta explicația, întări la rîndul ei Lucia. Cunoscîndu-l pe Ionel... Deși, eu cred că fiecare dintre noi ar fi procedat la fel.

Și Victor înclina să-i dea dreptate lui Ursu. Cu cît se gîndea mai mult, cu atît trecea de partea acestuia.

— E foarte posibil. Mai întîi reconfirmarea descoperirii, apoi fantasticul ei, apoi teama că, pînă s-ar înapoia el, ar găsi — cine știe? — povestea limpezită, toate acestea l-au influențat să ne scrie scrisoarea așa cum a scris-o.

— În cazul acesta, înseamnă că sînt multe șanse să fie ceva real în povestirea la care se referă...

— Asta cred și eu, Maria... Dar, așa cum spuneai tu mai înainte, ar putea fi o dorință, o speranță.

— Eu n-am spus "dorință". Am spus "speranță"... Dorințele... dorințele sînt mai ascunse, mai intime...

Sfatul de noapte al cireșarilor începea să se dizolve. Maria pornise să se plimbe singură pe plajă, Lucia dispăruse în cort, cu Dan pe urmele ei, pentru a primi piramidoane și alcool.

Numai Ursu și Victor rămaseră pe locul vechi. Rămaseră fără vreun scop, mai mult din inerție.

— Mi-ai spus să-ți amintesc ceva de adresă. Nu știu despre ce adresă era vorba.

— Da. Am uitat ceva. Am uitat să-i lăsăm un răspuns lui Ionel la adresa din Constanța. Dacă i-am fi trimis măcar o telegramă din sat.

— Pentru ce? Nu ne-a spus în scrisoare că vine aici vineri, adică mîine?

— Da, dar trebuia să-l ajutăm și noi. Ce-o să le spună părinților?

— O să le spună că vine la noi. Foarte simplu. Nu văd de ce să nu-l creadă?...

— Pentru că Ionel nu știe sigur că noi am sosit. Nu uita că nu i-am confirmat primirea telegramei, deși îi cunoaștem adresa din Constanța.

— E cam încîlcită povestea. O să spună și el că pleacă la un prieten, la Eforie, la Mamaia. Are el destulă imaginație.

— Cu bagaje, cu echipament, cu... cine știe cu ce mai vine!...

— Atunci să mergem mîine dimineață la gară. Dacă nu vine, cineva se urcă în trenul cu care am făcut noi cruce și îl caută la Constanța.

— La gară, oricum trebuie să te duci, Ursule. Voi veni și eu... poate și una dintre fete...

— De ce oricum? Adică, dacă tu crezi... sigur c-am să mă duc.

— A, nu, nu, nu-ți cer eu să faci asta. Așa mi-am închipuit... La plecarea din oraș, ți-am dat mi se pare un bilețel și ți-am cerut un anumit lucru...

— Mi-ai cerut să citeșc bilețelul mîine dimineață, iar pînă atunci...

Împovărat de o emoție ciudată, Ursu tăcu. Își mișcă stînjănit palmele uriașe în aer, dar întunericul îi ascundea gestul. Auzi de departe vocea lui Victor:

— Poți să-l citești acum. Ia-o din nou, așa cum îți place ție, înaintea timpului.

Ursu dibui biletul, îl despături și-l descifra la lumina lanternei. Erau două rînduri acolo, dar îi produsera atîta bucurie, că începu să se uite la stele și să fixeze ora. Mai era încă mult pînă la ivirea zorilor.

În cortul fetelor era încă întuneric. Lumina palidă a zorilor, atît cît se putea strecura printr-o fereastră, era prea firavă ca să poată cîștiga lupta cu tenebrele. Maria o simți însă, deschise încet ochii, încercă să uite visele nopții, pînă se simți trează. Leși din sacul de dormit fără zgomot, își căută halatul de baie și, înainte de a părăsi cortul, se aplecă deasupra Luciei. Prietena ei dormea un somn lin, calm, profund, de dimineață. O privi înduioșată, deși se înțeleseseră de cu seară ca prima care se scoală s-o trezească și pe cealaltă.

Plaja era răcoroasă și goală. Se înfășură și mai strîns în halat și porni încet spre marginea mării. Cînd atinse cu vîrful degetelor apa, se opri. Apa era caldă, se schimbă pesemne curentul, sau poate era aerul prea răcoros. Își purtă apoi privirile în zare, așteptînd răsăritul. În ocolul privirilor, descoperi departe o siluetă învăluită în ceață. Tresări și-și duse mîna la piept, dar imediat rîse de spaima ei. Silueta nu putea fi decît a lui Ursu. Și-l închipui așteptînd răsăritul soarelui cu undița în mînă.

Ceața începea să se risipească și departe la orizont aurora generoasă oferea privirilor valurile ei înfiorate de neînchipuite culori. Părea că se săvîrșește o taină în acele depărtări ireale și Maria o simțea prin arsurile care-i înfierbîteau trupul. Își desfăcu larg brațele ca niște aripi, se aplecă înainte, pentru a simți cum îi alunecă halatul de pe trup, își îndreptă apoi statu-ra, închise ochii și se lăsă toată învăluită și pătrunsă de adieri și culori. Toate misterele care se oficiau departe, la marginea lumii, curgeau slobode prin trupul ei. Rămase nemișcată, pînă ce simți arsura soarelui în pleoape. Nu voia să vadă răsăritul, voia să-l trăiască, să-l primească prin porii măriți, prin buzele întredeschise. Nu auzise nici o șoaptă în jurul ei, sau poate nimeni nu voise să-i tulbure voluptatea.

Cînd se întoarse în lume, își zări prietenii înviorîndu-se în lumina bogată și în căldura firavă.

— Iartă-mă, Lucia, șopti ea. Dar era atîta gingășie și liniște în somnul tău...

Lucia își plecă oarecum jenată privirile, ceea ce nu era în firea ei. Își reveni repede aducîndu-i la cunoștință, în linii mari, programul zilei:

— Victor și Ursu pleacă la gară în întîmpinarea lui Ionel. Eu și cu Dan rămînem la corturi.

— Voi m-ați uitat pe mine sau eu v-am uitat pe voi? se strădui Maria să zîmbească.

— Tu?! Victor spunea că tu vei dori să mergi la gară. Uitasem să-ți spun.

— Dacă s-a hotărît, dacă a hotărît așa majoritatea, bineînțeles că mă supun.

Luciei nu-i scăpă nuanța fină de ironie pe care Maria o strecurase în vorbele sale și, deși avea o replică tăioasă pe buze, nu reuși s-o rostească. Tăcu și de astă dată, ceea ce iarăși nu era în firea ei.

Cele două tinere își găsiră, tăcute, de lucru, pregătind masa de dimineață. Încălziră ceaiul la mașina de spirt, întinseră untul pe pîine, tăiară brînză, roșii, ardei. Masa decurse în tăcere, fiecare era asaltat de gînduri. Numai Ursu, care trebăluise fără încetare de la ivirea zorilor, pescuind, adunînd lemne, scaietți, improvizînd o vatră pentru masa de prînz, numai el în loc de preocupare și emoție manifesta o bucurie abia stăpînită. Înconjurat însă de atîta tăcere, hotărî să amuțească și el. În acele clipe, sosirea lui Ionel cu veștile și misterele sale, cu menirea de a-i transforma pe toți din simpli vilegiaturiști în cercetători, în descoperitori, în dezlegători de taine, îl preocupa pe Ursu nedrept de puțin. Altul era izvorul bucuriei lui. Acel bilețel pe care Victor mîzgălise în grabă, la plecare, cîteva rînduri. Deși-i știa pe de rost conținutul de la prima lectură, îl citise și-l recitise de nenumărate ori: "*Vineri dimineață, cu același tren cu care am plecat noi, va sosi și Tic*". Credea din tot sufletul, credea mai ales cu toată puterea speranței în adevărul celor scrise de Victor pe foaia aceea mică de hîrtie.

— Ei, n-ați terminat de mîncat? întrebă rîzînd Ursu, care de mult își consumase bucatele. Dacă întîrziem prea mult, scăpăm cu siguranță trenul.

— Ai descoperit și tu niște adevăruri... se grăbi Dan să-l înțepe. Ziua e lumină, noaptea e întuneric...

— ... Iar tu ești incapabil să consumi și alte bancuri în afară de cele pe care le scorești tu... N-ai auzit de domnul de la Palisse?

— Aaaa!... se dumiri Dan. Va să zică astăzi ești pus pe glume. O să se schimbe sigur vremea...

— Cam pe la prînz, nu se dădu bătut Ursu. O dată cu mutrișoara ta. Noroc că a înroșit-o bine soarele...

— Uite, domnule, că ai și vervă. Să nu se cutremure pămîntul, să nu se despice marea în două...

Nici nu-și închipuia Dan cu câtă fervoare va dori peste cîțva timp să se împlinească una dintre aceste glume. Se străduia în continuare, pe ascuns, să dibuie cauza veseliei lui Ursu. Din păcate însă, nu mai avea timp. Imediat ce termină masa, grupul se despărți în două. Lucia și Dan rămaseră la corturi, Victor, Maria și Ursu porniră spre gară.

Ursu își obligă tovarășii să meargă în tempo rapid. As în calcule de distanțe și de timp, făcuse în gînd niște socoteli care dădeau ca rezultat sosirea lor la gară, chiar în momentul cînd trenurile făceau cruce. Ca să cîștige cele "zece minute nesigure" își iuți pașii forțîndu-i și pe ceilalți să facă la fel. Ajunseră la gară cu cinci minute înainte de ora întîlnirii trenurilor, după aproape trei ceasuri de drum prin arșiță.

"Noroc că n-am adăugat în calcule și o ocazie, așa cum îmi dădea ghes inima, își spuse Ursu în gînd. Și noroc c-am iuțit pașii. Altminteri pierdeam trenurile".

Victor se repezi la casă. Trebuia să scoată bilet pentru Constanța, în cazul cînd Ionel n-ar fi coborît din trenul care venea de la Constanța. La casă află însă un lucru care-i dădu tot planul peste cap și-l determină să nu mai scoată bilet.

Văzîndu-i figura neputincioasă, Ursu și Maria alergară spre dînsul:

— Ce s-a întîmplat? Ai aflat cumva vreo...

— Nu! le răspunse Victor. O mare încurcătură. Trenul de Constanța are un sfert de oră întîrziere.

În acea clipă se auzi un pufăit de locomotivă. Trenul de Tulcea sosea în gară.

— Această posibilitate n-am prevăzut-o, se căina Victor. Cine și-ar fi închipuit!? Ce-i de făcut acum? Spune, Ursule! Dacă nu vine Ionel?

Vlăjganul era atît de nepăsător, că nici nu răspunse la întrebarea pe care i-o adresase Victor.

— De ce să nu vină? întrebă la rîndul ei Maria. Nu ne-a lăsat răspuns că vine vineri?

Trenul de Tulcea părăsi gara. Tinerii se uitară în urma lui, pînă dispăru din raza ochilor. Apoi, tăcuți, începură să se plimbe de-a lungul peronului, fiecare purtîndu-și altă stare. Victor, preocupat, nervos își aplecase ochii în pămînt. Maria, visătoare, îngîndurată, căuta alte zări. Ursu, vesel, nerăbdător se uita mereu la ceasul gării.

În sfîrșit, se auzi din depărtare sirena trenului de Constanța, apoi zgomotul roților, apoi pufăitul locomotivei. Peronul era aproape gol. Doi țărani, un milițian — și impiegatul de mișcare. Cu mult înainte de a intra trenul în gară, Ursu cercetase cu privirile geamurile de la toate vagoanele.

— Nu-i nimeni, Victor, constată el cu o doză de spaimă în glas. Cel puțin la geamuri nu-i nimeni. Să fie înăuntru, în compartiment? Nu prea cred.

Trenul oprise. Din vagoane coborîră cîțiva călători, dar printre ei nici urmă de Tic sau Ionel. Ursu se aplecă pentru a privi pe sub vagoane în partea cealaltă a peronului. Coborîseră și pe acolo niște călători, însă țărani, după încălțări și pantofi.

— Tic! strigă dintr-o dată Ursu cu o voce care făcu să zornăie geamurile gării.

Chemarea atrase la ferestrele vagoanelor toți călătorii. Se întrebau mirați cine poate să posede o asemenea voce și ce însemna acea chemare. Poate că ea urnise trenul din loc. Cei așteptați nu se vedeau însă nicăieri.

— De ce l-ai strigat pe Tic? întrebă Maria, după ce se potoliră zgomotele.

— Pentru că, după calculele mele, trebuia să sosească astăzi, răspunse Victor în locul lui Ursu. Mai mult de o zi nu putea să rabde despărțirea de noi. Să mă fi înșelat?... Să nu fi găsit bilet... Dar nu-i el omul care să nu poată face rost de bilet... Să mă fi înșelat? Dar nu numai el. Și Ionel... Ionel de ce n-a sosit? Încurcătură după încurcătură.

— Acum înțeleg de ce ați vrut să vin la gară... Nu știu ce să-ți răspund, Victor. Nu m-am gîndit pînă acum la venirea lui Tic, și-mi dau seama... că nu-mi dau seama de nimic. Nu, nu fac jocuri de cuvinte. Dar nu pot înțelege cum de nu m-am gîndit... în fond ai dreptate. Mai mult de o zi nu poate Tic să suporte despărțirea. Nu, nu cred că te-ai înșelat... Dar după cum vezi...

Toată jalea lumii se putea citi pe chipul lui Ursu. El nu mai credea nimic, nu mai întreba nimic. Își trăia cu fidelitate durerea.

— Ce ne facem acum? se întrebă din nou Victor. Să ne întoarcem, să așteptăm? Trenul următor de la Constanța sosește peste două ore. Să-l așteptăm?

O licărire de speranță se ivi în privirile lui Ursu. Poate că Tic va veni cu trenul acela... Maria ridică din umeri. Ea era dispusă să accepte orice propunere.

Victor făcu un mare efort pentru a-și alunga neliniștea:

— La urma urmei poate că exagerăm. Dacă Ionel a venit cu o ocazie sau a plecat cu o ocazie?

— Și Tic? întrebă Ursu cu un ton care cam cerea socoteală.

— Tic... Poate că n-a plecat... Nu, asta n-o cred. Poate s-a oprit să se plimbe prin

Constanța.

Victor vorbise mai mult ca să se afle în treabă, pentru că nu credea nici o iotă din ceea ce spunea.

2

Și totuși cei doi cireșari se plimbau braț la braț pe străzile Constanței. Ionel sosise în oraș cu zece ore înaintea lui Tic, încărcat de vești și de enigme. Spre profunzimea lui disperare, nu găsisese nici o telegramă, nici o scrisoare de la prieteni. Părinții îi observaseră muțenia, tristețea, dezamăgirea, încercaseră să-l descoasă, dar, în afară de răspunsul că-l doare capul, nu reușiseră să scoată nimic altceva de la dînsul. Petrecuse îngrozitor noaptea, chinuit de neliniști, de coșmaruri, încercînd să dea tot felul de răspunsuri, care de care mai absurde, întrebărilor care-l frământau. Abia spre dimineață îl înghesui somnul cu atîta bruschete și ferocitate, că avusese o clipă senzația unei decapitări definitive. Apoi nu mai știuse nimic. Noroc că-și pusese lîngă el deșteptătorul. Sărise din pat ca un arc, se băgase sub un duș rece, se îmbrăcase la iuțeală și sfrrrr... în goană spre gară. De ce spre gară, de ce la o asemenea oră? Nu putea nici el să-și răspundă. Poate că fusese ceva în capul lui cînd se culcase, însă era atît de buimac, că nu putea să judece mai adînc la ora aceea matinală. Ajunsese în gară o dată cu sosirea unui tren. Încă în timpul mersului, zărise la geamul unui compartiment chipul iscoditor al lui Tic. Țipase cît îl țineau puterile: "Tic!" și începuse să alerge ca un nebun, sărind printre bagaje și despărțind grupurile de oameni de pe peron.

Tic îl văzuse, îi făcuse un semn cu mîna, înviorat și el de bucuria neașteptatei întîlniri. Se îmbrățișaseră, se sărutaseră, de parc-ar fi fost cei mai buni prieteni din lume.

— Trebuie să trecem neapărat pe acasă, se rugase Ionel de Tic. Altminteri e jale.

— Și cu bagajele ce fac? Și apoi pierd legătura... Și... la stai puțin. Mai întîi să-mi spui...

— Mai întîi să lăsăm bagajele la magazie, apoi avem noi timp de întrebări și răspunsuri. E grabă mare, Tic. Dacă nu-l prindem pe tata, trebuie să așteptăm pînă deseară.

— Ce să așteptăm? Am impresia că unul dintre noi n-a dormi foarte mîndru și grav. Care javră de pe meleagurile lui făcuse o asemenea călătorie și se plimbase pe străzile unui asemenea oraș?

— Credeam că te-am pierdut, vagabondule, înamoratele de plăceri clandestine. Nu, zău că n-am vrut să te jignesc. Ești cel mai deștept cîine pe care l-am văzut.

Cu toate că era nerăbdător, Ionel asistă zîmbitor la scena dintre Tic și Țombi. Prin prezența lui, cîinele devenea un argument de bază. Țombi singur i-ar fi putut convinge părinții de apariția cireșarilor pe litoral.

— De ce ai venit singur? repetă Ionel întrebarea. Ești avangardă sau ariergardă? Sau poate inamic?

— Dar tu ce ești? Autor de farse sau explorator veritabil? Sau poate prozator ratat?

— Ei, află că n-o să-ți răspund. Nu-ți spun nimic. Ori tuturor, ori nimănui.

— Atunci rup logodna. Îți redau libertatea, adică închisoarea căminului. Alege pe altcineva. De pildă pe cetățeanul de vizavi. Țăla cu picioare de crocodil și cu cap de girafă. Da, da, Țăla care s-a uns cu gumarabic pe cap. Sau dacă nu-ți convine... Spui ori nu?

— Vrei să-ți spun chiar totul? Îl atinse Ionel la coarda sensibilă.

— Văd că te-a istețit marea. Să-mi răspunzi numai dacă nu cumva ai avut halucinații.

— Nu! Dacă asta e singura întrebare!

— Stai puțin. Te-a apucat cumva gustul de farse sau de scris literatură ieftină?

— Nu. Pentru că nu te-am avut în apropiere și nici Dan nu mi-a făcut vizite.

— Atunci înseamnă că într-adevăr ai dat peste ceva.

— Ceva extraordinar, Tic. Fantastic. N-o să-ți vină să crezi. Și eu mă mai îndoiesc.

— Măi, măi, măi! Gata! Mai mult nu trebuie să-mi spui. De altfel, am și ajuns. Numărul 16, nu?

Pe Ionel nu-l mai mira de multă vreme perspicacitatea prietenului său mai mic. Clătină admirativ din cap, ca să-i facă plăcere, apoi îi șopti:

— Acum e-acum! Să-ți văd talentele de cuceritor, că ai cu cine să te înfrunți.

Părinții lui Ionel tocmai luau cafeaua de dimineață pe terasă. Tic se înarmă cu zîmbetul său irezistibil și, după o introducere politicoasă, începu să flateze gazda vorbind despre binefacerile și plăcerile unei vacanțe pe malul mării. Foarte repede trecu însă la obiectul principal al vizitei:

— Grupul nostru a găsit un loc foarte bun pe malul mării. E un soare plăcut, umbră, apă mică. Și foarte multă liniște. Ne-am găsit și ocupații. Foarte plăcute. Victor face exerciții la algebră, Maria ne recită poezii clasice... Lucia organizează concursuri de istorie, Ursu se ocupă

de gimnastica noastră zilnică. Păcat că n-avem pe cineva care să ne dezvăluie tainele fizicii. Tatăl lui Ionel dibui manevrele lui Tic și-i sări imediat în ajutor.

— Cine e cel mai bun din școală la fizică? Nu cumva Dan?

— Dan? sări mama cireșarului. Nici atîta lucru nu știi? Ionel e cel mai bun! De trei ani de zile ia premiu special.

— Da! Da! întări Tic cu gravitate. Nici vorbă. Dan se lauda numai că-l întrece pe Ionel.

— Ce tupeu! Ar trebui să te duci acolo, Ionel, și să-i arăți tu lui!

— De fapt ne-ați dat o idee strașnică! Cum de nu ne-am gîndit la ea? Să organizăm pe nesimțite și pe nespuse o întrecere între Ionel și Dan. Extraordinar! Vă mulțumim foarte mult.

Pusă în fața faptului împlinit, mama cea grijulie nu mai avea puterea să obiecteze. Ba chiar începea să simtă satisfacție pentru strașnica ei idee.

— Numai să aveți grijă. Să nu mergeți prea departe în larg... și să nu săriți cu capul în jos...

Tic deveni și mai cuceritor:

— Vă închipuiți dumneavoastră că, avîndu-l în mijlocul nostru pe Ionel, o să ne mai preocupe altceva în afară de fizică?

Tatăl lui Ionel clipi complice din ochi, apoi făcu un gest de afirmație către soția lui.

Trei sferturi de oră mai tîrziu, cei doi tineri terminaseră de mîncat casatele la restaurantul gării. Erau amîndoi veseli, nevoie mare. Jumătate autocritic, jumătate acuzator, Tic îi explicase lui Ionel în stilul său de ce anume întîrziase. Procedase cu atîta dibăcie, că pînă la urmă Ionel ajunsese la concluzia că Tic întîrziase anume pentru a-i aștepta telegrama și-l felicită zgomotos pentru previziunea și modestia lui. Își mai povestiră și altele, așteptînd din clipă în clipă să fie anunțat trenul de Tulcea. Cel de-al doilea tren din acea dimineață.

În tren se mulțumiră să privească peisajul. Le pierise gustul de vorbă. Amîndoi simțeau cum le bate inima. Amîndoi presimțeau emoții, neliniști, încercări.

Maria, Victor și Ursu îi așteptau, fără speranțe, pe peron. Cînd auziră trenul, nu se uitară spre direcția din care acesta sosea. Se priviră unul pe celălalt, clătînînd dezorientați din cap.

Trenul era încă departe, cînd printre picioarele celor trei se strecură fericit Țombi, trimis de stăpînul său în recunoaștere.

În întîlnirea veselă se furișară și cîteva lacrimi. Începură apoi întrebările, tot felul de întrebări, aproape inutile. La întrebarea fundamentală nu se gîndea nimeni. Sau poate se gîndeau toți, dar nu voiau s-o rostească.

Soarele era la zenit și împrôșca săgeți de foc. Tinerii pășeau însă grăbiți spre locul de popas de la marginea mării. În urma sau înaintea lor, Țombi făcea tot felul de giumbușlucuri. Îl necăjea mai ales pe Ursu, care, deși încărcat de bagaje, fluiera și pășea vesel în fruntea grupului.

3

Marea se înfuriase. La adăpostul nopții de păcură ataca fără încetare pămîntul. Valurile — cavalerie fluidă, neobosită — năvăleau ritmic, dirijate de forțe nevăzute. Frămîntarea zgomotoasă umplea de spaimă văzduhul negru. Era un vuiet înfricoșător, pe care vînturile îl năpusteau asupra pămînturilor. Era un cîntec violent de luptă, între forțele naturii, menit parcă să înspăimînte oamenii.

Undeva pe malul mării, undeva în întuneric, undeva în lume se aprinsese un rug. Flăcările șerpuitoare mușcau din carnea nopții, tremurau inimi, se aprindeau speranțe, se trezeau îndrăzneii. Marea năvălea acolo cu vuietele ei, înălțînd o teribilă amenințare. Se apăra ca întotdeauna cînd oamenii încercau să-i smulgă tainele. Presimțea parcă în tinerii aceia căutători neînfricați, cutezători care nu se abat din cale.

Toți cireșarii erau acolo, toți cei șapte tineri, care, fără să știe, fără să vrea anume, urmau să înscrie în legendă numele unui cartier cu zile și nopți liniștite dintr-un mic oraș de provincie. După ce-și purtaseră veselie și îndrăzneala prin scorburi și prăpăstii de piatră, se întîlniseră la marginea unei mări amenințătoare, hotărînd să-și apere castitatea adîncurilor.

Hotărîrea mării suna aprig în talazuri, dezvăluia puterea întinderilor și profunzimilor cu care era gata să se opună oricui.

— Amenințarea mării!...

Erau șoaptele unei fete încolțite de vise și melancolii.

Amenințarea gemea, zvîrcolindu-se în noapte.

Vîntul, rotindu-se pe nesimțite în jurul rugului, alungă amenințarea spre larg.

Întunericul era la fel de negru, dar liniștea care recucerise pămînturile nu era rănită decît

departe, la granițele ei. Foșnetele acelea îndepărtate păreau șoaptele unor taine. Erau nedeslușite, tremurătoare, muribunde, ca niște margini de liniști.

Viclenie?

Pentru că marea își antrena mai departe, pe toate întinderile și adâncimile ei, puterea.

4

Ore întregi lonel ascultase emoționat pățaniile prietenilor săi. Îi întrerupsese rareori cu câte o întrebare. Castelul fetei în alb nu mai ascundea nici o taină cireșarului care nu participase la descoperirea lui. Regretele adânci pe care le simțise în suflet, în decursul povestirii, se topiseră încetul cu încetul în lungul răstimp de tăcere care urmă. Era rîndul lui să povestească și-i părea rău că întinericul nu-i va da voie să obseve chipurile prietenilor săi.

— În ziua aceea — începu el — voi trebuie să fi fost în apropierea Castelului. Poate că vă aflați chiar pe drumul subteran care ducea la intrarea principală. Simțeam eu ceva. Eram tare neliniștit, nervos, mi se părea că m-a bătut cineva în cuie pe un panou de țintă. Poate exagerez. Dar zilele erau atît de obișnuite, atît de obișnuite, atît de zgomotoase, atît de asemănătoare una cu alta... Totul era îngrozitor de calm. Parcă aș fi fost o plantă, care nu știe de ce se află pe lume, dacă se află pe lume, care nu știe nimic, care, mai ales, nu poate nimic, absolut nimic. Poate pentru că simțeam, presimțeam că se întîmplă undeva fapte extraordinare la care eu nu sînt părtaș. Mama era convinsă că m-am îmbolnăvit, dar tata care cam bănuia ce se petrecea cu mine...

— Am văzut eu că te protejează, răsună vocea lui Tic. Imediat a devenit aliatul meu... Dar mai bine continuă.

— Da... Ne pomenim cu el pe terasă, vesel, scoțînd un plic din buzunar. "Pregățiți-vă — ne spune el — după-amiază — plecarea!" L-am privit uimiți, i-am cerut precizări. N-a putut rezista. Voise pesemne să ne țină sub presiune pînă în port, pînă la debarcader, dar a cedat în cele din urmă. "Dacă sînteți atît de curioși! Numai femeile și copiii se comportă ca voi. Ei bine, aflați. Plecăm într-o croazieră. De la Constanța la Sulina, cu o scurtă plimbare prin deltă, și înapoi la Constanța". Nu știu ce figură a făcut mama. Pentru că eu am sărit din cuie drept în brațele lui și am început să-l scutur, să-l înghiontesc, să mă agăț de gîtul lui. Nu mai știam nici eu ce fac. Redevenisem pentru o clipă copil.

— Adică trecuseși din stadiul de țînc la acela de puști, șopti foarte încet cineva căruia nu trebuie să i se mai precizeze identitatea. De fapt nu regres, ci evoluție...

— Vă spun drept, nu mai puteam de bucurie. Începusem deja să-mi închipui niște aventuri fantastice. În zelul și-n fierbințelile mele cred că o salvasem și pe mama de la înec de cîteva ori. Devenisem ofițer de cart, scafandru, timonier, evitasem nu știu cîte catastrofe și bineînțeles descoperisem comoara fabuloasă de pe o insulă scufundată... pentru că din nefericire...

— Ne subestimezi, se rățoi, de astă dată, cu voce tare, Tic. Vrei să spui că, din nefericire, Marea Neagră e cumplit de săracă în insule. O știm și noi, de mult...

Cel mai tînăr cireșar era înfuriat că lonel, în loc să spună ceea ce avea de spus, făcea un antrenament retoric sau poetic. lonel îi răspunse ca un om sîcîit:

— Dacă mă tot întrerupi... Crezi că nu ți-am auzit șoaptele?

— Dacă aș fi vrut eu, nu le-ai fi auzit în vecii vecilor... Așa că nu-ți mai lauda urechile.

— Încă o dată îți spun, Ticușorule...

— Ehehei! De cîte ori mi-ai spus așa! Numai Ticuliță nu ți-a venit niciodată în minte.

— Vorbesc serios, Tic. Dacă mă mai întrerupi, nu știu ce-o să fac... dar fac altceva.

— Fă! Și consideră că m-am adresat surioarei mele... pentru că are pesemne nevoie să fie trezită.

— Zău, Tic, ce dracu'!... Nu-ți dai seama că se pierde atmosfera? Te rog din suflet.

Dacă Dan n-ar fi adăugat cu o voce tînguitoare rugămintea, ar fi primit o săgeată unsă de la cap pînă la coadă cu cele mai eficiente produse caustice. Tic se stăpîni însă și lonel, după o clipă de tăcere, reluă firul povestirii întrerupte:

— Dați-mi voie să respir puțin și să înnod bine șirul amintirilor... Așa... Eram teribil de bucuros, atît de bucuros, că oricît aș repeta acest lucru tot n-aș putea reda starea mea din clipele acelea. Lăsam gîndurile să zboare în voie, mă logodeam cu toate închipuirile... Lasă-mă, Tic, zău... În sfîrșit eram convins că pe undeva, cîndva, visele, speranțele, dorințele, fanteziile se vor confunda cu realitatea. Eram tot un ghem de speranțe și iluzii. Prima călătorie pe mare, cu vaporul, după atîta vreme de groaznică monotonie, durata călătoriei... Vă închipuiți și voi. Și-mi părea rău că nu sînteți lîngă mine, era singurul lucru care mă întrista. Dacă aș fi știut ce se întîmplă cu voi, atunci cu siguranță că m-ați fi avut alături și... și astăzi n-am fi aici împreună

pentru a încerca să deslușim o taină atît de... de stranie și de fantastică!... N-am stat nici o secundă în cabină în ziua aceea, ca aproape toți călătorii. Mă uitam cînd la țărnițele galbene, pustii, cînd la întinderea necuprinsă a mării. Cîțiva delfini se luaseră după vaporul nostru și ne ofereau, fără încetare, spectacole ca la circ. Salturi elegante, comice, singulare, în grup, și alte năzdrăvănii, care ne amuzau teribil. Nu știu cine a spus atunci pe punte că delfinii sînt cele mai inteligente animale de pe pămînt. Au tot felul de însușiri: matematice, sportive, muzicale, ba, uneori, cînd văd că vreun om e pe cale să se înece, se reped la el și săltîndu-l, împingîndu-l, izbutesc să-l transporte la mal... Din păcate, o dată cu apropierea înserării, delfinii ne-au părăsit. Și m-am trezit dintr-o dată singur, rezemat de parapet, privind spuma valurilor. Nici nu vă puteți închipui cîtă forță de impresiune posedă peisajul necuprins al mării. Nu se vede nimic altceva. Mereu aceleași spinări spumoase, aceeași vînzoleală. Și cu toate acestea, trăiești niște emoții! Poate puterea imensității, poate vînzoleala aceea necontrolată care se transmite în gînduri, în simțiri. Mă întrebam, mă întreb și acum dacă marea are vreodată măcar o singură clipă de liniște, o singură clipă?

— Acum n-o să te superi că te întrerup, zise Tic. Pînă afli răspunsul, pot să-ți amintesc că în lume există o știință și în acea știință există un principiu: doi și cu doi fac patru.

— Și ce are a face aceasta cu liniștea mării? întrebă Dan în locul lui Ionel.

— Nu m-am referit la liniștea mării, ci la liniștea mea, răspunse Tic. Îți explic la urmă ca să nu mă acuzi iarăși de tentativă de asasinat la adresa balonului... adică a atmosferei.

Ionel se reculese. Nu dăduse atenție spuselor lui Tic. Îl năpădeau amintirile.

— Eram neliniștit ca marea. Simțeam că trebuie într-un fel să comunic cu ea. Se însera. Totuși o vedeam. Și în întuneric, auzind-o, o vedeam. Zgomotele îmi iscau imagini. A trebuit totuși s-o părăsesc, să mă duc în cabină, să mănînc, să mă culc. Nu știu cîte ceasuri am stat ascultînd-o. Nu căutam somnul. Voiam să simt, îmi plăcea să simt neliniștea mării. M-am furișat din cabină pe punte. Noaptea era deasă, adîncă, și marea vuia. Nu-mi explic nici pînă astăzi cum rezista vasul la asaltul mării. Poate că erau valuri de suprafață. Dar eu le zăream uriașe în țesătura slabă de lumină pe care o scăpa luna de după nori, niște adevărate talazuri. Mă prinsesem cu mîinile de o bară de fier, chiar lîngă ușa salonului de zi. Nu vedeam parapetul din cauza culorilor lui întunecate. Oare de ce nu era vopsit în alb? Pentru că reușeam să zăresc, în noapte, o pînză albă în spatele tubului de aerisire. Priveam din locul meu mare. Talazuri cu creste albe de spumă agîtîndu-se... Oare în zadar? Mă întrebam de ce atîta putere irosită, dăruită atît de inutil nopții? De ce atîta frămîntare? Oare nu se întîmpla ceva cu marea? Atunci am început să caut, am început să caut cu disperare, voiam să străpung cortina deasă a nopții, să deslușesc niște taine pe care le presimțeam aproape. Tremuram tot și mă uitam uneori în direcțiile în care auzeam spărgîndu-se cel mai tare talazurile, pînă îmi încremeneau privirile, pînă mă dureau ochii. Alteori încercam să cuprind panorama acoperită de păcură. Nu știu de cînd mă luptam cu tenebrele. Deodată... Ah! Cît m-am speriat atunci! Am zărit undeva departe prima coloană de marmură. Apoi a doua, a treia, a patra. Se înălțau din mare înalte, maiestuoase, puternice. Nu! Nu era o halucinație, îmi înfipseam unghiile în carne pînă la sînge, ca să mă conving că sînt treaz, că nu visez. Dar coloanele erau în fața ochilor mei și talazurile se năpusteau spre ele, și nu puteau să le înghită. Vuia cumplit marea, parcă își trimitea toată puterea ei spre coloanele mele, dar ele rezistau... Bubuiiau valurile și deodată un talaz uriaș îmi acoperi vederea. Am închis ochii de durere. Cînd i-am deschis, coloanele dispăruseră. Și parcă și marea se mai liniștise. Fusesem treaz, știam că fusesem tot timpul treaz. Îmi aminteam fiecare gest, aș fi putut pune pe note, imediat, vuietul mării, exact cum răsunase în clipele care trecuseră, atît de treaz fusesem. Nu era nici vis, nici halucinație, nici născocire a unei minți febrile. Văzusem coloanele. Le văzusem așa cum văd aceste flăcări în întuneric...

Se lăsase o tăcere, de parcă se auzea în aer dansul flăcărilor. Pocnetele scaieților care ardeau păreau niște bubuituri. Chipurile tuturor tinerilor, la lumina văpăilor, exprimau o emoție stranie. Deveniseră toți una cu povestitorul. Acesta tăcuse, doborît de fiorul amintirii. Cine ar fi putut spune cîtă vreme n-au vorbit decît inimile? Numai cînd focul fu pe cale să moară, mișcarea lui Ursu îi trezi din împletire și din nemișcare. Acesta înșfăcase un morman de scaieți și-i ducea în brațe către foc. Nici nu simți miile de ace care-i împungeau brațele goale și pieptul gol. Aruncă scaieții peste ultimele licăriri de jar. Lumina izbucni ca o explozie. Toți simțiră puterea flăcărilor. Tresăriră. Și noaptea începea să audă iarăși vorbe.

— Coloanele... Coloanele albe de marmură... Coloanele de marmură albă, șopti Maria, căutînd parcă o melodie.

— Hm! Începu Dan să-și manifeste incredulitatea. Coloanele fanteziei...

Tic își apropie buzele de urechea lui Dan și-i șopti foarte blajin:

— Te rog să-ți muți gura sub talpă, ca să nu ți-o calc eu în picioare.

Ursu, care luase brațul de scaieți anume pentru a se trezi din niște închipuiri ce gîfiau în el, se mulțumi doar să ridice din umeri, deși îl încolțeau presimțiri ciudate.

Victor și Lucia se uitau unul la altul. În ochii lor lucea aceeași expresie de neîncredere. Totuși ceva îi reținea să și-o manifeste. Lucia fu prima care își învinse reținerea:

— E cu neputință, Ionel. E o fantezie, o halucinație, e născocirea unei anumite stări. Nu trebuie să fii medic pentru a înțelege acest lucru. Însuși felul cum ai povestit, atmosfera pe care ai reușit s-o redai, în ciuda împotrivirii cuiva, duceau obligatoriu spre această fantezie.

— Te înțeleg, Lucia. Vă înțeleg pe toți. Credeți că eu nu mi-am spus același lucru, credeți că eu nu mi-am pus aceleași întrebări?!

— Dacă aș fi fost eu sau Ursu — se amestecă Tic — mai întâi am fi privit marea de la parapet, apoi dacă am fi zărit coloanele...le-am fi făcut pur și simplu o vizită. Ca să demonstrăm... cum se zice?... autenticitatea lor. În ciuda împotrivirii *cuiva*...

Intenția lui Tic fusese aceea de a o înțepa pe Lucia și de a lua apărarea lui Ionel. Acționînd în stil propriu, în loc să-l apere pe Ionel, îl lovise însă și mai tare. Pricepînd că făcuse o nedreptate, căută repede s-o repare:

— Sau măcar să fi avut un aparat de fotografiat cu tine, Ionel...

— Crezi că nu m-am gîndit și la asta, Ticușorule? Nu, nu încerc să te subestimez, te alint. M-am gîndit, dar... clipa trecuse... Ceea ce resping însă, nu față de voi, ci față de mine... pentru că eu am fost și mai crud cu mine în întrebări și presupuneri... Ceea ce resping este ideea halucinației. Nu înțelegeți că-mi băgasem unghiile în carne... mai puteți vedea pe fața mea urmele zgîrieturilor... Zău dacă n-am început să-mi clănțnesc dinții că să-mi dau seama că aud...

— Iartă-mă, Ionel, dar nu pot să nu te întrerup, se rugă Tic. Cînd mă mai întîlnesc cu o asemenea ocazie... Dinții ți-au clănțnit singuri, fără ordinul tău... Nu e cazul să mă întreb de unde știu...

— Ești un nesuferit! Dar crezi că mă preocupă acum ironiile tale? Nu... Mă controlasem tot timpul, ba, să vă spun drept, mi-am controlat pe urmă și temperatura. Și dacă pot să afirm un lucru cu toată certitudinea, e acela că am fost treaz, absolut treaz. Nu știu cum aș putea să vă conving... Dacă aș fi avut măcar un dram de îndoială... Dar parcă niciodată nu fusesem mai treaz ca atunci. Nu, nu le născosisem, nu mi se năzăriseră, văzusem cu ochii mei, în cele mai ascuțite clipe de trezie, coloanele albe de marmură de lîngă țărmul mării. Nu-mi retrag înapoi nici un cuvînt. Văzusem coloanele... Tu ce crezi, Victor?

De multă vreme așteptau cireșarii cuvintele lui Victor. Își puneau atîtea speranțe în ele! Tic, văzîndu-i chipul într-o clipă de erupție luminoasă, fu cît pe-aci să-și ducă mîinile la urechi.

— Eu am mari îndoieli, răspunse Victor. Am aproape certitudini, însă în sens contrar. De ce nu au văzut și alți oameni ceea ce ai văzut tu, Ionel? Nu atunci, în acea clipă, ci în miliardele de clipe ale atîtor și atîtor ani?... Dar nu cred că acesta e lucrul principal...

— Ba eu cred că acesta e lucrul principal, fundamental, stăruii Lucia. Aceeași întrebare există și în mine. Pentru că

totuși, cel puțin pînă acum, n-am umblat niciodată după fantome! Mă refer la noi toți.

— Nu, Lucia, nu e lucrul principal... în momentul acesta. Poate că vom reveni asupra lui... și în mod sigur vom reveni. Deocamdată însă nu putem da nici o sentință...

— Sigur! Sigur că da! sări Tic. Victor are perfectă dreptate. Ce tot îți lustruiești alea... cum se cheamă oare? Da, da... silogisme!

— Stai, Tic, nu te grăbi, încercă Victor să-l domolească. Eu nu renunț la întrebarea mea de bază. S-ar putea însă ca ea să fie anulată. Ea este o întrebare care se încadrează într-o situație de moment, dar s-ar putea ca în procesul general să sune distonant. Ionel abia și-a început povestirea... dar nu ne-a chemat aici pentru acest început, ci pentru ceea ce s-a întîmplat mai departe, mai tîrziu. De bună seamă că începutul își are rolul lui în povestire și în acțiunile lui Ionel, dar nu e elementul hotărîtor. E elementul inițial. Tu ai vrut să ne convingi pînă acum, Ionel, de întîlnirea ta cu coloanele. Întrucît erai treaz, precum susții, coloanele nu puteau să fie o năzărire. Să știi însă că sînt două elemente aici, care trebuie să se combine în mod obligatoriu. Unul e starea ta de luciditate, al doilea e imaginea coloanelor, subliniez, *imaginea coloanelor*, nu existența lor, pentru că din moment ce nu le-ai palpat... în sfîrșit, nu cred că e cazul să insist acum, în momentul acesta...

— O clipă! se rugă Ionel. Eu te văd pe tine aici, la doi pași de mine, la lumina flăcărilor. Te văd *numai* cu privirile. Trebuie neapărat să te pipăi ca să-mi dau seama că exiști?... Dacă am pipăi fiecare lucru pentru a-i dovedi existența?

— Cînd îl vezi numai tu, poate că ai această obligație, pentru a-i convinge și pe alții, sau chiar numai pentru a te convinge definitiv pe tine însuși. Dar tu pari atît de conving, încît... e cazul să continui povestirea pentru a ne oferi și celelalte argumente. Vreau totuși să precizez,

Ionel. Demonstrația ta de pînă acum, cel puțin pentru mine, a fost o demonstrație pentru a ne dovedi luciditatea ta într-un anumit moment. E adevărat, un moment esențial în "procesul coloanelor", ca să-l numim așa. Tu ai vrut poate să ne convingi de existența coloanelor prin luciditatea aceluia moment. Eu totuși vreau să despart elementele. Permite-mi, deocamdată, să nu opresc decît un singur element ca valabil și verificat: starea ta de luciditate.

— Cu alte cuvinte, crezi deplin în sinceritatea spuselor mele! Îți mulțumesc.

— Cred, Ionel! Cred și simt că în acel moment, în momentul apariției coloanelor, erai treaz, erai lucid și că ți-ai controlat, sîngeros aproape, starea.

— Atunci de ce separi cele două elemente? Dacă eram treaz, și recunoști lucrul acesta, ce puteau să fie coloanele altceva decît o imagine reală? Aceste două elemente nu pot trăi separat, nu pot fi separate.

— Nu pot fi separate în povestirea ta, dar trebuie să le separăm, Ionel, altminteri riscăm să nu deosebim adevărul adevărat. Impunem un adevăr, nu zic, poate să fie cel bun, dar îl impunem, nu-l constatăm. Nu înțeleg de ce ții atît de mult la îmbinarea acestor două elemente, pentru că îmi închipui că pozezi alte argumente — cele care te-au determinat să ne chemi pe noi aici — pentru a dovedi existența coloanelor. E atît de importantă îmbinarea acestor elemente?

— E esențială, Victor. E hotărîtoare, fundamentală! Victor rămase dezamăgit auzind răspunsul aproape dramatic al lui Ionel. Hotărî totuși să facă o ultimă încercare:

— E fundamentală pentru a dovedi existența coloanelor? Întrebă dînsul aproape cu teamă.

— Mai grav, Victor. Mult mai grav. Pentru a fixa locul! Aceste cîteva cuvinte avură darul să-i emoționeze pînă la

lacrimi pe tineri. O mulțime de dubii se risipiră. Prin urmare, existența coloanelor nu mai trebuia pusă la îndoială. Abia așteptau să audă continuarea povestirii. Tăcerea care se lăsa suna ca o invitație pentru Ionel.

— Da, continuă dînsul. Mult m-a chinuit această problemă și mă chinuie încă și acum și probabil că vă voi molipsi și pe voi cu microbul acestui chin... Dar mai bine să spun totul așa cum s-a petrecut în timp... Da... Rămăsesem lîngă ușa salonului de zi cu aceeași întrebare pe buze: Fusesem sau nu treaz? Îmi răspundeam mereu: "Da, da, da", dar întrebarea tot persista din cauza acelei imagini care conținea atîta fantastic într-însa. Vaporul își continua cursa lui în noapte, sau așa credeam eu. Marea parcă se mai liniștise, valurile, parcă mai multe, dar mai mici, se vedeau bine la lumina unei luni mai darnice ca înainte. Nu puteam scăpa de obsesie, dar cred că oricine ar fi fost în locul meu ar fi trăit stările mele. Scăpasem însă puțin de subjugarea mării. Mă simțeam mai liber, mai despărțit de mare. Nu vedeam numai marea, n-o simțeam numai pe ea în jurul meu. Începeam să mă simt între oameni, deși nu-i vedeam. Dar mă știam între ei. Poate de aceea am început să-i caut. Am descoperit și cîteva luminițe pe vapor, pe care pînă atunci nu le văzusem. M-am îndreptat tăcut, prudent spre una dintre ele. Îmi căutam puncte de sprijin, pentru că vasul, deși bătut cu mai puțină putere de valuri, așa mi se părea mie cel puțin, dansa mai tare decît înainte cînd îl loveau talazurile. Lumina spre care mergeam provenea de la cabina cîrmaciului, de la timonă. O clipă m-am speriat. Am vrut să mă întorc repede. M-am încăpățînat însă și am rămas pe loc. N-aveam curajul să urc în cabină. Încremenisem, rezemat de o scară de fier, așa cum mi se întîmplase mai înainte lîngă ușa salonului. Mi-am amintit dintr-o dată chipul cîrmaciului. Îl văzusem înainte de lăsarea nopții luînd cîrma în primire. Era un bătrîn aproape chel, doar cu o coroană subțire de păr alb în jurul capului. Fața îi era atît de plină de cute, că părea de pergament. Parcă o bătuseră și o arseseră vînturile tuturor mărilor din lume. La prima vedere, părea un om posac, care nu vedea pe nimeni în jur, dar, dacă te uitai mai atent, descopereai în privirile lui niște luciri blînde, duioase. Îmi aminteam aceasta pentru că mă uitasem mult timp la el după ce-și luase postul în primire și de cîteva ori chiar ni se întîlniseră privirile. Nu, nu putea fi un om rău.

— Marinarul din scrisoare, rosti Tic în șoaptă, și-l înghionti pe Dan cu cotul.

— Da... Marinarul din scrisoare... Ce să fac? Nu puteam să rămîn acolo, mai ales că începeam să simt frigul nopții. Și, tocmai cînd eram în pragul unei hotărîri, mi-a venit norocul în ajutor. Am auzit ușa de la cabină deschizîndu-se, am auzit un răsuflat greoi și cîteva pufăituri de nemulțumire. Era timonierul. Parcă se răfuia cu vremea. Auzindu-l apoi tușind, așa ca să se afle în treabă, m-a cuprins subit un moment de mare curaj... Am răspuns la tusea lui tușind și eu, așa cum i-aș fi răspuns la un salut...

— Deștept, nu putu Tic să rabde. Nu curaj, ci istețime, prezență de spirit. Bravo!

— Mulțumesc... Așa... De fapt, imediat după ce am tușit mi s-a făcut inima cît un purice.

Așa, din senin. Ce, nu aveam voie să mă plimb noaptea pe punte? Îmi interzicea cineva să tușesc? Fapt e că mă descopeream cam copil. Și numai ce-aud vocea bătrînului:

"Asta-i tuse cam tinerească... Hei, mînzule! la dă-te la lumină, să te identific!"

Ce să fac? M-am mișcat spre lumină pentru a fi identificat. Probabil că făcusem o mutră de bleg, pentru că bătrînul nu și-a putut ține rîsul. El rîdea, eu tăceam. Pînă ce a tușit iar și, luînd un aer ceva mai grav, a început să mă țintuiască. El era sus, pe balconul acela circular din jurul cabinei... nu i-am aflat nici pînă acum numele... eu jos, cu gîtul lungit spre dînsul. Cam caraghioasă poziție pentru mine.

"Și-ai putea, mătăluță, să-mi spui de ce dai tîrcoale timonei la unu noaptea?" mă întrebă dînsul.

Voisem să-i și ripostez că pot să fac ce vreau, dar m-am speriat de-a binelea cînd am auzit ora. Mi-era teamă să mă cert cu dînsul, ca nu cumva să-i scape a doua zi, adică în ziua aceea, să nu-i scape mamei vreo vorbă. I-am răspuns și eu cu primul pretext care mi-a venit în minte:

"Sufăr de insomnie și, decît să stau în cabină, am ieșit să văd... noaptea..."

— Slab... De astă dată slab. Puteai să-i spui și tu altceva. De pildă... că ai venit să-i oferi niște țigări...

— Nu mergea! Pentru că pufăia din lulea.

— Mi-am închipuit eu. Tocmai din cauza asta mergea. Pentru că, dacă ți-ar fi acceptat țigările, de unde le scoteai?

Intervenția isteată a lui Tic îi făcu pe toți să rîdă, mai ales pe Ursu care îl și gratulase, în felul său, strîngîndu-i cu putere umărul.

— Bravo! îi întoarse Ionel felicitarea. Dar dă-mi voie să continui...

— Te rog însă de pe acuma să mă ierți pentru ocaziile favorabile...

— Bine, bine, se grăbi Ionel să-i răspundă. Așa... Unde rămăsesem? Da... La pretextul meu prostesc care l-a făcut bineînțeles să rîdă și să dea din cap dojenitor. Îl vedeam bine în lumina care ieșea pe ușa deschisă a cabinei.

"Care va să zică ești chinuit de mare, mă ghici imediat bătrînul. Prea bine nu-i... Dar să știi că pe cine nu l-a chinuit, măcar o dată în viață, marea, acela e vădov de multe simțiri. Da, da... Da' nu-i bine nici să te chinuie prea mult, că pe urmă începi să amesteci chinurile cu bucuriile și gata!... Te-a înhățat marea... Și dacă te înhață nu-ți mai dă drumul."

Îmi plăcea cum vorbește. Nu știu... Parcă nu dădea niște sfaturi, parcă vorbea despre dînsul, despre ceva ce eu nu cunoșteam. Aș fi vrut să-l ascult, să-l provoc la vorbă, dar nu știam cum să procedez... Lasă, Tic... Eram uimit, eram într-o situație specială... Bine! fie și permanentă... cum mă acuzi tu pe tăcute... Ce puteam să fac? Să-i cer voie să urc? Să plec? Tot el m-a scos din încurcătură:

"E cam tîrziu, spuse el ca o constatare. Nu zic că e tîrziu pentru mătăluță, ci pentru părinții dumitale. Da' dacă vrei să mai stăm de vorbă... eu nu mă împotrivesc..."

Nu mai puteam de bucurie. Mă și pregăteam să urc în goană scările, dar îl auzii continuînd:

"Numai că nu acuma. Mai avem și zile, mai avem și nopți... Mîine, de la prînz încolo, mă găsești în partea cealaltă a vasului, lîngă niște odgoane, am eu un fel de hamac... Că despre marea asta știu prea multe ca să le țin numai pentru mine. Și, dacă vrea cineva să primească botezul mării, apoi eu îl pot da cu prisosință... Așa... Și poate ți-o mai da tîrcoale și somnul..."

Iarăși pufăi de cîteva ori, iarăși tuși. Tușii și eu și, cu acest salut convențional, ne-am despărțit. Am ajuns pe furiș și fără zgomot în cabină. Știam că nu-mi fusese observată lipsa pentru că dormea și mama. M-am suit în pat și... iarăși am început să mă gîndesc la coloane. M-am gîndit, nu știu cîtă vreme, pînă s-au înmulțit. Așa se face că m-am trezit la Acropole... M-am dezmeticit însă repede. Ziua era frumoasă, nici un nor, soarele strălucea cum strălucește la sărbătorile noastre mari, marea avea doar niște crețuri ușoare. În orice altă situație m-aș fi simțit fericit. Numai eu știu însă cum a trecut dimineața aceea. Parcă eram pus pe jeratic. Mă foiam încoace și încolo, nu-mi găseam locul. Și mama, scai după mine. Credea că sînt bolnav. La masa de prînz nu știu dacă am mișcat falcile de două ori. Îl văzusem pe bătrînul timonier ducîndu-se spre hamacul lui. Avusesem eu grijă să inspectez locul în cursul dimineții. Ardeam de nerăbdare. Voiam să reiau convorbirea întreruptă și aveam și alte gînduri, pe care o să vi le destăinuiesc la vremea lor. Mama se uita chiorș la mine. Era convinsă că sînt bolnav. "Dacă n-are nici poftă de mîncare?" spunea ea. Între timp vremea se mai învrăjbise. Cerul era tot frumos, dar marea scosese nu știu de unde, nu știu cum, niște talazuri care înfiorau privirile. Și dintr-o dată mama se îngălbeneste, se clatină, dă ochii peste cap. Cei de la masă se sperie. Tata o duce repede în cabină. După un timp vine și un doctor. "Nu-i nimic — spuse el — o criză ușoară, trecătoare. Pe vremea asta se manifestă cel mai lesne răul de mare." Eu m-am liniștit îndată. Ba ca să fiu sincer simțeam puțină bucurie. Eram în sfîrșit liber și mai ales mă convinsesem că nu sînt și nu voi fi niciodată un client al răului de mare. M-am înțelese cu tata dintr-o privire și, tuști, către hamac. Am tușit încet cu gîndul că, dacă doarme, nu-l voi trezi pe timonier din somn. Nu dormea. Mi-a răspuns tot tușind și ne-am amuzat amîndoi de felul

acesta curios și original de a saluta. Se închegase parcă o legătură aparte, un fel de complicitate mutuală între noi. Nu știu de ce, dar mi s-a părut că s-a bucurat văzându-mă... Lîngă hamac era un scăunel rotund. Bătrînul mi-a făcut semn cu mîna și m-am așezat pe scăunel. Ei, acuma surpriza. Mai întîi m-a întrebat dacă sînt elev și a insistat să-i spun cum stau cu învățătura și să-i spun ce preferințe am. Mi-a cerut să-i spun notele la fiecare obiect.

"Nu cumva te lauzi? m-a iscodit el. Chiar numai doi de nouă în tot anul?"

I-am dat cuvîntul de onoare și dintr-o dată l-am văzut posomorîndu-se. Am aflat imediat care era cauza. Dezamăgirea pe care-o avusese cu un nepot de-al lui. Fiul fetei sale mai mici. Avusese șase copii. Numai fete. Iar cinci dintre ele născuseră tot numai fete.

"Tocmai vine pe lume un băiat, mi-a spus el. Bucurie că nu mai vedeam pe unde trec. De altminteri, pe mare nu riști cine știe ce dacă nu vezi pe unde treci. Pe lîngă țarmuri sau prin anumite locuri e primejdie. Dar locurile acelea le cunosc ca-n palmă. Uite, pe unde trecem acum, e un loc primejdios. Sînt niște bancuri de nisip... Și așa cum îți spun cu nepotul. Ce să mai lungesc vorba... A ieșit din el un derbedeu. Eu am vrut să-l fac căpitan de vas și el... ce-ți închipui mătăluță? Îi apucă patima pămîntului și se face agronom."

Îl ascultam dar n-aveam curajul să-l contrazic. Era mai bine să-l las să-și deschidă sufletul. Pesemne că avea chef de vorbă în ziua aceea sau acesta o fi fost obiceiul lui.

"Și cîte n-ar fi învățat de la mine, a continuat bătrînul. Făceam amiral dintr-însul dacă i-aș fi spus numai un sfert din ce știu... Ehe, șaizeci și unu de ani pe mare nu-i glumă. Nu-i mare pe tot pămîntul ăsta care să aibă taine pentru mine. Ba nici multe dintre rîurile cele mari. Am fost pe Nil și pe Amazoane și pe Volga, iar Dunărea... Dunărea o cunosc cum îmi cunosc pipa... Na! Că iar s-a stins. Fir-ar să fie! Așa face mereu cînd mă iau cu vorba. O fi și ea geloasă."

Mă uitam la el cu cîtă migală își curăță pipa, dar gîndurile îmi erau în altă parte. Ce să fac? Să-l întreb sau nu? Sau să-i povestesc ceea ce văzusem noaptea trecută?... Tu, Victor, ce-ai fi făcut?

— Eu știu foarte bine ce aș fi făcut, răspunse Tic în locul lui Victpr. Ba știu ce-ar fi făcut și dînsul. Dacă nu m-ar fi dus el cu vaporul la coloane... ba dacă ar fi fost nevoie ar fi angajat și un submarin, numai să-mi facă plăcere. Hai, continuă!

— Bine, mă supun. Eram gata să-i povestesc. Tocmai își aprinsese pipa, o pipă uriașă, groasă cît mîna și care scotea un fum, de parcă era coșul vaporului. Eram gata, gata să-i povestesc, dar, deodată, mi se oprește răsflarea. Dacă o să rîdă de mine în cazul cînd ceea ce văzusem nu era decît o năzărire? Pe-atunci încă mai aveam îndoieli. Dacă o să-i fac cadou o taină nemaipomenită pe care el n-o știa? Ne-am mai fi întîlnit noi aici, am mai fi putut noi organiza expediția? Și într-un caz și-n altul era rău. Trebuia să-mi fi făcut de dimineață un plan de discuție în așa fel, încît să aduc pe nesimțite vorba despre coloane. Eram atît de furios pe mine însumi, că-mi venea să mă arunc cu capul în apă...

— Nu, acum nu pot să rezist. Crezi că, dacă te-ai fi aruncat cu picioarele, nu era același lucru?

— Văd că nu pot să scap de tine, Ticușorule. Ei, bine, află că pînă la urmă... Pînă la urmă n-am avut nici un merit. A

început el să povestească tot felul de lucruri. Niște întîmplări că s-ar putea scrie zece romane palpitante de aventuri. Bineînțeles nu numai ceea ce a spus atunci, ci ceea ce mi-a povestit în tot timpul călătoriei. Nu știu ce-i venise atunci să înceapă cu Pacificul. Cînd m-am gîndit cît e de mare, cîte drumuri de navigație sînt pe dînsul, cîte arhipelaguri, cîte insule și insulițe, m-a apucat groaza. Într-un an de zile nu l-ar fi terminat și eu ardeam de nerăbdare să aflu ceva despre coloane, în cazul cînd știa ceva, bineînțeles. Am profitat de extazul cu care-mi vorbea nu știu despre care loc din Pacific și brusc îi și pun întrebarea pe care mi-o pregătisem, că-mi făcusem un plan între timp:

"Dar marea noastră, Marea Neagră, are oare taine și frumuseți?"

Cum i-am auzit oftatul, cum m-am bucurat. Eram sigur că n-o să reziste. Și așa s-a întîmplat.

"Are și taine și frumuseți, mi-a răspuns el. Cu duiumul. Numai să știi să le vezi, numai să știi să le descoperi. Ehe!"

Și-a-nceput să-mi povestească. Spre ghinionul meu, a început cu frumusețile. Cel puțin așa credeam eu, că am ghinion. Pornise cu povestirea de la Constanța spre deltă. Eram totuși norocos. Dacă ar fi plecat de la Dardanele spre Bosfor?... Dar, cînd începe să-mi descrie locurile metru cu metru, iar zic în sinea mea că am ghinion. Cînd ajunge la Mamaia, unde spune:

"Mamaia... Frumoasă s-a făcut, Doamne. Parcă-i o mireasă. Și dac-o mai vezi și noaptea..."

"Gata! îmi zic. Altă ocazie favorabilă." Și-l întreb așa într-o doară:

"Dar prin locurile astea prin care trecem acum? Cum o fi oare marea noaptea? O fi avînd

taine?"

Și numai ce-l văd căzînd pe gînduri. Mi se părea că visează. Și tace, tace... Deodată se dă jos din hamac, se întoarce cu capul spre țărm și privește toată panorama din fața ochilor. Nu știam ce-i cu el. Rămăsese nemișcat, de parcă cerceta marea cu toată ființa. Și-l văd cum îl cuprinde subit neliniștea.

"Sînt multe taine și frumuseți și pe-aici, îmi spune el, cu o voce cam grăbită. Și ziua și noaptea. O să-ți vorbesc eu altă dată despre un oraș sau despre un palat... nu se știe ce-î... Că nimeni n-a văzut decît ziduri, sau coloane, sau turnuri, unii ziua, alții noaptea, da' numai pe vijelie... și asta cu mulți, cu mulți ani în urmă... Altă dată însă... Poate mîine, poate mai devreme, acum chiar, dacă n-o să se întîmple ceva cu vaporul, că blegul ăsta de timonier... Tare mi-e teamă că a greșit direcția cu vreo zece, douăzeci de metri..."

Și dintr-o dată, halt! Fluierături, mișcare pe punte. Bătrînul zdup, ca un copilandru, fuga spre timonă. Eu rămîn împietrit acolo lîngă hamac... Să vă mai spun în ce stare eram?... Îmi venea să urlu, să mă arunc în mare de bucurie, cu capul în jos, cu picioarele, pe burtă, oricum. Va să zică nu mă înșelasem. Coloanele mele existau... Vă mărturisesc sincer, sincer de tot, m-am gîndit imediat la voi, la toți. Doream atît de mult să fiți lîngă mine! Și dacă ați ști ce imagini fantastice născocea fantezia mea!... Sînt convins că aveam febră. Dar parcă mă mai gîndeam atunci la mine?... Toate gîndurile mele se concentraseră în unul singur: cum să fac să vă anunț? Și asta cît mai repede. Dacă aș fi avut un telegraf, un radio-emîțător! Știu că eram absurd. Chiar dacă aș fi avut aceste obiecte, cum puteam să comunic cu voi, dacă nu eram înțeleși? Dar ce nu-mi trecea prin minte? M-am gîndit și la porumbei mesageri. Mă bîțîiam acolo pe punte, mă întrebam, căutam și, dintr-o dată văd că se coboară șalupa și aud un marinar spunîndu-i altuia că va pleca spre uscat căpitanul pentru niște treburi. Mai departe știți ce s-a întîmplat. V-am relatat în scrisoare. Dacă ați ști în ce hal eram cînd m-am apucat să scriu! Fantasticul descoperirii și mai ales posibilitatea ei de confirmare... Ceva, ceva totuși mi se confirmase, dar puteam eu să știu dacă nu e o simplă coincidență?... Era prea fantastic totul, uluitor, absolut de necrezut. Cel puțin așa îmi închipuiam eu în acele clipe... Chiar și acum tot mai răzbat în sufletul meu firicele de spaimă, firicele mici, mici de tot...

Ionel se opri din povestit. Simți nevoia imperioasă de a răsufla cîteva clipe. Dar și ceilalți simțeau la fel. Descoperirea lui începea să capete contururi clare. Oare ce surprize îi mai așteptau?

— Ionel! spuse brusc Lucia. Vreau să te întreb ceva. Dacă vrei, răspunzi, dacă nu, nu. În momentul cînd ne-ai scris nu ți-a trecut prin cap că, dîndu-ne mai multe amănunte asupra descoperirii, s-ar putea ca noi, sosind înaintea ta, să începem cercetările fără tine?

— Sigur că m-am gîndit, răspunse Ionel cu toată sinceritatea. Dar nu într-un sens rău. Acum, ba chiar nu mult după ce v-am scris, mi-am dat seama de absurditatea acestui gînd. Dacă eu, care văzusem primul coloanele, nu aș fi avut inima să încep ceva fără voi, cum ați fi putut atunci să începeți voi fără mine? Dar în clipele acelea mai puteam să judec limpede? Atîta voiam atunci: să începem toți împreună cercetările, și cît mai repede. Să ne strîngem toți aici, toți cireșarii. Chiar mă gîndeam că dacă Tic, de pildă, sau altcineva n-ar putea veni, să-l așteptăm sau să-l aducem și pe el.

— Asta o spui așa, ca să mă măgulești, îi ripostă cu foarte mare blîndețe Tic.

— Voi ce-ați fi făcut în locul meu? se adresă Ionel celorlalți cireșari.

— Ceea ce ai făcut și tu! îi răspunse Lucia. Poate cu unele mici deosebiri. Dar în linii mari am fi procedat așa cum ai procedat tu... Ne-ai dat multă bătaie de cap cu scrisoarea ta, am încercat să-ți explicăm atitudinea, am ajuns și la justificări. Poate că ne-a mirat atitudinea ta, dar nu ne-a jignit nici o clipă.

— Coloanele albe de marmură! De ce să nu fie și în marea noastră un palat de cleștar?

Toți tresăriră auzind vorbele Mariei care plutiseră o clipă ca un cîntec. Imaginea făurită era tare îndepărtată. Palatul de cleștar!...

— Nu știu! se înfiora Ionel. Eu am văzut coloane albe. Mi le-am închipuit de marmură. Dar de ce să nu-i spunem așa? Să numim expediția noastră "Palatul de cleștar".

— Parcă-i un cîntec de demult, visă Maria cu voce tare. Parcă-i un basm vechi. Parcă m-aș plimba prin ograda misterioasă a copilăriei. Voi nu simțiți?

— Pe mine mă tulbură realitatea, se scutură Victor din visare. Cele două elemente pe care le-am separat pentru a fi fideli adevărului s-au împreunat în sfîrșit, formează amîndouă adevărul. Știm deci că Ionel era lucid în momentul viziunii, dar de acest lucru nu m-am îndoit, și mai știm că imaginea care i-a apărut în fața ochilor era o imagine reală. Sau măcar o bănuială reală, pentru că, într-un fel, a fost atestată de la sine.

— Cum adică de la sine? întrebă Lucia. Există mărturia lui Ionel și mărturia marinărului.

— Întocmai. Mărturia bătrînului n-a fost însă cerută, nici măcar provocată. Ea a venit ca o

destăinuire și s-a transformat în confirmare prin prezența lui Ionel. Ea există însă ca mărturie în afara lui Ionel, adică făcând excepție de persoana lui.

— Te înțeleg, Victor. Prin urmare Palatul de cleștar se află undeva la marginea mării.

— Dar cum de nu l-a mai văzut nimeni? Întrebă Ursu. Cum poate să ascundă marea o asemenea taină atîtor și atîtor oameni?... Credeți-mă, sînt și eu emoționat, sînt gata să fac orice, absolut orice, dar, nu știu de ce, mă sîcîie groaznic aceste întrebări.

— Nu numai pe tine. Pe toți ne sîcîie, răspunse Lucia. Poate ne vom limpezi mai mult ascultînd continuarea povestirii.

Ionel își adună amintirile. În jurul mormanului de cenușă, prin care mai licăreau, ici, colo, mici puncte de foc, se așternu iarăși tăcerea. Vocea povestitorului răsună din nou în urechile celorlalți, făcu din nou să bată inimile tuturor.

— În ziua aceea n-a fost chip să mai dau ochii cu bătrînul marinăr. S-a lucrat tot timpul la despotmolire. Din fericire, numai botul vasului se înfipsea într-un banc de nisip. Spre seară, vaporul era gata de plecare. Bătrînul intrase de serviciu la timonă. Mi-am amintit vorbele lui cînd s-a despărțit atît de brusc de mine. Era limpede că amînase discuția pentru a doua zi. Așa că mi-a fost teamă să-l deranjez. M-am dus devreme în cabină, m-am străduit să fiu mai atent, mai vorbăreț cu părinții. Nu prea am reușit. Mă gîndeam tot timpul la orașe și la palate scufundate. Am aflat mai tîrziu că bătrînul marinăr așteptase multă vreme să-l vizitez la timonă. Mă așteptase pînă după miezul nopții, dar de unde puteam eu să știu?... Inutil să spun cum a trecut dimineața. Mă străduiam să urmăresc peisajele de pe țărîm, să mă amuz privind giumbușlucurile delfinilor care ne-au însoțit în călătorie pînă la Sulina, dar nu reușeam. Nu aveam nimic altceva în cap decît imaginea nopții cu coloane și ultimele vorbe ale bătrînului. Imediat după prînz am fugit la hamac. Sosisem probabil mai devreme, pentru că marinărul meu nu era acolo. Mă întrebam chiar dacă nu i s-o fi întîmplat ceva, cînd, hop, îl văd apărînd pe punte. Venea agale spre mine, uitîndu-se mereu la țărîm. Bineînțeles am tușit, cum stabilisem între noi, fără vorbe, salutul. Am tușit eu mai întîi ca să-i dovedesc respect. "Hm. Am trecut, am trecut de punctul pe care mi-l închipui eu, spuse el continuînd povestirea exact din locul în care o întrerupsese, precum mi-am dat seama imediat. Da, mai în urmă, chiar binișor, mai în urmă, cred eu că e locul. Locul sigur nu-l știe însă nimeni, poate c-or mai fi doi oameni în toată delta care să-și mai amintească așa ceva. Eu cu ochii mei nu l-am văzut, dar era o vreme cînd s-a vorbit mult despre asta. Eram însă prea mic, abia pusesem piciorul pe vapor, nu prea înțelegeam eu ce se vorbește. Va să zică sînt aproape șaizeci de ani de atunci. Cîțiva mai mult, cîțiva mai puțin... Era o vreme cu cumplite vijelii. Se războia marea cu țărîmurile, de te mirai cum de mai rezistă. Prăpădul lumii, nu altceva. La pescuit în larg nu se încumetau decît vitejii de la Jurilovca. Și, cînd dădea peste ei vijelia, aruncau lopețile, și se legau cu funiile de barcă, ca să nu li se piardă trupurile în mare, și după trei, patru zile, bărcile, împinse de valuri, le aduceau leșurile la mal. Dar nu lepădau lopețile așa lesne. Numai atunci cînd simțeau că nu le mai rămîn puteri decît pentru a-și lega funiile. Ehei, ce oameni! Ce înțelegere cu marea! Atunci, în timpul acelor vijelii, s-a răspîndit zvonul. Întîi a văzut unul, apoi altul, fără să știe de primul, și apoi altul, fără să știe de ceilalți doi, că fiecare era din altă parte a deltei. Dar ce anume au văzut nici pînă astăzi nimeni nu știe... Un oraș, un palat, un turn, un zid, o coloană? Fiecare însă văzuse ceva. Și numai noaptea. Ziceau că văzuseră cum se cască marea în fața lor și cum se înalță din pămînt blocuri albe, ca de marmură. Puteai să nu-i crezi, dacă toți spuneau c-au văzut ceva și tot cam prin aceleași locuri, cam prin preajma acestor lacuri furate din mare? Că nu numai marea fură din pămînturi, mai fură uneori și pămîntul din mare..."

Cred că tremuram în fața lui auzindu-i povestirea, pentru că se opri din vorbit și se uita lung la mine. Eram teribil de fericit, dar simțeam și o oarecare neliniște. Oamenii despre care-mi povestea el văzuseră Palatul de cleștar... îi spun așa pentru că așa am hotărît să numim aceste necunoscute albe de sub apă... în preajma lacurilor salmastre. Eu îl văzusem însă înainte de lacuri, chiar la o distanță bunicică. Nu știam ce să cred. Să mă fi înșelat eu? Era cu neputință, pentru că eu cu mîinile mele am notat pe hartă locul unde l-am văzut. Să se fi înșelat oamenii aceia de acum șaizeci de ani?... Eu eram înclinat și chiar și acuma cred că s-au înșelat ei... Cum pot altminteri să-mi explic deosebirea de locuri, distanța mare de aproape douăzeci de kilometri dintre un loc și altul?

— Da! se auzi vocea lui Victor. E într-adevăr o problemă gravă. Dacă ai rămas la această întrebare, și așa mi se pare, înseamnă că plutim într-un mare necunoscut. Să fie două locuri diferite și-n amîndouă locurile să existe ceva asemănător?... Să-ți spun drept, Ionel, par cam încurcate locurile...

— Și eu cred la fel. Dacă ai ști cît mă roade această întrebare. Da, și astăzi mă roade. A rămas încă fără răspuns, cu toate strădaniile mele... În zilele care au urmat am căutat să aflu alte amănunte. Nu știu ce n-am făcut ca să-i pot aprinde bătrînului marinăr toate amintirile.

Din păcate însă prea multe lucruri noi nu am aflat. Cam repeta ceea ce îmi spusese prima dată. Da, da. Și-a amintit ceva foarte important. Cică s-au auzit pe vremea aceea atâtea vorbe despre orașul din adîncul mării, că niște oameni de știință au pornit cercetări. Se convinseseră că și ei că în zvonul care circula în toată delta exista ceva adevărat. Au făcut cercetări, pe malul mării, în interiorul lacurilor salmastre, dar toate cercetările au rămas fără nici un rezultat. N-au mai dat de urma orașului. Se mai spune că un grup de pescari a fost surprins de vijelie în larg, într-o barcă mare pescărească, dintre cele care se foloseau pe atunci. Barca s-a scufundat în apropierea malului și printr-o minune au scăpat toți cei care se aflau în ea. Atunci s-a văzut ultima dată palatul. L-a văzut cîrmaciul înainte de a se scufunda barca. El singur, că el era cu fața spre mal. De-atunci nimeni, nimeni n-a mai văzut Palatul de cleștar.

— Stai! strigă Lucia. Înseamnă că avem un indiciu foarte sigur. Palatul trebuie să fie în apropierea locului unde s-a scufundat barca. Nu este acesta un indiciu foarte prețios?

— Întocmai! Întări Victor. În sfîrșit, al doilea element concret. Primul este cel adus de tine, Ionel. Al doilea, epava bărcii pescărești. Mă gîndesc la elementele care ne pot ajuta pentru a identifica locul cu pricina.

— Și eu m-am gîndit la asta. Bătrînul nu cunoștea decît povestea accidentului și anul în care s-a petrecut. Despre loc nu știa nimic. Cel puțin atunci nu știa nimic.

— Poate că știa ceva despre pescarii care s-au salvat, aproape se rugă Tic.

— Cît m-am agățat de speranța asta! Din păcate nu cunoscuse nici un pescar dintre cei care naufragiaseră. L-am rugat să-și amintească, l-am bătut pesemne atîta la cap, că a început să se mire.

"Nu cumva ai vrea să faci și mătăluță cercetări?" mă întrebă el mai mult în rîs.

Nu știi ce s-a întîmplat cu mine. Eram pesemne într-un moment de exaltare. I-am răspuns sincer. I-am răspuns că aș vrea tare mult să știu totul, că aș fi în stare să caut prin toată marea, numai să dezleg taina. I-am spus că am și cîțiva prieteni care m-ar ajuta. El a rîs și mai tare. Se uita la mine ca la un țînc:

"Știi mătăluță ce înseamnă un ochi de mare? m-a întrebat el. Nu e numai lărgime, ci și adîncime. Știi ce înseamnă bucățica asta de apă din fața satului ăsta? Știi cît necuprins e în ea?... Și mai spui c-ai vrea să răscolești toată marea! Nu cred eu că o să ajungi marinar dacă nu-ți poți închipui nemărginirea mării și, mai mult decît asta, adîncimea ei..."

Mi-am dat seama atunci cîta dreptate are. Gîndisem într-adevăr ca acel copil din poveste care voia să mute cu căldă-rușa marea în groapa lui din nisip. Dar pesemne că era atîta rugămintă în ochii mei, că s-a simțit și el mișcat. Lăsase pipa jos și-și freca fără încetare bărbia și, cînd înțepenea cu mîna pe bărbie, clătina, clătina din cap.

"O fi fost poate o vedenie a acelor oameni, dacă de șizeci de ani nimeni n-a mai văzut nimic! Da' cine știe? Că prea mulți au văzut. Și ce rost aveau să se apuce, după un simplu zvon, atîția oameni cu doxă la cap, să caute prin fundurile mării?... Știi eu?"

Eu tot îl întrebam despre pescarii aceia care s-au salvat, tot îi ceream să-și amintească numele vreunui dintre ei. Nu-mi trecuse prin cap să fac socoteli.

"Crezi mătăluță că după atîția ani au mai rămas măcar oasele întregi din vreunul? mă întrebă timonierul. Pe vremurile acelea nu prea treceau oamenii de șizeci de ani. Dacă nu-i ucidea marea, îi ucidea mai lesne pămîntul. Foamea, necazurile, jandarmii, războaiele scurtau mult viața omului."

"Cine știe? insistam eu ca un neghiob. Poate că s-a strecurat vreunul prin viață. Mai există și oameni cu noroc pe lume..."

"Și mătăluță ai vrea tare, tare de tot să fii unul dintre aceștia?" mi-o întoarse bătrînul.

Puteam să-i spun că nu? mă rugam fără vorbe cu toată ființa mea. Pesemne că iar l-oi fi înduiosat. Pentru că iar și-a lăsat luleaua jos și a început să-și frece bărbia.

"Ce pot să fac pentru dumneata? mă întrebă el. Te văd așa de frămîntat! Dar să știi că n-are nici un rost să te frămînți. Crezi că tocmai mătăluță ești chemat să dezlegi taina asta? Așa, acum c-am început trebuie să și isprăvesc. Nu pot să te las, hodoronc-tronc, în mijlocul drumului. Mi-a venit un gînd, cum vin uneori gîndurile cele bune, tocmai cînd nu le aștepti. O să mă interesez la Sfîntul Gheorghe sau la Sulina despre povestea naufragiului... Cine știe? Poate dăm de urmele vreunui norocos care s-a strecurat prin viață și a ajuns vremurile de azi..."

— Și nu i-ai sărit de gît? întrebă Tic emoționat, cu răsuflarea tăiată.

— Zău că nu știu ce-am făcut. Pentru că am simțit că ameteșc. Se învîrtea totul cu mine și nu aveam conștiința nici unui act, nici unei vorbe. Pesemne că oi fi făcut eu ceva, pentru că l-am auzit tușind... A coborît la Sfîntul Gheorghe. Mi-a fost, nu știu de ce, rușine să mă duc după el, mai ales că nici el nu m-a chemat. Vă spun drept, n-am văzut satul, nici cherhanaua, nici vasele de pescuit. Mă uitam tot timpul la promontoriul lung de scîndură pe care pășise bătrînul.

Mă uitam, mă uitam, de mă dureau ochii, pînă ce, după cîteva ore, l-am văzut pe marinar întorcîndu-se. Pe fața lui, printre miile acelea de cute, puteai parcă să descifrezi ceva?! Nimic. Iar ochii... Sprîncenele lui groase parcă se lăsaseră peste ochi. M-a bătut pe umăr că pe un copil și mi-a spus:

"Am mai găsit cîte unul care și-a amintit de naufragiul acela. Da cică nu era nici un om din sat în barca aceea. Așa că n-am putut să scot de la ei nici un nume. Să vedem acum la Sulina... Poate dăm acolo peste cineva. Cine știe? Să nădăjduim, că pentru nădejde nimeni nu-ți poate face nimic... Este un loc unde nu se poate să nu se știe mai multe. Dar pe-acolo vasul nostru nu trece, pentru că nici nu e în drum și nici n-o să poată vreodată. E vorba de Jurilovca. N-avem altceva de făcut decît să așteptam Sulina."

În sfîrșit am ajuns și la Sulina. Am intrat cu vaporul pe brațul Dunării pînă în port. Am coborît în orășel, am băut apă... Vă spun asta pentru că e cea mai bună apă din țară acolo. Ne-am înapoiat pe vas. Bătrînul a venit abia către seară. Și, cum a venit, s-a urcat în cabină. A plecat vasul și tîrziu, noaptea, m-am dus la el în cabină. Mai fusesem de cîteva ori și știam care e cea mai bună oră pentru vizite. L-am găsit parcă mai vesel.

"Ai făcut bine că ai venit mai tîrziu, mi-a spus el. Pe aici e mai grea navigația și trebuie mare atenție... Dar ca să ajungem la oile noastre... Mare noroc n-ai avut nici aici. Am trecut prin multe case și a trebuit să refuz multe pahare cu vin sau cu țuică. M-am întîlnit cu vechi cunoștințe și chiar cu niște neamuri, despre care nu mai știam că sînt pe lume."

Eram tare nerăbdător să primesc dramul acela de noroc pe care mi-l promisese, într-un fel, la început și el simțea asta. Dar jocul lui, pentru că miroseam eu că e un joc, nu voia oare să-mi pregătească o veste bună, o bucurie? Ce puteam să fac altceva decît să aștept? Îi plăcea pesemne să procedeze așa, să mă pună la încercare, să vadă cît mă ține răbdarea. Dar, dacă așteptasem atîta, puteam eu să-l necăjesc tocmai în spartul tîrgului? L-am lăsat să-mi spună singur, cînd o vrea, ceea ce a aflat. Mă rugam însă în gînd să-mi spună multe, multe lucruri noi. Și numai ce-l aud că zice:

"Așa... Dacă te ții atît de tare! Da' să știi că-mi pare bine. Înseamnă că respecti omul bătrîn și metehnele lui. E un lucru frumos. Acum, numai să fie și bătrînii oameni înțelegători și cumsecade... Am dat într-o casă peste niște bătrîni, așa cam de seama mea, care cunoșteau bine povestea naufragiului acela. I-am discutat cum am putut și eu, cu toată dibăcia... Pentru că bătrînii sînt tare curioși. Dacă dibuie ceva care nu le vine lor bine, mai ușor scoți vorbe de la un mort din mormînt decît de la ei. Da' i-am luat eu așa, că am făcut traistă din sufletele lor. Și le-am deschis de tot... Așa... Mare lucru nu mi-au spus ei. Și-au amintit însă de numele unora care au fost în barca aceea..."

Vă închipuiți cum îmi bătea inima, parcă nu mai era a mea...

— Așa cum ne țițiie nouă acum... spuse Dan din întuneric. Hai, zi mai repede! Sau faci și tu ca bătrînul tău?

— Lasă că și-acum mai trăiesc emoțiile acelea, reluă Ionel povestirea. Parcă-l văd pe timonier. Pufăia alene din pipă și se uita la mine printr-o deschizătură mică a pleoapelor, probabil ca să nu-i văd clipirile de satisfacție. De astă dată însă nu m-a ținut prea mult. A continuat cu o voce parcă mai veselă:

"Așa... Cei mai mulți dintre ei au ajuns oale și ulcele. Să le fie țărîna ușoară, deși nu mai are la ce să le ajute... Vreo doi, cică, mai trăiesc. Erau tineri pe vremea naufragiului. Erau cei mai tineri pescari din barca aceea. Acum au bine peste optzeci de ani, dacă nu s-or fi apropiat de nouăzeci. Unuia îi zice Rapaliuc și s-a aciuat, cică pe lîngă Vălurele. Își așteaptă acolo sfîrșitul la o strănepoată de-a lui. Altuia îi spune Ciornega... cică a fost un pescar cum nu s-a mai pomenit în toată delta, da' acum e cam rebegit săracul... Se zice că ar fi fost văzut ultima dată, acum vreo doi ani, la o nuntă în Dunărei. La nunta unuia Axente."

Am mai vorbit și pe urmă cu bătrînul, dar despre alte lucruri. Cîte nu mi-a spus! Îl ascultam, dar gîndul meu, era cum să ajung mai repede la Constanța, ca să mă întîlnesc voi și să vă spun toată istoria aceasta...

Ionel își încheie povestirea cu un oftat adînc. Nimeni nu îndrăznește să tulbure tăcerea care urmasse vorbelor. Tot el amintindu-și de ceva, îl întrebă pe Tic:

— Ce-ai vrut să spui atunci cu "doi și cu doi fac patru", că n-am înțeles?

— O prostie, răspunse Tic. Am vrut să-ți sugerez să fii mai concret. Mi se părea că faci poezie. Dar să știi că mi-a plăcut cum ai povestit. Mi-a plăcut grozav. Zău că ai talent.

Vremea se schimbă brusc o dată cu ivirea zorilor. Răcoarea nopții făcu loc unui vînt călduț, iar marea se lăsă cuprinsă și împinsă spre țărmuri de un curent cald. Toți cireșarii erau la marginea mării. Îi priveau depărtările calme, căutau să-i străpungă adîncurile. Erau clipe cînd suprafața mării, pînă departe în zare, se aseamăna cu o oglindă albastră. Nici o cută nu-i tulbura netezimea. Alteori se încrețea pe alocuri, de parc-ar fi vrut să-i răspundă cerului senin cu surîsuri copilărești.

— Ce zi frumoasă! se bucură Maria cu voce tare. Uitați-vă cum ne surîde marea.

— Frumoasă zi, repetă Ursu cu mai puțină convingere, descoperind undeva, la marginea orizontului cîteva dungi alburii, pe care alți ochi nu le-ar fi putut vedea. Spre seară, însă, poate chiar mai repede, vremea se va burzului rău de tot.

— Nu se poate! se împotrivi Maria. De ce îți asumi rolul de barometru? O asemenea zi nu poate să trădeze... numai dacă o întărită cineva... Din răzbunare.

— Uită-te la orizont! Vezi dungile acelea subțiri ca niște linii trase cu creta?

— Nu văd nimic, răspunse Maria. Și nici nu vreau să văd...

— Și nici n-ai putea să vezi, completă Tic. Pentru că nici eu nu zăresc nimic. Dar dacă nici pînă azi n-ai învățat să te servești de binoclul lui Ursu...

— Eu cred c-ar trebui să ne procurăm un barometru, propuse Lucia. S-ar putea să avem nevoie de el.

— Cumpără tu! se oțărî Tic. Adică, stai! De ce să mai cumperi? Mi s-a părut, odată, că ți-ai ales cel mai bun barometru din lume. Ți-a înșelat previziunile?

Tic făcuse o gafă și nu știa cum s-o repare. Lucia se posomorise, Ursu se înroșise, Dan îi făcea cu ochiul, Ionel, care nu știa nimic despre povestea dintre Ursu și Lucia, se pregătea să ceară lămuriri. Tic nu reuși altceva decît să-i facă semn cu buzele să tacă. Ionel tot nu înțelegea.

— Despre asta...

"... Despre asta... nu mi-ați vorbit nimic, misterioșilor...", ar fi vrut să spună Ionel.

Tic însă, negăsind altă soluție, alege în disperare sacrificiul. Țipă cu toată puterea, întrerupîndu-l pe Ionel și alarmîndu-i pe ceilalți:

— Auuuu! Mi-am hotărît soarta! Cine vrea să mă urmeze. Și se aruncă în apă. Îl urmă numai Țombi. Ceilalți îl căutau cu privirile, dar nu-l zăreau nicăieri. Și Țombi, acolo în apă, părea disperat. Vremea trecea, dar Tic nu apărea la suprafață.!

— Optzeci de secunde! se alarmă Lucia. Nu poate să reziste atîta.

Toți săriră în apă după Tic, toți cu excepția lui Ursu. Ceilalți nu-i observaseră nemișcarea. Înotau pe sub apă, căutîndu-și prietenul.

— Tocmai tu, Ursule! se auzi de undeva vocea lui Tic. M-ai deziluzionat.

— Las' că ți-am văzut nasul lîngă coada lui Țîngulică...

— Nu-i adevărat! Nasul meu era lîngă bot, nu sub coadă... Sau... Aaaa... Faci glume?

Tic se lăsă repede pe spate și-și mișcă vijelios brațele de cîteva ori. Văzuse capul lui Dan ieșind la suprafața apei. Curînd se iviră alături și capetele celorlalți cireșari. Sinucigașul, căruia îi căutaseră trupul, se afla departe în larg. Experimenta un nou sistem de refacere a respirației, un sistem original care n-avea altă menire decît aceea de a face zgomot. Inspira și expira gălăgios, agitîndu-și brațele (ca să-i convingă pe ceilalți că stătuse tot timpul sub apă).

Văzîndu-și prietenii nedumeriți, se prefăcu și el nedumerit:

— Cînd am ieșit la aer, nu v-am mai văzut pe mal (pauză pentru refacerea respirației). Dar să știți că n-ați stat... (altă pauză) prea mult timp... (pauză). Mai aveți nevoie de antrenament.

Lucia, care purta la mînă un ceas antiacvatic, întrebă mirată:

— Cam cît am stat? De cînd ai ieșit tu, bineînțeles!

— Dan, vreo cinci secunde... Foarte slab... Voi, ceva mai bine. Zece, unsprezece secunde...

— Imposibil! spuse Lucia, privindu-și fără încetare ceasul, înseamnă că tu ai rezistat o sută de secunde fără aer! O sută cinci secunde! Extraordinar!

— Numai atît?! se miră cumplit eroul. Eu credeam că am stat cel puțin zece minute. Vai, ce greu trece timpul sub apă! Noroc că am dat peste cîțiva pești. Unul avea aripioarele dorsale lungi și cu țepi multe ca niște ace. Și două dungi închise pe laturi. Ce specie o fi fost, Lucia?

Victor zîmbi cînd auzi amănuntele. Văzîndu-l și pe Ursu pe plajă, înțelegea că povestirea lui Tic era reală numai pînă la jumătate. Lucia și Ionel în schimb își băteau capul pentru a afla specia văzută de Tic. Făceau tot felul de presupuneri. Lui Tic i se făcu milă:

— Gata! strigă el. Am găsit... Mi-am amintit. (De fapt căuta o denumire.) Da! Exact: *Tingus Licensis*.

— N-am auzit de specia asta, mărturisi Ionel, după ce o văzu pe Lucia mișcînd sprîncenele în semn de ignoranță.

— Eu am citit despre ea, răspunse Tic, făcându-i semn lui Țingulică să se apropie.

Se aruncă și Ursu în apă. Saltul acestuia îl determină pe Tic să înoate cu toată iuțeala spre Lucia, care urmărea mersul secundarului pe cadran. Tic se alătură observației, după ce Lucia îi arătă cu unghia degetului mic locul unde se împlinea un minut de la dispariția lui Ursu în apă. Mai trecură șaptezeci de secunde până ieși Ursu la aer.

— Două minute și zece secunde! Bravo, Ursule. Îți recunosc superioritatea!

— Stăteam mai mult! răspunse vlăjganul. Dar n-am putut rezista la o asemenea tentație.

Brațul său drept scoase la suprafața apei un pește ciudat, cu botul lung și ascuțit, care putea să aibă vreo trei kilograme.

— Se încăierase cu altul la fundul apei, așa că l-am luat prin surprindere.

— E un morunaș! spuse Dan.

— Ba nu! se opuse Tic din obișnuință. Un nise... nise... nisetruț.

— E o păstrugă în toată regula! se convinge Ionel, după ce căpătase și aprobarea Luciei.

Prin urmare, vom beneficia de un prinz copios.

Baia matinală, înviorată de aceste incidente vesele, luă sfârșit. Întinși pe nisip, în cerc, ciresarii primeau căldura unui soare darnic. Odihna lor, sau cel puțin a doi dintre ei, luă însă repede sfârșit.

— Acum, fiind mai înviorați, spuse Victor, e cazul să ne începem activitatea. Primul act: asigurarea mijloacelor de transport. Dacă aveți propuneri...

Invitația lui nu căpătă imediat răspuns. Pe buzele câtorva stătea aceeași întrebare. O rosti Dan:

— Pentru ce? Adică... încotro trebuie să pornim?

— Avem tot timpul să alegem direcția, răspunse Victor. Până atunci trebuie să ne asigurăm mijloacele de transport. De fapt avem unul singur. Dar cum putem oare face rost de el?

— Cotiga?! Încercă Tic să ghicească. Vreau să fac și eu cunoștință cu ea. Am mania obiectelor de muzeu.

Tic era dornic de o plimbare, bineînțeles, după ce-i făcuse cu cotul lui Ursu și căpătase aprobarea acestuia din ochi.

— Primul voluntar, dădu a înțelege Victor. Ar mai fi nevoie de unul.

Ursu ridică mîna. Dan își manifestă repede neîncrederea, cu gândul ca să-l provoace pe Tic.

— N-o să vă fie prea ușor s-o obțineți, dacă o mai fi existînd la ora asta. Pentru că se colectează și pe aici fier vechi.

— Dacă s-ar colecta și gîndurile tîmpite, am fi mai fericiți pe lumea asta, răspunse Tic. Sau — cine știe? poate ne-am plictisi. De, fără buruieni florile nu ni s-ar părea atît de frumoase... Lasă, Dan, nu te mai frămînta. Pînă găsești tu replica, noi sîntem înapoi cu cotiga. Eu sînt gata de plecare.

Cîteva minute mai tîrziu, Ursu și Tic părăsiră tabăra de la marginea mării. Țombi se luă pe urmele lor. Ceilalți ciresari se strînseră la umbra cortului mare. Numai capetele le erau la umbră. Trupurile li se prăjeau la soare. Doar Dan, pășitul, își aruncase peste umeri un prosop, e adevărat un prosop subțire.

Tic pornise la drum cu pași de plimbare. De-aceea se miră cînd îl simți pe Ursu înviorînd ritmul. Se opri brusc și izbi cu călcîiul în nisip.

— De ce te grăbești? Pe soarele ăsta... zău, parc-ai vrea să mă deshidratezi...

— Nu-ți fie teamă. O să ai vreme să-ți pui apa la loc.

— Nu vreau să mă umplu cu apă sărată. Am și așa atîta sare în mine, că s-ar putea să devin veninos.

— Nu-i vorba de asta, Ticușorule. Ți se va oferi din belșug apă bună, sănătoasă, de ploaie.

—Aaaa! pricepu Tic. Ți-i teamă de ploaie? Păi n-avem corturile? Ursu își prinse prietenul de braț și-l îndemnă la drum:

— Să nu ne prindă ploaia pe drum, Ticușorule. Nu te uita că ziua e frumoasă și cerul senin. În cîteva minute poate să toarne cu găleata. Și cine știe cît avem de mers.

— Aaa! Tu te gîndești la celălalt drum, spuse Tic, iuțind pasul. Sigur că da, să ne grăbim. Dar oare unde plecăm, unde ne instalăm definitiv?

Ursu ridică din umeri. Părea că nu-l interesează răspunsul.

— Eu nu sînt de acord cu tine, continuă ciufuliciul. Dacă nu știu unde merg, unde mergem, măcar să căutăm să ghicim.

— Așa, din spirit sportiv? Ca să faci puțină gimnastică? La ce ți-ar folosi? Soarta noastră se hotărăște acolo, la corturi. Noi n-o mai putem schimba.

— Asta-i va să zică. Cum de au renunțat ăia atît de lesne la o inteligență atît de fină și ascuțită? Și la... la... la...

— La, la, la... Lasă, Tic. N-ai făcut nici o gafă, nu te bosumfla... Eu am toată încrederea în

Victor. Și în... în... în...

— Lu, Iu, Iu... Tra, la, la... Frumoasă combinație de sunete. Nu? Mi-a venit mie așa. Da, și Ionel, și Lucia... sînt acolo capete care conțin în ele ceea ce avem și noi. Oricum însă îmi place să dau idei, sau măcar să strecor pe ici, colo cîte o viperușcă... după ce i-am dezghiocat dințișorii.

— Hm! mormăi Ursu. O să ai destul de furcă și cu cotiga... Ne împărțim de pe acum sarcinile. Tu o obții, eu o trag. Mai greu o să fie pentru tine.

Ursu spusese toate acestea ca să-și mai învioreze prietenul, să-i atenueze regretul că nu participă la sfatul de lîngă corturi.

— Zău, e chiar atît de dificilă problema cotigăi? Trebuie să ne facem dinainte un plan de atac, sau ne lăsăm conduși de inspirația momentului?... Sau sîntem din capul locului obligați s-o împrumutăm — cum să spun? — cu mulțumiri postume?

— Vedem noi. Dacă bătrînica e bine dispusă...

Tic ceru relații despre bătrînă. Exagerînd puțin în răspunsuri, Ursu îi făcu un portret nu prea binevoitor. Mîntea lui Tic îl hiperboliză însă. Era convins că va trebui să înfrunte muma mumelor pădurii.

— N-am văzut nici o pădure pe-aici, Ursule. Nici din tren, nici...

— Ce ți-a venit acum să te gîndești la pădure, în pustiul ăsta galben de nisip?

— Așa, ca să... ca să avem de unde aduna vreascuri pentru focul de seară... Sau să avem din ce face o plută. Nu crezi că ne va trebui o plută?

— Nu cred, deși pluta rezistă cel mai bine la valuri, știi tu, din Kon-Tiki... Ne ajunge și barca de cauciuc...

Amîndoi tinerii mergeau greu prin nisipul care se înfierbîntase. Își scosese rășchetele din picioare, dar drumul nu se ușurase prea mult. Sudoarea curgea șiroaie pe dinșii.

— Ia spune, Ursule! se pomeni Tic întrebînd fără alt intenție decît aceea de a redeschide convorbirea. Am impresia că nu prea ești în apele tale?

Uimit, Ursu întoarse capul și se uită iscoditor la tovarășul său de drum:

— De unde ai dedus tu asta? Adică... de ce să mă ascund? E adevărat că nu prea mă simt în apele mele. Nu știu nici eu de ce... Și... zău, Ticușorule, m-ar amărî amănuntele.

— Zău?! se miră la rîndul său Tic. Eu te-am întrebat așa, într-o doară... n-am știut că ai rezerve față de povestirea lui Ionel.

— Ce spui tu? Povestirea lui Ionel? De ce să n-o cred? Sigur că sînt unele amănunte care nu s-au lămurit, care *încă* nu s-au lămurit. Dacă ar fi totul limpede, n-am avea ce să căutăm aici.

Planul lui Tic izbutise pe jumătate. Neliniștea lui Ursu nu era provocată de expediție. Rămînea o singură cauză, una singură. Nu numai pentru că-l ațîța curiozitatea — cel puțin așa se scuza el — dar mai ales pentru că nu putea răbda să-l vadă pe Ursu suferind din *cauza* *aceea* idioată (tot părerea lui personală) Tic își făcu un plan de acțiune pe care-l puse imediat în aplicare.

— Nici eu nu prea sînt în apele mele, Ursule. Mă preocupă starea Mariei. N-ai văzut-o? Parcă ar fi o domnișoară de pension, în vacanță, preocupată să culeagă din alea... — cum le spune? — Da... melancolii.

Făcuse într-adins pauzele pentru că-l văzuse pe Ursu oprindu-se brusc și ațintindu-și privirile asupra lui. Căută la repezeală o explicație pentru gestul lui Ursu și bineînțeles o găsi. Procedase ca un copil. Dar, de vreme ce intrase în horă, n-o mai putea părăsi.

— Acuma, Ursule, dacă tot ne-am întîlnit într-un punct... Să dăm înapoi sau să dezlegăm nodul?

Tic văzu cum se împurpura fața lui Ursu. Prin urmare *cauza* era clară, nu greșise. Doamne! Pentru o asemenea cauză... Cu aerul unui om foarte stăpîn pe sine, trecut prin toate ciururile și dîrmoanele vieții, începu să peroreze ca un înțelept. (Oare cîta vreme trecuse de la întîlnirea lui cu Laura în fața gării?... Oare chiar o uitase de tot?)

— Hm. În cazurile astea trebuie să fii indiferent. Altminteri orice gest pe care-l faci poate fi considerat un gest de slăbiciune, chiar de te-ai scărpinga în cap din motive de mîncărime, nu din motive de meditație, chiar de ți-ai apropiat pleoapele, pentru că te ustură lumina soarelui, nu pentru că ai vrea să observi o siluetă anume... orice gest...

Tic nu avu puterea să termine. Simțise brusc în pîr o adiere. Închise ochii. I se plimbau oare niște degete duioase sau vreun vîrtej mic, rătăcitor, hotărîse să cocheteze o clipă cu cîrlionții lui? Întinse gîtul și... "Brrr! își spuse în gînd. Acuma ce mă fac?" Căută salvare într-un ciulin, pe care, negăsindu-l nicăieri, îl scoase din talpa piciorului.

— Da, continuă el. Orice gest se poate interpreta cum vrei... Nu știu cine spunea că adevărul nu este ceea ce este, ci ceea ce vrem noi să fie... Nepăsarea, Ursule, nepăsarea e mama... mama cui?... Na! Au ajuns să mi se transforme și concluziile filozofice în înjurături...

Poate că în cazul și pentru *cauza* noastră e ceea ce trebuie.

— Ce tot bâigui tu acolo? Mai bine ne-am gândi la altceva. Nu vezi că ne apropiem de sat? Tic se simți deodată cuprins de remușcări cumplite.

— Sînt un mișel, Ursule. Dar asta pentru că țin prea mult la tine. De aceea am și atîta curaj și nu mă ascund de tine. E adevărat că uneori încerc să te... nu să te înșel... ci să te protejez... am observat și eu că s-a schimbat parcă... E altfel...

— Ai observat și tu, se întrista Ursu. Credeam că numai eu...

— Stai, stai, că nu ne înțelegem! zise Tic, devenind pe loc lucid. Eu nu mă refeream la nu știu ce schimbare pe dinăuntru, mă refeream la... la asta, că s-a făcut mai frumoasă. Parcă a crescut dintr-o dată.

Ursu simți și mai multă amăreală într-însul și nici măcar nu se strădui să-și ascundă expresia feței. Scăpă un oftat ușor și spuse ca pentru sine:

— Bine c-am ajuns în sat și-o să scăpăm de gîndurile astea.

— Nu! se răzvrăți Tic. Nu, Ursule. Nu pot să te văd trist tocmai pe tine. O fi ea Lucia unică pe pămînt, *așa cum vrei tu* ("așa cum vrei tu" nu se mai auzi însă), dar tu ești de zece ori unic, sau măcar de cîteva ori... Îți spun drept, nu te-aș schimba decît pe mine. Și tu crezi că Lucia nu știe? Am văzut eu. Te soarbe din ochi... chiar cînd nu ești în preajma ei...

Ultimele cuvinte avură darul să nască pe chipul lui Ursu o expresie de incredulitate. Tic repară imediat exagerarea.

— Știi... asta ți-o spun așa, fiindcă sîntem între noi. Cînd te-ai cufundat în apă, eram lîngă ea. Ne uitam amîndoi la ceas. Adică ea nu. Numai eu. Ea număra secunde după bătăile inimii.

Ursu apucă mîna lui Tic. Pătrunseră în sat mînă în mînă. Ciufuliciul știa că gestul lui Ursu trăda o bucurie adîncă. "Va să zică, gîndi el, se petrec mai multe expediții în lumea cireșărilor. Și cine știe ce alte surprize ne mai dau tîrcoale..."

2

Sfatul de lîngă corturi era în plină desfășurare. Probabil avuseseră loc dispute aprinse, dacă ar fi fost să ne luăm după Dan, căruia de mult îi alunecase prosopul de pe umeri.

— Așadar — perora el — îi declarăm război inamicului public numărul unu: nehotărîrea și aliatului său principal, neîncrederea.

— Neîncrederea e pe moarte, îl corija Lucia. Situația era mult mai dezavantajoasă, de pildă, atunci, cînd am dat urmare mesajului Laurei. Ionel aduce o mărturie proprie, confirmată, cum spunea Victor, fără provocare și necesitate, de un alt șir de mărturii. N-avem voie să fim neîncrezători... Nehotărîrea însă persistă. Încotro?

— Stați, stați puțin! ceru Ionel. *Încotro?* Cu ce scop punem întrebarea?

— Nu te înțeleg, spuse Dan. Păi care poate fi scopul decît acela de a autentifica descoperirea?

— Ionel are dreptate, interveni Victor. Nu e vorba de scopul direcției, ci de scopul întrebării.

— Mi se pare unul și același lucru. Dar, dacă voi vreți complicații, eu nu mă opun.

— Nu, Dan, nu vrem complicații, ci, dimpotrivă, evitarea lor, continuă Victor. Ca să înțelegi mai bine cum stau lucrurile, răspunde tu la acest "încotro?"

— Sînt două direcții posibile, se grăbi Dan să răspundă. În sus sau în jos. Adică spre coloanele văzute de pescari sau spre cele văzute de Ionel.

— Cunoști tu bine locurile? îl întrebă de astă dată Lucia. Arată-le pe hartă!

— De ce să le cunosc eu? Le cunoaște Ionel. Nu spunea el, nu spuneai tu, Ionel, că ai însemnat pe hartă locul unde presupui că le-ai văzut? Să mergem acolo!

— Mai întîi, răspunse Ionel, locul nu este sigur, ci, așa cum ai spus tu, presupus. Totuși, într-un anumit perimetru posibil. L-am întrebat pe timonier, în timp ce ne întorceam, cam prin ce loc ne aflam în timpul primei noastre convorbiri nocturne. I-am spus că vreau să am o amintire. Am făcut niște calcule și am ajuns la concluzia că văzusem coloanele cam în dreptul unei movile cu un punct topometrie în vîrf.

— Oare n-ai confundat punctul topometrie cu coloanele? întrebă înfiorată Maria.

— Punctul topometrie e format dintr-o prăjină subțire cu niște aripi de scîndură în vîrf. Nici ziua nu se vede bine de pe vapor, darămite noaptea. Dar să lăsăm asta... De pornit trebuie să pornim. Încotro? Mergem să căutăm date noi, sau mergem să căutăm Palatul de cleștar?

— Sau, mai bine zis, preciza Victor, pornim să *culegem* date noi sau să *cercetăm* Palatul.

— Acum înțeleg, recunosc Dan. Dar de ce totuși atîta fermitate în folosirea verbelor?

— Pentru că în înțelegerea noastră "încotro" nu arată direcții de loc, ci direcții de acțiune. Dan nu se dădu bătut cu una, cu două. Era convins că întrebările sale nu-i enervau pe ceilalți, ci, dimpotrivă, le erau necesare. De aceea se încăpățîna mai departe:

— Și alegerea unei direcții nu înseamnă implicit acțiune? Nu ne ducem sau nu ne vom duce *undeva* așa; numai ca să privim marea, deși unora le-ar face poate plăcere și acest lucru...

Înțepătura aceasta era la adresa Mariei, dar pornise cu întârziere. Povestirea lui Ionel avusese un efect destul de puternic și asupra ei.

— Știu eu, Dan? căzu Victor pe gânduri. În clipa aceasta, a porni undeva pentru a acționa înseamnă a porni într-o singură direcție. N-am mai avea nevoie de acel "încotro?"

— Să se ducă dracului cu toate neamurile lui trecute și viitoare. Nu trebuie să-mi mai dați explicații. A înflorit și dovleacul meu. Văd totuși că ne pregătim de plecare.

— Pentru că oricum trebuie să plecăm din acest loc inutil, răspunse Lucia. Știam dinainte că e un simplu loc de întâlnire.

Dan mormăi ceva neînțeles. Ridică neștiutor din umeri și-și propuse, măcar pentru o perioadă scurtă, să nu mai deschidă gura. Ionel, în schimb, se văzu nevoit să facă o precizare:

— Eu sînt, într-un fel, subiectiv. Nu pot să pledez... sau, dacă pledez, pledez după glasul inimii. Așa că nu trebuie să vă luați după mine. Dacă ar fi să hotărâsc eu... Întrucît nu am nici un dubiu asupra realității celor văzute de mine și întrucît locul este identificat sau identificabil... Nu mai e nevoie să continui...

Lucia și Victor își întîlniră pe undeva aceleași gânduri sau, mai bine zis, aceleași întrebări. Victor fu cel care recapitulă datele:

— Va să zică, tu, Ionel, ai văzut într-un anumit loc niște coloane, adică Palatul de cleștar, cum am convenit. Nu știm încă dacă denumirea e prea umflată sau dimpotrivă prea avară. Vom vedea noi. Palatul a mai fost văzut și de alții, altădată, însă în alte locuri. *Ceva* există deci. În existența acestui *ceva* cred cu toată convingerea. Unde există? În punctul X sau în punctul Y? Sau există separat și asemănător în ambele puncte?

— Dar castelul celor două cruci, Victor? întrebă Maria. Nu-ți amintești că ne-a pus aceleași probleme? Îmi vin în minte ecuațiile tale.

— Nu, Maria, ripostă Lucia. Castelul celor două cruci există într-unul și același loc. Victor a alăturat atunci, prin calcule, cele două castele pe care le întrezărisem la un moment dat. De data aceasta însă trebuie, tot prin calcule, să le separăm. Aceasta pentru... pentru siguranța adevărului. Dacă nu le separăm, mai bine rămînem aici și ne prăjim la soare.

— N-ai imaginație, Lucia, se rupse Dan din tăcere. Putem deschide un curs de pescuit "gen Ursu". Sistem original, garantat.

Cu un gest scurt, Victor concentra iarăși gândurile tuturor:

— Putem crede în existența a două palate? Aceasta mi se pare acum, în prag de plecare, întrebarea principală. Repet: în clipa asta.

— Eu în existența Palatului *meu* cred. Fără cel mai mic "dubiu de îndoială", cum ar spune Tic.

— Iar celălalt — sublinie Lucia — e atestat la rîndul lui de o sumedenie de factori... Înțeleg de ce Victor consideră existența celor două palate, în clipa asta, drept problemă principală. Cred că nici n-am mai întreba "încotro?", ci am porni spre locul însemnat de Ionel pe hartă.

— Da! întări Victor. Am pleca într-acolo, pentru că avem date certe în mînă.

— Tu, Victor, crezi că apariția celui de-al doilea palat exclude palatul meu? Neapărat trebuie să se excludă unul pe altul?

— Nu știu ce să cred, răspunse Victor. Sau mai bine zis nu vreau să mă gîndesc prea mult la această problemă. Am ridicat-o pentru că ea totuși există. Știu că ar fi foarte simplu, și foarte logic, și foarte firesc să mergem spre punctul topometrie, adică spre palatul tău. Dar nu pot să nu dau glas unei întrebări care ne-ar putea obseda mai tîrziu.

Ionel se îngălbeni. Parcă i s-ar fi redeschis o rană. Avu totuși curajul să fie sincer:

— Prin urmare te îndoiești de existența palatului meu... Dar l-am văzut, Victor.

— Nu, nu mă îndoiesc de ceea ce ai văzut tu, Ionel. Ți-am spus de atîtea ori. E însă ceva care întunecă întreaga ecuație, care-o tulbură. Dacă m-aș gîndi mai mult poate aș afla ce. Dar, așa cum a spus Dan, trebuie să învingem inamicul cel mai primejdios: nehotărîrea. Ca să nu rămînem aici războindu-ne între noi și prăjindu-ne la soare...

Ionel tot nu era mulțumit de explicațiile primite:

— Numai din această cauză trebuie să acționăm, trebuie să alegem o direcție?

— Nu! Mai este una, foarte importantă: timpul. Sîntem spre sfîrșitul vacanței, din păcate, nu la începutul ei. Și dacă lucrurile se vor complica pe parcurs... vom fi nevoiți să renunțăm...

— E adevărat, spuse Lucia. Timpul, de astă dată, nu este un aliat prea darnic cu noi. Dar,

acționînd astfel, spun *orbește* cu conștiința că exagerez, nu riscăm să transformăm aliatul în inamic?

Victor ridică neputincios din umeri. Se gîndea la decepția pe care anumite idei, apărute în ultima clipă, i-ar putea-o provoca lui Ionel. Dar și ideile erau confuze și starea lui era plină de neliniște. Se mulțumi doar să-i dea dreptate Luciei:

— Știu, Lucia. E un pericol, îl simt. Dar, complicînd lucrurile de la început, nu ne paște același risc?

— Explicați-mi și mie, se rugă Dan. Astăzi sînt în conflict cu inteligența. Ce-i cu istoria asta în care timpul poate deveni din aliat rival?

Victor n-avu curajul să rostească cuvîntul. Îl rosti Lucia:

— Eșecul... Dacă eșuăm în prima noastră tentativă...

Ionel nu mai putea suporta atîtea nedreptăți. Își strînsese pumnii, își mușcase buzele pînă la sînge:

— Nu vă înțeleg. Nu vă înțeleg. Dacă nu credeți în ce v-a spus, de ce nu strigați în fața mea?

— Exagerezi, Ionel, încercă Dan să-l calmeze. Pe cînte mea că exagerezi. Dar și aștilalți exagerează. Fără complicații, mor. Așa s-au obișnuit.

— Te-a jignit cuvîntul? Întrebă Victor. E o copilărie. Eu îți înțeleg starea. Ți-am repetat și convingerile mele. Dar un eșec e foarte simplu, Ionel. Gîndește-te! Cîteva sute de metri, nu cîteva, o sută de metri mai sus sau mai jos de la locul unde presupui că ai văzut palatul și locul real. O eroare de cîteva sute de metri și putem căuta zadarnic, nu zile, ci săptămîni. Îmi amintesc ce-ți spunea marinarul. Marea nu e numai întinsă. E și adîncă.

Ionel căzu pe gînduri. Problema pe care-o ridicase Victor nu-i venise pînă atunci în minte. Trăise tot timpul într-o stare de exaltare. Întrebarea însă exista și era dureroasă.

— Ai calculat sigur, Ionel? Întrebă Lucia înfricoșată și ea de vorbele lui Victor.

— Am calculat bine, dar mi se pare că undeva am făcut o greșală. N-am verificat datele.

— În ce sens? se înspăimîntă Dan la rîndul lui.

— În sensul că... M-am slujit în calculele mele de următoarele elemente: viteza vaporului, pe care-o știam dinainte, locul sigur pe care mi l-a indicat marinarul, locul în dreptul căruia ne aflam în timpul convorbirii și ora sigură la care s-a petrecut convorbirea. Elemente nesigure: cantitatea de timp care a trecut de la apariția coloanelor pînă la convorbire... Aici era eroarea, nu poate fi decît de un minut, două... poate chiar mai puțin...

— În cazul acesta, spuse Lucia, nu poate să apară o eroare exagerată în ce privește locul...

— Știu, Lucia. Am calculat pe rînd cu trei elemente separate de timp. Nu consider nici eu prea gravă eroarea... Limitele în sus și în jos nu depășesc o sută de metri.

— Ești sigur de ora pe care ți-a dat-o marinarul? Întrebă Dan. Poate ți-a dat-o cu aproximație.

— Sunt absolut sigur. Am verificat-o de cîteva ori, stînd cu el în cabină. Exact la *unu* noaptea are obiceiul să deschidă ușa cabinei și să ia, cum zice el "un pic de aer".

— Să-ți spun drept, răsuflă ușurat Victor, mi-a fost și mie teamă. Acum însă m-am liniștit. Prin urmare n-avem altceva de făcut decît să așteptăm sosirea unicului mijloc de transport care ne stă la îndemînă. Dacă nu se vor ivi și acolo cine știe ce surprize...

3

Într-adevăr, cei doi cireșari plecați voluntar după cotigă nu fuseseră scutiți de surprize. Mai întîi, nu găsiseră pe nimeni acasă la locuința cu pricina. Tic bătuse în poartă, pînă ce învrăjbise la culme toți cîinii din împrejurimi, spre marea bucurie a lui Tombi. În al doilea rînd, n-o găsiseră pe muma mumelor pădurii nici la Aglaia, nici la Profira, nici la Săftica. Mai mult. Nu le găsiseră nici pe acestea acasă. În al treilea rînd, nu reușiseră, cu toată iscusința lui Tic, să descopere un alt mijloc de transport și nici măcar un om capabil să le furnizeze un asemenea mijloc. Erau amîndoi în culmea disperării, mai ales după ce la poștă aflaseră că bătrîna familiei Hodoroabă e plecată la cîmp cu mîncare.

"Dar cred că se întoarce degrabă, spusese funcționara, dacă nu i s-o întîmpla să se întîlnească pe drum cu vreo băbuță. Că-i place să stea la umbră și să sporovăiască." Funcționara voise să mai adauge ceva, dar plecarea grăbită a tinerilor nu-i mai dăduse răgaz. Își amintise în ultima clipă de un bătrîn cu cioc negru, lunguiet, care se interesase, nu cu mult timp înainte, despre sosirea tinerilor și despre locul unde se aciuaseră pe malul mării.

"Oare ar fi trebuit să le spun și asta?" se întreba ea, în timp ce urmărea cu privirea cele două siluete care se îndepărtau.

Ursu și Tic se așezaseră pe marginea șanțului lângă casa cu cotiga. Își bîțiau picioarele de nervozitate și se uitau tot timpul la capătul uliței. (Dacă ar fi avut habar și de întrebarea nemărturisită a funcționarei...). Uneori îl trimiteau în recunoaștere pe Țombi.

— Ar trebui făcută puțină ordine prin părțile astea, spuse Tic. De pildă, cine are nevoie de copaci pe marginea drumului?... Omul, dacă merge, merge cu un scop, undeva, ce-i trebuie umbră?... Și pe urmă chestia asta cu babele. De ce să ducă tocmai ele mîncare la cîmp? N-au altceva de făcut acasă? Eu, dac-ar fi după mine, le-aș obliga să stea toată ziua la poartă. Dacă intră cineva, un străin, într-o casă? Ce, noi n-am putea foarte ușor să...

Tic făcu o pauză. Îi venise o idee năstrușnică, dar îi era teamă să nu i-o respingă Ursu. De aceea îl luă încet, cu binișorul:

— Îmi povestea odată un bătrîn, chiar astă-iarnă. Era viscol cumplit afară și o coadă la cinema... Nu știu cum se întîmplase să stau tocmai lângă el. Fuma țigări "Mărășești", una după alta, și mă îneca fumul lor.

Tic făcu o pauză pentru a-și verifica puterea amănuntelor.

— Și? întrebă Ursu. De fapt ce vrei tu să povestești? Vreo istorie de-a ta?

— Aș! O întîmplare oarecare... Tocmai voiam s-o șterg de lângă bătrînul cu ghete galbene, cînd mă oprește și mă întrebă dacă-s elev. Eu îi răspund, el mai departe: ce note am, cum stau cu purtarea, dacă-mi place să mă joc și tot felul de chestii din astea. Ce să fac? Din politețe, din respect, răspund. Nu știu cum vine vorba despre cînte și necînte și se apucă să-mi povestească o istorie. Cică i s-a întîmplat lui — știu eu? — poate c-o fi adevărat... pe cînd era tînar... profesor de latină și greacă, adică om serios... Cică într-o zi, chiar ziua-n amiaza mare, apare, în satul în care era, un sat mai mare, că avea școală, un lup. Atacase un staul. Prin împrejurimi, numai el. Ce să facă? Un vecin avea pușcă încărcată, dar nu era acasă. Ce să facă? Să ia pușca, intrînd pe geam sau pe ușa din dos, sau să lase lupul să omoare vitele?... Mi se pare că erau chiar vitele lui. Adică îi trebuia pușca pentru nevoile lui... Pe scurt: îmi spune c-a luat pușca... intrase pe ușa din dos, era deschisă... țac-pac, gata lupul!... "Am făcut bine?" mă-ntreabă el... Eu ce să-i spun: "Foarte bine! Vă felicit!"... El de colo: "Păi am luat lucru străin, am intrat în casă străină". "Ei și?" zic eu... Tu ce spui, Ursule?

— Eu zic să n-o luăm, Ticușorule. Nu-s nici lupi, nici vite, nu sîntem nici profesori de latină și greacă... Nici măcar nu fumăm țigări "Mărășești"...

— Dac-ar rămîne numai chestia cu "Mărășeștile" în picioare, aș face eu rost repede de țigări. Dar chiar ești cu totul împotriva? Nici măcar așa, un firicel de aprobare? Tu poți să te duci la poștă, tu nu știi nimic și las eu un bilețel în locul cotigăi.

— Nu, Tic. Dac-ar da lupii peste noi...

— Atunci la ce-am avea nevoie de cotigă? Smulgem un par din gard și-i faci ferfeniță. Sau le pregătim un mormînt al răzbunării ca atunci. Of... la mai du-te o dată, Țombi, la capătul uliței... Marș!

Țombi se supuse ordinului și o zbughi. Apăru la capătul uliței abia după un sfert de oră. Și-l așteptau niște sudalme și niște epitete îndelung și stăruitor căutate... Dar nu se ivi numai el. Înaintea lui alerga un prichindel, țîpînd cît îl ținea gura. Și în urma prichindelului, o babă cu o surcică în mîină, amenințînd de mama focului. Ciinele aduse țîncul pînă în fața casei, apoi fugi spre capul satului, pentru a nu trăda identitatea stăpînului său. Sosi și băbuța, learcă de sudoare, gîfîind, de părea că-și trage sufletul.

— Auzi, Doamne! Mîncă-i-s-ar toate oasele și zgîrciurile chiar din fața cuștii lui! Încolți-l-ar trei sute de viespi și optsprezece lilieci! Auzi, dihanie scîrboasă! Of... Of... Of... Să-mi trag răsufierea... Of... Auzi?... Bună ziua, maică... Ședeam și eu la umbră, de, cum se întîmplă cu omul la drum... dădusem peste vreo trei neamuri, mai de departe... of... că mi-a ieșit sufletul... de, ne mai spuneam și noi pe de-ale noastre... băiatul se juca liniștit în nisip... cînd deodată javra asta afurisită sare la el... Băiatul fuge, javra după el să-l omoare, nu alta... Eu ce să fac? După javră... Că nu-mi lăsa deloc băiatul în pace... Nici în zilele mele de horă n-am alergat și n-am țopăit atîta... Unde te-o mușcat, mă?

— Nu m-a mușcat. Mă împinzea meu cu botul, aici în... și-și duse mîna spre fund.

— Și de ce nu i-ai dat una peste bot, nătăflețule? De ce n-ai luat o piatră?

— Da! Își convine matale. Da' cui i-al fi hăcuit culisolul?

Tic făcu la început haz auzind răspunsurile prichindelului, rîse cu multă artă, pentru a-și calcula șansele. Văzînd mulțumirea bătrînei, rîsul său se prefăcu pe nesimțite într-o expresie de nemărginită satisfacție și admirație. Numai chipul lui era în stare să farmece băbuța. Dar mai erau și vorbele.

— Ce copil dragălaș! Un înger, nu altceva! Are un năsuc ca o... ca un... ca o piersică medievală... Și niște ochi... Cîta istețime, cîta tandrețe, cîta *moronitate* strălucește în ochisorii lui! E nepotul dumneavoastră?

— Nepot?! zise băbuța foarte măgulită. Ehe, e strănepot, domnișorul.

— Nu se poate! Asta o spuneți așa... ca să-l întineriți...

Prichindelul, care nu prea înțelegea ce se spune cu privire la el, se aciuase în poala băbuței. Aceasta îi mîngîia fericită părul.

— Și ziceți c-ați venit iar după cotigă? Întrebă cu voce binevoitoare bătrîna.

— Nu... Am venit să... Am venit cu... niște treburi, dar auzind că strănepoțelul dumneavoastră, e atît de isteț, așa că...

— Dacă n-aveți nevoie de ea... Tot mi-o ceruse cu împrumut un fin de-al meu de peste deal...

Tic o sfectli. Își blestemă bunăvoința și era cît pe aci să se căiască de drăgălășeniile pe care i le spusese țincului. Noroc că-i strecurase și cîte o "realitate". Încercă să repare gafa:

— De fapt... Nu ne stă la inimă să vă refuzăm. Nu-i așa, Ursule? Dacă țineți atît de mult să ne-o împrumutați... Știți... Nu-i bine să nu ascuți oameni mai în vîrstă...

— Apoi să știi, drăguțule, că eu îți dau cotiga, spuse rîzînd bătrîna. Dar să nu mă faci să-ți și mulțumesc pentru treaba asta... Că dacă mai stau mult de vorbă cu mătăluță o să mă faci să-ți umplu cotiga cu poame... Da' acu spune-mi drept. Chiar are băiatul meu ochi de morun?

— Morun?! se miră Tic. Aaaa... Cred că n-am observat bine... Vai, cum să aibă ochi de morun. L-am confundat cu... linul. Are ochișori de lin.

— Hai, luați cotiga și mai scuturați și pomii aceia din grădină... Iar de adus înapoi o aduceți atunci cînd n-o să mai aveți nevoie de ea.

— Și finul dumneavoastră? Încercă Tic să fie politicos.

— Păi uită-te și mătăluță de jur împrejur și vezi dacă e vreun deal pe aici.

Tic înghiți în sec. În timp ce încărcă poame în cotigă îi șopti lui Ursu:

— Strașnică băbuță. Da' și eu strașnic! Ai văzut cum am făcut-o din "muma pădurii", "pîine caldă"?

4

Cînd cotiga ajunsese la marginea mării, corturile de mult erau prefăcute în baloturi. Un morman uriaș de bagaje aștepta să fie încărcat pe platforma aceea de scînduri susținută de două roți de fier. Treaba aceasta dură însă foarte puțin.

— Să orînduim schimburile pentru cărat, spuse Victor. Eu cu Tic, Ionel cu Dan, Ursu... singur.

— Și noi? întrebare în același timp Lucia și Maria. Pe noi de ce ne excludeți?

Victor desfăcu brațele în sens de "voi, dacă vreți neapărat, n-aveți decît". Cel care se împotrivi, atît participării fetelor, cît și participării celorlalți la trasul cotigăi, fu Ursu. Nici nu voi să audă de ajutor. Aproape că-și goni prietenii:

— Lăsați-mă pe mine. Asta-i treaba mea. O iau pe nisipul ud. Nici n-o să simt greutatea.

Hai, dați-i drumul. Să nu ne prindă ploaia.

Cînd se convinse că nu poate clinti cu un dram hotărîrea lui Ursu, Victor dădu semnalul de plecare. Porniră pe nisip în direcția Constanța. Numai Ursu rămase cîteva clipe pentru a aranja ceva la hulupe. Prinsese de hulupe o funie ca să poată trage cotiga și cu pieptul.

Vremea era atît de frumoasă, cerul atît de senin și marea atît de calmă, că nimeni nu mai credea în previziunile lui Ursu. Mergeau alene, visători, pe malul mării. După calculele lui Tic, aveau de mers pînă la punctul topometrie vreo cincisprezece kilometri. Chiar fără să se grăbească erau siguri că vor ajunge acolo înainte de apusul soarelui. După cîtva timp de mers, Ursu o luă înaintea celorlalți. Trăgea cotiga și cu brațele și cu pieptul. Tic făcu o glumă văzîndu-l cum se opintește ca un cal la ham, și pentru și mai mult haz se agăță de cotigă, strigînd vesel:

— Di, roibule, că-ți dau deseară fulgi de ovăz și zahăr cubic.

— Mai bine mi-ai da acum, îi răspunse cu toată seriozitatea Ursu, oprindu-se din mers.

Tic rămăsese pe cotigă. Se întreba dacă Ursu făcuse sau nu o glumă.

— Chiar vrei să-ți dau? Sau ai spus numai așa ca să mă dau eu jos?

— Și una, și alta, Ticușorule. V-am spus că o să ne apuce ploaia pe drum.

Tic sări din micul vehicul, dar uită, sau poate nu dădu importanță rugăminții lui Ursu. Acesta trăgea zdravăn la cotigă, obligîndu-și prietenii să țină pasul cu el. Cînd văzu că rămîn în urmă, îl chemă cu voce tare pe Victor. Victor alergă spre dînsul, urmat de întregul grup.

— Ce s-a întîmplat, Ursule? Întrebă Victor ajungîndu-l din urmă.

— Ce să se întîmple? Nici nu mi-ați spus unde mergem. Dacă mă rătăcesc?

— Da! asta era... Hm, ai dreptate. Din grabă am uitat să discutăm cu voi, să vă punem la curent cu ceea ce am hotărît sau mai bine zis cu ceea ce am stabilit... Dar de ce fugi așa?

— Mai bine răspunde-mi... Tic! Vino și tu ca să ne pună Victor la curent cu...

O dată cu Tic sosiră lîngă Ursu și Ionel, și Lucia. Numai Dan și Maria rămaseră în urmă. Avîndu-i însă pe ceilalți lîngă el, Ursu izbuti să schimbe ritmul mersului, impunîndu-l pe cel hotărît de dînsul. Aceasta, pe nesimțite, în timpul conversației. Pînă și Dan o îmboldea pe Maria să iuțească pasul.

— Nu vezi cît de departe au ajuns ceilalți? Abia se mai zăresc.

— Dacă vor să facă întrecere de marș, n-au decît. E foarte greu să ne rătăcim, dar să știi că nu te rețin... Dimpotrivă.

— Dimpotrivă!!! Cîta franchețe! Sau e numai cochetărie? Știi tu cît de cavalier sînt. Nu te-aș părăsi, chiar de-aș ști că mă duci la marginea iadului...

— Poate că tocmai într-acolo mergem... Dar dacă vrei neapărat să rămii în urmă...

— Mi-ai permite din cînd în cînd să-ți fac niște complimente foarte meritate? Ca să nu simțim scurgerea timpului...

— Ești un caraghios, Dan, și mă faci să rîd. Îmi promiți complimente, și de fapt mă jignești, cavalier galant ce ești. Deși mă ai alături și-ți ofer satisfacția tăcerii, te plictisești...

Dan se opri din mers:

— Stai, stai. Ce-am zis am zis. Înseamnă că mi s-au tulburat mințile, ceea ce e puțintel cam grav. Adică, e mai mult decît un compliment pentru tine... Pe urmă tu mi-ai spus orice cu plăcerea de a sta alături... Nu prea am înțeles eu bine... că m-am tulburat prea tare... Acum ce să fac? Să tac, să vorbesc, să sper? Să cred? Mai bine mă transform într-o coloană de marmură. Mi-e teamă să fac ceva... Mă cuprinde spaima... Ce să fac?

Maria se uită la Dan cu atîta atenție, de parcă îl vedea pentru prima dată în viața ei. Simțea o emoție nouă în vocea lui, deși încerca să și-o ascundă.

— Ce să faci? Să-ți spun sincer, Dan? Dacă-mi promiți că nu te superi. Să te iei la harță cu Tic și să mai aștepți trecerea timpului. Nu minute, ore, zile, ci ani. Vreo cîțiva ani.

— Vorbești serios, Maria? Știi adineauri cum se aprinseseră cerurile în inima mea? Prin urmare, absolut nici o speranță...

Maria se înveselise, sau poate că zîmbetul ușor, care i se ivise pe fața atît de îngîndurată pînă atunci, aducea a veselie.

— Știi ce-o să se întîmple atunci, peste cîțiva ani, cînd *cu adevărat* se vor aprinde cerurile în inima ta?... Melodia asta mi-a plăcut... Știi ce-o să se întîmple? N-o să mai spui nici o vorbă. Nici n-o să ai nevoie. Pentru că va țîșni totul din tine ca o erupție.

— Doamne! se tîngui Dan cu voce tare. Ce rușine o să-mi fie deseară!... Dacă am ajuns să-ți spun asta, înseamnă că sînt lecuit definitiv.

Maria simți un ușor regret auzind ultimele cuvinte ale însoțitorului ei. După cîteva clipe uită însă totul. Nici nu-l mai vedea pe Dan alături. Visa.

În jurul lui Ursu se purtau altfel de conversații. Mult mai prozaice, sau poate mult mai poetice. Pentru că subiectul discuțiilor era Palatul de cleștar. Tic și Ursu fuseseră puși la curent cu tot ceea ce se petrecuse la corturi în timpul dimineții. Dacă Tic mai ceruse uneori vreo explicație, sau pusese vreo întrebare, sau făcuse vreo remarcă în stilul lui, Ursu în schimb tăcuse tot timpul. Nici măcar nu spusese "da" sau "nu". Tăcea și trăgea la cotigă și lăsa sudoarea să-i curgă șiroaie prin păr, pe față, pe gît, pe trunchi, pe picioare. Era lac de sudoare. Numai cînd auzi calculul făcut de Ionel pentru fixarea locului, se opri din mers și gestul lui fu atît brusc, că era să răstoarne cotiga cu tot cu bagaje. Se strădui din răspuț să nu gîfie în timp ce vorbea:

— După tine, care-i elementul de calcul cel mai nesigur, Ionel? Mi se pare că timpul de la apariția coloanelor pînă la întîlnirea cu marinarul, nu?

— Da, recunosc Ionel. Celelalte sînt date precise. Ora, viteza vasului, distanța parcursă în timp de la un loc la altul... Dar ce-i cu tine?

Ursu înconjură cu privirea orizontul. Fața i se întunecase, întoarse apoi capul și se uită atent înapoi. Ceilalți nu-i zăriră pe Maria și pe Dan. Abia deosebîră niște pete în depărtare. Ursu în schimb îi văzu și clătină nervos din cap:

— Acum se grăbesc ei, dar să nu fie prea tîrziu. Vijelia, Victor! Vine o vijelie cumplită! Uitați-vă pe mare, în zare. Niște dungi negre. Și aerul... Nu simțiți șuvoaie reci în zăpușeală?

Nimeni nu văzu dungi negre la orizont, dar în aer simțeau ceva neobișnuit. Se uitară de jur împrejur. Nici un adăpost. La cîteva sute de metri în fața lor, spre marginea mării, se înălța singuratic un salcîm uriaș.

— Ești sigur, Ursule? Poate că...

— Nu mai putem pierde nici o secundă! se răsti el. Spre salcîm!

Porniră aproape în goană. Aerul devenea din ce în ce mai rece. La marginile ei, marea arunca spre cer niște trombe negre, uriașe. Ursu opri cotiga în dreptul salcîmului, cam la vreo cincizeci de metri de copac.

— Corturile! răzni el.

Cireșarii începură, în grabă, să instaleze corturile. Ursu le verifică soliditatea și, nemulțumit, ceru funii pentru a face niște ancore suplimentare.

— Noi, între timp, să aducem bagajele, spuse Victor. Să împingem cotiga lângă corturi.

Victor, Ionel și Tic se opintiră să miște cotiga despovărată pe trei sferturi de încărcătură. Nu izbutiră s-o clintescă nici un centimetru. Nisipul acționa ca o frână cu neputință de învins. Abia în clipa aceea înțeleseseră de ce ceruse Ursu cu atîta vehemență să fie lăsat singur la trasul vehiculului. Toți ceilalți n-ar fi putut, adunîndu-și laolaltă puterile, nici măcar, s-o urnească din loc.

— Și eu, care te-am obligat șă mă cari, se căi Tic. Iartă-mă, Ursule.

— Cred c-am dat zece litri de apă din mine, spuse vlăjganul. Credeam c-o să-mi crape tendoanele, c-o să mi se spargă vinele... Bine că...

În clipa aceea începu vijelia. Cerul deveni dintr-o dată de păcură. Răsună un bubuit în depărtare, marea porni să geamă și să se zguduie. Cîteva sulite de foc azvîrlite în zigzag, pe cer, primele picături, urletul crescînd al valurilor, alte bubuituri mai apropiate... Maria și Dan alergau bezmetici. Mai apucaseră să vadă corturile. Apoi întunericul deveni de nepătruns și ploaia se revărsă cu puterea unui torent. Cerul tremura din toate încheieturile. Ursu se pregătea să pornească în întîmpinarea întîrziatilor. Aceștia, cu ajutorul fulgerelor, ajunseră la corturi. Erau uzi learcă. Dan mai avu totuși putere să facă o glumă:

— Tot ți-am promis că merg după tine pînă la marginea infernului... Mi-am ținut promisiunea. Dar nici tu nu m-ai lăsat să cad înăuntru.

Maria însă nu-l auzea. Era în celălalt cort. Lucia o fricționă cu alcool, apoi o ajută să se îmbrace și, preventiv, o obligă să ia niște tablete.

— Ești atît de fierbinte, Maria, că mi-i teamă să nu te îmbolnăvești...

— Ce dar cumplit! se înfiora ea. Am stat nemișcată pînă mi-a pătruns tot trupul. Dacă nu-l vedeam pe Dan prăbușindu-se...

— Ești nebună sau ce-i cu tine?... Îmbracă halatul ăsta. Repede.

Maria deveni subit docilă, supunîndu-se vocii poruncitoare care străpungea întunericul.

În cortul celălalt, Dan trecuse prin momente asemănătoare. Numai că el acceptase de la bun început tratamentul care i se aplicase. Fricțiuni, masaje, rufărie uscată. Se simțea din ce în ce mai bine dispus.

Afară, vijelia era cumplită. Fulgerele despicau fără întrerupere cerul, orbind și înspăimîntînd totul. Tunetele și vuietul talazurilor se contopiseră într-un zgomot infernal. Natura se dezlănțuise. Trăsnetele țipau tot mai aproape. Numai ele săreau ca niște acute din cornul infernului. Unul lovi atît de aproape, că, în corturi, fiecare simți pe limbă săgeata electrică.

— Salcîmul! spuse Ursu. Am scăpat. Dacă ne-am fi oprit sub el... Așa am redus riscul la jumătate. Ori corturile, ori salcîmul. Am scăpat, în sfîrșit.

Ca întotdeauna în clipele grele, primejdioase, Ursu își dovedise luciditatea.

Prin deschizătura de un deget a unei ferăstruici, băieții văzură salcîmul arzînd. Era un spectacol de necrezut, fantastic. Torente de ploaie nu reușeau să-i stingă toate flăcările. Ardea ca o lumîinare și deodată se frînse de la jumătate. Priveliștea de foc aduse pentru multă vreme tăcere în corturi. Vijelia își continua aprigă dezmățul. Dar se stinse tot atît de brusc precum începuse. Atîta doar că lăsa în urma ei înserarea.

Cina avu loc în cortul cel mare, la lumina lanternelor. După cină, se reluară discuțiile.

— Ce-ai vrut să spui, Ursule, atunci înainte de furtună, despre calculele mele? întrebă Ionel.

— Nu despre calcule. Calculul e foarte frumos și foarte bine făcut. Mă gîndeam însă la elementele de calcul.

— Da, îmi aduc aminte, zise Ionel. Ai descoperit un element nesigur?

— Știu eu? răspunse Ursu. Mă întreb. Ești absolut sigur de viteza vaporului?

— Absolut sigur: atîtea noduri pe oră.

— Dar dacă s-a modificat în timpul nopții? Lumina era difuză, așa că nimeni nu observă paloarea de pe fața lui Ionel.

— Înțeleg, Ursule, spuse Ionel cu voce ștearsă. N-am verificat viteza din noaptea aceea. Am considerat viteza ca o constantă și am folosit-o în calcule ca element sigur. Crezi că se poate modifica în timpul mersului?

— Nu cred, Ionel. Sînt absolut convins. De aceea m-am speriat cînd te-am auzit.

La marile întrebări pe care și le puseseră pînă atunci cireșarii se mai adăuga una. Și ea avea nevoie de un răspuns imediat.

În mica tabără de lângă salcîmul trăsnet, rămăseseră numai Ursu și Tic. Ceilalți plecaseră dis-de-dimineață spre Constanța. Pentru a se aproviziona cu alimente și cu unele obiecte necesare expediției submarine (Lucia pînă la urmă renunțase la barometru în fața argumentului "Ursu", rostit în cor de toți cireșarii — bineînțeles cu excepția celor în cauză), dar mai ales pentru a-l găsi pe bătrînul timonier și a-i cere informații suplimentare cu privire la viteza vasului în noaptea mării descoperiri. Sarcinile și repartizarea grupurilor se stabiliseră de cu seară. Ursu își urmărise prietenii cu privirea pînă la șosea și nu-i slăbi din ochi nici atunci. Numai cînd îi văzu urcîndu-se într-un camion se liniști și-l anunță pe Tic de norocul celor cinci călători.

— Știi ce bine îmi pare că sîntem iarăși împreună! se bucură cu glas tare Tic. Și mai ales neavînd altceva de făcut decît paza acestor corturi, pe care o las fără grijă în seama potăii... Auzi, Țombi... Înseamnă că sîntem liberi de orice corvoadă pe ziua de azi.

Țombi auzise insulta și se întristă groaznic, căutînd totuși în mintea sa de cîine un moment, un gînd, un prilej de răzbunare. Supus, dar frămîntat de întrebări și de gînduri chinuitoare, acceptă locul de pază pe care i-l arătase poruncitor și sever stăpînul său.

"Prea, prea ciudat se comportă potaia la ora asta, zîmbi Tic. Să fi căpătat oare în ultimele zile o atît de mare considerație față de persoana mea, încît nu mai are curajul să crîcnească?"

Țombi simți insulta repetată și-n gîndurile lui Tic, pentru că făcea parte dintr-un neam de cîini cu inteligență superioară, care, printre altele, este înzestrat cu darul de a ghici gîndurile oamenilor. Se resemnă din nou, dar și mai obsedat de ideea răzbunării.

— Ei, Ursule, te-ai gîndit? Cum să folosim clipele acestea de libertate?

— Păi eu zic să ne antrenăm rezistența sub apă. Dar fără să-l chemi ca ieri în ajutor pe Țombi.

— În regulă. Dar să nu rîzi de mine. Mai mult de treizeci de secunde nu resist.

— Ieri ai stat patruzeci de secunde, după ceas, ceea ce pentru început înseamnă foarte mult.

— Chiar m-ai văzut imediat ce am ieșit? Am întîrziat pentru că nu-l găseam pe Țombi.

— Te-am văzut cînd îl căutai, Ticușorule. Altminteri poate că mă înșelai și pe mine.

Tic rîse. Față de toți ceilalți era ironic, se purta uneori chiar obraznic, lângă Victor și lângă Ursu se simțea însă intimidat. Erau de altfel favoriții lui. Pe unul însă îl stima și-l admira, pe celălalt îl iubea. Încercînd să le pună în balanță calitățile (voia să facă din această comparație o ecuație cu cifre precise, cum îl obișnuise Victor, ca să obțină un rezultat pur, matematic), dar nestatornic sau poate numai distrat, lăsă un gînd să-i zboare aiurea. Ecuația se fărîmiță imediat, în schimb se pomeni îmbogățit cu o idee grozavă, menită să-i umple cu plăcere clipele libere.

— Ursule! De ce sîntem noi proști? Înțelegi, "proști" e un fel de a vorbi. De ce nu umflăm noi barca de cauciuc? Pssst! Ce plimbare am face și poate chiar și niște cercetări, așa, fără scop.

Ursu primi fără rețineri propunerea lui Tic. După un sfert de oră, barca, umflată pînă la limită, își aștepta pasagerii. Înfiorat de plăcerea anticipată a unei plimbări cu barca pe mare (exista oare în tot orașul cineva asemenea lui care să se fi bucurat în toată ascendența și descendența neamului său de o asemenea cinste și plăcere?), Țombi făcu o ultimă încercare de a se face ascultat de Tic, renunțînd, cu jurăminte solemne (dar tăcute, fără martori), la toate gîndurile de răzbunare. Fu însă alungat la locul său cu indignare și însoțit de epitetul care-l jignează cel mai mult pe lume: javră... leneșă ("leneșă" era termenul îndulcit de Țombi, pentru a nu crăpa cu totul de rușine). Replica o dădu imediat. Cînd îl văzu pe Tic gata să se urce în barcă, scoase un urlat atît de năprasnic, că stăpînul său își pierdu echilibrul, căzu în apă și răsturnă barca totodată. Dar, cînd zări capul lui Tic ieșind din apă, începu să se uite mirat și neliniștit în jurul său, parcă pentru a-l descoperi pe autorul urlatului. Trăgea însă cu coada ochiului la pumnul strîns care-l amenința și-și spuse în interiorul ființei sale cîinești: "Asta nu-i nimic! O să vezi mai tîrziu..." Încă nu știa ce va vedea stăpînul său, dar nu asta era important. Importantă era hotărîrea lui de a-l face să vadă...

Barca plutea lin pe apa mării. Două lopeți mici mînuite cînd de Ursu, cînd de Tic, loveau apa dînd viteză și direcție bărcii de cauciuc. Pînă în clipa aceea, navigatorii nu se gîndiseră la ceva anume. Se mulțumeau doar să facă o plimbare. Deodată se auzi un schelălăit, urmat de un lătrat furios. În convenția Tic-Țombi, combinația acestor sunete indica un semnal de primejdie pentru cineva. Cei doi întoarseră barca spre mal mărindu-i viteza. Țombi se bătea de

zor cu niște gîngăanii, sau se prefăcea — hoțul! — că se bate. Ba, la un moment dat, începu să se tăvălească în nisip, de parcă i s-ar fi înfipt în blană un roi întreg de bîrzoși.

— Își bate joc de noi javra, descoperi Tic. Trebuie să fac rost de niște nuiele. Dacă a ajuns să schimbe sensul semnalelor din codul nostru... Îți arăt eu, potaie afurisită!

După acest incident, navigatorii își reluară ocupația. Plimbare, apoi scufundări, antrenamente de rezistență sub apă, de viteză și de vedere sub apă. Ursu îl învăța pe Tic vreo cîteva mișcări care-l ajutără atît la mărirea vitezei de înaintare sub apă, cît și la simplificarea și dozarea eforturilor, ceea ce-i întărea rezistența la presiune și lipsă de aer.

— Grozav! spuse el, după ce prinse mișcărilor. Nu vrei să mă cronometrezi?... Stai! Mi se pare că Lucia și-a lăsat în cort ceasul antiacvatic...

În clipa aceea Țombi lătră de cîteva ori aprîg, apoi schelălăi. Era semnalul că se apropie cineva cu intenții dușmănoase. Tic îl lăasă pe Ursu în apă și cîrmi cu grijă spre mal. Trase barca la țarm și se duse mai întîi la Țombi. Acesta, cu picioarele rășchirate și cu botul întins, privea un anumit loc de pe nisip, de parcă urma să vină de acolo un ditamai balaur hotărît să înghită corturile, bagajele, barca și o parte din mare. Tic se opri lîngă el și văzu în nisip, într-o groapă mică, un crab mort, aruncat cine știe de cîtă vreme acolo. Nu spuse nimic. Porni cu pași lenți spre corturi, dar se întoarse brusc și-l văzu pe Țombi tăvălindu-se prin nisip de rîs. Bineînțeles că, imediat ce zări privirile stăpînului său, se prefăcu iarăși atacat de albine. "

"Bun! își zise Tic. Las' că vedem noi cine rîde mai bine pînă la urmă!"

Ți-ai găsit! Cîinele respinse cu o nonșalanță definitivă presupusa amenințare. Și-și continuă planul.

Tic ajunse cu ceasul și cu barca la locul unde se scălda Ursu. Acolo marea făcea un întrînd, iar pămîntul, bătut mai cu furie de valuri, își scosese afară niște căpățîni stîlcoase. Apa era la început mică, pînă la gît, dar după cîteva metri se adîncea brusc. Nu se mai vedea fundul. În locul acela își continuară tinerii antrenamentele. La prima cufundare, Ursu rezistă, sub apă, o sută treizeci și patru de secunde. Era recordul său de pînă atunci. Cufundările următoare, probabil din cauza oboselii, nu depășiră, în timp, o sută de secunde. După un lung răgaz de odihnă, la cea de-a noua cufundare reuși să reziste o sută patruzeci și cinci de secunde. Tic era atît de mîndru, de parcă el ar fi fost autorul recordului.

— Acum e rîndul meu, Ursule. Ține ceasul. Repede. Vreau să stabilesc și eu un record.

Ursu răsuflă din greu. Era vizibil, sau, dacă vrei, auzibil efortul făcut. De aceea primi cu bucurie invitația lui Tic, îi luă ceasul... Dar îl rugă să aștepte cîteva minute.

— De ce? întrebă surprins Tic.

— Ca să... Parcă l-am auzit pe Țombi lătrînd.

— Dă-l dracului! E un farsor, o lichea, un trișor. Las' că-i tăbăcesc eu pielea de la coadă pîn' la vîrfurile nasului. Ești gata?

— Imediat, Ticușorule. Stai numai să mă obișnuiesc cu ceasul.

Cînd își reveni cu totul în fire, cînd își regăsi toate puterile, Ursu îi făcu semn lui Tic să sară. Apoi încordat, cu ochii atenți, urmări înotul pe sub apă al acestuia. Îl urmărea cu barca de la suprafața apei. Nu voia să supună ființa aceea atît de dragă nici celui mai mic risc. După patruzeci de secunde, Tic ieși triumfător. Se agăță de barcă și întrebă în pauzele respirației:

— Cît... cît am... cît am stat... Ur... Ursule!

— Aproape șaizeci de secunde.

— Cum? Numai atît? Eu credeam că am stat mai mult de un minut.

— Mai, puțin, Tic. Dar asta n-are nici o importanță.

— Chiar mai puțin decît cincizeci de secunde? Spune drept, Ursule!

— Ai stat exact patruzeci de secunde... pentru că te-ai dus prea la fund și te-a obosit presiunea apei.

— Asta era! se înveseli Tic. Dar știi tu ce frumos e fundul? Și știi ce mulți pești foiesc printre pietre? Fii atent! Mă mai duc o dată.

Ursu îl urmări iarăși, de la suprafața apei. Îl văzu apropiindu-se de țarm, strecurîndu-se printre bolovani, întorcîndu-se în loc, rotindu-se de cîteva ori în jurul unui punct, apoi ridicîndu-se cu un bolovan în mînă la suprafață. Rămăsese sub apă treizeci de secunde.

— Ai prins un pește de piatră? Îl luă în primire Ursu.

Tic transportă bolovanul la țarm și țîșni ca un popîndău din apă.

— Iute, Ursule! strigă el. Am descoperit o cetate, un oraș, o... Vino repede!

Într-adevăr, bolovanul lui Tic nu era un bolovan obișnuit. Era un fragment de granit, mai mult lat decît gros, șlefuit cîndva de o mînă omenească, pentru că pe una dintre fețele lui se aflau săpate niște litere ciudate. Nu mai era nici o îndoială. Bolovanul făcea parte dintr-o masă mare pe care se gravase o inscripție.

— Ursule! Ursule! sări Tic în sus. Lasă, lasă... O să spunem că l-am găsit împreună.

— Ticușorule! șopti duios Ursu. Asta-ți trece ție acum prin cap?... Nu-ți dai seama ce comoară ai găsit?

— Păi tocmai din cauza asta!... Hai să-l ducem lângă corturi și să ne continuăm cercetările. Pînă se întorc ceilalți, poate găsim și restul.

Lăsară bolovanul lângă corturi și se întoarseră la locul cu pricina. Țombi încerca să le tulbure căutările (și nu chiar fără motiv de astă dată). Lătra, lătra ca un apucat. Nemaiputîndu-i suporta apucăturile rebele, Tic hotărî să-l pedepsească. Dar, cînd ajunse lângă corturi, nu mai zări bolovanul. Parcă-l înghițise pămîntul. Mai întîi îl năpădi o spaimă soră cu moartea, dar se reculese repede. Începu să caute cu atenție în nisip. Bolovanul era acolo. Se afundase singur în nisipul ud. Nu se mai vedea decît inscripția.

De astă dată Tic nu mai ținu seamă de codul manierelor elegante. Pocni cu piciorul gol de cîteva ori javra, în locul cel mai cîrnos și mai dureros. Cu sentimentul datoriei împlinite, reveni la locul descoperirii.

2

În oraș, grupul celor cinci cireșari se împărți în două. Victor și Ionel porniră spre port, pentru a da de urmele timonierului, iar Maria și Lucia, însoțite de Dan, începură să colinde magazinele. Dan întocmise lista obiectelor trebuincioase expediției. Pentru a le achiziționa trebuiau să intre pe rînd: într-un magazin sportiv, într-un magazin de fierărie, într-o farmacie și bineînțeles prin cîteva "aprozaruri" și "alimentare". Duceau cu ei doi saci mari de voiaj, care conțineau la rîndul lor cîteva sacoșe și cîteva plase de nailon.

— Pentru treaba asta, anticipă Dan, trebuia să-l luați cu voi pe Ursu, nu pe mine. Sau aveți de gînd să angajați un camion?

— Las' că te mai ajutăm și noi, nu te speria, încercă să-l liniștească Lucia. Și apoi nu uita că ne-am dat întîlnire în parc cu băieții. Dacă o să fii prea încărcat, îi aștepți tu înainte acolo, iar noi cumpărăm restul obiectelor.

Primul magazin în care intrară era un magazin de confecții. Dan își privi nedumerit însoțitoarele:

— Am uitat eu ceva? Pe lista mea nu e trecut un asemenea magazin.

Văzîndu-le însă pe amîndouă preocupate să privească din toate unghiurile un manechin îmbrăcat într-un taior albastru, tăcu, sau, mai bine zis, făcu o anumită reflecție în tăcere. Dumerit, se retrase într-un colț cu convingerea că va avea timp să citească ziarul sportiv, pe care-l cumpăraseră la intrarea în magazin, pentru că erau vreo cincizeci de manechine răspîndite prin toate raioanele, și de vreo cinci, șase ori mai multe modele de rochii, taioare, fuste, bluze, șorturi, paltoane, pardesie, raglane, pălării, balonseide, tricouri, costume de plajă și altele, cărora Dan nu le dădu, din jenă, denumirea.

Fetele își terminară însă raita prin magazin mai repede decît presupusese el. Le acostă la intrare cu un zîmbet de mulțumire și le însoți cavalereste pînă în dreptul unei florării. Acolo încetă să mai fie cavaler. Rămase afară în stradă. Dar și ele încetară să se grăbească. Leșiră după un sfert de oră, bineînțeles tot cu mîinile goale. Dan le aștepta însă după colț. Cei doi saci de călătorie se aflau la picioarele lui. Ținea mîinile la spate și părea că face un antrenament de înghițit noduri. Cînd fetele se opriră în fața lui, contrariate, își adună tot curajul și, cu un gest sigur, le întinse cîte un buchet de flori. Buchetele tremurau însă în mîinile lui. Ca să scape de jenă spuse ceva:

— Din colț, de la concurenta aceea oacheșă cu țigara în gură. Suprinse și vesele, amîndouă fetele îi făcură cu ochiul și-l încadrară în mijlocul lor, luîndu-l de cîte un braț. Dan ținea sacii de parcă aveau ouă în ei.

— Așa nu știu dacă voi rezista... Nu vedeți că se uită toată lumea la noi?

Dar, după primele minute de jenă, se pomeni pe nesimțite cuprins de plăcere. Ba le convinse să se mai plimbe puțin pe stradă:

— Pînă dau "ăia" de port, pînă dau în port de vapor, pînă dau pe vapor de timonier, pînă dau la timonier de un moment favorabil, pînă dau... "Ferometalul"! N-avem ce face. Trebuie să intrăm.

Vizavi de "Ferometal" era un magazin sportiv, iar lângă magazinul sportiv era un șir de "alimentare" și "aprozaruri". Lista lui Dan se scurta, iar sacii de călătorie se îngreuiau. Apoi veni rîndul sacoșelor, al plaselor de nailon, începură tîrguielile cu posesorii unor roșii cît pumnii lui Ursu, discuții în contradictoriu la o tejghea cu ardei grași, pipărați la preț, cochetării cu niște piersici și cu niște caise prea mari și prea coapte, ca să nu se transforme pe drum în sirop, compătimiri în fața unor pușori de găină care semănau a ciulama, și altele și altele care-l transformaseră pe Dan din viitor candidat la filologie într-un junior înzestrat cu aptitudini

serioase de halterofil. Dar apăru pînă la urmă și parcul, parcul atît de dorit și de așteptat. Se duse la prima bancă, stăteau liniștiți acolo doi bătrîni, o pereche, dar Dan nu mai avea putere:

— Nu vă supărați... Banca e rezervată pentru tineri... Pezevenghiul ăla care se joacă în nisip a șterpelit pancarda de pe spetează...

Bătrînii zîmbiră încurcați, căutară altă bancă, dar, înainte de a se așeza, se convinseră că nu e atîrnată nici o pancardă de spetează. Dan puse pe bancă tot calabalîcul, își făcu pernă dintr-un sac plin cu zarzavaturi și pîine și se întinse cît era de lung, după ce-și așternu ziarul la picioare. Fetele își făcură cu chiu cu vai loc în adunătura aceea de pachete.

În cealaltă parte a orașului, în port, Ionel și Victor întrebau din om în om și din cabină în cabină unde e ancorat vasul "Sulina". Informațiile primite pînă atunci îi purtaseră de la un cap la altul al portului, dar nicăieri nu dădură cu ochii de vas.

— Am procedat ca niște copii, se răzvrăti Victor. Trebuia să ne interesăm de la bun început la căpitănie. Ne-am pierdut timpul de pomană.

Victor nu greșise. La căpitănie li se spuse imediat că vaporul se află în port și li se indică unde este ancorat. După o scurtă căutare descoperiră vasul și în același timp și punctul de pe mal care ținea legătura cu el: o cabină în care un cetățean, aplecat deasupra unei mese mici de lemn, puneă fără încetare ștampile pe un vraf de hîrtii.

Victor se duse la ghișeu și întrebă foarte politicos cînd pleacă vasul "Sulina" în croazieră.

— La ora patru! îi răspunse funcționarul, fără să ridice ochii de pe hîrtii și fără să întrerupă ștampilarea lor.

— Iertați-mă... N-ați putea să-mi spuneți dacă rămîne același echipaj de săptămîna trecută?

Funcționarul catadicsi în sfîrșit să-și ridice nasul din hîrtii. Era un bătrînel slab, cu nasul coroiat și cu niște ochelari mici, cu rame subțiri de metal.

— Adică pe dumneata te interesează echipajul? Păi de ce nu spui așa? Credeam că vrei să faci rost de vreun loc și locuri nu mai sînt de trei zile. Și pe cine cauți, mă rog?

Victor tuși de cîteva ori, ca să cîștige timp.

— Voiam să las un răspuns cuiva de la timonă...

— Cui? Nu cumva lui Ispir? A fost retrogradat și dat la alt vas...

Într-o clipită, Victor pricepu că Ispir trebuie să fie timonierul vinovat de ciocnirea vasului cu bancul de nisip.

— Aa! Nu lui... Nu e vorba de Ispir...

— Atunci te pomenești că ai ceva cu moș... cu "Rechinul"?... Așa-i zicem noi de cînd cu povestea lui din Zanzibar.

— E pe vas, nu știți?

— Stai puțin, răspunse funcționarul și începu să calculeze cu voce tare. Va să zică la nouă... (Victor nu reuși să descifreze ce trebuie să fie la nouă în mormăitul funcționarului. La nouă și jumătate... (același mormăit), la zece... (alt mormăit)... Cît e ceasul acum?

Funcționarul duse mîna la buzunar, dar Victor îi dădu mai repede răspunsul, privindu-și ceasul de mînă:

— Zece și treisprezece minute. Foarte exact.

Omul de la ghișeu nu-i ascultă răspunsul. Își scoase tacticos ceasul său, îi deschise capacul, se uită de departe la cadran și abia după aceea rosti, scărpinîndu-se în cap:

— Zece și treisprezece minute... Da... (Iar mormăi ceva neînțeles.) Da! E pe vas! La magazia de combustibil, la ușa a patra. La zece și douăzeci de minute se urcă la timonă ca să fumeze o pipă.

Victor era foarte mulțumit, dar fistîcit. Nu știa ce e mai bine de făcut. Să ceară încuviințare pentru a urca pe vas, sau să roage pe cineva să-l cheme pe timonier! Îl scoase din încurcătură funcționarul.

— Ilie! strigă el cu o voce surprinzător de groasă și de puternică. Ilie! Ai un pasager pentru "Sulina".

— Sîntem doi... îndrăzni Victor.

— Doi pasageri, Ilie... Îi așteaptă "Rechinul" la "și douăzeci".

Un marinar lung și deșirat, rezemat de un stîlp de fier, le făcu tinerilor semn cu mîna și, cînd se apropiară de el, le arătă o bărcuță:

— Pofțiți! Dacă sînteți așteptați de moș Novacu, apoi e mai ceva ca un ordin.

Tic și Ursu continuaseră cu un zel nemaipomenit cercetările. Se scufundaseră de zeci de ori cînd unul, cînd altul, scosese la suprafață și transportaseră pe mal zeci de bolovani, unii de dimensiuni uriașe (opera lui Ursu), dar nu izbutiră să găsească pe nici unul vreo altă inscripție. O adevărată movilă de piatră se înălțase la marginea apei. Erau numai bolovani ruși de furia apei din pămîntul stîncos. Nici unul nu era dăltuit de mîna omului. Zelul cufundărilor era însă prea mare ca să se mulțumească cu ideea unui eșec și să întrerupă cercetările. Curățind în partea aceea fundul apei de bolovani ("Avem cel puțin un loc grozav pentru sărituri de pe trambulină", spusese Tic, pentru că orînduiseră bolovanii în așa fel ca movila să poată fi folosită drept platformă), hotărîră "în unanimitate" să continue cercetările în altă direcție.

În timpul cufundărilor, Țombi mai încercă vreo cîteva stratageme, folosind semnale din codul convenit cu Tic, dar nu-i mai reuși nici una. Nu primi altceva decît niște amenințări, mai mult în glumă decît în serios. (La planul său cumplit de răzbunare nu renunțase însă definitiv.)

Cei doi cercetători porniră cu barca de-a lungul țărmului, îndepărtîndu-se de corturi. Încovoiați, ca două cîrje, căutau să străpungă cu privirea adîncurile.

— Stai, Tic! șopti Ursu emoționat. Ia uită-te acolo lîngă ieșitura aceea. Nu vezi ceva lunguiet?

— Unde? întrebă Tic, urmărind direcția mîinii lui Ursu. Acolo? Nu văd nimic, nici urmă de fund. Dacă-ș avea ochii tăi, aș desființa lunetele.

— Uită-te bine, Tic, la fund. Precis e ceva acolo. Ceva ca un paralelipiped.

Tic tresări, își încordă privirile, se uită în apă, pînă i se umplură ochii de lacrimi, dar nu fu în stare să descopere fundul.

— Fii atent că sar! îl anunță Ursu. Lasă-te în partea cealaltă a bărcii.

Îi ascultă sfatul, aplecîndu-se pentru menținerea echilibrului bărcii. Îl urmări pe Ursu afundîndu-se, pînă ce-l înneacă culorile apei. După numai douăzeci de secunde, Ursu apărui la suprafața apei, ținînd ceva în mîna stîngă.

— O bîrnă, Tic! spusese Ursu dezamăgit. Nimic altceva decît o bîrnă groasă, cu niște ciocuri de fier în ea. Eram convins că am dat peste o coloană sau peste ceva asemănător. Ce să fac cu ea?

— Scoate-o la mal! Poate o să ne folosească la amenajarea trambulinei. Altceva?

După ce aruncă bîrna departe, pe mal, Ursu răspunse cu un glas nu prea mulțumit:

— Nimic, absolut nimic. Numai pești cu duiumul. Dar ce ne trebuie nouă pești? Hai s-o luăm în cealaltă direcție.

Cealaltă direcție însemna înapoi la movilă și de acolo, în stînga, într-o buclă ușoară pe care-o făcea marea. Ajungînd cu barca în dreptul movilei, lui Tic îi veni o idee:

— Ce-ar fi să amenajăm trambulina? Numai bine timpul care ne-ar trebui pentru refacerea respirației.

Ursu primi cu bucurie propunerea. Simțea și el că are nevoie de odihnă. Cufundările dese îl obosiseră. Nu reușea să rămînă sub apă mai mult de treizeci-patruzeci de secunde. Iar Tic, sărmanul, la fiecare cufundare, după două, trei clipe, își simțea plămîinii în stare de explozie. Cei doi săpară întîi la marginea apei, pînă dădură de pămînt tare, stîncos. Se așteptau la așa ceva. Prima bază o făcură din pietre mici, culese de pe mal, puseră apoi bolovani mijlocii, apoi bolovani mari, obținînd un turn cam de un metru. După aceea așezară și bîrna. O acoperiră apoi cu un strat gros de nisip și deasupra fixară trei bolovani mari, ultimii și cei mai mari care rămăseseră pe mal. Bîrna lungă de un metru și jumătate și lată de vreo douăzeci de centimetri ajungea deasupra apei.

— Oare ține? întrebă Tic nerăbdător. Pe mine sigur că mă ține, dar mă gîndesc la tine.

Ursu se ridicase pe turnul de piatră. Înainta fără teamă pe bîrnă. Lemnul parcă ar fi fost înfipt în munte și ancorat de pămînt. Nici nu se clintea. Ursu își desfăcu de cîteva ori brațele, își luă elan și făcu un salt mortal, neghemuit. Se roti în aer ca o linie dreaptă și dispăru în apă, aproape fără să se audă.

În clipa aceea începu să latre Țombi, dar Tic nici măcar nu întoarse capul. Înainta pe bîrnă cu mișcări grațioase de dansator. Țombi lătra ca un apucat, folosind toate semnalele posibile din codul convenit, ba inventase altele și mai alarmante. Înfuriat, Tic întoarse capul și furia lui se schimbă în uimire. Nu departe de corturi poposise o mașină și din mașină coborau... Nu avu vreme să vadă cine cobora. Piciorul ud îi lunecă numai cu un centimetru. Simți golul, își pierdu echilibrul și căzu în cel mai caraghios stil pe care și-l putea imagina. Cu picioarele crăcănate, cu mîinile în căutarea unui sprijin, cu capul zgîit spre corturi. Ba mai atinse apa și cu burta. Și, colac peste pupăză, urechile lui blestемate înregistrară niște hohote de rîs. Era prea mult, mult prea mult. Imediat ce ieși la suprafață, se îndreptă glont spre Ursu:

— Te rog din suflet. Numai zece minute. Hai să le-arătăm noi! Dacă nu-i fac să-și ceară scuze, în genunchi și cu capul în nisip, să-mi spuie mie "cuțu".

Tic avusese timp să-i observe pe cei care se desfătaseră cu "căzătura" lui. Erau doi bărbați, unul înalt și slab adus din spate, cu o pălărie albă de paie, albă ca omătul și cu niște ochelari, cărora le luceau în soare ramele groase de aur. Altul, bondoc și chel, parcă-și făcuse meserie din a poza pentru caricaturiști, atît de caraghios era. Și alături de ei își mlădia silueta grațioasă o femeie înaltă, cu fața ca o păpușă, pe care niște copii încercaseră toate acuarelele cu nuanțe de roșu. Erau, evident, toți străini. În fața corturilor, Țombi mîrîia la ei. Vizitatorii erau preocupați să privească panorama vastă care li se oferea ochilor.

Tic îl invită imediat pe Ursu la trambulina improvizată. Vlăjganul înaintă pe bîrnă cu fața spre mare, dar brusc, prin mișcarea unui singur picior, se roti, ajungînd cu fața la țărm. Tic trase cu coada ochiului și-i văzu pe străini interesați. Femeia mai ales făcea niște comentarii foarte aprinse. "Cred și eu, își spuse Tic, asemenea corp n-ați văzut voi nici în filmele trucate." Și atunci se petrecu minunea. Putea fi oare numit altfel saltul lui Ursu de pe bucățica aceea de trambulină? Corpul lui Ursu se înălță în aer ghemuit, ca împins de un resort. Cînd atinse limita înălțimii, se întinse drept ca o lumînare. Imediat se roti în linie dreaptă, la jumătate se ghemui, tot rotindu-se, apoi din nou în linie dreaptă, din nou ghemuit și, înainte de a atinge suprafața apei, făcu și o dublă mișcare de pendul. Apa nici nu clipoci cînd îi primi trupul.

"Ah, dacă aș fi avut un aparat de fotografiat la mine, își spuse Tic în gînd. Nu pentru saltul lui Ursu, pentru mutrele ăstora. Cînd o să mai aibă lumea un asemenea noroc!? Salt ca al lui Ursu s-o mai obișnuie în lume. La urma urmei, n-a fost decît dublu, dar l-a prefăcut el în cvadruplu, prin ghemuiri și întinderi. Saltul, gata. Dar mutre ca ale ăstora sînt unice și ele reprezintă un moment în univers."

Cireșarul era bineînțeles într-un moment de exagerare. Mutrele, dacă ar fi să vorbim obiectiv, meritau însă atenție și chiar un clișeu din partea unui maestru fotograf. Pentru că numai urechile rămăseseră nemișcate și în poziția lor dintotdeauna. Restul era anormal și răvășit descompus și contribuia la acea atmosferă de pauză între două numere de circ.

Era rîndul lui Tic să-și arate măiestria și să ofere și el caricaturistului nevăzut cîteva trăsături inspirate. Merse spre capătul bîrnei cu spatele, prefăcîndu-se că se uită pe cer în căutare de nori. Cînd simți c-a atins punctul terminus, se roti cu patruzeci și cinci de grade. Rămase într-o parte și execută, pentru prima dată în viața lui, un salt și jumătate pornit de pe coastă, cu șurub întreg. Cînd își scoase capul afară din apă, văzu gestul de felicitare al lui Ursu și se mulțumi cu atît. Era convins că vizitatorii rămăseseră "țuț".

Ațîțat și mîndru, Tic făcu un gest cu mîna în semn de repetiție și Ursu clătină afirmativ din cap. Cireșarii erau la "înălțime" și în aer, și în cădere. Repetițiile continuă fără încurajări de "bis", dar cei doi saltimbanci de moment nu aveau nevoie de asemenea stimulente. Nimic nu-i amuza și nu-i îndrîjea mai mult să-și continue salturile decît mutrele spectatorilor. După o vreme însă nu mai țînură seama nici de asta. Săreau de amorul artei, inventînd de fiecare dată mișcări noi, unele de un comic grotesc, reparat și înnobilit doar în clipita cînd mîinile începeau să despică apa.

Țombi trăi cîteva momente de confuzie. Se uita cînd la săritori cînd la spectatori. Observă el la un moment dat o mișcare printre spectatori, dar, mai repede decît datoria, birui în el gelozia. Nu pentru mult timp, dar și o secundă, în anumite perioade ale vieții, poate constitui un timp îndelungat. Gelos de succesul stăpînului său (la care se adăuga și amintirea unor momente în care jurase răzbunare), furios că nu poate să-și demonstreze măcar o parte din calitățile sale reale (rolul de paznic îi repugna), Țombi închise ochii pentru cîteva secunde, sau mai bine zis (pentru a avea o justificare) își mută privirile de la mașină la trambulină pentru a "savura" (mincinosul!) un salt ireproșabil făcut de stăpînul său pe spate, cu revenire înșurubată pe față (avusese grijă și la amănunte). În acel moment se petrecu ceva, care în alte condiții nu i-ar fi scăpat. Cînd începu să latre știa și el (potaia, javra scîrboasă!) că e prea tîrziu. Cei trei spectatori se urcaseră în mașină, după ce mai întîi salutară cu mîinile (lunganul cu pălăria) pe cei doi actori saltimbanci. Păreau veseli și salutarile lor nu erau deloc lipsite de admirație.

Așa că Tic nu avu satisfacția unor scuze cerute în genunchi cu capul în nisip. Se mulțumi și cu amintirea mutrelor nefotografiate, ba găsi amintirea de o mie de ori mai valoroasă decît niște scuze care, foarte bine, puteau fi forțate și nesincere. Țombi însă lătra de zor și, în lătratul lui, Tic descoperi accese de sinceritate. Auzi duduitul motorului, văzu mașina pornind, întîi în *marche-arrière*, apoi rotindu-se acolo unde drumul îngust făcea un ochi. Ajunsă cu botul spre șosea, mașina țîșni că din catapultă.

— Ce-i cu tine, mă neghiobule? Își întrebă Tic potaia cînd se apropie de ea.

Țombi îl conduse pe plajă într-un anumit loc și începu să scormonească. Într-o fracțiune de secundă, Tic pricepu ce se întîmplase:

— Ursule! țipă el. Ne-au luat piatra. Mașina! Numărul!

Mașina era departe de șosea. Nici cu oceanul nu i s-ar mai fi putut citi numărul. Truda lui

Ursu fu zadarnică. Nu mai era nici o speranță.

— Imbecilule! Cretin absolut! se răsti Tic la ciîne. Acum îmi spui? Marfă infamă de hingher!

Țombi era atît de nenorocit, încît își jură ca toată viața lui de ciîne să nu-și mai trădeze stăpînul. Se fofilă fără zgomot pe lîngă Tic și se duse la corturi. Drept pedeapsă, își propuse să stea tot timpul în soare și să nu pună în gură, în ziua aceea, nici un strop de apă.

4

Timonierul își primi cu vădită plăcere oaspeții. Le strînse mîna cu putere. Îl scutură prietenește pe lonel de umeri, se îndepărtă de ei, îi măsură încă o dată de la cap la picioare și iarăși pînă la cap, apoi îi pofti să ia loc pe o bancă îngustă ca o laviță.

— Așa! Va să zică tot te-ai gîndit mățăluță să-mi faci o vizită, spuse dînsul, uitîndu-se drept în ochii lui lonel. Bun! Da' despre tovarășul dumitale nu prea știu mare lucru.

La început timid, stîngaci, roșu ca focul (primele vorbe ale timonierului descopereau tocmai lacunele sale), lonel își reveni, ba se simți cuprins de zel, cînd auzi invitația subînțeleasă de a-și caracteriza prietenul. Și începu să îndruga la repezeală tot felul de calificative: "faima noastră", "mîndria școlii", "eminent" și altele, care-l stînjeneau teribil pe Victor. De cîteva ori acesta îi făcu semn să tacă, dar lonel continua, repetînd de fapt cu alte cuvinte, ceea ce spusese o dată. Victor interveni pînă la urmă, îndrumînd, pe nesimțite, discuția spre capitolul care-l interesa, scăpînd totodată de jena pe care o născuseră în el laudele lui lonel. Vorbi tot timpul foarte limpede, cu o nuanță de stimă în voce și cu logica fermă care-l caracteriza.

Bătrînul timonier era atît de interesat de prezența lui Victor, de purtarea sa și de felul cum vorbise, încît nu-și mai putea stăpîni bucuria. Căuta mereu ceva cu care să răspundă, neștiind că ochii lui plini de lumini calde, duioase, admirative oferă cel mai frumos răspuns:

— Mă gîndeam adineauri că poate aș fi izbutit să strecor duhul mării în dumneata. Duhul cel bun al mărilor, că marea are și un asemenea duh...

— La toți ne place marea, spuse lonel. Din prima clipă ne-am înțeles cu ea.

Bătrînul căzu un moment pe gînduri. Închise alene ochii. Cînd îi deschise, în ei erau lacrimi ciudate.

— Da... da... Multor oameni le place marea, fiindcă văd într-însa atîta libertate și atîta necuprins... Hm... ar vrea să fie ca ea.

Victor descoperi în cuvintele acelea parcă un ecou dintr-un vers scris cîndva de unul dintre marii poeți ai lumii: "*Homme libre, toujours tu chériras la mer... La mer est ton miroir*"¹... Nu spuse însă nici un cuvînt. Își încrucișă brațele la piept într-o atitudine școlărească.

— Da... da... continuă timonierul. Eu am văzut multe din întîlnirea asta neconținută dintre om și mare. Că am trecut prin toate mările lumii și peste tot unde-s mări sînt și oameni... Odată, pe marea Caraibelor...

Bătrînul nu putea să scape de vechea lui meteahnă. Începu să depene un șir de istorii care zugrăveau mări, oameni, obiceiuri. Îi plăcea mai ales să vorbească despre pămînturile acelea înconjurate din toate părțile de apă, "pămînturi dăruite și apărute de mare", cum le numea el.

Cei doi tineri ascultători aveau impresia că le trec prin fața ochilor pagini din jurnalul căpitanului Cook. Se străduiau să-și asculte cu atenție gazda, dar, cu toate eforturile lor, nu reușeau să se concentreze. Fără voie, gîndurile le zburau în altă parte. Și amîndoi aveau sentimentul vinovăției. Numai ochii lor erau ațintiți asupra bătrînului, dar de multe ori nici ochii nu-l vedeau. Vorbele care umpleau încăperea veneau parcă din altă lume. "Cîtă ingratitudine din partea noastră!" își spuse în gînd Victor.

— Da' mi se pare că timpul trece, se trezi bătrînul și scoase leneș un ceas mare din buzunar. V-aș fi spus eu lucruri și mai multe și mai minunate dacă n-ar trebui să ne facem și obligațiile. Că-mi închipui că și-mneavoastră aveți treburi.

lonel își luă inima în dinți și întrebă cu un ton de timiditate în glas:

— N-ați putea să ne mai dăruieți cîteva minute? Am vrea să vă cerem niște lămuriri.

După ce se mai uită o dată la ceas, vrînd parcă să dea a înțelege că timpul e foarte grăbit, timonierul clătină din cap:

— Dacă v-am spus atîtea istorii, cum să nu vă dau și lămuriri? E chiar mai plăcut și se potrivește mai bine unui bătrîn cînd stă de vorbă cu tinerii.

— Acum mi-a venit în minte o întrebare, se scuză lonel. Cînd se face o croazieră, viteza vasului e aceeași ziua și noaptea?

1 "Om liber, mereu vei îndrăgi marea. Marea este oglinda ta..." (Victor Hugo, *L'homme et la mer* — *Omul și marea*).

— Asta depinde, răspunse timonierul, uitându-se din nou la ceas. Nu că ar fi vreo deosebire în circulația de zi sau de noapte. Depinde... Și ziua și noaptea se pot întâmpla o seamă de neprevăzute. De pildă, în croaziera noastră, într-o noapte, din cauza unor defecții la mașini, am stat aproape tot timpul pe loc. Ziua a trebuit să recuperăm timpul pierdut, numai că neghiobul ăla de timonier de zi a băgat vasul într-un banc de nisip. Am avut mare noroc. Puteam rămîne acolo multă vreme.

Ionel și Victor, care memorase aproape întreaga povestire a generosului cîrmaci, oscilau între spaimă și bucurie. Spaimă pentru că-și dădeau seama de eroarea strecurată în calcule, bucurie pentru că aveau în fața lor singurul om care putea să înlăture această eroare.

Ionel se prefăcu foarte mirat auzind vorbele timonierului, sau poate că nici nu era nevoie să se prefacă:

— Vreți să spuneți că în prima noapte... atunci cînd ne-am întîlnit... vasul a stat mai mult pe loc?

— Întocmai. S-a întîmplat ceva la cazane. Un nepricopsit de fochist...

— Probabil că ați uitat să-mi spuneți, atunci, noaptea... îl stîrni Ionel.

— Păi nu-i așa... Abia după ce-ai plecat mătăluță... Stai, stai că eu observasem ceva nelalocul lui și în timp ce vorbeam. Ai dreptate. Vasul își domolise viteza.

Tot calculul lui Ionel fusese în zadar. Se hotărî brusc să întrebe deschis, în față:

— Mă bate un gînd, începu el. Cam cu cinci minute înainte de a ne întîlni la cabină, în prima noapte, puteți să calculați pe unde eram?

— Foarte precis? Întrebă la rîndul său bătrînul. Sau mai cu aproximație?

— Știu eu? se intimidă Ionel. Dacă ați putea "foarte precis"...

Timonierul se cufundă în gînduri. Pesemne calcula, pentru că apela deseori la degete. Le suceea, le răsucea, le împreuna, le separa, le strîngea în pumn.

— Da' ia spune drept! se hotărî el, în sfîrșit. De ce vrei așa de precis? Ai văzut ceva pe-acolo?

Inimile cireșarilor se făcură ca niște purici. Amîndoi se străduiau să rămînă calmi. Victor se roși. Ionel, care trebuia să dea răspunsul, se făcu livid la față:

— Da... recunosc el. Am văzut ceva, cu cinci minute înainte de a ieși dumneavoastră din cabină.

— Atunci nu m-am înșelat asupra locului. Da, da! se bucură bătrînul. Eram în dreptul locului la Ochiuri. Așa-i zice țărmlui acolo, fiindcă, de departe, scobiturile din țărml seamănă cu doi ochi. Tot acolo-i un salcîm mare, uriaș, pe acela trebuie să-l fi văzut în noapte, dacă s-o fi aprins vreun fulger pe cer.

Ionel ieșise parcă din mormînt. Din lividă, fața i se făcu dintr-o dată roșie ca purpura. Știa unde se afla Palatul de cleștar, dar nu numai atît. Printr-o fericită întîmplare, cireșarii își făcuseră tabăra chiar în acel loc. Numai salcîmul dispăruse.

— Nu mai e acolo salcîmul, spuse el. L-a lovit azi-noapte trăsnetul și l-a retezat de la jumătate.

— Sărmanul! oftă bătrînul. Îmi plăcea să mă uit la el de pe mare. Era tare mîndru și impunător... După cum văd eu, acolo v-ați sălășluit... O să vă salut de pe vas... dar asta la întoarcere, că atunci vom trece pe acolo în plină zi. Numa' dac-o să mai rămîneți...

Cine putea să ia în seamă, atunci, precizarea bătrînului? Cei doi cireșari erau atît de feriți, că nu știau cum să zboare ca să ajungă mai repede la Ochiuri... adică la Palatul de cleștar. Pînă la Ochiuri, trebuiau să mai facă însă o escală în oraș.

Dan dormea sau poate dormita, în clipa cînd Victor și Ionel începură să-l zgîlție.

— Scuzați, răspunse cel trezit din somn. Rezervat pentru tineri și cu ziar la picioare... Ce?!!

Sări, buimac, holbînd ochii. Doi băieți și două fete rîdeau în fața lui, dar nu cu un rîs ironic. Parcă toată bucuria lumii strălucea în privirile lor.

— Adică... începu să se bîlbîie Dan. Deci... cum... cam... Mă! urlă el. Nu cumva ați descoperit Palatul în timp ce eu dormeam? V-ați inspirat poate din visul meu...

— Hai, hai mai repede la Palat, îl scutură Victor. Nu l-am descoperit încă, dar știm unde e...

Deodată Dan tresări și-și lungi gîtul într-o anumită direcție:

— Cioculețul! arătă el cu mîna. Să mor dacă nu-i cioculețul meu.

Fostul lor vecin de călătorie se afla chiar la intrarea parcului. Nu-și arăta decît profilul. Pentru că se uita cu atenție la trei persoane care coborîseră dintr-un taxi. Doi bărbați și o femeie. Nu se uita atît la ei, cît la un obiect ciudat, pe care unul dintre bărbați îl ținea în amîndouă mîinile. Un bolovan.

— la uitați-vă la el! Zău că ne urmărește pe noi. Se prefăce ca un nătîng că-l preocupă un

bolovan, dar trage cu coada ochiului încoace.

Victor îl împinse cu forța înainte. Îi arătă o sacoșă. Fiecare cireșar avea ceva în mâini. Porniră. Dar, când ajunseră la poarta parcului, Dan nu-l mai zări nici pe posesorul cioculețului, nici pe cei cu bolovanul.

5

Cîtă tristețe era în schimb la corturile de lîngă salcîmul trăsni! Ursu se așezase la umbra cortului mare, Tic la umbra cortului mic. Se separaseră parcă pentru a-și trăi fiecare tristețea proprie. Din cînd în cînd, se uitau unul la altul, dar de fiecare dată își vedeau mutrele jalnice și-și închipuiau, pe bună dreptate, că trebuie să arate la fel. Schimbul de priviri semăna cu niște căutături în oglindă. Undeva, la mijlocul plajei, Țombi se autoflagela. Își clătina fără încetare capul, ca o încuviințare la toate insultele pe care i le adresase stăpînul său, iar limba îi atîrna afară din gură, de parcă ar fi vrut s-o transforme în carne friptă.

— Tic! se hotărî brusc Ursu, ridicîndu-se în picioare. De ce să ne tînguim?! Nu crezi că ar fi mai bine să căutăm în continuare? Poate găsim altă piatră.

Lui Tic i se făcuse lehamite de viață. Răspunse ca un om care-și pregătește mormîntul:

— Și ce dac-o să găsim altă piatră? O să fie alta... nu aceeași. Asasinul!

Auzindu-l, Țombi își ascunse capul în nisip.

— Hai, Ticușorule! Lîncezeala duce întotdeauna la pesimism. Hai să căutăm, ce dracu'!

Tic se sculă, dar pașii care-l duceau spre barcă păreau ai altcuiva. Nici nu puse mîna pe lopeți. Nici măcar nu-și mai aținti privirile asupra apei.

— Ultimul salt a fost extraordinar, Ticușorule, încercă Ursu să-l înveselească și să-l transporte gîndurile în altă parte. Șurubul de la sfîrșit...

— Atunci ne-au șterpelit comoara... Și banditul de Țingulică, potaia, javra, cretinul... Iar eu? Cel mai mare neghiob de pe pămînt. Vezi, Ursule, unde duce înfumurarea?

Era atîta sinceritate și atîta convingere în spusele lui, că pe Ursu îl apucă rîsul.

— Da, continuă Tic. Noroc că sîntem toți la fel. Știi tu ce-mi trece prin cap? Sîntem niște neghiobi, Ursule... Unii mai mici, alții mai mari, dar nu după vîrstă...

Ursu rîse și mai tare, deși constatarea lui Tic îl privea și pe dînsul.

— Chiar neghiobi, sau niște simpli candidați la neghiobie? Întrebă el. Te gîndești la descoperirea lui Ionel sau la altceva?

— La altceva, Ursule. Întotdeauna cînd mi se întîmplă ceva rău, îmi vin gîndurile bune, dar nu gînduri de viitor. Gînduri întîrziate, adică fără nici o valoare.

Ursu se opri din vîslit. Se uita undeva în fundul apei, și părea că nu-l ascultă pe Tic.

— Hei, Ursule? zise acesta. Mă auzi? Ție nu-ți spune nimic barca asta nenorocită?

— Barca?! se trezi Ursu. Ce să-mi spună? Ce-ai zis și tu. Că e cam nenorocită.

— Ei, bine, javra asta de barcă mi-a dezvăluit un gînd bun, bineînțeles un gînd întîrziat.

Ursu ridică din umeri neputincios. Nu bănuia ce gînduri pot să treacă prin mîntea tinerelului.

— Ia spune tu! Nu sîntem noi niște nătărăi? Și cu ce-ai greșit tu ieri ca să-ți dăm o asemenea caznă? Și cînd mă gîndesc că m-am mai urcat și eu în cotigă!

Vîslașul se lovi cu mîna peste frunte, lăsînd să-i scape lopata în apă:

— Ce să-ți spun? Poate că ne-a cuprins o psihoză în masă. Chiar nimănui să nu-i treacă prin cap? Și, dac-ai ști,

Ticușorule, cît m-am chinuit! N-am vrut să-ți spun, dar să știi că am febră musculară.

— Vezi? Umflam barca... o încărcăm cu bagaje... Dacă mai încăpea cineva lua vîslele... Dacă nu, o trăgeam simplu, prin apă, cu o frînghie... Sau o împingeam... Și asta din vina ta, Ursule.

— Știu, acceptă Ursu. Dar nici altora nu le-a trecut prin cap.

— Păi de asta zic că-i vina ta. Dacă ne-ai fi lăsat și pe noi să tragem cotiga, cine știe... Ideile bune se nasc în fața greutăților.

— Nici n-ați fi putut-o urni, Ticușorule. Chiar dacă v-ați fi unit eforturile... De asta n-am vrut să vă las.

— Și mi-a mai venit o idee... Tot bună... tot întîrziată...

— N-o mai spune! De ce să ne necăjim? Mai bine hai să ne cufundăm în apă. Parc-aș zări ceva pe fund.

— De ce să n-o spun? E vorba de Țingulică. Dacă l-aș fi dat jos din tren...

— Da' ieri cînd ți-a adus baba acasă nu mai spuneai așa...

— Tot geniul crimei a vorbit în el. Dacă nu puneam mîna pe cotigă, pînă la urmă îi venea cuiva ideea transportului cu barca.

Ursu își întoarse privirile spre țărm și ochii lui ageri observară departe, lângă șosea, un nor de praf. "Acu' e acu'!" își spuse în tăcere.

— Ticușorule... Vin! Într-un sfert de oră sînt aici...

Tic tresări. O clipă crezuse că se întorc cei care-i luaseră piatra. Da, încă înainte de a se uita, ghici după privirile lui Ursu, după mutra lui, cine sînt cei care vin. Și simți că-l apucă amețea.

— Stai puțin, se forță Ursu să-i vină în ajutor. Trebuie să găsim ceva. Știi ce cred eu? La ora urmei ce-a fost? Un bolovan acolo. O piatră. O fi scrijelit-o cineva din joacă.

Ursu nu era convins de o iotă din ceea ce spunea. Cu atît mai mult Tic.

— Era o inscripție, Ursule. O inscripție veche. Dacă n-am putut să-i descifrăm literele...

— Hai mai bine să ne înțelegem. Gata! Să nu le spunem nimic. Sau să amînăm mărturisirea pentru mai tîrziu. N-ai văzut și tu că piatra a ajuns aici printr-o întîmplare? Cît am căutat și n-am găsit urmă de altă piatră... cu inscripții.

Tic era în mare dilemă. De mințit știa că n-are voie să mintă. Dar, pe undeva, propunerea lui Ursu îi convenea. Îi răspunse acestuia, aproape speriat:

— Știu eu, Ursule... Doar... dac-am amîna cu o zi, două. Poate că piatra chiar a ajuns aici din întîmplare. Pînă la locul Palatului... Cît crezi tu că mai este pînă acolo?

— Cel puțin zece kilometri. Poate chiar unsprezece. După cum vezi, destul de mult. Nu poate să aibă nici un amestec Palatul cu piatra noastră.

Mai de voie, mai de nevoie, Tic admise argumentele vlăjganului.

— Te-aș ruga însă ceva, Ursule... Dacă vezi că după două zile tot nu spun nimic, te rog să-mi amintești de înțelegerea noastră... Nu de alta... Dar și înfumurat și mincinos, e cam mult.

Cu această înțelegere, cei doi porniră în întîmpinarea prietenilor lor. Aceștia veneau parcă în ritmul unui vals. Își fluierau singuri melodii și agitau sacii, coșurile și plasele cu roșii, castraveți, ridichi, ardei și ceapă, ca pe niște trofee.

— Te pomenești c-au achiziționat totul cu ajutorul unui pariu! se învioră Tic.

— Ura! Ura! strigă Dan din toți răunchii, înainte de a i se împletici picioarele în nisip și de a se întinde cît era de lung în fața corturilor.

— Ura! strigă la rîndul său Ionel, după ce-și înfipse bine picioarele în nisip.

— Ura! răspunse Tic cu voce extrem de slabă, ca o obligație, ca un ecou îndepărtat. Ați cîștigat la loz în plic, sau ați invadat vreo grădinărie? Sau ați renunțat la cînte?

— Vestea mare, băieți! se îmbujoră Lucia. Gata! Nu mai plecăm.

Ursu nu înțelese. Nici Tic. Cei veniți lăsară coșurile jos, făcură apoi cerc în jurul năpăstuiților și, prinzîndu-și mîinile, începură să țăpăie ca la horă. Pînă și Maria participa cu tot sufletul la acea descărcare de voioșie și bucurie.

— Hai! Lăsați mutrele de înmormîntare! strigă Dan. Intrați în horă și jucați.

— Stați! strigă deodată Maria, oprind jocul. Priviți Palatul.

Mîna ei întinsă într-un gest superb indica țărmul mării. Toți își ațintiseră privirile într-acolo. Și-n ochii celor cinci se aprinseră licăriri ciudate.

— Palatul de cleștar! continuă Maria. Da, Ticușorule! Aici e palatul. Nu simțiți că e gata să vă ofere toate misterele și saloanele lui?!

Marea era calmă, obsedant de calmă. Dar era și adîncă, obsedant de adîncă. Își păstra tainele în adîncimi. Nu voia să le ridice la lumina zilei.

— Adică? întrebă Tic, într-un țipăt care sfișie brusc poezia din jur. Spuneți!

— Aici e Palatul, Tic, încercă Ionel să-l liniștească. Adică aici trebuie să fie. În aceste locuri lângă pleoapele acestora ale țărmului.

Dar cum ochii lui Tic și ai lui Ursu cerșeau mai multă limpezime, Ionel se apucă să le relateze întîlnirea și convorbirea cu timonierul. Toți așteptau să vadă înflorind bucuria pe fețele ascultătorilor. Dar, în loc de aceasta, pe măsură ce vorbele răsunau, chipurile lor se întunecau. Tic se uita la Ursu, Ursu la Tic. Ce puteau să facă? Văzîndu-l pe Ursu că tace, Tic își ascunse cu un gest copilăresc capul între umeri și începu să vorbească:

— Din păcate, noi am aflat lucrul ăsta înaintea voastră, numai că n-am știut...

— Dac-ai participa la un concurs de nonsensuri, îl întrerupse Dan.

— Pe care l-ai cîștiga tu, nu uită să adauge Tic. Și lasă-mă în pace! Acum sînt pe picior greșit... Da!... Am descoperit Palatul și l-am pierdut, adică ni s-a furat... Pentru că eu sînt un înfumurat, javra aia un cretin, iar voi, și eu, niște... niște neghiobi, după chestia de ieri cu barca...

Toată supărarea, toată furia, toată ciuda din el izbucnise. Se potoli repede, dar cu sentimentul unui om care merge spre eșafod. Povesti tot ceea ce se întîmplase la corturi de la plecarea pînă la înapoierea prietenilor, fără să uite vreun amănunt, fără să exagereze și, mai ales, fără să se ierte.

— Asta-i! Studiile acelea de caricatură ne-au furat inspirația!

— Cioculețul! sări în sus Dan. Cioculețul. Nu l-ați văzut? Se uita la noi și la ăia cu piatra.

Ah, Tic! Dacă ai ști că i-am avut în fața ochilor! Și am văzut bolovanul în mîna lor!

— Cum? sări la rîndul său Tic. Și nu... Și n-ai fost nici măcar curios... Eu... dacă aș fi fost în locul tău, aș fi înlocuit bolovanul cu... cu un pepene...

— Dacă am fi cumpărat pepeni... se tîngui Dan, apoi continuă adresîndu-se Luciei și Mariei: Vedeti dacă n-ați ascultat? Ați spus că o să ne fie prea greu la cărat... Ce ne facem?

— Stai o clipă, Tic! interveni Victor. Eu nu cred că piatra s-a furat... Așteaptă!... Aia au văzut piatra îngropată în nisip... Au crezut poate că ei au descoperit-o. Plaja e proprietate publică. Dacă piatra ar fi fost afară din nisip, lîngă corturi... da... Îi puteai acuza. Pierderea însă e cumplită, Tic. Într-un fel e și o confirmare venită exact la timp... Înseamnă că Palatul de cleștar se află aici... Cine știe însă ce cuprinde inscripția? Voi nu vă puteți aminti?

— Erau doar cîteva litere, răspunse Ursu. Niște litere ciudate, pe care nu le-am mai văzut nicăieri... Unele creștături erau acoperite de nisip. Le-am curățat noi cu niște bețișoare. Pe acelea ni le putem aminti.

— În loc să ne bucurăm... spuse Lucia. Dar de ce-au luat totuși piatra? Dacă sînt turiști de genul celor care au apărut la Atena, știți, care și-au însușit cu bună știință tot felul de antichități? De ce-au luat piatra?

— Pentru că era îngropată în nisip, v-am mai spus. De ce să complicăm lucrurile? Acum, gata! N-avem ce face.

— Eu nu-s de acord! se împotrivi Tic. Era piatra noastră? Era! Chiar dacă n-am pus pe ea eticheta proprietarului. Avem sau nu dreptul s-o aducem înapoi?

— De unde? întrebă Ionel. Și mai ales cînd? Și, mai ales, cum?

— Și mai ales cine? întrebă Tic. Asta-i lucrul cel mai important. Restul nu contează. Eu!

— Chiar dacă ai da peste străini, Ticușorule, cum o să-i poți convinge că n-au descoperit ei piatra?

— Asta nu mă interesează, Lucia. Am sau nu dreptul să aduc piatra înapoi?... Ei bine, Tic vă jură aici că va aduce înapoi piatra, chiar de-ar trebui să se transforme pentru o vreme în Arsene Lupin... Bineînțeles, trebuie să mă mai gîndesc puțin...

CAPITOLUL VI

1

Tic fusese optimist, pradă unui acces de moment, cînd adăugase cu cel mai firesc și mai dezarmant ton din lume că, pentru a-și relua dreptul de proprietate asupra inscripției, va trebui să se gîndească "puțin". Nu voise altceva decît să obțină permisiunea de a se folosi de un anumit timp pentru întocmirea unui plan de acțiune. "Puținul timp" cerut de el se prefăcuse în lungi ore de nesomn, adică de meditație și de căutare. În mintea lui, gîndurile făcură cele mai nebuștii și mai fantastice acrobații. Dar, din nefericire, în clipa cînd îl cuprinsese somnul, sau, ca să-i respectăm personalitatea, în clipa cînd dădu voie somnului să-l cucerească, gîndurile îi încremeniseră undeva printre aparatele de gimnastică ale creierului, fără să se fi dizolvat într-un atît de necesar plan de acțiune. "Așa sînt eu făcut, pesemne, se consolă Tic înainte de a adormi. Trebuie să las totul în seama inspirațiilor de moment."

Prima inspirație de acest fel, cînd se sculă în zorii zilei, fu aceea de a-i ierta lui Țombi păcatele și de a-l invita cu dînsul în temerara întreprindere. Țombi îi răspunse printr-o încuviințare de o înaltă demnitate canină și abia după aceea se duse să golească cu clefăituri regulate strachina cu apă, de care nu se atinsese nici cu coada măcar. Așa se face că, o dată cu răsăritul soarelui, două ființe, un tinerel cu părul ciufulit și cu nasul obraznic și un cîine obișnuit, banal, dacă te luai după blană, coadă și urechi, porniră voinicește spre șoseaua încă pustie.

De la primul contact cu șoseaua, apărură în fața celor doi cutezători norocul, sub forma unei motociclete, pe care se lăfăia în huzur o singură persoană. Tic medită o singură clipă și dădu cu piciorul (și la propriu și la figurat) acelei forme sărăcicioase de noroc.

— Din cauza ta, pezevenghiule, se adresă el lui Țombi. Mi-a fost milă să te văd alergînd cu limba scoasă în urma motocicletei. Deși ai fi meritat cu vîrf și îndesat. Ba cred că nici un avion de cursă lungă nu ți-ar ajunge — dus și întors — pentru pedeapsa pe care o meriți...

În ziua aceea Țombi era dispus să accepte orice. Mai ales că "orice"-ul era foarte indulgent față de atitudinea din ziua care trecuse. Dacă stăpînul său nu folosea acele "epitete scîrboase", care-l trimiteau cu atîta dispreț în lumea cîinilor "de toate zilele" — și pe care le ura atît de feroce Țombi — însemna că a început ziua sub zodie bună. Cu multă grijă se străduia să-și

păstreze demnitatea, fiind sigur că în felul acesta va intra din nou — mult mai repede — în grațiile stăpînului.

A doua ocazie se prezintă sub forma unei mașini luxoase, în care s-ar fi putut găsi un loc și pentru Tic. Cireșarul îi făcu însă semn de "liber" cu mîna și încă printr-un gest deosebit de elegant. (Dacă gestul ar fi avut altă semnificație, de pildă, oprire, în mod sigur că s-ar fi găsit un loc și pentru Țombi în interiorul limuzinei sau măcar în portbagaj.) A treia ocazie se lăsă foarte mult așteptată, dar pînă la urmă apărură și ea. Un camion plin cu zarzavaturi, care urmau să fie desfăcute pe piață la Constanța. Șoferul opri din inițiativă proprie și-l invită pe Tic în față, unde mai rămăsese un loc liber. Lui Țombi i se făcu loc pe platforma din spate. Astfel ajunseră cele două ființe în centrul celui mai mare oraș de pe litoral.

După ce lăsă în cabina șoferului mulțumirile de rigoare și-l dădu jos de pe platformă pe Țombi, cireșarul se interesă la primul milițian cum se poate ajunge în parc. Primi indicațiile și, un sfert de oră mai tîrziu, plimbăreții matinali din ochiul acela de verdeață se desfășură privind mersul și gesturile unui tînăr și talentat filozof, sau, precum ziceau unii, ale unui fecior de filozof. Mai tîrziu, văzînd atenția cu care privea fiecare pom, fiecare frunză, fiecare pasăre, îl decretară naturalist, pe urmă meteorolog, iar după un schimb de cuvinte cu Țombi și, mai ales după un schimb de gesturi, începură să se facă pariuri, unu contra zece, că tînărul este dresor de circ (tocmai se anunțase sosirea unui circ în oraș).

La ce concluzii ajunsese Tic în reflecțiile lui? La una singură, și anume aceea că vizitatorii care-i luaseră fragmentul de inscripție călătoriseră cu un taxi. Faptul acesta îi fusese semnalat de Ursu și confirmat de Dan. Transformarea singurului fapt sigur, concret, în concluzie însemna pentru Tic a acționa.

— Ei, acum să te văd, deșteptule, se adresă el lui Țîngulică în limbajul cel mai secret. "Ăia" au coborît din taxi aici, în fața parcului, ieri la prînz. Ești tu în stare să le miroși urmele?

Cîinele se mișcă de cîteva ori de jur împrejur, făcu din labe niște semne disperate, dar, văzînd că nu este înțeleș, își întipări labele în nisipul aleii, apoi le stropi într-un mod foarte discret.

— Aaa! pricepu Tic. Ți-i teamă că s-au spălat străzile. La asta nu m-am gîndit.

Prin cîteva întrebări iscusite puse unui controlor de autobuze, află că străzile se stropesc de trei ori pe zi. Prin urmare mirosul lui Țombi nu-i era de nici un folos. N-avea alte resurse decît inteligența proprie.

Orașul devenea tot mai animat și lui Tic lucrul acesta îi convenea. Așteptase cu nerăbdare să treacă primele ore ale dimineții. Șansele de a zări, el sau Țombi, din întîmplare, unul dintre personajele care se fălisera pesemne într-un hol de hotel, sau undeva pe plajă, cu talentele lor arheologice, creșteau. Tic repeta cu voce înceată fraza pe care o rostise în gînd, cu cîteva clipe înainte, și reținu din ea două elemente: "hotel" și "plajă". Era extrem de bucuros.

— Vezi, mă caraghiosule! Un raționament bun, o frază oarecare și startul e gata. Degeaba dai din coadă că n-ai nici un merit. Acum fuga la O.N.T. ca să luăm adresa celor cîteva hoteluri din oraș.

Cele "cîteva hoteluri" din orașul Constanța erau răspîndite pe o distanță de vreo șaiszeci de kilometri și se însumau într-o cifră cam astronomică pentru posibilitățile de investigație ale cireșarului. Folosind însă metoda reducerii (cu destulă dărnicie), reținu pe lista sa din creier vreo douăzeci de hoteluri, cea mai mare parte aflîndu-se în Mamaia. Era bucuros cînd află că fiecare hotel are sute de camere, își propuse să fie mai prudent în exprimarea sentimentelor, nu pentru alta, dar ca să nu-l inducă în eroare pe Țombi. "Prostul ar putea să creadă că treaba e ca și rezolvată și am prea mare nevoie de atenția și vigilența lui la ora asta."

Cireșarul se urcă în primul firobuz, după ce-și mărturisi printr-un gest blajin neputința. Cîinele nu avu nevoie de altă recomandare. Cu demnitatea-i binecunoscută, alergă după vehicul. Cînd întîlnea cîte o jaură în drum se prefăcea că se află în întrecere cu firobuzul. Așa se face că în urma vehiculului, sau pe aceeași linie cu el, alergau la un moment dat vreo șapte, opt dulăi.

Cînd coborî din firobuz exact în centrul stațiunii, Tic rămase multă vreme mut de admirație. Tot ce vedea în jurul său era elegant, semeț, vioi, ispititor. Ca o diademă strălucitoare, cochetă, pe fruntea unei fete frumoase.

— Vezi, mă ingratule, în ce paradis te-am adus? În sfîrșit voi lăsa și eu o maximă în enciclopedia ca ăla de la picioarele Vezuviului: "Să vezi Mamaia și apoi să trăiești". Ca să nu fiu egoist... Ce spui? Păcat că n-am timp s-o admir așa cum merită... Va să zică, dragă Țombi, trebuie să descoperim în hotelurile astea grozave trei persoane printre atîtea alte mii. Dacă ar fi un singur hotel în care să căutăm, n-am apela la "noi", ar ajunge pentru asta chiar și Dan. Dar pentru că sînt atîtea... Adică, de ce să nu căutăm noi într-un singur hotel?... Pentru asta trebuie să descoperim mai întîi un anumit taxi. Vezi dacă lucrăm cu metodă?

Erau mai multe stații de taxi în Mamaia. În fața fiecărui hotel se afla una.

— Cam multe taxiuri, Țombi. Așa, să întrebăm din șofer în șofer, prea grea treabă și prea puține șanse. Nu vezi? Un du-te vino neconținut. Hai să inventăm o metodă, ce zici?... o metodă infailibilă... Rîzi, hoțomanule, ai simțit c-am dibuit-o?... Dar mai întâi avem nevoie să intrăm la un debit.

Tînărul intră într-un debit, cumpără ceva, înfășură acel ceva într-o foaie albă de hîrtie pe care o primise cadou de la debitant. "Ceea ce înseamnă că am o înfățișare cuceritoare — bun indiciu pentru început", își spuse el în sinea lui, apoi cu un aer foarte senin, foarte vesel și foarte sigur opri primul taxi care trecu prin fața lui.

— *Bonjour, monsieur, se repezi șoferul. Désirez-vous une toute petite promenade?... Oui, ma foi, quel beau temps et si vous n'avez pas vu la splendide station d'Eforie ou l'autre étoile de la Mer Noire, pas trop loin d'ici, Mangalia...*²

Tic lăsă șoferul să-și decline cunoștințele de limbă franceză și talentul de neguțător, convingîndu-se și mai mult de strălucirea înfățișării sale, atît de necesară, după părerea lui, în situațiile care vor urma, sau mai bine zis care vor trebui să urmeze. Răspunse cu o prestanță calmă, sigură în vorbe și mai ales în mimică:

— *Vous êtes très gentil, monsieur, et, pour ça je vous remercie. Mais, s'il vous plaît, nous pouvons continuer notre conversation dans votre langue maternelle... Je la connais aussi. Si vous êtes d'accord...*³

— Cu multă plăcere, răspunse șoferul. La fel aștept și dorințele dumneavoastră.

Tic folosi un accent stricat, stîlci de asemenea cîteva cuvinte. Șoferul însă înțelese despre ce este vorba. În dimineața zilei care trecuse, la kilometrul douăzeci și trei (era exact în fața taberei), căzuse dintr-un taxi un "stilou străin". "Poate că aparține chiar șoferului", sugerase Tic. (De fapt acesta era nodul problemei.) Păgubașul se poate adresa la hotelul "Albatros", întrebînd acolo de "*le petit monsieur Cerise*", care probabil va discuta cu cineva în fața hotelului. Șoferul mulțumi, demară și plecă în căutare de clienți. Un sfert de oră mai tîrziu "stiloul străin" al domnișorului Cerise de la "Albatros" era pe buzele tuturor șoferilor de taxi din Constanța.

— Țombi dragă, ne așteaptă cîteva momente grele, se tînguia Tic, în timp ce se plimba distins, cu mîinile la spate, prin fața hotelului.

Prima mașină care opri în fața "Albatros"-ului era o Volgă. Șoferul veni gonț la Tic.

"Va să zică s-au difuzat cele mai precise semnalmente", zîmbi cireșarul.

— Domnișorul Cerise? se hotărî în sfîrșit șoferul în românește, după ce folosi cîteva fraze prinse lăutărește în engleză, germană și spaniolă, care în loc de identitate cereau indicații despre vreme, cartofi sau țigări.

— Exact! Aveți cumva vreo dorință? întrebă Tic cu un accent imposibil.

— Nu ați găsit dumneavoastră ieri, pe șoseaua spre Tulcea, un stilou... Parker?

— Parker? se prefăcu Tic iscoditor. Ce fel de Parker? Aveați și pasageri în mașină?

— Doi gemeni, îmbrăcați în salopete albastre, și bunica lor. Mergeam spre...

— Nu vă supărați, zîmbi Tic fermecător. Nu e stiloul dumneavoastră. Poate că l-ați pierdut la stația de benzină...

— S-ar putea. Chiar vă mulțumesc pentru idee și mă iertați pentru deranj.

Al doilea șofer pierduse, conform previziunilor lui Tic, tot un Parker cu capac și cu peniță de aur, dar, cum transportase o pereche de tineri, fu îndrumat să-și caute stiloul la biroul obiectelor găsite.

Al treilea șofer pierduse un Parker de culoare albastră cu țeavă de supt în peniță. Acesta se plimbases pur și simplu cu mașina goală, pe șosea. Mulțumi politicos pentru ideea de a căuta stiloul la bariera orașului.

Al patrulea șofer era colecționar de stilouri și le pierduse pe toate. Probabil că-i căzuseră unul cîte unul, din sută în sută de metri, dintr-o servietă, prin portiera pe care-o uitase deschisă.

— N-aveați pasageri în mașină? întrebă Tic oarecum îndurerat de neșansa colecționarului.

— Nu, din păcate. Duceam niște medicamente la un spital. Tot felul de drajeuri și de fiole.

— Mare noroc ați avut, îl consolă Tic. Dacă s-ar fi prăpădit medicamentele.

După ce colecționarul plecă, Tic îi șopti lui Țombi:

— Asta era să mă dea gata, urîtule. Păcat că are structura unui creion roș-albastru.

2 Bună ziua, domnule. Doriți să faceți o mică plimbare?... Pe cîntea mea, ce timp frumos și, dacă n-ați văzut superba stațiune Eforie, sau cealaltă stea a Mării Negre, nu prea departe de aici, Mangalia...

3 Sînteți prea amabil, domnule, și pentru aceasta vă mulțumesc. Dacă vreți, putem discuta în limba dumneavoastră maternă. O cunosc. Dacă sînteți de acord...

Jumătate e deștept, jumătate moron.

Al cincilea părea cel mai sigur dintre toți cei care se prezentaseră pînă atunci:

— Dragă domnule, începu el, nu știu marca stiloului, nu știu cum arată, nu știu ce culoare are. Mi l-a făcut cineva cadou chiar ieri dimineață după o cursă lungă. Mi l-a dat învelit în hîrtie. "Ce ușor ar fi să-l prind pe ăsta, își spuse Tic. Ia să-i întind o cursă, una mititică."

— Și nu v-ați uitat, măcar de curiozitate, să vedeți dacă într-adevăr e un stilou în pachetul acela? întrebă Tic foarte naiv.

Șoferul trecu printr-o clipă de fisticăală. Își chemă în ajutor o tuse năprasnică, zguduitoare, care-l obligă să-și caute batista prin toate buzunarele, fără s-o găsească.

— Păi... cum să vă spun... Adică da... Oamenii trebuie să aibă încredere unul în altul. Și apoi imediat am fost chemat în cursă de alți pasageri.

— Frumos gest! îl felicită Tic. Apreciez foarte mult încrederea dintre oameni. Și unde l-ați pierdut?... Nu mă refer la gest... la stilou. ("Tare aș vrea să fie ăsta șoferul în cauză, se rugă Tic în tăcere, ca să-i verific gestul și să-l oblig să-l repete.")

Șoferul nu sesiză gimnastica tinerelului. În ochii lui se aprindeau licăriri de speranță.

— L-am pierdut exact la kilometrul douăzeci și trei, spuse el cu toată siguranța în voce. Coborîsem din mașină... să cercetez cauciucurile. Știam că am pus stiloul în buzunar. Imediat ce am urcat, am văzut că nu-l mai am. Pasagerii erau însă atît de grăbiți, încît... încît...

— Erau mai mulți? își încercă Tic încă o dată șansa.

— Erau trei. Toți străini. Doi bărbați și o femeie. Să știți că eu nu inventez, ca șoferii ceilalți, care vor să acapareze un obiect străin.

— Adică obiectul dumneavoastră! preciză Tic, spre stupefacția absolută a șoferului.

— Cum? Cum?! Aa! Sigur. E categoric stiloul meu. Pasagerii... domnul cel gras de pildă...

— Nu era în mașină și un domn înalt și slab, puțin cam cocoșat și cu pălărie albă, de paie, pe cap? *C'est une vieille connaissance...* E o veche cunoștință.

— Exact! Exact! Puteți să-l întrebați dacă n-am fost împreună la kilometrul douăzeci și trei. Domnul Fernand. Stă la hotelul "Pescăruș".

Tic îi întinse mîna șoferului.

— Nu am nici o îndoială. Uneori și figura unui om vorbește. Și mai ales încrederea pe care ați avut-o cînd vi s-a dat stiloul împachetat. ... Aceasta înseamnă în primul rînd cînte... Un asemenea om nu poate să vină cu... *J'ai oublié... Vous ne savez pas?... Des mensonges...* Pofțiți stiloul!

Tic îi întinse pachetul lunguiet de hîrtie albă.

— Vedeți? V-am spus eu. Era învelit în hîrtie. Vă mulțumesc din tot sufletul. Sînteți un adevărat... un adevărat... am uitat cum se spune în franțuzește... gentlîmen... mi se pare.

Șoferul era gata să desfacă pachetul, dar, observînd privirile lui Tic ațintite asupra lui, își opri mișcarea, mulțumindu-se să-și schimonosească mutra într-un rîs caraghios.

— Ești liber? îl întrebă Tic. Poți să mă duci pînă la "Pescăruș"?

— Vai de mine! Se poate? Vă rog să poftiți în mașină...

Șoferul îi transportă pe Tic și pe Țombi la "Pescăruș".

— Nu! Vă mulțumesc... Nu vreau să-mi plătiți. Măcar cu această plimbare să vă răsplătesc... Și, dacă mai aveți vreodată ocazie, vă stau la dispoziție cu plăcere...

— Și eu vă stau la dispoziție, îi răspunse tînărul, căruia nici prin cap nu-i trecuse să-și plătească drumul.

Țombi îl mustră în felul său pe Tic pentru gestul său exploator.

"Asta nu se face, părea el că spune. Se poate? Trebuia să-i plătești cursa!"

— Stai, mă prostule! Nu te grăbi cu criticile. Bine c-am rezolvat problema. Parcă simt bolovanul în mîna mea...

În fața "Albatros"-ului, toți șoferii care-și încercaseră șansa făcuseră roată în jurul norocosului.

— V-am spus eu că voi pune mîna pe stilou? Dacă voiam, îi luam și izmenele de pe el. Spuneam că le-am pierdut cînd am avut treisprezece ani, la Mangalia, pe dig. Știu eu cum să iau omul.

— Arată-ni-l, bă, și nouă și nu te mai fuduli. Dacă aș fi vrut eu... Da' mi-a fost milă de tine...

Șoferul își linse mai întîi buzele cu limba. Apoi scoase pachetul din buzunar.

Toate capetele se adunaseră într-un mănunchi strîns, că nu mai răzbătea lumina zilei.

Șoferul desfăcu pachetul cu mișcări foarte încete. Hîrtia căzu undeva jos. În mîna lui rămase un creion cu pastă, de culoare roșie, care nu depășea costul cursei făcute cu Tic.

Chiar din clipa cînd pătrunse în holul hotelului și văzu portarul, Tic înțelese că va avea de dus o luptă grea. Omul din fața lui avea o înfățișare extrem de ciudată. Era înalt, era și slab, foarte slab, la limita la care poate ajunge un om viu. Picioarele îi începeau de la piept și parcă din mijlocul lor apărea o burtă mai mult lunguită, care, printr-un miracol al naturii, sau poate printr-un accident, fusese împinsă în mod cu totul inutil înainte, ca o proeminență străină lipită de corp. Mîinile foarte lungi și slabe nu-și găseau astîmpărul și se ridicau mereu în sus, încercînd parcă să ascundă pîlnia urechilor. Dacă în atitudine avea prestanța rănită și confuză a unui conte scăpătat, silueta îi amintea lui Tic de cineva foarte cunoscut, pe care însă nu reușea cu nici un chip să-l identifice. "Cu cine seamănă?" se întreba fără încetare cireșarul. Avea răspunsul pe vîrful limbii, pe buze, dar silabele care îl alcătuiau sau literele nu se împreunau bine.

Tic regreta pripeala lui de a intra imediat în hotel fără o recunoaștere prealabilă. Portarul părea atît de plin de persoana lui și atît de convins de superioritatea lui față de întreaga lume, încît cu greu ar fi putut ceda insistențelor unei persoane minore. De sentimentalism nici nu putea fi vorba în întîlnirea cu el. De mult i se sclerозaseră sentimentele. Grimasele și expresiile pe care le afișa nu-i puteau ascunde micimea și meschinăria. Iar inteligența lui era amintirea a ceva ce dorise cu sete odată în viață și Tic bănuia că, în asemenea cazuri, numai aroganța și impertinența, oferite în doze mai mari decît le poseda celălalt, pot avea șanse de reușită. Dar cum putea el, cu vîrsta, cu statura, cu îmbrăcămintea lui, fără să apeleze la tezaurul său de bază, istețimea minții, să înfrunte cangurul din fața sa? Cangurul! Acesta era tizul portarului nesuferit. Semăna ca două picături de apă cu un cangur. Pînă și botișorul lui "avansat înainte", ca și burta se încadrau perfect în imaginea născută de mîntea cireșarului.

Cangurul își fixă ochelarii pe nas și întrebă cu o semipolitețe desăvîrșită:

— Locuiți aici? Sau aveți rude aici? Vă stăm la dispoziție!

Tic hotărî să folosească metoda directă.

— Sînt așteptat de... Don Fernando. Pentru ora... (se uită eu coada ochiului la ceasul din hotel, ca să nu i se observe mișcarea mîinii) pentru ora unsprezece și cincisprezece minute.

Portarul își lungi ca un cangur gîtul spre panoul cu chei, apoi, fără să se miște, își desiră mîna spre cutiuța de sub numărul 342, dar, negăsind nimic acolo, și-o retrase pe birou.

— Autenticare scrisă nu avem, anunță el cu un ton în care politețea coborîse exact la sfert. E nevoie de o confirmare telefonică?

Fără să treacă de la plural la singular, pentru a evita orice urmă de risc și eroare, cangurul insinuase solicitantului ideea de a pleca basma curată, dacă într-adevăr nu fusese chemat de Don Fernando. Tic stăruie în folosirea metodei directe:

— E o chestiune confidențială, pe care Don Fernando ar fi bine s-o cunoască.

— Confidențială, repetă cangurul cu niște valuri în voce, care sugerau dispreț, aroganță și compătimitere pentru interlocutor. Nu ești prea tînăr pentru confidențe?

Dacă trecuse la singular, partida era pierdută. Cangurul se convinsese probabil, prin mijloacele lui misterioase, că tînărul din fața ghișeului nu este nici măcar băiatul unui șef de secție de la întreprinderea de gospodărire a hotelurilor.

— Tîneretea nu e neapărat în contratimp cu seriozitatea și cu inteligența, răspunse prompt Tic.

Cangurul făcu un gest care conținea atîta plictiseală, de parcă jumătate din viața lui și-o petrecuse dăscălindu-i pe Platon și pe Kant.

— În cazul tău, zise el, ușile trebuie închise pe dinafară. Și adăugă ironic: Don Fernando te așteaptă deseară la restaurant, la ora opt. Pînă atunci... ușa!

Și făcu un gest cu mîna, de parc-ar fi trimis în fața plutonului de execuție un ucigaș de duzină.

Tic totuși stăruie:

— Nu vreau să inventez motive. Puteam să găsesc oricîte. De pildă că sînt fiul responsabilului cu aprovizionarea de zarzavaturi. Și atunci aș fi intrat. De teamă că aș putea fi prieten cu fata responsabilului cu ordinea de aici... și vi s-ar putea întîmpla neplăceri dacă nu mi-ați da drumul. Am vrut să vă rog.

Cangurul se arătă în toată lungimea lui. Își ieșise din fire. Tic scoase o șuierătură scurtă, apoi trei și mai scurte și una lungă. Țombi știa ce înseamnă asta: amenințare și imobilizarea inamicului. Din trei salturi, cîinele ajunsese în ghereta cangurului. Se ridică repede pe labele de dinapoi. Ajungea pînă la burta cangurului. Dar, cînd începu să sară și să țopăie în jurul lui, îi atingea cu limba fața.

Atacul neașteptat îl amuțise pe cangur. Credea că e pradă unei halucinații. Singura reacție fu aceea de a-și feri fața de limba fierbinte care-l spăla fără încetare. Nu mai vedea, nu mai

auzea nimic.

Tic nu voia să obosească urcînd scările. Zărise ascensorul în timpul conversației cu portarul. Se duse parcă fără să se grăbească într-acolo. Știa două lucruri esențiale. Cunoștea numărul camerei colecționarilor de obiecte găsite de alții. Și știa că sînt acasă. Ascensorul îl lăsă la etajul III. Încă înainte de a-l părăsi, ghici ordinea numerelor la camere. Așa că se duse direct spre camera 342. Sună scurt de cîteva ori, apoi își aranjă ținuta. Îi deschise personajul scurt și gras. Țînărul îi surîse ca unei cunoștințe vechi, înfruntînd cu un zîmbet și mai cuceritor aerul de mirare al celui care ținea încă mîna pe clanță.

— Don Fernando...

Bondocul, luat pe neașteptate, buimăcit de întîlnire, zîmbi la rîndul său și pofti înăuntru oaspetele necunoscut. Tic îl urmă într-un hol cam întunecos, apoi se pomeni într-un salon mare, elegant, plin de lumină. În jurul unei mese, pe o sofa și două fotolii, se aflau trei persoane, două dintre ele cunoscute ținărului musafir nepoftit, a treia nu. În primul tur de orizont, Tic zări și piatra. Era pe o etajeră într-un colț al salonului.

Personajul cel înalt se ridică surprins în picioare și întrebă ceva într-o limbă care nu-i suna străină lui Tic, însă din care nu înțelegea nici o iotă. Tic ridică din umeri, încercă să ofere o scuză în franțuzește, pe care-o împodobi pe la mijloc cu o expresie autohtonă.

— Aha! Ești indigen! spuse cel de-al treilea personaj, pe care nu-l identificase pînă atunci. Atunci să vorbim în românește. Cărui motiv datorăm această vizită ino... neașteptată?

Personajul vorbea destul de bine românește, așa că Tic nu putea ști dacă e un simplu translator sau un străin care cunoaște limba română la perfecție.

— Vă rog să primiți scuzele cuvenite, spuse demn Tic. Am venit să discut cu Don Fernando un eveniment neplăcut, care s-a petrecut ieri, cu ocazia unei plimbări afară din oraș.

Necunoscutul traduse vorbele lui Tic, dar, în afară de o surprindere și mai pronunțată, cei trei străini nu mimară altceva. Pesemne că oaspetele încă nu fusese recunoscut.

— S-a întîmplat ieri, pe o plajă pustie la douăzeci și trei de kilometri de Constanța, dădu Tic lămuririle necesare.

Abia după traducerea acestor cuvinte, se petrecu o schimbare pe fața gazdelor. Femeia se învioră și rosti cîteva vorbe, în care Tic descoperi aprecieri destul de măgulitoare. De altfel aprecierile i se traduseră, precum și întrebarea femeii dacă a venit singur.

Cireșarul nu știa ce să creadă. Timpul se scurgea repede în convorbirea aceea politicoasă (care mai trebuia și tradusă). Portarul putea să apară dintr-o clipă în alta. Și totuși cei trei păreau că nu știu nimic despre obiectul care-l interesa. Folosi iar metoda directă:

— Eu și prietenul meu am scos din mare o piatră pe care am îngropat-o în nisip. Un fragment de inscripție (și-l arată cu degetul). Dumnealor, văzîndu-l în nisip și crezînd probabil că-l descoperă atunci, și l-au însușit. Fragmentul e proprietatea noastră.

Încă înainte de a termina traducerea integrală, Tic văzu accentuîndu-se pe chipurile celor trei străini o expresie de dezonoare și de indignare. De aceea adăugă cît se poate de calm:

— Vreau să se înțeleagă. Totul se datorează unei erori. Nu acuzăm pe nimeni. Fragmentul ne aparține. Altminteri de unde am fi știut că s-a luat din nisip? Ultima literă, *sigma*, am curățat-o noi de nisip. Puteți să verificați.

Tic era fericit că Victor, pe baza liniilor trase de Ursu, putuse identifica litera. Argumentul i se părea hotărîtor în dovedirea proprietății.

Gazdele nu acceptară însă nici un argument. Indignarea lor era atît de profundă și de naturală, că Tic trăi un moment senzația că oamenii sînt cu desăvîrșire sinceri. Momentul dispăru însă imediat. Dacă sînt sinceri, de ce nu pun în balanță

și argumentele adverse? Nu cedau cu nimic din convingerea că ei au descoperit piatra și că li se cuvine deci lor.

Tic miză totul pe o carte. Trebuia să fie scurt și concret și mai ales curajos:

— Inscripția nu se vede de aici. Pentru a se verifica adevărul, dați-mi voie s-o redau pe o foaie de hîrtie...

Și acest act de curaj fu respins. I se răspunse că unii oameni au darul de a vedea și în întuneric, nu numai de la depărtare. Tic nu găsea calificative pentru cei cu care discuta. Nu știa ce să mai facă, nu mai vedea nici o soluție. Și, deodată, zbîrnîi cu putere și soneria. Era portarul care, foarte politicos, dar foarte ferm, cerea să fie predat răufăcătorul pe mîna miliției.

Nu această cerere a cangurului îl ului pe cireșar, ci mai ales indignarea cu care gazdele primiseră această cerere. Îi porunciră portarului să părăsească apartamentul și să nu insulte pe musafirii lui Don Fernando. Cangurul își roti încet capul, mișcă de cîteva ori pleoapele și apoi părăsi salonul cu aerul unui om căruia i se înfige cuțitul pe la spate.

Tic înțelegea că are de a face cu oameni ciudați, care caută în fapte și în acțiuni paradoxuri, care pesemne sînt din naștere adversarii logicii. Judecînd astfel, i se aprinse deodată o idee.

Lansă cu o siguranță copleșitoare provocarea:

— Noi considerăm că fragmentul e proprietatea noastră. Și, pentru a ne reface această proprietate, vom întreprinde tot ce ne stă în putință. Dacă va fi nevoie să devenim invizibili pentru a pătrunde aici și a lua înapoi bunul nostru, dreptul nostru, vom face și acest lucru.

Rezultatul era exact cel scontat de Tic. Tustrei izbucniră în hohote de râs, care sunau în urechile cireșarului ca o invitație, ca un răspuns la provocare. Un firicel de teamă i se strecura lui în suflet, deși lansase provocarea după ce-și clădise un plan ingenios. Salută politicos ca un om sigur de victorie, dar primi în salutul de răspuns o siguranță asemănătoare. Îl conduse la ușă chiar Don Fernando și — culmea! — îi mai strînse și mîna.

Tic ieși repede din hotel, pentru a evita o întâlnire neplăcută cu portarul. Îl găsi pe Țombi ascuns după un boschet, suportînd cu stoicism amintirea și urmele unor lovituri cumplite, cu o vergea de metal, primite de la cangur. Țeasta, deasupra ochiului, îi sîngera puținel.

— Prostule! Și tu n-ai putut să te aperi? Știi tu cîtă nevoie am de tine?

Veștejit, dezolat, Țombi îi răspunse că nu primise altă poruncă decît aceea de a amenința și a imobiliza. Dacă ar fi primit și alt semnal, și-ar fi lăsat inamicul fără pantaloni.

Tic nu putea suporta atîta nedreptate. Se duse la portar și-i spuse ca o sentință ireversibilă:

— Marsupial deshidratat!

4

Pentru reușita planului său, pe care-l calificase, într-un moment de antimodestie "teribil de ingenios", Tic trebuia să suporte mai întîi trecerea timpului. Avea atîtea ore libere în fața lui, că simți cuprinzîndu-l disperarea. Trebuia să aleagă între a se înapoia la corturi pentru a reveni mai tîrziu în oraș și a-și petrece timpul în oraș. Optă pentru ultima soluție. Începu să colinde orașul, dar nu haihui, fără nici o țintă. Aceasta nu se potrivea cu firea lui. Să nu uităm că prîslea familiei cireșarilor era înzestrat, sau considera el că este înzestrat, cu un simț practic. Nimeni nu iubea mai mult acțiunea ca dînsul. De aceea în loc să-i ofere frunze lui Țombi, crezu că e mai bine să viziteze cîteva dintre atracțiile orașului. Așa se face că în ziua respectivă, cîteva monumente și așezăminte de cultură cîștigă un vizitator foarte atent și entuziast: muzeul "Vasile Pîrvan", acvariul "Ion Borcea", farul genovez, moscheea, edificiul cu mozaic și statuia lui Publius Ovidius Naso. Pe drumul dintre acvariu și far, Tic vizită, pentru cu totul alte scopuri, un "bufet expres", care nu-i produse, de asemenea, nici o insatisfacție.

Din păcate, mai trebuia să suporte timp liber, și setea de a-și îmbogăți tezaurul spiritual i se cam potolise. Voia și un pic de distracție, care să nu necesite neapărat participarea lui. Cu alte cuvinte, voia să se așeze în fața unui ecran. Cel mai simplu lucru. Dar cînd citi într-un ziar titlurile filmelor, descoperi că doar la Mangalia rulează un film pe care nu-l văzuse și aceasta din cauza unei epidemii de gripă ivită în cartierul Cireșului, cu trei ani în urmă. Ca să nu fie nevoit să plece pînă la Mangalia, pentru a-și satisface poftele de cinefil, hotărî să vadă pentru a patra oară o comedie ("Cursa de 100 de kilometri"), chiar cu riscul de a deveni după aceea cinefob. Era coadă mare la casa cinematografului, dar nu-și făcea griji cu procurarea biletului. Văzuse în față cîteva bătrînele de la care ar fi obținut biletul și pe gratis, pentru că ar fi născut în mintea lor imaginea ideală a tuturor nepoților de pe pămînt — aceasta era cel puțin convingerea lui Tic. Dar tocmai atunci se opri în fața cinematografului un autobuz și din el coborîră veseli pionierii. Și, pentru că erau veseli, nu se putea — își spunea Tic — să nu fie printre ei un cunoscut. Într-adevăr, nu greșise. Pe la mijlocul șirului care ocupase trotuarul îl zări pe Adrian, alături de un băiat mai înalt și mai voinic decît dînsul, cu o figură numai zîmbet. Se știe ce se întîmplă la asemenea întâlniri neașteptate, pentru că fiecare le trăiește cel puțin o dată pe zi. Într-un singur minut, toate privirile pionierilor se înmănuncheară într-un buchet oferit cu admirație cireșarului. Adrian nu rostise decît o dată, în șoaptă, unui țînc din fața lui: "E Tic, mă, știi, ăla de care ți-am vorbit..." Foarte, foarte greu se lăsară prichindeii convinși să mai intre la cinema. Dacă n-ar fi intervenit Tic, ferm, cu autoritatea lui cîștigată dinainte de a fi cunoscut, nu se știe ce s-ar fi întîmplat. Le spuse doar cîteva cuvinte despre necesitatea și obligația unui pionier de a respecta programul și... gata! Prietenul lui Adrian, se pare cel mai în "vîrstă" din șirul acela și, sigur, cel mai vesel, obținu însă de la instructor învoirea să se plimbe cu Tic prin oraș, scuizîndu-se că nu poate suporta să vadă un film de patru ori.

— Și eu l-am văzut de trei ori, se prezentă Tic. De trei și un sfert. Tic F.

— Eu de patru fără douăzeci, se prezentă celălalt. Teodor T.

— Tobă?

— Tecuci!

Veseli, infatuați, se înțeleaseră fără vorbe, din cîteva clipi de ochi, să cucerească orașul în

termen de două ore.

— Numai șoferii nu trebuie să ne preocupe, spuse Tic. Ei sînt atît de înfrînți, încît cucerirea lor nu ne-ar da nici o satisfacție. Mă refer la șoferii de taxiuri.

Cuceriră mai întîi cîțiva responsabili de librării și cîteva vînzătoare cerînd aventurile cireșarilor.

— Nu le avem.

Tic făcu niște apropouri vesele, clipi de cîteva ori din ochi, apoi zise din pragul ușii:

— Atunci... vă promit o nouă aventură.

— Hm! spuse un responsabil vînzătoarelor. Ce băiat isteț! Mi-a plăcut mai ales siguranța lui. Parc-ar fi... Tică!⁴

Pretutindeni pe unde treceau, cei doi tineri cucereau bunăvoință și admirație. În cofetării li se dădea de două ori mai multă frișcă (sau poate porția exactă), paharele cu citronadă li se ofereau pline ochi, iar la cîntărirea bomboanelor de ciocolată se adăuga peste greutate și punga groasă de hîrtie. La un "Aprozar" obținură piersici dintr-o ladă desfăcută parcă în cinstea lor. Cînd se așezară pe terasa unui restaurant pentru a încerca gustul berii, li se aduse imediat o sticlă obișnuită (nu special, 14%), ba, apărînd ca un scamator în mare formă, chelnerul descoperi în numai două minute un obiect de fier care le deschisese sticla și două pahare curate de pe care dispăruse amintirea unor buze roșii. Într-un "Ferometal" repurtară nemaipomenitul triumf de a li se împacheta trei baterii pentru lanterne vîntătoarești și un metru de ventil de bicicletă (ultimul obiect îl ceruseră numai pentru a-și încerca puterea de seducție).

— Eu cred, spuse la un momet dat Tic, înviorîndu-se, că am putea găsi și pantofiori numărul 22, albi, cu talpă obișnuită. Și dacă vrei, uite, intrăm în cooperativa asta metalo-casnică și-ți obțin un instalator pentru repararea robinetului din baie. În trei zile!

— Dar bilete la concertul de arii și duete din opere poți să obții?

— Stai să văd distribuția... Numai două clipe... Imposibil! Pentru că la "bis" se vor cînta prea multe canțonete și serenade.

— Eu pot... Dacă schimb cu un creion data. În loc de sîmbătă, pun duminică... Pentru că duminică, are "Farul" meci și joacă Socescu.

— Parc-am auzit de el... Înscrie chiar atît de multe goluri?

— Dimpotrivă! Ratează. Dar oamenii așteaptă un miracol.

— Hm. Dacă aș fi eu antrenor la "Farul", l-aș face pe Socescu să bage două goluri dintr-un șut.

— E veche! spuse Teodor T. Am auzit-o demult, nu știu unde.

— Tot de la mine. Am rostit-o eu sau Lucia în al doilea volum al Cireșarilor, mi se pare în primul capitol...

Cei doi veseli cuceritori ai lumii se opriseră, așa într-o doară, în fața unei asociații sportive. Poate că acolo avusese loc discuția lor de mai înainte. Își zgîiau ochii la un afiș care anunța un mare concurs, mare, cu multe premii, undeva pe un lac din apropierea orașului.

— Te pomenești că știi să înoți? întrebă cireșarul cu un asemenea ton, de parcă i-ar fi pus la încercare posibilitățile de a zbura în Cosmos.

— Eu? am cîștigat șapte concursuri mari și trei de juniori, ba am arbitrat și un meci internațional de polo între Slobozia și Ciulnița. Adică pe la mijloc.

— Ha! îi ridiculiză Tic pe celebrul înotător și arbitru. Primul concurs l-am cîștigat în celebrul bazin "Cristelnița". Aveam vreo șapte zile...

Teodor T. Își privi provocator noul prieten.

— Ce rău îmi pare că n-am o mînușă la mine. Aș arunca-o de aici drept în lac.

— Ți-ar trebui patru. Una pentru provocare... două ca să-ți ascunzi unghiile și ultima ca s-o ții în mîină... pentru că așa cere codul manierelor elegante... Mai ales că n-o să-ți vadă nimeni unghiile...

— Răspunsul meu la insultă? Poftim! Duel pe lac... Da! Sîmbătă la ora patru. Parcă așa scrie pe afiș... Cîștigătorul are voie să facă orice cu învinsul. Chiar să-i ofere un pahar cu lapte... bățut.

Mai mult din glumă, tinerii intrară în birourile asociației. Cu un aer foarte serios, cerură să fie înscriși la unul dintre concursurile de înot. Ca să preîntîmpine orice dificultăți, Tic își mări vîrsta cu trei ani. Celălalt, crezînd că e vorba de un banc, și-o mări cu patru. Funcționarul se uită mirat la dînsul:

— Sînteți cam... mic pentru vîrsta asta...

— De aceea mi-a recomandat doctorul înotul, ca să mă mai lungesc, răspunse prompt Teodor T.

4 Evident, responsabilul încă nu putea ști că Tic își schimbase numele.

Completară repede două fișe, pe care le înmînăra aceluiasi funcționar gras și cu ochelari. "Are mutră de melc miop", șopti Tic la urechea lui Teodor T. Funcționarul parcă simțea ceva, dar, văzînd mutrele foarte serioase ale celor doi solicitanți, luă fișele și le parcurse meticulos.

— Teodor T.?! întrebă el mirat. De ce n-ai completat în întregime prenumele?

— Nu e prenume... e postnume! răspunse cel întrebat. Teodor-Tecuci. Știi, eu sînt din fostul județ Dorohoi, dar nu e nevoie să treceți și adăugirea natală.

În stradă, Tic încercă să-și compătimească prietenul cu *voce tare*:

— Tecuci! Ha! Nu puteai și tu să găsești niște rezonanțe celebre? Temistocle... Tacitus... Tic... M-ai făcut de rușine! Impas în fantezie, dragul meu.

Nici un bănuia cireșarul cît va mulțumi cerurilor, apelor și pămînturilor, cîteva zile mai tîrziu, pentru momentul de impas din fantezia noului său prieten.

Cele două ore "libere" se scurseră însă. Prietenii trebuiau să se despartă. Teodor, pentru a prinde în ultima clipă autobuzul care transporta pionierii la tabără, iar Tic... pentru că începea să vadă la orizont cum se ridică aburii înserării.

Pentru reușita planului său, Tic avea nevoie de înserare, nu de noapte, de înserare și de cîteva obiecte destul de banale: o pereche de ochelari de soare (pe care din fericire îi avea în buzunar), o șapcă, o coală de carton, o coală mare de hîrtie, un halat cenușiu, cîteva ziare. Dacă șapca, ziarele, cartonul și hîrtia se aflau de asemenea în buzunarul lui, deocamdată în stadiul inițial de bani, halatul, procurarea lui era în schimb o problemă nu prea ușoară de rezolvat. Tic își procură la iuțeală ceea ce putea fi procurat cu bani și porni cu Țombi după el spre hotelul "Pescăruș". De halat făcu rost chiar în fața hotelului. Îl împrumută foarte lesne de la un lustragiu, folosind cîteva pretexte, cîteva zîmbete, o promisiune și un sferț din ea, adică un acot. Dar nu era vesel. Pentru că-i lipsea un anumit obiect, despre care crezuse că va fi cel mai ușor de găsit și pe care nu-l vedea nicăieri, oricît își încordase privirile.

— Am crezut că sîntem în orașelul nostru, Țombi, se plînsese Tic. Unde, unde găsim noi bolovan?

Tic avea nevoie de un bolovan, un bolovan obișnuit, nu pentru că planul lui era în primejdie fără acel obiect, Doamne ferește! Fără bolovan însă (ce să-i faci? Acesta era stilul lui Tic) întîmplarea de mai tîrziu parcă n-ar fi avut nici un haz. Bodogănind anumite cuvinte la adresa celor care se ocupau cu îngrijirea și curățenia stațiunii, tînarul se văzu nevoit să facă o incursiune pe plajă. Și, cum ceața serii cobora asupra orașului, simți că adie și în sufletul său o neguriță de spaimă. Iar cînd ajunse pe plajă și o văzu goală (el nu căuta oameni atunci), fără nici o hîrtie, fără nici o coajă de pepene, spaima din sufletul lui crescuse. Nu avea nici aici noroc să găsească un bolovan. Să renunțe... Nu! Nici nu voia să se gîndească. Și atunci îi veni ideea cea bună. Mai erau șantiere în Mamaia și dacă nu găsea nici acolo un bolovan, găsea, cel puțin, ceva care să-i țină locul cu competență. Adică o cărămidă, pe care și-o alese după multă (multă e un fel de a spune) căutare dintr-un morman. I se părea lui că e cea mai mare și cea mai frumoasă.

Înarmat pînă-n dinți cu tot ceea ce-i era necesar, se retrase la adăpostul unui boschet.

— Acum, dragă Țombi, începe rolul tău. În piesa pe care-o jucăm, tu nu ești un simplu actor. Ești însăși conștiința. Știi că ieri ai greșit, știi că astăzi trebuie să-ți repari greșeala. Deci...

Putea Țombi, în fața unor asemenea argumente și onoruri, să nu-și memoreze rolul pînă în cele mai mici amănunte? Ba, în timp ce exersa, mai adăugă și de la el rolului cîteva "îmbunătățiri" care îl entuziasmară pe regizor.

— Bravo! îl felicită Tic. Și acum putem începe această piesă într-un act cu epilog... vesel. Cortina!

Pe ce se bazase Tic făcîndu-și ingeniosul său plan? În parte pe posibilitățile lui, în parte... pe pasiunea pentru paradoxuri a celor trei străini. Tic le spusese răspicat că va căuta prin orice mijloace să reîntre în posesia fragmentului din inscripție. Spusese aceasta cu intenția precisă de provocare. Era convins că se vor lua măsuri de prevedere pentru siguranța inscripției. Tic insistase anume asupra posibilității de a pătrunde în apartament (nu le dovedise în fața lor că poate trece de cangur?), pentru ca piatra, atît de prețioasă, să nu fie lăsată în salon, să fie luată cu ei. Tînarului îi repugna ideea cambriolajului. Ca să obțină fragmentul, trebuia neapărat ca "proprietarii" să nu se despartă de el. Și pentru că la ora opt seara grupul lui Don Fernando lua masa la restaurant (pentru prima dată Tic îi mulțumi cangurului), în mod sigur pe terasa parc, la marginea mării, nu se putea ca fragmentul să nu fie pe masă sub supraveghere directă. Cei trei se amuzau pesemne că sînt părtași la o întrecere pe care *nu puteau* s-o piardă, fiindcă țineau prea mult la piatră.

Acesta fusese raționamentul tînarului cireșar. Pe această bază își întocmise planul său de acțiune. Dacă previziunile lui nu se confirmau, putea să-și ia adio de la piatră.

Terasa restaurantului era plină. Doar câteva mese, cele apropiate de mare, nu se ocupaseră încă. Erau rezervate unor clienți permanenți. Exact la ora opt, la una dintre acele mese rezervate, se opri un grup compus din trei bărbați și o femeie. După o privire fugară, aruncată de la înălțimea mării, cei patru clienți își luară locurile la masă. Unul dintre ei așeză cu grijă pe un colț al mesei un obiect greu învelit în hîrtie albă. Imediat își făcu apariția un ospătar care, în zelul de a aranja cît mai elegant masa, atinse din greșeală pachetul. În aceeași clipă două mîini aparținînd fiecare unei alte persoane, se întinseră ca zvîrlite de arcuri. Chelnerul se sperie, dar, văzînd zîmbetele de la masă, își reveni repede în fire. Și clienții, văzînd spaima naturală a chelnerului, se liniștiră.

Nimeni altcineva nu fu martor la această scenă decît un tînăr și nepricopsit vînzător de ziare, care, parcă absolut din întîmplare, apăruse pe terasa restaurantului exact la ora opt. Era un băiat cu mutră bleagă, cu ochii acoperiți de niște ochelari de soare, cu un halat albastru și cam murdar pe dînsul, cu un vraf de ziare la subsuoară. Din cartonul alb ca laptele nu ieșeau afară decît vreo zece, douăzeci de ziare, deși, lîngă îndoitură, ambalajul devenea voluminos. Mersul și gesturile vînzătorului nu puteau să nască decît compătimire, oricine l-ar fi privit. La câteva minute de la apariție, în timp ce trecea pe la marginea terasei, i se putu auzi și vocea. Dar nu pentru că ar fi strigat el ceva. De la o masă pe care se afla un pachet alb, cineva îi făcu semn să se apropie:

— Times!

Din gura vînzătorului ieșiră niște scîncete, câteva bîlbîieli, un "non" repetat de câteva ori și iar niște bîlbîieli și scîncete, care-l determinară pe cel ce ceruse ziarul să ducă mîna la portmoneu. Vînzătorul părăsi însă repede locul (repede în felul lui, adică tîrîndu-și piciorul stîng și ridicîndu-și la intervale regulate umărul drept), parcă pentru a satisface chemarea unui alt client. Dacă i-ar fi privit cineva mersul mai cu atenție, ar fi observat în mișcările acelea caraghioase o măiestrie de balerin. Tic (Se putea să nu fie recunoscut? Nu! Nu vă speriați! Numai de către voi, dragi cititori) nu putea să joace rolul unui schilod oarecare, ci al unui schilod deosebit. În felul acesta considera că oferă o mare șansă adversarilor săi. Dacă aveau perspicacitate, îl puteau descoperi în mișcările acelea aparent caraghioase, dar extrem de greu de executat.

Într-un loc, nu departe de masa cu pricina, vînzătorul se rezemase de un copac și privea cu ochii holbați nemaipomenitul spectacol artistico-acrobatic pe care-l oferea un cîine cu mască pe ochi. (Tic îl mascase în mod intenționat pe Țombi, pentru a-l face și mai misterios în ochii persoanelor care-l interesau. Întinse deci două semnale de alarmă. Dacă nu s-a tras de ele...!) După cîtva timp nu mai erau priviri, acolo la marginea dinspre mare a terasei, decît pentru cîinele minune. Ba se adunaseră și oameni de la alte mese, făcînd cerc în jurul arenei de spectacol.

Țombi, urmînd exact indicațiile stăpînului său, își alese arena între două mese de la marginea terasei. Una dintre mese avea într-un colț un pachet alb. Pe acel pachet se așezase un cot omenesc. Posesorul cotului și cei de lîngă el priveau cu gîturile întoarse extraordinarele invenții ale actorului ambulant.

Urma momentul cheie. Cîinele făcu primul salt mortal. De undeva din apropierea mesei, vînzătorul de ziare văzu cum tresare cotul de pe pachet. Urmă al doilea, al treilea, al patrulea salt mortal. Privirile tuturor erau fascinate. Picioarele sau mîinile tuturor tresăreau la fiecare salt. Se formau reflexe. Cotul care-l interesa pe Tic nu scăpa nici el reflexul general. Țombi pregătea cu toată arta momentul decisiv. Făcu primul salt mortal dublu. Reflexul cotului de pe pachet fu același ca la saltul dinainte. Din cauza surprizei la al doilea salt, cotul se înalță cu totul de pe pachet. Cîinele se pregătea pentru al treilea. Cotul se ridică înaintea saltului cu o infimă fracțiune de secundă. Depășise saltul în timp. Pentru că Țombi nu-l mai făcu. Se strecură iute printre picioarele oamenilor și dispăru în noapte. Tic operase schimbarea pachetelor (mai avea cineva priviri pentru mișcarea lui?) în acel moment psihologic creat de Țombi. Într-o fracțiune de secundă. Cotul se lăsă, aproape căzu, pe un obiect la fel de tare, îmbrăcat tot în hîrtie albă, iar cireșarul avu satisfacția unei victorii cîștigate cu mijloacele cele mai loiale. Schimbare pachetele în afara spectacolului. Mișcarea cotului depășise intenția actorului. Cotul era suspendat în aer, în timp ce Țombi trecea printre picioarele spectatorilor.

Vînzătorul de ziare nu părăsise scena. Ascuns după trunchiul unui arbore, aștepta epilogul.

La masa cu pachetul alb era veselie. Încă un cot poposisse pe pachet, aparținînd altei persoane. Ospătarul primi o comandă care singură ar fi mărturisit bucuria. Mai erau și vorbe, dar, din nefericire, pe acestea nu le putea auzi cireșarul. În schimb, văzu destupîndu-se două sticle de șampanie în același timp (preferințele se pare că erau deosebite) și se auzi pocnetul făcut de dopuri. Văzu savurîndu-se primele înghițituri, și mai văzu... Da! Reuși să vadă, de acolo de unde era, niște ochi care creșteau enorm în dimensiuni. Parcă-i umfla cineva.

— Acum e-acum, Țombișor! șopti cireșarul cîinelui fără mască de lîngă el.

Pe una dintre fețele pachetului păzit cu atîta strășnicie, persoana cu ochii în creștere își zărise desenat propriul chip (se vede că Tic izbutise pînă la urmă caricatura) și, culmea! cu niște ochi care-i alergau afară din cap. Adică în postura, în expresia care abia urma să fie caricaturizată.

Pachetul fu imediat desfăcut. Pe cărămida roșie era lipit un bilețel. Translatorul traduse cu mura unui om care bîguie:

— *Vechime autentică de zeci de mii de ani. Poate că undeva în praful acesta concentrat s-au întîlnit strămoși comuni. Amintire de la Tic.*

Tăcere... stupefacție... uimire...

— Iar acum, Țombișorule, eu închid ochii. Dacă nu se întîmplă ceea ce am prevăzut, fă-mi un vînt cu laba spre ieșire.

Țombi nu-i făcu vînt, așa că Tic deschise ochii. La masa cu o cărămidă roșie în mijloc era un haz nebun. Cineva turnă cîteva picături de șampanie pe cărămidă, ceea ce avu darul să-l întoarcă pe ospătar, pentru o clipă, cu zeci de ani în urmă, pe vremea cînd era cu totul neștiutor și-și țuguia buzele după lapte.

— Ți-am spus eu, Țombilică! Ți-am spus ce fel de epilog vom avea? Probabil că sînt mai veseli acum decît ieri, cînd "ne-au descoperit" inscripția.

CAPITOLUL VII

(în care autorul, cedînd unei vechi pasiuni, își ia permisiunea să ofere, aici, cititorilor, cîteva date despre arheologie, despre Histria și despre unul dintre cei mai iubiți poeți ai vechii așezări)

1

La corturi... Ce putea să fie la corturi dacă Tic, în drumul de întoarcere, se lua la trîntă cu Țombi și, de prea mare bucurie, se tăvălea cu el prin nisip?... La corturi era o dezamăgire generală și de aici pînă la tristețe și jale nu rămînea decît un pas. Ziulica întreagă cireșarii cercetaseră locurile. Dar nu la întîmplare, ci după un plan bine gîndit și chibzuit. Ionel și Dan făcuseră sondaje. Aruncau în apă sfori cu bucăți de plumb la capăt și calculau adîncimea. Lucia, pe mal, nota rezultatele comunicate de Dan (printr-o pîlnie de carton) pe un carnet intitulat "Palatul de cleștar — schiță topografică". Victor și Ursu stabiliseră un perimetru anume, însemnat prin niște geamanduri ocazionale, pe care-l cercetau prin scufundări periodice. Maria, la umbra corturilor, pregătea masa de prînz și visa cu ochii deschiși saloane, arcade și coloane.

Toate acestea se întîplaseră în cursul dimineții. Cu ocazia pauzei de prînz, Lucia și Ionel întocmiseră, pe baza sondajelor de pînă atunci, o schiță sumară a fundului mării în acele locuri. Fundul nu arăta prea mari diferențe de nivel. În cîteva locuri, adîncimea neregulată indica niște gropi și niște ridicături, pe care speranța și dorința cercetătorilor le decretaseră "ciudate".

Toată după-amiaza avuseseră loc scufundări în X-urile ciudate. Gropile erau cu vreo cinci metri mai adînci decît nivelul obișnuit al mării. Ridicăturile, cu cîteva metri mai sus, adică la două lungimi de om de suprafața apei. Ele puteau fi cercetate direct din barcă, sarcină pe care și-o asumaseră Lucia și Ionel. Privirile lor nu descoperiseră decît nisip, nisip, nici urmă de bolovani sau măcar de pietre obișnuite. La X-uri operațiile de cercetare deveniseră tot mai primejdioase. Victor rezistase o bună bucată de vreme la presiunea apei în fundul unor gropi. După cîteva scufundări pînă la opt metri, se declarase neputincios. N-avea timp decît să ajungă pînă la fund, uneori nici nu atingea fundul, numai îl zărea prin ochelarii de sticlă și imediat se grăbea să iasă la suprafață, pentru a scăpa de menghina de fier care-i strîngea pieptul și capul și pentru a inspira aer curat, sănătos. Descoperise adevăratul preț al aerului cu prilejul plonjoanelor sale.

Ursu, în schimb, continua cercetările cu toată împotrivirea celorlalți. Era hotărît ca pînă la asfințitul soarelui să termine de explorat toate X-urile. Cireșarii acceptaseră cu mare greutate hotărîrea lui și numai după ce se lăsase convins să fie prins cu o funie de piept. Victor, și ceilalți o dată cu el, nu voia să admită nici un risc, mai ales că ultimele gropi depășeau adîncimea de zece metri. În explorările sale submarine, Ursu făcu apel la toată puterea de rezistență. Presiunea îi spărgea timpanele și-i strîngea ca într-un clește trupul. În cea din urmă și cea mai grea scufundare, pe care-o lungise ca durată pînă la limita rezistenței, simțise că e prins într-un clește de fier. Își închipuia că funia îi dă această senzație. Și-o deznodase și

continuase astfel explorarea. Cleștele îl strângea și mai tare. Cei de sus, din barcă, nervoși că Ursu nu făcea semnalele convenite, hotărâseră din proprie inițiativă să-l tragă la suprafața apei. Se scursese prea mult timp de când dispăruse în apă. Și, când simțiseră funia ușoară, îi cuprinsese disperarea... Noroc că Ursu nu întârziase prea mult. Leșise la suprafață, cu fața congestionată, de parcă tot sângele îi năvălise în cap. Nu zărise nimic, absolut nimic, în afară de câțiva pești de mare.

Ambele ochiuri fuseseră cercetate, explorate cu atenție și migală, fără nici un rezultat însă. Vlăguit, Ursu se tăvălise pe un cearșaf gros în apropierea corturilor. Ceruse ceai, alcool, cafea, avea poftă de tot felul de alimente și băuturi neobișnuite. Răsufă greu și parcă simțea cum se încrucișează fulgerele în capul lui.

O dată cu seara se ivise și dezamăgirea la corturi. Cel mai disperat dintre toți era Ionel. Cel mai liniștit — în măsura în care se putea vorbi de liniște în acele locuri — era Dan. Toți se întrebau, toți meditau, toți căutau răspunsuri. Cu excepția lui Ursu, care-i rugase să-l lase în pace:

— Eu sînt mort pentru cîteva ore... Nici viu nu v-aș da cine știe ce ajutor... Așa că...

Așa că Ursu se străduia să-și refacă puterile, iar ceilalți să-și refacă moralul.

După o lungă pauză de tăcere, se auzi în întuneric vocea furioasă a lui Victor:

— Ce tot vorbiți de mister? Mister, mister, mister. E atît de mult mister aici, că s-ar putea să nu fie nici un mister.

Nimeni nu-l auzise pînă atunci pe Victor vorbindu-le cu un asemenea ton. Pînă și Ursu tresări pe cearșaful lui de suferință. Cea mai surprinsă era însă Maria. Nu se sfii să-i spună în față:

— De ani de zile mă uit la tine ca la un erou ideal. Și ai cîștigat admirația mea. Pentru prima dată te simt altfel. Și...

Maria își termină vorbele cu un gest pe care nu-l văzu nimeni, își plimbă o clipă degetele prin părul lui Victor. Dar nu-i trebui mai mult pentru a-l simți cum tremură.

— Poate că mi-am ieșit din fire, se reculese Victor. Dar e prea meschină recompensa pentru eforturile și mai ales pentru speranțele noastre. Împodobirea epidermei cu un strat de bronz.

— Pentru că sîntem naivi, spuse Lucia. Suferim de idei fixe. De ce neapărat aici să fie Palatul?

— Adică ce vrei să zici? Întrebă Ionel cu un ton iritat.

— De ce neapărat aici?... repetă Lucia. Pentru că ne-am pus ochelari de cal. Să-i scoatem...

— Și să-i valorificăm la...

— De ce neapărat la Ochiuri?

— Lucia are într-adevăr idei fixe, șopti Dan pentru sine. Repetă a treia oară aceeași frază.

— A calculat cineva cu rigla distanța? A văzut cineva chiar aici, aici coloanele?

— Eu le-am văzut cu ochii mei, fără să fi avut ochelarii la care ai făcut aluzie.

— Tu nu le-ai văzut aici, Ionel, interveni Victor. Lucia are dreptate. Locul în care căutăm noi e un loc prezumtiv. Aici presupui tu că ai văzut coloanele, pentru că timonierul crede că în ziua X, ora X, vaporul se afla în direcția acestui loc. Dar e o presupunere, nu înțelegi că e o presupunere? Palatul se poate afla, foarte bine, la o sută de metri în stînga sau în dreapta acestui loc.

— Mă îndoiesc, răspunse Ionel. Aici și regiunea, conformația ei, aceste două ochiuri, ca două golfulețe, țărnul stîncos de la margine, adîncimea apei, totul ar indica un loc ideal pentru o așezare omenească. Pe cînd la stînga sau la dreapta...

Și Victor făcuse acest raționament cu mult înainte. Dar mai dorise să se hrănească cu o iluzie, înainte de a-și închipui un gol, un pustiu în fața gîndurilor și speranțelor sale.

— Nu știu ce să spun, zise el. Nu știu. Mai avem timp de gîndit, dar mi-i teamă să nu închinăm tot timpul care ne-a mai rămas numai gîndurilor...

Și dezolarea începu iarăși să bată din aripi, deasupra lor, ca o pasăre gigantică, nevăzută... Dar, de undeva de pe plajă, răzbătu pînă la ei un fluierat vesel, atît de vesel, încît își amintiră că mai au un prieten pe care-l uitaseră cu totul.

— Tic! țipă Dan. Ce nemernici sîntem! Nu ne-am gîndit nici o clipă la el. Ticușooooor!

Cineva se gîndise însă. Se ridică de pe cearșaf, proiectîndu-și umbra gigantică pînă la marginea apei. Fluieră ascuțit și prelung, de parc-ar fi vîjîit o săgeată prin aer. Din depărtare răsună un șuierat asemănător.

— Poftim! spuse cel așteptat, cînd ajunse lîngă focul de noapte și azvîrli drept în mijlocul focului un pachet alb. Nu vă fie teamă, că nu arde decît hîrtia. Felicitări primesc începînd din clipa asta.

Și bineînțeles că primi felicitări sub toate formele. Coturi, ghionturi, scuturături și o ploaie de întrebări cu torente și averse.

— Da' ce-s eu? Paratrăsnet? făcu Tic pe bosumflatul. Salvează-mă, Ursule. S-au năpustit barbarii asupra unui om civilizat, plin de rafinamentele viitorului... Mai bine vedeți să nu se afume inscripția...

— Ai adus-o?! întrebă Dan uimit. Eu credeam că faci bancuri.

— La corturi, Tombi, rosti tinerelul cu voce jalnică. La corturi! Nici Ahile, când i s-a luat Briseis, n-a îndurat mai mare ofensă. Dacă nu găsiți un Patrocle pe care să-l jertfiți, nu mai ies din cort. Iar tu, dihanie, căreia lumea s-a obișnuit să-i spună Dan, fugi la Neptun și-ți comandă arme...

— La ăla de la Eforie, Ticușorule? întrebă Dan cu prefăcută naivitate.

Și, după această glumă, viața, la corturi, reveni la normal. Adică noul venit se văzu obligat să-și povestească odiseea, ceilalți iliadele, iar Ursu călătoria în infern, dus și întors, fără să zărească nici un deget din Euridice.

— Și, acum, după ce-am creat atmosfera de mitologie și helenism — spuse Dan — putem să ne dedicăm în sfârșit epigrafiei.

Ursu scosese de mai mult timp, cu ajutorul unui băț, bolovanul din jar. Se aduseră lanterne, deși ar fi ajuns și lumina flăcărilor, se făcură și alte preparative, apoi i se dădu mână liberă lui Victor, singurul dintre ei care avea cunoștințe de elină. Victor cercetă piatra pe toate fețele, cu multă atenție și încetineală, oferindu-i astfel Luciei posibilitatea de a face câteva schițe care să-i reprezinte forma și fețele. Ca să poată descifra mai ușor literele, le copie întocmai, fiecare separat pe o foaie de carnet. Nu erau decît șase semne, dăltuite adînc în piatră.

— Le poți descifra? întrebă nerăbdător Tic. Dacă aș fi știut că-ți va fi greu, aș fi obținut de la "ăia" traducerea... În orice limbă.

— Sînt litere vechi, îi răspunse Victor. Și cunoștințele mele în materie sînt cumplit de sărace... Nici o literă nu seamănă cu alta. Stați să mă gîndesc...

— Dacă vrei, spuse Dan cam cu șovăială, putem să ne gîndim și noi...

Tic îi dădu un ghiont, dar simți în el prietenie, nu răutate. Victor răsfoia mereu foile carnetului, cerceta fiecare literă în parte, căutînd să găsească imagini corespondente cu cele din mintea lui. Se dumerise, înainte de a descifra toate literele, că inscripția, cel puțin la prima vedere, nu poate să facă prea mare lumină în problema care-i preocupa pe ei. După ce identifică toate semnele, rămase încă multă vreme gînditor. Alte idei îi treceau prin minte, dar, din respect pentru prietenii lui care-i așteptau vorbele, le abandonă pentru un timp. Luă fragmentul de jos și-l duse cu fața scrisă în dreptul luminii:

— Notează, Lucia! spuse el în sfîrșit. Prima literă e sigur *O*. Subliniaz-o, pentru că nu am nici un dubiu. A doua *C*... Sigură și ea. Și *L*-ul care urmează e de asemenea sigur.

— OCL... Alimentara... rîse Dan, lovind cu cotul spatele cîreșarului cu părul ciufulit.

— Trei litere sigure, continuă Victor: OCL... Urmează un semn care aduce a *E*... Mici dubii. Subliniază cu linie tremurată... În sfîrșit ultima... da... un *S*... sau nu știu. Parcă totuși un *S*. Subliniază cu o linie punctată.

Tic își părăsi locul de lîngă Dan, venind în spatele Luciei. El fu acela care împreună, pentru prima dată, literele. La urma urmei avea și dreptul. El descoperise și încă de două ori fragmentul.

— OCLES, spuse el cam nedumerit. Parc-ar fi sfîrșitul unui nume.

— Și chiar este, Tic, da, da! confirmă Victor. Vezi? După *S* de aceea e și cam ștearsă, cam roasă litera — vine marginea pietrei, deci cuvîntul se termină aici. Înainte de *O*, însă, piatra are neregularități, e deci ruptă dintr-un bloc mai mare. Avem prin urmare în mîna noastră sfîrșitul unui rînd sau poate al unei inscripții, dacă nu chiar o semnătură...

— Cum? întrebă Ionel dezolat. Crezi că-i o simplă semnătură?

— E o presupunere, Ionel. Gîndindu-mă că OCLES, de pildă, e terminația unui nume la vechii greci, s-ar putea într-adevăr să avem de-a face aici cu un simplu nume.

— Ce păcat! spuse Maria. Eu credeam că vom descoperi cine știe ce mesaj cifrat, sau cine știe ce indicații enigmatice.

— Dac-ai ști cît am sperat eu! se desumflă Tic. Așa, un simplu nume. Săracul Tombi!...

— Nu te jelui ca un prost, încercă să-l consoleze Lucia. Cine știe ce importanță poate să aibă această piatră, acest fragment de inscripție!

— Pentru noi? Își încercă Tic încă o dată speranțele.

Dar nu-i răspunse nimeni la această întrebare și se comitea o mare nedreptate acolo. Ursu îl mîngîie cu mîna lui mare pe creștet.

— Ce să facem cu fragmentul? întrebă Lucia. S-ar putea să aibă o mare valoare.

Victor se îndoia tocmai de valoarea reală a fragmentului:

— Știu eu? răspunse el. Poate că ar completa o inscripție într-un muzeu. Și, în acest caz, chiar dacă nu ar avea o mare valoare, ar fi fost foarte necesar. Cei care posedă partea cealaltă trebuie să facă tot felul de deducții pentru a afla întregul nume, lungimea fragmentului lipsă, câte litere puteau să încapă în el...

— ...Ocles... Ocles... medita Maria cu voce tare. Stați puțin! Vă mai amintiți de povestea Iphigeniei?

— Iphigenia!? se miră Dan. Ce ți-a venit să te gîndești la ea? Te-a inspirat focul?... Dacă vrei să compari focul nostru cu un rug și tu să imiți gestul Iphigeniei, adică să te sacrifici voluntar pentru reușita expediției noastre, cum a făcut ea pentru reușita expediție troiene... Numai că nici nu ești fiica lui Agamemnon, nici nu știm care zeiță te va salva... Și nici nu găsim pe-aici prin împrejurimi o căprioară cu care să te înlocuim.

— Tu știi unde a dus-o Artemis pe Iphigenia? întrebă Maria.

— În Taurida, răspunse Lucia în locul lui Dan. A făcut-o preoteasa templului ei din Taurida?

În întrebarea Mariei se simțea o notă de insinuare.

— În Crimeea, pe malul... pe malul Mării Negre, se auzi vocea lui Tic.

— Poate că s-a plimbat și pe aici, prin aceste locuri, surîse Maria. Ea sau legenda ei.

— Dacă-i vorba de legendă, de locurile pe unde s-a plimbat legenda ei, zise Dan, atunci pot să te asigur c-a ajuns și în Madagascar, și în Islanda, și în Filipine... Prin intermediul lui Euripide, al lui Goethe...

— Cum!? se sperie Maria. Euripide?... Da, ai dreptate... Euripide... Sigur că da... Sofocles a scris Electra și Antigona...

— Și Oedip rege, și Oedip la Colonna...

— Și Hercule și Ajax, îl completă Ursu pe Dan.

— Aaaa! Ți-ai căutat corespondenții din mitologie? Păcat că i-ai întâlnit în timp ce mureau.

Dar la urma urmei ce-avem noi cu Sofocles? A scris șapte piese...

— Nu știu ce-avem cu Sofocles, interveni Victor. Dar n-a scris numai șapte piese. A scris mult mai multe, Dan.

— Ei și! se ofensă Dan. Și o sută de piese să fi scris...

— A scris chiar mai mult de o sută... S-au păstrat însă numai șapte.

— Se pare că sînt cam ignorant în materie, totuși nu pot să te cred... O sută de piese! Cînd le-a scris?

— Nu uita că a trăit aproape un secol, spuse Lucia. Secolul al cincilea înainte erei noastre. A murit un an după Euripide, adică în 406.

— Știam și eu că Euripide a murit în 405, și...

— Stai! îl întrerupse Ionel. Euripide a murit în 407, pentru că secolele dinaintea erei noastre...

Dacă n-ar fi fost întuneric, Maria ar fi văzut de bună seamă fulgerele din ochii lui Dan!

— Uite, în clipa asta ți-aș dori soarta Iphigeniei. Măcar să te gîdile puțin flăcările. Eu fac o faptă bună, apăr moștenirea lui Euripide și voi mă faceți de rîs cu Sofocles. Mai bine vă lăsam de la început în ignoranță.

— Nu se poate să nu fi existat și o Iphigenie într-o sută de piese, sări Tic în ajutorul Mariei. Sînt în stare să...

— Să străbați Marea Neagră, nu? Vrei să te asemeni lui Oreste, să-ți salvezi sora...

— Mi se pare că Iphigenia l-a salvat pe Oreste, spuse Maria.

— Și tu acum faci altceva? adăugă Dan cu subînțeles. Numai că eu nu sînt nici Egistos, nici Aletes...

— Nici Aristide... adăugă Tic cu compătimire.

— Țsta cine mai e?

— Un coleg de-al meu. Tocește o sută de pagini și reține două rînduri, Tu...

— Eu? Simt că-mi întunecă zeii mintea... Să nu ajung ca Ajax... Unde-mi sînt armele?...

Unde sînt turmele... Unde-i Sofocles?

— Aici! răspunse Maria, arătînd spre fragmentul de inscripție.

Abia în clipa aceea înțelesesă cireșarii ce urmărisesă Maria cu întrebările ei.

— ... OCLES.. strigă Ionel. *SO-F-OCLES! SOFOCLES!* Cum de nu ne-am gîndit! Oare să fie chiar terminația numelui său?

— O presupunere ca oricare alta, spuse Victor. Poate că există și alte nume vechi grecești care se termină în OCLES.

— Și de ce nu Sofocles? se îndîrji dintr-o dată Dan. Dacă tot m-am făcut de rîs, măcar să mi se fi întîmplat asta pentru o cauză nobilă. Gata! Mă bat pînă la moarte pentru el. S-o găsi vreo Antigona care să-mi îngroape leșul, sau un Tezeu care să mă conducă pînă la intrarea în

Hades, sau o Electră care să mă răzbune... sau...

— ... Sau un Hillos care să-ți dea foc, încercă Ursu să-l tempereze.

— Numai o zi din viață să fiu Hercules, și-aș accepta un asemenea sfârșit... Și de altfel am argumente în favoarea lui Sofocles. Vreau să transform presupunerea în certitudine!

— Eu nu vreau! se opuse Maria. Mai bine să rămânem la visuri.

— Aa! vrei să te visezi ca Iphigenia oficiind slujbe, noaptea, pe malul mării, în templul lui Artemis! Nu te invidiez. Iphigenia mi se pare c-a rămas toată viața preoteasă. Și nici nu ai șanse de reușită. Și mi se pare că ea avea părul roșcat și era foarte frumoasă și aparținea lui Euripide, nu lui Sofocles.

— Eu cred c-am putea fi serioși măcar câteva clipe, zise Lucia. Să lăsăm la o parte tragediile...

— Dacă tu crezi că apelînd la comedii devenim serioși... gata! Am terminat. Vă servesc argumente în favoarea tezei Sofocles. Pe cîntecul meu că sînt serios, Lucia. Amintiți-vă de Dionisii, de serbările cele mari ale Athenei... Și Sofocles, și Euripide, și Eschil au participat la ele... Nu știu cine-a cîștigat mai multe... Mi se pare... Tu nu știi, Victor?...

— Eschil sau Sofocles... Mi se pare Sofocles.

— Cu atît mai bine, deși eu înclin spre Euripide. Dar nu-i nimic... Să trecem peste asta. Așa... La Dionisii — serbări în cinstea zeului Dionisos — se reprezentau piese de teatru.

Dionisos era un zeu trac, adoptat de greci. Concluzia: de ce să nu fie cunoscut, admirat, reprezentat și cioplit în piatră marele Sofocles aici, pe malurile Pontului Euxin, în patria lui Dionisos și a unor greci iubitori de teatru?

— Ceva adevărat este aici, spuse Ionel, Dionisos e cel puțin rudă cu zeul trac Sabazius, dacă nu chiar reprezentarea acestuia în Grecia.

— De asemenea, adăugă Lucia, în coloniile milesiene de pe malurile Pontului se pare că aveau loc concursuri și spectacole de teatru. La Calatis și la Tomis s-au găsit figurine de teracotă, care reprezentau eroi de teatru, inscripții închinat lui Dionisos... Iar la Histria s-au dezgropat trei bănci de marmură, care nu-și puteau găsi locul decît într-un amfiteatru.

— Numai că acestea din urmă, adăugă Victor, aparțin epocii romane. Să nu ne pripim în afirmații. Mai bine să visăm, cum spunea Maria. S-ar putea ca fragmentul să facă parte dintr-un imn închinat lui Sofocles, sau mai degrabă să fie un vers dintr-o tragedie a lui... Dar s-ar putea să fie și altceva... Mîine cred că vom lămuri enigma lui.

— Mîine!? se miră Dan. Te gîndești la zicala aia franțuzească, și-ți închipui că pînă mîine vom deveni mai deștepți?

— Nu. Mă gîndesc din nou că fragmentul ar putea fi foarte necesar într-un muzeu.

— Atunci să-l predăm unui muzeu! propuse Lucia. Cred că avem datoria aceasta.

— Nici nu încap discuție, întări Ionel. La ce muzeu să-l ducem?

— Știu eu? răspunse Victor zîmbind. Poate că la Histria. Cu ocazia aceasta vizităm și noi cetatea...

Propunerea lui Victor fu acceptată pe loc. Se hotărî plecarea în grup, a doua zi, dis-de-dimineață, la Histria. Către prînz grupul urma să fie înapoi la Ochiuri.

— Și cine rămîne de pază la corturi? întrebă cu teamă Dan.

— Rămîn eu, spuse Ursu cu glasul unui om bolnav. Tot nu mă simt bine.

— Atunci rămîn și eu! hotărî Tic foarte ferm, pentru a evita orice împotriviri.

— Trăiască prietenia salvatoare! șopti Dan cam pentru el. Parc-ar fi Ahile și Patrocles...

Aoleu! Patrocles... OCLES... Noroc că l-a ucis Hector sub zidurile Troiei.

— Ce tot bîlgui acolo? întrebă Tic.

— Mă străduiam să-mi amintesc cine l-a ucis pe prietenul lui Ahile.

— Greu de răspuns, rîse Victor. Nici Homer nu spune limpede. Mai întîi l-a lovit Euforbos, pe la spate cu sulita. Dar, înaintea lui Euforbos, intervenise și un zeu...

— Te rog, Victor! Iar m-ai prins pe picior greșit. Pînă azi credeam că sînt un băiat deștept...

— Culcă-te, Dan! se auzi vocea rugătoare a lui Tic. Mîine dimineață o să fii iar...

Și, pentru că se crease o anumită atmosferă, în noaptea aceea, la corturi, nu-și făcu apariția un moșneag autohton, cunoscut sub numele de moș Ene, ci zeul cel tînăr și frumos, Hypnos.

— Am fost sigur că vei rămîne, îi spuse Ursu lui Tic a doua zi dimineață, după ce grupul cu destinația Histria se pierdu din vedere. Cînd m-am propus paznic, mă simțeam mai în formă ca oricînd.

— Crezi că eu nu te-am dibuit? Dar nu puteam să te las singur. Mai ales că eu văzusem un

muzeu de arheologie cu cîteva ore înainte... Mare deosebire nu poate să fie. Și chiar dacă ar fi... Dacă în atîtea zeci de secole nu s-a mutat Histria de la locul ei, nu cred c-o să se mute în cîteva zile.

Ursu dispăruse în cortul mare. De acolo ascultă vorbele lui Tic și tot de acolo lansa întrebarea:

— la spune, Ticușorule, nu cumva ai aceleași gînduri ca și mine?

— Numai în cazul cînd cauți uneltele de scafandru, răspunse fără teamă cel întrebant.

Ursu ieși înainte ca Tic să-și termine fraza cu uneltele de scafandru în mînă: două perechi de labe și o pereche de ochelari.

— Nu le-au ajuns fetelor banii pentru a doua pereche? întrebă uimit Tic.

— Aș! A scăpat-o Dan în apă și eram prea obosit s-o caut. Dar cum mi-am însemnat în cap locul...

Ursu conduse barca, în care, în afară de lopoți, se aflau doi colaci de frînghie și un pieptar de plută, spre un anumit loc la întîlnirea celor două ochiuri. Scoase ochelarii la prima scufundare, e adevărat, după vreo șaptezeci de secunde de la intrarea în apă. Ceilalți ochelari se aflau pe fruntea lui Tic.

— Și acum? întrebă Tic. Spre stînga sau spre dreapta? Tragem cu banul?

Dar, cum n-aveau nici un ban la dîșii, porniră, la inspirație, în regiunea din dreapta Ochiurilor. Mai întîi, însă, Tic se ridicase în picioare și-i fluierase de cîteva ori lui Tombi. Acesta îi răspunse printr-un lătrat scurt care însemna: "Nici o grijă, m-am încarnat în Cerber!" Tic știa că și fără ordinul lui, după amara experiență din zilele trecute, Tombi va fi la post.

În ziua aceea, vremea era senină, soarele puternic, iar marea calmă, atît de calmă și de limpede, că i se vedea fundul la mari adîncimi. Explorarea devenea o joacă pentru cei doi scafandri. Numai în locurile prea adînci Ursu apela la calitatea lui de scafandru. Dar și în aceste cazuri nu trebuia să se afunde decît pînă la jumătatea distanței care separa suprafața apei de fund. De acolo se vedea bine, pînă în cele mai mici cute, fundul mării. Treaba aceasta era atît de ușoară că primi și Tic aprobarea de a face explorări.

Pentru a avea puncte (imaginare) de reper, pentru a-și ușura sarcina și a face totuși o cercetare minuțioasă, scafandrii operau după un anumit plan. Făceau cercetările pe o linie paralelă cu țarmul, lungă cam de o sută de metri. În momentul cînd ajungeau la capătul liniei, înaintau cu barca spre larg cîteva metri, apoi iar trăgeau o paralelă pe lungimea stabilită și așa mereu, pînă se pomeniră în larg, cam la vreo cincizeci de metri de țarm.

— Chiar să nu dăm peste nimic?! se miră cel mai tînăr scafandru. Tu crezi că mai departe poate fi ceva?

— Drept să-ți spun, Tic, nu prea cred. Apa e cam adîncă... Numai dacă n-o fi existînd un adevărat palat de cleștar. Atunci putem să-l căutăm și în mijlocul mării.

— Vîrsta Palatului de cleștar am cam depășit-o, Ursule. Așa, ca denumire poetică, îmi place. Țîțțț! Știi ce rău îmi pare?... Oare să dăm noi chix în această expediție, care ni s-a părut atît de promițătoare la început? Nu vreau, Ursule! Hai să mai visăm puțin. La urma urmei, putem da ordin mării să scoată și un palat de cleștar... Crezi că ne pierdem vremea?

— Parcă nu știi, Ticușorule? Tocmai cînd nu te aștepți poate să iasă ceva în cale. Ne poate împiedica, prin urmare, cineva, să sperăm?

Pe nesimțite, Ursu duse barca spre regiunea din stînga Ochiurilor. Tic urmărea cu privirea silueta unui vapor care se pierdea în zare.

— Hm, spuse el. Îmi vin în minte gînduri de om mare. Ia să le dau dracului! Atenție, Ursule!

Săritura lui fu atît de bruscă, încît barca se dezechilibra. Tic se prăbuși în apă ca o mortăciune, drept pe burtă, iar Ursu se pomeni cu barca întoarsă pe capul lui, ca o pălărie gigantică.

— Am făcut-o! țipă Tic, ițindu-și capul din apă. Acum măcar avem de lucru.

Pentru că o dată cu barca se răsturnase în apă tot ceea ce era într-însa. Și cum scafandrii se dezechipaseră și, cum în afara pieptarului de plută, nimic altceva nu voia să plutească la suprafață, și cum apa era destul de adîncă în acel loc, truda celor doi nu se anunța prea ușoară. Barca își recîștigă poziția dinainte, întoarsă dintr-o singură mișcare de Ursu, dar celelalte obiecte luaseră toate drumul fundului.

— Dacă apa are o sută de metri aici? întrebă Tic, după ce se agăță cu mîinile de barcă.

— Atîta n-are, răspunse Ursu. Dar, dacă tai un zero și adaugi un doi sau un trei, nimerești întocmai adîncimea ei... Așa că...

— Dacă-ăș fi știut dinainte, se tîngui Tic, dar adăugă imediat cu hotărîre: Eu am făcut-o, eu trebuie să repar.

— Tu urcă-te în barcă! îi spuse aproape poruncitor Ursu. Sau pune-ți pieptarul pe tine. Nu

vezi că mi s-a dus și colacul de frînghie la fund?

Ursu fu nevoit să se cufunde de trei ori, pentru a scoate obiectele căzute în apă. A treia oară, o dată cu o pereche de ochelari, scoase la lumina soarelui o bucată de marmură rotunjită și îndoită ca un fragment de șarpe.

— Brațul lui Venus, Ursule! strigă Tic, atât de entuziasmat de descoperire, că era să răstoarne iarăși barca.

Jumătate de adevăr tot rostise Tic. Fragmentul de marmură era într-adevăr un braț.

3

Histria nu era obișnuită cu vizite la o oră atât de matinală ca aceea la care sosiseră cireșarii. Bufetul de lângă cetate nu era încă deschis, iar paznicul își mai freca ochii de somn.

— Nu-i voie! le spuse el tinerilor. Și să scol acum profesorii nu face. Numai dacă s-o fi trezit prichindelul. Că el cam are asemenea obiceiuri.

Într-adevăr, prichindelul se trezise. Era un băiat cam de vîrsta cireșarilor, dar cu o asemenea aroganță în gesturi, că părea cu mult mai tînăr.

— Dumneavoastră? întrebă cu tonul unui profesor care cere răspunsuri precise la un examen de admitere în facultate.

— Dacă n-o fi cu păcat, am vrea să vizităm cetatea și să discutăm ceva cu maestrul, răspunse Dan.

Crezîndu-se poate eliminat de pe lista "maestrilor", prichindelul îi făcu un semn portarului:

— Spune-le că vizitarea e permisă de la ora zece, în grupuri de cel puțin douăzeci de persoane.

— Poate trebuie să ne procurăm și papuci de pîslă, continuă Dan.

— Și o anumită cantitate de biberoane, grăi cu totul grav și nejustificat prichindelul.

— Șase, spuse Dan. Printre care unul cu clopoței pentru respectabila dumneavoastră vîrstă. Și o funduliță roșie, ca să nu vă deoache vreun entuziast precocitatea.

Era prea mult. Prichindelul îl măsură pe Dan din cap pînă-n picioare:

— Dacă aș avea la mine o monedă oarecare, ți-aș da-o ca să-ți cumperi acadele.

— Poate ne oferiți capul Demetrei cu vîl, din Calatis... sau ciorchinele cu struguri din Philippopolis, spuse Victor cu un ton foarte degajat. V-am oferi și noi ceva în schimb.

Prichindelul căscă întîi niște ochi mari cît cepele, dar, ca și cum și-ar fi văzut mutra caraghioasă într-o oglindă, își refăcu imediat înfățișarea dinainte. Se uită cu atenție la Victor, la Ionel, dar, cînd dădu cu ochii de fete, îi pieri unda de lumină care-i fulgerase o clipă chipul. Ba deveni grav, important.

— Ești student la istorie? îl întrebă el pe Victor.

— Nu! răspunse acesta zîmbind. Și nici nu am de gînd să candidez.

— Aaaa! se dumeri prichindelul. Pardon! Atunci poate din diletantism...

— Mi se pare că și Schliemann și Evans au fost la început niște diletanți. Troia și Knossos-ul...

— Mulțumesc! zîmbi prichindelul cu superioritate. Dumneata știi că în ritualul Dioscurilor și în ritualul lui Esculap, după informațiile pe care ni le dă...

— Informații putem să dăm și noi, îl întrerupse Dan. De pildă, cu privire la o inscripție din epoca attică sau helenis-tică, secolul e încă discutabil, căreia-i lipsește un fragment.

În timp ce Dan vorbea, Victor desfăcea alene pachetul. Cînd rămase numai cu piatra în mînă, văzu cum se zgîiesc niște ochi printre zăbrelele porții. De astă dată prichindelul nu-și mai refăcu expresia. Avu chiar un moment de cumpănă. Nu știa ce să facă. Noroc că-i sări portarul în ajutor:

— De la ora zece sînt permise vizitele în grup de cel puțin douăzeci de persoane. Dar dumnealor sînt cinci. La o oră ca asta pot să intre cinci oameni.

După cinci minute se împrieteniră. După zece minute prichindelul se oferă să-i conducă prin cetate și-și găsea loc numai în preajma Mariei.

Plimbarea în cetate dură mai bine de trei ore. Nimic care merita să fie văzut nu fu evitat. Zidurile de înconjur, porțile, templele, termele, locuințele, piețele, străzile, apeductele, monumentele, toate fură trecute în revistă și însoțite comentarii atât de precise și atât de clare, încît prichindelul reuși să cucerească simpatia și admirația cireșarilor. Uneori nu uita bineînțeles să adauge la un comentariu mai amplu, alături de opiniile unor savanți cu renume, și opinia sa personală, căreia însă îi adăuga, și asta se întîmpla pentru prima dată, precizarea că este "umilă". Alteori, în porțiuni recent cercetate, descoperea, cu ajutorul unor întîmplări norocoase, fragmente de obiecte, pe care căuta imediat să le clasifice, enunțînd cu acest prilej o sumedenie de categorii și de tipuri înrudite cu alte categorii și alte tipuri și făcea totul cu o

precizie uluitoare. Un asemenea obiect, o bucată de toartă de ulcior, fu înmînat, cu un ușor compliment, Mariei:

— De la un ulcior de mică dimensiune, cu gura în formă de pîlnie și toartă disproporționat de groasă, lipită imediat sub buza vasului. Știți... Pansa vasului variază de la ovalul obișnuit, piriform, pînă la un diametru care aproape, ajunge înălțimea vasului. Secolul al șaselea, era noastră...

După ce ascultă cu amabilitate acest bombardament, Maria încercă să-i înapoieze bucata de ceramică. Prichindelul rămase atît de uimit, de parcă i s-ar fi refuzat o declarație de dragoste.

— Puteți s-o păstrați, insistă el. Face parte dintr-un exemplar unic, cu gîtul și forma de trunchi de con, subliniat, cum se remarcă frecvent la alte categorii, de un brîu de culoare roșie...

— Dar ce să fac cu ea? Întrebă Maria, ca o ființă căzută din lună.

Prichindelul încercă o întreagă gamă de culori pe fața lui, primi fragmentul și, fără să-și dea seama de gafă, îl întinse Luciei, adăugînd cîteva cuvinte despre caracteristicile ceramicii. Confuzia care se năștea fu înlăturată datorită intervenției lui Dan:

— N-ai putea să ne spui cîteva lucruri despre Sofocles, pentru că sîntem într-o aprigă dispută?

— Despre Sofocles?! tresări prichindelul. Într-adevăr, a fost unul dintre prietenii lui Herodot, dar nu s-a ocupat de istorie. Dacă vreți, putem apela la maestrul Atticus. El știe tot ceea ce poate ști un muritor despre Sofocles. Trebuie să sosească azi la noi, așa ne-a spus ieri la telefon.

Vizitarea cetății era pe sfîrșite. Pentru Ionel, Victor și Lucia fusese extrem de interesantă și de instructivă. Lucia avu chiar senzația că o atrage magnetul arheologiei. I se părea cea mai interesantă și mai complexă disciplină. Dan încercase tot timpul să-și imagineze cum arătau locurile înainte, le mai colora și el pe ici, pe colo cu amănunte proprii, personale și, pesemne, foarte originale, unice în felul lor, așa că se alese și el cu ceva. Maria, în schimb trăise o profundă dezamăgire. Se așteptase să treacă prin palate, să admire monumente, statui și, cînd colo, nu văzuse decît niște gropi, niște ziduri, niște fragmente de statui și, mai ales, niște straturi de pămînt, în care era prea violent și prea nedrept concentrată istoria. În loc să ia în mînă ulciorul purtat altădată — cu sute și sute de ani în urmă — de o amazoană tînră și viguroasă, trebuia să se mulțumească doar cu un ciob de culoarea pămîntului, asemănător atîtor cioburi pe care călcase picioarele ei. Era mult mai frumoasă istoria antică în cărți decît pe pămînt... Meditînd astfel, Maria se depărtase de grup. Se pomeni undeva într-o adîncitură prin care nu mai trecuse. Cînd ajunse la marginea unui șanț, fu cît pe-aci să se ciocnească de cineva. Evită ciocnirea în ultima clipă și abia după cîteva metri întoarse capul înapoi, exact în momentul cînd și cealaltă persoană făcu la fel. Era un bărbat înalt, bine legat, cu fața colțuroasă, arsă de soare și cu o mare putere de supunere în priviri. Se uitară cîteva clipe unul la altul, apoi își văzură de drum, dar întoarseră iarăși, în aceeași clipă, capul. Bărbatul zîmbi mai întîi, apoi se încruntă și-și continuă calea. Maria se înroșise ca un bujor și, de emoție, rămase cu capul întors. Neobișnuitul vizitator merse însă înainte, fără să se mai întoarcă, pînă dispăru după un colț.

Maria rătăci cîteva minute, cu gîndurile aiurea, prin labirintul acela săpat în pămînt. Se opri la marginea unui șanț larg și adînc, răsflă o clipă, apoi coborî în goană treptele de pămînt, oprindu-se în mijlocul gropii, la cîteva pași de bărbatul pe care-l întîlnise și de care se despărțise atît de bizar. Acesta parcă nici nu observă sosirea Mariei. N-avea ochi decît pentru malul șanțului din fața lui, un mal abrupt, despicat parcă dintr-o singură lovitură dată de o spadă gigantica. Fără voia ei, Maria îi imită gesturile. Își încrucișă brațele și începu să se uite atentă la malul abrupt, dar nu descoperi nimic altceva decît straturi de pămînt de diferite culori.

Un baston se ridică în aer, pînă atinse buza malului. Apoi începu să coboare încet, pe măsură ce se auzeau vorbe:

— Nu-i nimic frumos aici. Numai pămînt. Straturi, straturi, straturi. De diferite culori. Și, din cînd în cînd, un ciob, și, din cînd în cînd, o monedă. Aceasta-i arheologia. Și, totuși, aici, în acești cîteva metri de pămînt, sînt îngropate zece secole de istorie. Viață, moarte, bucurii, tragedii, cataclisme, speranțe, necunoscut... Sus, între pămînt și cer, cîteva fire de iarbă. Apoi, o scoarță subțire de depuneri, un strat de pămînt vegetal... Apoi începe arheologia.

Vîrfurile bastonului se oprise în mijlocul unui strat gros de culoare cenușie, din care răsăreau la întîmplare cioburi.

— Un strat de culoare cenușie... Aici au trăit ultimii oameni de pe aceste meleaguri... Pata care coboară din acest strat, în jos, reprezintă o groapă. O groapă săpată în acele timpuri. Cît de bine se văd în jurul ei aceste straturi subțiri, regulate, unul cenușiu, altul negru, și-încă unul

cenușiu, și-încă unul negru... Nu? E cu neputință ca atîta simetrie să fie opera întîmplării. Nu e! Nici întîmparea, nici natura n-au stratificat cu atîta migală acest pămînt. E opera oamenilor. Oare de ce?... Mai jos... Un strat gros, roșcat, cu urme de arsură, cu bucăți de cărbune, cu cioburi... Așadar la nivelul acestora s-a trăit, a dominat și a erupt viața... Mai jos... Un strat de cenușă amestecată cu nisip, un strat dens... ca o temelie. Nici un ciob, nici o urmă de arsură... nimic... nimic... Mai jos. Din nou pămînt roșcat, din nou urme de arsură și de cărbune, din nou cioburi. Al treilea strat de viață. Și mai jos, sub acest strat de nisip și cenușă, sub această temelie fără viață, aici la picioarele noastre, alt strat roșcat, cu urme de cărbune, cu cioburi, cu urme de viață... Oare într-adevăr în aceste straturi sînt cuprinse zece secole de istorie?

Întrebarea nu era pusă nimănui. Vîrfurile bastonului scormoneau pămîntul, jos, la picioarele celor doi. Lutul frămîntat dădu la iveală un ciob. Mîinile curățăru ciobul de pămînt. Era o bucată de lut ars, de culoare neagră, mai mică decît o palmă, cu două bucle roșii, încă strălucitoare, pe ea.

— O bucată de lut ars, un ciob, și întinericul începe să se destrame. Vasul din care a rămas acest ciob a fost un vas atenian. Lacul negru și dungile roșii autentifică și originea, și data. Fără nici o posibilitate de eroare. Acest ciob, cu caracteristicile lui, are puterea de convingere pe care o are o monedă. Ne aflăm deci în plină perioadă attică, în secolul al IV-lea dinaintea erei noastre. La începutul secolului al IV-lea, la sfîrșitul secolului al V-lea. Între moartea lui Socrate și nașterea lui Aristotel. Prin urmare, cu douăzeci și cinci de secole în urmă, aici au trăit oameni. Ce putem ști despre ei? Vasul era frumos, elegant, lucrat cu artă. Deci oamenii care au trăit aici nu erau nevoiași, aveau dezvoltat simțul esteticului, foloseau uleiuri scumpe... Suprafața interioară a ciobului mai păstrează pojghița de ulei. Dar ne aflăm într-un cartier periferic, nu în cetatea Histriei, ne aflăm în Asty, nu în Polis. Cît de multe se pot deduce! În secolul al IV-lea Polisul era plin. Oamenii cu stare erau nevoiți să-și clădească locuința în afara cetății. Histria era într-o perioadă de mare înflorire și mai ales, în jurul ei, se aflau neamuri pașnice sau pacificate. Oamenii puteau locui fără teamă și în afara zidurilor.

Privirile Mariei încercau să străpungă straturile de pămînt și uneori parcă întîlneau pagini pe care puteau citi cuvinte și fraze limpezi, pînă ce culoarea pămîntului întuneca iarăși istoria.

— Mai sus. Un strat de nisip și de cenușă densă, solidă, o temelie specifică vremii, pentru clădiri mai mari, poate cu etaj... Stratul de viață de deasupra, cu cioburi și cu urme de cărbune, și cu bucăți de piatră, și cu gropile acestea care puteau fi pivnița... Dar, mai bine, să luăm cîteva cioburi... Un fragment de vas... Un fragment dintr-un tipar pentru cercei... Dacă am găsi și o monedă cum s-ar simplifica totul! Nu mai avem date sigure, ci aproximative. Ne aflăm însă, în mod cert, în plină epocă elenistică. Puterea Atenei a rămas în istorie. În lume a apărut o nouă putere, cea a Macedoniei. Poate trăim în epoca marelui Alexandru, elevul lui Aristotel. În cartierul nostru conviețuiesc laolaltă, în clădiri mari cu ziduri de piatră și cu ornamente interioare, oameni cu stare care folosesc amfore scumpe și meșteșugari, care confecționează podoabe pentru femeile Histriei. Cetatea, deși cunoaște mai departe o epocă de înflorire, de pace și de bunăstare... Să ne continuăm drumul. Mai sus... deasupra acestei temelii cam șubrede, de astă dată făcută tot din nisip și cenușă... Alt strat de viață, tot roșcat cum erau celelalte, adică format din pămînt obișnuit și din clădirile prăbușite, distruse, acoperite la vremea lor cu țiglă roșie și împodobite înăuntru cu ornamente de teracotă, cu vase de lut ars... Acesta e taina pămîntului roșiatic, a stratului de viață... Cioburile nu mai au eleganța, lacul și ornamentele din epocă attică, sau din prima epocă elenistică. Provin de la obiecte lucrate grosolan, de mîntuială, de către meșteri indigeni... Cei care folosesc asemenea obiecte nu mai sînt oameni cu stare, sînt mai degrabă nevoiași, care și-au ridicat la repezeală locuințe modeste în afara cetății... Prin urmare, pacea a fost, este sau va fi atacată prin împrejurimile Histriei... Să vedem ce ne spune viitorul...

Maria parcă se afla într-un trecut îndepărtat. Privirile ei se opriseră asupra acelor straturi ciudate simetrice, asupra acelor brîuri deschise și închise care se succedau regulat pe o mare adîncime.

— Da... Ne aflăm în necunoscut. Aproape trei secole de neant. Viața a dispărut. Nimic, nimic, nimic. Trei sute de ani. Numai aceste straturi de zăbră răsturnate și bătătorite de către oameni peste ceea ce a fost cîndva viață. Ce s-a întîmplat? Ce evenimente groaznice au zguduit viața cetății noastre? Nu știm... Încă nu știm... Cartierul periferic a dispărut. Pînă ce, într-o zi, histrienii s-au adunat aici și au început să dureze această temelie de zăbră, această temelie olbiană. I-au dat duritatea betonului. Pentru ce? Pentru ca să susțină edificii uriașe. E singurul răspuns. Peste tot, în antichitate, aceste temelii se foloseau ca fundament pentru mari construcții... Histrienii au terminat temelia, dar... n-au ridicat nici un edificiu... Alte evenimente groaznice s-au abătut asupra cetății și din nou tăcerea a luat în stăpînirea ei cartierul mărginaș, altădată plin de viață... Iar mai tîrziu, tăcerea i-a cedat locul de stăpînire... morții...

Groapa aceasta e un mormînt. Și cea de dincolo și cealaltă... și altele... Morminte sărace, cu cîteva cioburi în ele, morminte pentru oameni sărmani. Un cimitir al nevoiașilor. Și peste el straturi de tăcere, tăcere... o nivelare de nisip și apoi stratul de viață al ultimilor oameni de pe aceste meleaguri... Pămîntul nu mai este roșcat, e de culoare cenușie. Prin urmare, nu s-au ridicat clădiri, ci simple colibe acoperite cu stof. Cei care trăiau aici erau foarte săraci. Cioburile? Provin de la vase de sticlă de strictă necesitate, lucrate grosolan de meșteri indigeni. Ne aflăm în plină epocă romană... Da... Aici s-a pierdut o monedă... Acum putem stabili cu precizie data... Antoninus Pius... Urmașul lui Hadrianus, blîndul, înțeleptul Antoninus. Prin urmare am ajuns la secolul al II-lea al erei noastre... Puterea romană încă sprijină cetățile Pontului. Un filozof din școala stoicilor se înalță pe tronul Romei: Marcus Aurelianus. Imperiul roman pare fără sfîrșit. Dar, peste o sută de ani, toate locurile acestea vor fi părăsite. Iar copitele cailor și pașii oștirilor pedestre vor vînzoli atît de aprig acest pămînt, că sute și sute de ani viața se va retrage speriată în locuri necunoscute. Intrăm în mileniul cel negru al istoriei...

Era întuneric în fundul șanțului, sau poate numai părea noapte acolo. Fără să spună un cuvînt, Maria fugi spre lumină. Bastonul și apoi brațul care-l ținuse răscoleau însă pămîntul dens, pentru a scoate la lumină un chip cenușiu, cît o cutie de chibrituri, cu o vultură neagră, lucioasă pe el.

4

Maria își găsi prietenii în incinta cetății, într-o scobitură adîncă și vastă, care semăna cu un amfiteatru. Se îngrămădiseră toți pe două bănci albe de marmură și stăteau nemișcați, cu gîturile întinse într-o poziție caraghioasă. Tocmai voia să le spună ceva care să-i trezească, dar nici nu apucă să deschidă gura. Prichindelul sări în întîmpinarea ei, făcîndu-i un semn categoric de tăcere, după care adăugă în șoaptă:

— Maeștrii... Au o controversă.

Maria se așează în tăcere alături de ceilalți și abia atunci auzi vocile care răzbăteau de undeva din apropiere. Cei care vorbeau erau ascunși de un mal înalt de pămînt, băzdat pe alocuri de brîie pietroase. Se uita la straturi, dar urechile căutau să surprindă disputa maeștrilor.

— Dragă colega — răsună o voce amplă de bariton — regret, dar nu pot considera afirmațiile dumitale decît niște opinii... nu într-un totu hazardate, însă în orice caz foarte discutabile.

— Discutabile! răspunse o voce nervoasă, subțire. Sigur că sînt discutabile. Și afirmațiile dumitale, scumpe colega, sînt discutabile. Dumneata argumentezi cu cetatea, cu șantierul. Foarte bine. Spune-mi însă: ai găsit măcar un fragment de ceramică din perioada arhaică?... Știu, știu, am văzut. Hîrburile acelea provin de la vase de tip attic cu influență ioniană. Din prima perioadă attică. Vrei să mă înfrunți și să mă înfrîngi cu un etern argument: ceramică tip Fikellura... Unde ai găsit-o?... Nu în primul strat attic?... Arată-mi fragmente arhaice! Eu îți pun în fața ochilor zece drahme arhaice grele. Toate găsite la Mahmudia. Arată-mi una singură găsită la Histria și-mi scot pălăria. Cum de n-ai găsit nici una, dacă s-au bătut aici prima dată?... Și cum de-au ajuns la Mahmudia?

— E totuși cam hazardat, dragă colega, să muți Histria arhaică la Mahmudia, numai pentru că s-au găsit acolo zece drahme arhaice histriene. Pe măsură ce vom înainta cu săpăturile, vom găsi și mărturii arhaice. Și monede, și ceramică.

— Voi săpa și eu acolo, scumpe colega, și-ți voi dovedi, cu alte monede pe care le voi găsi, și cu ceramică, și pe bază de stratigrafie că prima alcătuire a Histriei a fost la Mahmudia. Histria arhaică... N-o căuta aici! Vino cu mine la Mahmudia!

— Dragă colega...

— Un moment! N-am terminat. Mai am un argument. Cu totul personal. Cum îți explici denumirea Histriei?

— Întrebare de școală primară, dragă colega...

— Nu ți se pare totuși ciudat, scumpe colega, să se dea numele bătrînului Istros unei cetăți de pe malul Pontului?... Ei, asta-i! Prima colonie milesiană s-a făcut pe malul Istrosului, da, acolo pe brațul Sf. Gheorghe, unde e astăzi Mahmudia. După ce corăbierii au găsit un loc mai favorabil, colonia s-a mutat aici, iar locuitorii i-au păstrat vechiul nume. Primele drahme histriene s-au bătut în Istrosul vechi, arhaic, adică pe malul bătrînului fluviu, nu aici. Histria e formată din două așezări. Cea arhaică — pe brațul Istrosului. Argument: monede, nume; cea attică, și elenistică, și romană — pe malul lacului Sinoe. Dixi!

O clipă mai târziu răsună o voce, care era foarte cunoscută Mariei:

— Aveți un moment de răgaz, maestre?... Am găsit un fragment de ceramică ioniană,

veritabilă, din secolul al șaselea înaintea erei noastre.

— Iar o Fikellură!? se auzi vocea nervoasă și subțire. Scuză-mă un moment, scumpe colegă. Mă întorc imediat ca să-ți ascult contraargumentele...

Cireșarii se ridicară ca la o comandă în picioare. Voiau să se împrăstie în amfiteatru pentru a-și schimba rolul de auditori cu acela de privitori, dar prichindelul îi opri:

— Acum e momentul, spuse el în șoaptă. A rămas singur.

Înarmați cu fragmentul de inscripție, cireșarii, conduși de prichindel, ocoliră malul care-i apăraseră de privirile maeștrilor și se pomeniră într-un amfiteatru mai mic, podit cu lespezi de marmură, plin de blocuri de piatră, cu statuete, cu amfore și fragmente de ceramică. Din mijlocul locașului descoperit îi privea mirat un bărbat între două vârste, cu părul încăruntat la temple, cu ochi mari și sprâncene negre, stufoase. Prichindelul îl numi excesiv de politicos "domnule profesor" și, abia după ce aerul de severitate îi dispăru de pe față, îndrăzni să-și prezinte tovarășii.

— Prietenii mei au găsit un fragment de inscripție.

Dan desfăcu pachetul cu gesturi de scamator și-i înmînă profesorului fragmentul. Într-o clipă, pe fața acestuia se succedară două expresii. Prima, de nemaipomenită surpriză, apoi bucuria unui om care regăsește o veche cunoștință.

— Extraordinar! spuse el. Unde l-ați descoperit?... Pariez că... la Ochiuri.

Uimirea cireșarilor nu scăpă profesorului. Întinse arătătorul mîinii drepte spre dîșii, cu gestul caracteristic al unui pedagog:

— Să nu treceți pe lîngă adevăr... dar după cîte văd nici nu aveți de gînd. Vă mulțumesc foarte mult, dragi tineri. După atîția ani mi-ați oferit bucuria de a regăsi singurul fragment care ne-a rămas din celebra inscripție despre înțeleptul Agathocles.

Parcă se abătuse un trăsnet asupra cireșarilor.

— Agathocles? biigui Victor. Agathocles, tiranul Siracuzei?

— Nu! răspunse profesorul. Altul. Înțeleptul Agathocles, fiul lui Antiphilos, histrianul, salvatorul cetății. Nu are nimic comun cu siracuzanul Agathocles, cel care din simplu olar a ajuns regele Siciliei.

— Agathocles evergetul? își permise prichindelul să întrebe mai mult pentru a-l ațîța pe profesor.

— Da. Unul dintre binefăcătorii orașului. Poate nu atît de bogat ca Protogeneas din Olbia, sau ca Aristagoras, concetățeanul lui. Dar, sigur, cel mai înțelept. Și, pentru noi, cel mai de seamă. Inscripția închinată lui de către locuitorii Histriei oferă date de o excepțională însemnătate cu privire la raporturile dintre cetate și populația geto-dacă din jur. Din nefericire, inscripția s-a pierdut înainte de a se publica și refacerea ei, oricît de fidelă, din memorie, nu are totuși putere de document.

— Mi se pare că el sau Artemi... încep prichindelul.

— Nu Artemidor! se încruntă profesorul. El, Agathocles, e adevăratul everget al Histriei. El a mediat conflictele dintre partidele politice din interiorul coloniei. Pînă atunci șeful trac Zoltes atacase de mai multe ori Histria, pentru că era slăbită de luptele politice interne. Cînd și-a pus în gînd s-o cucerească, așa cum făcuse cu orașul Bizone, nu s-a lovit numai de unitatea dinăuntru. Agathocles reușise, prin diplomatie și daruri, să cîștige bunăvoința și ajutorul puternicului șef geto-dac Rhemaxos. A trecut Dunărea la acesta, ca sol al Histriei, și mai ales ca un înțelept. Astfel a scăpat Histria în anul 200 înaintea erei noastre de asediul și distrugerea ei de către Zoltes. Șefii geto-daci erau sau puteau fi adevărații protectori ai Histriei. Acest lucru l-a înțeles Agathocles, și despre această faptă a lui vorbea inscripția. Iată de ce ne doare pierderea ei. Pentru că o asemenea inscripție poate da semnificație unei întregi epoci. În cazul nostru, epoca în care Histria își datora existența legăturilor sale strînse cu regii geto-daci... Mare, mare păcat că s-a pierdut acel document.

Vorbele profesorului îi întristaseră pe cireșari. În sufletul fiecăruia creștea dorința de a regăsi întreaga inscripție. Dan clătină de cîteva ori din cap și spuse ca pentru sine:

— Și noi care credeam că e vorba de Sofocles...

— Sofocles?! se miră prichindelul cu voce tare.

— Sofocles? se auzi o voce nervoasă, subțire în spatele cireșarilor. Ce-aveți dumneavoastră cu Sofocles?

Tinerii se întoarseră năucii. În fața lor se afla... cioculețul. Iar lîngă el un bărbat înalt, puternic, cu un ciob de lut ars în mînă.

— Aaaa! Ați ajuns și aici? întrebă cioculețul. Și ce aveți dumneavoastră cu Sofocles? Ce-aveți cu fericitul Sofocles? De dînsul n-aveți voie să vă atingeți. Îl vedeți? E cît cerul ăsta de mare. Nimeni nu l-a întrecut în antichitate. La douăzeci și opt de ani a cîștigat prima victorie la Dionisii. La cincizeci și cinci de ani i s-a jucat Antigona. Era a treizeci și doua piesă. În următorii

treizeci și cinci de ani a mai scris nouăzeci și una.

— Îl îmbogățești cu trei piese, dragă colega...

— Nu eu, scumpe colega. Suidas⁵ îl îmbogățește și eu în Suidas cred, ca și dumneata de altfel. De optsprezece ori a cucerit victoria la Dionisii și niciodată n-a ieșit pe locul trei. Chiar dacă n-a câștigat locul unu, era pe locul doi. Eschil a câștigat numai treisprezece victorii... Euripide numai cinci.

— Ultima însă după moarte, dragă colega, care face mai mult decât zece în viață.

— Știam că vrei replica așa, scumpe colega. Dar Sofocles a câștigat și șase victorii la Laneene. Douăzeci și patru de victorii în total. Peste șaptezeci de piese laureate. Bănuiesc ce vrei să spui. Că i s-au încoronat peste nouăzeci de piese. Știu, colega, știu. E de nivelul școlii primare. La Dionisii candidații prezentau obligatoriu trei tragedii și o dramă satirică. Dar pe mine dramele satirice nu mă interesează. Și nici pe antici nu i-au interesat. Doar două s-au strecurat pînă la noi, una a lui Sofocles, alta a lui Euripide.

— Euripide, dragă colega...

— Și Sofocles? N-a fost prietenul lui Pericle și al lui Nicias? N-a participat alături de Pericle la expediția din Samos? N-a fost ales de cîteva ori strateg al Atenei? N-a fost ales comisar după dezastrul lui Nicias din Sicilia? N-a organizat el, împreună cu ceilalți probuli, apărarea orașului și victoria de pe coastele Asiei?

— Și mi se pare că după aceea, împreună cu ceilalți probuli, a favorizat revenirea regimului oligarhic la putere.

— Evrika! sări cioculețul. Asta am așteptat. Am găsit cu cîtva timp în urmă în Aristotel reproducerea unei discuții dintre Sofocles și Pisandru, oligarhaul. Știi ce spunea Sofocles? Recunoștea deschis că hotărîrea pe care-o votase era detestabilă, dar că atunci, fii te rog atent, reproduc citatul: "nu era ceva mai bun de făcut". Nu, scumpe colega! Sofocles a fost un democrat și în purtarea de toate zilele. Nu trăia izolat și nu teoretiza izolarea gînditorilor, cum făceau Eschil și Euripide. Era mereu în mijlocul mulțimii, așa cum nici un alt poet atenian n-a fost. Și în religie a fost democrat. Ținea cultul unui zeu al mulțimii, Alcon. Și nu e Sofocles cel care a introdus cultul lui Asclepios, cultul lui Esculap, al zeului medic, în Atena? Nu în casa lui a stat statuia lui Esculap adusă din Epidaurus pînă a fost ridicată la rangul marilor zei în Eleusinion? Să nu uităm, dragă colega, cultul lui Esculap era un cult popular, nu aparținea religiei oficiale. Care poet al Atticei dansa în stradă și cînta din chitară în mijlocul mulțimii?... Da! Nimeni ca dînsul n-a înțeles și n-a zugrăvit mai bine ceea ce e omenesc, strict omenesc, și mai ales, citez, scumpe colega: *"revolta, care este sfîntă și legitimă cînd ea reprezintă erupția unei conștiințe umane convinse de dreptatea ei"*... Da!... Și dumneavoastră, dumneavoastră ce aveți cu Sofocles?

Înfiorați de ceea ce auziseră pînă atunci, tinerii nu izbutiră să dea nici un răspuns.

Profesorul îi scoase însă repede din încurcătură:

— Era să uit, dragă colega. Dumnealor au găsit, adică au regăsit, fragmentul din Agathocles. La Ochiuri.

Cioculețul deveni brusc sever. Îi trecu în revistă pe cireșari, apoi își pironi privirile asupra prichindelului. Acesta era teribil de fîstîcit și de încurcat.

— Va să zică, spuse cioculețul, s-a-ntors acasă Agathocles, după zece ani.

— Da! rîse profesorul, adresîndu-se cireșarilor. Dumnealui l-a aruncat în mare, în timp ce transportam roadele unei munci de ani de zile spre vas. L-a aruncat din barcă în apă. Pentru ce?... Mi se pare ca să vadă dacă e adîncă apa, nu? Și brațul? Brațul Afroditei? Tot pentru asta?

— Aveam cinci ani pe atunci, răspunse foarte ofensat prichindelul.

— Dar asta nu te împiedica să te plimbi ca un prințisor printre studenți.

Prichindelul prinse dintr-o dată curaj:

— Ei erau de vină. Ei mă corupeau. Ca să vă măgulească pe dumneavoastră, domnule profesor.

— Bine, bine, acceptă încruntat profesorul. Le-ai arătat prietenilor cetatea?

Cireșarii înțeleseseră că întrevederea era încheiată. Îi părăsiră pe cei doi maeștri și pe asistentul lor, după ce primiră și oferiră mulțumirile de rigoare. Cînd tinerii ajunseră destul de departe ca să nu mai poată auzi nimic, cioculețul parcă se înveseli:

— Niște neastîmpărați. M-a rugat unul dintre părinții lor să-i supraveghez din cînd în cînd.

Cireșarii erau veseli, satisfăcuți. Aflaseră o sumedenie de lucruri: la unele nici nu se gîndiseră. Cunoșteau povestea lui Agathocles, știau cum a ajuns bolovanul în mare, bănuiau că se făcuseră cercetări arheologice la Ochiuri, sau în preajma aceluia loc. Și mai ales câștigaseră un prieten, care putea să le dea tot felul de informații cu cea mai sigură competență. De la el

5 Gramatician grec din sec. al X-lea.

aflaseră cireșarii că Ochiurile fuseseră cercetate, cu vreo zece ani în urmă, de o echipă de arheologi condusă de tatăl prichindelului și că nu se găsiseră acolo decât fragmentul de inscripție histriană și o statuie a Afroditei, adică niște frânturi din statuie: torsul, un picior, brațele și gâtul.

— Fără cap? se repezi Maria. Trebuie să fie oribilă o statuie fără cap.

Prichindelul îi dădu imediat dreptate:

— Și pe mine m-a îngrozit. De aceea am vrut s-o arunc în apă. Întîi am încercat adîncimea apei, apoi am început acțiunea. Dar m-a observat Traian... domnul asistent. Pe-atunci era student în anul întîi. Promitea.

Oare spunea adevărul, sau numai voia să-i facă plăcere Mariei?

Prichindelul se oferă să-i conducă pe cireșari pînă aproape de șosea, dar văzînd cum intră pe poartă un grup numeros de vizitatori, deveni dintr-o dată trist:

— Aș fi vrut să mai stau cu voi... dar trebuie să-mi reiau ocupația. Îmi pare foarte rău, foarte, foarte rău și dacă vreți... vă fac o vizită la Ochiuri!

Nici nu mai avu curajul să se uite la Maria. Fugi subit de lîngă ei, ca un copil gonit de un cîine.

Cireșarii se uitară o clipă în urma lui, dar nu scoaseră nici o vorbă. Erau plini de alte gînduri și aveau nevoie de liniște, de tăcere, pentru a și le organiza, pentru a le selecționa, pentru a le găsi pe cele mai bune. Tăcerea le fu cel mai fidel însoțitor în drumul de întoarcere. Îi așteptau însă în fața corturilor două mutre vesele, mai ales una dintre ele.

— Dacă e pe-așa, îi întîmpină Tic, văzînd aerul lor jalnic, apoi pregătiți-vă să săriți din sicriu. Ei, Ursule! ești de acord? Să le spunem sau nu?

— Știu eu! Dar pentru că au nevoie de un tonic... Spune-le!

— Ia ghiciți ce-am găsit în mare? întrebă Tic însetat de triumf.

— Un braț de marmură al Afroditei, răspunse fără nici o bucurie Lucia.

5

Se lăsase o tăcere mormîntală la corturi. Focul de noapte abia pîlpîia. Marea nu îndrăznea decît să-și sune foșnirea ei mătăsoasă. Era o noapte frumoasă, înnobilită de un cer care-și acoperise epoleții cu toate stelele emisferei, o noapte mare, care nu se va șterge niciodată din amintirea cireșarilor. Așteptau toți vorbele care urmau să demonstreze încă o dată extraordinara capacitate de deducție a conducătorului lor.

— Trecem printr-un moment hotărîtor, răsună glasul lui Victor în noapte. Ursule, poți să dai mai multă viață focului. Avem nevoie de lumină, avem teribilă nevoie de lumină...

Și Ursu și Tic se repeziră asupra mormanului de scaieți. Capetele lor se ciocniră cu atîta putere, că Tic rămase cîteva clipe paralizat. Palma mare a lui Ursu îi atinse fruntea. Își scutură și el capul pentru a-și alunga durerea, apoi luă cu mîna dreaptă un singur scaiet pe care-l aruncă, de acolo de unde era, în foc. Cu palma stîngă își freca locul unde se lovise... Se auziră cîteva pîrîituri, apoi focul izbucni cu putere. Limbi de flăcări se înălțau și dansau fără încetare, împrăștiind o lumină orbitoare.

— Întrebarea cheie, continuă Victor, se referă la existența Palatului de cleștar, adică la existența a ceea ce credem noi că ar putea face parte din Palatul de cleștar. Pentru că Palatul în întregime nu l-a văzut nimeni. Nici Ionel, nici pescarii de la începutul secolului. S-au văzut ziduri, turnuri, coloane. Există oare cu adevărat aceste fragmente?

— Aici? întrebă Lucia pentru mai multă claritate.

— Nu, Lucia! Din păcate nu am ajuns încă la această întrebare, în clipa de față trebuie să găsim un răspuns, singurul răspuns la întrebarea dacă marea ascunde o enigmă, o taină încă nedezlegată...

— În privința asta, spuse Maria, pot să te asigur că marea nu ascunde o singură taină, ci nenumărate taine...

— Nu-i tocmai acum momentul să confunzi tainele mării cu visele tale, se amestecă Dan.

— Amîndoi aveți dreptate, căută Victor să-i liniștească. Marea ascunde nenumărate taine, precum spune Maria, dar nu-i momentul potrivit să ne gîndim la ele, așa cum sugerează Dan. Noi ne întrebăm dacă marea ascunde taina cu care — cum să spun? — o investim noi. Taina pe care o presupunem, încercă Victor să refacă speranțele undeva rănite. Lucia nu era însă de acord cu revenirea lui Victor, sau poate voia să afle izvorul incertitudinii pe care acesta o sugerase cu cîteva secunde înainte.

— ... *Cu care o investim noi*, spui tu. Ce înseamnă asta? Crezi cu adevărat că noi sîntem aceia care îi atribuim mării o anumită enigmă? În acest caz am putea simplifica lucrurile. Să ne imaginăm că vedem un pom și unul dintre noi spune: "Hai să culegem merele!" Noi ne apucăm de cules, adică ne pregătim de cules, fără să verificăm dacă pomul acela e într-adevăr măr...

sau dacă vedem că e într-adevăr măr, fără să ne uităm dacă are fructe...

— Și totuși eu am văzut coloanele! Cu ochii mei... răsună tînguitoare vocea lui Ionel.

— Probabil că și Galileo Galilei a spus la fel ca tine... atunci cînd cu inchiziția, aminti Dan.

Victor făcu un semn cu mîna spre Dan. Îi dădea a înțelege că momentul e prea grav pentru glume:

— Lasă, Dan... Ionel a văzut totuși coloanele... Și le-au mai văzut și pescarii... Da! Cred că am greșit de la bun început. Nu trebuia să separăm cele două imagini, ci să le privim ca pe un întreg.

— Imposibil, Victor! Distanța, timpul... Nu noi le-am separat.

— Ba le-am separat noi, Lucia. Din criză de timp. Indiferent dacă am vrut sau nu, indiferent dacă am spus-o sau nu. Prin urmare, iată că reiau ideea ta, Lucia, pomul e identificat și... L-ai auzit pe Ionel... și-a arătat și fructele...

— Dar de ce numa' lui? repetă Ursu întrebarea care-l obseda de cînd ascultase povestirea lui Ionel.

— Să reținem întrebarea asta ca extrem de importantă, propuse Victor. Pentru a vedea, mai tîrziu, dacă poate sau nu poate fi eliminată... Pomul... adică marea... a arătat într-un fel fructe asemănătoare și altora, cu mult timp înainte...

— Însă pe altă cracă, își luă Tic inima-n dinți.

— Exact imaginea care ne trebuie, îi răspunse Victor, ca o felicitare. Da, pe altă cracă. Marea a arătat deci, în două locuri diferite, cam același lucru, la două... persoane diferite, în două epoci diferite. Ce putem deduce de aici? Singurul element comun al problemei e imaginea văzută. Singurul element comun, dar nu și absolut identic. Pescarii au văzut ziduri, turnuri, coloane. Ionel n-a văzut decît coloane. Cu oarecare indulgență putem apropia imaginile, ferindu-ne însă să le confundăm. Pentru că deosebirile de loc, de timp, și de persoane ne obligă la asta.

— Totuși complici prea mult, Victor. Poți să crezi sau să nu crezi în coloanele mele, deși eu știu sigur că le-am văzut. Dar, de ce, avînd trei elemente deosebite și unul singur comun, nu aplici legea adevărului prin frecvență, sau... cum să-ți spun eu? Trei e mai mare decît unu, deci trei e mai aproape de adevăr.

— Din o mie și una de motive, răspunse Victor aproape furios, dar imediat se strădui să se calmeze. Ionel! Mai întîi trebuie să răspundem la întrebarea dacă marea ascunde taina Palatului — să folosim totuși această denumire — și pentru aceasta trebuie să ne slujim de absolut toate elementele pe care le avem, fără să le separăm de la bun început. Să nu căutăm, acum, să-ți dăm dreptate ție sau pescarilor. Să vedem dacă putem da dreptate mării pe baza existenței unei mărturii vechi care n-a devenit legendă, și a unei mărturii noi, prezentă aici, în mijlocul nostru.

— De ce să nu existe două palate diferite, fiecare în alt loc? întrebă Ionel.

— Tu nu vezi cît mă zbat ca să nu separ problema noastră în două elemente distincte? Nu fac altceva decît asta!

— De ce? Pentru că e împotriva logicii? se înfierbîntă Ionel. Procedul tău e antilogic. Două, două, două, una! Nu sare în ochi? Dacă factorul comun apare mereu de cîte două ori, poate nu sîntem noi obligați, pe baza celei mai simple logici, să separăm problema în două elemente distincte, fiecare dintre ele devenind problemă separată? De ce să întoarcem logica?... Există un palat văzut de mine. De ce să nu existe, aiurea, un palat văzut de altcineva?

Lucia îi dădu dreptate lui Ionel. Cam la aceeași concluzie ajunsese și ea.

— De multă vreme m-am gîndit și eu la posibilitatea existenței a două palate.

— Unde? se înfurie din nou Victor. Voi nu înțelegeți că mai întîi trebuie să admitem, în principiu, existența tainei? Există două palate... Cine le-a văzut?

— Eu! răspunse cu un ton supărat Ionel. Eu am văzut unul dintre ele.

— Și înainte de tine? Și după tine? întrebă Victor.

— Pescarii! răspunse Lucia. Și pescarii au văzut unul dintre ele.

— Și înainte de ei? Și după ei? întrebă din nou Victor. Voi nu vedeți că imaginile zărite s-au văzut fiecare o singură dată și pe urmă au dispărut? Nu sîntem copii ca să credem în fantome. În privința aceasta, mărturia lui Ionel e mai demnă de crezare. Poate că pescarii de la începutul secolului au avut halucinații, sau au inventat fantome... Acum pot să vă mărturisesc. Acel raționament m-a determinat să cred în viziunea lui Ionel, cînd am privit elementele problemei separat. Dar acum îmi dau seama că, pornind de la o premisă dublă, sau mai bine zis de la două premise aproape identice, nu poți ajunge fără șovăieli la adevăr, dacă ajungi la adevăr. Ionel spune X, pescarii spun X, Ambele X-uri se susțin reciproc, dar se deosebesc prin timp și loc. Acceptînd un X, trebuie să-l negăm pe celălalt. Cu ce drept putem accepta unul și respinge altul? Nu e mai bine atunci să determinăm mai întîi valoarea reală a X-ului, considerîndu-l un

tot, deci fără să-l separam? Ascunde marea o taină? Taina Palatului de cleștar? Da sau nu? Cu ce argumentăm afirmația sau negația?

— Cu dorințele, cu speranțele, cu visele noastre, spuse Maria.

— Da! se înclină Victor. Acesta e răspunsul. Visele noastre îi atribuie mării o taină superbă. Nu pornim de la un adevăr, ci de la un vis care se sprijină totuși pe niște piloni subțiri de adevăr. Dacă am porni de la un adevăr, am avea în fața noastră, în mod sigur, reușita, victoria, triumful, gloria. Spun aceste cuvinte anume ca să înțelegeți ce s-ar putea întâmpla dacă am porni de la un vis. Fără îndoială, și visul ar putea să sfârșească printr-o apoteoză... dar și printr-un eșec. Pentru că ne lipsesc elementele sigure ale adevărului, ne folosim de cele ale visului. Și acestea pot duce nu la un singur rezultat, ci la două: triumf sau eșec. De aceea am ținut să nu separăm elementele problemei noastre. Pentru a ne gândi nu numai la glorie, ci și la decepții... Avem noi puterea să urmărim visul pînă la capăt?... Visul cu care am înnobilit marea...

Cireșarii înțeleseseră. Victor voia să-i pregătească pentru acțiune și încerca să-i înarmeze cu puterea de a suporta și triumful, și eșecul. Da, erau foarte nesigure elementele mării lor probleme.

— Poate că e ultima dată cînd ne întîlnim, continuă el aproape în șoaptă, aproape tremurîndu-i șoaptele. Sîntem în pragul lumii mari. Încă un pas și vom pătrunde în lumea mare. Vom deveni alți oameni, cu alte preocupări. Întîmplările noastre se vor strecura în amintire. Și poate în clipe mai liniștite ni se vor înfățișa, dar atunci nu vor avea decît puterea de a ne înduioșa... Ne făurim aici, acum, amintirile. Am putea să ne înveselim, dă ne distrăm, să facem ultimele nebunii, să încheiem copilăria noastră cu un moment fericit, fără griji, care va răsună plăcut în amintire. Locul e frumos, marea ar putea fi fără taine... Sau vrem să ne lăsăm conduși de un vis, de ultimul vis al copilăriei noastre... Sînt trist că nu pot spune, în loc de vis, adevăr. Marea n-a vrut să ne șoptească, însă, pînă acum, nici un adevăr... Avem de ales...

Tăcerea se așternu iarăși, copleșitoare, acolo în jurul focului. Ea nu pregătea însă o înfrîngere. Toți tinerii aleseră. Fără să șovăie o clipită. Aleseră calea visului. Oare vor reuși să-l transforme în adevăr? Încetul cu încetul, duioșia din sufletele lor se risipi. Se simțeau iarăși plini de energie, de cutezanță, gata să pornească în căutarea unui vis.

— Da. Am trăit mereu senzația unui vis, spuse Victor. Frînturi mici, disperate de adevăr, așa cum se întîmplă în vise. În cîte vise nu ne apar imagini ale vieții reale! Și așa cum se întîmplă în vise, tocmai cînd ești pe cale să crezi în autenticitatea imaginilor, apare un val care șterge totul... Pescarii au văzut ceva. Imediat tremuri. Palatul! Acolo e Palatul. Cercetătorii pornesc la lucru. Caută, dar nu găsesc nimic. Tremuri din nou. S-a spulberat visul... Ionel vede ceva... Toți simțim, sperăm, voim... Palatul... Cercetăm, căutăm... Nimic... Iarăși se spulberă ceva... Și, în toate acestea, imagini autentice... Fragmente de inscripție... Brațul Afroditei... Salcîmul... Trăsnetul... Ochiurile... Imagini autentice... Imagini de vis... Cum să nu trăiești senzația unui vis?... Ei, dar trebuie să ne trezim... Pentru că un vis, în măsura în care poate fi adevărat, nu poate fi cucerit de somnoroși... Și nouă nu prea ne place somnul.

— Acum putem separa fiecare element, se învioră Ionel. Putem să-l întoarcem pe toate fețele, să-l sucim, să-l învîrtim pentru a-i da valoarea cuvenită în problemă.

— Victor! sugeră Ursu. N-am putea să-i acordăm visului, măcar în cadrul discuției noastre, valoarea adevărului?

— Fără această "*operație*" *nici* n-am putea discuta, îl asigură Lucia. Mi-ai luat-o înainte... În vorbe...

Tic sări imediat în ajutorul celui mai bun prieten al său:

— Mie mi-a spus asta acum două zile... Ba nu, că eram în oraș... Acum trei zile... Așa, ca să știi!

— Să dăm o altă valoare visului... medita Victor cu voce tare. Sigur că da!... Palatul nu e deci un vis, ci un adevăr. Dar pentru că în situația noastră nu putem alerga după două adevăruri...

— Cine aleargă după doi iepuri... se auzi de undeva vocea lui Dan.

— Trebuie, cu toată cruzimea, să anulăm, să negăm prin logică unul dintre adevăruri...

— Și o replică extraordinară, se plînsese Tic, care nu mai prinsese ocazia să-i răspundă lui Dan.

— Eu am văzut coloanele cu ochii mei!

— Da, confirmă Victor. Ai văzut coloanele... cu ochii tăi. Am venit în locul unde le-ai văzut, am cercetat, au cercetat și alții înaintea noastră. Rezultatul: nimic.

— Poate că se plimbă coloanele pe sub apă, dintr-un loc în altul, își permise Dan o glumă.

— Dacă Palatul e *dincolo*? întrebă Lucia.

— Pe ce te bazezi? îi ripostă Ionel. Pe vorbe, pe legendă? Eu îmi pun ca martori ochii!

— Căutăm mai departe aici? întrebă Maria. Avem dreptul să părăsim acest loc!

— Știm măcar unde e locul celălalt? se aprinse Dan.
— De ce înaintea lui Ionel n-a văzut nimeni nimic aici?
— De ce după naufragiul pescarilor n-a mai văzut nimeni, nimic, dincolo? întrebă Ursu la rîndul său.

— De ce și într-un loc și-n altul — prinse curaj Tic — s-au făcut cercetări științifice?
Victor își desfăcu larg ambele brațe. Ca un semn de neputință sau ca și cum ar fi vrut să primească toate întrebările? Maria, care era lângă el, îl auzi cum oftează încet înainte de a vorbi.

— Întrebări...întrebări...întrebări... Și trebuie cu orice preț, dar numai prin logică să ne apropiem cît putem mai mult de un adevăr. Adică să-l anulăm pe celălalt. Și ne trebuie o mare doză de cruzime...

Ionel înțelese că se apropie clipa de care îi era atîta spaimă. *Cruzime*. Cruzimea nu se putea referi la niște pescari din trecut, care poate nici nu mai erau în viață.

— Continuăm cercetările aici, sau începem altele? spuse Victor. Plecăm de la această întrebare. Aici am cercetat pe un perimetru destul de vast. N-am descoperit nimic care să autentifice existența Palatului. Dar putem părăsi noi acest loc? Dacă s-a strecurat o eroare în calculele noastre? Dacă locul Palatului se află la un kilometru în dreapta sau în stînga Ochiurilor? Pentru că, totuși, Ionel a văzut ceva, a văzut niște coloane. *Pe care însă nimeni, în afară de el, nu le-a mai văzut vreodată*. Deocamdată discutăm problema Palatului lui Ionel. Cealaltă încă nu există pentru noi în acest moment. Nu ne ocupăm deci decît de povestirea lui Ionel. Aici, numai aici de află dezlegarea enigmei. *Ce a văzut Ionel?*... Răspunsul îl știm. *Cînd a văzut?* Cînd i-a apărut imaginea coloanelor?... Din fericire putem răspunde și la această întrebare. În plină noapte, după miezul nopții. Și acum pun întrebarea cea mai grea. *De ce a văzut Ionel, în plină noapte, acel ceva?* Nu! Lăsați-mă să-mi continui raționamentul. Voi folosi și eu ca și voi răspunsurile cele mai simple. Pentru că nu dormea, pentru că era pe puntea vasului, pentru că se uita pe mare, așteptînd să-i apară o taină. Pentru că, așa cum spunea el, cerceta marea pe toată panorama pe care-o puteau cuprinde privirile lui. Își pregătea oare un vis? Se pregătea oare pentru halucinații? Nu! Nu mă întrerupeți. Voi folosi absolut toate elementele povestirii. Am memorat-o pînă în cele mai mici amănunte... De ce a văzut, deci, Ionel, atunci, acel ceva? Pentru că era pradă unei halucinații, sau într-adevăr a văzut ceva? A născocit sau a văzut?... Eliminăm, bineînțeles, orice posibilitate de necinste, de nesinceritate. Născocirea nu putea fi decît inconștientă... Imaginea văzută aparține minții lui, aflată într-o anumită stare, sau realității? Pentru că îl cunoaștem pe Ionel, pentru că sinceritatea lui nu poate fi pusă nici o clipă la îndoială, să începem cu cea de-a doua posibilitate. Numai atunci cînd răspunsul nu ne va satisface, vom lua în considerare și prima posibilitate... pentru că prietenul cel mai bun ne este totuși adevărul... Imaginea văzută de Ionel aparține prin urmare realității. Ce ne certifică acest lucru? Starea de moment a lui Ionel. Nu starea generală care putea duce la o năzărire. Ci starea lui de moment. Văzînd acea imagine fantastică, Ionel și-a controlat trezia, luciditatea. Însuși faptul că s-a gîndit să-și controleze starea demonstrează că era treaz. Un fapt, deci. Al doilea. Controlîndu-și starea, *convîngîndu-se* deci că e treaz, a văzut în continuare imaginea. Apoi imaginea a dispărut, acoperită de un talaz... Ce putem deduce de aici?... Într-o atmosferă propice năzăririlor, în plină noapte, apare o imagine fantastică, uluitoare. Cel care o vede este lucid. Sublimez și repet. *Este lucid, perfect lucid*. El controlează autenticitatea imaginii prin controlul propriei sale stări, nu prin mărturia altor stări, aparținînd altor persoane. Într-adevăr, e singur pe punte și, chiar dacă n-ar fi fost singur, n-ar fi apelat la altcineva de teamă că *trăiește o halucinație*, de teamă că ar putea *transmite o taină a mării*. Îl înțelegem și-l aprobăm... Coloanele există deci în raportul dintre ele și om, pentru că omul le vede treaz. Dar în afara acestui raport există ele cu adevărat? Da! Aceasta e întrebarea... dar trebuie s-o las pentru mai tîrziu... Coloanele deci se arată omului, apoi dispar. *De ce apar și de ce dispar coloanele în acea oră tîrzie de noapte?*... Pare o întrebare neghioabă, știu. În aparență. În problemă însă e o întrebare fundamentală. *De ce apar coloanele? De ce dispar după un timp atît de scurt?* Să luăm prima întrebare. De ce apar? Pentru că nu credem în fantome, nu putem răspunde decît folosind explicația cea mai firească, singura posibilă: starea mării. Prin talazuri marea le-a dezgropat pentru o clipă și le-a arătat privirilor omului... Ce reiese de aici? Ori talazurile erau atît de mari, încît în gropile create să poată apărea coloanele, ori coloanele erau atît de înalte, încît chiar talazuri mai mici puteau să le scoată la iveală? Apelăm deci la ajutorul matematicii. În primul caz. Ce înălțime trebuiau să aibă talazurile pentru a dezgropa niște coloane obișnuite împlîntate în fundul mării? Opt, zece metri? Cel puțin zece metri. Prin urmare coloanele nu pot să se afle imediat la marginea mării, ci mai spre larg, unde apa e mai adîncă. Să lăsăm însă aceasta. Să verificăm înălțimea talazurilor. Puteau să se ridice la zece metri? Nu! Categorie! Să luăm deci al doilea caz. Talazurile erau mai mici.

Trei, patru, poate, deși nu cred, cinci metri... Dacă adăugăm și înălțimea coloanelor, să zicem trei, patru metri... Nu! Să operăm cu dimensiuni medii. Trei metri înălțimea talazurilor, trei metri înălțimea coloanelor. Șase metri. Coloanele s-ar afla deci undeva mai aproape de marginea mării, dar nu la o adâncime mai mică de zece metri. Pentru că altminteri ar fi fost scoase la iveală în timpul oricărei furtuni mai puternice. Cine, și când, și pentru ce a înălțat asemenea coloane în largul mării? De ce nu le-a văzut niciodată — și vijelii au mai fost și poate mult mai mari, și noi am trăit una dintre ele — de ce nu le-au văzut ochii altui om? Nu putem da un răspuns... Să luăm cea de-a doua întrebare. *De ce au dispărut coloanele după un timp atât de scurt?* De ce Ionel le-a văzut doar câteva clipe?... Vijelia nu și-a slăbit intensitatea și el le-a căutat mai departe cu privirile. De ce au dispărut atât de repede? Le-au acoperit talazurile? Dar tot ele le-au descoperit. Iar vasul nu mergea cu o viteză atât de mare, încât în câteva clipe să-l alunge pe cel care privea din raza în care puteau fi văzute. *Dacă au fost scoase la iveală de talazuri, coloanele nu puteau fi acoperite decât de liniștea mării.* Talazurile continuau să dezgroape, să agite marea, însă fără să mai arate coloanele. Aceasta nu se poate explica decât prin prăbușirea lor — ținând seama de elementele date: locul privitorului, viteza, sau, mai bine zis, staționarea vaporului — printr-un cutremur care le-a sfărâmat temeliile. Pentru că lucrul acesta nu s-a petrecut însă, dispariția coloanelor într-un timp atât de scurt rămîne un mister mai mare decât apariția lor neașteptată, sau poate că apariția și dispariția lor se datorează unui fenomen care ne scapă, care nu se supune legilor firești ale realității.

Cumulînd răspunsurile apărute și cele subînțelese, putem ajunge la o singură concluzie, știu, foarte dureroasă pentru noi toți: coloanele nu există prin ele însele, ci prin raportul dintre ele și om. Ele există, sau au existat, fără îndoială, undeva, dar nu în mare, nu printre talazuri.

Victor făcu o pauză de care profită imediat Lucia:

— Dacă nu există, atunci cum pot totuși să existe, Victor? Te-am urmărit, îți dau dreptate, dar concluzia ta parcă reduce la jumătate tot ceea ce ai demonstrat și, dacă m-aș lua după legile gramaticii, aș spune că e o demonstrație de nonsens. Te rog, iartă-mă, dar... Cum au putut să existe undeva dacă nu în mare? Numai în cazul cînd accepți ceea ce ai respins de atîtea ori... că ele sînt o năzărire a lui Ionel.

— Nu știu ce să mai cred! mărturisii cu voce tristă Ionel. Îmi dau seama de aberația viziunii mele... cu toate acestea am văzut ceva și eram lucid, perfect lucid în acele clipe.

— Atunci să căutăm coloanele! spuse Victor cu un accent vesel în voce. Întîi să recapitulez datele problemei, pentru a satisface setea de logică a Luciei. Coloanele nu puteau fi scoase la iveală de talazuri și acoperite tot de ele decât pentru câteva clipe. Dacă ar fi existat cu adevărat, trebuia să le vezi, Ionel, cînd acoperite, cînd descoperite de talazuri, așa cum se vede un vas pe o mare agitată. Tu ne-ai spus că ele stăteau drepte, maiestuoase, mîndre în talazuri. Oare prin aceasta nu înseamnă că le vedeai deasupra talazurilor și nu printre talazuri?

— Da, Victor! recunosc Ionel. Acum cînd îmi amintesc, aceasta mi se pare imaginea adevărată. De aceea mi se păreau atât de mîndre și de maiestuoase.

— Te înțeleg. Acesta a fost principalul element care m-a convins că nu trăiai un moment de halucinație, că nu erau o năzărire coloanele tale.

— E de neînțeles, Victor, interveni iarăși Lucia. E un nonsens grotesc în ceea ce spui.

— La prima vedere, Lucia. Să vă explic. Dacă Ionel ar fi văzut un palat răscolit de talazuri, dacă ar fi văzut coloane și turnuri luptîndu-se cu furia mării, l-aș fi crezut, în ciuda afirmațiilor lui categorice, pradă halucinațiilor. În atmosfera pe care i-o crease marea, noaptea, vijelia, fantezia proprie, apariția unei singure coloane, a *unei imagini care se repetă*, așa cred eu, nu putea să fie o năzărire, o halucinație. De ce nu un întreg palat, cu sirene, cu culori, cu lumini?... Cînd ești singur într-o pădure și te gîndești la muma pădurii, nu ți se năzare un deget, un nas sau o suviță de păr, ci făptura ei în întregime... Mă gîndesc la unele clipe ale copilăriei noastre.

— Știu, știu foarte bine, confirmă Tic. Mie mi s-a întîmplat odată...

— Și cu toate acestea, continuă Victor, în acea noapte, Ionel n-a văzut decât o coloană. El crede că a văzut mai multe. Eu cred că era aceeași coloană. Numai că se repeta imaginea ei... Nu-ți poți aminti *vreo* caracteristică, Ionel?

— Îmi amintesc... Într-adevăr, fiecare coloană era înclinată, era arcuită la capătul ei de sus. Un capitel ciudat și fără nici un zorzon. Da, da... Fiecare se asemena perfect cu cealaltă.

— Mi-am închipuit, spuse Victor. Era imposibil, cu totul imposibil, să fi văzut patru coloane identice. Și toate drepte, deasupra talazurilor. Se repeta o singură imagine, imaginea unei singure *coloane*. Știi, Ionel, cînd am început să bănuiesc adevărul? Atunci cînd l-am parafrizat pe Galileu. După parafrază, cînd ai adăugat: *"cu ochii mei"*. Știu de ce ai văzut coloana, dar încă nu știu cum ai ajuns în situația de a o vedea. Înainte de a face demonstrația, amintește-ți cum ai ajuns să privești marea... Stai! Îmi amintesc eu! Da! Da!... Îmi explic fenomenul. Cum ai privit marea?

Ionel răspunse ca un școlar:

— Mă uitam în fața mea. Căutam ceva în panorama întunecoasă. Spuma talazurilor.

— Nu! Spuma nu explică fenomenul. Din când în când însă nu-ți fixai privirile într-un punct imaginar? Parcă spuneai că te usturau ochii uneori? Ochii nu te ustură când îți miști privirile, *ci numai atunci când te uiți, fără să clipești, într-un punct fix.*

— Da. Uneori simțind talazuri mari undeva, sau auzind bubuituri mai puternice undeva, îmi așteptam privirile într-acolo, căutând să străpung întunericul acela atât de dens. Nu vedeam însă decât albul spumei, apărînd și dispărînd.

— Nu! Nu! Ți-am mai spus doar. Spuma nu poate explica fenomenul. Altceva alb n-ai văzut?... Stai! Parcă spuneai că albul era vizibil în noapte și te plîngeai că parapetul vasului nu e vopsit în alb ca să-l poți distinge... *Deci ai văzut ceva alb, acolo pe vas, nu numai spuma mării.*

— V-am spus doar. Era o pînză albă undeva în fața mea pe care o distingeam foarte bine.

— Și în fața pînzei nu era nimic, Ionel? întrebă Victor de-a dreptul vesel.

— Ba da... Pînză era în spatele unui tub de aerisire... Mi se pare că v-am spus.

Victor sărise în picioare. Își frecă palmele de bucurie. Se duse apoi spre Ionel și-l prinse de umeri. Începu să-l scuture cu putere. Ursu aruncă repede în foc un braț de scaieți, care făcură imediat explozie.

— Acum avem și mai multă nevoie de lumină... rîse Victor. Asta era! Numai optica putea să explice apariția coloanelor tale, Ionel. Numai optica. Ochii tăi n-au văzut nici o coloană, ci ți-au fotografiat una.

Și Ionel și Lucia scoaseră în același timp aceleași exclamații de mirare.

— Ai făcut Daguerreotipie, Ionel, așa cum a făcut probabil prima dată nu Daguerre, ci Alexandre César Charles, numai că în loc să te servești de cîteva sticle și de cîteva foi de carton, te-ai servit de propriii tăi ochi, care, ca orice ochi, constituie cel mai perfect aparat de fotografiat. Negativul coloanei s-a transformat pe cortina de întuneric a nopții în pozitiv... Înțelegi?... Tubul de aerisire se proiecta negru pe pînză albă. Tu nici nu vedeai tubul. Vedeai pînză cu pata neagră în mijloc. Ai privit probabil într-un anumit moment un punct din mare, în direcția pînzei albe. De fapt ochii au înregistrat pînză albă cu pata neagră a tubului de aerisire... Vezi de ce coloanele tale aveau un capăt înclinat? Pentru că tubul se arcuiește la capăt... Ai fotografiat deci pînză albă cu tubul la mijloc și, în clipa când ți-ai întors privirile spre alt loc, fotografia fixată în priviri s-a proiectat pe întuneric inversînd culorile. Negrul — fostul alb — s-a confundat cu întunericul. N-a mai rămas decât pata albă — fosta pată neagră a tubului de aerisire. Și ea, ajutată de imaginația ta, a devenit coloana de marmură deasupra talazurilor... Dați-mi o foaie albă de hîrtie, repede! Și... Lucia, ai o sticlută cu tuș negru?

După ce i se aduseră cele cerute, Victor trecu la demonstrația practică a teoriei sale. În mijlocul unei foi albe de hîrtie trase contururile unei coloane, apoi înnegri desenul cu tuș gros.

— Ei, și acum — spuse el — priviți fix și mai multă vreme coloana neagră. Apoi aruncați-vă privirile undeva în noapte, unde vi se pare întunericul mai gros. Hai, Tic!

Cel chemat urmă întocmai instrucțiunile lui Victor.

— Ura! strigă el, descoperind o pată albă ca o coloană pe cortina neagră a nopții. Gata! S-a dus. Dar era cam mititică. O coloană în miniatură.

Făcură și ceilalți experiența, care reuși tuturor de minune. Bucuria descoperirii se mistui însă repede. Dezlegarea enigmei însemna abandonarea locului.

— Și acum ce facem? întrebă cineva.

— Mi se pare, răspunse Victor, că va trebui mai întîi să plecăm în deltă. Cîțiva dintre noi.

Acolo trăiesc doi pescari bătrîni... Și ei cunosc un loc în mare, unde visul nostru s-ar putea transforma în adevăr. Dacă Tic n-ar fi adus înapoi fragmentul de inscripție și am fi rămas numai cu brațul Afroditei, am fi căutat tot aici Palatul de cleștar.

Tic se duse după Ursu la marginea mării, pentru a-i spune în șoaptă acestuia:

— Știi cum mi-aș dori eu să fiu în viață?... Ca Victor și ca tine...

— Lasă, Ticușorule. Eu... Mai mișc și eu cîte ceva...

— Ehei, Ursule... ce ne-am fi făcut noi fără tine, de atîtea ori... Și cine știe cîta nevoie o să mai avem de tine.

Tic parcă dădea glas unor grave presimțiri.

CAPITOLUL VIII

Dan era înfuriat la culme. În conclavul care avusese loc o dată cu ivirea zorilor, se stabiliseră două echipe care urmau să plece în deltă: Victor și Ionel la Dunărei, în căutarea lui Ciornega, Tic și Ursu la Văluarele, în căutarea lui Rapaliuc. La început își dăduse acordul la fel ca toți ceilalți. După jumătate de oră însă, când văzu că preparativele de plecare sînt pe sfîrșite, îl cuprinse brusc un dor nemărginit pentru deltă. Sate cu lotci pescărești, prîndoaie, plauri, pești, ciorbă pescărească, pelicani, cormorani. Un adevărat vîrtej se stîrni în capul lui. Se duse întins la Victor — acesta apăruse în deschizătura cortului — și-i spuse cu un curaj de zile mari:

— Eu nu rămîn aici! Vreau să merg în deltă! Să stea aici... Tic! Ar fi vrut să spună Ionel, dar acesta se afla în fața lui. De aceea rostise numele lui Tic, avînd însă grijă să-l spună destul de încet. Subestimase totuși finețea auzului lui Tic. Nici nu-și termină bine fraza, că simți prima lovitură în piept. O pereche de ochelari de scafandru. Apoi a doua în burtă. O talpă de cauciuc. Se feri cu mâinile de a treia, ca un boxer în gardă. Degeaba. A treia lovitură vijii o clipă în aer, apoi i se lăsă pe umeri. Era un colac de frînghie care se strîngea tot mai tare în jurul gîtului. Sugrumătorul rămînea nevăzut.

— Mă predau, zise în cele din urmă Dan. Rămîn! Nu pot suporta torturile. Priviți-mă! Sînt încarnarea celui mai sublim sacrificiu care s-a pomenit vreodată pe pămînt. Ah... superba mea logodnică, tu cea cu pelicani și crapi la proțap, cu stîrci negri și broaște țestoase, cu... Acum poți să-mi dai drumul.

— Neghiobule! se auzi vocea lui Tic din cort. Crezi că noi ne gîndim la asemenea fleacuri? Uite, îți promit! Dacă am răgazul să văd un singur pelican, ți-l aduc aici, fript, sub formă de pește.

— Și dacă miroși o ciorbă?

— Ți-o aduc sub formă de amintire... ca să nu spun altceva. Gata! Te-ai dezmeticit? Echipele erau gata de plecare. Dan făcu o ultimă încercare.

— Și ce mă fac eu singur aici? Dacă vine cineva peste noi? Și Lucia și Maria se uitară la dînsul ca la o fosilă pe jumătate îngropată în pămînt.

— Nu te speria, că n-o să-ți dea nici o fată tîrcoale, îi răspunse Lucia. Iar noi ne putem apăra și fără tine. Adică te putem apăra și pe tine.

— Dacă una dintre voi îmi dă tîrcoale?... Aoleu! La asta nu m-am gîndit. Să nu se petreacă o tragedie aici, în lipsa voastră, Victor. Maria o ucide pe Lucia din gelozie, eu pe Maria din spirit de justiție și apoi mă sinucid spre a fuziona cu scumpele-mi cadavre. Ca într-o tragedie de Sofocles... Nu știți, sînt rechini în Marea Neagră?

— Destul, că m-ai năucit, se burzului Maria. Dacă de pe-acum ne iei mințile!...

— Bine... Tac! Veți găsi la întoarcere o excrescență kantiană. Teza: Intrigă despre intriganți. Și, gata, am tăcut definitiv și pur.

— Vi-l las pe Țombi! îi anunță Tic pe cei care rămîneau la corturi. Auzi, dom' Cerber? Cu el să nu vă fie teamă de nimeni. Vă apără și de duhuri. Îmi pare rău că-l cunoaște pe Dan...

Urmară îmbrățișări, urări de drum și rămas bun, o mlădiere gingașă a Luciei, în timp ce Ursu o privea mai de departe, o privire fugară a Mariei, în timp ce Victor își punea ochelarii de soare, un scîncet destul de trist al lui Țombi, în timp ce Tic se scărpină în cap și un strănut neașteptat al lui Dan, în timp ce echipele porniră la drum. Cîte despărțiri asemănătoare nu trăiseră pînă atunci cireșarii!

Ca să ajungă la cea mai apropiată gară, viitorii cutreierători ai deltei aveau nevoie de un autostop. Erau însă atît de obișnuiți cu acest mod de a parcurge distanțe, încît nu dădură atenție primului camion care se zări pe șosea. Ar fi trebuit să alerge ca să-l poată opri. Și regretară amarnic cei treizeci de metri nealergați. Timp de jumătate de oră nu se ivi nici o ocazie.

— De-atunci ajungeam la gară, spuse Ursu. Sau eram în cel mai rău caz la jumătatea drumului. Eu zic să pornim. Dacă vine vreo ocazie, ne prinde din urmă.

Abia după cinci kilometri de mers prin arșiță, îi prinse din urmă o ocazie. Dar, cum pînă la gară mai rămăsese un kilometru, din spirit de încăpăținare, o refuzară și pe aceasta. Camionul nu-i depășise nici cu o sută de metri cînd Ursu auzi în urma sa zgomotul unui tren.

— Oare n-o fi trenul de Tulcea? Întrebă el cu teamă. Nu prea sună a marfar.

Trenul se vedea în depărtare. Era un tren de persoane.

— Ce facem? Întrebă Victor. Dacă s-a modificat mersul trenurilor? Eu aș propune să ne încercăm șansa.

O bună bucată de timp, cireșarii fugiră paralel cu trenul, pînă ce acesta îi depăși. Atunci iuțiră și mai mult pasul. Cînd ajunseră la gară, leoarcă de sudoare, trenul plecă. Nu se mai gîndeau să scoată bilete. Abia reușiră să se agațe de ultimul vagon. După două minute, sau poate mai devreme, sosi în vagon conducătorul care dădu foarte amabil explicațiile cerute și

cu aceeași amabilitate le făcu bilete de mînă. Trenul mergea însă pînă la prima stație (pe care o cunoșteau bine cireșarii), iar biletele cuprindeau în costul lor și o anumită suprataxă pentru călători neglijenți sau prea îndrăzneți.

— Cum s-ar spune — zise Tic frecîndu-și bărbia — am pășit cu stîngul. Nu ni s-au stors numai puterile, ci și buzunarele. Cine știe ce surpriză ne așteaptă "acolo"?

Pînă la Tulcea, drumul nu le oferî, în afară de priveliștile care nu prea îi entuziasmau pe cireșari, nici o altă surpriză. În port însă aflară că primul vas pentru Sfîntul Gheorghe urma să plece a doua zi dimineața în zori.

— Asta nu! se împotrivi Tic. În Constanța, treacă, meargă. Dar aici, să stăm, nu opt ore, ci optsprezece ore, e prea de tot. Mai bine mergem la Sulina! Stați puțin! De-acolo mergem pe mare la Sfîntul Gheorghe și de-acolo pe braț pînă la Dunărei și Văturele. E drept că ocolu-i cam mare... Dar...

O clipă, ideea lui Tic riscă să fie luată în serios. Din fericire, numai o clipă.

— Iarăși spre incertitudini? spuse Victor. Nu ne ajunge ce-am pătimit dimineața? Rămîneți aici. Eu mă duc să fac o încercare la căpitania portului.

"Mai bine m-aș duce eu, își zise Tic în gînd. Eu aș face rost de cîte un vaporăș pentru fiecare. Dar dacă-i așa firea mea... Lîngă Victor mă intimidăz întotdeauna."

Victor se duse direct în biroul comandantului. Acesta tocmai dădea dispoziții unui marinar.

— Pînă la ora unu, adică la treisprezece, ca să nu înțelegi greșit ora, năvoadele trebuie să ajungă la Sfîntul Gheorghe. Iar la ora patru, adică șaisprezece, ca să nu înțelegi greșit, șalupa trebuie să fie înapoi, pentru că la ora șapte, adică nouăsprezece, ca să nu înțelegi greșit, sînt așteptat la Mila 23. E clar?

— Să trăiești, foarte clar! răspunse marinarul. La ora patru, adică, la șaisprezece, ca să nu înțelegem greșit, trebuie să fie șalupa aici, fiindcă dumneavoastră, la ora...

— Bine! Nu mai pierde timpul... Și dumneavoastră? se adresă comandantul lui Victor.

— Sîntem patru prieteni care la ora unu, adică la treisprezece, trebuia să fim la Sfîntul Gheorghe.

— Și eu cu ce vă pot servi? Vaporul a plecat la ora cinci dimineața, adică la...

— Mi se pare că ați dat ordin unei șalupe să pornească spre Sfîntul Gheorghe.

Căpitanul se uită lung și atent la Victor, de parcă atunci ar fi pătruns în birou:

— Aaaa! Vreți să plecați cu șalupa? Dacă insistați atîta...

Comandantul, sau ajutorul, sau ajutorul ajutorului de comandant, luă o foaie de hîrtie de pe birou, scrise fără nici o grabă cîteva rînduri pe ea și i-o întinse lui Victor:

— Poftim! Fără aprobarea aceasta nu vă veți putea însă urca pe șalupă. Numai să aveți noroc.

Norocul îl aștepta pe Victor la ușa biroului în persoana lui Tic:

— Hai! Hai mai repede că nu-l mai pot ține. Am dat peste o șalupă care pleacă imediat, adică trebuia să plece imediat la Sfîntul Gheorghe. Marinarul bîție de frică să nu-l vadă șeful navigației. Hai!

Șalupa mică, zveltă și foarte rapidă își luă zborul pe apă, imediat ce ultimul cireșar sări pe bord. Echipajul ei era format dintr-un căpitan (marinarul pe care-l văzuse Victor în biroul comandantului) și un mecanic. Erau la doi metri unul de altul, dar comenzile se dădeau prin pîlnia și în cel mai strict limbaj de navigație: "Atenție! Măriți viteza!" și alte formule devenite sacre printre marinari.

Căpitanul, pe care-l dăscălise atît de școlărește șeful navigației, era un om, pîinea lui Dumnezeu. După cîteva schimburi de cuvinte, descoperi parcă în toți cei patru tineri proprii lui copii. Le numi toate locurile prin care treceau, le dădu amănunte despre gîrle, ostrovuri, plauri, despre floră și faună. Își întrerupea explicațiile cam din cinci în cinci minute, pentru a comanda prin pîlnia de tablă ordine ferme, precise echipajului, începu să le spună o istorie din deltă despre niște briganzi, sau era pe cale să înceapă, cînd deodată, ca și cum și-ar fi amintit ceva, își întrebă călătorii:

— Dar dumneavoastră cu ce treburi la Sfîntul Gheorghe. Sau numai așa la plimbare?

— De fapt, răspunse Victor, nu mergem la Sfîntul Gheorghe. Unii coboară la Văturele, alții, la Dunărei.

— Unde? La Văturele? Acum două minute am trecut de Văturele. N-ați văzut satul, pentru că vă uitați la malul celălalt al brațului.

Înviorat, parcă, duse pîlnia la gură și începu să dea niște comenzi drastice de manevră.

Opriri, întoarceri, porniri. Viteză mică, viteză mare, toată viteza. Iar opriri. Șalupa își lipi trupul de un podeț de lemn.

— Văturele! spuse foarte mîndru căpitanul.

Tic și Ursu coborîră din șalupă. Mulțumiră, salutară și mulțumiră iarăși, auzind urarea

căpitanului:

— Noroc mare la pescuit. Un crap de douăzeci de kile și un somn dublu.

Nu mult mai târziu, în fața altui podeț de lemn, căpitanul făcu exact aceleași urări celorlalți doi cireșari. Apoi duse pîlnia la gură pentru a da echipajului comenzile necesare.

Cireșarii ajunseră cu bine în deltă.

2

Tic, înfipt ca un stîlp în mijlocul debarcaderului, i se jeluia lui Ursu că nu e în formă.

— Nu știu ce mi s-a nîmplat, dar nu simt nici o tragere de inimă. Unde să mergem? Cum să trecem așa tam-nisam printr-un sat în care nu cunoaștem pe nimeni? Pînă la urmă tot o s-o scoatem noi la capăt, da', zău, Ursule, că mă simt cam nesigur. Parcă n-aș sta pe picioarele mele.

— Pe picioare văd că stai bine, Ticușorule, chiar prea bine. N-ar strica să ți le miști puțin.

— În ce direcție? La sfat? La maternitate?... La cooperativă? Ce-ar fi să spun că m-am născut aici și am venit să caut actul de naștere?

— Nu merge, Tic. Părinții, neamurile...

— Numai așa ca pretext... Dacă aș fi cu doi ani mai mare, m-aș da ziarist. Gata! Am găsit ideea. Tu ești ziaristul. Eu un fel de secretar. Am venit pentru... pentru școală... Mi se pare că mi-am revenit, Ursule. A doua idee! Glonț la școală! Pe învățători știu eu cum să-i iau. Am experiență. Ce zici?

— Și eu m-am gîndit să mergem mai întîi la școală. Ca și cum ne-am interesa pentru o excursie aici.

— Bravo! În sfîrșit m-am liniștit. Îi dăm drumul.

Cei doi prieteni nedespărțiți porniră spre sat. Nu făcuseră nici zece metri, cînd ramurile unor sălcii de pe mal se dădură la o parte, pentru a face loc unei lotci pescărești. În ea se afla un băiețandru, cam de vîrsta lui Ursu, vînjos, înalt, cu părul ca spicul grîului. Vîsli fără zgomot spre debarcader și acolo se uită pe furiș în urma celor cărora le auzise conversația. După ce clătină de cîteva ori din cap, își propti bine picioarele în lotcă, puse mîna pe lopeți și începu o cursă care ar fi făcut cîinste unui campion.

În drum spre școală, Tic și Ursu ajunseră la cherhana. Îi atrăsese într-acolo mirosul puternic de pește. Oamenii erau atît de preocupați cu sortarea și împachetarea peștelui, că nu-i blagosloviră cu cea mai mică privire pe vizitatorii de la ușă. Aproape toți cei din cherhana erau oameni în vîrstă, lipoveni cu bărbi lungi și brațe vîjnoase, lipsiți de orice altă curiozitate decît acelea care priveau pescuitul. Oarecum stingheriți, cei doi cireșari părăsiră cherhanaua, încercîndu-și norocul pe ulița principală a satului.

Curiozitatea într-ale vieții care lipsea bărbatilor se cuibărise, probabil, cu mult peste limita obișnuită, în femeii, mai ales în cele tinerele. La toate gardurile, la toate porțile, la toate ușile, la toate ferestrele își șteau capul. Și nu cu jenă, nu prefăcîndu-se preocupate de condițiile meteorologice, sau în goană după o rețetă culinară la vecină. Aș! Se uitau la cei doi trecători cu intenția de a-i lua parcă modele pentru însușirile lor misterioase și necunoscute de pictorițe. Îi cercetau cu atîta atenție, că Tic nu se stăpîni să nu-i spună lui Ursu în șoaptă:

— Bine că nu mi-a căzut vreun nasture de la cămașă! Doamne, ce rîs ar mai fi în sat!

Ursu se simțea însă într-o asemenea stare, că invidia cu toată ființa nu știu ce zeităte indiană, înzestrată cu nu știu cîte brațe, pe care și le-ar fi dorit în număr dublu.

— Ticușorule, am impresia că mi-au făcut îmbrăcămintea zdrențe... Și au niște ochi, fir-ar să fie, că te ard ca jăraticul.

Privirile fetelor erau însă prea puțin pentru calitatea oaspeților. Începură chicotele, parcă guițau niște purcelușe gîdilăte sub burtă, cu o pană de rață, sălbatică, din trei în trei secunde. "Hi, hi, hi!" "Hi, hi, hi!" "Hi, hi, hi!" Chicotelile erau asemenea unor stropi reci azvîrliți cu un aparat de suflat exact în mijlocul unor răni fierbinți, deschise. Iar după chicote veniră vorbele. Rostite cu glas tare, anume ca să fie auzite de cei cărora le erau adresate.

— Ăla mic parcă-i Tălpuță de la margine, de sus. Numa' că ăla umbla-n izmene lungi.

— I-ai văzut, fă, nasul? Săracul nas! Oare de ce-o fi vrînd să se șteargă de frunte?

— Ursule! M-au ucis! șopti Tic.

Ursu aștepta însă cu gîtul întins. Presimțea că se va abate și asupra lui cuțitul ghilotinei.

— Tu mai vezi, fă, casa lui Gîrdău? O acoperă numa' noaptea și nu știu care dihaie.

— Săracul! Or fi fost doi în burtă și s-or fi băgat unu-n altul...

— Oare de ce duce coșcogea sac în spinare? De ce nu-l lasă-n poalele tale, fă Catrino?

— Hi, hi, hi! L-ai văzut? Ș-a vopsit fața cu cerneală roșie! Ca ăia de la bîlci.

— Săracul! I-o fi rușine, fă. Da' de ce umblă cu vițelul alături?

— Mai ai curaj acum să-l cauți pe Rapaliuc? întrebă Tic, îngheboșat de rușine.

— Unde dracu' o fi școala? bodogănea Ursu. De ce n-au făcut-o undeva în mijlocul satului?

Tic avu totuși curajul să întrebe o femeie tânără, care i se părea mai serioasă, unde este școala. Cu o amabilitate uimitoare, tinerica îi arătă o casă mai arătoasă, înapoi, spre celălalt capăt al satului. Tic îi mulțumi politicos, cu atât mai mult cu cât nu i se puse nici o întrebare. Ursu rămase în mijlocul drumului, înfățișând cerului o figură de martir.

— Ne-am ars, Ursule, îi spuse Tic. Trebuie să facem drumul înapoi.

— Înapoi? se înspăimîntă vlăjganul. Păi tu nu vezi că nu plouă?

Tic rămase aiurit. Se uită la Ursu ca la o ființă de pe altă lume.

— Cu găleata ar trebui să toarne! continuă Ursu. Și cu trăsnete. Ca să fugă o dată de la porți.

— Ar deschide geamurile și ar țipa de acolo. N-avem ce face, trebuie să mergem la școală. Și porniră spre școală ca niște oameni care se duc să-și primească osînda. Rîsetele și vorbele circulau ca prin telegraf. O glumă mai bună rostită în dreapta se auzea imediat în stînga. Ceea ce auziseră spre capul satului le sosea în întîmpinare din partea cealaltă. Rîsetele deveniseră hohote.

— Ursule! Am impresia că s-a comis o nouă crimă cu noi... Și unele ucigașe sînt ca niște flori...

Ursu nu văzuse nici măcar porțile caselor. Se uita cînd în pămînt, cînd în cer.

Cei doi martiri se opriseră în fața școlii. Rămaseră tot în mijlocul drumului. Pentru că din școală răzbăteau pînă la ei niște orăcăituri, care nu lăsau nici o putință de eroare cu privire la destinația clădirii. Cînd mai văzură și două fete în halate albe cu bonete pe cap guițînd la ferestrele închise, îi apucă damblaua.

— Săracii! Da-i vina lor? Dacă nu s-ar fi uitat la Zîna, ci la hardughie n-ar mai fi întrebat. Ar fi văzut unde-i școala.

— Nu mai cred, Ursule! Mai bine rămîn aici în mijlocul drumului. N-auzi? Vor să ne întoarcă înapoi la celălalt capăt al satului.

— Ia uită-te, Ticușor, așa cu coada ochiului. Nu cumva mi s-au rupt pantalonii în spate? Că simt cum mă ia cu rece pe-acolo...

— Te-au înnebunit, Ursule, zău. Astupă-ți urechile. Uite! eu îmi lipesc palmele de urechi. Să văd ce-or să mai facă. Hai, curaj!

Tic într-adevăr își duse mîinile la urechi. Ursu însă nu mai apucă să facă gestul. Pentru că auzi un hohot de rîs, care cutremura satul din temelii. Rămase cu mîinile suspendate în aer.

— Ia uite, fă! Dihania a-ntins brațele către a lu' Pișcuroiu. Aia Marița...

Ursu făcu un gest ca la teatru. Își desfăcu larg brațele ca pentru a spune: "Faceți ce vreți"...

Tic își luase mîinile de la urechi. Se uită în dreapta, în stînga, apoi începu să se scarpine în cap.

De undeva, de pe o uliță, apărură pe neașteptate un milițian. Și-n urma lui, un băiețandru cu părul ca spicul grîului.

— Salvarea, Ursule! În ultima clipă!

3

Victor și Ionel scăpaseră mult mai ușor de fetele din Dunărei. Nu că erau ele mai miloase, dar își dăduseră seama de la primele priviri că n-au cui se adresa. Puteau să rîdă cît le poftea inima, puteau să vorbească trei zile la rînd, cei doi tineri n-aveau ochi și urechi pentru ele.

Așa că oaspeții Dunărelului puteau să se plimbe în voie, oricîtă vreme, pe orice uliță, fără cea mai mică amenințare. Împinși de aceeași inspirație, cei doi tineri se opriră la școală. Învățătoarea, o femeie de vreo patruzeci de ani, cu o droaie de copii în jur, îi primi cu brațele deschise, ca o mamă. Parcă aștepta de ani de zile vizita lor.

— Mai întîi stați jos! Nu, nu aici. Dincolo, că-i mai curat. Maricica! strigă ea prin fereastra deschisă a camerei în care își poftise oaspeții. Maricica! Adă două pahare cu apă și chiseaua cu dulceață. Aia de cireșe amare, că aia place "domnilor" de la oraș. Și spune-i lui Petrică să mai prindă un pui, că avem oaspeți. Iar pe Sandu trimite-l la Stegov. C-au prins băieții lui aseară scrumbii la Sîn Gheorghe. S-aducă vreo două, trei kile...

— N-am vrea să vă deranjăm, spuse Ionel. Și n-avem de gînd să stăm mult...

— Dac-ați venit, gata! Nu-i frumos să deschideți, și să-nchideți poarta fără să bateți olecuță curtea.

Maricica intră în încăperea cu o tavă acoperită cu un ștergar alb ca spuma laptelui. Pe tavă: o cană de apă, două pahare și un borcan uriaș cu dulceață. Borcanul era neînceput, ceea ce

mări sfiala și jena cireșarilor. Dar, când văzură gesturile bucuroase ale gazdei, își făcură semne cu coada ochiului să accepte totul.

— Așa! spuse gazda desfăcînd celofanul de pe gura borcanului. Tot domnul inspector v-a trimis încoace?

Victor și Ionel se uitară uimiți unul la altul. Ce puteau să răspundă?

— Sîntem numai în trecere, îngîină Ionel. Știți... pentru un concurs despre deltă...

— Un concurs literar... cu tema "Din trecutul deltei", îi sări în ajutor Victor.

Gazda întinse în fața fiecăruia o farfurioară în care se afla atîta dulceață cît ar fi consumat o familie întreagă într-un an. Clipi apoi șiret din ochi și unuia și altuia și spuse misterios:

— Concurs... De ce să nu fie concurs?... Despre trecutul deltei? De ce despre trecut? Mai bine despre delta de azi sau despre delta de mîine. Eu care am copilărit pe aici...

— E o temă mai mare, o întrerupse Ionel. Exact cum ați spus dumneavoastră: ieri, azi, mîine. Nouă ne-a căzut trecutul, așa că am vrea să stăm de vorbă cu bătrîni.

Aici voia Ionel să ajungă. Dar gazda nu se lăsă cu nici un chip.

— Să vă spun eu, ca să vedeți cum se împletesc și cum se despart trecutul și viitorul... De pildă, școala noastră. Na! că a venit Sandu cu scrumbiile... Numai o clipă să le spun fetelor cum să le curețe... Mă-ntorc îndată.

Ionel abia aștepta să plece gazda. Nu se atinsese de dulceață. Cu o iuțeală de necrezut, răsturnă conținutul farfurioarei în borcan.

— Dacă se întoarce imediat? O să creadă c-ai mîncat atît de repede toată dulceața?

— Înapoi nu pot s-o mai iau. Dă-mi tu de la tine. În felul acesta te salvez și pe tine.

Tocmai cînd Ionel înjumătățea porția lui Victor, apăru pe ușă gazda.

— Vai de mine! spuse ea. Se poate? N-am știut că vă place atît de mult. Și nici nu pot să-l las pe dumnealui păgubit.

Ceea ce avu drept urmare umplerea farfurioarelor cu niște cantități care li se păreau tinerilor mai înalte decît Everestul.

— Și dacă mai vreți, le recomandă gazda, în timp ce acoperea borcanul cu celofan, mai cereți, nu vă sfițiți. Apoi adre-sîndu-se lui Ionel: Nu credeți că ar fi bine să tăiem și-o rățușcă? Varză avem în grădină...

— Nu! se rugă Ionel cu toată disperarea lumii în priviri. Rațele... am eu o... o aversiune... adică un... un sentiment de milă... Încă din copilărie.

— Da' cele sălbatice? întrebă învățătoarea. Mi se pare c-au împușcat aseară vreo două alde Gîtlan. Un moment numa' — se scuză iar gazda cea activă — să văd ce au de gînd fetele cu puiul. Să-l facem cu smîntînă, că la cuptor am pus doi mai dinainte...

Ionel avea o mutră jalnică. Se uita la Victor cu ochii unui om căruia i s-a diagnosticat o boală fără remediu. Și vorbele-i erau blazate:

— Pesemne că sînt înzestrat cu talentul de a naște peste tot cele mai profunde sentimente materne. Mama mă ucide cu grija și cu dragostea ei, și, după cum vezi, asasinatul continuă prin telepatie.

Gazda se înapoie fericită în casă. Își lăsase șorțul în bucătărie și încălțase în locul papucilor de curte niște sandale.

— Așa... Acum pot să mai răsuflex și eu... Au crescut și copiii, mai fac treburile noastre. Maricica, pesemne c-a auzit cînd vorbeam, că a și adus rața de la Gîtlan. Zicea că vrea s-o prepare ea... Dacă vrea... Așa...

Ionel se ruga în gînd cu toată ființa: "Iată de ce trebuie să inventăm un Dumnezeu sau un diavol. Ca să facă rața scrum, puii cenușă și scrumbiile tăciune".

— Așa... De pildă școala noastră, își regăsi, cu precizie, vorbele învățătoarea. Cu cîtiva ani în urmă, e drept cam mulțiori, că-s mai bine de zece ani și noi de la zece încolo le dăm atenție, aici în școala noastră învățau laolaltă, în aceleași clase, bunicii, tații și copiii. Asta nu spune dintr-o dată totul? Ce era în trecut și ce este azi... Să nu ne luăm după hrană, că, de, se zice că țara noastră-i bogată. Dar faptul acesta: bunici, părinți și copii în aceeași școală oare nu zice foarte mult?

— Bunici?! se prefăcu Ionel mirat. Aveți bunici în sat?

— Avem și străbunici, nu numai bunici. Ba a fost și unul dintre ei la școală. Și-a-nvățat carte la... aproape optzeci de ani. Și minte ascuțită, că ne minunăm noi, învățătorii. Iar lumea zice c-a fost un pescar, la viața lui, la tinerețea lui, un pescar cum nu prea se pomeneau mulți prin deltă.

Ionel și Victor schimbară între ei clipiri vesele. Dăduseră totuși repede peste Ciornega, peste pescarul care scăpase de la naufragiu și care — cine știe? — fusese poate chiar cîrmaciul bărcii.

— Da' să știți că tinerețea pescarilor ține mulți ani. Peștele îi simte pe cei bătrîni,

neputincioși, și trece pe lângă ei. Așa zic pescarii și zic și eu ca ei.

— Străbunicul de care ne-ați amintit mai trăiește? Întrebă cu oarecare teamă Victor.

— Dacă mai trăiește? Poate nu m-ați crede. Merge și astăzi la pescuit. Nu, nu mai trage el năvoadele, nu fiindcă n-ar putea, fiindcă nu-l lasă tovarășii lui. Dar mintea lui, ochii lui — știu eu ce? — dibuie peștele ca nimeni altul. Capcanele pe care le pune el se scot de patru ori pe zi, pline ca niște burdufuri. Mai trage și el câte oleacă de monopol, de... dar nu prea... așa ca să-și mai amintească de tinerețe, cel puțin așa zic fetele... mai ales văduvele...

— El trebuie să știe multe despre trecutul deltei, insinuă Victor.

— Cine? Moș Eftimie? El să nu știe? Păi cunoaște toată delta ca palma lui. Știe niște istorii, că ți se ridică părul din cap. O să vedeți singuri, adică o să-l auziți.

— E în sat? Nu cumva a plecat la pescuit? Întrebă Ionel cu oarecare teamă de astă dată.

— Astăzi nu știu de ce n-a plecat. L-am văzut dimineață pe la sfat. Pesemne cu treburi. Vă duc eu la el... Numa' să luăm masa...

Iarăși îl cuprinse jalea pe Ionel. Orice bucurie trebuia neapărat să-i aducă o suferință.

Tocmai când gîndea așa, o văzu pe Maricica intrînd speriată pe ușă.

— Ce? Gata? Ați terminat? Bravo!

— Nu, mamă! tremură Maricica. Rața... S-a arș!

Gazda și Ionel săriră deodată de pe scaune. Învățătoarea ca să se crucească, Ionel ca s-o îmbrățișeze pe Maricica. Și fata nu era chiar așa de mică pe cît o arăta numele.

4

În ciuda hazului anticipat, milițianul fusese într-adevăr salvarea cireșarilor. Acest lucru datorîndu-se într-o anumită măsură și lui Tic. Poate că milițianul venise cu alte intenții spre cei doi tineri, cine știe ce-i spusese băietandru cu părul de grîu? Tic se duse însă în întâmpinarea lui și începu să i se jeluiască, bineînțeles, în stilul său:

— Am mai văzut noi fete în lume, dar mai drăcoase ca acestea din satul dumneavoastră nu cred că există pe tot pămîntul. Ne-au numărat și firele de păr din cap ca să ne poată preciza chelia. Dar și fără să le numere tot cheli și gheboși ne-ar fi decretat.

Milițianul nu-și pierduse încă nimic din gravitatea inițială.

— Mi se pare că unul dintre noi a uitat să spună "bună ziua", zise el.

— Am uitat și cum mă cheamă, dacă n-or fi știind ele numele, prenumele și toate poreclele. Nu v-au spus ele puțină bună ziua și în numele nostru? Că nu prea ne lasă timp să vorbim.

— Hm, hm! își continuă milițianul jocul. Și cam ce căutați prin satul nostru?

— În clipa asta nu mai vrem nimic. Dacă-ați putea să ne scăpați de aici... Nu găsiți vreun mijloc legal să ne închideți și să ne transportați undeva? Într-un fel am cam tulburat liniștea satului... Cred că pe la prînz în multe case vor izbucni certuri.

— Asta cum vine? Întrebă milițianul, fluturîndu-și mîinile. O glumă sau ceva care merge spre mijloc legal?

— Mă gîndeam la oalele care-au dat în foc și la fripturile care s-au arș. Or mai fi scăpat și niște porci prin grădină și vreun dihor la păsări...

— Ia uite-l, dom'le! Dar știi că ești isteț!

— Am fost... Pînă-n satul dumneavoastră. Aici, după ce m-au lăsat fetele în costum de baie și mi-au mutat nasul după ureche, gata! s-a dus istețimea mea.

— Și tovarășul dumitale? Întrebă milițianul. El tot așa? (În loc de cuvinte, omul ordinii publice flutură din nou mîinile.)

— Mai rău, răspunse Tic. El e mai sensibil decît mine. Ursule! Vino aici! Am aranjat să ne închidă pentru previziuni meteorologice greșite... Știți ce se ruga să vină ploaia?

Ursu făcu o impresie deosebită milițianului. Îmbrăcat în maiou, i se putea vedea cu ușurință musculatura.

— Dumneata ești sportiv? îl întrebă milițianul care, precum se va vedea, era mare amator de sport.

— Polisportiv! răspunse Tic în locul lui. În orice disciplină încearcă, e campion. Junior, pentru că nu-i permite vîrsta. Box, gimnastică, înot, lupte. La lupte a cîștigat anul acesta titlul.

Milițianul se dădu cu un pas înapoi pentru a-l privi mai atent pe Ursu:

— Ce vorbești, dom'le? Dumneata l-ai învins pe Năstase, prin tuș, în repriza întîii?

Ursu rămase atît de mirat, că nici nu reuși să miște din cap în semn de aprobare.

— Dumneata ești Teodoru Teodor? Păi de ce nu zici așa, dom'le? Ia! Vezi-ți de treburi, mă caricatură!

Băietandru cu spice de grîu în cap se făcu repede nevăzut.

— Dar de unde știți dumneavoastră că l-am învins pe Năstase? Întrebă în sfârșit Ursu.

— Păi cum să nu știu!? Năstase e doar din Tulcea, e, cum să spun, eroul nostru. Pe-aici prin regiune nu-și are pereche. Păi cum să nu ne întrebăm atunci cine l-a nvîrțit și l-a pus jos în două minute? Că-n "Sportul" nu dădea decît rezultatul. Nici măcar două cuvinte despre luptă... Ursu făcu un gest de retragere cu mîna.

— Va să zică dumneata ești... Ce tot vă hliziți așa? strigă milițianul către un grup de fete. Dumnealui e cel care l-a bătut pe Năstase la București. L-a așezat pe pămînt ca pe-un plod.

Ursu se înroși și mai tare. Și pielea de pe trup și-o simțea fierbinte.

— Am avut și eu norocul să dau mîna cu un campion, spuse milițianul. Da' meriți. Eu însă te-aș ruga ceva... Așa, fiindcă tot ne-am întîlnit. O rugăminte personală. Dar mai bine ți-o spun la despărțire.

Milițianului îi era jenă să-l mai întrebe pe Ursu ce treburi îl adusesese în sat, ar fi dorit din tot sufletul să-i fie de folos, mai ales că se gîndea la rugăminte pe care urma să i-o facă. În loc de altceva, se mulțumi să-i poftască pe cei doi tineri la masă. Înainte de a lansa invitația, auzi un zumzăit de vorbe femeiești în preajma lor. Parcă se pregătea ceva. Cei doi pășiți se apropiară, instinctiv, și mai mult de milițian.

— Ce vi s-a mai năzărit? se adresă acesta unui grup de fete care șușoteau mai aproape.

— Iacă, răspunse o drăcoaică mlădioasă, au început fetele să se certe între ele, dar eu nu mă bag. Catrina, Ileana, Maria, Zîna, Simina, ba și cele trei ale lui Dudău. Nu știu dacă n-o să fie nevoie să intervii dumneata pînă la urmă. Nu le-auzi cum se sfădesc?

— Da' ce mai vor? Nu le-a ajuns cît au batjocorit oameni străini? Mai mare rușinea!

— Păi cică ar vrea să-i invite pe dumnealor la masă. Eu știu că-i mai ales vorba de dumnealui... care l-a făcut zob pe Năstase... Și se bat între ele, care să-l cheme. Chiar dacă pleacă pînă-n seară...

— Dumnealor sînt invitați la mine la masă, răspunse milițianul. Tot timpul cît or să stea aici. Prin urmare...

Fetele își adunară atîtea văpăi și atîtea suliți și atîtea săgeți în priviri cînd auziră răspunsul, că Tic nu invidia deloc soarta milițianului. Una dintre ele avu chiar curajul să spună, e adevărat, ca o constatare oarecare:

— Dumnealor pleacă... dumneata rămîi... Rămînem și noi. Iar timpul nu fuge pe gîrlă.

— Acum, acum v-ați trezit? se burzului milițianul. Ce-ați făcut mai înainte?

— Păi de un' să știm noi că dumnealui l-a cotonogit pe Năstase? Da'n calte i-a hăcuit bine oasele? Că Năstase ăsta a sfărîmat pînă-acum cinci flăcăi din satul nostru, la aia... cum îi spune, Mario?... finala, concursul ăla mare... Să știi, Leano, că de-aceea de vreo juma' de an n-a mai zdrelit pe nimeni.

— Și dacă te mai înfrunți o dată cu el, spuse o altă fată, bușește-l bine la pămînt, ca să se sature pentru vecie. Așa să-i faci!

În drum spre casa milițianului, Tic reuși să-i strecoare acestuia întrebarea care-l chinuia de atîta vreme. Profită de o pauză din discuția celor doi:

— Mai trăiește pescarul acela bătrîn, mi se pare că-i spune... Rapaliuc?

— Moș Eftime? se miră milițianul. Cînd l-am văzut eu? Nu de mult. Să fi trecut vreo două luni de zile. Poate chiar mai puțin. Da! Vreo lună juma'... La pescuit mergea. Oamenii zic că se ține tare bine. Și nu-ș' cine mai zicea c-a mai învățat și carte. La etatea lui!

Tic nu prea înțelegea atitudinea milițianului față de Rapaliuc. De ce nu-l văzuse de atîta timp? Și de ce vorbea despre el ca despre un om pe care nu-l cunoștea bine?

— Locuiește aproape de maternitate? Întrebă el așa într-o doară, pentru că văzuse la poarta unei case un bătrîn cu părul alb, tăifăsuind cu niște babe.

— Cine? Moș Eftime? Păi ce să caute aici? El stă, mi se pare, prin Sfîntul Gheorghe, sau prin Dunărei. Pe aici n-a fost, ehei, de cînd...

Cireșarii erau profund întristați auzind răspunsul. Pierduseră atîta timp pentru a afla că mai au încă timp de pierdut. Cînd ajunse acasă, milițianul găsi o chemare urgentă (f.f.) pentru o comună din apropiere. Înainte de a se despărți de Ursu, îi șopti la ureche parcă pentru a nu-l auzi Tic:

— Te rog eu ceva... Înscrie-te la Dinamo!

Cireșarii porniră spre debarcader. Erau amîndoi lihniți de foame. Dar trebuiau să rabde și mai ales trebuiau să plece în căutarea lui Rapaliuc. Tic oftă îndelung cînd puse piciorul pe podețul de lemn:

— Cînd mă gîndesc, Ursule, ce bucate grozave ne-ar fi pregătit fetele...

La Dunărei, în casa învățătoarei, Victor și Ionel suportau și ei niște chinuri cumplite. Se războiau cu o masă atît de îmbelșugată, cum rareori le fusese dat să vadă. Supa de pui era atît de bună, încît goliă spre nenorocul lor farfuriile. Gazda, foarte atentă, atîta așteptase. Le umplu din nou la repezeală farfuriile, în timp ce-i spunea Maricicăi să pună la cuptor a doua tavă cu prăjituri. Veniră la rînd scrumbiile, care erau așa de moi, de parcă li se topea unt în gură. Fericită, gazda, o sculă iarăși pe Maricica de la masă, pentru a pune la foc o oală pentru compot.

— Nici nu terminăm masa și gata e compotul, își asigură ea oaspeții. Poamele-s coapte, culese adineauri de Sandu.

Puiul cu smîntînă devenea o problemă aproape irezolvabilă, iar puii fripți, un baraj cu neputință de trecut. Maricica mai aduse și o cratiță cu pilaf, opera ei, ca să-și răscumpere rața arsă.

— Ați văzut? o laudă maică-sa. Ați văzut ce surpriză? Nici mie nu mi-a spus. Bravo! Dar de ce vă uitați așa? Te pomenești că n-a fost proaspătă smîntînă. Și doar azi-dimineață am scos-o din oale.

Maricica, foarte activă și cu niște priviri care nu mai aveau altă țintă în lume decît pe Ionel, aduse repede și tăvile cu prăjituri.

— E-n clocot și compotul, îi șopti maică-și, uitîndu-se printre genele lungi la cel care-o îmbrățișase.

"Doamne! gîndea Ionel. Dacă măcar ar răsturna cratița cu friptură! M-aș preface că vreau s-o ajut și-aș lovi cu cotul tăvile cu prăjituri."

Din păcate, Maricica nu reuși o astfel de ispravă, pentru care Ionel îi promisese în gînd o scrisoare de trei pagini și jumătate, trimisă într-un plic parfumat, cu căptușeală indigo.

— Salata! se înspăimîntă învățătoarea. Ați uitat s-aduceți salata.

În cîteva secunde apăru pe masă un castron uriaș, umplut cu toate legumele și zarzavaturile de pe pămînt.

"Măcar să nu fi mîncat dulceața! se căina Ionel în gînd. Poate c-aș fi trecut de primul pui. Ce mă fac însă acum cu pulpele astea gigantice care, sigur, mi se pregătesc mie."

Cu speranța disperatului, Ionel rosti cu voce tare:

— Știți... Numai carnea de curcan și de gîscă... Nu m-am obișnuit cu ea...

— Nici noi, îl liniști învățătoarea. Nici nu ținem în curte. Creștem numai găini și rațe. Și numai rasă bună. Gustați și o să vedeți.

Victor era în aceeași situație. Mai stoic însă, înfrunta chinurile fără să crîcnească. Nici gîndurile nu și le aduna. Dar cînd văzu hălciile de carne friptă punîndu-i-se în față, începu să scorească și el fel și fel de posibilități de scăpare. Deodată se ivi o ocazie grandioasă. Cineva bătu la poartă. Ca puii după cloșcă, o dată cu mama porni într-acolo și ceata de copii. Numai Maricica, rămase alături de ținta privirilor sale. Și era atît de absorbită de preocuparea ei sfîntă de a-l privi pe Ionel, încît nu observă mișcările, mai ales că erau foarte calme, ale celui alt comesean, care prefăcîndu-se că s-ar mai servi din oale și cratițe, ascundea în pilaf și în cartofi, cît se poate mai la fund, pulpele, pieptul, aripioarele, tot ce i se dăruise în farfurie.

Ionel se uita ca un arhanghel în ochii Maricicăi, dar o blestema în gînd cu toată puterea ființei lui. Născocea adevărate camere de tortură pentru trupul ei plăpînd, abia înflorit.

— Nu vrei să ne aduci puțină apă? răsună vocea lui Victor. Instinctele de gazdă și de gospodină biruiră în Maricica.

Sări ca împinsă de un resort, fără să încerce să dezlege enigma cîinii cu apă, plină ochi, din care nimeni nu turnase un strop. Rațele care sosiseră în jurul mesei de vară, măcînind și plimbîndu-și ciocurile în balta din apropiere, puteau da răspunsul. Ionel profită de moment și-n cîteva secunde fața îi fu inundată de un val de fericire care-o făcu pe Maricica să scape cana din mînă. Ingratul n-o mai îmbrățișă de astă dată, dar o ajută să strîngă hîrburile și să le arunce peste gard. Ea avusese însă grijă să-și atingă, absolut din întîmplare, căpșorul nevinovat de părul lui Ionel. Și de fiecare dată închise ochii cu gîndul că, procedînd astfel, nimeni nu-i va vedea flăcărilor care-i biciuiau obraji.

Gazda se întoarse de la poartă cu prichindeii după ea. Avusese grijă să treacă mai întîi pe la bucătărie, pentru a aduce prăjiturile.

Musafirii reușiră să termine cu bine masa. Se fereau însă de laude prea mari de teamă să nu descopere gazda vreun nou desert în ultima clipă. Incidentul cu cana spartă trecuse neobservat, ca, de altfel, și purtarea neobișnuită a Maricicăi. Și Victor și Ionel căutau un pretext cu care să ducă vorba spre moș Eftime. Făcîndu-și pînă la capăt datoria de gazdă, învățătoarea îi scuti de eforturi.

— Chiar i-am spus lui Rădău, cel care m-a căutat adineauri, să-l întrebe pe moș Eftime, dacă-i bucuros de oaspeți. Asta fiindcă așa-i obiceiul pe la noi. Altminteri oamenii sînt foarte

primitori. Numa' să nu te pună dracul să le refuzi ospitalitatea. Atunci, gata! Sînt în stare să trimită cîinii după tine... Cam așa-i obiceiul pe la noi, de... Dacă nu vă e greu, putem pleca spre moș Eftime.

Pe Ionel îl săgeta un gînd înspăimîntător și nu știa cum să se descotorosească de el.

Foarte pe ocolite încercă să tragă de limbă gazda:

— Unii bătrîni au tabieturi. Oare nu-l deranjăm pe moș Eftime? Poate că s-o fi culcat, sau...

— Aș! Încercă să-l liniștească învățătoarea. Moș Eftime își are rosturile lui. Mai doarme el cîteodată, dar numai după-masă.

Spaima lua proporții în sufletul lui Ionel.

— Doarme numai după-masă? Întrebă el cu noduri în gît. Adică...

— Adică, îl ajută învățătoarea aruncîndu-i o privire cam ciudată, după ce mănîncă.

Asta era! Tinerii abia trecuseră de poarta iadului. Ionel își imaginează o masă încărcată cu munți de pui și cu bazine de pește, cu coveți de salate și cu cuptoare de prăjituri. Și exact la mijlocul ei rîdeau cu gura pînă la urechi trei "O"-uri uriașe de pe eticheta unei sticle cu monopol. Victor, fără să hiperbolizeze ca Ionel, simți imediat o amețeală în cap, care-i dădu și ideea salvatoare:

— Prietenul meu v-a întrebat din jenă dacă moș Eftime doarme după-masă. Știți... și el, uneori, e adevărat, foarte, foarte rar are acest obicei. Vara mai ales, spre sfîrșitul vacanței.

— Maricica! strigă învățătoarea în loc de orice alt răspuns. Pregătește paturile în odaia mare... Și cu moș Eftime aranjez eu. O să-i pară rău că n-a avut musafiri la masă... dar, de, nu dau peste om bucuriile chiar în fiecare zi...

Ionel găsi sub perna patului care i se pregătise pentru somnul de după-amiază o crenguță cu frunzulițe mici și rotunde ca bănuții și cu o aromă care-l trimise imediat într-o lume de vis. Și Victor adormi repede, un somn scurt, dar foarte adînc.

Se treziră amîndoi odată. Dormiseră cam un ceas. Se grăbiră să iasă în ogradă. Acolo îi aștepta gazda cu chipul numai lumină.

— Ca doi îngerași ați dormit. Puteam eu să vă scol? A trecut pe-aici moș Eftime, dar cam grăbit. Zicea că-l cheamă niște pescari la o capcană care nu prea merge. Da' ce-i cu dumneavoastră?

Victor înghiți în sec, Ionel la fel. Regretau cumplit lipsa lor de curaj. În acea clipă ar fi fost în stare să înfulece, în furia lor, toți puii din ogradă, fierți, fripți, chiar vii.

— Și nu știți cînd se întoarce moș Ciornega? Întrebă Victor într-o doară.

— Ciornega? Care Ciornega? Aaaa! Vă referiți la bătrînul, la... moș Albu? Așa îi spunem noi, că are un păr ca spuma laptelui. Da' ce, el v-a adus încoace de întrebați cînd se întoarce? Eu credeam că veniți de la Tulcea, nu de la Văluarele...

Era un ton cam amar în spusele învățătoarei. Dar gustul cel mai amar din lume era în gura cireșarilor. Pricepeau ei ceva, dar nu le venea să creadă. Cu riscul de a accentua uimirea învățătoarei, Victor se hotărî totuși să întrebe:

— Do... Moș Albu stă în Văluarele? Noi credeam... Vorbesc de moș Ciornega, nu de...

— Ciornega, bătrînul, moș Albu, spuse gazda într-adevăr uimită. Păi cine nu-l cunoaște în deltă?! Despre el se spun niște lucruri... Și moș Eftime, cîtu-i el de mîndru, cînd se aduce vorba despre Ciornega, vorbește cu un respect... Poate c-o fi mai bătrîn. La vîrstă, nu știu... dar la port, la umblet, e cam dus...

Nu mai rămăsese nici o îndoială, nu mai era posibilă nici o confuzie. Ciornega locuia deci la Văluarele. Nu era totuna cu moș Eftime, așa cum își închipuiseră cei doi cireșari. Se uitau unul la altul cu ochii blegi. Tot ce mîncaseră le venea parcă în gît. Invocară la repezeală cîteva pretexte despre necesitatea de a fi la o anumită oră la Tulcea. Pretexte cusute vădit cu ață albă, ceea ce spori uimirea învățătoarei. Se prefăcură că-și aduc aminte de o adunare pe care trebuia s-o prezideze Victor. Deveniră brusc nerăbdători.

— De... Eu nu pot să vă țin... Da' lui moș Eftime ce să-i spun? Poate că s-a pregătit omul pentru deseară...

— Spuneți-i că venim, venim sigur altădată, crezu Ionel că minte.

— O să-i spun... da... Da' eu v-aș întreba ceva. Cu ce-o să plecați la Tulcea?

Nerăbdarea cireșarilor era atît de mare, că răspunseră fără să se gîndească.

— Cu orice... Dacă va fi nevoie, vom pleca înot... Trebuie s-ajungem neapărat pînă deseară acolo...

Maricica se îngălbeni cînd auzi răspunsul, și-l petrecu pe Ionel cu o privire jalnică pînă la poartă și de la poartă pînă la capătul satului. Acolo se întîlniră cireșarii cu doi tineri cam de seama lor care-i întrebară unde se află casa învățătoarei. Victor le explică și-i întrebă la rîndul lui cu ce au venit la Dunărei.

— Cu o șalupă, răspunse unul dintre ei, cel mai înalt, și adăugă apoi cu un aer de

superioritate: O șalupă specială.

— Și, nu știți, a plecat?

— Dacă era specială pentru noi... Sigur că a plecat. Dar nu spre Tulcea, spre Sfântul Gheorghe.

Era un răsuflet de ușurare pentru starea atât de amărită a cireșarilor. Ca o mulțumire, Victor le spuse celor doi câteva cuvinte despre ospitalitatea învățătoarei și-i sfătui să treacă pe la un pescar bătrîn ca să afle o sumedenie de povestiri.

— Se numește moș Eftime, preciza Victor. De altminteri o să vă spună doamna învățătoare. Asemenea gazdă nu prea am văzut pînă acum.

— Ne pare bine, răspunse de astă dată cel mai scund. Trebuia să sosim în sat mai devreme, dar am întîrziat pînă s-a pregătit șalupa.

Cireșarii nu scoaseră nici o vorbă pînă la debarcader. Erau uluiți de evenimentele prin care trecuseră într-un timp atât de scurt. Lîngă podeț nu se afla însă nici o ambarcațiune. Ce ne facem? întrebă Victor. Tare aș fi vrut să-i mai găsim pe Ursu și pe Tic la Văturele. Oare or fi dat peste Ciornega?

CAPITOLUL IX

1

Pe un debarcader asemănător, dar la o distanță bunicică în susul apei, cam în aceeași situație deznădăjduită, poate amplificată prin asaltul neconținut și ascuțit al foamei, se aflau "învingătorii" glorioși de la Văturele. Speranța ivită sub forma unui băiețandru cu părul ca spicul grîului, care stătea tolănit la soare într-o barcă, durase doar câteva clipe. Înainte ca Tic sau Ursu să-i facă propunerea amabilă și avantajoasă de a-i duce spre Dunăre, băiețandru puse mîna pe lopeți și, după câteva mișcări iscusite, dispăru pe o gîrlită acoperită de sălcii.

— Mi se pare, Ticușorule, că ne-am împotmolit la mal, fără să intrăm măcar în apă. De ce-o fi fugit bezmeticul ăla? Mă flăcăule, strigă Ursu cu o putere în voce, care făcu să se agite Dunărea pe o bună distanță. Stai să-ți spunem ceva.

Cel strigat, care se ivise pentru o clipă într-un ochi al gîrlei, hăt departe, lovi cu și mai mare îndîrjire apa cu lopețile, de parcă se luase în urma lui o întreagă escadră de torpiloare.

— Gata! S-a dus! constată Tic cu glas amar. Ce ne facem? Oare pe mal n-o fi vreo potecă?

Poteci erau pe mal, dar cum sînt toate potecile în deltă. Gîrle, gîrlițe, gîrlișoare, împreunate într-un labirint atât de încîlcit, că o întreagă ceată de Tezei ajutați de nu știu cîte Ariadne n-ar fi fost în stare, odată intrați înăuntru, să iasă la capăt.

— Ar fi o posibilitate, sugeră cam cu teamă Ursu, dar mi se pare prea primejdioasă.

— Și cu hainele ce facem? întrebă Tic, imediat ce dibui ideea prietenului său.

— Hainele? Nici o problemă, Ticușorule. Le-aș ține în mînă și aș înota pe spate. Nu vezi cum curge apa? Nu trebuie decît să plutești, să te menții la suprafață, că te duce ea singură.

Tic era dezbrăcat cînd Ursu își termină vorbele. Își făcu din haine un pachet mic pe care îl legă strîns cu o bucată de sfoară. Îi întinse apoi lui Ursu un ghem de sfoară de care nu se despărțea niciodată.

— Fă și tu un pachet ca să-ți vină mai ușor. Și ce dacă o să intrăm în sat cu hainele șifonate? De fete nu-mi mai este frică. Fug înainte și strig de la capătul satului: "Omul care l-a boșorogit pe Năstase!" Deși îmi închipui că ar fi inutil. Crezi tu că în clipa asta nu s-a răspîndit zvonul de la Chilia la Sfîntul Gheorghe și înapoi? Crezi tu că semnalmente noastre nu circulă acum pe toate gurile? Bine că ai căzut cu el în finală! Dar de ce te codești?

Lui Ursu îi părea rău de propunerea făcută. Încă de pe șalupă observase că brațul are din loc în loc ochiuri și vîrtejuri periculoase. Nu se gîndea la el. Îi era teamă de Tic. Pentru a scăpa de vîrtejuri, nu ajunge să înoți bine. Trebuie în același timp să opui o mare rezistență la "trasul" apei și mai ales să ai experiența ieșirilor la suprafață, din burghiele care te împingeau.

— Nu glumesc, Ticușorule, spuse el. E foarte periculos. Și cu barca, darămite fără. Sînt vîrtejuri.

— Vîrtejuri? rîse Tic disprețuitor. Sînt cel mai mare amator de vîrtejuri. Nici eu nu glumesc, Ursule. Știi ce mi-ar plăcea să mă bag în ele?

— Nu-i același lucru, Tic. Rîurile și pîrîurile "noastre" nu-s Dunărea. Puterea vîrtejurilor pe aici e de zece, douăzeci de ori mai mare.

— Atunci să le evităm, spuse foarte serios Tic. Îți dau cuvîntul meu că nu mă bag în ele. Dar tu?... Tu o să te poți descurca?

Ursu făcu un asemenea gest cu mîna, că Tic nu mai insistă. Se dezbracă și el, își făcu din

haine un pachet, legă apoi strâns ambele pachete și, când termină operațiunea, și le atârna la gît.

Chiar n-o să le uzi, Ursule? Ei și ce dac-o să le uzi? se răzgîndi Tic. O să primim și mai multe invitații.

— Nu-ți fie teamă, îl asigură Ursu. Nici un strop de apă n-o să ude pachetul... Gata? Fii atent, Ticușorule. Eu voi înota cu cîțiva metri înaintea ta, pentru a te avertiza. Ți-ai dat cuvîntul...

Ursu intră prudent în apă, ținînd mîna stingă cu pachetul în aer. Când își potrivește bine trupul în apă, pe spate, îi făcu semn lui Tic să-l urmeze:

— Hai!... Așa cum ne-am înțeles. Dacă mă vezi pe mine că dispar în apă și țin pachetul deasupra, mă ocolești.

Cei doi tineri porniră la vale, duși repede de curentul apei. Tic se amuza ca un broscoi. Înota pe spate, pe burtă, pe o coastă. Cîteva mișcări ale mîinilor și picioarelor, și apa-l ducea cu o viteză uimitoare. Se ferea însă să-l depășească pe Ursu. Pentru acesta înotul era mult mai greu. Pachetul acela mic de haine îi încurca fiecare mișcare. Nu-și închipuia că-i va da atîta de furcă. Dacă ar fi avut o greutate mai mare de dus, un butuc, un om ori altceva, i s-ar fi părut o jucărie. Pachetul însă îi incomoda mișcările. Trebuia să-l țină mereu sus ca să nu-l atingă apa și brațul îi anchiloza în nemiscare. Dar nu era numai asta. Trebuia să-și găsească și o anumită poziție, pe o coastă, cu capul întors și la o înălțime oarecare de suprafața apei, pentru a vedea calea și a descoperi din timp ochiurile și vîrtejurile. Observase cîteva bulboane destul de mari, pe care le ocolise însă cu artă, trăgîndu-l și pe Tic după el. Înainta repede, dar nemiscarea brațului și a gîtului, menținerea poziției în apă îi produceau înțepături în tot corpul. În plus, îi era teamă cumplită să nu-l prindă cumva vreun cîrcel. Se gîndea mai cu seamă la Tic. Mergeau la o distanță destul de mare de mal, evitau apropierea de mal, pentru că prin acele părți erau bulboanele cele mai primejdioase. Își opri mișcările de dinainte și se lăsă purtat numai de curentul apei. Apoi îi făcu semn lui Tic să se apropie.

— Ticușorule! spuse el. Ai cumva vreun ac, vreun bold în haină?

— Am, sigur că am. Chiar sub reverul cămășii am o agrafă. Dar pentru ce-ți trebuie?

— Îmi trebuie, fiindcă îmi trebuie. Ai putea tu să o scoți cu o mînă dacă eu țin pachetul?

Ursu începu să calce apa, oferindu-i lui Tic pachetul cu haine. Acesta operă cu multă grabă și atenție pentru a nu-l obosi prea mult pe Ursu. Cotrobăi cu degetele printre haine și reuși, cu prețul cîtorva înțepături adînci, să scoată agrafa. Ursu deschise gura, adică își desfăcu numai buzele, dîndu-i a înțelege lui Tic unde trebuie să-i pună agrafa. Tic se supuse tot fără vorbe. Îi strecură agrafa între buze și dinți.

— Ce te-a apucat să-ți coși buzele? rîse Tic. Nici altminteri nu ești vorbăreț din fire... Stai! Nu răspunde că s-ar putea să înghiți agrafa... Și alta, zău, că nu mai am.

Tinerii își continuă călătoria pe apă, evitînd tot mai greu vîrtejurile din ce în ce mai dese pe care Ursu le simțea adînci și îndîrjite. După o întîlnire neașteptată cu un vîrtej care-l întorsese de cîteva ori, Ursu îi propuse lui Tic să iasă la mal. Erau însă într-o zonă de bulboane. Când depășiră zona, apa se liniști ca prin farmec. Brațul i se vedea pînă în depărtare, neted, drept, fără nici un cot. Ursu, care înfipse agrafa în pachetul cu haine, își refăcu curajul.

— Puțintel mai putem merge. Dar dacă încep iar învolburările, ieșim, Ticușorule. N-are nici un rost să riscăm. Poate întîlnim undeva o barcă.

— Pînă acum de ce n-am întîlnit? îi răspunse Tic prompt. Se cunoaște că nu mergem pe un braț navigabil... Iar, Ursule, iar!...

Tic aproape țipase, iar Ursu, de spaimă, era să scape pachetul din mînă.

— Cîrcel? întrebă el grăbit. Ține-te la suprafață numai o secundă.

— Nu! rîse Tic. Nu. Iar mi-am dat seama că sîntem niște imbecili. Și iar din cauza bărcii. Să știi că tot ghinionul nostru vine de la mîrșăvia aceea de barcă. Spune, Ursule! De ce-am lăsat-o noi să se prăjească la soare pe plajă?

Ursu rîdea cam mînzește. Îi înțepenise gîtul, îi înțepenise mîna stîngă și simțea în plus niște zvîrcoliri mici, dar profunde la șoldul drept.

— Hai spre mal, Ticușorule. În diagonală, spre salcia aia pletoasă, aia cu două trunchiuri.

Porniră amîndoi, duși de curent, ajutîndu-se de mișcările corpului numai pentru a-și menține direcția. Când ajunseră la vreo treizeci de metri de mal, Ursu își simți șoldul tras de un clește de fier. Cîrcelul. Dar, tot în aceeași clipă, zări o pată rotundă care părea că se menține pe suprafața apei prin forța centrifugă. Spre centrul ei se căsca o pîlnie uriașă. Tic, senin, se lăsa dus de curent spre pata întunecoasă.

Victor și Ionel stăteau de aproape o oră pe podețul îngust de lemn. Brațul Sfântul Gheorghe nu era însă o șosea națională și nici măcar principalul braț navigabil al Dunării, pentru ca tinerii să-și facă "iluzia" unui "autostop" rapid. Se resemnaseră și stăteau acolo mai mult din inerție. Dacă Victor n-ar fi zărit, cam după jumătate de oră de așteptare un anumit obiect, într-un anumit loc, poate că s-ar fi înapoiat în sat, sau și-ar fi găsit ceva de lucru. Obiectul pe care-l zărise Victor era o lotcă pescărească destul de încăpătoare, iar locul unde-l zărise era o adunătură de păruș, cam la vreo cincizeci de metri de debarcader. Din clipa în care obiectul fusese identificat, începuse un nou chin pentru cireșari. Un sfert de oră se scursese mai ușor. El le dăduse însă o indicație foarte precisă. Cum nu-și luaseră ochii de la barcă nici o secundă, ajunseseră la concluzia că stăpînul ei nu se află prin apropiere. Un alt sfert de ceas avusese darul să nască în mințile lor ideea că poate barca e uitată acolo de cine știe cîtă vreme. Reflecțiile care gravitau în jurul acestui gînd începură să capete glas vorbit.

— Cam ciudat, spuse Ionel. A trecut atîta vreme și nici o umbră omenească în preajma bărcii. Ce zicii?

— Destul de ciudat, răspunse Victor, sau dimpotrivă, foarte clar. Să analizăm. Barca, evident, e ascunsă. Pentru că nu se zărește decît dintr-un anumit unghi și încă un unghi foarte strîmt. Totuși nu e lăsată acolo pentru un timp scurt. Ar fi venit stăpînul. Deci pentru mai multă vreme. Atunci ce caută lopețile în barcă... Le-ai văzut și tu, nu?... Un asemenea obiect nu se lasă, *pentru mai multă vreme*, dacă nu e făcut indisponibil. Fără lopeți... gata!... Ne-am fi gîndit noi la el dacă nu i-am fi văzut lopețile? Putem noi oare trage concluzia că obiectul e părăsit, e uitat, sau în orice caz nu are un stăpîn grijuliu? Să zicem că părăsit, uitat e cam mult. În orice caz nu are un stăpîn grijuliu.

Și Ionel căuta cu înfrigurare argumente care să întărească într-un fel concluzia lui Victor. Nu slăbea nici o clipă barca din ochi și i se făcea gura apă.

— Să ne gîndim că plouă, spuse Ionel. Nu că s-ar deteriora obiectul, pentru că e obișnuit cu apa. Dar lăsat mai multă vreme acolo, înfruntînd cîteva ploi, s-ar putea umple cu apă și scufunda... E cam tras de păr, nu, Victor?... Dar și eu cred că stăpînul ar trebui "educat". La urma urmei nu e o barcă atît de pretențioasă... Cîteva scînduri, cîteva cuie, cîteva kilograme de catran...

Obiectul, devenit printr-o întîmplare problema pasionantă a unor minți ascuțite, își vedea însă foarte liniștit de treabă, adică se lăsa bine ținut de funia care-și înfășurase un capăt de un trunchi de salcie. Din cînd în cînd doar sălta ușurel, gîdilat sub burtă de vălurele nebunatic.

Înainte de a lua o hotărîre clară, sau mai bine zis în vederea luării unei asemenea hotărîri, cei doi amici se gîndiră să facă o plimbare pe malul brațului. Imuni la orice tentație lumească, se dăruiau cu trup și suflet naturii. Căutau gîngăanii, plante, arome. Dacă prindeau cine știe ce muscă banală sau dacă rupeau o floare dintre cele mai obișnuite, le ridicau deasupra capului și le priveau îndelung în soare, pentru a demonstra lumii zelul lor de naturaliști. După vreo zece minute de cercetări pasionate și de descoperiri senzaționale, însoțite de expresii care ar fi entuziasmat o Fabre sau un Burback, ajunseră în sfîrșit lîngă barcă. Bineînțeles că se aplecară deasupra unor tufișuri pentru a culege ceva deosebit de rar, deoarece rămaseră cîteva minute pe vine. Cînd se ridicară, cheful de naturaliști le pierise cu totul. Se uitau stupefiați unul la altul. În barcă... dormea cu o pasiune rar întîlnită un om cu o barbă lungă pînă la piept și cu niște degete la picioare de dimensiuni pantagruelice. Era singura ipoteză care nu le venise în minte.

Zgomotul unor crengi rupte și niște fluierături scurte îi transformară din nou pe tinerii noștri în naturaliști entuziaști. Ionel îi arătă triumfător lui Victor o gînganie nemaipomenită, mai mică decît o musculiță, subțire, cu o trompiță în vîrfurile capului și cu niște aripi care ar fi bîzîit ucigător, dacă n-ar fi fost ținută de ele.

— Cred că e un exemplar rar! spuse el cu un aer foarte serios.

— Da' ce-ai găsit acolo? răsună o voce dintre sălcii. Că pe-aici mișună mai ales țînțari, printre alte lighioane. Numa' că le-a cam trecut sezonul. Cu vreo două-trei săptămîni înainte, ehei...

Omul avea deci gust de vorbă. Se arătă și la față. Nu se deosebea prea mult de cel din barcă, numai că nu-i trecea de umeri, după calculele sumare ale lui Victor. Băieții îl salutară destul de respectuos. Pe amîndoi îi impresionau oamenii cu barbă. Noul venit trînti un sac plin la capul celui din barcă. Lovitura zgudui mica ambarcațiune.

— Bre Filip! strigă el. Scoală, bre, că ți-am adus o pernă. Ș-au venit și doi domnișori să te fotografieze pentru gazetă...

Filip se ridică în capul oaselor. Era într-adevăr un uriaș, își frecă ochii cu niște pumni cît mingile la care se antrenează cei care se bat cu pumnii, căscă de vreo două ori, că trosni și barca sub el, iar cînd deschise gura parcă bubuiră mesagerii ploii.

— Ce-i, bă? Ce-i cu perna? Ți s-o fi făcut dor de bunică-ta?... Bă Colțune, bă. Ce scoli omul după trudă?

— Las' că știu eu unde-ai trudit az' noapte, îi răspunse Colțun. Ne-au telefonat ăia din Zgîndăraș să le trimitem niște sare. lute, bre, că-i musai să săreze peștele.

— Păi de ce nu le dau ăi din Vălurele, că-s mai aproape? De ce să mă scol eu?

— Treaba ta! Eu nu te forțez. Numa' să văd ce-i spui deputatei, că ea m-a trimis.

Cînd auzi de deputată, Filip sări în sus. Capul îi ieșea printre ramurile sălciilor, de parcă era înfipt într-o prăjină. Atunci îi zări și pe cei doi cireșari.

— Și 'mneavoastră? întrebă el. Mergeți tot spre Zgîndăraș?

Din schimbul de cuvinte dintre Filip și Colțun, tinerii înțeleseseră că Zgîndărașul trebuie să se afle pe la jumătatea drumului dintre Dunărei și Vălurele. Nici nu li se putea oferi ocazie mai bună. Dacă la Zgîndăraș era telefon, însemna că era așezare omenească și deci posibilitatea de a găsi acolo nu o barcă, ci mai multe. Acceptară cu bucurie invitația uriașului, numai că fură nevoiți să se înghesuie pe un spațiu cam strîmt, cam mic, la unul dintre capetele lotcii. Era însă prea larg, dacă își aduceau aminte de intențiile lor criminale. Deși curentul apei era puternic, pentru Filip, a duce barca împotriva lui era o jucărie. Lopețile mînuite cu putere și măiestrie, purtau barca pe apă ca o săgeată. Barcagiul nu era chiar atît de bătrîn cum presupuseră la început pasagerii lui. Chipul lui era acela al unui om blînd, cam molatic, predispus la calm și liniște. După cîteva schimburi banale de cuvinte cu pasagerii lui ocazionali, prinse dintr-o dată chef de vorbă. Deși mișca mereu din lopeți, respirația îi era cea din timpul somnului.

— Și ziceți că vă duceți la Vălurele... Apoi să vă feriți de fetele de-acolo, că după o noapte numa' ieșiți și cu doi-trei copii care știu să zică tată... Sau aveți alte treburi?

Era o invitație pe care n-o puteau refuza. Ionel îi făcu semn cu cotul lui Victor și răspunse:

— Vrem să stăm de vorbă cu cineva, cu moș Albu...

— Moș Albu Ciornega? se minună uriașul, dîndu-le astfel cireșarilor confirmarea mult dorită. Ehe! Cine-a fost moș Albu la viața lui! Acum, de... Acum o mai ține doar cu vorbele.. că puterile i s-au cam dus, cum se duce apa asta pe Dunăre în mare... E la noi unul, moș Eftime, l-ați văzut pesemne, de o seamă cu moș Albu... Ei, da' nu-ș cum face că se ține. Se ține mai dihai ca mine. E o taină mare aici. Dacă ne-ar spune-o și nouă... Lui moș Albu se pare că nu i-a spus-o... de... s-o fi certat vreodată... că prieteni au fost... și-ncă la toartă...

— Cam ce vîrstă are moș Albu? încercă Victor să aducă din nou discuția spre subiectul care-l interesa.

— Moș Albu? Păi numa' să văd... Așa... Cam optzeci... ba și vreo doi, așa buni, dacă n-or fi chiar trei. Gura-i e bună... și capu-i e bun. Cînd e mai greu cu peștele, trag oamenii la el mai ceva ca la moș Eftime. Numai puterile nu-l mai țin. Nu că n-ar mai țopăi el în ciubote la vreun praznic, da' la tras năvodul și la lopătat în sus cam gîfîie. Încolo ăi mai... Mintea lui, mamă! Dacă-ăș avea-o eu, m-aș face brigadier peste toți brigadierii... Dacă vorbiți cu el, să nu cumva să spuneti pescar, că se face mama focului. Pentru el peștele e vînat, iar pescarul e vînat. El e de pe timpurile acelea cu capcane, cu bărci și năvoade. Și peștele, să știți, că-i mai isteț ca vulpea. Ca să-l prinzi, trebuie să fii mai isteț ca el... Și moș Albu... Eu zic, și ar fi păcat să nu zic, că e ăi mai mare vînat care s-a pomenit în deltă de cînd e ea deltă. Și, dacă e unul care cunoaște năzbîtia asta de deltă, încurcată ca mațele tuturor peștilor din ea, atunci acela e moș Albu Ciornega... Lui, de fapt, i se zice Teodor. Da' de vreo douăzeci de ani, de cînd i s-a albit părul, așa i-a rămas numele. Ehe!... Eu eram un copilandru pe-atunci... Dar cine nu știe povestea lui? Dacă vreți să v-o spun... că, pînă ajungem la Zgîndăraș, numa' bine o termin... Sau cum vă e voia... Cu o poveste timpul trece parcă mai ușor.

Tinerii nu numai că acceptară bucuroși cea de-a doua invitație a barcagiului, dar îi și mulțumiră cu anticipație.

— Apăi, de ce i-a albit părul lui moș Teodor Ciornega... continuă uriașul... Istoria a-nceput așa precum știm noi, prin '42. Au venit trei jandarmi acasă la moș Albu. De... om peste șaizeci de ani, trei jandarmi ajungeau, mai ales că la șalupa care aștepta mai jos mai erau vreo trei. Așa că intră ei în casă și zic ceva cu legea... Moș Albu nu-i el așa un zdrahon, e cam ca toți oamenii, dar vînos tare. Putea să bată cuiul în scîndură cu pumnul. Închipuți-vă și 'mneavoastră... Cînd odată îl pălește pe unul peste ceafă, apoi uite, pe crucea mea! Au căzut doi... l-o fi ciocnit capul celui lalt, cine știe? Al treilea jandarm umple casa de putoare și-ncepe să se roage că n-are nici o vină, că e ordin, mă rog, cred că-i tremura în mațe și mîncarea pe care trebuia s-o-nghită a doua zi. Și, fiindcă era mai mare în grad, îi scapă mai multe lui moș Albu. Că vor să-l pună la zid ăia de la stăpînire. Moș Albu avea el ceva cu stăpînirea, nu degeaba au venit jandarmii. De, ce să facă, a trebuit să fugă. Ei, aici începe povestea... L-au căutat doi ani prin toată delta. Numai militari și tot felul de bărci. Că nu era vorba numai de el. El cică ducea de-ale gurii și altele, hîrtii, nu știu ce, la partizani. Dacă puneau mîna pe el, era

lucru mare, că el știa poteci prin deltă, dintre cele tănuite, numai el le știa. Da' cum să-l prindă?! Numa' c-a venit iarna. S-a ascuns moș Albu la cineva în Jurilovca, ș-a trecut-o. Și iar a-nceput o dată cu primăvara hărțuiala. El avea treburile lui, misiunile lui. Jandarmii să pună mîna pe el... Și mereu, mereu după el, da' tot nu puteau să-l înșface. Știți cît se dădea pe capul lui? Apoi bani mulți, o avere. Ba știți ce-au mai făcut ai mari? Au dat literă scrisă că, dacă se predă, îl iartă. Da' el s-a-nverșunat și mai tare. Să-și închipuie asta despre el, că s-ar preda!... Da' iar a venit iarna... Ei, și iarna aceea n-a mai putut Ciornega să intre în nici un sat, că erau toate amarnic păzite. Ș-a rămas o iarnă întreagă în delta-nghețată, cu ce avea pe el, cu lotcuța lui și c-un amnar. Cum a trăit el așa, unde a trăit? Numa' el știe... Primăvara l-au văzut oamenii pe ici, pe colo. Îi dădeau ori tutun, ori de-ale gurii. Și primul om care l-a văzut atunci i-a spus moș Albu, pentru că i se albise tot părul, i se făcuse ca zăpada iernii pe care-a îndurat-o acolo... Cristelnița mamei lor de dușmani!... Și-așa i-a rămas de-atunci numele de moș Albu. Povestirea lui Filip îi impresiunase profund pe cireșari. Abia așteptau să-l cunoască pe omul care reușise să scape de jandarmi, care înfruntase atîtea drumuri și îndurase atîtea suferinți, fără să dea un pas înapoi din calea pe care apucase.

— Iaca se vede și Zgîndărașul, anunță Filip și arătă cu mîna spre un cot al brațului.

Parcă era o pădure de sălcii acolo, însă în mijlocul ei se zărea ceva care aducea a colibă. Din vârful prăjinii flutura un cearșaf alb.

— Ța-i telegraful lui Zgîndăraș, continuă vîslașul... Prăjina aia. Dacă-i alb, înseamnă că are nevoie de sare. Dacă-i negru, înseamnă că are încărcătură. Dacă nu-i deloc, înseamnă că n-are nici o nevoie. Mai sînt și alte semne, le știu mai bine ăia din sat... Așa-i cum v-am spus cu moș Albu, că aici ni se cam desparte calea... Să nu-i spuneți lui moș Albu că Rapaliuc se ține bățos, că-i cam gelos moșul.

— Rapaliuc! sesiză Victor. Nu l-am văzut pe moș Rapaliuc...

— Adică 'mneavoastră ați fost la noi în sat și n-ați stat de vorbă cu moș Eftime? Asta n-o cred! Păi el și cu moș Albu sînt mîndria deltei... Ați pierdut lucru mare... Bă, Zgîndăraș!

Din colibă nu răspunse însă nimeni. Înainte de a mai striga o dată, Filip se întoarse spre pasagerii lui de ocazie și văzîndu-le mutrele jalnice, își închipui altceva.

— Ei na! Eu nici nu m-am gîndit la plată, spuse el. Mie, să vă spun drept, mi-a făcut mare bucurie să vă am în barcă. Am mai avut și eu cu cine schimba o vorbă... Zgîndăraș însă e cam avar. El are barcă bună și are cinci haidăi prin preajma lui. Da' să vă tocmiți, că altminteri e în stare să vă ia și izmenele... Nu cumva să spuneți că s-a-ntîmplat vreo nenorocire... că vă stoarce... Mai bine să ziceți că faceți o plimbare și vine să vă ia șalupa... Atunci se mai moaie el... Bă Zgîndăraș!

La acest strigăt apăru de după colibă un omuleț chel, cu barba pînă la brîu, sprinten în mișcări și cu niște ochi care-i jucau în cap ca argintul viu. Îi ajungea însă lui Filip pînă la brîu.

— Na, bre, un sac cu sare... Îi spuse uriașul și ți-am adus domnișorii în plimbare... da' vezi c-o să vină șalupa să-i ia... Și cu sarea ai grijă, prea multă, bre, pentru bocceluțele acelea cu pește...

3

Ursu mai apucă să strige "Stai!" cu o voce înfiorătoare, dar știa dinainte că Tic nu va mai putea scăpa de vîrtej. Luciditatea aceea groaznică a clipelor de mare primejdie puse din nou și subit stăpînire pe dînsul. Se săltă din apă cu tot trupul, scoase încă în timpul saltului acul din pachetul cu haine și-l duse în gură; apoi în timpul căderii își roti brațul și zvîrli cu o putere fantastică pachetul cu haine pe mal. Nu se mai uită după el. L-ar fi văzut prăbușindu-se nu pe mal, ci într-o barcă din apropierea malului, din care cineva privea cu ochi holbați scena.

Tic fusese prins în vîrtej atît de brusc și atît de aprig, că nu mai avu timpul să scoată nici un sunet. Văzîndu-l cum dispăre în apă ca un șurub, Ursu își înfipse cu toată puterea acul în șoldul anchilozat și, înainte de a simți durerea, se avîntă în vîrtej. Și se petrecu acolo, pe tăcute, o luptă pe viață și pe moarte între om și natură. Apa, haină, se repezi parcă la el, încercînd să-l înșurubeze și să-l ducă spre fund. Ursu își umpluse pieptul cu aer înainte de a se lăsa furat de apă. Știa că trebuie să se lase înșurubat și dus la fund. Numai astfel îl putea ajunge pe Tic. Drumul spre fund părea că nu se mai termină, în zadar deschise el ochii, mîlul dens îi acoperea vederea. Era parcă învăluit într-o pătură groasă de smoală și apa, înșurubîndu-l, nu voia să-i smulgă numai trupul, voia să sugă și toată vlaga din el. De aceea se lăsa moale, nu opuse nici o împotrivire. Îi trebuia putere pentru lupta cu apa, atunci cînd va încerca să iasă la suprafață. Nu singur! Singur nu va ieși niciodată. Își desfăcu brațele cît putu mai larg, își desfăcu picioarele, pînă și capul și-l sucea, în speranța că va întîlni o parte a corpului pe cel pe care-l căuta. Nu simțea încă fundul tare al apei și urechile îi țiuiau, nu simțea

pe brațele, pe picioarele sale, pe trunchiul său nimic altceva decât apă. Groapa parcă nu avea fund. Și-o imagina adâncă, o adevărată prăpastie, de aceea era atât de puternic vârtejul. Încercă și chiar reuși câteva clipe să se întindă orizontal, pentru a cerceta mai mult spațiu cu trupul. Apa îl întoarse însă repede, pentru a-l prinde în șurub. Și rotațiile ei deveneau mai dese. Se apropia fundul! Gîndul se aprinse în mintea lui ca un fulger. Dar în aceeași clipă se aprinse un altul, înspăimîntător. Dacă apa îl tîrîse pe Tic în altă parte? Nu! Era cu neputință. Gîndul înspăimîntător nu apucă să se termine, cînd simți cu piciorul drept, cel care-i fusese anchilozat, ceva moale. Era fundul, mîlul de pe fund sau...? Nu, nu era fundul! Piciorul stîng, deși mai jos, nu atinsese nimic. Apa îl întoarse brusc, încercînd să-l ducă în altă parte. Se împotrivi pentru prima dată apei. Piciorul însă nu mai atingea nimic.

Cu toată bruschetea întorsăturii, păstrase ideea direcției. Se smuci într-acolo. Și iarăși atinse ceva. Pentru a scăpa de un nou atac al apei, se împinse cu toată puterea spre ceea ce atinsese cu piciorul. Și atunci se întîmplă minunea. Piciorul lui fu prins ca într-un clește de două mîini mici. Bucuria îl fulgeră o singură clipă. Avea nevoie de picioare, de brațe, avea nevoie de fiecare deget pentru lupta teribilă cu apa. Își încordă trupul, pînă ce atinse cu brațele celălalt trup. Apa începu să rotească ambele trupuri, ducîndu-le mereu spre fund. Îl smuci cu atîta violență pe Tic, încît acesta dădu drumul piciorului. Tocmai această eliberare o urmărise Ursu. Mîinile lui prinseră brațele lui Tic și alunecară pe ele pînă la coate. Apa îl trăgea mereu, mai aprigă, spre fund. Picioarele însă îi erau libere, și putea să lupte cu ea. Întoarse corpul lui Tic, ducîndu-l spre spate, împinse apoi în sus, pînă simți niște mîini apucîndu-l de gît. Mîinile nu aveau încă putere, pentru că erau în cleștele mîinilor sale. Eliberă încet strînsoarea și, pe măsură ce o elibera, mîinile lui Tic se strîngeau în jurul gîtului său, pînă îl prinseră ca într-un clește. Se întîmpla exact ceea ce urmărise Ursu, ceea ce își imaginase din primul moment de luciditate. Ca să-i rămînă liber întregul trup, ca să aibă picioarele și brațele libere și toată puterea corpului liberă, trebuia să se lase prins de gît. Pentru a putea ieși din vârtej, pentru a putea înfrînge cumplita împotrivire a apei, știa că mîinile care i-au prins gîtul nu se vor mai desprinde singure de acolo. Și începu lupta dintre omul care voia să simtă aer și lumină, care voia să-și scoată cea mai dragă ființă din lume la viață și apa haină, puternică, dușmănoasă, neiertătoare în cruzimea ei. Omul nu se împotrivi nebunește furiei dezlănțuite de deasupra capului său. Pe acolo n-o putea învinge. Trebuia s-o răzbească prin flancurile slabe, s-o străpungă într-o parte, acolo unde puterea ei slăbea. Presimțea clipa cînd capul congestionat de strînsoarea cleștelui de fier nu va mai putea judeca. Atunci corpul se va supune instinctului vieții. Capul cîștigase lupta. Urma s-o ducă la victorie deplină trupul. Cu forța ultimei clipe de luciditate, se avîntă în luptă. Parcă izbea cu brațele și cu picioarele într-un perete de cauciuc. Trupul înainta ca un sfredel, ca un cui în peretele gros. Mușchii se prefăcură în corzi de oțel. Apa încerca să-i sfărîme, să-i zdrobească, să le sugă energia, puterea. Dar omul rezista. Sfredelul fără încetare în peretele gros, nesfîrșit de gros, urmînd drumul pe care i-l arătase ultima clipă de luciditate. Un drum oblic, care fugea din centrul vârtejului spre suprafața apei, drumul de la moarte spre viață. Singurul drum. Apa își aduna ultima putere, cea mai teribilă, marginea vârtejului. Dar omul o aștepta, sau poate hotărîse odată, de mult, că va trebui s-o înfrîngă, pentru că puteri noi, crîncene, puterile limitei de viață se declanșară groaznic. Peretele fu străpuns... Ultima încrîncenare, ultima zvîcnitură îi dădu omului un mers de săgeată prin apa blîndă, prietenă. Cînd lumina răsări din nou, cînd aerul îi invadă față, fără să-i umple însă plămîinii, omul se pregăti pentru ultima luptă, sau poate că se pregătise dinainte, îi hotărîse trupului, odată, de mult, în ultima clipă de luciditate, acolo în centrul vârtejului, ruperea cleștelui de fier. Dar cleștele se desprinsese singur și omul se trezi și inspiră aerul vieții și înțelese că, în mintea celui pe care-l scosese în lume, conștiința rămăsese mereu trează, că se căutaseră la fel de lucizi, unul pe altul, acolo, la marginea dintre viață și moarte.

4

— Cînd ți-am auzit strigătul — spuse Tic, în timp ce ocolea vârtejul în spatele lui Ursu pentru a ajunge la mal — am tras imediat aer în plămîni. M-am lăsat luat de vârtej. Știam că nu pot să scap singur, Ursule, că vei veni după mine. Altminteri m-aș fi lăsat pradă apei. Nici nu-ți închipui la ce m-am gîndit în primele clipe! La haine, Ursule. Ne vedeam amîndoi goi prin deltă, cu fetele în urma noastră. Brrr! Și m-am lăsat în vârtej. Aproape că mi-a plăcut drumul. Cădeam spre fund învîrtindu-mă, cădeam parcă de la o mare înălțime, fără teamă că-mi voi rupe ceva. Teribilă senzație. Și am început să mă învîrtesc, cu gîndul că trebuie să dau de tine... Tot acolo, pe lîngă mine, trebuia să ajungi și tu. Vârtejul urma să ne ducă pe amîndoi în aceeași groapă. Dar se vede că n-a fost săpată pentru noi.

— Ah, Ticușorule, spuse Ursu. Am simțit că te voi scoate, dar tot era să mă sugrume

spaima. Eu eram vinovatul.

— Lasă, lasă, îl întrerupse Tic. Eu eram să te sugrum. Dar am știut că vrei să te apuc de gît, ca să-ți las corpul liber. De aceea te-am prins atît de tare... Cît timp crezi că am stat în vîrtej? M-am uitat la ceas... ca să vezi cît de lucid eram...în clipa cînd m-am lăsat înșurubat.

— Cît timp a trecut? se întrebă Ursu. Parcă am rămas o veșnicie acolo.

— Și mie mi s-a părut la fel. Știi cît am stat în vîrtej? Știi cît am stat, de tot, în apă? Nici treizeci de secunde! Dacă nu m-aș fi uitat la ceas... Lucia nici nu știe că i l-am luat.

Cei doi eroi ajunseră la mal, la cîțiva metri de barca în care căzuse pachetul cu haine aruncat de Ursu. Cu genunchii pe fundul bărcii, un flăcău de vreo optsprezece, douăzeci de ani, o namilă de om cu păr negru ca pana corbului, rămase încremenit, cu ochii holbați, ca o statuie, în aceeași poziție în care-l surprinsese pachetul aruncat de Ursu. Văzîndu-i atît de aproape pe cei pe care-i crezuse dăruiti altei lumi, începu deodată să facă în neștire semnul crucii și să bolborosească vorbe fără nici o noimă.

— Mai bine să fi venit cu barca după noi, îi zise Ursu.

Atunci parcă se trezi și matahala, pentru că era un munte de om. Se frecă la ochi și spuse cu voce atît de pițigiată, încît părea că se strîmbă.

— Să viu cu barca acolo la "groapă"? Păi ce, 'mneavoastră credeți că barca se ține acolo? Cine se duce, gata! — de-aia îi zice "Groapa". Eu nici nu pot să-mi cred ochilor că ați scăpat. Oare chiar 'mneavoastră sînteți? Și cum de-ați putut arunca hainele de-acolo, de la marginea gropii, pînă aici?... Așa ceva ochii mei încă n-au văzut.

Namila sărise din barcă pe mal. Stătea în picioare, cu mîinile în buzunare, și se uita, dînd din cap a neîncredere, la cei doi tineri tolăniți pe iarbă.

— Da' ce ai matale acolo la șold? îl întrebă el pe Ursu.

Ursu parcă simțea o împunsătură la șold. Cînd se uită mai bine, zări acul pe care și-l înfipsese în mușchi, pentru a scăpa de cîrcel. Și nodul îi intrase în carne, nu numai partea ascuțită. Îl scoase iute, dar Tic i-l luă din mînă, cu gîndul să-l păstreze ca amintire. După ce prinse acul în gulerul cămășii care atîrna între hainele lui din pachet, Tic se întoarse spre matahală și întrebă:

— De aici pînă la Dunărei mai e mult?

Vlăjganul se schimbă dintr-o dată la față. Se așeză întîi pe iarbă lîngă cei doi desvîrtejiți, apoi începu să-și scarpine obrazul cu gestul unui copil.

— Pîn' la Dunărei... Ehehei... E mult, mult... Ce să spun eu? O groază de apă pîn-acolo. Cam de-aici la Vălurele... ba chiar mai mult.

— Și nu ne-ai putea duce dumneata pînă acolo?... întrebă Ursu. Nu pe degeaba.

— Știu eu că nu pe degeaba... dar, de... Vedeți... Dacă tata are nevoie de barcă și nu dă de ea? Scoate trei piei de pe mine și-mi rupe șalele.

— N-o fi om atît de rău tatăl dumitale, încercă Tic să-l cucerească.

— Rău nu-i el așa, întotdeauna. Da' cînd are vreo nevoie și nu te află, se mînie mai rău ca trăsnetele lui Sfînt Ilie... Îți face capul baniță, nu alta...

— Și crezi că ar avea nevoie de barcă pe vremea asta? insistă Tic. Poate că s-o fi culcat.

Vlăjganul începu să se scarpine iar pe obraz. Părea că e în cumpănă.

— Știu eu? De culcat s-a cam culcat el, dar de, poate să se scoale... Și-atunci ia-l pe Traian de unde nu-i. Ce s-alege pe urmă de cotoanoagele mele?

Tic voia să-i facă într-un fel curaj găliganului. Încercă altă metodă:

— Traian te cheamă? Și numele meu începe tot cu T. Și al prietenului meu. Ba chiar am un coleg pe care-l cheamă Traian. Tizul dumitale. Dar nu-i atît de voinic ca dumneata. În schimb e tare îndrăzneț.

— Coraj am și eu, răspunse Traian. Dacă-ăș vrea, l-aș vinde la tarabă la bîlci. Da' cu tata nu merge corajul. El nu iartă. Cine-mi dezdoie pe urmă spatele?

Tic se gîndea dacă i-a mai rămas vlăjganului vreo parte a trupului neamenințată de distrugere și-și imaginea un Hercule izbind cu o bîită cît un stîlp de telegraf trupul unui Hercule mai mic. Se înfiora văzînd imaginea și căută altă cale.

— Dar nu l-am putea noi îmbuna pe tatăl dumitale? O sticlă de rachiu sau...

În ochii lui Traian se aprinseră niște lumini:

— Păi, de... spuse el. Dacă i-aș aduce, cînd m-aș întoarce înapoi, o sticlă de rachiu, una așa mai mare, eu cred c-aș scăpa nejuipuit. Că are el meteahna să-și ardă gîtul, și o sticlă plină taman bine îi ajunge. Eu... din partea mea... mie mi-s destule cîteva pachete de tutun din ăla ieftin, că țigări... nu mă dau în vînt după ele.

Va să zică tîrgul era aranjat sau era ca și aranjat. Dar, cînd făcu un calcul în gînd, Tic descoperi că era o sumă cu care-ar fi putut să-și ia bilet de la Tulcea la Constanța. I se părea cam mult.

— Chiar o sticlă mare îi trebuie? Una așa, mai de jumătate nu-i ajunge? Acum e și cald, se dispune omul mai repede.

— Păi, de... asta-nseamnă pentru mine măcar o ureche schilodită... Da' știu eu... Ce nu face omul pentru tutun...

Abia atunci Tic puse la socoteală și țigările. Și iarăși i se păru suma cam mare.

— Fumezi mult? Îl întrebă cu compătimire pe vlăjgan. Doctorii nu prea recomandă tutunul. Cică... îi slăbește bărbatului puterea... tăria lui bărbătească.

Traian nu dădu nici un semn de spaimă. Rămase la fel de nepăsător.

— Păi de ce? răspunse el. O fi... Da' eu îl fumez ziua, nu noaptea...

În fața acestor argumente, Tic se simți răstignit. Spuse pe șleau:

— Ce-nseamnă la dumneata câteva pachete? Noi... mai mult de două, trei... și jumătate de sticlă...

Namila se prefăcu gînditoare. Iar începu să-și scarpine obrazul.

— Păi de... Știi eu? Juma' de sticlă și trei pacuri de tutun... Atîta cale... De...

— Mare lucru nu-i. Numai cîrma trebuie s-o ții. Apa doar curge la vale.

— Și la-ntors? Ce mă fac la-ntors? Cine-o să-și tragă sufletul... De... Juma' de sticlă...

Tic își stăpîni cu greu erupția rîsului care plesnea într-însul. Parcă i-ar fi vorbit un țînc de patru ani. Matahala făcu un semn ca un preludiv al încheierii tîrgului, cînd răsună o voce, în apropiere, într-un desîș de sălcii tinere.

— Trăiane! Unde ești, Trăiane? Ia fă-te-ncoa'. Ai de dus pe cineva la Văturele.

Tic și Ursu vorîră să spună ceva, dar, exact în clipa în care vlăjganul spuse "tata!", din desîșul de sălcii ieși un omuleț complet chel, cu barba pînă la brîu, sprinten, cu ochii ageri. Îi ajungea lui Traian exact pînă la brîu.

5

Deși nu se despărțiseră de prea multe ore, întîlnirea dintre cele două echipe pornite în cutreier prin deltă fu salutăată cu strigăte de bucurie și de o parte și de alta. Ea avu darul să atenueze amintirea necazurilor și chinurilor prin care fiecare trecuse. În foarte puțină vreme, peripecțiile fiecăruia devenîră un bun comun, moș Eftime și moș Albu căpătară identitate și domiciliu precis, întîmplarea de la "Groapă" fu amintită de Tic printr-o frază care nici nu se luă în seamă. ("Era cît pe-aici să ne prindă un vîrtej.") Numai cînd Ionel concentră în câteva vorbe tortura belșugului de la masa învățătoarei, Ursu și Tic își amintiră că nu puseseră de dimineață nimic în gură și îi apucă brusc o foame cumplită. Dar exista într-o raniță un pachet uriaș de prăjituri, care se desfăcu la iuteală și se topi în câteva minute în gura flămînzilor. Odată foamea și curiozitatea astîmpărate, începură și preocupările.

— Oare cum de-am nimerit tocmai pe dos? întrebă Ionel. Cel pe care-l căutam noi la Dunărei e la Văturele și cel pe care-l căutați voi la Văturele e la Dunărei. Să fi greșit timonierul sau să fi înțeles noi greșit?

— N-avem decît să ne uităm în carte, rîse Tic.

— Pînă una, alta, ce facem? întrebă Victor. Se înapoiază fiecare echipă la locul de unde a plecat sau își continuă noua cale?

Bineînțeles că toți optară pentru cea de-a doua soluție. Și, cum timpul era destul de grăbit, se hotărî plecarea imediată, după ce, mai înainte, se stabiliră locul și orele de întîlnire la Tulcea, ținîndu-se seama de toate posibilitățile: sosirea noaptea, a doua zi dimineața, la prînz, a doua zi, sau seara, în cazul cînd moș Eftime sau moș Albu nu vor fi găsiți acasă și va trebui să se pornească în căutarea lor, sau se va aștepta la întoarcerea lor.

— Și plecarea? întrebă Tic. Mi se pare că am tocmît fiecare același unic mijloc de locomoție.

Din fericire, Filip nu se desprinsese de mal cu barca lui. Simțise el ceva în aer și nu voia să-i lase pe băieți, care-i deveniseră atît de simpatici, jefuiți de Zgîndăraș și de liota acestuia. Cînd auzi despre ce-i vorba, făcu un semn cu coada ochiului spre Victor, și-i spuse ca un fel de scuză lui Zgîndăraș:

— Apoi, eu aș zice că dacă tot i-am adus, să-i duc eu pînă la Văturele, și de-acolo tot trebuie să mă-ntorc la Dunărei... De ce să te mai obosești matale, om bătrîn.

Zgîndăraș deveni pe loc tîgru, panteră, sau, cum remarcă Tic mai tîrziu, rechin.

— Ce te bagi tu? Ce, eu mă bag în ale tale?... Ce, n-am băieții aici lîngă mine?... Ce, nu m-am înțeles cu dumnealor? Tu n-ai decît să te-ntorci și să mulțumești lui Traian că ai găsit clienți.

Filip își mișcă umerii ca un om care trebuie să se supună. Așa că Tic și Ursu își făcură vînt în barca lui, în timp ce Victor și Ionel se instalară în cealaltă, în care Traian, pentru mai multă siguranță, puse imediat mîna pe lopeți și o întoarse împotriva curentului. Tinerii își făcură

semne cu mîna pînă ce una dintre bărci dispăru după un cot. Era barca lui Traian, iar cotul era în apropierea "Gropii", așa că pasagerilor li se dăruî cea mai fidelă relatare a scenei petrecute cu un ceas înainte, scenă îmbogățită cu o sumedenie de comentarii și încadrată printre niște istorii menite să facă părul măciucă celui mai curajos dintre oameni.

Traian se dovedi un barcagiu priceput și rezistent, nu la înălțimea lui Filip, dar nici mult mai prejos decît el. E drept că și pasagerii îl puseseră la ambiție, înșirîndu-i calitățile "extra-ordinare" ale primului lor vîslaș. Nu știa săracul că, prin mijlocirea celui pe care voia să-l umbrească în fața clienților, toată cursa se făcea pentru "un pac de tutun". Dacă ar fi știut taică-său ce găină bună de jumulit scăpase din mînă fiu-său, fără îndoială că una dintre amenințările cu care acesta îi îngrozise pe Tic și pe Ursu s-ar fi pus în practică, probabil cu ajutorul celorlalți fii. Neștiind însă prețul cu care se încheiase cursa, vîslea ca un apucat pentru a cîștiga admirație în ochii pasagerilor, dar și pentru a cîștiga altele, care nu țineau tocmai de domeniul spiritual. Și nu greșea deloc în presimțirile sale.

Fetele din Valurele, ca să evite vreo nouă surpriză, se arătară mult mai puțin curioase față de noii vizitatori. Nu scăpară ele ocazia de-a face cîteva remarci cu privire la unul sau la altul și poate și-ar fi dat frîu mai liber gurii, dacă n-ar fi simțit totală nepăsare a celor doi.

— Aștia ori nu s-au născut, ori au murit, zise una dintre ele și părăsi repede poarta, pentru a nu mai păți ca înainte de prînz, cînd s-a trezit cu purceii din mocirlă în odaia cu radio și covoare noi.

Moș Albu era în fața porții. Stătea pe o bancă îngustă, înconjurat de vreo șase, șapte tineri. Pesemne că povestea ceva, pentru că fețele tinerilor exprimau cea mai mare atenție.

— Ei, așa! auziră cireșarii. Opt sute de ocale am prins atunci la un singur tras. Ați priceput? Ei s-au ferit de capcane, da' eu am pus capcane de formă... Și mai-marii lor, că au și peștii bătrîni isteți și trecuți prin multe, vrînd să-i ferească de capcane, au căzut taman în capcana cea mare, cea adevărată, pe care le-o pregătisem eu. Ei hoți, eu și mai... Că mi se pare c-au venit niște musafiri de care mi-a vorbit milițianul... Voi puteți să mă găsiți în fiecare zi.

Elevii lui moș Albu înțeleseseră aluzia și, după ce își luară rămas bun cu vorbe și gesturi care trădau un neasemuit respect, se împrăștiară prin sat.

— Ei, așa! Vas-că tot ați venit pînă la urmă... se întoarse moș Albu spre cireșari. Nu-ș cine spunea că v-ați fi dus... Da' stați! Stați aici pe bancă, unu-n stînga, unu-n dreapta, și deschideți-vă sufletele, că sînteți prea gingași în ani ca să le țineți ferecate.

Tinerii musafiri simțiră atîta blîndețe și căldură în vorbele și mai ales în felul cum moș Albu le rostise, că de emoție nu știau cum să înceapă.

— Ei, na! Pîn-amu' n-am izbutit să bag spaimă decît în oamenii răi, da' aceia erau mari și aveau puteri și-mi plăcea să mă bat cu ei. Cu cei buni... Mă doare inima că nu-i a mea lumea să le-o dau pentru vecii vecilor.

Victor și Ionel simțiră în același timp mîinile bătrînului cuprinzîndu-le umerii. Ionel prinse curaj și începu să îngaime ceva.

— Știți... am fi vrut să ne istorisiți ceva de pe vremea tinereții dumneavoastră...

— Cam lungă vreme, răspunse moș Albu. Fiindcă tinerețea mea a durat mai mult de șaizeci de ani... și chiar s-a mai întors olecuță și pe urmă... Dacă vreți ceva anume... că doar pentru snoave de toate zilele nu cred eu să fi venit.

— Poate vă mai amintiți, spuse Victor, de o întîmplare de la începutul veacului. Parcă ați fost pe o corabie care s-a scufundat într-o noapte.

Bătrînul părea că-și răscolește amintirile. Deodată chipul i se întunecă.

— Da, da! spuse el. La începutul veacului?... Că m-am mai scufundat eu și cu alte corăbii... Da' cine v-a vorbit de vijelia aceea cumplită?

— Moș Eftime! răspunse prompt Ionel. Am trecut odată și pe la el.

— Ia te uită, moșneagule! Vrea să-și aducă aminte de vremea cînd mai avea puteri!?... Da, da... El era cîrmaciul corăbiei. Asta era treaba pe care le-o dădeam noi tinerilor mai isteți... Cumplită vijelie.. N-am mai pomenit de-atunci una așa. Veneau niște talazuri cît casa. Și corabia, dacă nu-i țineai bine cîrma, gata! Se dădea peste cap. L-am scos pe Eftime de la cîrmă și m-am dus eu. N-avea nici doi ani mai puțin ca mine, da' doi ani la etatea aceea însemna mult... șapte sute de zile de vînat... Am trecut la cîrmă. Și-am dus cu bine corabia...

Cireșarilor li se făcură inimile ca niște purici. Sosise marele moment.

— Și n-ați văzut nimic? îndrăzni Ionel să întrebe.

— Dacă-am văzut ceva? Ce fulgere erau! Puteai să citești, dacă aveai ce și dacă te ținea curajul... și dacă mai întîi știai să citești... da, da, orbea lumina. Și-am văzut și eu cu ochii mei ceea ce-au spus și alții c-au văzut. Cînd se ridica un talaz mai mare, răsărea ceva alb din apă. Ceva ca un turn. De trei ori l-am văzut... Da' pe urmă a-nceput marea să ne-mpingă înapoi. Ne

duceau talazurile spre larg. Și eu trebuia să găsesc altele ca să ne ducă la mal. Vîslașii își rupeau mîinile trăgînd, da' degeaba. Fără ajutorul talazurilor, nu puteau răzbi. Ș-am prins eu bine, vreo două, trei, care ne-au dus spre mal ca o săgeată... Și iată că azi nu-mi mai dau seama cum s-a putut întîmpla. Eram pe val, pe creasta lui, cu botul corabiei spre mal, așa cum trebuie. Ș-unde se-nalță talazul și parcă ne scapă într-o groapă în loc să ne ducă înapoi. Da' parcă n-am căzut în apă, parcă ne-a izbit alt talaz care venea dinspre mal ș-am strigat cît m-au ținut puterile: "Gata! Săriți!" Nu credeam c-or să mă audă oamenii. Mai degrabă au văzut, după cum mi se mișcau buzele, că fulgera mereu. Și, cînd corabia s-a-ntors din pricina izbiturii, am sărit toți... Ș-am scăpat, că eram aproape de mal... Da, mare pacoste... Vreme ca aceea n-am mai apucat.

Cireșarii ascultaseră povestea cu atîta atenție, că și-o reprezentaseră în imagini. Văzuseră tot naufragiul. Îl trăiseră o dată cu amintirea bătrînului. După o lungă pauză de tăcere, Ionel întrebă în șoaptă, pentru a-și ascunde emoția:

— Și unde s-a întîmplat nenorocirea?

— Unde s-a întîmplat?... Păi chiar lîngă țărmul mării. E un loc acolo, îi zice lumea, de cînd e lumea, Gorganul.

6

Filip îi ținu cu istorii și povești vesele pe cei doi pasageri, pînă la sosirea în Dunărei. Tic și Ursu, lecuiți de chinurile foamei, făcură haz nebun, mai ales cînd vîslașul se apucă să povestească despre Zgîndăraș și băieții lui. Hazul lui Filip fu și mai mare atunci cînd Tic îi povesti felul cum se tocmise cu Traian. Nu rîdea atît de tocmeală, cît de scena pe care o prevedea, seara, la întoarcerea lui Traian, cînd taica-său va primi rapoartele zilei de la băieți.

Buna dispoziție a cireșarilor nu ținu însă multă vreme. De la primii pași pe care-i făcură pe uliță, simțiră în aer ceva neobișnuit. Nu numai că fetele nu chicotiră și nu rostiră nici o vorbă de duh, dar privirile cu care se uitau la ei erau de-a dreptul dușmănoase. Iar dușmănia satului creștea parcă pe măsură ce înaintau pe uliță. Pe la unele case se adunaseră grupuri de femei și bărbați, care se uitau cu figuri încruntate după ei. Ba, la o răscruce de drumuri, ieșiră în fața lor vreo trei zdrahoni cu ciomege în mînă. Și, fiindcă cei doi trecuseră foarte calmi și liniștiți pe lîngă dînșii, fără să-i ocolească, dar și fără să-i întărite, începură ei să tușească și să mormăie. (De unde să fi știut cireșarii că un anumit zvon ajunsese înaintea lor în sat?) Unul dintre ei avu chiar curajul să spună cîteva cuvinte la adresa lui Ursu. Dacă le-ar fi rostit o fată, Ursu nu le-ar fi dat nici o atenție, dar, auzindu-le din partea unui "bărbat", ignorarea lor ar fi însemnat lașitate. Tic vru să-l oprească, în prima clipă, pe urmă se răzgîndi și el. Amîndoi se întoarseră și se duseră drept în fața celor trei vlăjgani. Erau toți cam de talia lui Ursu. Tic știa că, fără ciomege, Ursu i-ar fi împrăștiat în două secunde ca pe niște iepuri. Cele două tabere erau așa de aproape una de alta, că-și simțeau răsufălările. Totul se petrecu în tăcere. Întrebarea cruntă, din ochi, a lui Ursu, răspunsul unuia dintre vlăjgani care întinse o ghioagă în semn de "o vezi?", gestul lui Ursu care-i luă ghioaga, cum ia o gospodină acul din perină. Se auzi un singur zgomot, atunci cînd Ursu, proptind bățul în genunchi, îl rupse în două. Parcă făcuse o demonstrație de circ. Tot în tăcere își luară cei trei tălpășița. Și tot în tăcere își continuară cei trei cireșari drumul. Noroc că le spusese Filip unde șade moș Eftime. Nu aveau nevoie să apeleze la nici unul dintre locuitorii care-i priveau cu atîta dușmănie.

— Nu înțeleg ce s-o fi întîmplat?! se miră Tic. Să fi făcut Victor sau Ionel niște pozne pe care au uitat să ni le spună?

Moș Eftime era acasă, dar și el părea contaminat de boala care cuprinsese brusc satul. Îi primi pe cei doi în curte, fără nici un pic de bucurie. Ba nici nu-i pofți în casă. Le arătă doar niște scaune fără spetează la o masă sub un arbore, în mijlocul curții. Tinerii îl salutară cît se poate de politicos și mai ales Tic făcu uz de toate farmecele pe care știa că le posedă pentru a risipi încruntarea de pe fața gazdei. Minunea aproape că se produse. În privirile moșneagului se aprinseră cîteva licăriri de duioșie. Dar, cînd se uită la Ursu, fața îi deveni din nou gravă. Acesta avea însă un chip cît se poate de pașnic și de blajin. Tic, simțind că prima cucerire e gata să se ducă pe copcă, profită de momentul unei noi întîlniri de priviri dintre el și moșneag și spuse cu o voce în care își adunase toată gingășia:

— Am auzit atîtea vorbe de laudă și atîtea întîmplări cu care v-a fericit viața, încît nu e greu să înțelegeți de ce ne simțim atît de stingheriți. Nu putea exista pe pămînt om, oricît de înfuriat, de nenorocit, care, auzind tonul gingaș cu care vorbise Tic și văzîndu-i chipul (parcă luat dintr-un tablou cu îngeri pictat de cel mai mare maestru al culorilor), să nu capete din nou poftă de viață, să nu-și simtă sufletul ca o grădină în care mai pot înflori bucuriile. Nu scăpă nici moș Eftime de această vrajă.

— Hm, mormăi el. V-au adus aici necazuri sau altele...

— Altele, se grăbi Tic să răspundă. Sîntem prea tineri ca să punem necazurile la suflet...

— Zău, matală! Și cam care vi-i dorința? Așa despre toate sau despre ceva anume?

— Despre ceva anume, spuse Tic, lăsîndu-se condus de întrebările care i se puneau. Că despre toate nu ne-ar ajunge o viață de om.

— Zău, matală! Din vremea care-a trecut de mult, sau din aceea de astăzi?

— Din cea care a trecut de mult, că pe cea de astăzi o trăim din belșug și noi...

— Zău, matală! Ce-oi fi auzit, sau ce-am trăit eu cu zilele mele?

Aici Tic ezită și ezitarea de o clipă îi dădu timp bătrînului să se uite iarăși la Ursu. Și iarăși se întunecă la față. Și iarăși Tic porni atacul său însoțit de farmece:

— Am vrea să vă amintiți de zilele dumneavoastră, poate cam grele... am vrea să vă amintiți de o noapte trecută de mult, dar pe care nu cred c-ați putut-o uita...

— Zău, matală. Și cam ce-o fi cu noaptea *aceea*?...

— O noapte în care s-a răsturnat o corabie la marginea mării. Bătrînul clătină din cap, cufundat în gînduri. Descoperise imediat amintirea.

— Hm... Eram cîrmaci pe corabia aceea... Și ne scutura vijelia ca pe o nucă...

— Erați cîrmaci? tremură Tic de emoție.

— Hm... Eram... Da' era unul pe corabie mai cumplit decît noi toți la un loc. I-am dat lui cîrma, că eu nu mai puteam ține în seama mea corabia... Și dacă nu era el la cîrmă, oasele noastre n-ar mai fi rămas pe pămîntul acesta. Nu știu cum a găsit valuri care să ne ducă la țarm. Da' acolo nu știu ce-a mai fost, că n-am văzut nimic decît semnalul lui, și am sărit în apă. Ne-a luat un val și ne-a dus pînă am simțit pămînt sub picioare... E bun, e bun și pămîntul, nu numai apa...

— Mai știți unde s-a întîmplat asta? întrebă Tic încet, cu vocea tremurînd.

— Cum nu?... Cum să uiți un asemenea loc? Păi acolo *am* murit și am înviat. Locului îi zicea pe atunci "La Gorganul". E un mormînt vechi acolo, de mii și mii de ani... Acolo a vrut să ne bage marea.

Bătrînul tăcu. Oftă, apoi iar tăcu. De la Tic își duse privirile spre Ursu și, văzîndu-i față blîndă și duioșă din ochi, îl întrebă cu voce înceată, dar hotărîtă:

— E adevărat că dumneata ai omorît pe unul Năstase?

CAPITOLUL X

1

La Ochiuri, prima parte a zilei se scursese în liniște. Țombi fusese lăsat paznic de încredere la corturi, iar cei care rămăseseră, Lucia, Dan, Maria, se plimbaseră toată dimineața cu barca de cauciuc prin cele două scobituri făcute de mare în țarm. Din inițiativa Luciei, plimbarea se transformase repede în explorare. Toți trei știau că fac o treabă zadarnică, fără nici un rezultat pozitiv (de cîte ori nu fuseseră explorate și sondate, cu mai multă competență, cele două golfulețe?), dar speranțele, de multe ori, nu pot fi alungate cu ajutorul logicii. Ore întregi căutaseră fără întrerupere, cu ajutorul privirilor și al sondelor de mîină și nu o dată Lucia sau Maria se cufundaseră în apă, în locurile unde sondele întîlniseră fundul "ciudat de aproape". În profunzimi se fereau să se scufunde. Lucia nu admitea nici o imprudență. Cu fermitate de nezdruccinat, tăiase în cîteva rînduri gustul Mariei de adîncimi. Cu ocazia plonjoanelor, Lucia descoperise dispariția ceasului și, fără prea mare efort de gîndire, dedusese că nu se poate afla la nimeni altcineva decît la Tic. Oricine altul i-ar fi cerut voie și mai ales își amintise cum îi făcuse Tic un semn de complicitate cu ochiul înainte de despărțire.

Prînzul, frugal, fusese "îmbogățit", cum se încapățîna cineva să spună, sau "sărăcit", cum decretase Lucia, cu cîteva glume (sărate sau nu, pipărate sau nu, după preferință), care nu puteau să aibă alt autor (în lipsa cireșarului cîrn și ciufulit, pierdut undeva în deltă) decît pe Dan. Din fericire, arșița neîmblînzită îi obligase pe tineri să intre în corturi, adică să gîndească, să vizeze cu ochii deschiși, apoi să închidă ochii, pentru a visa mai frumos și fără eforturi de gîndire și imaginație. Somnul se prelungise, pînă cînd o adiere răcoroasă se hotărîse să pătrundă prin ferestrele cortului. Tinerii se pregăteau să înceapă o nouă explorare în cele cîteva ore care mai rămăseseră pînă la asfințit, cînd, fără nici un avis prealabil, Țombi se porni pe un lătrat asurzitor în care se puteau deosebi lesne două accente: unul de bucurie, altul de amenințare. (Numai Tic le putea deosebi fără greșală.)

Surpriza, extraordinara surpriză, o anunță cu ochii ieșiți din orbite, prin gura pînă la urechi,

Dan:

— Sculați, cîntați! E mare sărbătoare! (Folosise, ad-hoc, acordurile "marșului triumfal" din "Aida".) Dacă ați ști cine vine! Dacă ați ști cine vine! Priviți și vă minunați!

Cu un gest eroic de teatru, dădu la o parte pînza cortului care ținea loc de ușă, invitînd fetele la lumină, aer, răcoare și surpriză.

Pe poteca de la marginea plajei veneau, aproape goneau, în ciuda oboselii, a transpirației și a gîfiieli, două ființe, la care nimeni nu se aștepta. Prichindelul și... Laura. Ca întotdeauna, Laura era îmbrăcată în alb. Dan se pomeni în brațele unui bărbat pe care abia îl cunoștea și cît ar fi vrut el să simtă la piept altă ființă! Și cel din brațele lui Dan trăia aceeași stare. Oare le făcuse vînt cineva? Una dintre fete? Se uitară spre ele, prichindelul parcă pentru a-și confirma calitatea rafinată a gustului (mai ales că Maria era în costum de baie), Dan parcă pentru a anticipa nestatornicia gustului (mai ales că Laura avea în priviri o căutare stranie, ca o vrăjitoare). Fetele nici nu-i vedeau pe cei doi băieți, predispuși la "un lung prilej pentru durere". Ele aveau să-și spună atît de multe, atîtea taine, atîtea confidențe! Rochia albă se desprinsese ca aripile unui fluture și băieții avură ocazia să vadă, înainte ca juriul valurilor să-și dea verdictul, trei naiade care ar fi oprit în loc nu numai brațele, dar și inima lui Neptun. Concursul de amintiri începu în apă și continuă pe plajă. Se transformă în concurs de visuri, de speranțe.

Dan și oaspetele lui, văzîndu-se atît de ignorați, căutau de jumătate de oră subiecte de discuții, dar abia atacate, subiectele erau abandonate, uitate. Stăteau pe plajă ca doi caraghioși; nici măcar nu se dezbrăcaseră pentru a le veni ideea să se răcorească în apă. Mormăiau, conversau numai în "hm"-uri, în "ț"-uri, în "pss"-uri, apelînd din cînd în cînd și la o tuse pitorească. Numai cînd văzu brațul Laurei rotindu-se în aer, Dan își aminti ceva și începu, din senin, să-și zgîlțîie, ca un besmetic, musafirul:

— Psss! Îți amintești? Înțeleptul Agathocles! Știi ce-am găsit? Brațul Afroditei! Pe cîntea mea! Și trase după el zdreanță de om care supraviețuise zgîlțîielii, cu o putere pe care nu și-o cunoscuse pînă atunci. Îl duse la cortul mare și-i arătă triumfător brațul de marmură, scos de Ursu din cea mai adîncă groapă de la Ochiuri. Brațul Afroditei! continuă Dan inspirat. Să-l sărutăm, să ni-l punem după gît, pe piept, pe păr, pe buze. N-avem nevoie de pămîntene. Trăiască Afrodită!

Brațul însă era rece, dur, nesimțitor. Și cum Dan îl confundase o singură clipă (clipa în care îl duse la gură) se pomeni cu o lovitură strașnică, dureroasă care-i umflă imediat buzele.

— Nici așa nu-i pentru mine, spuse cel lovit. M-a lăsat cu buzele umflate. Ține-l tu, poate ai mai mult noroc. Rămîn mai bine la muritoarele care-o imită pe Afrodită.

Prichindelul luă brațul din mîna lui Dan și începu să-l cerceteze cu atenție mare. Cireșarul era însă convins că "micul savant" face o simplă comparație între marmura șlefuită și un anumit braț de pe plajă cu care ar putea să semene. Crezînd că muza e tot Laura, se gîndi că a sosit momentul să-l descoasă. Află, astfel, din vorbele foarte precise ale viitorului savant, că Laura sosise la Histria în cursul dimineții împreună cu tatăl ei și că va pleca pentru cîteva zile la Mangalia, la muzeul de acolo. Mai auzi ceva despre un conclav de arheologi în fostul Callatis, dar nu asta îl preocupa, ci săgețile subtile pe care prichindelul le arunca Laurei, ori de cîte ori venea vorba de ea.

— Dacă ar avea o trenă, și-ar căuta mereu paji. Toți să fie în urma ei, nici unul alături. Nu știu cum a reușit să fie "invitată" la Mangalia.

"Invidie la nivel înalt, constată Dan în sinea lui. Savanții între ei..."

— Tu n-ai fost invitat? Întrebă Dan, cu teama că făcuse o gafă.

— Eu? Aaa! Sigur... Mai ales că asistentul tatii, domnul asistent, intră de poimîine în concediu... Trebuie să colecționez eu notele, documentele, opiniile altora... De pildă, în secolul al patrulea înaintea erei noastre, în perioada cînd Histria...

Îngrozit că ar putea auzi o conferință doctă, pe care mintea lui, în acele clipe, o refuza cu îndîrjire, Dan luă un aer misterios și întrebă în șoaptă:

— Lasă Histria! Spune-mi, așa ca între bărbați, din care ți-ai făcut regina visurilor?...

Niciodată Dan n-ar fi aflat răspunsul, dacă în acel moment Maria n-ar fi fugit în salturi de căprioară spre apa albastră a mării. Îi ajunse să vadă ținta privirii fugare a prichindelului și apoi vîlul de roșeață care-i invadase fața, pentru a renunța de bună voie la răspuns. În sufletul lui se petrecu atunci o schimbare. Îl înțepau parcă niște ghimpi fierbinți. Da! Trăia pentru prima dată sentimentul geloziei. Nestatornicia lui fusese un mic capriciu de moment. Așa cel puțin gîndea el.

Prichindelul, roșu, galben, verde își continua verbal conferința (avusese grijă mai înainte să tușească superior, ca un savant căruia un confrate îi spune baliverne) și Dan, din instinct de conservare, se abandona unei lumi în care, poate, gelozia nu fusese descoperită, iar femeile săreau, singure, de pe socluri, sau din amfore, direct în brațele efebilor.

Nu departe de ei, fetele își terminaseră tot ce aveau de spus, inclusiv impresiile dintr-un mare magazin de confecții și speranțele unei revederi după conclavul de la Mangalia.

— Dacă-ați ști ce rău îmi pare că nu pot să stau cu voi! se tînguia Laura, căreia i se relatase toată povestea Palatului de cleștar. Dar voi veni! Voi veni!

— Cine știe unde vom fi peste cîteva zile!? se întrebă visătoare Maria.

— Oriunde veți fi, vă găsesc! Aici nu v-am găsit? Ah! De ce trebuie să plec?... Dar trebuie, trebuie!

Era aceeași visătoare, aceeași romantică, aceeași pasionată dintotdeauna. Fața îi era mai slabă, mai trasă, ochii îi luceau ca sticla. Și deodată fără să spună ceva, se aruncă în apă, ca și cum ar fi voit să caute pe cineva, sau urmele cuiva, în clopotele valurilor. Întîlnirea cu apa rece o dezmoști. Lucia și Maria erau în preajma ei, Dan, evadînd din închisorile subterane ale Histriei, azvîrli un "tra, la, la, la, la, la, la," în aer, atmosfera se însenină, se organizează un concurs vesel de înot, între sirene. Băieții, arbitri, nu voiau să dea nici o cîștigătoare. Fetele tăbăriră asupra lor și ei se lăsară chelfăniți, fără să opună cea mai mică rezistență.

— Cine? Cine? Cine? întrebau ele.

Ei tăceau mîlc, lăsîndu-și urechile și părul pradă unor degete mici, subțiri, fierbinți și mai ales încărcate de fiori.

Dar soarele cobora tot mai jos. Oaspeții trebuiau să plece. Cerul se desfăta cu culori, marea foșnea, în suflete se înfiripau taine, speranțe, vise, dorinți. Și neliniști, și tristeți.

2

Tombi era într-o dilemă groaznică. Știa că ființele din corturi sînt binecuvîntate de un somn adînc, cel mai frumos, cel mai liniștitor, cel mai dulce somn: somnul dimineții. Pentru că, undeva în lume, se hotărîse ivirea zorilor. Dar mai știa că undeva, nu prea departe, alte ființe uitaseră de somn și se înveseleau într-un cîntec, într-un marș, pe care *cineva* i-l fredonase prima dată după ce-l așteptase, pe acel *cineva*, două ore în fața unui cinematograf. O singură ființă putea să dea tonul acelui marș vesel, ființa pe care-o iubea și o slujea ca pe nimeni altul în lume. Își băgase botul în nisip, pentru a nu i se auzi scîncetele de bucurie și tremura ca un apucat pentru hotărîrea pe care știa că o va lua. Văzînd țîșnind o săgeată de foc la marginea cealaltă a mării, Tombi uită dilema care-l paralizase, sau în sfîrșit ieși din ea, și se repezi cu strigăte de triumf (ah, de ce le spun oamenii urlete?) spre ființele care mărșăluiau prin nisip.

Cei din corturi dădură buzna afară, întîlniră zorii, răcoarea mării și umbre pe nisipul plajei, niște umbre care țopăiau. Dan uită marșul triumfal, uită că se află în pijama, așa că ajunse pe plajă înaintea fetelor. După cîteva clipe sosiră și ele, înveșmîntate în albul halatelor, ca niște fantome ale zorilor. Și deodată totul deveni viață, lume, natură.

— Învînși sau învingători? urlă Dan, căutînd să-și amintească un "alegretto" dintr-o odă a dansului și o odă a bucuriei dintr-un "allegro" al vieții.

— Direcția spre victorie! spuse Tic, deja cucerit de bucuria triumfului.

— Spre speranță! adăugă Ionel, desfăcîndu-și brațele ca pentru un zbor.

— La Gorgan! spuse Ursu, uitîndu-se o clipă în ochii Luciei.

— Amiralii viselor, la datorie! adăugă Victor, parcă rostind primul vers dintr-un nou marș.

3

Bagajele umplură iarăși cotiga. Ursu se opinti iarăși, trăgînd-o la șosea. Tic se așează iarăși pe piatra kilometrului douăzeci și trei, în speranța unui autostop. Gorganul fusese identificat în spusele celor doi pescari. Era undeva în preajma lacurilor salmastre și acolo nu se putea ajunge decît pe șosea. Primul camion îi duse în satul cunoscut. *Acolo* predară cotiga, lăsară mulțumiri, primiră poame, dăruiră alte mulțumiri. Al doilea camion îi lăsă în locul denumit Streășină. O căruță plină cu lăzi goale de zarzavaturi le transportă bagajele pînă la fîntînă. Vizitiul, un țaran cu vreo șaptezeci de toamne în spate, le arătă cu mîna un gheb de pămînt care se ridica la marginea mării:

— Gorganul! spuse el. V-aș duce pînă acolo, dar nu răzbate căruța prin nisip.

Pe o întindere pustie de pămînt, netulburată de nici o cută, neînviesită de nici un pom, în fața unei mări nepăsătoare, albastră și nesfîrșită, trona, ca un stăpîn dintotdeauna al locurilor, Gorganul. Cu cît se apropiau de el, cu atîta creșteau neliniștea, emoția, înfiorarea în sufletele cireșarilor. Oare acolo se afla taina necunoscută a mării, în preajma acelui mormînt vechi, care amintea trecutul și prezicea viitorul? Își va îngropa marea pentru totdeauna taina cea mare, precum o invita mormîntul de la marginea ei? Sau și-o va lăsa smulsă de brațele și mințile cutezătorilor care se apropiau de ea?

Cireșarii înaintau greu prin nisipul fierbinte. Toți erau încărcăți cu bagaje. Abia răsuflau și apa curgea șiroaie pe trupurile lor. De departe, Ursu părea o dihanie ciudată, pe spatele căreia cineva așezase o casă. Sau poate o ființă care-și ferea fața de soare cu ajutorul unei umbrele uriașe. Tot ce era mai greu se afla în spatele lui. Picioarele i se înfundau în nisip pînă la glezne, din cauza greutateii. Mergea însă fără să se oprească, pentru că ținta era aproape și orice oprire l-ar fi dăruit ca pe o pînză. Era greu drumul, dar speranțele erau lanțuri puternice, care nu se rupeau prea lesne. Și-i trăgeau pe cireșari spre Gorgan și de acolo la marginea mării, într-o oază mică de verdeață, apărută, prin cine știe ce miracol, în pustiul de nisip. Acolo le căzură bagajele din mîini și de pe umeri, acolo, fără să aștepte să le revină răsuflarea, înălțară corturile. Era al treilea popas făcut de cireșari în numai cîteva zile. Era oare ultimul?

Toți se urcaseră pe Gorgan, lăsîndu-se un timp asaltați de neliniști, de emoții, care parcă urcau din pămîntul de sub picioarele lor, de gînduri, care se înapoiau uneori tăcute în mormîntul de la marginea mării. Speranțele, dorințele, visele lor erau însă vii. Contemplația mută le-ar fi ucis, le-ar fi transformat în fulgi ușori pradă tuturor vînturilor. Timpul își cerea acolo, ca pretutindeni în lume, tributul: mișcarea, acțiunea.

4

Gorganul, prin înălțimea sa, oferea un post ideal de cercetare și recunoaștere. De acolo, tinerii văzură, pînă departe, marginea mării, coasta cu toate încrețiturile ei, limbile de pămînt și, mai ales, descoperiră că apa de la nord care li se părea mare, nu era decît oglinda unui lac salmastru. Între lac și mare se întindea o fișie îngustă de pămînt, al cărei capăt nu se zărea nici de pe Gorgan. Pe acea fișie văzură, departe, o altă oază mică de verdeață, asemănătoare cu aceea în care își instalaseră ei corturile. Gorganul se afla în locul unde lacul se apropia cel mai mult de mare și era ca o barieră în calea unor priviri indiscrete.

Cîteva clipe, cireșarii se sfătuiră dacă n-ar fi mai bine să mute corturile pe limba de pămînt care despărțea lacul de mare, în oaza de verdeață pe care-o descoperiseră acolo. Cineva veni cu ideea protecției pe care le-o asigură Gorganul față de orice priviri străine și astfel locul de popas se stabilă definitiv în fața Gorganului. După ce se fixară, convențional, cîteva puncte de orientare, Victor dădu semnalul recunoașterii generale. Se făcură echipe, fiecăruia încredințîndu-i-se o sarcină anume: Ursu și Tic urmau să exploreze, cu ajutorul bărcii, țărnul mării în preajma Gorganului, notînd orice încrețitură a coastei; Victor și Maria aveau sarcina cercetării fișiei de pămînt care despărțea marea de lac; Ionel și Dan trebuiau să traseze marginea lacului de la Gorgan spre nord, iar Lucia, la corturi, pregătea o schiță a locurilor străbătute pînă atunci de cireșari. Pentru a se evita imprudențe și îndepărtări prea mari, explorarea nu trebuia să se facă în distanțe, ci în timp. Fiecărei echipe i se fixase un anumit timp pentru îndeplinirea sarcinii, ținîndu-se seama de importanța și greutatea explorării.

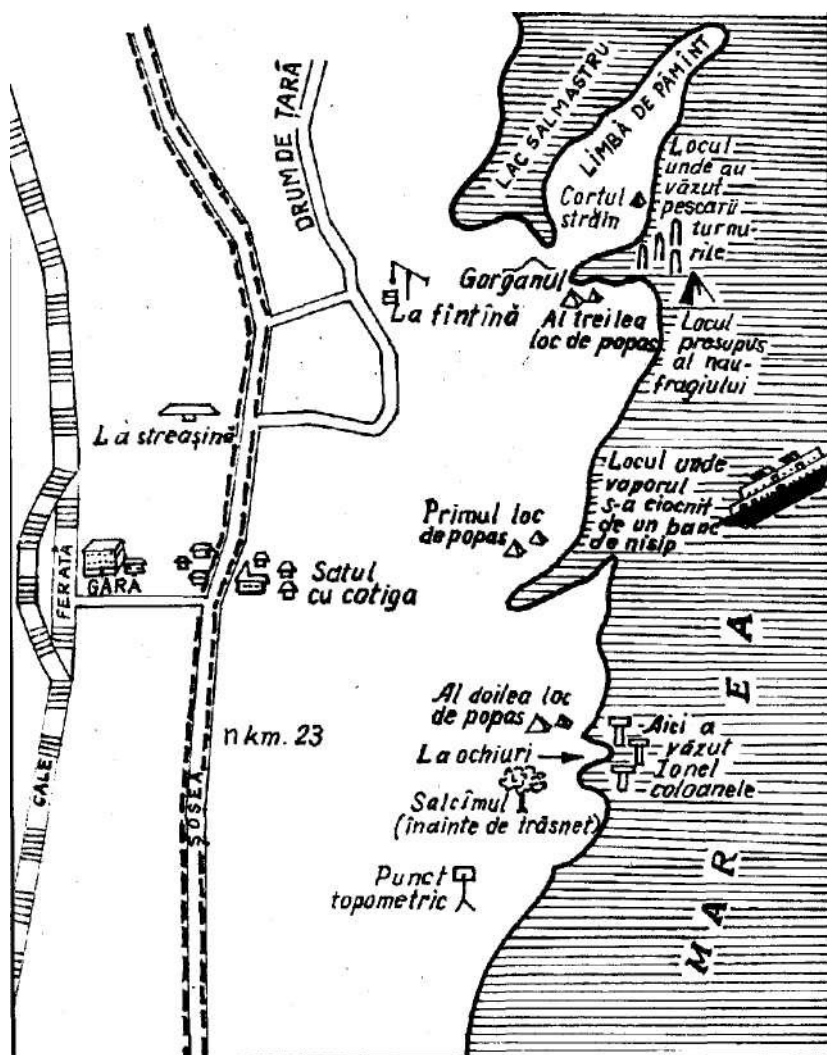
Cireșarii trăiau parcă pentru prima dată, de cînd sosiseră pe litoral, adevărata nervozitate și agitație care prevestesc acțiunile. Își începură munca, toți cu zel, cu seriozitate, cu răspundere. Notau fiecare amănunt, calculau distanțele, căutau, fără încetare, lucruri ieșite din comun. Uitaseră de foame, de odihnă, de somn. Cei care fuseseră în deltă nu apucaseră să doarmă nici un minut. Se mulțumiseră cu odihna din tren, cu somnul obositor, intermitent, neliniștit, care-i înșelase în timpul întoarcerii.

Ursu și Tic își prezentară primii rapoartele. Lucia adăugă notele și însemnările lor schițate pe care o pregătea. Sosiră apoi Dan și Ionel cu observațiile lor. Apăru în sfîrșit și ultima echipă, cea formată din Victor și Maria, care cercetase limba de pămînt dintre lac și mare. Avînd toate datele necesare, Lucia, ajutată de Victor și de Ionel, începu să schițeze, pe o foaie mare de bloc, harta regiunii de pe litoral, străbătută de cireșari.

Iată cum arăta harta în jurul căreia se adunaseră tinerii cutezători:

HARTA REGIUNII DE LITORAL STRĂBĂTUTĂ DE CIREȘARI

așa cum a fost întocmită de Lucia

5

Cu cîteva ore înainte de asfințitul soarelui, cireșarii începură cercetările propriu-zise. Dan se crezu dator să împărtășească și celorlalți ideea care-i venise în minte:

— Oare n-ar fi mai bine să începem treaba de dimineață? Mai ales că mîine e sîmbătă...

Privirile surprinse ale celorlalți îl făcură să înțeleagă că e în pasă proastă și că rostise o neghiobie cît el de mare. Tocmai era pe punctul să-și facă o autocritică sinceră și deschisă, cînd deodată se declanșă cu violență contraofensiva lui Tic:

— N-ar fi mai bine să începem de luni?... Sau, și mai bine, să amînăm cu o săptămînă, ca să pornim tot într-o sîmbătă... Iar tu, Dănuț, pînă atunci, bagă-te într-un poloboc, îți dăm și o lanternă și ia marea, băiatule, calea mării, poate dai de un pește.

— Pește?! se miră Dan. Ce să fac eu cu peștele?

— Să-i ceri cu împrumut niște icre... Lasă că-ți spun mai tîrziu pentru ce. Acum sînt grăbit... Ursule! Nu știu de ce am impresia că icrele seamănă cu creierii cuiva... Cînd sînt trecute, fac rău la stomac... Iar cînd sînt proaspete se bat cu lingura... De ce-ai rupt ciomagul ăla?!

Dan făcu un semn care-l arăta pe Tic "zurliu", dar, de teamă că i s-a zărit gestul, alergă spre Lucia, din echipa căreia făcea parte. Să întîmplă însă că Țombi îi ieși în cale și astfel ajunse la picioarele Luciei în genunchi.

— Tot trebuia să ceri iertare cuiva, îl consolă Tic. Hai, Țombi!

Țombi își petrecu stăpînul pînă la marginea mării. Tic nu-l pofti în barcă, lăsîndu-l uimit pe mal, ca un filozof preocupat să dezlege enigma "recunoștinței". În barca de cauciuc se mai aflau Ursu, Victor și Ionel. Bătrîna barcă suporta cam greu atîta încărcătură. Și, cum nimeni nu-i

auzea plînsetul, răbdă tortura, dar pregăti în tăcere un plan de răzbunare. Ajunși la o bună distanță de mal, cei patru cireșari făcură primul sondaj. Apa era adîncă, trecea de zece metri.

— Ce crezi, Ursule? întrebă Victor. Restrîngem aria de cercetări?

Ursu nu se grăbi să dea răspunsul. Privea într-una apa mării și clătina din cînd în cînd din cap.

— Cam ciudată adîncimea, spuse el. Sau o fi locul cam ciudat. Uitați-vă la culoarea apei. Are un albastru spălăcit. Parc-ar fi mult nisip în ea.

— Vrei să spui că e fundul aproape, că e impregnată de nisip?

Ursu se mulțumi să miște capul în semn de "da" la întrebarea lui Victor. Privi iarăși apa și mormăi ceva de neînțeles.

— Eu cobor! spuse el pe neașteptate. Aplecați-vă în partea cealaltă.

Și, fără să aștepte confirmare și fără să-i lase pe ceilalți să facă mișcarea de echilibru, sări în apă, dar cu atîta ușurință, că barca abia se clătina. Trupul lui dispăru în apă, dar nu ieși la suprafață după două minute, cum își închipuia Tic, ci aproape imediat, pentru că douăzeci, treizeci de secunde pentru Ursu nu însemnau mare lucru.

— Am nimerit cu sonda într-o groapă, anunță el. Așa cum am bănuir. Veniți încoace să am un punct de reper. Vreau să fac niște sondaje pe viu.

Vreme de jumătate de oră, Ursu purta barca în diferite direcții și, la fiecare oprire, se scufunda în apă, anunțînd rezultatul sondajului. Exploratorii de pe apă își putură astfel face o idee sumară a caracteristicii fundului. Victor și Ionel notaseră într-un carnet toate comunicările lui Ursu, deși acesta ar fi putut să și le amintească fără nici un efort.

— Păcat că n-am luat puncte de reper, Victor, spuse Ionel. Ne-ar fi ajutat mult la întocmirea unei hărți a fundului. Eu zic să pregătim pentru mîine niște balize. Mai ales că adîncimea apei e atît de mică.

Ionel avea dreptate. Pentru o explorarea adevărată, precisă, aveau nevoie de geamanduri fixe. Cu ajutorul lor puteau să se orienteze în orice împrejurare. Propunerea lui nu întîmpină nici o împotrivire. Schițele pe care le făcuseră pînă atunci erau iluzorii, puncte azvîrlite în infinit, sau, chiar dacă unele puncte se bazau pe anumite relații de direcție, erorile erau posibile, ba chiar probabile. Singura constatare pe care explorarea lor sumară o făcea evidentă — aceasta datorită plonjoanelor lui Ursu și celor ale lui Tic, pe care nu-l răbdase inima să asiste la scufundări ca un simplu spectator — era aceea a neregularității fundului mării. În aparență, apa nu era adîncă. Trei, patru, cinci metri și aceasta pe o distanță mare, pînă departe în larg.

Dar existau atîtea gropi adînci, încît erai tentat să spui că ele constituie veritabilul fund al mării. Aceasta era, cel puțin, situația în sectorul explorat de echipa din barca de cauciuc.

Soarele tocmai se ascundea după Gorgan, cînd barca ajunse la mal. Ursu o trase după el pînă la corturi, apoi se duse după ceilalți, care se urcaseră în vîrfurile Gorganului. Priveau de acolo asfințitul. Nu-i lăsă prea multă vreme înecați în culori și reverie.

— O s-avem mult de furcă aici cu cercetările, îi trezi el. Sînt atît de multe gropi și atît de apropiate unele de altele, că, fără un sistem de geamanduri bine pus la punct, n-o să știm niciodată dacă am cercetat o groapă sau n-am cercetat-o.

— Tu crezi că visul nostru se află într-un asemenea mormînt? întrebă surprinsă Maria.

— Dacă se află aici — îi răspunse Ursu — nu poate să fie decît într-o groapă.

— Sau sub un dîmb submarin de nisip, completă Victor.

— Sau... admise Ursu. În orice caz, o să avem bătaie de cap, nu glumă. Cred că sînt sute, poate chiar mii de gropi în perimetrul care ar putea adăposti taina. Vă închipuiți ce ne așteaptă.

Victor făcu un tur de orizont din vîrfurile movilei. Își opri multă vreme privirea asupra lacului. Devenise gînditor, dar nu spuse nimic nimănui despre gîndurile sale. Nu făcu altceva decît să întărească părerea lui Ursu.

— Într-adevăr, ne așteaptă multe căutări, iar timpul e foarte, foarte grăbit. Cred că nici unul dintre noi n-o să fie scutit de eforturi.

Lucia se luminează subit la față. Parcă ar fi dat peste dezlegarea problemei:

— Ce-ar fi să-i chemăm aici pe Laura și pe prichindel?

Reflexele asfințitului erau roșii, așa că nimeni n-ar fi putut să deosebească îmbujorarea feței lui Victor. Toți se uitau la el, așteptînd o confirmare.

— Cînd se întorc de la Mangalia? întrebă Ionel. Pînă atunci n-avem ce face.

— Pleacă mîine dimineață la Mangalia, întoarse Lucia răspunsul.

— Tu vrei să-i oprim? se dumeri Dan... Păi... Nu ne-au spus amîndoi că sînt invitați acolo?

Adică, știu eu că s-au lăudat... dar un fel de secretari ai babacilor lor pesemne că sînt...

Interveni și Maria în discuție și încă vehement:

— E o nerozie, Lucia. Nu că s-ar îngreuna lucrările consfătuirii. Dar nu-ți dai seama, că,

dacă ar fi avut cea mai mică posibilitate de a scăpa, dacă nu ar fi avut *obligăția* de a participa, Laura, așa cum o știm noi, nici n-ar mai fi plecat la Histria, ar fi rămas la noi, la corturi... Dacă vrei neapărat s-o răpim... Poate că pri... prichindelul...

— Nici atât! spuse Dan. A rămas el mîna dreaptă a lui taică-său... Domnul asistent e concediat, în mod sigur...

— Cum adică e concediat? întrebă Maria.

— Am vrut să văd dacă întreabă cineva. Nu te speria. Intră de mîine în concediul său legal...

— Iar tu ai intrat de astăzi în concediu de gîndire, replică Maria. Sau poate ești în concediu permanent.

Victor înțelese că n-are altceva de făcut decît să mai îngroașe puțin punctul de pe i:

— Dacă vor sosi la noi, vor fi bineveniți! Pînă atunci însă nu trebuie să așteptăm. Avem atîtea de făcut, încît nici cu ei aici n-am putea răsufla ușurați. Gîndiți-vă la ce ne-a spus Ursu: sute, poate mii de gropi... și mi-e teamă că mai sînt alte sute și mii...

Victor își opri vorbele aici. Nu voia încă să-și destăinuie ultimele observații, pentru că nu deveniseră concluzii. Îi era însă teamă să nu devină concluzii peste noapte.

Cireșarii aveau nevoie de odihnă, mai ales acei care călătoriseră noaptea cu trenul. După o cină bogată, se retraseră în corturi și somnul pe care îl așteptau de mult îi luă repede în stăpînire. Se petrecu însă un eveniment înainte de ivirea zorilor, care le tulbură somnul și le puse în cale o nouă problemă, mult mai grea, mult mai spinoasă.

Poate chiar în clipa cînd se înspuma aurora, se auzi o bubuitură groaznică. Parcă ar fi făcut Gorganul explozie, atîta spaimă le produse în somn. Ieșiră toți afară din corturi, buimăciți, speriați, dar nu văzură nici o flăcără, nici o lumină. Doar undeva la marginea mării se desfăcea uriașul trandafir roșu al aurorei. Nu văzură altceva nimic, nimic. Nimeni n-avu ideea să se uite în locul unde se afla barca de cauciuc. Ar fi văzut acolo o îngrămădire de zdrențe. Se retraseră în corturi, se chinură mult cu gîndurile, dar somnul tot îi cuceri.

Mai era însă cineva, care, nu departe de Gorgan, ieșise în deschizătura unui cort, auzind groaznica bubuitură. Se retrase apoi pentru a-și relua locul în sacul de dormit. Somnul îl cuprinse greu și gîndi în sinea lui că nu și-a început prea bine ziua.

6

Toți cireșarii se aflau în jurul bărcii de cauciuc, în jurul a ceea ce fusese cîndva o barcă de cauciuc. O priveau ca pe o ființă care se topea sub ochii lor, pentru că nici unul nu putea să creadă că viața ei s-a sfîrșit cu totul. O priveau în tăcere, căutînd în fel și chip un leac pentru a-i prelungi viața. În fața lor era însă o îngrămădire de zdrențe. Explozia se produsese într-un singur loc, dar forța ei se propagase în toate compartimentele, molipsindu-le cu microbul sinuciderii.

— Oare se mai poate face ceva? se auzi glasul unei speranțe zadarnice.

Și, împotriva realității, împotriva bunului simț, se apucară toți s-o doftoricească. Ore întregi se învîrtiră în jurul ei, pînă ce se convinseră că fosta lor comoară nici pentru petice nu mai era bună.

— Dac-ați ști cît am urît-o! mărturisi Tic, ajuns la capătul puterilor. Eu cred că ura mea a sfîrșit-o. Întotdeauna s-a ascuns de noi și acuma, pentru că știa că n-o să scape, a preferat calea sinuciderii, decît aceea a colaborării cu noi.

— Și noi ce ne facem fără barcă? răsună glasul celei mai triste realități prin gura lui Dan. Ori îi urmăm exemplul și alegem ca mijloc marea... ori...

— Ori ce? se rățoi Tic. Chiar de-aș ști că mă fac eu barcă, nu plec de-aici, pînă ce...

Atunci Ionel anunță cea de-a doua surpriză cu vocea unui om care asistase la explozia celei de-a doua bărci de cauciuc:

— A apărut un cort în partea cealaltă, pe limba de nisip!

Cireșarii alergară într-un suflet la Gorgan. La cîteva sute de metri de movilă, exact în mijlocul oazei de verdeață pe care o zăriseră cu o zi înainte, se afla un cort de mărime mijlocie. În jurul cortului, nimeni. Însă, departe în larg, se vedea o cască albă, probabil unul dintre proprietarii cortului.

Uimirea cireșarilor nu cunoștea margini. Cine puteau fi intrușii? Să le fi făcut o surpriză prichindelul și Laura? Ursu înlătură imediat posibilitatea norocoasă. După ce privi cîteva minute punctul alb de pe mare, spuse destul de intrigat:

— Nu! Înotătorul e un om în toată firea. Și după chip, și după brațe, și după felul cum înoată. Foarte ciudat!

— Da' de unde-i vezi tu chipul? întrebă Ionel. Ai tu un binoclu special, că eu, oricît mă

forțez, nici casca n-o văd prea bine.

— Să lăsăm discuția asta inutilă, spuse Victor. Ursu ne-a spus ceea ce a văzut... Mai bine să trecem în revistă situația. Când a apărut cortul? Cine sînt locatarii lui? Ce caută aici, lîngă noi, lîngă locul nostru?

— Cam greu de răspuns, își dădu Dan cu părerea. Ar trebui să-l acostăm pe cetățean.

— În orice caz, continuă Victor, n-au venit în cursul nopții. Cred că spre ziuă...

— Parcă l-am auzit pe Țombi lătrînd, își aminti Tic. Nu cu mult timp înaintea bubuiturii. Un singur defect are javra asta. Nu știe să vorbească.

— Ciudat, reflectă Victor. Înainte de zori... Prin urmare cunosc locurile... Și nu stau departe de aici, sau nu vin de departe...

— Poate i-a adus o mașină, zise Ionel. I-a lăsat unde ne-a lăsat pe noi căruța.

Dar nici el nu prea era convins de ceea ce spunea. Lucia îi respinse imediat ideea:

— Căruța abia avea loc pe cărarea aceea... Cum să încapă, cum să se încumete o mașină, mai ales noaptea, printre atîtea gropi cu nisip? Eu cred că Victor are dreptate. Vin de undeva din apropiere.

— Mai întîi să facem o recunoaștere, propuse Tic. Să vedem dacă vin sau vine. Să profităm că ăla e în larg.

— Ești nebun? se opuse Maria. Cum să te duci la cortul omului? Cu ce drept? Poate că e un om serios, poate că are treburi aici...

Tic își privi sora cu aer trist, compătimitor:

— Întotdeauna m-ai subestimat. Tu crezi că pe lume există un singur farmec, farmecul frumuseții pe care, fie vorba între noi, ți-l atribui cam ilicit... Există și farmecul inteligenței personificat de scumpul tău frățior... Țombi!... Marș!

Tic își însoți comanda cu trei fluierături ca un tril scurt. Țombi o zbughi spre cortul vrăjmaș, într-o goană nebună, și-l văzură pitindu-se în nisip. După cîteva secunde, reapăru și-și reluă goana în sens invers. Când ajunse la Gorgan lepădă la picioarele lui Tip ambalajul elegant al unui pachet de țigări.

— Prin urmare, explică Tic, cortul are un singur proprietar, cel cu cască albă, un individ care fumează țigări "Tomis", chel, cu dinți galbeni și fără degetul arătător de la mîna stîngă. Șiretul de la pantoful drept e înnodat dublu...

Glumele lui Tic nu reușeau totuși să risipească valul de neliniște care se abătuse asupra cireșarilor. El deveni și mai simțit în clipa cînd Sherlock Holmes-ul de ocazie anunță cu vocea serioasă:

— la uitați-vă ce scrie aici pe pachet! Precis cu un creion cu pastă... *Gorganul — mormînt dac suprapus. Tumul scit la bază. Oare nu ne-am ars?*

Probabil că le era dat cireșarilor să treacă din uimire în uimire în ziua aceea. Pachetul gol trecu din mînă în mînă, pînă ajunse din nou la Tic. Acesta, văzînd casca albă ieșind undeva la țarm, făcu imediat o propunere îndrăzneată.

— Eu mă duc pînă la ăla prin apă și ies pe mal lîngă el, ca să-mi trag răsufierea... Așa, de formă, că nu obosesc eu dintr-un fleac...

Tăcerea celorlalți semăna cu o aprobare. Tic se aruncă în apă, înainte ca să aibă vreunul dintre ei vreme să se răzgîndească. Începu prin a se bălăci, apoi se avîntă în înot rapid. Se cam plictisi el pînă ajunse în dreptul căștii albe, pentru că era cale destul de lungă. Leși la mal ca un om care abia își trage sufletul. Mergea împleticindu-se, cu ochii închiși, și se prăbuși ca un sac la cîteva metri de posesorul căștii. Sufla cu atîta putere, că năștea vîrtejuri de nisip. Cu coada ochiului înregistra însă înfățișarea personajului de lîngă el. Mai întîi statura și musculatura vecinului. Impresia era favorabilă. Apoi chipul lui de bărbat energic și privirile-i prea leneșe ca să nu fie prefăcute. Avizul devenea precar. Între el și vecin se afla o îngrămădire de bețe și vergele de fier, de roțițe, sîrme și corzi.

— N-aveți cumva o barcă? se pomeni Tic întrebînd fără voia lui.

Vecinul cu cască albă pe cap rîse la început auzindu-i întrebarea, apoi se strădui să ia un aer de om deranjat. Se încruntă și întrebă cu voce severă:

— Ești iscodă profesionistă sau de circumstanță?

"Aha, e un om cu carte, gîndi tînărul. Și merge drept la țanc, nu cu ocolișuri. Și parcă n-ar fi nici împotriva glumelor. Ia să-l încerc."

— N-am știut că vă ocupați cu astrologia, de aceea am venit la dumneavoastră cu o întrebare.

— Zău! rîse cu poftă casca albă. Nu puteai de pildă să mă întrebi dacă pot să răspund la bună ziua?

— Vă ofer scuze și pretextul că eram obosit mort. Nici acum nu mi-am revenit.

— Dacă vrei să pari obosit, trebuie să înoți mai prost. Ești de la corturile celelalte?

— N-aveți o țigară "Tomis" sau "Callatis"?

Casca albă începu să se uite la Tic mai bănuitor. Acesta însă cerceta cerul în căutarea unor nori, dar, negăsindu-i, se mulțumi cu valurile mării.

— Nu știu dacă o țigară poate să autentifice precocitatea unui copil...

Tic își întoarse brusc privirea spre vecinul său, dar era rîndul acestuia să cerceteze cerul și marea.

— Cum vă închipuiți că aș fi făcut o asemenea cerere unui profesor... chiar dacă beneficiem de apropierea sau de depărtarea vacanței...

Casca albă deveni mai iscoditoare. Tic își relua activitatea de astronom.

— Chiar și în vacanță timpul are un anumit preț.

Invitația era clară. Tic trebuia să facă ceva pentru a repara "relațiile", folosind metoda forte:

— Am pus rămășag cu prietenii mei de la "celelalte corturi" că în cinci minute vom ajunge la astfel de relații, că nu ne vom supăra de la o mică neînțelegere.

— Zău?! rîse iarăși casca albă. Pe mine se pare că mă cunoști. Eu în schimb nu știu nimic despre dumneata.

"Va să zică nu toți cei care-l cunosc îi sînt cunoscuți, deci e profesor", gîndi Tic.

— Eu sînt dintre aceia care vă cunosc fără să-i cunoașteți. Numele nu v-ar zice nimic.

— Ei, asta n-o mai cred, îi spuse casca albă. Ești prea tînăr. "Va să zică nu e profesor de liceu. Prin urmare e din ăia

mari, raționa Tic în gînd. Mi se pare că am cam feștelit-o. Ia să mai încerc o dată."

— S-ar putea să audiez și eu cursuri interesante. Anumite discipline...

— Zău?! Dar cine ți-a insuflat pasiune pentru arheologie. Tic rămase trăsnit. Casca albă era deci un rival. Un arheolog care... Dar ce căuta el aici cu atîtea unelte de pescuit?

— O întîmplare, răspunse Tic fără nerv. Aveți pasiunea pescuitului?

— Și a liniștei, mai ales a liniștei.

Noua invitație era și mai limpede prin calmul cu care fusese rostită. Dar, pentru a nu se întoarce cu coada între picioare, cireșarul repetă cu totul inutil prima întrebare:

— N-aveți cumva o barcă? Vă rog să mă credeți că nu fac nici o glumă.

Tonul lui Tic ar fi avut darul să convingă un întreg consiliu pedagogic. Casca albă îl privi puțin cam chiorș, deși în sinea lui era convins că întrebarea fusese o glumă sau un pretext pentru ceva. Totuși ca să nu se dea întîii el bătut, încercă să-și încondeieze musafirul:

— Dacă ești atît de bun înotător, de ce nu te-ai înscris la concurs?

Tic făcu mai întîii o mutră de bleg, apoi sări brusc, ca o lăcustă. Cuvintele îi explodau în gîtlej.

— Vă rog. Nu fac glume. Ce zi e azi? Și ce oră?

Spaima de pe fața lui nu putea fi jucată. Profesorul îl crezu în pragul unei nenorociri.

— Azi e sîmbătă. Și e ora... unu și treizeci de minute.

Tînărul rosti un mulțumesc năprasnic și se azvîrli în apă ca o săgeată. Trebuia să bată toate recordurile de înot, pentru a-i da altuia posibilitatea să le bată. Ajunse la corturi gîfîind cu adevărat și într-o agitație de nedescris. Se repezi ca un hultan la Ursu:

— Barca, Ursule! Repede! Îmbracă-te. Premiul întîii e o barcă de cauciuc.

Parcă era în delir. Ceilalți încercară să-l calmeze, dar el se azvîrlise deja în pantaloni și-n pantofi. Cămașa parcă-i intra singură pe trup.

— Ți-a arheolog și nu mă interesează. Băteți-vă voi capul.

Ursu, văzîndu-l cu cîtă grabă se îmbrăca, îl imită ca un copil.

— Spune-mi ce-i, Ticușorule! Spune-mi mai lămurit.

— Repede! Ursule! E unu și nu știu cît. La patru începe concursul... Aoleu! Știi să înoți?

7

Tic porni ca din pușcă înainte ca Ursu să-și fi pus pantofii în picioare. După vreo cincizeci de metri, se prăbuși în nisip. Ursu îl ajunse, îl ridică și începu să-l scuture cu putere.

— Chiar dacă ești nebun, tot trebuie să mă iau după tine. Dar, dacă nu ești nebun, să știi că ești un neghiob, Ticușorule. Mai întîii descaltă-te și pe urmă... Dacă vrei să ajungi undeva cît mai repede, să nu fugi așa. După două sute de metri cazi mort și numai targa te mai poate salva. Acum spune ce ai de spus. Limpede, ca să înțeleg.

Tic se supuse, deși simțea cum îl arde nerăbdarea. Era bucuros că Ursu își iuțise pașii, fără să alege însă.

— E un concurs, Ursule! Un concurs de înot pe un lac lîngă Constanța. Premiul întîii la o sută de metri, o barcă de cauciuc. Scrie pe toate afișele.

— Atîta scrie, sau mai scrie și altceva?

— Doar nu vrei să cîștigi un vapor. Nici n-avem ce face cu el în sărăcia asta de apă.

Cei doi mergeau în ritm rapid. Tic era nevoit să alerge, pentru a ține pasul cu Ursu.

— Te-am întrebat ce mai scrie! Să nu ne irosim forțele degeaba, Ticușorule.

— Mai scrie ceva, dar nu e important... Înscrierile s-au terminat ieri... Dar aranjăm noi.

— Asta nu-i important? spuse Ursu fără să încetinească însă pasul, deși vestea, în alte condiții, l-ar fi făcut să se întoarcă la corturi.

— Parcă nu m-ai cunoaște! Am atîta forță în mine că, nu știu, zău, dacă n-aș fi în stare să cîștig eu "suta". Dacă nu te primește, fac un tîmbălău, că se amîna concursul cu un an de zile.

Merseau, mergeau prin nisip. În sfîrșit dădură de o potecă bătătorită.

— Numai să ajungem la timp, Ursule. Nu vezi nici o ocazie?

Ursu nu zări nici o ocazie, pentru că nu alesese drumul de țară care făcea un mare ocol, ci o potecă strîmtă care scurta calea spre șosea.

— Vedem noi cînd ajungem la șosea, răspunse el. Inspiră pe nas și expiră pe gură. Rar! Și calcă pe toată talpa piciorului, că nu faci sprint.

Tic îi urmă sfaturile. Realiză astfel un ritm uniform în mers, iar plămîinii deveniră încetul cu încetul mai indulgenți, mai înțelegători față de eforturile lui.

— Tot nu vezi o ocazie? Ascute-ți ochii, Ursule, că e trecut de două.

Pe șosea, departe, în stînga se zărea într-adevăr un nor de praf.

— Acum e-acum, Ticușorule! Sprint! Deși nu cred că vom ajunge la timp.

Ca alungați de o haită de lupi, amîndoi fugeau spre șosea, în întîmpinarea unui camion care se zărea departe. Nici nu mai avură timp să raționeze în goana lor nebună. Poate că, dacă ar fi făcut semn cu mîinile, i-ar fi văzut șoferul. Camionul însă trecu în viteză, înainte ca ei să ajungă la șosea.

— Sîntem pierduți! urlă Tic disperat. Dacă am fi plecat cu un minut mai devreme... Hait!

Camionul se opri la vreo sută de metri mai departe.

— Numai să nu fi rămas în pană! spuse Ursu, reluîndu-și fuga.

Nici vorbă de așa ceva. Șoferul, pur și simplu, îi aștepta. Îi văzuse fugind și-și închipuise că aleargă după o ocazie. Îi pofti în față, în cabină. Prin cîteva fraze iscusite, Tic îl determină să-și arate calitățile. Gigantul zbura pe șosea cu o asemenea viteză, că întrecea toate autoturismele pe care șoferul le prindea în raza vederii. Se ivi bineînțeles și inevitabila barieră. Dar, pentru că șoseaua nu întretăia nici o cale ferată, bariera o constituia o cireadă de vaci. Obișnuite cu claxoanele, vacile nu se sinchiseau de graba celor din camion. Toate turismele pe care șoferul le întrecuse făceau coadă în urma camionului. Abia la capătul cirezii, Tic dădu cu ochii de văcar.

— Să dea Domnul să ajungi cît mai repede cu ele la abator! îl blestemă Tic.

— Mulțam' mult, domnișorule, îi răspunse văcarul, că tocmai acolo le ducem.

Camionul își reluă goana pe șoseaua asfaltată. De astă dată ținea piept sau spate autoturismelor care voiau să-l depășească.

— Pană! se îngrozi Tic.

— Aș! Dar, dacă vreți să scurtați drumul spre lac, eu zic s-o apucați pe aici. Nu se poate să nu găsiți o ocazie.

Tic se uită cu asemenea ochi la șofer, încît acesta se văzu nevoit să adauge:

— Cum vreți. Eu vă duc pînă-n oraș. Că pe drumul ăsta nu-ncap nici turismele. Altminteri v-aș fi dus eu, nici o grijă.

Cei doi pasageri îi mulțumiră din toată inima șoferului și îl rugară să le spună numele, pentru a-l aminti în carte. Îl chema Ioniță Buclă.

Drumul spre lac pe care îl indicase șoferul era o potecuță pietruită, pe care într-adevăr nu încăpea o mașină obișnuită. Tăblia indicatoare, înfiptă pe locul unde drumul se întîlnea cu șoseaua, se purtă extrem de crud cu cireșarii. Șoferul își închipuia pesemne că pasagerii lui vor să prindă focul de artificii, nu concursul de înot. Nici trei ore nu le-ar fi fost destul pentru a ajunge la lac.

— Ne predăm? întrebă Tic dezolat, aproape resemnat. Domnul șofer, din bunătate, ne-a făcut cel mai mare rău. În oraș găseam mai ușor o ocazie.

— Poate greșește indicatorul! își dădu Ursu cu părerea, fără să pună nici un preț pe vorbele sale.

În depărtare se auzea însă un zgomot de motocicletă. Pentru a-și scuza planul pe care-l întocmise într-o clipă, Tic spuse cu toată convingerea:

— Mi se pare foarte liniștit și sigur drumul... Tu oprește motociclistul, Ursule, dacă nu are pe cineva în spate.

În timp ce Ursu ieșea la șosea, Tic meșteri ceva în tăcere pe lîngă stîlpul cu tăblița

indicatoare. După două secunde, apăru radios. Prima motocicletă avea ambele locuri ocupate.

Ce-a de-a doua însă era liberă la spate. Tic făcu un semn cu mâna. Motociclistul opri fără voia lui:

— Ce vrei dom'le? Nu vezi că-s în întrecere cu celălalt? Am pus pariu că ajung mai repede la lac.

Tic îi arată drumul mai scurt și motociclistul se uită cu ochii cășcați spre tăblița indicatoare:

— Ia uită-te, domle! Neghiobul n-a văzut că s-a dat drumul la motocicletă? L-am luat! O damigeană de Murfatlar!

Ursu se scărpină de zor în cap. Fu cît pe-aci să deschidă gura, dar Tic i-o luă înainte:

— V-am ruga și noi ceva, se adresează el motociclistului. Nu ne duceți pînă la lac?

— Cu plăcere. Dar nu pot lua decît un pasager.

— Urcă-te, Ursule! Își îmboldi Tic prietenul. Apoi către motociclist: Aveți toate taloanele?

— Mi-au mai rămas vreo două. Dar le păstrez ca ochii din cap. Poftim, dom'le că-i dau drumul.

— Succes, Ursule! Și țin-te tare. Dacă nu vor să te înscrie, spune-le la ce ești campion.

Motocicleta care-l avea pe Ursu în spate porni de la bun început cu toată viteza. Parcă ar fi catapultat-o cineva. Tic rămase la marginea șoselei, așteptînd o ocazie pentru sine. Mașini, mereu mașini. În sfîrșit, o motocicletă. Dar nu una. Un șir întreg. Și multe cu locuri libere în spate. Tic voia să aleagă. Și ochii lui căzură pe un "Simpson" în exces de viteză. Pesemne că făcuse el un gest aparte (sau poate din cauza unei mașini care se ivise pe șosea din direcție contrară, exact cînd "Simpson"-ul voia să depășească o "Java"), pentru că motociclistul opri și ascultă rugămintea lui Tic.

— S-a dat drumul pe-aici la motocicletă?! Întrebă el mirat. Da' știi să te ții bine? Că eu gonesc cu o sută, mai ales pe drumul ăsta.

Tic se urcă în spate, dar, la două secunde după ce motocicleta porni, îi făcu semn șoferului să oprească.

— Mi-am uitat ceasul, se scuză el și alergă repede pe șosea.

Cînd ajunse lîngă stîlpul indicator se opri. Se uită în dreapta, în stînga, apoi scoase dintr-un boschet un alt stîlp cu un disc în vîrf și cu o motocicletă frumos desenată pe disc. Desenul interzicea circulația motocicletelor pe drumul acela strîmt, pietruit, care ducea la lac. Puse stîlpul în locul în care fusese cu cîteva minute înainte, ca să nu încurce circulația, apoi o zbughi spre "Simpson".

Motocicleta zbură, nu alta, pe drumul neted, ca-n palmă, și fără nici o cotitură. Mergea cu o asemenea viteză, încît prinse din urmă cealaltă motocicletă, care-l avea pe Ursu în spate. Dar nu pentru că proprietarul ei ar fi voit să fie ajuns, ci pur și simplu pentru că avea o pană de motor. Tic opri "Simpson"-ul și schimbă locul cu Ursu. Începea chiar să-l amuze jocul. Nu mai avea nici o teamă că marele favorit va întîrzia la concurs. Altceva îl preocupa. Înscrierea la concurs. În sfîrșit "M.Z."-ul de 175 care-l dusesse pînă atunci pe Ursu fu pus în stare de funcționare. Proprietarul, gelos pe "Simpson"-ul care-l depășise, accelerează al maximum. Cam la un kilometru de lac (se vedeau deja instalațiile sportive), "M.Z."-ul ajunse "Simpson"-ul. Bineînțeles pentru că acesta din urmă era în pană. Tic făcu o asemenea pledoarie la urechea conducătorului său despre solidaritatea dintre motocicliști, încît acesta opri și se duse să-și ajute confratele a cărui motocicletă avea într-adevăr o pană gravă.

— Acum e momentul, Ursule! Avem timp s-ajungem și pe jos.

După ce mulțumiră călduros celor doi conducători, preocupați să schimbe un ax, cireșarii își continuară pe jos aventurosul lor drum către lac. Pe la jumătatea căii care le mai rămăsese de parcurs, întîlniră un milițian foarte grăbit, ceea ce nu-l împiedică însă să se oprească și să-i întrebe pe pașnicii pedestrași dacă nu cumva au întîlnit în drumul lor niște motociclete.

— Un "Simpson" și un "M.Z.", răspunse Tic prompt. Sînt în pană la cinci sute de metri de aici.

— Mărcile le-am dibuit eu după sunet. Las' că vin încoa'.

După cîteva metri de mers, Tic se întoarse pentru a-și face datoria:

— Dar să știți că n-au nici o vină motocicliștii. S-a jucat cineva cu semnul de circulație. Nu era bine înfipt în pămînt.

După mai mulți metri se întoarse și milițianul:

— Dar dumneavoastră de unde știți?

Tinerii cireșari dispăruseră însă printre boschetele din apropierea bazei sportive. Mergeau veseli, fără să se grăbească, siguri că toate căile le sînt deschise. Auziră însă în depărtare o voce rostind niște cuvinte care-i transformară pe loc în ogari.

"Atenție! Seria a treia la start."

Trebuia să se întâmple și asta. Ceasul lui Tic se oprise, iar Ursu, în graba plecării, nu se mai gândise să și-l ia pe al lui. Trecură în goană printre mese și scaune, prin săli și coridoare, străbătură în diagonală postamentul ocupat de fanfară, despărțiră în două un grup de spectatori, pînă ajunseră, în sfîrșit, la masa juriului. Cum nimeriseră acolo, ce miros îi dusesese exact acolo, asta n-o mai puteau ști. Curajul însă li se topi cînd dădură cu ochii de oamenii de la masă, cînd văzură mulțimea de gazetari și de fotografi, aparatele de filmat, steagurile, cupele, insigne... Dar undeva, pe o masă mare, se afla și o barcă de cauciuc nouă, nouă, frumoasă, elegantă, încăpătoare.

Tic se înfățișă la cel pe care-l credea președintele juriului I și-și expuse cu atîta căldură cauza, că omul acela, bătrîn și serios, cu atîtea hîrtii și diplome în față, asaltat de atîția oficiali, gazetari și fotografi, începu să caute cele mai alese cuvinte de scuze. Nu putea face nimic. Mai rămăseseră în concursul pentru o sută de metri două serii cu toate locurile ocupate. Nu era nici o posibilitate.

— Poate la concursul de sărituri de pe trambulină. Într-o oră reușesc eu (îi spuse în șoaptă) să te adaug pe listă. Te trec eu pe listă...

— Nu știți ce premiu e?

— Un echipament de scafandru cu pușcă...

Înfrînt, distrus, Tic se întoarse la Ursu, dar, uitîndu-se printre spectatori, descoperi o cunoștință veche, între alte cunoștințe. Pionierii erau în tribune! Și, în mijlocul lor, da, în mijlocul lor era... salvatorul! *Teodor T.!*

Din doi pași, Tic ajunse la președintele juriului. Figura lui luată parcă dintr-un tablou de Murillo îl făcu pe omul bătrîn și serios să abandoneze pentru o clipă oficialii.

— V-aș ruga să-mi citiți numele din ultimele două serii...

Rugămintea fusese rostită cu o asemenea voce, încît singura scuză pe care o găsi președintele fu aceea de a ridica din umeri în semn că nu se poate împotrivi. Ultimul nume da, ultimul nume din ultima serie era Teodor T. Cireșarul arătă cu mîna spre Ursu și-i spuse președintelui ca o mîngîiere:

— Eu l-am înscris. Numele lui e Teodoru Tudor, dar mi se pare că funcționarul a uitat să treacă un "u" și a scurtat prenumele... și, mi se pare, l-a întinerit cu vreun an...

— Asta n-are nici o importanță, se bucură președintele, rectificînd pe loc erorile funcționarului. Să se pregătească repede. În două minute se dă startul.

În fața întregii adunări, Tic îl sărută pe obraz pe extraordinarul președinte care nu părea deloc nemulțumit de gest, mai ales că auzise un glas printre spectatori rostind o zicală cu privire la copii și părinți foarte măgulitoare pentru el. Văzîndu-l pe Ursu îndreptîndu-se spre start, Tic, ușurat, își spuse numele pentru a fi trecut pe lista candidaților la plon-joane. Președintele îi făcu un semn complice din ochi și chiar îi spuse în șoaptă:

— Fac și eu parte din corpul de arbitri...

Ultima serie urma să hotărască soarta bărcii de cauciuc, deși se părea că învingătorul seriei a doua nu va mai fi întrecut. Era un înotător cunoscut. Parcursesese suta exact într-un minut. Privea spectatorii rezemat cu coatele de barca de cauciuc. O fată frumoasă, cu părul roșu, se ridică din tribună și-i făcu semn cu mîna. Tînărul o văzu și-i răspunse prin bezele și printr-o mișcare largă care indica plăcerea unei plimbări în doi cu barca...

"N-ar fi păcat!? Își spuse Tic. Asta nu-i barcă pentru două persoane..."

Suta se alerga în linie dreaptă pe niște culoare despărțite de panglici albe. Sosirea avea loc chiar în fața mesei juriului. Cronometrării de la sosire își potriviră ceasurile. Fiecare răspundea de un culoar. Cu toate acestea, privirile lor ținteau concurentul de pe culoarul III. Și acesta era un înotător cu renume, component al unei echipe fruntașe de polo și deținător al cîtorva cupe pentru performanțe, care cu cîțiva ani în urmă constituiseră recorduri.

Ursu avea culoarul IV. Statura lui athletică, musculatura impresionantă atrăseseră ca un magnet privirile multor spectatori.

— Oare cine o fi? se auziră șoapte în mulțime. Asemenea mușchi n-am văzut nici la circ.

Ursu era atît de emoționat de tot ceea ce i se întîmplase în ultimele ore, de prezența lui acolo în fața unei asemenea mulțimi, încît i se părea că trăiește un vis. Își închipuia cursa ușoară, nu credea că e un concurs la care participă campioni și recordmeni. De la celălalt capăt, Tic simțise ceva. De aceea îi făcu semn cu mîna. Cînd se crezu observat, își duse arătătorul la ceas, apoi îl ridică în sus. Voia să spună să parcurgă suta în mai puțin de un minut. Ursu se frămînta, neînțelegînd ce înseamnă gesturile din ce în ce mai crispate ale lui Tic. Se uită și mai atent și atunci văzu trei degete ridicate în sus. "Treii?" gîndi el și pricepu îndată. Culoarul III. Dar în acea clipă se dădu startul. Toți concurenții săriră în apă în același timp, numai Ursu sări cu cel puțin o secundă în urma lor.

Toți spectatorii observară întîrzierea lui Ursu. Parcă ar fi pierdut startul. Parcă ar fi așteptat

anume să sară ceilalți înaintea lui. Tribunele comentau cu predilecție acest eveniment. În față, la sosire, Tic își dusese disperat mâinile la ochi. Așa trebuia probabil să se întâmple. Să fie a altcuiva barca de cauciuc.

Pe culoare se dădea o bătălie cumplită. Seria era foarte puternică. Înotătorul de pe culoarul III luase un avans apreciabil față de ceilalți concurenți. Ursu venea însă vijelios din urmă. Nu se vedea decât casca albastră de pe culoarul III și ea era la vreo patru metri înaintea lui. Făcu apel la toate forțele lui. Și deodată tribunele se ridicară în picioare. Începură să se audă strigăte. Un om slăbuț, cu pălărie de paie pe cap, ridicase amenințător pumnii spre un individ uriaș de lângă el, care urla ca un trombon:

— Hai, trei! Hai, trei! Hai, Mircea! Ha! Ha! Hai, trei! Ha! Ha! Hai, trei!

Cronometrării, juriul, gazetarii uitaseră de celelalte culoare. Toți ochii erau ațintiți spre lupta care se dădea între III și IV.

— Iese record! striga un gazetar. Cum a putut să piardă startul?!

Cu vreo zece metri înainte de linia de sosire, casca neagră de pe culoarul IV era la un sfert de metru în urma căștii albastre de pe culoarul III. Apoi căștile dispărură în apă și nu mai ieșiră decât pe firul liniei de sosire. Casca albastră rămăsese cam la un metru în urma căștii negre.

Mulțimea delira. Cronometrul de pe culoarul IV sări ca apucat, cu ceasul în mână, de pe platforma lui, drept în apă. Fotografii se-mbulzeau, iar în tribune un cetățean mic și slab, cu pălărie de paie, îi spunea unui uriaș care pînă atunci uriașe ca din trombon:

— Ce ți-am zis eu! Ai văzut că le-a dat handicap! Ca la curse, dom'le! Ha! Ha! Handicap! Ha! Ha! Handicap!

— Ei și?! îi răspunse trombonul. Ce, a doborât recordul mondial?

Slabul îi aruncă o privire care exprima un profund sentiment de milă și compătimire.

Ursu se descotorosi de armata de gazetari și fotografi care-l înconjuraseră. Ochii îi erau numai la barcă. Președintele îi strînse mîna:

— Dacă nu pierdeai startul, cădea recordul. Îmi pare foarte rău. Mi se pare că l-ai egalat...

Tic înțelese. Prin urmare, barca le aparținea. Înaintă juriului legitimația de sportiv a lui Ursu și, după ce-și văzu prietenul semnînd pe niște hîrtii și tabele, se apropie și-i spuse la ureche:

— Acum trebuie să mă aștepți și tu... Am mari șanse să pun mîna pe un echipament de scafandru cu pușcă...

CAPITOLUL XI

1

Cei de la Gorgan nu se puteau împăca deloc cu ideea neputinței. Din cele cîteva cuvinte rostite de Tic, înțeleseseră că există undeva șanse pentru procurarea unei bărci. Șansele li se păreau însă atît de iluzorii (nu pentru că și-ar fi subestimat prietenul, ci din pricina valorii obiectului), încît organizară ei un concurs de idei — fără premii — avînd ca temă unică găsirea unui "surogat" de barcă, a oricărui obiect care putea să țină locul celui de care aveau atîta nevoie. Știau, erau convinși că fără barcă, sau un obiect asemănător, era cu neputință să-și continue cercetările.

— Auzi! se înfurie Dan. Să ni se zădărnicească expediția din cauza unei nenorocite de bărci. Zău, parcă aș visa că sînt în pragul paradisului, că e un tigru în urma mea, că nu trebuie să fac decât un pas pentru a mă scălda în fericire și a scoate limba la tigrul, cum ar spune Tic, dar picioarele nu vor să mă asculte, îmi atîrnă inerte, parcă n-ar fi ale mele. Voi n-ați trăit asemenea visuri?

— Lasă în pace, visurile! se răsti Lucia la el. Mai bine gîndește-te la o soluție!

Nu era nevoie însă de o asemenea invitație. Fiecare își bătea capul pentru a găsi ideea cea mai bună. Cîte propuneri, unele absurde, nu se făcură în acele ore! Tot ce le venea în minte era rostit cu glas tare. Pentru plută nu aveau lemne ("Oare nu e vreun șantier prin apropiere?" întrebasese Lucia); pentru o barcă rudimentară nu aveau scule, scînduri și catran ("Oare nu e vreun loc de promenadă cu barca?" întrebasese Dan); cineva venise chiar cu ideea îmbogățirii pieptarului de plută cu mingi, cu camere de bicicletă, de motocicletă.

— O bărcuță cît de mică! se tot ruga Ionel. Și o jucărie ar fi bună în situația noastră.

— O bărcuță! strigă Dan. Întîi să pun cîteva lucruri la punct. Primo: să nu vă mai legați de visurile mele! Secundo: să-mi încredințați fetele pentru treaba asta. Terzo: să-mi spuneți, după calculele voastre, dacă drumul acesta de țară e frecventat de vehicule.

Numai "terzo"-ul lui Dan fu luat în considerare, aceasta pentru că tinerii se agățau de orice idee, oricât de absurdă ar fi fost.

— Ce ai cu drumul? îl întrebă Ionel. Vrei să jefuiești vreun țăran de căruță?

— Dacă nu-mi răspunzi imediat, îmi "sinucid" ideea. Unu, doi, trei!

La trei, îi răspunse Lucia, după ce făcuse cu mâna un semn nu prea favorabil la adresa lui

Dan:

— Vehicule?! Nu trec decît căruțe — cam două, trei pe zi.

— Atunci sintem salvați! Bineînțeles dacă o aprobați pe Lucia și vă declarați astfel complici cu geniul meu. Nu-i așa că animalele rabdă de sete mai ușor decît oamenii?

— Ești nebun? îi spuse Maria, dar cu un ton de întrebare. Vrei să furi fîntîna? N-ai văzut că e făcută din ciment?

— Dar ciutura? se prefăcu Dan bucuros?

Toți se uitau la el cu compătimire. Victor însă îi prinsese ideea:

— La urma urmelor, vitele pot să bea și din ciură, spuse el rîzînd.

— Ideea! descoperi Ionel, lovindu-se cu mâna peste frunte. Dan, ești un geniu!

— În lipsa lui Tic, îl corectă cel lăudat. E cam mică bărcuța, dar tot înseamnă că avem ceva care plutește.

Își amintiră toți teica de lîngă fîntînă. Nu era mult mai mare ca o covată, dar, în disperarea lor, îi exagerară dimensiunile, transformînd-o în transatlantic.

— Acum spuneți-mi dacă-mi dați fetele în echipă și dacă mă proclamați șef. Vreau să mă simt și eu o dată în viață în pielea unui șef.

Dan plecă imediat spre fîntînă cu Maria și Lucia după el. Era un șef modern. Întîi el și pe urmă fetele. Dar augurii nu-i erau favorabili (în postura aureolată pe care și-o cucerise).

Din vîrfurile Gorganului, Victor și Ionel priveau regiunea înconjurătoare. Se uitau mai ales după prietenii lor care mergeau în marș forțat spre fîntînă; din cînd în cînd însă făceau și cîte un tur de orizont. O dată sau de două ori privirile lor trecură de la cortul străin la proprietarul lui, care abia se zărea undeva departe pe malul mării.

— Toată ziua n-a dat pe la cort, oare ce face acolo? întrebă Ionel.

Dar Victor nu-l asculta. El avea alte preocupări. Și cum fața lui nu trăda nici un semn de bucurie sau măcar de bună dispoziție, Ionel înțelese că preocupările lui erau grave. Se codea să-l întrebe. Se mulțumea să se uite la el cu coada ochiului, să-l observe pe furis. Dar nu se alese cu altceva decît cu concluzia că Victor compara culoarea mării cu culoarea lacului salmastru. Pentru că nu făcea altceva decît să-și poarte privirile cînd la lacul din spate, cînd la marea din față. Nu se sinchisi să-l întrebe:

— Crezi că nuanțele de culoare se apropie între ele?

Spre suprinzerea lui, îl văzu pe Victor tresărind și auzi un răspuns care-l făcu, la rîndul său, să tresară.

— Vom vedea noi imediat! Ești dispus, Ionel, să facem o plimbare în larg? Pentru mai multă siguranță să luăm pieptarul de plută cu noi.

Prin urmare, Victor nu făcea o propunere, ci își exprima o dorință, poate chiar o hotărîre. Ionel se declară de acord și astfel cei doi porniră într-un înot de lungă distanță. Își treceau unul altuia pieptarul de plută cu schimbul. Depășiră linia cortului străin, depășiră mai tîrziu linia proprietarului cortului. Se opriră din înot departe, cînd Gorganul se văzu ca o movilită.

— Acum dă-mi mie pieptarul, spuse Victor. Eu mă transform în plută, iar tu fă tot ce poți ca să te urci pe spatele sau pe pieptul meu și să stai drept cîteva secunde. În acele secunde de echilibru trebuie să te uiți drept înainte și să fotografiezi totul.

Propunerea lui Victor era cam ciudată, mai ales că n-o îmbogăți cu nici o explicație. Cei doi începură jocul de-a pluta și de-a catargul. Se răsturnau însă mereu, mereu, fără să reușească nici o clipă un echilibru perfect. Într-un moment al jocului, cînd Ionel reuși să urce în genunchi pe spatele lui Victor, văzu ceva care-l dezechilibră, retezîndu-i prima încercare cu șanse reale de reușită. După ce ieși din apă, îi spuse lui Victor:

— Ăla mi se pare că a pornit spre noi. Vine rapid încoace.

— Pînă ajunge aici, îl liniști Victor, mai avem vreme să încercăm. Gata?

Ionel se mai chinui de cîteva ori fără nici un rezultat, dar tot reuși pînă la urmă să stea cîteva secunde drept ca o lumină pe spatele lui Victor, privind, așa cum acesta-i ceruse, drept înainte.

— Fotografiază, Ionel! Fă-ți o imagine precisă.

Dar nu apucă să termine fraza pentru că, bîldibîc, Ionel își pierdu echilibrul și se prăbuși în apă. Ieși însă repede la suprafață, pentru a-și anunța victoria.

— Am făcut o fotografie sigură, Victor. Să n-ai nici o grijă. Casca albă se apropiase între timp la vreo cincizeci de metri de ei. Dacă ar fi avut un ocean, tinerii ar fi citit în ochii celui

care se apropia nedumerire, surpriză, poate chiar și spaimă. Cireșarii porniră însă înapoi spre țărm, unul după altul, într-un înot economic și, pentru ca nu cumva casca să-și închipuie că fac asta de teamă, își aleseră o direcție de întoarcere care trecea prin apropierea punctului alb. Încă înainte de a ajunge în dreptul lui, cireșarii își recunoscuseră vecinul. Îl salutară politicoși, dar primiră un răspuns cam mormăit. Era asistentul de la Histria!

— Oare ce caută aici? Întrebă Ionel când ajunseră destul de departe ca să nu mai poată fi auzite vorbele lui.

— După câte îmi amintesc, prichindelul spunea că asistentul și-a luat concediu. Poate că a venit pur și simplu pentru odihnă... poate pentru anumite preocupări arheologice... Ciudat, ciudat!

— Foarte ciudat! Întări Ionel opinia lui Victor. Trebuie să-l iscodim.

— Deocamdată să-l lăsăm în pace. Acum, te rog să dezvolpezi fotografia. Cu mare grijă. Ionel deveni dintr-o dată trist. Ce putea să-i răspundă lui Victor?

— N-am văzut nimic, absolut nimic. Bucuria cea mare a fost c-am reușit să stau în echilibru.

Victor părea surprins de răspunsul pe care-l auzea.

— Gîndește-te bine, Ionel. Amintește-ți bine! În ce constă acest nimic?

— În apă. Atît. Numai apă. Gorganul era o movilită undeva în stînga. Abia se zărea. Încolo un întins de apă. Țărmul nici nu se vedea.

— Mi-am închipuit, răspunse Victor. Eram sigur. Dar e mai bine c-am verificat... Da, da... Se complică enorm lucrurile. Nici barcă n-avem, pentru că teica aceea nu e bună decît pentru comicării. Și, chiar dacă am avea o barcă bună, nu prea vād cum am ieși din complicațiile acestea...

— Ce complicații? Și de ce să nu ieșim? Am fost în situații mult mai grele, Victor.

— Știu, Ionel. Dar de astă dată avem împotriva noastră cel mai puternic inamic: *tîmpul*. V-am mai spus. Și să știi că nu exagerez. Și-a mai căzut și pacostea cu barca pe capul nostru.

Pacostea fusese însă alungată, precum bine se știe. Tandemul Tic-Ursu o preschimbaseră în fericire. Într-o fericire care, din fericire, nefericea pe unul dintre cireșari.

Dan, Maria și Lucia făcuseră o adevărată baie de nămol pînă reușiseră să miște teica. Erau toți negri și pe trupuri și pe fețe. Chipul lui Dan părea însă luminat de nimbul triumfului.

— Pentru un purceluș ca Tic, e tocmai nimerită, spuse el, frecîndu-și mîinile de bucurie.

Dacă ar fi știut el cît de perspicace era rostind cu anticipație drăgălașa insultă!

Teica se eliberase din chingile care o țineau prinsă de niște trunchiuri groase de lemn, înfipite în pămînt. Era însă cam mică. Nu putea cuprinde decît trupul firav al unui băiat sau corpul grațios al unei fete. Starea ei cam murdară îl determinase pe Dan să aleagă prima destinație.

Purcelușul însă nu era departe de locul insultei. Văzînd mogîldețele negre care scormoneau pămîntul, se opri pe loc, pentru a căuta cu privirea niște tufișuri în care să se ascundă.

— Ce drum! se încludă el. Tare aș fi vrut să-i surprind pe dracii aceia negri de lîngă fîntîna, Ursule. Unde să mă ascund?

— După mine! îl invită Ursu. Sau după barcă. Mi se pare că ai în față concurența.

— Probabil că m-au tîmpit săriturile în apă și aplauzele. N-ai putea să fii mai limpede și să-mi spui, așa ca să înțeleg și eu, ce se petrece acolo?

Ursu îi satisfăcu rugămintea spunîndu-i că, dacă nu-l înșală privirea, fetele și Dan au mutat teica de la locul ei și se pregătesc s-o transporte ca pe o targă. Tic pricepu și-l cuprinse un rîs nebun. La fel de brusc însă rîsul încetă.

— Ursule! Hai să ne ascundem după barcă. Ține-o în față ca pe-o pînză. Ah! Ce păcat că n-am umflat-o. Zău! Hai să ne ascundem și să țipăm la ei. Să treacă măcar cîteva minute prin stările pe care de atîtea ori mi le-au batjocorit.

Ursu se prinse în joc și-n tăcerea amurgului răsună un "ho" gros, înfiorător. Dracul și drăcoaicele de la fîntîna scăpară teica din mîini și întoarseră într-o clipă capetele spre direcția de unde venise strigătul. Privirile lor întîlniră în cale un obiect ciudat, pe care spaima și ceața amurgului îl transformară în ceva dătător de moarte. Într-o clipă, dracii se făcură nevăzuți, alegînd unica ofertă de ascunziș: fîntîna.

— Și dacă-i un țînc? Întrebă Dan, tremurînd ca bătut de friguri.

— Să nu fie cineva de la miliție! șopti Lucia înspăimîntată, dar bîntuită ca întotdeauna de luciditate.

Tic nu prelungi jocul. Bucuria lui era prea mare ca să nu i se facă milă de niște bieți nenorociți. Ursu zvîrli un semnal binecunoscut, pe care Tic îl însoți cu cîteva fluierături. Dracii erau de astă dată furioși. Cu mîinile în șolduri, așteptau să se răfuiască. Dar mai era și barca

de cauciuc, mai era și costumul de scafandru și mai ales pușca lui Tic, așa că noii veniți, în loc de vorbe de ocară, primiră pe față, pe brațe, pe piept niște pete de noroi care nu le întunecară însă strălucirea.

— Tot trebuia să vă mînjiți și voi, îi consolă Dan. Noi ne-am scurs toată vлага scoțînd din chingi covată asta blestemată... așa că...

Dan era cam bosumflat. Ideea lui căpătase valoarea unei cepe degerate.

— Nu mi-e dat mie să ajung șef... Asta-i! Trebuie să mă mulțumesc cu rolul de supus.

Luă totuși parte alături de ceilalți la acțiunea de repunere a teicii în funcțiunile ei de toate zilele.

Apariția bărcii schimbă atmosfera de la corturi. Pînă și lui Victor i se înseninase fața. Trofeul cucerit cu atîta trudă deveni repede obiectul predilect al fiecăruia. I se lăudau calitatea, mărimea, confortul, eleganța. Mai ales după ce barca fusese umflată. O parte a tandemului care-l cucerise era uimită de ingratitudinea celor salvați de la moarte. Cealaltă parte îi făcu însă semn cu ochiul și arătă cu mîna în direcția în care fusese zvîrlit superbul costum de scafandru. Tic își strînse imediat antenele care umblaseră cîteva clipe în căutarea laudelor și propuse o vînătoare de pești cu pușca. Aceasta, din entuziasm. Pentru că era aproape seară și nu se mai putea vedea sub apă.

— Atunci măcar să facem o plimbare cu barca în liniștea serii, se rugă el.

Dar nici această propunere nu fu acceptată. Cireșarii nu aveau răgaz pentru distracții inutile. Trebuiau să se sfătuiască, să facă planuri, să ia hotărîri. Tic se uită cu jînd la barcă înainte de a intra în cort. Tare l-ar fi atras o plimbare în noapte.

Tîrziu, tîrziu, după ce toți adormiseră, la ora de mijloc a nopții, barca se legăna, sub o lumină ceoasă, pe apele foșnitoare ale mării. Dar nu silueta lui Tic se înălța din apă, ca o statuie. Era silueta unei fete care-și lăsa trupul alintat de razele lunii. De după un cort, doi ochi de jărat o zăriră și omul avu senzația că asistă la nașterea Afroditei din spuma mării. Horele îi ascunseseră însă părul de aur într-un voal negru.

2

O dată cu ivirea dimineții, barca primi însă destinația pe care i-o hărăziseră cireșarii. În timp ce ceilalți rămăseseră la mal pentru a confecționa geamandurile, Victor și Ionel refăcură, cu ajutorul ei, plimbarea din ajun. Fiecare cu cîte o lopată în mînă, lovea apa cu putere, imprimînd bărcii o viteză amețitoare. Depășiră punctul pe care-l atinseseră în ajun (își dădură seama de acest lucru trăgînd niște coordonate imaginare care legau țărmurile golfulețului) și, numai cînd ajunseră în fața deschizăturii pe care urmau s-o cerceteze, făcură cale întoarsă. Victor se ridica din cînd în cînd în picioare, pentru a privi mereu înainte. Părea că țărmurile golfului, din dreapta și din stînga lui, nu-l interesează. Nu avea ochi decît pentru movila de pămînt care se mărea vâzînd cu ochii (aceasta era, cel puțin, impresia lui Ionel). Dar nici drumul acesta cu barca și observațiile culese nu avură darul să-l debaraseze pe Victor de preocupările sale nemărturisite. Ionel îl vedea în continuare abătut și ghicea că aerul de bună dispoziție de pe fața lui era rezultatul unor eforturi de voință, nu era expresia adevăratei sale stări. De aceea, într-un moment de tăcere, Ionel hotărî să afle cauza preocupărilor prietenului său, sau măcar să-i dea a înțelege că, oricît se va strădui, nu-și va putea ascunde cu totul frămîntarea.

— Eu cred că, dacă ne-am mărturisi toți gîndurile, oricît de grave ar fi, am găsi mai ușor o soluție de... cum să-ți spun... E mai bine să dăm pe față tot ceea ce gîndim!

Pe Victor nu-l surprinseră deloc vorbele lui Ionel. Făcu gestul unui om care nu are ce să ascundă.

— Mă preocupă într-adevăr un lucru foarte grav, Ionel. O idee apărută din senin, care s-a transformat în obsesie. Nu vreau altceva decît să mă conving de adevărul sau neadevărul ei, sau, mai bine zis, vreau să mă conving dacă e bine s-o luăm în considerare. Nu fug de colectiv, să nu-ți treacă prin cap așa ceva. Eu nu mă simt viu decît între voi toți. Numai atunci îmi înfloresc gîndurile. Cînd sînt singur, zău, Ionel, parcă mă simt copil. Am temeri, sfiieli, incertitudini... Dar nici nu e bine, așa cel puțin cred eu, să transformi un subiect de discuție în gînd. Mai am de făcut o ultimă verificare, înainte, poate, de a vă oferi liniști sau neliniști... Ah... dacă s-ar fi petrecut totul cu cîteva săptămîni mai devreme!

— Sau acum doi ani, cînd eram în căutarea Laurei, își aminti Ionel. Cine știe peste ce sirenă vom da acum!

Norii unei nostalgii trecătoare acoperiră pentru o clipă vederea lui Victor. Ionel îl văzu cum își scutură capul, parcă pentru a se descotorosi de o greutate. Cînd ajunseră în dreptul cortului străin, cei doi îl zăriră pe asistent umflînd o saltea de cauciuc. Rezemate de cort se aflau o

sumedenie de unelte de pescuit. Făcură amîndoi semne de salut cu mîna, dar nu primiră nici un răspuns.

— Sînt sigur că ne-a văzut, șopti Ionel. L-am zărit cînd și-a întors capul spre noi. Ciudat!

La țarm îi aștepta Tic. Prîslea era cam supărat. Furat de niște treburi care-l îndepărtaseră de corturi, nu asistase la plecarea bărcii în prima ei misiune. Și nimeni altul nu dorise cu atîta ardoare să-i facă botezul. Din mîndrie, nu-și mărturisise supărarea. Victor însă îl pricepu și-l invită la o plimbare de recunoaștere, cu barca, pe lac.

"Un surogat de plăcere, își spuse Tic în sinea lui. Eu trebuia să inaugurez barca. Eu și cu Ursu."

Bineînțeles că primi invitația lui Victor, ba chiar se prefăcu bucuros. Victor profită de faptul că erau singuri și-i spuse pe șoptite:

— Nu fi supărat, Ticule. N-am făcut noi prima incursiune cu barca. A mai folosit-o cineva astă-noapte. Nu știu cine, nu știu pentru ce. Nu știu decît că Tombi n-a lătrat... Dar asta o știi și tu...

Tic trecu fulgerător în revistă pe toți cei de lîngă corturi, apoi se uită în ochii lui Victor. Dar, văzînd nepăsarea acestuia, tăcu și nu găsi altceva mai bun de făcut decît să-i urmeze exemplul.

Lîngă corturi se confecționau geamanduri din niște trunchiuri găsite undeva pe malul mării de Ursu. Tot el le cărase. Tot el le tăiașe în bucățele cu securea care nu lipsea niciodată din bagajele cireșarilor, tot el, la sugestia Luciei, le dăduse anumite forme (cuburi, paralelipede, piramide, sfere), pentru a fi mai lesne deosebite, dar mai ales pentru a fi transformate în elemente precise de direcții și calcule.

Ideea ingenioasă a Luciei îl mai învioră pe Victor, fără să-i alunge cu totul frămîntarea.

— Ar fi bine să le și numerotăm, sugerează el. Cubul 1, cubul 2, cubul 3 și așa mai departe... Sau mi se pare că am sosit cu întîrziere.

Balizele fuseseră numerotate. Numai că numerele nu se distingeau prea bine, pentru că în ambele corturi nu existau decît pantofi negri sau maron.

— Și tenișii mei albi! țipă Ionel. Voi credeți că mama nu mi-a pus în bagaje vopsea alba? Dacă într-un minut nu sînt cu ea înapoi...

Se întoarse triumfător, ținînd în mînă un borcan plin, care ar fi ajuns pentru vopsitul ambelor corturi, nu pentru imprimarea cîtorva numere pe lemn. Existau și frînghii pentru legarea balizelor (fetele cumpăraseră din oraș cîteva colaci în plus), și cuie pentru a fi preschimbate în scoabe prin care să treacă frînghiile, și securea cu care să bată cuiele, dar nu existau bolovani cu care să fixeze geamandurile pe fundul apei. Aceasta era problema. Pietricele și chiar pietre mai mari se găseau pe plajă, dar bolovani care să atîrne greu nu se vedeau nicăieri. Țărnul nu era pietros în acele locuri, sau poate era mai în adînc.

— Poate găsim în Gorgan, spuse Victor. Nu trebuie neapărat să dezgropăm morții, dar n-ar strica să scrijelim scoarța Gorganului.

Fetele și Dan rămaseră la legatul funiilor și numerotarea geamandurilor, iar ceilalți plecară, în cap cu Ursu, spre Gorgan. Lopata mică, mînuită însă cu îndemînare de Ursu, făcu la iuțea cîteva gropi de sondaj. Într-una dintre aceste gropi, la poalele mobilei și toate aproape de învelișul ierbos, lopata se izbi de ceva tare. În cîteva minute apără, în toată splendoarea lui, un bolovan, pe care însă nici Atlas nu l-ar fi putut ridica pe umeri. Din fericire, în jurul gigantului, se aflau o sumedenie de pușori, adică niște bolovani cît toate zilele.

— Putem să-i cărăm cu barca, spuse Tic insinuant.

— Și pînă la barcă? întrebă Ionel. Mă doare inima cînd mă gîndesc la cineva...

— Tot cu barca! spuse Tic. Pentru că pe mine mă doare cu adevărat inima, nu poetic. Dar nu cu barca aia. Cu zdreanță. Măcar să facă și ea ceva înainte de a o îngropa.

Ursu, care de cîteva clipe se uita într-o anumită direcție, spuse oarecum alarmat:

— Asistentul se uită cu binoclul la noi. Aici, unde sîntem noi acum.

— Poate că binoclul lui e mai slab decît al tău, Ursule, se grăbi Ionel să facă o rectificare, cu care rămăsese, nu de mult, dator.

Victor și Tic se aflau cu barca pe lac. Ultimul își luase și aparatul de scafandru, în speranța că va avea cîteva clipe de răgaz, pentru a-și verifica aptitudinile de pescar subacvatic. Mai cu voie, mai fără voie, Victor îi ucise însă zelul.

— Avem treabă, Ticule. Trebuie să organizăm la repezeală cîteva sondaje în diferite puncte ale lacului, pentru a ne face o idee asupra fundului. De echipament poate c-o să avem nevoie, dar de pușcă nu prea cred.

— Și pușca face parte din echipament. Dar dacă tu nu crezi...

Pauza suna ca o rugăminte, dar Victor n-o luă în seamă. Părea foarte grăbit în tot ceea ce făcea.

— N-avem timp de pierdut nici o secundă, Ticule, înțelegeți? Mi-e teamă că timpul vă căpăta și mai mult preț după explorarea noastră aici.

Și sondajele cu sfoară și scufundările confirmară temerea lui Victor. Rezultatul lor era aidoma rezultatului primei explorări a mării, făcută în ziua sosirii.

— Să încercăm mai departe, spuse el, nu pentru că mai am vreo speranță, dar ca să ne facem datoria pînă la capăt.

Barca înaintă spre largul lacului. Sforile aruncate din loc în loc indicau aceeași adîncime și aceeași neregularitate a fundului. Erau gropi și dîmburi submarine de nisip la fel de adînci, la fel de înalte ca dîmburile și gropile de la marginea mării.

— Asta-i, Ticule, oftă Victor. Am bănuir și, din nefericire, bănuiala s-a adeverit. Fundul mării și fundul lacului seamănă ca două picături de apă. De fapt, nu e nimic ciudat în asta. Era o lege să se prezinte așa.

— Nici mie nu mi se pare ciudat, spuse Tic. Nu știu ce te face pe tine să afișezi... expresia asta.

(Ar fi vrut să spună "mutra asta", dar își corectase expresia în ultima clipă.)

— Tic! Vezi bucla asta pe care-o face lacul? Ochiul acesta spre care mergem?

— Da! Seamănă exact cu ochiul pe care-l face marea la Gorgan, ochiul pe care trebuie noi să-l cercetăm, adică ochiul în care trebuie să găsim... Palatul de cleștar.

Ultimele cuvinte Tic le rostise în șoaptă. Emoție? Neîncredere?

— Oare avem noi timp să-l cercetăm pe îndelete? În așa fel, ca să nu rămînă nici o groapă necunoscută, nici un dîmb nescurmat?

— Știu că e nevoie de mult timp, răspunse Tic serios. Dar, de, poate mai dă norocul și peste noi. Putem să facem cu totul abstracție de factorul noroc?

Întrebarea lui Tic fusese rostită cu același ton grav. Victor schiță un zîmbet înainte de a răspunde:

— De bună seamă că intră și norocul în calculele noastre. Dar știi cum e norocul acesta? Cum să-ți spun eu? Ca și cum ai avea o carte cu trei sute de pagini, să spunem, în care știi că o pagină e esențială pentru tine. Deschizi cartea la întâmplare. Ai șanse unu la trei sute să dai exact peste pagina care te interesează. Dar dacă nu dai peste ea și continui cu același sistem? Nu, Ticule! Șansele nu se dublează, ci se împuținează. Poți să deschizi cartea de zece ori la aceeași pagină, continuînd sistemul.

— Înțeleg ce vrei să spui și sînt de partea ta. E mai bine, e mai sigur, să pornim de la început, să căutăm pagină cu pagină...

— Sau de la sfîrșit, adăugă Victor. În cazul nostru, putem să începem și de la sfîrșit și de la mijloc și din orice loc, cu condiția să punem semn în acel loc și să continuăm căutările sistematic, pentru a nu ne întoarce înapoi, pentru a nu ne irosi timpul și puterile. Ochiul din fața Gorganului e cartea noastră. Putem deci începe cercetările din orice loc.

— Cu condiția să însemnăm locul și să le continuăm sistematic, în acest scop se fac geamandurile, nu? Avem mari șanse să dăm peste... Știi tu peste ce...

— Nu, încă nu știu... Dar să revenim la ceea ce ne doare. Pînă acum cîteva minute, situația era aceea pe care ai rezumat-o tu, Ticule.

— Nu eu, tu ai făcut raționamentul... Și de ce pînă acum cîteva minute?

— Pentru că o anumită temere a mea s-a confirmat definitiv acum cîteva minute, prin cercetările pe care le-am făcut aici...

Pauza intenționată de la sfîrșitul frazei îi dădu răgaz lui Tic să se gîndească. Și, deodată, simți cum îl apucă un tremur. Gîndul făcuse circuitul prin corp.

— Da, Ticule. Acum nu avem o singură carte. Asta-i. De ieri mi-am dat seama, de cînd Ionel mi-a spus că a văzut din larg numai apă și din depărtare țărîmul. Iar eu, astăzi dimineață, din barcă, am văzut același lucru. Apă, apă, apă. Limba de pămînt e atît de îngustă aici, la Gorgan, încît din larg nu se vede nici măcar o linie. Parc-ar fi peste tot aceeași apă, apa mării. Turnurile acelea au fost văzute în apă, Ticule, nu în mare sau în lac. Prin urmare, ele pot să existe și în mare, și în lac.

— Doamne! se înfioră Tic. Atunci, atunci... ce e de făcut?

— Asta-i! Acum avem două cărți. Știm că într-una dintre ele se află o taină esențială pentru noi. În care dintre ele? Putem noi să aruncăm una sau alta? Putem noi să reținem una sau alta la întâmplare? În care dintre ele e pagina noastră? Pentru că n-avem timp să le răsfoim cu atenție pe amîndouă...

Tic era profund îndurerat. Parcă întreaga sarcină a alegerii cădea pe umerii lui. Își frămînta mintea în fel și chip.

"Trebuie să fac ceva! Trebuie neapărat să fac ceva!" își jură cu toată ființa.

Geamandurile erau gata. Semnele de lemn fuseseră legate cu funii lungi de bolovani.
— Mai bine mai lungi decât mai scurte, spuse Lucia. Ca să ajungă semnele pînă la suprafață.

Nu se făcu însă risipă de frînghie. Lungimea funiilor nu era aceeași la toate geamandurile. Varia, e drept, cu diferențe mici. Dan se îngrozi la un moment dat gîndindu-se că, dacă numai zece balize au nevoie de zece metri de frînghie, s-a irosit de la bun început întreaga provizie.

— Ce ne facem cu gropile? întrebă el. N-o să ne ajungă funia.

— Foarte simplu, îi răspunse Lucia. În gropi nu punem geamanduri. Nu înțelegi că ele nu trebuie să ne indice adîncimea, ci locul cercetat, sau care trebuie cercetat?

— Aaaa! pricepu Dan. Astăzi sînt cam neghiob. Gata! Gata! Am priceput. Stați să le număr.

— Optsprezece! îl ajută Ionel. Patru piramide, patru pătrate, patru paralelipede, patru conuri și două sfere!

— Și credeți că ne vor ajunge? întrebă din nou Dan.

— Și zece ne-ar ajunge, îi răspunse tot Lucia, privindu-l cu un aer întrebător. Pe măsură ce terminăm de cercetat o porțiune, n-avem decât să mutăm geamandurile, lăsînd doar una sau două pentru recunoaștere.

— Într-adevăr, sînt în plină criză de cretinism, recunosc Dan. Noroc că nu-i Tic aici.

Lucia și Ionel întocmîră un plan de așezare a geamandurilor în apă. O linie de piramide, zece metri mai departe, o alta de pătrate, după zece metri una de paralelipede, după alți zece metri, ultima linie de conuri. Sferele urmau să fie folosite în locurile "interesante". Planul de dispunere a balizelor intră în posesia lui Ursu, care deja transportase în barcă primul grup de geamanduri.

Înainte de a porni în larg, Ursu se mai uită o dată la cortul străin, apoi le spuse celor care rămîneau pe mal:

— De astă dată asistentul se uită cu binoclul la noi. Adică și la corturi și la barcă.

— Prea indiscret! se înfurie Dan. Aș face o propunere, dar mi-e teamă să nu mă acuzați de tembelism. Ei și! Cu orice risc... Ce-ar fi să se ducă cineva în vizită la el? Cineva mai serios, nu Tic... Bine că nu-i aici!... Ce spuneți?... Nu, nu o vizită oficială, mai degrabă una oficioasă, așa, ca o trecere întîmplătoare pe acolo... "Bună ziua, bună ziua... e cald, e apa bună... am văzut un pește... un rinocer"... mă rog, un subiect de conversație... O fată poate mai ușor să-l tragă de limbă.

— Prin urmare, ai propuneri concrete, îl zgîndări Ionel.

— Aș rosti eu numele Mariei, dar mi-e teamă de urechi... nu de-ale mele... de-ale frățiorului... Dacă aude c-am propus-o eu... atunci pot să mă gîndesc și la urechile mele...

Maria părea nehotărîtă, dar nehotărîrea ei însemna un mare cîștig pentru cauza cireșarilor. Din moment ce nu se simțise ofensată, din moment ce nu manifestase nici un gest de repulsie...

— Gîndește-te! o încurajă Dan. Poate scapă vreo vorbă, poate zărești tu ceva... În orice caz e timpul să știm limpede ce e cu el. Din moment ce face parte din peisajul înconjurător, a devenit, volens-nolens, un loc care trebuie explorat. Eu cred c-avem datoria...

— Și eu cred că trebuie să ne limpezim, îi susținu Ionel ideea. E un aliat, un dușman, un rival, sau un simplu om în concediu?

— Cu binoclul și cu drăciile alea pe care voi le credeți unelte de pescuit? îl persiflă Dan. Aici se ascunde o taină... Nu e vorba de ce căutăm noi, ci de tip... Zău, Maria, dacă aș fi în locul tău, l-aș face acum să care bolovani și, după ce termină de cărat, să ne gătescă prînzul... că m-a apucat o foame de parcă aș fi făcut eu ceea ce am spus că ar face el, dacă aș fi în locul tău...

— Și cum vreți să mă duc pînă acolo? Înotînd?

— Psss! sări Dan, fericit că Maria îi acceptase ideea. Te duci înotînd pînă acolo, îți bagi capul în apă. Ei și ce dacă o să-ți uzi puțintel părul? Și începi să strigi: "Ajutor! Dan..." Numai să nu-l cheme și pe el Dan!... Atunci intră la idee...

— E tot ce ai găsit rău în planul tău? rîse Maria. Chiar dacă aș fi pe cale să mă înec, n-aș deschide gura nici pentru o literă...

— Vrei să spui pentru o vocală... Sau, du-te pe plajă ca și cum ai avea ceva treburi într-acolo... De pildă, să vezi dacă e mai cald... Exact! Poți chiar să-l întrebi: "E mai cald aici decât la noi?" Și, dacă se uită chiorîș la tine, îi explici: "Doar v-ați uitat cu binoclul. ..." Glumă, rîsete, zîmbete și gata! Discuția a și început... Dar nu, nu, să nu vorbești la plural... Așa la persoana a treia... Să nu-l întrebi, de pildă: "Cum vă numiți?" Ci să spui cam așa: "Ce bine e cînd omul are nume"... Sau: "Numele se poate rosti și cu voce tare..." Sau: "Nu-i așa că Maria e un nume

frumos?" În sfârșit, se poate vorbi multă vreme la persoana a treia.

Maria însă plecase. Mergea pe țărmul mării, prin apa care-i ajungea pînă la glezne, încovoiată, cu capul plecat. Căuta scoici. Dar în loc de scoici, găsi altceva. Poate că s-ar fi întors să-și anunțe prietenii. Era însă atît de absorbită de căutare, că uită orice altceva. Întîi văzuse o mărgea roșie, pe urmă alta, tot roșie, apoi alta, tot roșie, apoi una verde, una iar roșie, una albastră, una albă, și iar roșii, multe, multe. Erau mărgele, unele găurite la mijloc, parcă pentru a se trece ața prin ele. Unele rotunde, altele cilindrice, altele ca niște mosorele, altele îngemănate. Erau boabe de mărgean. O dată la zece, douăzeci de ani, marea le lua de cine știe unde, le prindea în rădăcini de plante și le arunca împreună cu rădăcinile la țărm.

— Va să zică a ales o altă cale, spuse Dan. Numai să nu-i anchilozeze spatele.

Maria nu simțea însă nici o durere, deși poziția în care căuta era extrem de incomodă. Ea n-avea ochi, n-avea gînduri decît pentru mărgelele acelea ascunse prin tufe, prin nisip, sau chiar plutind prin apă. Descoperi și mărgele de alte culori și mărimi: albe-străvezii, gri, albe ca laptele sau translucide, unele mari cît un bob de mazăre. Nu mai văzuse pînă atunci asemenea daruri ale mării. I se părea că a dat peste cel mai prețios tezaur din lume. Culegea boabă cu boabă, degetele scormoneau în nisip, scuturau tufe, strecurau apa mării. Fiecare boabă îi umplea inima de bucurie. Scoase din nisip și o scoică. Carapacea unei scoici, pentru a-și depozita prețiosul tezaur. Le număra una cîte una. Erau multe, dar voia și mai multe, și mai frumoase, și mai mari.

— Doamne, ce înfumurată! spuse Dan, care o urmărea cu privirile. S-a-întors cu spatele la el. Brrr! Na! A plecat mai departe, și tot cu capul în jos. Am avut și eu o dată o idee genială și... Dacă nu s-a găsit cine să mi-o interpreteze!

Maria căuta și strîngea boabă cu boabă și, de la un timp, nu se mai uita la mărgelele roșii. Erau prea multe. Căuta boabe verzi, boabe albe, boabe roz, albastre, gri, translucide, transparente, și mai ales boabe mari, pe care le numise "giganți", și mai ales boabe gemene, cîte trei, patru, unite într-un corp. Asistentul se uita după ea și clătina capul cu compătimire: "Atît de tînără și atît de... Cîta îndrăzneală!"

Ultimele silabe i se opriră în gîtlej. Ajunsese și el la marginea apei și privirile lui descoperiră, cu totul întîmplător, o boabă roșie, apoi alături una verde, și încă una roșie, și încă una roșie, și una albastră, și alta verde. Era bucurios ca un copil de școală. Știa că sînt boabe de mărgean, știa că de douăzeci de ani marea nu mai adusese mărgean la țărmuri. Începu să caute și el, smulse și el o scoică din nisip, pentru a-și depozita tezaurul. Căuta mereu aplecat, uneori îngenunchea, scutura tufe, rostogolind în nisip zeci de boabe de toate culorile.

— Fantastic! Își spuse Dan de la postul lui de observație. Așa ceva nici în filme nu poate fi văzut! Și el se prefăce că ar căuta scoici și se duce drept către ea... Am înnebunit eu sau ei?

Cei doi căutau cu înfrigurare prin nisip și prin tufe. Se văzuseră ca niște umbre, dar nici nu ridicară privirile unul spre celălalt. Căutau cu înverșunare. Din cînd în cînd doar se priveau cu coada ochiului și îi cuprindea o sfîntă invidie pentru succesul celuilalt. Se apropiau de o tufă plină de mărgele de toate culorile. Ajunseră amîndoi în același timp la tufă și nu mai putură evita, ca acolo la Histria, ciocnirea. Amîndoi scăpară scoicile din mînă. Boabele culese cu atîta trudă se amestecară între ei și apoi toate cu nisipul. Abia atunci îndrăzniră să se privească, dar privirile amîndorura exprimau o teribilă ură.

— Acum gata!... spuse Dan de la același post de observație. Dacă au ajuns să se și sărute într-un timp atît de scurt! Sau cîștigăm un aliat, sau avem prilejul să admirăm o iscoadă dublă.

4

Problema lui Victor deveni imediat problema tuturor cireșarilor. Și în timpul prînzului, dar mai ales după-masă, nu se discutase nimic altceva decît problema celor două cărți, după denumirea pe care i-o dăduse Tic.

— Și totuși, trebuie să facem ceva! spuse Lucia. Nu putem să contemplăm cele două cărți, mulțumindu-ne doar cu bucuria de a ști că în una dintre ele se află o pagină superbă, *adresată nouă*. Trebuie să căutăm pagina!

— În care carte? întrebă Ionel. În cea din dreapta sau în cea din stînga?

— Mai multe șanse am avea în cea din dreapta, răspunse Lucia. Așa cred eu... Așa simt eu...

— Si eu aș fi înclinat să caut în cea din dreapta, spuse Victor la rîndul său. Rămîne totuși o carte necercetată. Dacă nu m-ar îngrozi acest gînd! Cum aș putea să scap de el? Și dacă tocmai în stînga se află pagina noastră?

— Visul nostru, șopti Maria.

— Da, visul nostru, repetă Dan, uitîndu-se cu coada ochiului în direcția cortului străin.

Mișcarea lui Dan nu scăpă neobservată.

— Mai bine am culege mărgean, spuse Maria. Nici nu vă închipuiți cât de ușor te prinde pasiunea culesului. E de ajuns să vezi o singură boabă în nisip.

— Altă problemă? zise Ursu. Parcă n-am avea atâtea pe cap. Ei, ce carte alegem?

— Timpul! Timpul! repetă Victor obsesia sa. Și sîntem prea puțini și avem prea puține mijloace de cercetare... Și groaza permanentă că pagina ar putea să fie în cealaltă parte, nu în cea pe care o răsfoim!

— Poate că vin ajutoarele, își aminti Lucia. Prichindelul și Laura. Dar cînd vin și cu ce ne pot ajuta ei?

În clipa aceea se aprinse fulgerul unei idei în mintea lui Tic.

— Eu trebuie să plec, spuse el. Simt nevoia să iau aer. Pînă deseară mă întorc.

Toți se uitară la el ca la un smintit. Tic era însă foarte grav.

— Nu cred c-o să vă lipsesc. M-a prins cheful de plimbare. V-am spus. Mă întorc deseară.

— Singur? întrebă Dan într-o doară, sau cu...

— Sau cu... ce? îl imită Tic, îngroșîndu-și vocea. Sigur că singur. Mă întorc deseară singur... Parc-ar fi titlul unui film, nu? Dar e numai primul act al filmului. Hai, Tombi!

5

Și Tic porni din nou singur prin arșiță. Iarăși invocarea zeiței celei oarbe, Fortuna, iarăși autostopuri, drumuri încîlcite, colb, mulțumiri, saluturi, alte drumuri (de fapt exagera Tic, pentru că drumul era destul de drept și asfaltat) și în sfîrșit portarul mustăcios, înalt, cu cizme în picioare...

— Sînt fratele lui Teodor T. Fratele mai mare. Tic F.

— Aha! Pezevenghiul ăla! Mi se pare că l-au ales responsabil cu nu știu ce. Că a plecat azi cu un instructor după niște autobuze. E la pavilionul trei.

— Mulțumesc! Aveți niște mustați invulnerabile!

— Și cizmele?

— De-a dreptul mustăcioase... Dacă mă caută o mașină, îi spuneți să m-aștepte. Am lăsat-o în pană.

Teodor T. era în pavilionul trei. Sări de pe o estradă, de unde conducea un cor, direct în brațele lui Tic. Adrian și Matei, deși amîndoi alțiști, lansară accente de sopran:

— Tic! Ura! Tic!

Dirijorul corului, Teodor T., le dădu voie să treacă în apropierea lui Tic. Ceilalți membri ai corului primiră recreație, cu scopul de a-l găsi pe Sandu. În trei minute, cincisprezece copii cu numele de Sandu se prezentară la pavilionul trei. Rămase cel veritabil.

— Ce faceți în grădinița asta cu flori și portar? întrebă Tic.

— Minuni, răspunse Teodor T., adică de toate și mai ales veselie. Ca-n vacanța mare. Voi?

— La fel... cu mai multă variație. Adică mai facem și puțină știință, nu numai distracție.

— Ha, ha, ha! În vacanță?... De ce nu așteptați școala?

— N-ai nici o grijă, nu disecăm scoici și nu cercetăm sistemul nervos la pești. Facem explorări.

— Ce explorați?... Valurile, întinsul mării...

— Nu! Fundul mării. Cu sonde de sfoară, cu scafandri, cu bărci de cauciuc. Așa ne-am propus noi. Să întocmim o hartă a fundului dintr-un golfuleț al mării. Fiecare goapă, fiecare dîmb de nisip. Precizie, calcule, centimetri. Curiozități. Am găsit pînă acum trei sticle cu mesaje. Dar nu în mare. Într-un lac. Trebuie să mai fie cîteva, dar ne-am plictisit.

— Ce fel de mesaje? De la cine?

— De la niște marinari de prin 1820. Unele chiar din 1819... Probabil le-a depozitat acolo apa.

Parcă se așternuse în fața lui Tic un covor de jar, iar cei cu care vorbea stăteau cu picioarele goale pe acel covor.

— Și ce scrie în mesaje? În ce limbă?

— Fiecare era scris în trei, patru limbi. Dar ș-ar putea să nu mai fie... Noi n-am mai găsit.

— Da! Spui tu așa... și ce scrie?

— Salutări, felicitări... Nu contează ce scrie... Mai mult emoția. Cauți fundul... Dai peste o sticlă... Indici pe hartă exact locul unde ai găsit-o... Nu-mi închipui că mai sînt... așa cred eu... Dar e un profesor, un specialist în mesaje, care și-a instalat cortul acolo. El ar putea să știe mai bine și ar putea să le descifreze. Nu sînt sigur, dar eu cred că pentru mesaje a venit. Incognito...

— În ce loc? Unde? Hai, spune-ne și nouă.

— N-am voie. Dacă spun și se află... Știți, gata, mi-am pierdut cuvântul. Și nici nu cred că se mai găsesc sticle... Precis că nu se mai găsesc... Așa, ca să facă nu știu cine o hartă a fundului mării, nu merită...

— Hai, spune! Nu scăpăm nimănui nici un cuvânt. Ca mormîntul! Ce, nu putem și noi să facem o hartă? Cine o să știe că mergem după mesaje?

Tic deveni brusc categoric:

— Nu! Imposibil. Trebuie bărci, supraveghetori, autobuze... Doar nu vreți să fugiți din tabără?

— Avem de toate. Și bărci, și supraveghetori, și autobuze... De ce să n-avem și mesaje?

— Nu se poate! V-am spus! V-am spus. Dacă se află? Nu! Nu pot să-mi pătez obrazul.

Numai după ce se rugară de el cu lacrimi și promiseră de o sută de ori solemn că nu vor scăpa nimănui vreun cuvânt despre mesaj, Tic parcă se îndură și deveni mai indulgent:

— Știu eu? Și dacă nu găsiți nimic? V-am spus doar...

— Ne alegem cel puțin cu o hartă a fundului. Trebuie să fie foarte interesantă. Relief submarin, gropi, dîmburi, vegetație... Cum de nu ne-a venit în gînd pînă acum?... Și — cine știe? — poate găsim pe undeva o sticlă de două sute de ani... Spune-ne, hai! Nu mai fi atît de crud.

Tic oftă învins și le spuse locul. Apoi vorbiră despre altele. Dar simțea, din nerăbdarea gazdelor, că vizita lui, chiar dacă nu era cu totul neagreată, în orice caz se cam prelungise. Plecă, după ce le atrase și mai ferm atenția să nu scape nici un cuvânt despre mesaje.

Jumătate de oră după plecarea lui, în toată tabăra se vorbea numai în șoapte. Un sfert de oră mai tîrziu, se prezentă un băiat în biroul instructorului, cu propunerea ca a doua zi, pentru că tot trebuia să facă o excursie spre Histria, să se oprească cu autobuzele la marginea unui lac, pentru a întocmi o hartă a fundului.

— Instruire și delectare, spuse în încheiere băiatul, care nu era altul decît Teodor T.

Veniră apoi alții, și alții. Apoi doi instructori care avuseseră program. Apoi directorul taberei, cu un aer vesel:

— Ce-ați spune să ne oprim mîine la marginea unui lac și să-i punem pe băieți să facă o hartă a fundului? Bărci doar avem. Mi se pare vreo douăsprezece, nu?

6

Cireșarii descoperiseră un petic de verdeață pe fișia îngustă de nisip care despărțea Gorganul de lac. Se așezaseră toți acolo în așteptarea lui Tic. De acolo priviseră asfințitul, acolo simțiseră cum le dau tîrcoale primele umbre ale înserării, acolo îi găsise primul val de întuneric. Silueta fîntînii dispăruse în noapte și valurile de întuneric se apropiau tot mai mult.

— Dacă n-a venit pînă acum, zise Ionel, eu cred că va aștepta dimineața pentru întoarcere.

— Și eu cred la fel, întări Lucia.

Ursu clătină din umeri, dar nu spuse nimic. Înțelese că prietenii lui vor să se întoarcă la corturi, dar nimeni n-avea curajul să facă primul pas. Rămaseră mai departe le poalele tumului scitic, înconjurați de o tăcere deplină. Liniștea nu dură însă multă vreme. De undeva, din partea cealaltă a Gorganului, dinspre mare, răzbătea un zgomot de pași. Cînd întoarseră capul, tinerii avură impresia că în vîrfurile vechiului mormînt se înălțase o statuie neagră. Identificară repede apariția neașteptată. Era asistentul. Dar și acesta îi descoperise acolo, în grup, la poalele Gorganului.

Surpriza ținu doar cîteva clipe. Cineva trebuia să facă un gest de apropiere. Îl făcu asistentul. Coborî fără grabă din vîrfurile mobilei și se așeză, după un "bună seara" rostit cu voce înceată, lîngă cireșarii, la marginea peticului de verdeață. Cu toate acestea, stinghereala neașteptatei întîlniri nu se risipi. O simțeau și toți voiau s-o îndepărteze. Dan făcu prima tentativă:

— Am întîrziat aici discutînd despre... Ovidiu.

— Da, spuse asistentul. Uneori despre el e bine să se vorbească în șoaptă...

Dan înțelese imediat eroarea pe care o făcuse. Noaptea, pe marginea unei mări liniștite, în pustiu, vorbele se aud de la mari distanțe. Dar nu se gîndi să repare eroarea. De vreme ce conversația tot începuse, de vreme ce oaspetele nu numai c-o acceptase, dar într-un fel o și încuraja, simți imboldul de a mai spune ceva:

— Ne închipuiam că poate s-a uitat și de-aici uneori la corăbiile care-i aduceau vești și care-i purtau tristețile. Dumneavoastră credeți c-a stat tot timpul în Tomis?

Asistentul nu răspunse imediat, dîndu-i răgaz lui Dan să-și descopere inabilitatea.

— Aaa! da! Îmi aduc aminte, se repezi Dan. Undeva, Ovidiu parcă spune: "*Orașele vecine*

îmi dau aceeași cinste"... acolo unde se laudă că e "scutit de dări".

— Da, confirmă asistentul. În scrisoarea către Graecinus din cartea a patra.

— Cunoașterea lui Ovidiu, întrebă Lucia, e obligatorie pentru arheologi?

Asistentul întîrzie iarăși cu răspunsul, de astă dată căutînd să descopere dacă întrebarea Luciei nu ascundea și ironie.

— Am vrut... cum să spun? Începu să se bîlbîie Lucia, ceea ce nu era deloc în firea ei.

— Nu, răspunse asistentul, convins de sinceritatea întrebării. Nu e obligatorie, dar e necesară. Pentru că... pentru că e singurul mare poet al antichității în opera căruia abundă informații despre aceste meleaguri și mai ales despre cei care le stăpîneau, despre geți.

— Oare chiar a scris o carte de versuri în limba geților? întrebă Ionel.

— Răspunsul se află în opera lui Ovidiu. E afirmativ, clar, sigur.

— Îmi aduc și eu aminte, spuse Ursu. Dar îmi aduc aminte și de gustul amar pe care mi l-au lăsat poeziile lui. Atît de frumoase și atît de jalnice și de tînguitoare.

— Da, asta-i drama noastră, reluă asistentul. Poate că e mai mare decît drama lui Ovidiu. Tot ce a scris aici, pe țărmurile Pontului, e jalnic, tînguitor. Fiecare zi pe care a trăit-o aici, fiecare vers pe care l-a scris aici, aproape totul era legat de marea speranță a reîntoarcerii. Aproape fiecare poezie pleda pentru revenirea lui în patrie. Și, ca să nască înțelegere, compasiune, zugrăvea totul în culori întunecate, jalnice. Fiecare cînt pare argumentul unui discurs neînterupt, cu care un mare orator își susține cauza. Dacă versurile lui nu s-ar fi supus toate și nu s-ar fi integrat în acesta pledoarie, am fi rămas cu informații mult mai numeroase și mai adevărate despre "geții cei sălbatici".

— Da' nu era de înțeles? se răzvrăți Maria. Cel mai gîngăș suflet poetic al Romei să fie azvîrlit cu atîta cruzime... Cum să nu strige? Cum să nu plîngă?

— E adevărat că versurile lui se scriau pe ziduri și se recitau în piețe publice? întrebă Dan.

— Da. Dar nu versurile din *Metamorfoze* sau din *Faste*, ci cele din *Amores* și din *Ars amatoria*.

Îndurerată, Maria încercă încă o dată să ia apărarea lui Ovidiu:

— Dar nu spune el undeva că aceste versuri... mi se pare că spune așa:

"... nu calcă nici legile romane

Nici rău nu le învață pe junele soții."

— Da, zîmbi asistentul. Și mi se pare că mai adăuga cîteva versuri:

"Eu cînt numai amorul cel după cuviință:

Nici un păcat nu este în ceea ce eu cînt."

În pledoaria pe care i-o trimite de pe țărmurile Pontului lui August, are grijă Ovidiu să invoce aceste argumente. Dar se pot citi și alte versuri: galante, frivole, pline însă de grație și de gîngășie. Ovidiu nu se sfiește să spună undeva:

*"Dar să termin: pe toate frumoasele din Roma,
Pe toate le dorește amorul meu aprins!"*

— Doamne! se înfioră Maria. Cum putea să spună așa ceva?

— Pentru că era răsfățatul Romei. Pentru că, de la publicarea primei opere, numele lui a devenit un nume de legendă. Pentru că, într-o vreme cînd trăiau în lume toate gloriile literare: Tibul, Horațiu, Propertiu, Virgiliu, el devenise celebru, cucerise, așa cum îi plăcea să spună: "toată gloria care nu se acordă decît morților". Versurile lui se scriau pe ziduri, se citeau în piețe publice la vîrsta cînd... dar să-l lăsăm pe el să ne-o declare: *"abia mă răsesem o dată sau de două ori"*. Era tînăr, bogat, frumos, era celebru, era idolul tineretului roman. Își permitea orice. Nu voia să respecte tradițiile, nu voia să-și cîștige prin arme *"cununa prăfuită"*, nu voia să-și *"prostitueze glasul"* în luptele din for.

— Aceste concepții nu l-au pus oare în conflict cu August, cu concepțiile severe, austere ale acestuia?

— Greu de răspuns. Dacă ne străduim să-l înțelegem pe August, care n-a pregetat să-și exileze fiica și apoi nepoata pentru încălcarea legilor morale, trebuie să ne străduim să-l înțelegem și pe Ovidiu. Nu vreau să-l idealizez. Eu însă cred că Ovidiu nu a văzut dragostea ca un scop în sine, ci s-a considerat cîntărețul ei. Amintiți-vă de celebrul epitaf:

"Sub astă piatră zace Ovidiu, cîntărețul

lubirilor gingașe..."

El a cîntat dragostea poate cu ajutorul unor note care depășeau epoca, a cîntat dragostea ca o permanență a lumii și în aceasta constă universalitatea și eternitatea operei sale. Secole după secole, Ovidiu a subjugat și a influențat literatura lumii cu *Metamorfozele* și *Fastele*. A ajuns pînă în timpurile moderne. Se credea că steaua lui a pălit. Și deodată Ovidiu e din nou descoperit, de astă dată versurile sale despre dragoste, ca o simțire modernă. E etern și prin acest sentiment etern în slujba căruia a oficiat.

A și spus cîndva:

*"Aceasta mi-e averea: să preamăresc femeia,
Să-i fac iubitei mele renumele etern.
Veșminte, pietre scumpe și aur s-or distruge,
Dar faima ei în versuri, etern va străluci."*

Ovidiu a creat-o pe Corinna, întruchiparea femeii dintotdeauna și i-a jertfit acestei necunoscute galanterii, capricii, frivolității. Dar dragostea lui profundă, adevărată a dăruit-o unei singure femei, cu conștiința și mai ales cu dorința de a o înălța prin dragostea lui la nemurire. Ei îi închină aceste versuri:

*"Tu care-mi ești mai dragă decît îmi sînt eu mie,
Cusururi multe soarta îmi va găsi; se poate,
Dar tu vei fi vestită prin chiar talentul meu.
Tu ai putea acuma să pari nefericită,
Dar multe-au să dorească să fie ce ești tu;
Fiindcă-ai fost părtașă la chinurile mele,
Te-or ferici pe tine și te-or invidia.
De ți-aș fi dat avere, nu ți-aș fi dat atîta.
Nimic nu ia cu sine cînd moare cel bogat,
Dar eu un nume veșnic ți-am dat: un dar mai mare
Decît acesta-n viață eu nu puteam să-ți fac."*

Și aceste versuri le-a închinat soției lui.

— Atunci de n-a venit după el la Tomis? întrebă Maria.

— Aceasta e una dintre cele trei mari enigme ale dramei lui Ovidiu. Opinia îndeobște admisă este că nu i s-a dat voie. Să nu uităm că Fabia, soția lui, descindea din una dintre cele mai celebre familii romane. Era rudă și cu August.

— Și cea de-a doua enigmă? întrebă Ionel.

— Cauza reală a exilului lui Ovidiu, răspunse Dan în locul asistentului.

— Da, spuse acesta. În edictul de relegare — relegarea era o pedeapsă mai ușoară decît exilul, pentru că celui relegat nu i se confisca averea și nu i se lua cetățenia — Ovidiu e pedepsit pentru *Ars amatoria*. Dar, cum trecuseră zece ani de la publicarea operei, e puțin probabil ca aceasta să fi fost singura cauză. Chiar Ovidiu spune undeva:

"Perdiderunt me duo crimina: carmen et error..."

"Un cîntec și-o greșeală." Cîntecul este cunoscut: "Manualul de dragoste". Care o fi fost însă acel *error*... cunoscut de toți contemporanii lui Ovidiu, dar care n-a străbătut istoria pînă la noi? Zeci de savanți, în zeci și zeci de volume, s-au ocupat de acest *error*, încercînd să-l descopere.

— Dacă nu mă înșel, spuse Victor, Voltaire susține că Ovidiu a descoperit o anumită legătură incestuoasă între August și fiica acestuia, Iulia.

— Supoziția nu rezistă la fapte, nici la logică, răspunse asistentul. Voltaire reia o calomnie pusă în circulație de Cali-gula, cu un scop precis, și anume acela de a dovedi că descinde din August și după mamă, și după tată. Caligula era fiul Agrippinei, care la rîndul ei era fiica Iuliei. Incestul dintre Iulia și August i-ar fi dat lui Caligula calitatea dorită. Nu e de mirare acest lucru la un împărat nebun, care și-a făcut templu și statuie de aur, pe care o îmbrăca în fiecare zi așa cum se îmbrăca și el. Datele demască însă în mod clar calomnia. Cînd Ovidiu a fost relegat, Iulia era de zece ani în exil... Dar și logica e împotriva acestei explicații calomnioase. Cum ar fi putut Ovidiu să-i amintească mereu lui August, în scrisorile pe care i le trimitea din Tomis, despre o asemenea fărădelege? "*Nu vreau să-ți mai deschid rănile*", îi scria Ovidiu

împăratului, deci August era o victimă, nu un autor... Cea mai mare parte a savanților înclină spre explicația în care e vorba de cea de-a doua Iulie, nepoata lui August și soția lui Emilius Paulus. Se crede că Ovidiu ar fi mediat relațiile, interzise de legi și de August, dintre Iulia-minor și un tânăr aristocrat, Iulius Silanus. Roma era scandalizată, August a aflat... Poate așa se explică și de ce au fost exilați în același timp și Iulia și Iunius și Ovidiu. Poate așa se explică și de ce August a rămas surd la tînguierile poetului. Iulia, nepoata atît de iubită, fusese exilată pe viață și împăratul rămînea neînduplecat, neîndurător în hotărîrea lui. Putea el să-l ierte pe Ovidiu?

Nimeni nu răspunse la întrebare. O rafală de vînt, stîrnită cine știe cum, atacă o clipă liniștea și întunericul. Dar tinerilor li se păruse că trecuse cineva și-i atinsese cu poalele togăi. Parcă vedeau o umbră pășind în noapte spre marginea mării pentru a-și cînta acolo tristețile. Parcă vedeau și alte umbre furișîndu-se amenințătoare încă spre marginea mării.

— Oare erau atît de sălbatici geții? Întrebă cineva cu teamă.

— Nu! răspunse o voce liniștită. În descrierea geților, sinceritatea lui Ovidiu e foarte fragilă. Poetul e plin de contradicții. Cînd vorbește despre Tomis, spune cu spaimă:

*"Rău te-ngrădești cu zidul, dar chiar și înăuntru
Duci frica unor barbari amestecați cu greci."*

și adaugă în versurile imediat următoare:

*"Căci doar cu noi de-a valma barbarii își duc viața:
Mai mult de jumătate din case le au ei."*

E greu de crezut că într-un oraș înfloritor ca Tomisul, în care mai mult de jumătate era locuit de daci, aceștia să fi fost niște sălbatici. Poate că era impresionat de felul lor aspru de a se purta, de puterea și vitejia lor, de rezistența și tăria lor sufletească. Dacă ar fi fost atît de sălbatici, precum spune, de ce le-a învățat limba și cum a putut să le-o învețe? De ce s-a apucat să scrie versuri în limba lor? Și de ce s-a dus în mijlocul lor sau i-a adunat în piețe publice să le citească versurile? Și cum se putea să le placă unor barbari, unor sălbatici, versuri gingașe, mlădioase, așa cum numai Ovidiu știa să facă? Cît de dureros se contrazice Ovidiu:

*„Ah, mi-i rușine-a spune: am scris în graiul getic,
Cuvintele barbare le-am pus în vers latin!
A și plăcut poemul; tu poți să mă feliciți:
Aici, între sălbatici am nume de poet."*

Poate că e mai sincer atunci cînd spune ca o consolare:

*"Și mi-i destul că-n locul în care-mi duc viața
Aicea între geții sălbatici sînt poet!
Ce-aș cîștiga să-mi caut în altă lume fama?"*

Nu! N-a trăit pe aceste meleaguri printre niște sălbatici primejdioși, așa cum încearcă să-i prezinte la Roma, pentru a-și înspăimînta cunoscuții și a obține iertare. Este subînțelesul întregii lui opere scrise pe malurile Pontului. A trăit printre oameni demni, dîrzi, aspri, austeri, poate cu totul opuși firii lui fragile, nestatornice, temătoare. Dacă acești oameni ar fi fost într-adevăr sălbatici, feroși, dacă nu l-ar fi iubit, dacă nu l-ar fi admirat, cum ar fi supraviețuit zece ani în mijlocul lor? Zece ani! Poate că de multe ori l-au și apărut, poate că atunci cînd a primit cununa de iederă a poeziei, în Tomis, printre mîinile care i-au întins-o se afla și brațul unui luptător dac. A speriat Roma cu sălbăția geților, dar nici o săgeată, nici o sulită, nici un pumn dac nu i-a atins nici măcar toga. Nu! "Geții cei sălbatici" l-au iubit, l-au apărut și Ovidiu a răspuns la aceasta" învățîndu-le limba, făcîndu-le versuri, devenind primul lor poet. Poate că în adîncul sufletului său i-a iubit. Dacă lumea ar fi păstrat cartea sa de versuri în limba getă, cine știe cu cîte adevăruri s-ar fi îmbogățit istoria noastră veche...!

— Poate că ei l-au înmormîntat! spuse Dan în șoaptă.

— Oare mormîntul lui a rămas pe pămîntul geților? Întrebă Ionel tot în șoaptă.

— E cea de-a treia enigmă a dramei poetului, răspunse asistentul. Mormîntul lui Ovidiu...

Nimeni, nimeni nu știe unde a fost înmormîntat. Cîte ipoteze s-au emis! Unii susțin că ar fi fost înmormîntat în Panonia, alții la Belgrad, alții la Roma, pe Via Flaminia. Cea mai plauzibilă dintre toate este cea tradițională: Ovidiu a fost înmormîntat aici, pe aceste meleaguri. Un episcop din

secolul al treilea, Eusebiu de Cezareea, pe baza unor izvoare care s-au pierdut, ne-a lăsat chiar și amănunte cu privire la înmormântarea lui Ovidiu, aici, pe țărmurile Pontului Euxin. El susține că locuitorii acestor meleaguri i-au făcut funeralii solemne marelui poet de alt neam și de alt sânge decât dîșii... Și mai există un argument. Se pare că stăpînii acestor pămînturi au păstrat mult timp amintirea locului unde a fost înmormîntat poetul. Pe multe hărți geografice vechi se găsea un punct, între Tomis și Histria, denumit *Sepulcrum Ovidii* — mormîntul lui Ovidiu. Pînă acum însă nimeni n-a identificat acel punct. Oare va reuși, în viitor, cineva să-l descopere?...

— *Sepulcrum Ovidii*... șopti cineva.

Și tăcerea coborî pentru multă vreme acolo, la poalele Gorganului.

CAPITOLUL XII

1

Cînd Tic și Țombi se înapoiară la Gorgan, toți dormeau, în afară de Ursu, care, auzindu-i venind, închise ochii și adormi și el împăcat.

Înainte de a intra în cort, Tic avu inspirația să privească marea în care se aciuseră toate stelele și toate razele lunii. Pe apa mării se mai vedea însă ceva. O barcă binecunoscută lui Tic, jar în barcă, o ființă foarte cunoscută. Tic mișcă încet capul, apoi intră în cort. Dacă s-ar fi uitat spre cortul străin... dar, oricum, întinericul l-ar fi împiedicat să-l zărească pe cel care aștepta o nouă nașterea a Afroditei cu vâl negru pe cap. Deși adormi ultimul (ultimul în acel cort), Tic, prin mijlocirea lui Țombi, se sculă totuși primul. Avea niște treburi speciale de făcut. Aproape jumătate de oră meșteri ceva cu cuțitașul și cu cutiile de cremă. Apoi căută un anumit lucru prin bagaje. Se auziră niște clinchete care-i treziră pe ceilalți. Tic se furișă însă repede afară din cort. Cînd Dan își iți capul prin fereastră, îl văzu, cu Țombi pe urmele lui, luînd drumul șoselei. Tic se întoarse cam peste o oră obosit, asudat, dar foarte vesel. Și, ca și cum s-ar fi deșteptat atunci și n-ar fi lipsit o secundă din mijlocul lor, se alătură celorlalți în gînduri, acțiuni și preocupări.

Geamandurile instalate de Ursu se legănav pe valuri, atrăgînd privirile cireșarilor. Numai Tic și Maria preferau să se uite unul la altul.

— Tu pe unde-ai umblat haihui? îl întrebă Maria pe Tic, folosind tonul de autoritate la care-i dădea dreptul calitatea ei de soră mai mare.

— Eu am umblat haihui? Poate... Mi-am amintit că n-am văzut un film cu una care juca rolul zînei nopții... de altfel destul de nesuferită... și m-am dus să-l văd.

Maria tăcu, înghițind în sec. Și, pentru a da alt curs discuției începute, care-i displăcea vădit, se întoarse spre Lucia și o întrebă:

— Deschidem sau nu cartea? Cineva zicea că nehotărîrea e cel mai mare cusur al omului.

— Începem! spuse Victor. Cu inima îndoită, dar începem. Să invocăm Fortuna?

— Știu eu o zeiță, interveni Tic, o zeiță interesantă, care, fiind plecată pentru un timp în concediu, i-a dat mîna liberă în sectorul ei unui mic zeu, mi se pare CIT. Voi nu ați întîlnit povestea asta în mitologie? Nu se poate. Să invocăm deci zeul cel mic CIT. Fortuna se dăruie fără discernămint. Pe cînd zeul cel mic, care e de o gingășie și de o...

— Unde ai citit tu asta? îl întrebă Dan.

— În cartea asta în care ne căutăm pagina de vis, sau în cartea care se va scrie despre această carte.

Cireșarii se împărțiseră în trei echipe. Scafandri: Ursu, Victor și Tic; operatori topometrie: Lucia și Ionel; operatori de sondaje cu mîna: Dan și Maria. Explorarea începea de la un capăt al țărmului spre celălalt, pe linia balizelor. Acolo unde sondele indicau neregularități flagrante, începea munca scafandrilor. Pînă la o anumită adîncime, activau Tic și Victor. La adîncimi primejdioase, Ursu. Folosirea cordoanelor de siguranță de către scafandri era obligatorie. Acesta era planul explorării. Totul era pus la punct pînă la ultimul amănunt.

Tinerii se imbarcară. După ce se depărtară de țărm, Dan îl întrebă pe Tic:

— Crezi c-o să răzbim noi? Cîtă întindere! Aoleu!

— Ți-am vorbit de un zeu. Gata! Acum n-am timp. Scafandrul la datorie!

Tic sări în apă nu din proprie inițiativă, ci din spirit de imitație. Îl văzuse pe Victor sărind. Se întîlniră amîndoi în fundul apei, pe un dîmb de nisip. Dar, afară de un smoc de vegetație marină, nu găsiră nimic altceva. O altă sondă aruncată de Ionel, care redusese ghemul din mîna acestuia la jumătate, necesită intervenția lui Ursu. Dar nici acesta nu descoperi nimic.

Cercetările continuă astfel cîteva ore, fără nici un rezultat. Deși nimeni nu se gîndise că va

descoperi ceva de la prima explorare sistematică, un oarecare sentiment de neliniște încerca să se cuibărească în inimile cireșarilor. Cel mai neliniștit dintre toți era însă Tic. Nervozitatea lui nu scăpa celorlalți. Strângea din pumni și se uita fără întrerupere spre Gorgan.

— Ce tot cauți acolo? îl întrebă Dan. Parc-ai răsfoi o carte proastă. Poate-i cartea cu micul zeu...

— Păcat că nu datează din epoca de piatră. Știi tu pentru ce...

Dan își duse cu un gest instinctiv mâna la cap, ceea ce avu darul să stîrnească oarecare veselie printre posesorii bărcii de cauciuc.

Tic, pentru că el își ascuțise cel mai tare auzul, pentru că el era singurul pregătit, dădu primul semnal vesel de alarmă. Ridică mâna și arătă spre Gorgan:

— Vin! Micul zeu CIT și-a pogorît darurile cerești asupra noastră. Nu-i auziți?

Parcă se auzea ceva în depărtare. O rumoare, asemenea unei agitații dintr-o sală de spectacol, dintr-un teatru în aer liber, de pe stadion. Și deodată răsunară trompetele.

— La mal! răcni Tic. Imediat la mal! Ne-au sosit ajutoarele și trebuie să le îndrumăm. Știți câte bărci au? Douăsprezece, dacă n-au mai făcut rost și de altele.

Veneau pionierii. Puțintel cam obosiți, dar voioși cum îi îndeamnă salutul. Autobuzele se opriseră într-un loc la șosea, unde un stîlp șubred, cu o tăbliță de scîndură putrezită indica o direcție anumită și anunța cu litere foarte frumoase și îngrijite (scrise cu cremă de ghete, neagră) *Spre lac — 1 kilometru*. Indicatorul de lemn era un entuziast în felul lui și nu voia decît să răspundă inimilor care tresăltau de bucurie văzîndu-l. Pentru că pînă la lac erau trei mii de fragmente asemenea fragmentului de meridian binecunoscut care stă la baza sistemului metric.

Flotila de bărci pionierești luă imediat cu asalt nu fața lacului, ci fundul lui. Și cu atîta zel, că în cîteva ore nu rămase nici un punct imaginar în ochiul lacului necercetat, nesondat. Micii canotori, micii sondori, micii geografi își transmiteau unii altora în gura mare rezultatele sondelor și calculelor lor și întrebarea esențială: "Ai găsit mesajul?" Căutau de zor sticle, dar întocmeau hărți pe care cireșarii le copiau pe loc și le băgau în dosarul întocmit de Lucia:

"Fundul ochiului de lac — schiță topometrică". Tușul de pe copertile de carton abia se uscase.

Micul zeu CIT, neschimbat la față, adică ciufulit și cîrn ca întotdeauna, îi înveselea cu tot felul de glume și le mărea zelul cu tot felul de promisiuni. Furați de pasiunea geografiei submarine, aproape toți uitaseră tentația misterioasă care-i adusese acolo, începeau să caute scoici, să culeagă mărgean, atunci cînd își terminau sarcinile de topometri, pentru a da altor schimburi locurile din bărci. Numai cîțiva dintre ei se încăpățîneau în ideea de a căuta sticle cu mesaje. Micul zeu CIT prevăzuse însă și lucrul acesta. Azvîrli harul unei bucurii de moment în calea încăpățînaților căutători. În cea mai mică adîncime a lacului, Teodor T. văzu gîtul unei sticle. Ochii îi ieșiră din orbite și căută repede ceva cu care să ascundă, să acopere nemaipomenitul tezaur. Și cum nici el, nici alții la care se uita nu aveau la îndemînă pentru această operație decît chiloți de baie apelă în cele din urmă la acest mijloc îndrăzneț. Reuși să iasă din apă numai cu prețul dezvăluirii tainei celui mai bun prieten al lui, Adrian. Acesta trebui să se îmbrace și să-i arunce în apă proprii lui chiloți. Se ascunseră apoi amîndoi într-o groapă de nisip scurmată la repezeală pe plajă, se lungiră pe burtă pentru a nu fi zăriți de nimeni și, cu gesturi de ritual, traseră sticla din pinza chiloților. Oare ce putea să conțină mesajul?

Adrian, ca un adevărat candidat de cireșar, luă sticla, o întoarse pe toate colțurile, apoi i-o întinse dezamăgit prietenului său:

— Nu vezi că e o sticlă contemporană? Scrie STAS pe ea.

— Dar tu nu vezi că e o hîrtie înăuntru? Uită-te! Se distinge prin sticlă.

Se mai chinuiră o vreme să scoată hîrtia. Adrian o citi cu glas tare:

— *"Dacă n-o să găsiți pînă la urmă un mesaj autentic, măcar să trăiți cîteva clipe bucuria că l-ați găsit. Tic."*

În spatele lor izbucniră hohote de rîs. Un grup de băieți îi văzuseră cum se furișează și îi urmăriseră. Teodor T. și Adrian își pleoștiră în prima clipă mutrele. Apoi, n-avură ce face. Începură să rîdă și ei.

— Mai bine haideți să măsurăm! propuse cineva.

Și porniră spre bărci cîntînd. Un ceas mai tîrziu, cireșarii aveau harta fundului gata.

Micul zeu CIT se întoarse din văzduh sub înfățișarea lui dintotdeauna, aceea al lui TIC. Era marele erou al zilei, dar, spre deosebire de alte dăți, împrumută un aer de excesivă modestie. Prietenii lui hotărîră să-l lase să guste din plin această frumoasă satisfacție — modestia. Îl chemară deci în mijlocul lor și, fără să repete laudele și felicitările, îl atraseră în munca de

studiere a hărții. Numai Ursu îi făcuse pe furiș cu ochiul în semn de triumf, ceea ce îi ajunse cireșarului cîrm. După cîteva clipe, uită cu totul de zborul — dus și întors — de pe Olimp. Harta fundului mării, pe care o întocmiseră Lucia și Ionel, avea însușiri magnetice. Dan încercă totuși să-l sustragă pentru un moment din ocupațiile sale pămîntești:

— Ce-ai fi făcut, Ticușorule, dacă "voioșii" dădeau peste Palat?

— Cum să dea peste Palat, dacă nu-l căutau? Un vapor să fi descoperit și tot nu-i dădeau atenție. Ei căutau sticle, nimic altceva. Ia apucă-te și caută boabe de mărgean, că am fost prins și eu cîteva clipe de patima asta... Te asigur că, dacă ar exista pe plajă o pereche de pantofi, chiar ai lui Gargantua, nu i-ai vedea. Nu ți-ar fi ochii, gîndurile decît la mărgean. Poate ai spune așa, într-o doară: ce caută "chestiile" astea aici? Așa ar fi făcut și ei. M-ar fi chemat și mi-ar fi spus: ce-i cu hardughia asta aici? Fir-ar să fie! Din cauza ei nu găsim sticlele. Dar, te rog să mă lași în pace. Am altele mult mai importante...

Studierea hărții dură vreme îndelungată. Chiar și în timpul prînzului, spre disperarea celor care-o lucraseră, harta trecea din mînă în mînă, colecționînd și alte linii, o groază de bucle încîlcite, fără cap și coadă, cele care formau amprentele cireșarilor. Comentariile aprige din timpul mesei se moleșiră spre sfîrșit, nu din cauza diminuării poftelor de dispută a tribunilor înarmați cu linguri și farfurii, ci pentru că se formulară cîteva păreri bine argumentate, cu șansa de a deveni concluzii. Harta lacului era foarte bogată în neregularități: zeci și zeci de dîmburi și de gropi de toate dimensiunile. Liniile trase de topografi erau sinuoase, încîlcite; pe undeva aduceau cu petele de grăsime de pe marginea hărții. Dar nu era greu să deosebești printre aceste linii locurile mai ciudate, demne, sau obligatorii de cercetat. Acolo unde un dîmb părea nefiresc de înalt, în raport cu relieful înconjurător, acolo unde o groapă părea prea adîncă față de gropile vecine se făceau mici semne cu un creion roșu. Bineînțeles că mica unealtă se aciuase în mîna Luciei, bineînțeles că semnele pe care le zgîria pe hîrtie erau X-uri. Cîteva X-uri fuseseră înconjurate cu un cerc. În vederea acestei operații, Lucia întoarse creionul, nu pentru că noul vîrf era mai ascuțit, ci pentru că avea altă culoare. X-urile roșii, înconjurate de cerculețe albastre, erau punctele cele mai ciudate de pe hartă. Erau patru asemenea semne în bucla pe care o făcea lacul la Gorgan.

— Prin urmare, spuse Ionel, avem datoria să descifrăm aceste patru pagini, pentru a vedea dacă nu cumva una dintre ele e pagina pe care o căutăm.

Minunea se produse. Cireșarii erau toți (cu o singură excepție, dar această excepție nu privea problema lor capitală) liniștiți, încrezători, aproape siguri că expediția lor, atît de incertă, atît de fantomatică la început, va duce, fără doar și poate la un anumit rezultat. Rezultatul îl întrevădea fiecare altfel. Unii își imaginau palate de cleștar, alții orașe scufundate, alții rămășițele mai modeste ale unei vechi și frumoase civilizații, alții ziduri ciudate, cu scopuri misterioase, lîngă țărmul mării, alții... Visul căpăta însă contururi, adică se apropia de realitate. Clipele se cereau toate calculate și umplute cu mișcare, cu acțiune.

— Și dacă nu descoperim nimic în lac? întrebă Dan, mai mult ca să se afle în treabă. Nu înseamnă că ne-am pierdut vremea degeaba?

— Mai întîi — sări Tic — să nu spui descoperim, pentru că, folosind astfel verbul, te propui participant la explorare, lucru la care eu, personal, mă opun. Și, în al doilea rînd, păstrează-ți reflecțiile pentru jurnalul pe care-l ții cu atîta hărnicie, dar pe care nu știi să-l ascunzi. Și, în al treilea rînd, cred că n-o să-ți ajungă nici pînă deseară timpul pentru a umple cele zece pagini din jurnal, care au menirea să zugrăvească, măcar la jumătate, calitățile superbe ale micului zeu CIT.

— Cum s-ar spune, îmi dai sarcina să-ți completez un capitol din biografie. Capitolul olimpian. Bine! Voi alege acest titlu... Poate ai de gînd să-mi stimulezi talentul și entuziasmul.

— Prin daruri interioare, răspunse prompt Tic. Ca să nu-ți mai fac teoria misiunii artistului... Nici nu e loc în barcă, Dănuț. Nu știu la cine trebuie să mai renunțăm. A, da... Mi se pare că ne-am pricopsit cu un renunț voluntar.

Întruchiparea acestui renunț era Maria, căzută din nou în patima mărgeanului. Dan, la rîndul său, se duse în cort și acolo, trîntit pe burtă, începu să scrie în jurnal capitolul promis.

Barca de cauciuc ajunse la primul X, adică la prima geamandură. Noile sondaje de mînă identificară un dîmb de nisip care se țuguia ca o colibă pe fund. Dimensiunile colibei nu erau prea incurajatoare, dar, ca orice loc ciudat, trebuia cercetat în amănunțime. Toți scafandrii expediției luară parte la explorarea submarină. Tic avea misiunea să cerceteze vîrfurile dîmbului, Victor și Ursu baza, fiecare la capătul unui diametru imaginar. Primul ieși la suprafață Tic. Avea în mîini o scoică uriașă, încă deschisă.

— Asta-i tot ce-am găsit mai acătării. Încolo, numai nisip și scoici rahitice. Păcat că nu căutăm perle.

Nici Ursu, nici Victor, care își scosese capetele din apă, la puțin timp după apariția, lui

Tic, nu găsiră altceva în mormanul de nisip.

— Prea mult nisip și prea mic dîmbul pentru a îngropa ceva, raportă Victor.

— Nici în profunzime? întrebă Lucia, cu conștiinciozitatea unui adevărat savant.

— Eu am scurmat în jos, către fund, răspunse Ursu. Nu cred că se află ceva aici.

Lucia tăie cu un X roșu, mare punctul cercetat. Se gîndi o clipă să adauge un mic semn de întrebare, dar renunță. Barca, împinsă de cei trei scafandri, înainta spre un alt loc indicat de Lucia.

— Aici e o mare profunzime — spuse ea după ce barca se opri — prin urmare, dîmburi înalte de jur împrejur. Cred că în groapă nu avem ce căuta.

Ursu nu ținu însă seama de recomandarea Luciei și se aventură pînă în fundul gropii. Nici nu trebui să facă eforturi pentru a ajunge acolo. Îl atrăgea apa. La ieșire îi fu mai greu, pentru că trebuia să înfrîngă rezistența apei, ajutîndu-se de o singură mîină. În cealaltă ținea un bolovan în formă de cub. Scafandrii se mai scufundară de cîteva ori, fără să descopere însă mare lucru. Vegetație, scoici, pietre. Singurul lor trofeu era bolovanul adus de Ursu. În întoarseră pe toate părțile, îl studiară cu atenție și ajunseră la concluzia unanimă că bolovanul nu era o piatră obișnuită adusă de mare, ci un bolovan dăltuit de mîină omenească. Lucia înscrise pe hartă, deasupra X-ului cercetat, un mare semn de întrebare.

Celelalte două X-uri nu puseră scafandrii la prea mari încercări. Ele reprezentau un dîmb de nisip și o groapă nu prea adîncă. Cercetătorii își făcură însă pînă la capăt datoria. Plonjară de cîteva ori, pînă se convinseră definitiv că locurile nu prezintă nici o importanță.

— Prin urmare, le ștergem și pe acestea, spuse Ionel, grăbindu-se să ia harta din mîna Luciei și să facă el operația de anulare.

— Și cu semnul de întrebare ce facem? întrebă Lucia. Adîncimea e mare, malurile gropii sînt înalte și în plus s-a descoperit și un bolovan în genul acelora care au servit la vechile construcții.

— Parc-ar fi luat din Gorgan, reflectă cu voce tare Victor. Dar în ce scop, pentru ce?

— Oare n-a făcut parte, cîndva, dintr-o zidire de pe fund? întrebă Ionel.

— Nu-mi vine să cred... Poate că Ursu sau Tic... Eu după cît am văzut cu ochii mei...

Și ceilalți scafandri numiți de Victor înclinau să-i dea dreptate acestuia. Lucia, însă, riguroasă ca un secretar perpetuu al unui for academic, propuse să se întreprindă o explorare suplimentară. Scafandrii se supuseră. Se scufundară de mai multe ori. Ursu mai făcu o dată drumul spre fundul gropii. Victor și Tic își ciocniră capetele ieșind din niște tufe care-i ascunseseră. De fiecare dată însă nu aduseră la suprafață nici o nouă indicație, nici măcar o explicație cu privire la proveniența bolovanului. Lucia se văzu nevoită să taie X-ul misterios, dar adăugă pe furiș în dreptul lui un mic semn de întrebare.

3

Degetele Mariei treceau nepăsătoare pe lîngă boabele mici, colorate. Scormoneau nisipul, alintau nisipul, trasînd dîre subțiri. Privirile ei căutau în acele dîre perle mari, translucide, giganți, pe care-i voia înșiruiți pe un colier în jurul gîtului. Giganții se găseau rar, rar, după căutări îndelungate.

Torturată de durerea nemișcării, se străduia să-și înalțe trupul, oferind pieptul îndrăzneț adierilor. Închise ochii, își desfăcu brațele și cu gura întredeschisă sorbi încet, îndelung aerul în care se contopiseră toate miresmele apei, cerului și pămîntului. Își mai lungi de cîteva ori brațele, ca o pasăre obosită care caută zadarnic puteri, dar trupul i se frînse. Simți nisipul arzîndu-i spatele. Își afundă și părul în nisip, își desfăcu și brațele. Părea că se răstignise pe nisip. Adierile o înconjurau cu un vîrtej sau, poate, plutea în sînul visurilor ei.

Într-un tîrziu, Maria simți că se apropie cineva de ea, auzi cum nisipul zgîrie trupul celui care se apropie, îi auzi parcă și răsufarea, dar nu făcu nici o mișcare. Doar degetele desfăcute se înfingeau încet și adînc în nisip. Vocea care răsună lîngă ea venea parcă din depărtări, dar sfișia nemilos țesătura vaporeasă a poeziei:

— Marea se agită în adîncuri... Își prevestește vijelia...

— Marea nu se agită în adîncuri... Se agită visurile ei.

Bărbatul își desfăcu brațele și se răstigni ca Maria pe nisip. Degetele lui parcă simțeau căldura altor degete. Se înfundară în nisip, pînă înțîlniră bariera rece a apei.

— Noi împrumutăm zvîcnirile și frămîntările mării... pentru că e imensă, adîncă, puternică.

— Marea ne caută visurile, gîndurile, speranțele... pentru că vrea să ne semene.

Trupul puternic de lîngă Maria își scutură nisipul, ca o ploaie. Simți nisipul pe trupul ei. Și atunci deschise ochii. Apa înghițise sîngeata unui corp. Bărbatul redevenise casca albă. Îi căuta parcă locul nașterii în spuma mării. Dar cînd se întoarse pe țărîm, era treaz, lucid, înfrigurat. Își

căută locul vechi. Urmele corpului se întipăriseră adînc în nisip. Cînd auzi din nou foșnetul nisipului, Maria se ridică, îmbrățișă zarea cu trupul, înaintă cu ochii închiși, pînă se prăbuși în mare. Răceala apei i se strecura în corp. Ochii de pe țărm o priveau. Redevenise adolescența care urca prea îndrăzneț pe scara lumii. Cînd se întoarse la locul ei, apa, cerul, pămîntul reîntrau în fizică și geologie.

— E rece și sănătoasă apa și necesară ca un ceas deșteptător.

Maria își înfundă din nou părul și degetele în nisip.

— Altădată, demult, cînta cu clopotele-i verzi.

— Cunosc poezia. Și pe cealaltă o cunosc, cea pe care ai recitat-o înainte.

— ... Sînt prea tînără. Și aș vrea să fiu sigură, încăpățînată, obraznică. Să iau un pumn de nisip și... și, să-l arunc oriunde!

— Ești tot ceea ce ai spus, dar mai mult ceea ce n-ai spus. Un copil care, în loc să urce, sare.

— Iar alții, în loc să danseze, coboară... Prefer persoana a treia... Vreau să te privesc... În lumină...

— Pentru ce? Pentru a descoperi visuri în loc de meditații, speranțe în loc de nostalgii?

— În care parte a lumii?

— În cea acoperită cu un cearșaf de nisip, sau cu amintirea unor adieri.

— Și cu toate acestea nu ești făcută numai din visuri.

— Nu! Pentru că eu însămi întrezăresc visurile. Le arunc unde vreau, ca pumnul acesta de nisip.

Nisipul se răspîndi în aer, apoi coborî ca stropii fini ai unei ploi oboseite pe trupurile amîndurora. Poate că nici nu-i simțiră căderea.

— Oare tinerețea să fie cel mai frumos dar al vieții?

— E o căutare sau o simplă folosire a impersonalului? Întrebă Maria.

Bărbatul se ridicase. Silueta lui trimitea umbre peste trupul Mariei.

— Iar mîine îți vei împleți codițele în fața oglinzii, te vei război cu trigonometria, vei sorbi cu paiul citronada oferită de un coleg și vei scoate din sărite profesorul cu o întrebare stupidă.

— De ce ai acceptat, de ce ai *dorit* această conversație...? Iată întrebarea stupidă cu care vreau să scot din sărite profesorul. Și eu urăsc dansul.

Maria sări ca un arc din nisip și se azvîrli cu toată hotărîrea în apa mării. De pe țărm privirile o urmăreau. Gîndurile însă roiau în jurul unei întrebări stupide, la care nimeni, niciodată, n-a putut și nu va putea să răspundă.

4

Lucia părea oarecum surprinsă. Se uita cînd la Victor, cînd la Ionel.

—Voi vreți să excludem cu totul ipo... cealaltă carte. Poate că n-am citit bine o anumită pagină.

Nervozitatea Luciei îl făcea pe Victor să zîmbească.

— Ieri, spuse el, eram înspăimîntați, cu speranțele ca niște rufe bătute de vînt. Iar astăzi, nu numai că ne-am liniștit, dar am devenit și pretențioși. Tratăm timpul ca pe un cerc nesfîrșit, unii dintre noi chiar îl ignoră cu desăvîrșire. Cei care numără boabele... de nisip.

— La sugestia voastră, răspunse Maria. Și la urma urmei pot să vă spun că respectivul e un înfumurat în vacanță... adică... nu-l preocupă nimic altceva decît... vacanța... Și, din cînd în cînd, cite un curs în fața unor admiratori.

— Pentru că e la început, insinuă Dan. Uite, eu garantez, pot să fac un pariu fabulos...

— Să nu ne pierdem vremea cu... aiureli, strigă Lucia. Da! Da! Da! Am scăpat de spaimă, sîntem liberi, de ce nu alergăm mai repede după speranțe?

— Păi mai adineauri le încetineai tu mersul, răspunse Dan, uimit de transformarea Luciei.

— Știu... Dar parcă s-a petrecut ceva cu mine. La urma urmei, eu am totul... Nu e cazul să vă explic acum. M-ați convins că ne-a rămas de citit o singură carte. Vreau să fiu romantică, dar mai înainte vă rog să-mi promiteți că vom citi cu toată atenția, ca niște corectori.

— Corectorii caută greșelile, Lucia, zise Ionel. Noi căutăm frumusețile.

— Da, asta-i! medită Dan cu voce tare, gîndindu-se la jurnalul zilnic. Trebuie să evităm erorile, pentru a descoperi frumusețile. Cam banal, dar merge.

— Nu merge, Dan, se oprișe Tic. Șchioapătă ca un olog. Ia cîrja asta de la mine și îndreaptă-l! Frumusețile nu se nasc din spuma mării ca Afrodita, ci din adîncuri. Spuma e o eroare, Dan. Ca și Afrodita, de altfel. Dar oamenilor le-au plăcut erorile la fel de mult cum îți plac și ție. Și vă rog să-mi spuneți dacă nu cumva am devenit ridicol de precoce. Mai bine, scafandru. E vocea realității.

Era într-adevăr chemarea realității. Cutezătorii se înarmau pentru luptă, pentru etapa

finală. Ținta lor — visul. Stindardul lor nevăzut — speranța. Armele lor — inimile. Aceasta pentru că vorbim la modul ideal. În realitate, grupul era scuturat și dezbinat (cuvântul e prea tare) de controverse. De fapt, o singură controversă îi zbuciuma. Uitaseră de bucla lacului care-i îngrozise până atunci. Ea fusese aruncată ca o hîrtie nefolositoare. Devenise o hartă cu un loc al ei undeva într-un dosar. Dar cum cireșarii erau pasionați după probleme... de ce să nu inventeze una? Altminteri totul li s-ar fi părut prea ușor. Controversa se iscase în jurul punctului imaginar de unde trebuia începută explorarea ochiului de mare, în care presupuneau că se află taina. Lucia, Dan și Ursu susțineau ca explorarea să înceapă de la marginea mării. Argumente găseau berechet. Ionel, Tic și Maria propuneau să se înceapă din larg. Nici ei nu duceau lipsă se argumente. Victor, ca arbitru, stătea deoparte și le urmărea jocul. Își dădea seama că problema este o simplă invenție. De oriunde s-ar fi început explorarea, ar fi dus la același rezultat, dacă exista undeva un rezultat. Mai gospodărește era să se pornească de la margine. Mai poetic era să se înceapă din larg. Li s-ar fi părut că vin spre țarm ca niște cuceritori. Se folosiseră și aceste argumente în controversă.

Părțile se țineau tare, fiecare, pînă ce Dan scăpă prima vorbă "extraargument". Tic azvârli două, Dan nu se lăsă mai prejos și descoperi trei, Tic, vreo șase. Vorbele deveneau pe nesimțite insulte subînțelese, mascate. Era un carnaval, o jonglerie de insulte dintre cele mai rafinate. Nici o minge de lemn, îmbrăcată în staniol colorat, nu scăpa însă din mîinile jonglerilor. Și mereu descoperau altele. Nimeni nu mai zicea nimic. Urmăreau toți întrecerea celor doi isteți.

— Cam asta ați făcut și voi, spuse Victor rîzînd. Ei, cu rafinamentele, nu fac decît să demonstreze grotescul jocului. Putem să începem de oriunde, putem să dăm cu banul, deși ar fi insultător acest mod de a alege, putem să ne împărțim în două tabere, numai timpul nu putem să-l pierdem.

— Și cum rezolvăm dilema? întrebă Ionel. Noi am pus atîta suflet...

Pînă și Ursu rîse auzindu-i întrebarea rostită cu atîta seriozitate. Dan și Tic în schimb ajunseseră la *ceartă*. Unul cerea să i se ofere scuze, celălalt îl trimise pe Țombi spre a primi scuze.

— Nu primesc scuze decît prin ambasadori, îl anunță Tic. Dacă nu i le dai, te privește. N-ai decît o pereche de pantaloni scurți.

— Și dacă n-o să găsim nimic?!

Cu tot pesimismul pe care-l conținea, intervenția Mariei fu salvatoare. Toți își făcură autocritica, în gînd, și după cîteva minute umflară barca, alegînd soluția care li se părea cea mai economică în graba și nerăbdarea lor. Să se mai ducă în larg și mereu în fiecare zi în larg... Mai bine să pornească imediat de la marginea mării, de la prima linie de geamanduri. Lucia avu bunul simț să nu rostească nici o vorbă, așa că explorarea ochiului de mare începu, după ce Dan anunță solemn ziua și ora.

Vioiciunea pe care cu cîtva timp înainte cireșarii o dovediseră în vorbe își trimise microbii în mișcări. Tinerii deveniră ca prin farmec harnici, zeloși, ca niște boabe de argint viu. Și era o deplină unitate și colaborare în acțiunile lor. Parcă dirija cineva o orchestră, în care fiecare își făcea datoria, fără să greșească, fără să scape o notă falsă. Poate că uneori trompetele acopereau melodia flautelor, dar aceasta nu răsuna distonant, mai ales că fiecare cînta pe rînd la toate instrumentele. Astfel și fetele cunoscuseră senzația scufundărilor, o transformară în pasiune, în întrecere. Băieții erau însă destul de atenți și de grijulii, pentru a nu se ivi o dispută între ele. Nu de teamă că n-ar suporta una sau alta rezultatul, ci pentru a nu le încuraja pe calea imprudențelor. Le trăgeau cu ajutorul cordoanelor de siguranță la suprafață, chiar dacă simțeau împotrivire.

Nu era totuși un joc acolo. Cercetările erau riguroase, calculele fără greșală, observațiile analizate cu grijă, concluziile bine chibzuite. După cîteva ore de muncă, în acea după-amiază lungă care se apropia de sfîrșit, regiunea ochiului de mare însemnată de primul rînd de geamanduri, devenise hartă. Era numai o schiță făcută de Lucia cu creionul, dar ea cuprindea în amănunt toate datele oferite de exploratori. Toate ciudățeniile fundului fuseseră însemnate: gropi, dîmburi, neregularități. Adîncimea regiunii cercetate nu depășea cîtiva metri. Într-un anumit loc însă marea se adîncea brusc, de parcă apele ar fi furat din pămînt. Diferența era doar de cîtiva metri, dar se propaga pe o linie întinsă, aproape dreaptă, care unea cele două maluri ale ochiului. Pînă acolo ajunseră cireșarii cu cercetările în momentul cînd Victor dădu glas gîndului său:

— Eu cred că aici s-a produs o prăbușire. Și nu de multă vreme. O prăbușire recentă.

Ionel și Lucia păreau uimiți de afirmația lui Victor. Amîndoi sondaseră regiunea unde marea se adîncea brusc și observaseră pe peretele submarin urme de vegetație acvatică și scoici.

— Chiar în condițiile în care noi am văzut cu ochii noștri peretele plin de tufe? Doar și tu te-ai scufundat. Cum poți vorbi de o prăbușire recentă?

— S-ar putea să greșesc, spuse Victor. Eu nu înțeleg însă prin prăbușire recentă un cataclism care s-a produs ieri sau alaltăieri, ci un "recent" geologic. Adică o prăbușire care s-a petrecut poate în secolul trecut, poate acum două secole, poate mai devreme. Nu sînt hidrogeolog și nu vreau să mă aventurez în ipoteze hazardate fără toate datele. Aceasta a fost prima mea impresie. Din cauza conformației peretelui submarin, din cauza lungimii sale, a formei sale rectilinii. Ar fi prea ciudat ca în sute și sute de ani apa mării să nu-l fi dantelat. Mai ales că nu are o bază stîncoasă.

— În formularea aceasta sînt de partea ta, preciză Lucia, ca și Ionel de altfel. Și... tu crezi că acest lucru îngreunează sau ușurează cercetările noastre, sau mai bine zis șansele noastre de a scoate la lumină ceea ce au văzut pescarii?

Victor căzu pe gînduri. Încercă să pună în balanță cele două posibilități, dar nu reuși. Eforturile făcute sub apă, dese scufundări îl obosiseră. Simțea că-i vîjîie capul.

— Nu știu, spuse el. Nu știu ce să răspund. Și mai ales nu știu dacă e cazul să căutăm un răspuns la întrebarea pe care ai pus-o tu, Lucia. Dacă va fi nevoie să facem uz de hidrogeologie pentru a descoperi ceea ce căutăm... Am fost și altădată în situații grele. Deocamdată arma noastră principală e căutarea.

Luciei îi dispăcea raționamentul lui Victor, sau mai bine zis fuga lui Victor de a judeca. Aceasta cu atît mai mult cu cît nu se potrivea firii sale.

— De ce să nu evităm erori dacă ne stă în putință? Întrebă ea. De ce să porți singur povara apăsătoare a unor gînduri așa cum s-a întîmplat cu problema celor două cărți? Tu nu crezi că, destăinuindu-te, te-ai ușura și tu și... da!... am putea găsi mai ușor o soluție?

Tic se pregătea să sară în sprijinul lui Victor, mai ales că-l vedea pe Ionel dîndu-i dreptate Luciei. Victor făcu un gest degajat cu mîna și vorbi cît se poate de calm:

— E adevărat că observația, nu vreau să spun problema, mă preocupă. Dar mai mult din spirit de curiozitate. Pe undeva, simt, nu sesizez rațional o anumită relație între observație și căutarea noastră, dar nu sînt capabil să transform observația în problemă, pentru că, pur și simplu, mă simt cam obosit. În principiu îți dau dreptate, Lucia. Dar, pînă ne limpezim eu cred că ar fi bine să mai cercetăm puțin peretele submarin. O dată cu apusul soarelui devenim inapți pentru cercetări subacvatice.

Într-adevăr, soarele cobora spre asfințit. Înserarea își cînta preludiile prin adiere și răcoare.

— La noapte va fi vijelie mare! anunță Ursu. Numai să nu se prelungescă și ziua.

Avertismentul lui Ursu îi puse în mișcare pe cireșari. Voiau să folosească răgazul de lumină pe care-l mai aveau pînă la asfințit cît mai cu folos. Sondajele de mînă nu mai erau necesare pentru treaba pe care urmau s-o facă. Tot greul cădea pe capul scafandrilor. Cel mai activ scafandru era Ursu. Victor, cu oboseala în oase, cobora rar și stătea mai puțină vreme sub apă. La fiecare scufundare își controla cordonul de siguranță. După cîteva plonjoane, obosi și Tic. Se urcă în barcă, abia trăgîndu-și sufletul. Își găsi un loc alături de Victor. Gîfiau amîndoi ca niște locomotive.

Ursu dispăruse în apă de mai bine de un minut și tot nu ieșea la suprafață.

— Cum poate rezista atîta?! se miră Dan. Zău că e un fenomen.

— Tu vorbești? Ia bagă capul în apă două secunde să vezi cum e. Tu faci cum fac criticii ratați... care spun despre o carte că e bună sau nu, fără să fi încercat să scrie un singur rînd. Sau poate tocmai fiindcă au încercat. Dar ce știu ei cum se scrie? Ce știi tu cum e în apă?

Colacul de frînghie din mîna Luciei se desfășura mereu. Ajunsese la capăt. Ursu tot nu apărea. Lucia începu să tragă cu putere, după ce se uită de cîteva ori la ceas. În sfîrșit, apăru și scafandru. Fața îi era congestionată și avea atîta nevoie de aer, că rămase multă vreme cu gura căscată.

— Am descoperit o ridicătură foarte curioasă în fața peretelui submarin. Tocmai începusem să scurm în clipa cînd ai început să mă tragi, se adresă Luciei. De ce nu m-ați lăsat? Pînă-mi revin, eu zic să mai înaintați cîteva metri cu barca.

Din cîteva mișcări de lopeți, barca parcurse aproape zece metri.

— Cam pe-aici, zise Ursu. Am reușit să fac aproape jumătate de ocol. Forma dîmbului e ciudată. Nu e ca o movilă. Parc-ar fi un mormînt. Un mormînt uriaș.

Cuprins de o inspirație subită, Ionel îi ceru lui Victor costumul de scafandru, adică ochelarii, labele și cordonul. Cu un gest teatral se aruncă în apă.

— Dan! rîse Tic. Pariezi că în mai puțin de paisprezece secunde iese la suprafață?

— Sînt sărac, Ticușorule, zău. Dacă vrei, cînd se scufundă Ursu...

Dar Ionel nu ieși după paisprezece secunde, nici după douăzeci de secunde, nici după treizeci. Ieși mai tîrziu, atunci cînd Victor începu să tragă de cordon. Încă înainte să-i iasă capul

cu totul din apă, deschise gura, dar un val mic îi trecu peste cap. Se agăță cu mâinile de barcă, parcă pentru a tuși. Voia să spună ceva, dar tușea îl împiedica. Ochiul i se umplură de lacrimi. Exprima chinurile pe care le face un mut în momente de furie. În sfârșit reuși să articuleze primele cuvinte...

— Un vapor!... O barcă... nu știu ce... O epavă... I-am simțit pereții... În două locuri... Și... i-am văzut... lemnul!

Cum de nu s-a răsturnat barca atunci e de domeniul miracolului! Nici un țipăt nu s-a auzit. Toți care erau în barcă, și Dan printre ei, se aruncară ca niște bezmetici în apă. Roiau sub apă ca peștii în jurul nadei. Scurmau dîmbul de nisip, treceau dintr-un loc în altul, se întorceau la locul părăsit, apa îi trăgea în sus, funiile li se încolăceau pe picioare ca niște șerpi, dar ei tot nu ieșeau. Numai cînd simțiră că le plesnesc ochii în cap, că le explodează plămîinii, numai atunci începură să urce, dar, cum pînă la suprafață erau cîțiva metri, unii dintre ei simțiră gustul apei de mare. Se agățară cu mâinile de barcă șapte tineri. Păreau petalele unei flori ciudate scoasă la aer de puterile mării. Făcuseră prima lor mare descoperire. Nădejtile, în sfârșit nădejtile începeau să se transforme în certitudini.

Și, pentru că bucuria era prea mare, amurgul azvîrli deodată asupra lor o puzderie de culori.

5

Cireșarii traseră barca la mal. Erau veseli toți. Le venea să țopăie de bucurie. Nici unul nu mai avea vreo îndoială. Descoperiseră locul naufragiului, descoperiseră epava. Epava nu era alta decît vechea barcă pescărească, eșuată cu mulți ani în urmă, la începutul secolului. Unul dintre supraviețuitorii naufragiului văzuse cu ochii lui Palatul, turnurile albe ale

Palatului (puteau să viseze cireșarii!). Îl văzuse din locul acela, unde se scufundase barca. Palatul era lîngă ei. Și dacă era lîngă ei, îl vor dezgropa, îl vor descoperi, îl vor dărui lumii.

Ionel se apăra de privirile tuturor. Își ducea mâinile la ochi și striga:

— Nu l-am descoperit eu! Ursu l-a văzut primul. Eu l-am văzut în altă parte, în vis, în priviri. Nu știu. Dar l-am văzut. Nu cu ochii, cu inima.

— Unde e? Unde e? Întreba Lucia. Nu poate fi decît aici, lîngă noi. De cîte ori am trecut cu barca pe deasupra lui, de cîte ori am înotat în apropierea lui!

— Vreau să-l văd acum, noaptea, șopti Maria. Nu în vis, nu în imaginile visului. Vreau să-i văd contururile în apă, tremurînd sub razele lunii. Oare acesta e visul meu acum?

— Dacă n-ar fi fost pînza aceea albă pe vas, spuse Dan. Și dacă marea n-ar fi fost vijelioasă! Și dacă Ionel n-ar suferi și de puțin romantism!...

— Și dacă nu ne-am fi dus cu piatra la Histria! Își aminti Lucia.

— Adică dacă Tic n-ar fi descoperit și redescoperit piatra, ca să știm pe ce lume ne aflăm, zise Victor.

— Da, pentru că eu n-am fost cu voi la Histria. Și dacă Ursu n-ar fi făcut atîtea!...

Ursu nu putea să suporte laudele. Se feri și de astă dată:

— Mai bine să ne gîndim unde poate fi... De ce n-am văzut nimic pînă acum?

Era o nouă chemare la realitate. Începeau iar întrebările.

— Oare vom avea deziluzii? se întrebă Lucia. Stai! Victor! Peretele acela submarin din fața epavei? Tu spuneai că s-a produs o prăbușire recentă! Oare nu e zidul Palatului? Dacă s-a prăbușit în urma unui cutremur?

— Și de unde putem noi ști aceasta, Lucia? Întrebă Ionel. Cine a înregistrat cutremurul? În ce ziare, în ce țări, în ce limbi s-a scris despre cutremur?

— Dar de ce trebuie să știm asta? strigă Lucia. Trebuie să răscolim peretele submarin, să-l scurmăm, să facem cotloane, pînă dăm de ziduri.

Părerea lui Victor era alta. Dar nu voia s-o destăinuie în toiul acelei bucurii.

— Poate e un palat, poate sînt numai niște turnuri, poate niște monumente, zise el. Ceva înșă este.

— Și-l vom scoate la lumină, se învioră Dan. Îl vom arăta lumii. Cine-a spus asta? Parc-am auzit vorbele acestea adineauri.

Victor ceru tăcere. Se strădui să-și ascundă o anumită neliniște înainte de a vorbi:

— Da... Mîine trebuie să începem explorarea dis-de-dimineată...

— Dacă n-o să dureze vijelia, îl avertiză Ursu încă o dată. Pentru că va fi vijelie la noapte. Dar noaptea se ivise. Flutura în jurul lor. Îi învăluia în întuneric.

— Ne vom supune vremii, continuă Victor. Vom explora porțiunea din fața corăbiei și, în primul rînd și foarte riguros, peretele submarin. Dacă nu se află acolo dezlegarea tainei atunci nu văd unde se poate afla. Arătarea de piatră s-a ivit în fața corăbiei, iar epava corăbiei e

descoperită. În altă parte unde poate fi pagina noastră? Sau...

— Sau ce? sări Lucia, care devenise visătoare, romantică.

— Sau... acel ceva a fost o năzărire... O apariție fugară...

— Imposibil! țipă Ionel. Dacă l-ar fi văzut un singur om, dar atîția oameni l-au văzut. Și cu unul dintre ei am stat de vorbă noi doi.

— Știu, Ionel. Cred chiar mai mult. Că martorul nostru nu a avut o vedenie. Pe vijelia aceea, dacă i se năzărea ceva, nu putea fi decît ceva înspăimîntător, nu o izbucnire albă de marmură, bătută de talazuri. Îți amintești? Nu plutea deasupra talazurilor ca fotografia ta, ci era acoperită și descoperită de talazuri.

— Atunci de ce ai îndoieli? Ce fel de apariție fugară?

— De ce n-a văzut-o nimeni pînă într-o anumită epocă, de ce n-a mai fost văzută de nimeni după acea epocă? Nu vreau să vă rănesc bucuriile, vreau să vă feresc de deziluzii. Mîine vom cerceta, poate vom descoperi ceva și pînă mîine nu mai este mult.

— Crezi c-a fost un animal marin gigantic, un cașalot alb? Întrebă Lucia.

— Avem nevoie de odihnă. Nu vă gîndiți? Mîine va fi prima zi în care vom pleca spre o certitudine! Pînă acum am căutat speranțe.

— Dar ce-i cu tine, Victor? îl întrebă Lucia. Crezi sau nu crezi?

— Nu știu, Lucia. Sînt groaznic de obosit. Avem toți nevoie de odihnă. Va trece și noaptea asta și va veni prima dimineață.

Toți voiau să treacă mai repede noaptea. Dar se întîmplă cu ei ceea ce se întîmplă, oriunde și oricînd, oricui trăiește apropierea unui mare vis. Timpul se scurgea ca dintr-un orologiu obosit. Își eterniza secunde. Din fericire le veni în ajutor somnul.

6

Vijelia se pregătea undeva în tăcere. Răspîndise în aer adieri calde, înșelătoare. Urgia ei tremura însă în adîncurile mării, așteptînd explozia. Valurile erau încă timide și cîntau ademenitor. Dar cît de mult voiau să se prefacă în talazuri...

Fata care se îndrăgostise de lună și se mare plutea în larg pe barca ei de culoarea valurilor. Dansa printre coloanele de marmură, pe care închipuirea ei le scotea din apă. Auzea în depărtări și o melodie stranie care se apropia se apropia...

Cerul dădu brusc primul semnal. Un fulger despică bolta. Melodia stranie și îndepărtată deveni dintr-o dată vuiet. Valurile se zvîrcoliră de cîteva ori, apoi se prefăcură în talazuri. Primul talaz azvîrli barca în larg. Fata se făcuse una cu barca. Se aprinse al doilea fulger. Și imediat după el un altul. Apoi se rostogoli din cer spre pămînt un bubuit înfricoșător.

Tic își duse, în somn, mîinile la urechi. Plumbul somnului îi îngreuna trupul, pleoapele. Lumina fulgerului îi răni însă ochii închiși. Ca prin vis se ridică în picioare. Cu mîinile întinse ca un somnambul, porni spre cortul celălalt. Maria nu era acolo! Iar cînd ieși afară, lumina unui fulger îi arătă într-un loc, la marginea mării, pustul. Fugi înapoi spre cort, pentru a-l trezi pe Ursu. Nu mai era nevoie. Toți ieșiseră afară, în noapte, în vijelie.

— Maria! țipă Tic printre tunete. Maria! Barca!

Ursu așteptă o clipă, apoi țîșni ca un fulger după lumina unui fulger. Nu fugea pe nisip. Fugea pe marginea mării, prin apa pînă la glezne, pe care valurile i-o ridicau uneori pînă la piept. Barca era purtată spre larg de talazuri. Sălta pe crestele albe de spumă și cobora în gropile negre ca noaptea.

Maria se ținea, cu puterea disperării, lipită de fundul bărcii. Visul alb de marmură se preschimbă în coșmar. Talazurile o azvîrleau parcă spre fulgere, iar apoi o coborau în prăpăstii fără fund.

Undeva însă o privire de foc asistase iarăși la nașterea Afroditei. Aceeași apă, aceleași valuri, aceleași valuri de spumă voiau s-o ucidă. Imaginea crimei cutremură privirile.

Pe malul mării, acolo unde apa se întîlnea cu pămîntul, acolo unde nisipul era mai tare, Ursu fugea, urmărind fulgerele și marea.

Un talaz înspăimîntător răsturnă barca! Al doilea o despărți pe Maria de barcă. Al treilea o luă pe creastă, o purtă ca pe o frunză, apoi o azvîrli în neant. Se împotrivi furiei ucigătoare. Un fulger complice îi descoperi un talaz. Se feri de el, străpungîndu-l jos, la bază, ca o săgeată. Al doilea talaz o întoarse și o înșurubă în adîncuri. Se împotrivi iarăși cu toate puterile. Un alt fulger lumină peretele de apă care se prăbușea peste capul ei. În aceeași clipă simți două brațe puternice ridicînd-o de la marginea gropii, purtînd-o prin apă. Cînd simți pămîntul sub picioare, se lăsă inertă, pentru că voia s-o doară strînsura brațelor străine. Și se lăsă purtată în noapte, și numai cînd auzi strigătele lui Tic, răsunară șoapte la urechile ei.

— Tot timpul ți-am simțit bătăile inimii.

Și Maria cuprinse cu amîndouă mîinile fața care o căuta.

În mare, Ursu se lupta cu talazurile. Era o luptă titanică între om și natură. Străpungea talazurile, sărea peste ele, se lăsa purtat de ele. Pînă ajunse barca. Pe Maria o văzuse purtată în brațe printre fulgere. Cînd se înapoie la corturi, o căută pe Lucia cu mîinile și o chemă spre el. O strînse la piept și trupul lui dur, rece, ud cutremură trupul ei mlădios și fierbinte.

CAPITOLUL XIII

1

Ziua goni vijelia din aer, dar nu izbuti să potolească furia mării. Cerul era albastru, de cristal, soarele era darnic în lumină și căldură, dar marea continua să se agite și să geamă înălțînd talazuri uriașe și căscînd prăpăstii fără fund. Băieții erau toți pe marginea mării, asistau neputincioși la răzvrătirea ei.

— Parcă ar ști că vrem să-i smulgem taina și se apără, zise Ionel.

Era vreunul dintre ei care să nu fi gîndit aceasta de zeci de ori?

Somnul nopții îl înzdrăvenise pe Victor. Gîndurile i se limpeziseră, fața i se luminase. Tăcea însă și nu-și lua privirile de la talazuri. Parcă ar fi căutat în ele dezlegarea enigmei care-i frămînta pe cireșari.

Dan se lăsase cuprins de pasiunea mărgeanului. Vijelia nopții și a dimineții inundase plaja cu mărgean. Înainta pe nisipul ud în genunchi și scormonea fără încetare prin tufele verzi aruncate de apă la mal. Din cînd în cînd tresărea și se ferea de stropii de apă cu care-l împrăștia un val mai cutezător.

Tic îl urmărise o vreme cu privirile, apoi se întoarse către Ursu, care se lungise pe nisip.

— Asta-i o boală, Ursule. Să nu cumva să ridici o mărgică de jos. Imediat te contaminezi.

Începi căutarea cu soarele în fața ochilor și o termini abia cînd simți soarele pe ceafa.

— Dacă asta-i o lege, îi răspunse Ursu, atunci n-ai decît să te întorci cu ceafa la soare, după ce ai cules cîteva boabe.

— Și noi ce facem acum? întrebă Tic. Întotdeauna sînt în conflict cu natura. Stai! Voiam să te întreb ceva. Cum ai prins barca?

— Mai bine să nu mă întrebi, Ticușorule. Cîștigarea ei, acolo la concurs, a fost un fleac, o floare la ureche. De cîteva ori am crezut că n-o să mai simt pămîntul sub picioare.

Tic își duse mîna la ochi auzind vorbele lui Ursu. Voia parcă să alunge o vedenie.

— Trebuia s-o lași dracului, Ursule! Dacă ai văzut că Maria a scăpat... Nebuna! Idioata!

Dacă ai ști ce spaimă am tras!... Cînd am văzut-o adusă de ăla în brațe, întîi mi-a sărit inima, dar, pe urmă, cînd am văzut că mișcă, zău dacă n-am vrut s-o trag de păr.

— Asta de bucurie, Ticușorule. Ți-am văzut eu chipul cînd ai intrat în cort.

— Lasă că ți l-am văzut și eu pe-al tău nu numai în cort... și afară... Ei, dar ce rost mai are să ne amintim? Ce ne facem? Tu crezi că se termină repede vijelia?

— Nu mai durează mult. Dintr-o dată se potolește marea. Nici n-ai timp să vezi cu ochii...

Hai, că ne cheamă Victor.

Victor le făcea într-adevăr semne. Cînd ajunseră lîngă el, le arătă cu mîna o regiune a ochiului mării, unde se ridicau cele mai mari talazuri.

— Uită-te bine, Ursule! Acolo e peretele nostru. Nici nu mai trebuie să-l cercetăm.

— Din locul nostru se vedea mai bine, îi răspunse Ursu. Din față, nu de pe coastă.

— Și ce crezi? se amestecă Ionel. Cu binoclul tău de aur...

— Nu e nevoie de binoclu... Da, peretele e aproape drept și acum, lovit de talazuri, pare și mai drept. Știu eu ce-o fi cu el? Dar am văzut ceva. Niște pete galbene, jos, la baza peretelui.

— Epava ai zărit-o? îl întrebă Victor. Noi numai bănuim unde este.

— Nu! N-am văzut-o nici eu. Și, dacă nici asemenea talazuri n-o descoperă, înseamnă că nu prea stă acolo pentru a fi văzută.

— Și petele galbene? îl iscodi Ionel. Variații de culoare sau...

— Cu bombardamentul de nisip pe care-l fac valurile mai poți vorbi de variație de culoare? Nu. Eu cred că sînt niște "ceva", dezgropate de valuri, de furia valurilor. Poate niște bolovani. Numai că au o anumită formă.

— Ce fel de formă?

— Pătrată. Fiecare pată e asemănătoare cu cealaltă. Mă gîndesc că sînt bolovani, pentru că rămîn ficși. Uneori îi acoperă nisipul, alteori îi descoperă. Știu eu? Poate că-s niște bolovani simpli și atîta tot. În orice caz, o să avem ce scurma acolo pînă dăm de ei.

— De ce să scurmăm? Întrebă Tic. Crezi că o să-i acopere nisipul?

— Nu cred. Sînt sigur. Ieri de ce nu i-ai zărit? Pentru că erau acoperiți de nisip. Cînd o să se termine furtuna, o să fie și mai îngropați.

— Și dacă e zidul unei clădiri? Dacă e zidul Palatului nostru? se aventură Tic, o clipă, cu imaginația.

— Înseamnă că Palatul a fost zidit în mare, în apă, îi răspunse Ionel. Ceea ce nu cred. Numai dacă teoria prăbușirii de care vorbeai tu, Victor, se confirmă.

— Ceva totuși s-a întîmplat! S-a întîmplat. S-a întîmplat, repetă Victor ca un refren. Parcă-ar fi izbit cineva în mal cu o sabie uriașă, despiciîndu-l în două. O parte a dăruit-o mării, cealaltă a rămas țărmlui. Aici s-a petrecut totuși o prăbușire. Și, în cazul acesta, nu înțeleg un lucru. De ce n-am găsit nimic, nici un semn de piatră, pe platoul submarin pe care-l putem numi plafonul peretelui? Adîncimea e mică, orice semn s-ar putea vedea și cu ochii.

— Poate pentru că s-a așternut un stat de nisip deasupra, sugerează Ionel.

— Dar de ce, de ce apa n-a dislocat zidul? De ce n-a azvîrlit la mal nici un semn?

— Care zid? sări Ionel. Unde vezi tu zid?! Sau ai descoperit ceva ce nu știm noi?

— Nu! N-am făcut decît să formulez o idee... Stați! Oare e posibil? Ursule! Unde e bolovanul pe care l-ai găsit în lac?

— E lîngă cort. Dar nu mai este nevoie să-l aduc. Petele pe care le-am văzut seamănă cu el. Și la mărime și la culoare.

Victor alergă totuși după bolovan. Nu reuși însă să-l ridice. În loc să vină bolovanul la cireșari, se duseră cireșarii la bolovan. Din nou îl întoarseră pe toate fețele, din nou îl studiară. Aerul cald îl uscăse. Nisipul care-i umpluse scobiturile începea să curgă. Tic aduse un cearșăf, iar Ursu rostogoli bolovanul pe el. Îl curățiră de nisip cu mîinile, cu marginile cearșafului, cu niște tulpini de ciulini găsite în apropiere. Victor îl șterse pe toate fețele cu batista și, cînd se uitară din nou la el (Tic îl denumise bolovanul fercheș), descoperiră pe una dintre fețe cîteva semne încrustate în piatră, niște semne ciudate, ca niște litere dintr-un alfabet necunoscut. Uimirea le încîlcise privirile, emoția le zgîndărea inimile.

— Ce semne pot fi acestea? se întrebă Victor. Fragmente dintr-o inscripție nu sînt, pentru că se află exact în mijlocul feței. Dar nu seamănă cu nici un semn din alfabet pe care-l cunosc. Nu e nici latin, nici grec, nici paleoslav, nu, nici gotic... Sau știu eu? Ce semne pot fi, ce reprezintă?

— Dar dacă sînt semne figurative, întrebă Ionel. Poate că sînt imaginea unei ființe, a unui lucru...

— Vă lămuresc eu îndată, îi asigură Tic. Stați puțin să le copiez pe o foaie de hîrtie.

2

Cele două fete stăteau în cort. Maria trăise senzația deplină a groazei, abia după ce fusese salvată. Oboseala o adormise repede. Un coșmar o trezi după cîteva ore de somn și de atunci nu mai reușise să adoarmă. Amintirea clipelor prin care trecuse o umplea de groază. Fusese la un pas de moarte. Dimineața o găsisse desfigurată, încercănată, tremurînd din tot corpul, ca zgîlțită de friguri. Lucia îi căutase niște calmante, o frecționase cu alcool, încercase s-o liniștească, și, pînă la urmă, hotărîse în sinea ei să rămînă la căpățîiul Mariei. Era convinsă că, înaintea oricărui leac, Maria avea nevoie de o prezență omenească lîngă ea. Își simți mîna prinsă și strînsă ca într-un clește. Rămaseră așa ore întregi, pînă ce fața Mariei se eliberă de spectrul groazei și respirația îi deveni mai liniștită.

— Mulțumesc, Lucia, șopti ea. Prin ce-am trecut! Nu atunci, acum...

— Nu trebuie să te gîndești, îi spuse Lucia poruncitor. Înțelegi? Nu trebuie să te mai gîndești! Uită! A trecut!

— Asta încerc. Nu fac nimic altceva. Și de ce? De ce?

— Băieții sînt în plină activitate. Cercetează marea cu ajutorul talazurilor.

— Încă nu pot să mă gîndesc la ei, Lucia. Mai vreau să rămîn puțin în amintire. Pentru că e ceva cald, luminos, acolo. Oare pot să-ți spun?

Își aminti și Lucia ceva și își duse cu un gest instinctiv mîinile la piept.

— Știi că mi-ai dăruit o clipă frumoasă, Maria? Poate cea mai frumoasă din viața mea. Oare pot să-ți spun? De ce mă ustură obrazii?

— Și pe mine mă ustură, Lucia. Și obrazii, și palmele, și... Știi c-aș fi mai senină dacă ți-aș spune. Cred că aș fi în stare să cînt. Nici nu știu de cînd n-am mai cîntat... Dar e atîta prostie, atîta nebulie! Nici măcar vis nu e. Dar trebuie, pesemne, să trecem o dată toate prin asemenea clipe... și atunci, visăm cu ochii deschiși și devenim proaste, și înfumurate, și nebune... Și iluzii, Doamne, cîte iluzii poate să-și facă un om!... Nici nu știi cît de fericită sînt că

pot să-ți vorbesc astfel. Înseamnă că m-am dezmeticit, nu?

Lucia ridică din umeri. Nu știa ce să răspundă. De unde să știe? Nu voia să fie creditoarea unei taine. Aceasta o stînjenea cel mai mult.

— Nu știu, Maria. Dacă viața ar fi continuarea unei simple clipe... Eu acum cred, cred nebunește. Știu că iubesc și cuvintele mi se par meschine și parcă mă sfîșie pe dinăuntru. Știu și ce simte el, pentru că-mi dăruie toată simțirea. Dar nu știu, nu știu ce va fi mai târziu... pentru că viața nu e continuarea unei singure clipe.

— Și nici nu poate fi, Lucia. Pentru că toți creștem. Firul devine planetă, mugurele, frunza, bobocul, floare. Creștem, dar nu mai sîntem aceiași. Noi poate ne simțim la fel, dar alții ne simt altfel, așa cum îi simțim și noi. Aș vrea să dorm, nu acum, Lucia, acum m-am trezit prea tare. De aceea aș vrea să dorm, ca să mai visez o dată. Nu știu dacă emoția și înfiorarea unei clipe se repetă vreodată în altă clipă. Poate că rămîn unice. Dar sînt frumoase, Lucia, pentru că sînt blînde și crude, pentru că sînt reci și fierbinți, pentru că sînt vis și realitate. Și eu sînt o neghioabă, pentru că vreau să mă asemăn cu o petală ruptă dintr-un trandafir. De ce o petală, de ce ruptă, de ce dintr-un trandafir?... Ah, senzațiile acestea de gust, de culoare... Tu nu le simți în gură, în priviri, cînd te întîlnești c-o amintire?

Lucia căuta, căuta ceva înăuntru ei, dar nu-și amintea decît friguri și fierbințeli.

— Nu știu, răspunse ea. Eu am amintirile aproape, Maria, încă sînt prezente, încă nu se prefac în amintiri și nici nu aș vrea aceasta. Ne uităm cînd vrem unul la altul și mi se întîmplă uneori să cred că aceasta e cea mai mare fericire a vieții. Aseară i-am simțit brațele reci, dure, și amintirea lor m-a înfrigorat toată noaptea. Dar cînd mi-am amintit în zori că înainte de a se scufunda în apă s-a uitat la mine și a rîs, fără să știe de ce și, apoi, cînd a ieșit afară iar s-a uitat la mine și iar a rîs fără să știe de ce... cînd mi-am amintit acestea, am simțit niște valuri pe dinăuntru și am adormit cu gânduri de copil.

Maria închisese ochii. Clătina încet capul, și-l clătina, și-l clătina...

— De cînd sîntem prietene? întrebă ea. Dintotdeauna. Ne-am jucat prin iarbă de-a bușilea, probabil că și mai înainte ne-am întîlnit în cărucioare... Totuși, niciodată nu ne-am spus totul... Oare de ce, de ce?

— Acum îți închipui asta, Maria. Și mie îmi venea să cred la fel. Dar eu știu și trebuie să știi și tu că ne-am spus totul. Tot ceea ce am trăit pînă acum. Toate bucuriile, toate supărările. Acum ni s-au îmbogățit, Maria, și unele, și altele. Și ni se pare că întotdeauna am fost la fel de bogate și ni se pare că am uitat să ne cunoaștem toate bogățiile.

— E adevărat, e adevărat, e adevărat! Știi la ce mă gîndesc, Lucia? Mă gîndesc că poate chiar astăzi, peste o oră, poate, sau mîine — știu eu cînd? — îmi voi aminti ceea ce am discutat și voi roși și mă voi rușina. De pe acum încep. De ce? Oare sînt anumite lucruri care trebuie să rămînă numai ale noastre? Dar cei care le scriu în cărți de ce nu le păstrează pentru ei? Nu e o lege... și vezi, vezi... Poate pentru că sînt proastă... Știi ce vreau? Vreau să uit că am discutat! De ce?

Se îmbujorase și Lucia. Obrajii îi ardeau, degetele îi tremurau.

— Nu ești proastă, dar acum ești rea, ești crudă! Pentru că ești sinceră, Maria, atît de sinceră, că nu-mi voi căuta altă prietenă în viață. Aș vrea și eu să uităm... Poate că mîine sau chiar azi ne vom aminti discuția aceasta, tu vei simți arsuri, eu voi simți friguri, dar clipa va trece și pe urmă vom uita de ea și ne vom aminti cum ne-am certat cînd Tic a sărit în apă și ne-a stropit, cum ne-am strîns mîinile cînd Victor a dezlegat taina castelului celor două cruci, cum... cum ne-am mărturisit odată niște gânduri ale unor clipe care ne ajută să creștem...

— Iar eu aș vrea, zise Maria în șoaptă, să se repete clipele, sau să mai întîrziem noi în ele, să nu le facem prea repede amintiri. Mi-e teamă să nu le plîng cîndva iuțeala... Mi-e teamă să nu părăsesc prea repede adolescența... nu de teama viitorului, de teamă să nu regret odată graba... Cu fiecare clipă ne întîlnim o singură dată în viață... Hai să ieșim afară, Lucia! Hai să ne mai strecurăm o dată în vise!

Tic îl găsi pe asistent lungit pe un cearșaf, aproape de cort. Încolăcea pe un mosor de metal un fir de ață pescărească. Alături de el, în nisip, ardea de multă vreme o țigară. Scrumul neatins arăta că o dusesse poate o singură dată la gură. Apariția vizitatorului îl surprinse. Prin urmare nu-l văzuse, deși nu se putea să nu fi apărut măcar de cîteva ori în raza vederii sale.

— Mai întîi vreau să vă mulțumesc, spuse Tic, fără nici un accent fals în voce.

— Mi se pare că și astă-noapte...

— Nu! îl întrerupse Tic. Astă-noapte v-au mulțumit alții. Eu... mi-am pierdut pentru prima oară firea... Și, dacă m-ați cunoaște, ați înțelege ce preț are această mărturisire.

Asistentul zîmbi fără voia lui și căută un pretext pentru a-și întoarce fața:

— Da, se potolește vijelia. În mai puțin de jumătate de oră...

Tic îl întrerupse încă o dată. Și din nou vocea lui răsună grav:

— Ființa pe care ați salvat-o... e sora mea!

Asistentul îi aruncă o privire fugară, parcă pentru a-i verifica spusele, apoi începu să învîrtească ghemul de ață. Se simți deodată stîngaci și lucrul acesta îl înfurie. Își aminti brusc primele vorbe ale musafirului, ridică din umeri și-i adresă cîteva cuvinte banale:

— Oricui i se poate întîmpla... Oricine are datoria să-și ajute semenul... Am citit o carte în care un om a sărit după altul în apă ca să-l salveze numai din instinct. Nu știa să înoate.

— Știu. Am citit-o și eu... Și s-a înecat. E un simbol.

Asistentul își aminti iarăși primele vorbe ale lui Tic.

— Mi se pare că vrei să discutăm altceva, îl invită el. După cum vezi, n-am nici o ocupație specială. Îți stau cu plăcere la dispoziție.

— Vă mulțumesc. Dar să știți că asta nu mă scutește să adaug că sora mea e o neghioabă și o... Ar fi trebuit să-i faceți morală după aceea... Și mai aveți timp.

Gazda se înroși pînă în vîrfurile urechilor. Îi era ciudă că se trădează față de musafir.

— Da! Se potolește vijelia... Mi se pare că ți-am mai spus. Ce vîrstă ai dumneata?

— Nu prea are importanță, pentru că sînt precoc.

— Dar îți dai seama că prin această afirmație te declari copil? Precocitatea caracterizează o anumită vîrstă.

— Mulțumesc. Iar eu pot să afirm că nu sînteți chiar atît de bătrîn pe cît vreți să păreți.

Asistentului îi convenea cursul pe care-l luase discuția. De aceea îl încurajă:

— Nicidecum. Chiar îmi face plăcere. Uneori, cînd văd copii bătînd mingea pe stradă, sau pe maidane, mai că-mi vine să trag și eu un șut, așa pe furis.

— Pe furis!? se miră Tic. De ce? Și mai ales de ce n-o faceți? Eu n-aș sta la îndoială. Mă gîndesc la viitor, cînd voi avea vîrsta dumneavoastră.

— La vîrsta dumitale toți ne închipuim așa viitorul.

— Înseamnă că pe undeva se comite o trădare... ca să folosim persoana a treia...

— Cum ai spus? tresări asistentul. Adică... dumneata ești puțin cam precoc...

— Atunci cînd găsesc un prilej, răspunse Tic.

— Cu profesorii cum te porți?

— Foarte disciplinat. Model de cumîntenie în clasă... și în manifestările exterioare. Pe stradă îi salut politicos... În discuțiile particulare însă... cam precoc... Dar dumneavoastră cum vă purtați cu ... studen... ții?

Tic făcuse pauza cu vădită intenție, observîndu-și foarte atent interlocutorul. Sesizîndu-i tresărirea, căută repede s-o dregă:

— Dacă doriți, pot să trec imediat la al doilea obiect al vizitei mele. De altfel e și timpul...

Marea într-adevăr se liniștise brusc. Parcă ar fi fost așa întotdeauna. Gazda făcu un gest către musafir, invitîndu-l să-și expună scopul vizitei.

— E cam profesional, se scuză cîreșarul de la bun început. Am găsit ceva într-o carte, niște semne aiurite. Poate că reușiți dumneavoastră să le descifrați.

Tic îi întinse hîrtia pe care reprodușese întocmai semnele de pe piatră.

Asistentul întoarse foia de hîrtie în toate direcțiile.

Tic îi arătă cum trebuie s-o țină. Dar și după aceea asistentul continuă s-o întoarcă. O rotea în fața ochilor închiși, făcînd vădite eforturi de memorie și clătina mereu din cap cînd a afirmație, cînd a negație.

— Ei, bine! îl dăscăli gazda cu degetul. Ca să-ți pot răspunde sigur, trebuie să-mi spui mai întîi de unde ai copiat semnele și apoi de ce ții atît de mult să știi ce reprezintă. Adică să nu mai faci aici elogiul indiferenței. Da?

— Pur și simplu nu am dezlegarea să vorbesc.

Asistentul îl privi cu compătimire:

— Nu-ți dai seama că accentuezi și mai mult un mister pe care vrei să-l ascunzi?

— Nu știu ce să fac. V-aș ruga să-mi înapoiați foaia de hîrtie.

— Aceasta se cheamă antiprecocitate. Din moment ce mă preocupă semnele, e evident că le cunosc. Și chiar dacă nu le-aș cunoaște, a le memora ar fi o jucărie... Îți menții încăpățînarea?

— Nu e încăpățînare, e înțelepciune.

— În fața unui asemenea "înțelept" nu mai pot insista. Dar vreau să-l avertizez, după cum vezi folosesc persoana a treia, că atitudinea lui ar putea însemna o cumplită neghiobie.

— De ce vreți neapărat să știți "unde" și de ce? Nu ajunge că v-am arătat semnele? Sau măcar de-ar rămîne o singură întrebare, deși nu cred că aș accepta-o.

— Ți-am dat un avertisment. Să ți-l traduc. Dacă semnele acestea sînt luate dintr-o carte și descifrarea lor se dorește din joacă, nu înseamnă nimic. Dar, dacă sînt luate din altă parte, adică dacă se văd pentru prima dată și se încearcă descifrarea lor pentru că există și alte semne asemănătoare găsite în aceleași împrejurări, atunci, ei bine, atunci ne putem afla în pragul unei descoperiri de o importanță excepțională pentru istoria noastră. De aceea nu sînt în stare să-ți dau o explicație precisă... Poți să-mi răspunzi la o întrebare: Ați găsit semnele pe un inel?

— Nu, răspunse Tic uimit.

Uimirea îi confirma asistentului sinceritatea.

— Atunci într-adevăr e vorba de o descoperire extraordinară. Eu nu vreau să culeg nici un merit. Dacă vreți, îmi spuneți, dacă nu, nu. Mai cu seamă că sînt și în vacanță. V-aș propune să vă gîndiți bine la ceea ce faceți. Uite, scriu pe hîrtia voastră, pe verso, două nume. E vorba de două persoane, cele mai competente din țară în materie, care ar da foarte mult să știe ce e cu semnele voastre. Adresați-vă lor.

Asistentul scrisese pe hîrtia lui Tic două nume. Cînd Tic le citi, făcu ochii mari. Cele două persoane erau tatăl Laurei și tatăl prichindelului. Rămase cîteva clipe în incertitudine, apoi se hotărî. Plecă spre corturi cu toată viteza.

4

Cireșarii erau pe mare, în punctul unde o geamandură sferică indica locul epavei.

Barca în care stăteau cele două fete și Dan părea fixată de fund, nu trebuia ca în alte dăți să fie menținută într-un anumit perimetru, cu ajutorul lopeților. Tic sări în apă și, din cîteva mișcări ale brațelor, ajunse la barcă. Mai întîi hotărî să-și satisfacă propria-i curiozitate și după aceea s-o ațîțe pe-a celorlalți.

— Cu ce-ați ancorat barca? Întrebă el. Nu cumva cu bolovanul misterios?

— Ba chiar cu el, îi răspunse Dan. Și, ca să fie mai bine fixată, Ursu a mai adăugat un bolovan. Nu vezi? Parcă am sta în vîrfurile unui turn.

— De unde a luat Ursu bolovanul?... Aaa! Din apă. Și n-ați găsit nici un semn pe el?

— Ești cam zgîrcit în pretenții, iubitule. Un semn! Vreo trei, patru semne... Mai precis, trei. Stai! Nu te speria. Victor a dibuit unul sau două și pe urmă s-a dumerit și asupra celorlalte.

— Asta nu se poate! se răsti cel din apă. Tu știi ce reprezintă aceste semne?

Dan, apoi Lucia și Maria slăbiră o clipă cordonul de siguranță ale scafandrilor (de fapt aceștia erau la suprafața apei în acel moment), pentru a-l privi pe Tic și, mai ales, pentru a pricepe cauza agitației lui.

— Dar tu știi? Îl întrebă Lucia. Dacă știi de ce nu ne spui? Urletele nu exprimă gînduri, Ticușorule, ci instincte. Știi ceva?

Tic reuși între timp să se salte în barcă. Nu pierduse însă nici un cuvînt din spusele Luciei. De aceea părea cam dezarmat cînd se pomeni printre pasagerii bărcii imobile.

— Nu știu nici eu ce reprezintă, dar se pare că, în anumite combinații de timp și de loc, înseamnă ceva extraordinar. Nu cumva bolovanii sînt dispuși în formă de cerc?

— De cerc?! se miră Dan. Pentru ce? Ca la sanctuarele de la Grădiștea Muncelului?

— Nu știu, zise Tic. Dar am mai auzit ceva despre un inel. Inelul nu e ca un cerc?

— Inelul poate să aibă și o piatră, răspunse Maria. Dar mai bine întreabă-l pe Ursu! Uite-l că vine cu o nouă piatră... de inel.

Ursu venea spre barcă, încadrat de Victor și de Ionel. Înota pe spate. Nici ochii nu-i ieșeau din apă, din pricina greutatea pe care o avea în mîini și care-l trăgea la fund. Tic nu vedea ce anume cară prietenul său, dar își închipuia că nu poate fi decît un bolovan asemănător celui de pe care copiasse semnele. Bolovanul, spălat bine de furia apei, își divulgă imediat în crustașele. Erau tot trei semne, într-un fel asemănătoare cu cele pe care le cunoștea Tic și cu celelalte pe care nu le cunoștea, din cauză că piatra aceea fusese transformată în ancoră. La vederea lor, Tic nu mai ezită. Povesti pe scurt, în rezumat, convorbirea pe care-o avusese cu asistentul, adică ultima parte a convorbirii. Nimeni nu-și ascunse uimirea în urma celor auzite. Numai Victor avea altă părere și nu întîrzie să și-o expună:

— Problema aceasta o putem discuta și rediscuta în liniște la noapte. Liniște e un fel de a spune. Poate că va fi foarte aprinsă și vehementă. La noapte însă nu putem, din păcate, să facem nici un fel de cercetare în apă. Așa că... propun amînarea discuției și continuarea cercetărilor. Să nu uităm că vijelia ne-a mîncat toată dimineața. Acum îmi dau seama că ar trebui să facem o lozincă uriașă, care să se vadă de pe Gorgan. Timpul e foarte scurt. Fixați-vă în fața ochilor imaginea lozincii: "Atenție! Timpul fuge! Nici o secundă irosită!"

Tic și ceilalți îl cunoșteau prea bine pe Victor, ca să nu-și dea seama din felul în care

acesta vorbise că se petrecuse în el o mare schimbare. Da, Victor era vesel, era bucuros, era nerăbdător. Prin urmare, se apropia clipa marii descoperi. Nimeni nu se împotrivi propunerii lui. Își simțeau toți conducătorul, și-l simțeau activ, viu, lucid, plin de idei.

— Pentru ușurarea și sistematizarea cercetărilor, continuă Victor, propun să ne împărțim în trei echipe. Cei din barcă — prima echipă — cu sarcina de a strânge rezultatele, de a le studia, de a calcula, de a gândi, și de a ne înfățișa în orice clipă, pe o hartă, o imagine precisă a fundului. A doua echipă — scafandrii frunțași, Tic și Ursu — cu sarcina să cerceteze peretele submarin și să scoată de acolo toți bolovanii care ni se vor prăbuși în cap în timpul discuției de la noapte. A treia echipă — Ionel și oratorul de circumstanță, de altfel simpatic și vesel, uneori chiar inteligent, ca să dovedesc influența lui Tic, influența verbală — va studia regiunea din jurul epavei, mai precis partea dintre epavă și zid, pentru că taina nu poate fi ascunsă în altă parte. Ori în zidul subteran, ori între zid și epavă, dacă admitem teoria unei prăbușiri recente... Dan! Semnalul! Cu trompetele inimii. Deocamdată n-avem nevoie de flaute și de viori, dar sînt convins că nu peste mult timp ne vor cînta la ureche; poate vom dori și harfe și... Gata! Toți. Pentru ultimul asalt!

Oare era ultimul asalt? Dar cine-și mai punea această întrebare? Chemarea lui Victor, siguranța din vocea lui, bucuria din privirile sale, veselia gesturilor sale îi molipsise pe toți. Într-adevăr, parcă se dădea un asalt în ochiul acela de mare. Scafandrii parcă aveau aparate de oxigen cu ei. Cîte recorduri de copii, de juniori, de seniori n-au căzut în acea zi! Marea era iscodită în toate ascunzișurile ei. Și părea atît de învinsă, că nu mai opunea nici o rezistență. Apa ei se transformase într-o oglindă. Reflecta înălțimi albastre și tinerii, coborînd în adîncurile ei, păreau că se ridică spre acele înălțimi.

Ursu dezgropase un alt bolovan și, ca să-și ușureze munca de scafandru, îl lăsase acolo, pe fund. Se ridică apoi la suprafață, luă un capăt de funie și se repezi iar în adîncuri. Funia înconjură bolovanul într-un nod strîns, care se prelungi cu un colăcel ca o toartă. În acel colăcel își potrivea Ursu glezna, cînd trebuia să scormonească peretele. Greutatea îl ținea pe fund, nu trebuia să-și mai piardă vremea războindu-se cu apa care-l împingea sus, la suprafață.

Vorbele lui Victor nu ceruseră numai eforturi, grabă, rezistență. Ele impuseseră un anumit stil de lucru, sigur, economic, care să nu ducă la epuizare. De cîteva ori, Victor temperă zelul lui Tic în doborîrea recordului de rezistență pînă la o anumită vîrstă, și intențiile aceluiasi Tic de a-l antrena și pe Ursu pe acest drum.

— Nu vreau să ne tragem sufletul la noapte, zise el. Vreau să fim veseli, sănătoși, poate va fi nevoie să rezistăm la anumite bucurii, care, Ticușorule, de multe ori te consumă mai rău decît bolile.

Tic îl înțelese, îi zîmbi, așa cum știa el să zîmbească în marile clipe ale vieții, și trecu imediat la acțiune. Adică îi făcu o severă morală lui Ursu, care întîrziase o groază de timp într-un cotlon săpat de mîinile lui în peretele submarin. Drept răspuns, uriașul îl prinse de mijloc, îl săltă în aer și-l azvîrlî undeva în apă. Tic avusese însă vreme să-și refacă poziția corpului, pentru a se prăvăli în apă ca o suliță scăpată din cer.

Ore, ore întregi de activitate, de căutare, de iscodire, de hotărîre. Parcă niciodată marea nu primise un asalt atît de încăpățînat. Și rămînea docilă, poate pentru că era prea sigură de taina ascunzișurilor sale. Nici un val nu tulbura luciul oglinzii, doar departe, în larg, se iveau uneori dantele albe, ca o revoltă împotriva monotoniei. Era oare marea atît de sigură de supunerea tainelor sale?

Scafandrii activau fără oboseală, se scufundau, căutau, ieșeau la aer, iar se scufundau, apoi veneau la barcă, pentru a da raportul. Atingeau cu degetul anumite puncte ale hărții mari, pe care Lucia o acoperise cu o coală transparentă de nailon, însoțindu-și aproape întotdeauna gestul de cîteva cuvinte:

— Loc cercetat. Adîncimea, patru metri. Relieful variat. Nimic.

Fiecare rostea aceeași frază, numai dimensiunile variau uneori. Nimicul era rostit ca un punct obligatoriu la sfîrșitul fiecărei propozițiuni.

Scafandrii erau veseli, se scufundau într-una, aduceau aceleași rapoarte și iar se scufundau, dar cei din barcă, mereu cu harta în fața ochilor, se simțeau cuprinși de neliniște. Pentru că se apropia amurgul, pentru că trebuiau oprite cercetările, pentru că, mai ales, trebuiau, în mod firesc, să se oprească. X-urile de pe hartă încetaseră de mult să mai fie X-uri. Erau toate cunoscute, dar nici unul dintre ele nu părea să ascundă pagina marelui vis. Sau poate că pagina aceea nu fusese scrisă, sau poate că fusese ruptă, ascunsă, distrusă, sau poate că era o pagină închipuită. Dan își manifestă primul neliniștea.

— Ei sînt veseli. Dar, dac-ar vedea ca noi harta, oare ce-ar spune?

— Nu știu, ridică Lucia din umeri. Mă crucesc și eu. N-au mai rămas pe toată harta decît două puncte neexplorate. Uite, aici în stînga epavei, și aici, la baza zidului, unde Ursu ne-a

semnalat o oază de vegetație marină.

— Mi se pare că se cercetează acum, își aminti Maria. Uite-i! Vin. Toți, toți scafandrii.

Încă înainte de a ajunge la barcă, Victor și Ursu tăiară aerul cu mâinile, ca și cum ar fi vrut să tragă o linie orizontală.

În limbajul convențional, stabilit dinainte, însemna că nu există nimic.

— Știți, le spuse Dan scafandrilor în clipa când se prinseră cu brațele de barcă, s-a cam terminat cu harta. Se aseamănă teribil cu cea a lacului.

— Cum poți să spui asta? sări Lucia. Asemănarea e de principiu, deosebirile sînt strigătoare la cer.

— Nu, drăguțo, o calmă Dan. Nu mă refer la ceea ce îți închipui tu. Mă refer la asemănarea, cum să-i zic... Programatică... Adică nici un rezultat, nici un folos...

— Cum gata cu harta?! se miră Tic. Am terminat toată regiunea? Și ei?

— Totul! îi răspunse Maria. Ne-a rămas numai să răzuim fundul.

— N-a mai rămas nimic necercetat? întrebă Victor cu un ton prea liniștit, de parcă ar fi știut dinainte răspunsul, de parcă ar fi așteptat răspunsul pe care i-l dădu Lucia.

— Nu, Victor, se cam tîngui ea. Ați făcut o treabă nemaipomenită, dar...

Era un dar trist, care nu se prea potrivea acelei superbe înserări, dar care exprima gândurile și simțirile tuturor. Nu ale tuturor, pentru că Victor se lăsase învăluit de fiorii amurgului. Închise ochii și chipul lui prevestea parcă o mare bucurie.

— Să acostăm, zise el după cîteva clipe de tăcere. Mi se pare că totuși sîntem puținel obosiți... și cel puțin pe mine nu mă satură numai aceste culori superbe... Dacă am putea să le ținem pe cer... Nu! Cred că ne vor desfăta mai mult cele ale răsăritului... Da! A asfințit, în sfîrșit, o taină... adică a pierit o taină... Haideti! Pentru că nici noaptea nu este fără de sfîrșit.

6

Cireșarii își adunau din nou gândurile în jurul unui foc de noapte. În ochii lui Victor dansul flăcărilor părea vesel. În ochii celorlalți însă părea enigmatic, ca o luptă între lumină și beznă.

— Expediția noastră se apropie de sfîrșit, începu Victor. Eu, cel puțin, îi simt sfîrșitul aproape. Și cred că și voi trăiți aceeași stare. Am colindat mult litoralul, am trăit deziluzii, speranțe, bucurii trecătoare, ne-am făurit vise, pe care ni le-au atacat mereu decepțiile, în sfîrșit, n-am fost scutiți de neliniști, de supărări... Pînă am ajuns aici, pînă am ajuns în această clipă decisivă... A sosit momentul să facem o recapitulare nu atît a expediției noastre, cît a rezultatelor la care am ajuns...

Victor făcu o pauză de cîteva clipe de care profită imediat Dan:

— Chiar cu riscul de a mă considera un pesimist incurabil, vreau să spun că, în afară de... de fragmentul acela de inscripție, de brațul Afroditei și de bolovanii lui Ursu, eu n-am trecut altceva în jurnal. Vorbesc de rezultatele științifice ale expediției noastre, acelea la care cred că te referi și tu, Victor, în primul rînd.

— Și hărțile noastre? adăugă Lucia ofensată. Ele nu înseamnă nimic?

— Ele nu constituie un rezultat, Lucia, spuse Ionel. Ele constituie un mijloc. Dacă ne-am gândi la ele ca la un rezultat... atunci aș fi foarte trist.

— Da, hărțile, parcă-și aminti Victor. Eu înclin spre părerea lui Ionel... deși n-are nici un rost să dezbatem acum necesitatea lor. Un scop, un mijloc, o amintire... Dan a înfățișat rezultatele de pînă acum. Nu cred că a greșit sau că a fost zgîrcit în aprecierile lui. Nu, Dan, eu te cunosc foarte bine. Tu nu ești ceea ce vrei să pari. Ești poetul care-și verifică visele din jurnalul său, sau din cărțile pe care le va scrie cîndva aici printre noi. Tu te lupti cu tine însuși, folosindu-te de noi, conștient de riscul pe care-l înfrunți. Eu îți simt, ți-am simțit mereu efervescența dinăuntru, în ciuda expresiei tale contemplative. Poate că din această cauză unii dintre noi greșesc subestimîndu-ți gândurile și simțirile. Dar tu ești conștient de acest risc și l-ai acceptat. Cauți adevărul jertfindu-ți uneori frumusețea. Să nu te înspăimînti. Frumusețea aceea pe care ți-o jertfești e aparentă, dar prin aceasta jertfa nu e mai puțin dureroasă. Poate că ești prin felul tău de a fi cel mai devotat și cel mai apropiat prieten al nostru.

Emoția îi încolțise pe toți cireșarii. Emană parcă din cel care vorbea. Dan simți o mîna atingîndu-i mîna și abia atunci îl zări pe Tic lîngă el și-i văzu ochii lucioși și pricepu că și ochii lui erau la fel.

— N-am vrut să vă spun aceasta, continuă Victor. Știam însă de multă vreme că sînt dator să v-o spun. Și pentru că s-a ivit momentul... Da! Rezultatele sînt cele pe care ni le-a comunicat Dan. A ales din jurnal rezultatele, nu visele.

— Da! întări Tic. Eu știu foarte bine...

Ultimele cuvinte le rosti însă în șoaptă, înțelegînd pesemne că indiscreția făcută într-un

scop nobil demonstra o față mai puțin nobilă.

Victor își duse mîna la față, pentru a-și ascunde zîmbetul, deși întunericul era o pavăză bună.

— Da. Rezultatele sînt cele pe care le-am auzit. Rezultatele de pînă acum. Să le trecem în revistă puțin mai pe larg, ca să nu fim prea avari cu ele, sau, mai bine zis, cu noi înșine... Fragmentul de inscripție și brațul Afroditei își au rostul lor. Nu vreau să-l exagerez. Înțeleptul Agathocles și-a reluat locul în muzeu, iar Afrodita e în întrecere cu Venus din Millo... Eforturile pentru descoperirea sau redescoperirea lor le mărește uneori enorm valoarea, sau chiar le-o stabilește. Așa că...

Tic se simți înduișat de atenția pe care i-o dădea Victor, iar cînd simți și mîna lui Dan răspunzînd gestului său dinainte, nu mai puse stavilă emoției...

— Așa că... se auzi vocea lui Victor, pentru noi cel puțin valoarea lor e foarte prețioasă... S-au ivit însă aici, la Gorgan, bolovanii. Cel din lac și cei trei din ochiul de mare. Ei, bine, acești bolovani ar putea într-adevăr să constituie o descoperire științifică de cea mai mare importanță. De acest lucru mi-am dat seama după ce Tic ne-a relatat convorbirea cu asistentul. Vă amintiți? Tic ne-a spus că asistentul l-a întrebat dacă a găsit semnele acelea pe inel. Între timp am stabilit și noi că semnele reprezintă litere din greaca veche. Alăturînd aceste două elemente, am ajuns la o idee care într-adevăr zdruncină prin... ceea ce ar putea ea să însemne. Nu, ideea nu este a mea. Eu n-am făcut decît să împreunez cele două elemente. Întrebarea asistentului — adică elementul *inel* — și identificarea semnelor, adică alfabetul grec antic. Pentru că m-au preocupat, și mă preocupă în continuare cercetările care se fac pentru descoperirea unei perioade esențiale din istoria poporului nostru — perioada geto-dacă. Citind cîteva studii despre limba dacilor, am putut să fac relația despre care v-am amintit. Posibilitățile noastre sînt însă foarte reduse... Trebuie deci să dăm aceste relații în seama celor competenți, celor pe care i-a amintit asistentul și chiar lui, pentru că se află aici în preajma noastră...

— Mi-a spus că e în vacanță, spuse Tic. Poate că...

— Vom vedea noi cum o să-i priască vacanța alături de aceste semne, răspunse Victor cu subînțeles. În sfîrșit... să încercăm să lămurim cu puterile noastre relația aceasta. Fără întrebarea asistentului nu știu ce-am fi făcut. De bună seamă că am fi predat pietrele unui muzeu. Cînd am aflat însă întrebarea... Semnele îi erau deci familiare asistentului, dar și nouă ne deveniseră familiare între timp. Atunci de ce puneă atît de mare preț pe descoperire?... Pentru că cele cîteva semne îi aminteau nu simple litere, pe care și noi le identificasem și care există cu duimul încrustate pe pietre prin aceste regiuni, ci o împreunare anumită de litere. Împreunarea literelor l-a uimit pe asistent. Deci mai văzuse undeva acea împreunare sau una asemănătoare. Unde? A spus-o el singur în acea întrebare pusă lui Tic. Pe un inel. Și într-adevăr relația care se naște e tulburătoare... Din limba geto-dacă n-au rămas decît un anumit număr de nume proprii și de nume de plante. S-a descoperit însă în Bulgaria, pe la începutul acestui secol, mi se pare prin 1910-1915, prima și singura inscripție certificată de toți savanții ca o inscripție tracă, reprezentată în caractere grecești. Sînt, mi se pare, vreo șaizeci de semne, cărora nimeni nu le-a putut, pînă acum, descifra înțelesul adevărat. Rămîn mai departe o mare enigmă, închid în ele enigma limbii trace. Geto-dacii, cea mai avansată ramură tracă, foloseau, de bună seamă, limba acelei inscripții. Din păcate inscripția rămîne în continuare o enigmă, ca și limba strămoșilor noștri. Semnele care alcătuiesc inscripția au fost gravate pe un obiect de aur masiv. În limbajul științific obiectul acela este numit *INELUL DE LA EZEROVO*... Probabil că grupul de semne de pe primul bolovan există, în aceeași formație, undeva pe inelul de la Ezerovo! Iată de ce, dacă nu e o simplă întîmplare, descoperirea noastră poate căpăta o valoare excepțională.

Cîteva clipe, în jurul focului nu se auzi decît foșnetul mării, poate ca să ascundă zgomotul pe care-l făceau inimile în pieptul cireșarilor.

— Ah! De ce nu sînt arheolog! izbucni Tic și vocea lui exprima în acea clipă dorința tuturor. Gata, însă! Știu ce-o să fac în viață!

— Tu crezi, Victor, întrebă în șoaptă Lucia, că grupele de semne de pe bolovani ar putea sluji la descifrarea inscripției de pe inel?

— Nu știu, răspunse Victor. Putem face multe presupuneri. Adevărul nu poate fi stabilit decît de cei care au posibilitatea de a-l stabili. Poate că e o simplă întîmplare asemănarea semnelor, poate că nu e o întîmplare. Poate că inelul de la Ezerovo va fi descifrat, poate că va rămîne mai departe o enigmă. Bolovanii însă, încetează să mai fie ai noștri, adică vor înceta în curînd, așa sper eu. Poate că nu-i vom folosi prea multă vreme ca ancore.

— Nu e păcat, spuse Tic, să-i aruncăm în apă? Asemenea valori...

— Sînt obișnuiți cu apa, Ticușorule. Cine știe? Poate pentru această menire au fost făcuți...

Prin urmare, dacă ne gândim bine, putem spune că prima parte a expediției noastre nu a fost chiar atât de săracă în rezultate. Speranțele legate de aceste rezultate nu s-au consumat de tot, nu au murit de tot, cum ar fi spus un mare poet al antichității.

Tinerii așteptau cu înfrigurare părerea lui Victor cu privire la cea de-a doua parte a expediției, aceea care-i atrăsese pe țărmul mării. Oare exista și a doua parte?... Harta Luciei nu mai avea nici măcar un mic semn de întrebare pe tot cuprinsul ei.

— Și acum să trecem la visul nostru, la pagina pe care am căutat-o cu atîta disperare... Păcat că n-avem în fața ochilor harta Luciei... sau poate că toți o avem. Harta a rămas fără X-uri și fără semne de întrebare. Explorarea noastră s-a terminat. S-a terminat o dată cu lăsarea amurgului... Vă rog să nu mă întrerupeți. Sînt și eu la fel de emoționat ca voi. Vreau să vă expun, în toate amănuntele, problema așa cum o văd eu în acest moment, așa cum mi-a apărut ea într-un anumit moment al cercetărilor, așa cum mi s-a verificat la terminarea cercetărilor... Așteptam, așteptam mereu să se șteargă ultimul X de pe hartă. Cînd s-a șters ultimul, am răsuflat ușurat. Ipoteza pe care o întrevăzusem într-un anumit moment rămînea deci singura valabilă. Dacă nu ne aflăm, bineînțeles, în fața unei erori a simțurilor noastre. Prima dată s-a înșelat Ionel, dar, fără acel fenomen optic pe care l-a trăit, n-am fi fost azi aici. Oare s-au înșelat și pescarii? Nu numai cei care ne-au povestit, ci și ceilalți dinaintea lor? Toți să fi născocit acel ceva pentru identificarea căruia au plecat la începutul secolului echipe de cercetători? Pare puțin probabil. Și, cu toate acestea, cercetările noastre nu ne-au dezvăluit în aparență nimic... Bolovanii... Sigur, bolovanii. Dar ei nu pot împlini, oricît i-am înălța noi, oricît le-am mări dimensiunile, adăugînd alții, pe care încă nu i-am descoperit, nu pot împlini acea viziune albă, marmoreană, pe care au mărturisit-o pescarii. S-o numim coloană sau turn? Cum vreți voi. Poate turn. Unde e turnul alb de marmură? Sau nimeni nu l-a văzut, ci numai și l-a închipuit?... Turnul a fost zărit numai în zilele și nopțile de mare vijelie. E simplu de răspuns. Talazurile gigantice, ca o cortină a vijeliei, îl dezvăluiau, îl dezveleau. Iată primul element care atestă realitatea imaginii. Repet ce v-am spus altă dată. Dacă ar fi apărut în valuri un palat, un oraș, ceva foarte precis, identificabil, aș fi avut îndoieli. Spaima vijeliei poate să nască năzăririi... Dar acel ceva ca un turn, ca o coloană, ivindu-se mereu în același loc, ivindu-se numai în timpul marilor vijelii, văzut de mai mulți oameni, nu putea fi o năzărire, ci o realitate. În sinea mea n-am mai pus, de la un anumit moment, la îndoială realitatea imaginii. Mi-a fost însă teamă să nu se fi zărit cumva în lacul care, de departe, pare o prelungire a mării. Cînd cu ajutorul micului zeu CIT... poți să te foiești, dragă Ticușorule, da, cînd cu ajutorul lui am eliminat cartea lacului... atunci teama mea și-a găsit sursă de existență în alt factor: *timpul*... Și... Iată că începem cercetările pe mare, sau, mai bine zis, le reluăm. Atunci s-a născut o nouă întrebare. De ce, la un anumit moment, de la o anumită dată, turnul n-a mai fost văzut? Cu toate că... vă rog să notați: vijelii au mai fost pe mare, navigația s-a întezit de-a lungul anilor, iar malul a fost bătut și chiar cercetat. Posibilitatea de a fi văzută imaginea crescuse, totuși ea n-a mai apărut. De ce? De ce? Oare nu s-a petrecut o prăbușire recentă în mare? Și am înțîlnit acel perete submarin în fața epavei, care părea că ne dă răspunsul. Și atunci s-a ridicat problema cea mai cumplită. Vă rog să mă credeți. Aș fi vrut să-mi demonstrați că nu s-a petrecut nici o prăbușire, v-aș fi sărit de gît de bucurie. Dacă a avut loc prăbușirea, și acum pot spune că a avut loc, atunci turnul nu putea să fie decît în fața peretelui, între perete și epavă, culcat pe fund, acoperit, poate, de nisip, dar foarte ușor de identificat. Totuși nici un semn de pe fund nu indica prezența turnului. Atunci unde putea fi? Să-l fi înghițit pămîntul? Era cu neputință. Dacă un bolovan, o cîtime dintr-un turn, nu putuse fi ascuns de nisip, cum putea fi înghițit un turn?! Mi-am amintit ce-au spus pescarii, ce ne-a spus cîrmaciul bărcii, Ciornega, ultimul care a zărit turnul. L-a văzut de trei ori printre talazuri înaintea bărcii, apoi a survenit naufragiul. *Deci turnul nu putea fi decît între epavă (în fața căreia apăruse) și zidul submarin, care se prăbușise.* Adică în regiunea pe care am explorat-o astăzi. Nedescoperirea lui n-ar putea să însemne decît inexistența lui. Deci toată vina noastră era aceea că ne dăruisem speranțele nu unei născociri străine, ci unui vis de-al nostru. O deziluzie, dar nimeni nu e scutit de asemenea întîmplări. Am căutat toată ziua, toată regiunea. Totuși nu am găsit turnul. De ce?

— Dar bolovanii? Întrebă Ionel. Dacă bolovanii, bineînțeles mai mulți și mai uniți, constituiau turnul alb în spuma talazurilor?

— Da, Ionel. Era singurul răspuns. Bolovanii fuseseră cîndva constituiți într-un turn. *Părea* singurul răspuns. Puteam să ne mulțumim însă cu el? Am apelat încă o dată la amintirile cîrmaciului... Dezlegarea tainei putea să fie numai acolo. Numai și numai acolo, în cuvintele pe care ni le spusese el. Văzuse turnul, îl văzuse alb, printre talazuri. Dar, dacă-l văzuse alb printre talzuri, *înseamnă că era mai alb decît spuma talazurilor.* Era deci marmură albă, nu piatră îngălbenită de apă și nisip. Deci nu putea fi constituit din bolovani. Era primul element

sigur, care deosebea, fără echivoc, imaginea turnului de prezență bolovanilor găsiți de noi. Fără îndoială că o relație între bolovani și turn exista. Poate că bolovanii constituiau baza turnului, sau un zid înconjurător. Cîrmaciul văzuse, prin urmare, un turn alb, care nu putea fi decît din marmură. Pentru că numai marmura putea să reziste curată, albă atîtor zeci de secole... Și ce ne-a mai spus pe urmă Ciornega? Am căutat să-mi amintesc toate cuvintele lui. Ce ne-a spus... Talazurile au dus barca înapoi, în larg. Iar el a căutat alte talazuri care s-o aducă înapoi, spre țărm. Le-a găsit și, cînd a ajuns în apropierea țărmului, s-a produs naufragiul. Am descoperit astfel al doilea element al problemei. *Din clipa azvîrlirii bărcii în larg pînă la naufragiu, turnul n-a mai fost văzut.* Prin urmare turnul putea să se afle tot atît de bine și în urma bărcii, în urma epavei, nu neapărat în fața ei!

— Atunci, se înspăimîntă Dan, înseamnă că mai avem o groază de cercetat...

— Mi se pare, zîmbi Victor, că spui aceasta pentru a oferi pauza necesară uneori în cărți. Da... Apăruse al doilea element al problemei. Al treilea îl constituia zidul. Zidul demonstra o prăbușire. Prăbușirea probabilă a turnului. Încurca foarte mult datele problemei. Sau, mai bine zis, ne trimitea cu cercetările în spatele epavei, mai spre larg. El ne tăia orice speranță de a găsi turnul în fața epavei. Și iarăși am apelat la amintirile lui Ciornega. Mi-am imaginat naufragiul așa cum ni l-a povestit el. Un talaz a ridicat corabia în înălțimi, apoi a coborît-o într-o groapă. *Dar a simțit atunci un alt talaz venind din față și izbind corabia.* N-a avut timp decît să-i îndemne pe oameni să sară. Și oamenii s-au salvat pentru că era malul aproape. Am constatat și noi acest lucru, descoperind epava. Oamenii au simțit repede pămîntul sub picioare. S-au salvat. Refăcînd povestirea mi-am pus întrebarea: De ce talazul n-a aruncat barca în bancul de nisip pe care-l constituia zidul submarin? Ce a stat în calea bărcii purtate de forța talazului? Ciornega spusese: *"Un alt talaz venind dinspre mal ne-a izbit"*... Această imagine mi-a rămas în minte. În loc să cadă în groapă, barca a fost lovită de un talaz care venea dinspre mal. Căutam să-mi imaginez în fel și chip momentul naufragiului. Cum, de unde a venit acel talaz?

Victor făcu anume pauza. Voia parcă să audă un răspuns. Era chiar cel pe care-l aștepta el. II formulase Ionel:

— De aceea te uital la talazuri azi-dimineață? Le vedeai cum se izbeau de mal, cum se întorc și se ciocnesc de cele care vin din urmă?

— Da, spuse Victor. Ore întregi m-am uitat la mișcarea lor. Unele erau gigantice, se izbeau de țărm și se întorceau pentru a se izbi de talazul care venea. Se ridicau trombe mari, dar toate, toate împingeau spre mal. Și nici unul nu ajungea nici măcar pînă la sfertul distanței dintre mal și epavă. Am mărit puterea vijeliei în imaginația mea. Nu puteam totuși să dau un răspuns. Nu puteam vedea valul care să vină atît de gigantic dinspre mal pînă la locul epavei. Barca, ajunsă la înfrîngerea dintre talazuri, nu putea fi azvîrlită decît pe mal, adică, în cazul nostru, pe zidul submarin. Acolo trebuia să eșueze.

— Totuși nu s-a întîmplat așa! spuse Ionel. Doar știm unde este epava.

— Nu s-a întîmplat! Însă împotriva legilor apei, a furtunilor. *De ce n-a ajuns epava în bancul de nisip? De ce n-a eșuat acolo? De ce, după naufragiu, n-a fost înfiptă în bancul de nisip?* Un singur răspuns. Epava s-a izbit de ceva, de ceva dur, puternic și acel ceva a răsturnat-o și a ținut-o locului pînă în ziua de azi. Un val nu putea să facă aceasta. Atunci?... Să ne amintim. Din perioada naufragiului turnul alb a dispărut! Trageți singuri concluzia, dar nu poate fi decît aceasta: *Turnul alb s-a prăbușit o dată cu corabia și s-a ascuns în pîntecele ei.*

CAPITOLUL XIV

1

Marea își trimise iarăși turmele de valuri împotriva țărmului. Era un asalt disperat, parcă o erupție a ultimelor puteri. Cireșarii priveau neputincioși de pe mal spectacolul vijeliei. Timpul însă nu li se mai părea atît de grăbit. Știau că oricît se va opune marea, tot îi vor smulge taina pe care o ascundea de atîta vreme, tot își vor sărbători triumful. Și simțeau aproape momentul marii victorii, al marii sărbători.

Concluzia lui Victor devenise concluzia tuturor. Taina de la marginea mării se afla în pîntecele corabiei scufundate. Nu putea să fie în altă parte. Dar mai era o întrebare, ultima, cea mai mare, întrebarea care-i frămînta pe toți, care-i însoțea mereu, și ziua și noaptea, căreia-i căutau mereu răspunsuri și ele erau mereu altele, și toate aveau puterea de a înfiora, de a înfricoșa, de a pregăti răsăritul unei bucurii așa cum nu mai trăiseră pînă atunci. Oare ce

taină furase marea din țărmuri? Oare ce taină îngropase a doua oară corabia scufundată? Ce vor citi pe pagina ascunsă cu atîta strășnicie în adîncul mării, în pîntecele mort al corăbiei? În ce se va întruchipa visul lor atît de naiv la început?

Toți erau obsedați de întrebarea cea mare, toți își simțeau inimile zbătîndu-se tot mai tare în piepturi, toți trăiau emoția ultimului pas spre necunoscut. Dar era printre ei unul care refuzase visurile nopții cu învălmășeala lui de gînduri, de imagini, de închipuiri. Se retrăsese dis-de-dimineață într-un loc, mai departe de corturi, la marginea mării și stătea acolo singur, cu ochii ținți la sfera care țîșnea din valuri. Acolo, la capătul sferei, se afla corabia scufundată, acolo se afla marea taină. Ar fi vrut să se repeadă în valuri, să se afunde în clopotele care clocoteau și cu puteri titanice să ridice epava. Și apoi... Își chinuia, neconținut, neobosit imaginația pentru a plăsmui forma materială a tainei. Tăia în marmura fanteziei sculpturi, monumente, coloane, turnuri. Dar formele lor se împleticeau și mereu apăreau altele ciudate, fantastice, unele purtînd în ele puterea spaimei, altele, culorile fericirii. Ce era acolo, în pîntecele ce nu asculta rugămințile micului zeu, atît de frămîntat de neliniști, atît de chinuit de întrebări?

Cineva însă îl căuta de multă vreme pe micul zeu cu privirea și, cînd îl descoperi ascuns în groapa de nisip pe care o scurmase cu mîinile lui, veni spre dînsul și se așeză lîngă el, acoperindu-i părul ciufulit cu mîna mare, puternică. Cîțva timp, cel mai bun prieten al micului zeu nu-i tulbură tăcerea, dar, cînd îi simți tremurul trupului, îl scutură cu un gest brusc și-i suflă în ochi ca unui iepuraș care nu vrea să-și desfacă pleoapele.

— Hai! Scoală-te, Ticușorule! Nu te lăsa molipsit de frămîntarea mării. Acuși, acuși, se domolește și... cine știe ce emoții te mai așteaptă!

— Spune-mi, Ursule, ce este acolo? Știi că nu știi, dar spune-mi ceva!... De ce a trebuit să treacă atîta vreme ca să ajung din nou copil?... Ție pot să-ți spun totul, în fața ta nu mă rușinez. Știi cum îmi bate inima?... Îmi amintesc că, odată, îmi povestea mama un basm. M-am ținut, m-am ținut treaz pînă aproape de sfîrșit. Dar am adormit. Ah! Ce noapte am trăit! Numai sfîrșituri, sfîrșituri... Și m-am trezit și, tot timpul, toate secundele îmi aduceau închipuiri. Am trezit-o pe mama să-mi spună sfîrșitul. Mi l-a spus... Pe urmă n-a mai fost frumos... Era atît de simplu și de firesc... Eu vreau un sfîrșit... Știi tu ce sfîrșit o să fie?... O să fie un sfîrșit cumplit, Ursule!

— Eu nu mă gîndesc la asta... Mă gîndesc c-o să fie un sfîrșit frumos. Dar n-ar fi oare mai bine să-l lăsăm în pace? De ce să-l zgîndărim?... Să nu pățești ca-n amintirea aceea. S-ar putea să-ți pară prea simplu, prea firesc...

— Nu, nu cred! pentru că nu e și nu a fost firească toată povestea asta a mării. N-o vezi cît de furioasă e?... Zău, Ursule, îmi dai voie să mai fiu copil cîțva timp?

— Parcă nu prea ți-aș da voie, Ticușorule. M-am obișnuit cu tine altfel. Crezi că eu n-aș fi vrut să te întreb cîte ceva? ... Crezi că n-aș fi vrut să mai vorbim și despre altele?

Tic parcă frămînta cu degetele o pastă subțire, nevăzută. Nu știa ce să facă. Nu voia să-și abandoneze întrebările și, mai ales, răspunsurile, nu voia nici să-l lase pe Ursu singur cu cine știe ce aiureli caraghioase.

— Eu știu? răspunse el fără să-și dea un răspuns. De ce nu încerci mai întîi să-ți închipui ce-i acolo, Ursule?... Ia! Gîndește-te o clipă și spune-mi ce ți-a venit în cap.

Ursu se îmbujoră la față. Totuși îi răspunse:

— M-am gîndit la Lucia, Ticușorule. Ce se va întîmpla mîine?!

— La Lucia te-ai gîndit? spuse Tic oarecum dezamăgit. Ce înseamnă "ce se va întîmpla mîine"? O să se scoale de dimineață, în zori, va ieși din cort cu halatul roz pe umeri... Se va duce la depozitul nostru de apă ca să ia o sticlă... Și să știi că apa de mare e foarte bună pentru spălatul pe dinți... Mai departe...

— Nu, Ticușorule! Nu la acest mîine m-am gîndit... La cel mare, la cel îndepărtat...

— De ce să te gîndești la el... cînd e taina asta atît de aproape de noi? Îți răspund și eu cum mi-ai răspuns și tu. Va fi frumos, Ursule. Va fi un sfîrșit frumos. Pentru că... Să nu te superi că-ți spun... tu meriți cel mai frumos rîs... Nu știu ce anume, dar știu că meriți tot ce este frumos. Și noi... dar tu cel mai mult.

— Brrr! se scutură Ursu. De s-ar domoli mai repede vijelia...

2

Ca să scape de întrebările lui Ionel, care nu se deosebeau prea mult de cele ale lui Tic, Victor îl invită să facă, împreună, o plimbare pînă la asistent:

— Cred că aveam obligația să facem această plimbare din prima zi. Totuși, sîntem singurii vecini pe acest ținut de mare. Din fericire, acum avem un pretext.

Ionel se văzu nevoit să renunțe la întrebările chinuitoare.

— Vrei să-i povestim totul... sau numai să-i facem cadou bolovanii... În copii, bineînțeles.

— Nu știu. Nu sînt hotărît. Dacă nu-i istorisim totul, totul, în cele mai mici amănunte, ar putea să rîdă de noi, să ne considere niște copii. Iar dacă-i spunem totul, nu fac glume, s-ar putea să înfruntăm același risc. Mai bine îi povestim totul după ce ne limpezim noi.

Ionel nu pierdu prilejul de a da glas pentru a suta oară, poate, obsedantei întrebări:

— Oare ce este acolo, Victor? Ce taină ascunde marea?

— Poate chiar astăzi ne vom limpezi, Ionel. Dacă vrei neapărat să afli un răspuns, sau dacă-ți place să repeți mereu întrebarea, te-aș sfătui să te împerechezi cu Tic. El și-a ales ca aliat pentru chinurile sale singurătatea. În doi poate v-ați stimula fantezia, sau poate v-ați da seama că sînteți niște copii. Rezultatul va fi același în oricare dintre cazuri...

— Tu chiar nu te gîndești deloc? Sau ne rezervi o nouă surpriză?

Mergeau amîndoi, fără să se grăbească, spre cortul asistentului. Furia mării se dezlănțuise cu toată violența. Bubuitul talazurilor îi opri. Adevărate trombe de apă se ridicau în regiunea zidului submarin. Gropile se căscau înfricoșătoare. Unele talazuri se ridicau înainte de a se izbi de perete. Parcă s-ar fi ciocnit de o insulă nevăzută.

— Acolo-i epava! spuse Victor. E de necrezut cum rezistă la un asemenea bombardament. Cum de nu se răstoarnă, cum de nu revine în poziție normală? Cum de n-o aruncă valurile în zid? Pe tine nu te preocupă această întrebare?

Ionel ridică din umeri. N-avea nici un rost să-și repete unica frămîntare.

Cînd li se păru că furia mării se mai potolește, își reluară plimbarea către cortul asistentului. Acesta însă era la o mică distanță de ei. Părea că le vine în întîmpinare.

— Mi se pare că și astăzi marea vă cam încurcă socotelile, spuse dînsul în loc de bună ziua. Și tare mi-e teamă că numai tîrziu, după-masă, se va potoli.

Victor și Ionel îl salutară înclinînd capul. Asistentul le întinse mîna și continuă zîmbind:

— Tocmai veneam spre dumneavoastră. Era timpul să oficializăm relațiile de bună vecinătate.

— Și noi spre dumneavoastră, zise Victor. Subînțelegînd calitatea relațiilor, veneam cu alte scopuri, poate puțin cam egoiste.

— Dacă sînt cele la care mă gîndesc eu, prin vizita aceasta capătă altă valoare. Îmi închipui că trăiți o bucurie prin descoperirile dumneavoastră. Împărtășindu-mi-le, îmi creați și mie o bucurie, deci scopurile pot fi considerate altruiste.

Urmă un moment de tăcere, care, prelungit, risca să devină penibil. Victor înțelegea că era de datoria lui să răspundă ceva atît la cererea limpede de a se relata descoperirile, cît și la cererea subînțeleasă, de a fi văzute nu prin copii, ci la fața locului. Se grăbi să răspundă cît mai repede.

— Tocmai veneam să vă facem o invitație. Ne-am gîndit că pe asemenea vreme nici pescuitul nu e prea favorabil...

— Întrucît ne-am întîlnit cu gîndurile, poate și cu dorințele, la jumătatea drumului...

Gestul pe care-l făcu asistentul era acela de a-și continua călătoria. Victor intră direct în subiect:

— Ați văzut o copie după una dintre descoperirile noastre. Cîteva semne din alfabetul grec. Am mai găsit trei bolovani cu asemenea înkrustății. Toți în același loc. Pe primul l-am găsit în lac. Cum a ajuns acolo, nu ne putem explica. În orice caz, numai în urma unei acțiuni omenești, pentru că locul său era în mare, alături de ceilalți bolovani, în regiunea unde se sparg talazurile. E o cădere a malului acolo, ca o supare, formează un fel de zid în care am găsit pietrele. În afară de acestea, patru la număr, n-am găsit altele.

— Semnele sînt asemănătoare? întrebă asistentul. Sau pe fiecare bolovan s-a înkrustat alt grup de semne? De altminteri, cred că îmi veți permite să le studiez *de visu*.

— Un bolovan a rămas în mare, își aminti Ionel. Dar avem copia semnelor pe hîrtie.

Victor răspunse cu oarecare întîrziere la prima întrebare a asistentului:

— Toate semnele aparțin alfabetului grec. Unele litere apar și pe alți bolovani. Semnificația lor bineînțeles ne scapă... și toată strădania noastră constă în aceea de a pune descoperirile la dispoziția arheologilor.

— Aceasta mă bucură foarte mult. Unul dintre prietenii dumneavoastră, mi se pare cel mai tînăr, a venit la mine cu intenții cam enigmatice. Dar, după cîte îmi dau seama, în grupul dumneavoastră e cunoscută scrierea greacă.

Victor profită de moment pentru a lansa întrebarea care-l preocupa:

— Credeți că prima împerechere de semne are vreo relație cu inelul de la Ezerovo?

Asistentul rămase uimit. Își opri mersul, obligîndu-i și pe ceilalți să se oprească.

— Extraordinar! N-am știut că vă preocupă asemenea probleme.

Victor se scuză imediat, pentru a nu-i face o impresie exagerată viitorului oaspete:

— E numai o întâmplare. Cunoaștem doar povestea inelului, nimic altceva, iar apropierea am făcut-o, adică ați făcut-o dumneavoastră prin întrebarea pe care i-ați pus-o prietenului nostru.

— Da, îmi aduc aminte. La prima vedere, relația e uluitoare. Abia aștept s-o confrunt pe viu. Curios e altceva. Am venit în vacanță, în timp ce la Mangalia se discută într-un cadru restrâns exact asemenea probleme. S-au descoperit alte nume noi, de plante, geto-dacice, și se încearcă o nouă versiune în interpretarea inscripției de la Ezerovo. Întâmplarea a făcut să întâlnesc și aici aceeași problemă... Dar vă datoram un răspuns. Prima împerechere de semne, aceea pe care am văzut-o pe hîrtie, corespunde unui fragment de pe inscripția de la Ezerovo. Grupul SKO legat, împreună, care nu-și are corespondența în nici o altă limbă. Ce semnifică? Un cuvînt din limba tracă? E o simplă coincidență? În orice caz, o coincidență curioasă.

Grupul celor trei ajunsese la corturi. Nu mai era nimeni acolo. Lucia și Maria, însoțite de Dan, plecaseră spre Gorgan. Tic și Ursu rămăseseră la locul lor vechi, de unde priveau într-una marea. Victor îi arătă asistentului primul bolovan, acela pe care-l găsisese Ursu în lac. Musafirul privi îndelung semnele, dar nu spuse nici un cuvînt în plus cu privire la ele, în afară de ceea ce afirmase pe drum. Alți doi bolovani se găseau lîngă barcă, la marginea mării. Erau încă legați cu funii, gata de a se transforma în ancore.

— Văd că le-ați dat o destinație practică, rîse asistentul. Nu-s buni numai pentru arheologie, ci și pentru distracție... sau poate tot pentru arheologie.

— Unul dintre noi, și nu știu dacă e singurul, cel care v-a vizitat, și-a manifestat, dacă nu cunoștințe în materie, cel puțin dorința de a se dedica acestei științe.

— Acestui complex de științe, îl corectă asistentul pe Victor, fără intenții pedagogice. E într-adevăr o disciplină atît de bogată, de variată, de activă, de complexă, încît poate satisface și gusturile și aptitudinile multor oameni, începînd cu cele strict practice și terminînd cu cele care țin de domeniul fanteziei, al poeziei. Dar, decît să fac elogiul arheologiei, mai bine să încerc s-o servesc practic.

Asistentul memora semnele de pe cei trei bolovani, apoi rămase un timp nemișcat, cu ochii închiși, ca-ntr-o reverie. Cînd deschise ochii, văzu, departe, pe vîrfurile Gorganului, silueta Mariei. Încercă să-și ascundă cauza tresăririi, reluînd discuția:

— Da... Sînt două ipoteze. Numai două. A treia e imposibilă. Ori sînt fragmente din limba tracă, avînd semnificații banale sau excepționale, și atunci studiarea lor în comparație cu inscripția de pe inelul de la Ezerovo devine o problemă de bază a arheologiei și lingvisticii, ori... Mai întîi trebuie să vă spun însă că la construcțiile antice la care participau meșterii greci, în anumite locuri, meșterii băteau în piatră niște semne, ca niște litere, într-un scop pe care nu-l putem încă înțelege. Există numai supoziții. Sau reprezintă o semnătură, sau un anumit semn convențional pentru lucrători, indicînd baza clădirii, un colț, o arcadă a clădirii. Sau reprezintă alte înțelegeri legate de meseria lor... Deci a doua ipoteză ar fi aceasta. Pentru a ști în ce parte să ridicăm balanța, ar fi nevoie de cercetări foarte grele și aceste condiții submarine...

Și Victor și Ionel se luptau cu nehotărîrea. Își căutau privirile numai în intenție, ca-ntr-un joc. Cînd unul le simțea pe ale celuilalt, fugea de ele.

— S-ar putea, de pildă, să facă parte din baza unui zid? se hotărî Victor pînă la urmă.

— Fără îndoială, îi răspunse asistentul. Nu ignor ipoteza dumitale, aceea a unei prăbușiri recente. Aceasta s-ar fi putut întîmpla. Un zid însă e o construcție uriașă, care, mai ales, se face cu un scop precis, acela de a apăra sau de a susține ceva. Să acceptăm că zidul s-a prăbușit în mare. Dar scopul pentru care a fost făcut nu a lăsat nici o urmă?... Dacă zidul surpat ne-a lăsat urme, scopul să nu lase nici o urmă?

— Poate s-a prăbușit și scopul, sugerează Ionel.

— Se poate. Dar în acest caz avem de-a face cu o construcție mică. Zidul numai este zid. Dacă vreți să aveți o imagine... mi-l închipui ca un soclu înfipt undeva, pentru a susține ceva pe malul mării.

— O statuie? întrebă Ionel.

— Nu e neapărat o statuie, în înțelesul precis al acestui cuvînt. Un monument, un locaș funerar, poate un sanctuar... dar a face ipoteze științifice doar cu cîteva date... e un fel de elogiul al hazardului... Dacă nu sînt inoportun, v-aș ruga să mă țineți la curent cu rezultatul cercetărilor dumneavoastră, bineînțeles cele care... Pentru a lăsa un cîmp mai larg de interpretare, aș prefera să le numesc... cele care pot naște scopuri altruiste. Și, dacă aveți nevoie de un dascăl în disciplina reconfortantă a pescuitului, vă stau cu toată plăcerea la dispoziție.

Asistentul plecă, după ce rosti aceste cuvinte, lăsînd o impresie foarte favorabilă celor doi cireșari.

- Un soclu... murmură Victor. Iată o idee care nu mi-a trecut prin cap.
- Soclu? întrebă Ionel surpris.
- Nu soclul, Ionel. Nu! Greutatea pe care o poate susține un soclu. Forma acestei greutatei.

3

Asistentul nu se înapoie la cort, ci porni cu pas de plimbare spre Gorgan. Imaginea pe care o văzuse dispăruse. Ceva îl purta însă într-acolo, fără voia lui. Urcă încet Gorganul, ca un om obosit, dar, când ajunse în vîrf, se opri ca paralizat. La poalele Gorganului se afla Maria și se uita la el ca la o statuie. Nici măcar nu simula surpriza întîlnirii. Îndrăzneala tinereții, sau poate iluzia unei statornicii, care aparține tot tinereții, birui în Maria:

- Ar trebui să urc și eu, pentru a-mi închipui că zbor spre... spre un vis. Vreau să trăiesc într-o lume materială, pentru că are durata visului... E foarte scurtă.
- Asistentul însă coborî spre Maria. Ea nu se mișcă. Se opri la un pas în fața ei.
- Există și vise adevărate, spuse el, care conțin în ele veșnicia.
- Sau oferă într-o clipă, într-o anumită clipă, *iluzia* veșniciei.
- Cînd el întinse brațele, Maria se retrase cîțiva pași înapoi, fără să se întoarcă.
- Mai întîi trebuie să vă mulțumesc, spuse ea. Cuvintele par uneori groaznic de goale.
- El închise ochii, ca pentru a-și aminti clipa. Simți brațele de atunci înconjurîndu-i gîtul.
- Nu mai este nevoie, răspunse. Au existat acele cuvinte într-un gest. Nu, nu erau goale.
- Știu că datorez foarte mult, datorez totul. Îmi amintesc și gestul. L-am pierdut atunci. Și aș vrea să mi-l iau înapoi. E teribilă ingratitudinea, dar știu, știu că e foarte necesară.
- Bărbatul clătină din cap. Mișcarea lui era fermă. Maria se cutremură, cînd o simți. Ar fi vrut să-și astupe urechile. Îi era teamă să n-o ucidă cuvintele pe care le va auzi:
- Nu e necesară! silabisii el. Pentru ce să fie necesară?
- Pentru că mi-e teamă de iluzii, răspunse ea, imitîndu-i fermitatea.
- Mie nu mi-e teamă de iluzii. Le urăsc. Sînt îndrăgostit de certitudine.
- Nu se poate, se opuse Maria. Eu nu sînt o certitudine. Nici pentru mine însămi. Mai ales pentru mine însămi.
- Bărbatul făcu cîțiva pași înapoi, fără să se întoarcă. Distanța dintre ei se mărise.
- Nu mă apăr, spuse el în șoaptă. Vreau să te văd mai bine.
- Eu vreau să mă apăr, se împotrivi ea, apropiindu-se de dînsul.
- El mai făcu o încercare. Întinse mîna. Maria își desprinsese o şuviță de păr și se aplecă, lăsînd-o pentru o clipă în palma lui. Apoi reveni la loc. Bărbatul închise pumnul și rămase cu el așa.
- Afrodita cu păr de noapte, murmură el.
- Ea nu auzi. Îl privea și-l căuta în rănile lui ascunse.
- Nu! N-aș mai vrea să te văd o dată furată de valuri. Trebuie să mă lupt cu mine însumi.
- Nici eu n-aș vrea! Nu mi-e teamă de valuri. Trebuie să mă lupt cu mine însămi.
- *Mie mi-e teamă de valuri...*
- Închise din nou ochii, dar nu pentru a dori o amintire, ci pentru a alunga o amintire.
- Spaima rămăsese însă în priviri cînd deschise ochii, o spaimă care se transmisesse și Mariei.
- Urăsc de-atunci valurile, șopti Maria ca un copil. Dar nu le-am vrut nici atunci. Mă duceau spre razele mele de lună.
- Știu! Am vrut să-ți spun că a treia oară, marea se va răzvrăti. Dar am preferat să mă ascund în întuneric, ca în toate nopțile.
- Maria mai făcu cîțiva pași înapoi. Îi vedea numai forța.
- Dar sînt o iluzie, strigă ea. Un oarecare vis al lumii. O clipă din imaginația ei... N-am nici soclu, nici o rădăcină...
- Ai. Dar acum cresc și altele. Cresc și alte rădăcini. Rădăcini, nu flori.
- Eu? se înfricoșă Maria. Sînt prea tînără și aș putea să beau și mi-e teamă de venin. N-ai văzut niciodată cum se sparge un pahar cînd cade pe ciment?... Acum, astăzi, poate și mîine, dar acum, acum știu că sînt prea tînără.
- Ți-e teamă că ai putea să crezi? Ți-e teamă că ar putea cineva să ia paharul, că ar putea să-l ducă la buze și pe urmă și-ar desface degetele?
- Da! răspunse Maria. Mi-e teamă că paharul ar fi plin, plin, plin. M-aș umple toată în el.
- Să nu-ți fie teamă! Nu e un pahar. E o lume. Își împletește cu altă lume rădăcinile. Să crezi!
- Maria își duse mîinile la față. "Cred", își spuse în gînd. Mai auzi o dată porunca și-l văzu pe cel care i-o rostise plecînd cu pumnul strîns. Credea.

Soarele cobora spre asfințit. Șase tineri se strânseseră în cortul cel mare. Mai mult tăceau. Fiecare își căuta gândurile. Și le căutau sau și le găseau în marea agitată.

— Toate tainele se ascund în epavă, spuse unul dintre ei.

— Toate tainele se zburcună în mare, adăugă una dintre fete.

Tăcerea se așternu din nou, dar pentru scurtă vreme. Cel de-al șaptelea tânăr, cel care ceruse socoteală în fiecare clipă mării năvăli în cort.

— Gata! țipă el. Și-a potolit furia! Veniți s-o vedeți! E ca o oglindă. Parc-ar aștepta s-o prefacem în cioburi.

Ieșiră cu toții afară din cort. Nici o cută nu mai tulbura suprafața mării. Se uitară spre soare. Ziua încă nu se terminase. Nici o fanfară nu le însoți, totuși, asaltul. Marea îi primea fără să se răzvrătească. Accepta cucerirea.

Scafandrii, ca niște pești ciudați, roiau în jurul epavei. Furia talazurilor dezbrăcase corabia de învelișul de nisip. Își arăta în multe locuri suprafața de lemn. I se vedeau și scoabele de metal. Scafandrii căutau o spărtură, o fereastră prin care să poată pătrunde, dar n-o zăreau nicăieri. Corabia părea zidită pe fundul mării. Părea că face parte din mare.

Toți ciresarii erau la barca de cauciuc. Unii în barcă, alții în jurul ei, agățați de marginile ei. Căutau un mijloc de cercetare a interiorului epavei.

— De urnit, cel puțin astăzi, n-o putem urni, spuse Ursu. Dacă am putea s-o găurim într-un loc, să-i spargem o fereastră...

— Cu ce, cum, unde? întrebă Tic. Parcă-i un zid, n-ai văzut?

— Am încercat și eu în câteva rînduri rezistența scîndurilor, spuse Victor. Parc-ar fi un corp compact de metal. Cum a putut rezista apei atîta vreme?

— Pentru că a fost făcută pentru apă, îi răspunse Ursu. Sînt însă locuri pe pereții ei unde s-au infiltrat scoicile. Pesemne locurile care au fost acoperite superficial cu nisip. Să încercăm acolo. Poate că nu sînt atît de rezistente.

— Sau poate și-au întărit rezistența, se înfricoșă Victor.

— Duceți-vă și căutați locurile, îi îndemnă Ursu. Unul dintre ele e chiar aici, la față, la mijlocul epavei. O îngrămădire de scoici în jurul unei găuri pentru vîslă. Eu trebuie să car mai întîi bolovanul.

Victor, Ionel și Tic își umplură plămîinii cu aer, apoi se scufundară. Ursu se duse după bolovan. În locul lui era o movilă. Fusesse acoperit de nisip. Scormoni nisipul, pînă ajunse cu mîinile la bolovan. Îl trase afară din mormînt și porni cu el spre epavă. Își transporta propria-i ancoră. Cînd ajunse acolo, nu mai găsi pe nimeni. Dar nici el nu mai putea să reziste. Ieși la suprafață pentru a se aproviziona cu aer. Își găsi prietenii lîngă barcă. Ionel avea mîinile pline de sînge. Se zgîriase în scoici.

— E o fereastră, Ursule, îl anunță Victor. Încape pumnul prin ea. De aceea s-a zgîriat Ionel. Crezi că se poate mări?

— Trebuie să văd cu ochii mei, răspunse Ursu. Între timp, ar fi mai bine să-mi aduceți o rangă, un par... Este lîngă cort o bîrnă, pe care am găsit-o azi-dimineață pe mal.

Ursu făcu un semn Luciei, apoi se scufundă. Îl urmă numai Tic. Victor plecase după bîrnă. În câteva secunde, cei doi scafandri ajunseră la epavă. Ursu pipăi gaura văzută de cei dinaintea lui. Se ancoră, apoi încercă rezistența scîndurilor. Nu cedau. Tic se apropie de el și-i făcu un semn. Întinse mîna spre o altă îngrămădire de scoici, la câteva palme de cea care fusese răzuită. Ursu îl împinse cu o mișcare puternică pe Tic în sus și acesta înțelese. După câteva secunde apără cu obiectul cerut. Mica lor lopată de campanie. Din câteva lovituri, Ursu descongese locul. Se ivi o nouă gaură, cam de aceeași mărime ca prima. Tic, tras de apă în sus, își înfipse mîna în părul lui Ursu, vrînd să-l ridice. Ursu înțelese. Își desprinse glezna din colac și ieși la suprafață. Avea nevoie de aer și mai ales avea nevoie de un obiect dur, rezistent, cu care să lărgească cele două găuri pentru a le transforma într-una singură.

Victor aruncase parul în mare și sări și el, împingîndu-l pînă la barcă. Numai atunci Ursu începu să-i lămurească:

— Sînt două găuri, una lîngă alta. Dacă reușim să spargem, să desprindem scîndura care le unește, avem mari șanse să tăiem o fereastră. Numai să reziste parul.

— Vrei să bagi parul înăuntru, sau să lovești? întrebă Victor. Mi-e teamă că nu încape.

— Dacă nu încape, trebuie să forțăm. Măcar să găsim un punct de sprijin. Pornim?

Tic și Victor porniră după Ursu. Nu se puteau stabili pe fund. Trebuiau să se țină de el,

pentru a rămîne mai multă vreme într-un loc. Apa îi trăgea mereu în sus. Pentru a nu-l stînjeni pe Ursu, se depărtară de el și făcură ocoluri. Ursu reuși într-un efort suprem să introducă bîrna într-o deschizătură. Începu apoi să împingă, să sucească, să tragă. Lemnul nu ceda. Parcă fusese zidit. Înainte de a ieși la suprafață, mai făcu o încercare. Vîrî mai adînc parul în interiorul epavei și începu să apese. Era uimit. Parul găsisese în interior un punct de sprijin. Ursu trase cu toată puterea și simți cum se desprinde scîndura. Mai trase o dată din răsputeri. Simți și smuciturile cordonului de siguranță. Avu senzația că i se rupe părul, dar nu se mai uită într-acolo. Își desprinsese piciorul din ancoră și mai avu doar puterea să se împingă la suprafață. Cînd ieși la aer, văzu fețele prietenilor lui livide.

— Ce-ai făcut? îl întrebă Lucia. De ce, de ce ne-ai speriat? Știi cît ai stat în apă?

Ursu abia îi auzea vorbele. Nu se mai sătura trăgînd aer în piept.

— Cred c-am făcut ceva, bolborosi el. Duceți-vă voi și vedeți pînă îmi revin.

Se trase apoi în barcă. Simțea că renaște. Lucia își băgă mîinile fierbinți în părul lui ud.

Ursu își prelungi cu voie clipele de odihnă.

Victor și Tic se întoarseră repede la suprafață. Abia scoaseră capul din apă și începură să țipe:

— S-a desprins scîndura, Ursule! Cred că-mi trece și pulpa prin deschizătură.

— Dar parul, parul? întrebă Ursu, încercat de spaimă.

— Parul face echilibru în gaură, zise Victor. Acum cred și eu că avem șanse să spargem o ușă.

Auzind vestea cea bună, Ursu nu mai întîrzie. Se scufundă imediat, pentru a-și relua activitatea. Bîrna care-și dovedise rezistența începu să facă minuni. După trei scufundări, fereastra era gata.

— Mai mult nu se poate! spuse Ursu. Cu mijloacele pe care le-avem, e imposibil. Știu eu?... După cîte îmi dau seama, s-ar putea ca...

Ursu își trecu în revistă prietenii înainte de a continua. Tic îi vorbea atît de concludent cu privirile. De altminteri, numai Tic și încă cineva puteau să încapă prin acea fereastră.

— Da... s-ar putea ca Tic să treacă prin deschizătură. Dar numai cu dublu cordon de siguranță și cu angajamente solemne. Tic era în culmea bucuriei:

— Vă promit tot ce vreți. Nu-l mai jignesc pe Dan, nu-l mai bat pe Țîngulică, nu mai visez dacă vreți, adică nu mai dorm ca să nu mai pot visa.

Era primul care va pipăi taina, care o va vedea, pentru că Lucia îi întinse lanterna de apă. Își trase aer în plămîni, o dată, de două ori, apoi se scufundă cu Ursu alături de el. Nu zăboviră mai multă vreme la fereastră. Își făcu vînt și intră ca o săgeată în trupul epavei. Și deodată simți că-l pocnește ceva în cap. Parcă se scurgea viața dintr-însul. Raza lanternei se izbi de ceva alb, ca o lespede de marmură. Atît văzu Tic. Cu ultimele zvîrcoliri dinaintea leșinului, se întoarse spre deschizătură. Reuși numai să-și scoată capul. Ursu îl trase afară și îl împinse cu o mișcare în sus, apoi porni după el la suprafață. Tic își reveni repede, în drum spre barcă. Fruntea îi era însă plină de sînge, iar trupul plin de julituri. Întîi se întinse pe fundul bărcii și apoi vorbi:

— Am văzut! Nu știu ce-am văzut. Ceva alb, de marmură. Poate un turn. Nu știu. Am văzut ceva. Ca pescarii. Nu-mi dau seama ce poate fi. Nu știu. Dacă nu m-aș fi izbit cu capul de el... Asta pentru că m-am grăbit. Parcă mi-ar fi dat cineva cu un par în cap. Las' că mă răzbun eu... Numai să-mi trag sufletul.

— Stai cuminte! îl domoli Maria. Deocamdată să te înzdrăvenești.

— N-am nimic! țipă Tic. Trebuie să mă duc înapoi.

— Nu, Ticușorule, îi spuse Ursu cu voce blîndă. Ești tot numai sînge. Și pe trup și pe față.

Victor apăruse cu trusa de medicamente. În cîteva minute, Tic deveni un ghem de bandaje. Îl ustura tot corpul și urla:

— Da! Vreți să vă răzbunați! M-ați legat cu cîrpele astea ca să nu pot intra în apă. Fără mine tot n-aveți ce face! Numai eu încap acolo.

Ființa care mai putea să încapă prin deschizătură, mult mai ușor decît Tic, vorbi însă, spre disperarea lui Ursu.

— Și eu, Tic! Eu încap mai ușor. Și nici nu sînt atît de imprudentă ca tine.

Lucia vorbise cu atîta calm, încît toți îi simțiră hotărîrea. Nimeni nu încercă s-o împiedice. Își prinse de tălpi etichete de scafandru, își puse ochelarii, își prinse cordonul de siguranță, apoi se înălță din barcă. Trupul ei subțire, mlădios, era gata pentru marea încercare. Sări în apă ca o săgeată. Ursu o urmă și, înainte de a o îndrepta spre deschizătură, o strînse sălbatic în brațe, ca înspăimîntat de o presimțire sinistă.

Lucia se strecură ușor, fără să atingă marginile deschizăturii. Numai degetele picioarelor atinseră ceva. Nu știa că erau buzele lui Ursu. Apăsă butonul lanternei. Lumina țîșni cu putere.

Simți parcă și în palmă scînteia electrică. Raza lanternei se izbi de același perete alb pe care-l văzuse Tic. Apa o trăgea în sus. Cu mîna liberă căută ceva de care să se agate. Făcu o mișcare de înaintare și mîna atinse marginea zidului alb. Era dur. Degetele se strînseră, dar în acea clipă se produse o prăbușire care o trînti la pămînt. Parcă un munte de plumb îi strivea pieptul. Apoi nu mai simți nimic.

Ursu auzi zguduitura și o simți în mîini. Peretele corabiei se cutremurase. Deschizătura fusese acoperită pe dinăuntru de un zid alb. Lucia era prizonieră în epavă. Nu rămăsese afară decît cordonul de siguranță. Dar prin acel cordon Lucia nu putea primi aer. O clipă de întuneric, de apropiere a morții, apoi Ursu redeveni lucid. Dintr-o singură mișcare ajunse la suprafață. Cei din jurul bărcii și cei din barcă nu citiră pe fața lui nimic.

— Cît poate să reziste? întrebă el. O jumătate de oră? Nu! Într-un sfert de oră trebuie să răstorn epava. Dar nu voi putea! Altceva! Trebuie să încerc altceva.

Abia atunci ceilalți înțeleaseră. Toată groaza lumii se adunase în privirile lor.

— Eu sînt de vină! țipă Tic. Eu, pentru că m-am azvîrlit în epavă ca un nebun. Dacă nu m-aș fi rănit...

Ursu nu-l asculta. Își făcea un plan. Într-un sfert de oră, Lucia trebuia scoasă. Nu avea putere să răstoarne epava. Știa că n-are asemenea putere. Și conștiința aceasta, în loc să-l omoare, îl trezea. Trebuia să încerce unicul mijloc de a o salva.

— Voi scoate ancorele bărcii, gîndi el cu glas tare. Nici nu mai este nevoie de ele. E ancorată prin cordonul Luciei. Dar îmi trebuie bolovani. Va trebui să lucrez economic. Să nu stau mai mult de un minut sub apă.

Se uită apoi la ceilalți. Îi văzu lîngă el și-i simți parcă în trupul lui. Știa că și-ar da toți viața, că n-ar pregeta o clipă.

— Voi să mă țineți de cordon, le spuse el cu o voce înceată. Să nu mă lăsați mai mult de un minut sub apă. Am nevoie de puteri pentru cea din urmă scufundare. *Cea din urmă...*

Apoi dispăru în apă. Întîi dezlegă bolovanii care serveau de ancoră bărcii și-i transportă la un capăt al epavei. Cordoanele îl smuceau. Ieși la suprafață și trase aer. Își aduse apoi propria-i ancoră la capătul corăbiei. Își băgă glezna în inel și începu să sape tunelul.

Brațele scurmau în nisip ca niște gheare. Dar apa crudă acoperea mereu cu alt nisip găurile pe care le făcea. Parcă trăia un coșmar. Tot ceea ce făcea în apă se surpa după ce venea înapoi la aer. Nu! Nu-i ajungeau minutele.

— Lăsați-mă o singură dată să rămîn în apă atîta cît pot. Nu vă fie teamă! Voi ieși, pentru că trebuie să ies!

Știa că minutele trec, știa că viața dinăuntru epavei atîrnă de cele cîteva minute pe care le va putea smulge sau nu veșniciei atît de bogată în minute, fără de sfîrșit... Scurma, scurma cu mîinile, cu capul, cu trupul. Nu voia să-și închipuie că se lasă furat de o iluzie. Nu! Pentru că atunci i-ar fi fost mai ușor să răstoarne barca. Apa ducea înapoi nisipul. Nu! Numai la suprafață apa era ca o oglindă. În adîncuri se zbciuma. Dacă ar fi încremenit un minut, jumătate de minut... Scurma, scurma și deodată simți marginea epavei. Simți cum își strecoară mîna pe sub ea. Cu și mai mare disperare trase nisipul. Se ghemui, și băgă un genunchi în gaură. Cu o mîna scurma, cu cealaltă trăgea primul bolovan spre gaură. Scoase genunchiul și băgă în locul lui bolovanul. Apoi, cu ultimele puteri, se întoarse la aer. Rămase multă vreme, așa își închipuia el, lîngă prietenii lui.

— Șase minute...

Mai rămăseseră cîteva minute de care atîrna viața Luciei. Firele erau slabe, ca țesute de păianjeni.

— Mai lăsați-mă o dată... Și pe urmă... ultima dată.

Deschizătura aproape se umpluse cu nisip. Dar stratul care o acoperise era subțire. Îl prăvăli cu talpa piciorului. Își trase și celălalt bolovan aproape și începu din nou munca la tunel. Parcă treceau zile, parcă treceau secunde. Întîi își băgă picioarele, apoi trupul, înăuntru, în epavă. Cu mîinile trase bolovanul și-l puse în gura tunelului. Știa că Lucia era undeva lîngă el, dar nu se duse spre ea. Se împinse afară și ieși la aer. Fața lui Tic îi spuse totul. Timpul... timpul voia să fugă. Nu se grăbi. Trase cu sete aer în piept, închise ochii, respiră iarăși profund, parcă pentru ultima oară în viață. Apoi dispăru în adîncuri.

Străpunse tunelul cu forța trupului. Cei doi bolovani de pe margine îi sfîșiară carnea. Înainta încet în pîntecele corabiei, ferindu-se cu mîinile de obstacolele pe care nu le vedea. Ajunse acolo unde știa că era trupul Luciei. Era noapte acolo. Dar știa precis locul. Pipăi lespede care o acoperea pe Lucia. N-o strivise. Știa. Se băgă sub lespede, își înălță spatele, sau poate ridică epava. Abia atunci dezlegă funia. Funia o salvase pe Lucia. Lespedea se oprise în funie. Cîțiva milimetri despărteau viața de moarte. O scoase încet pe Lucia de sub lespede. El se smuci brusc, pentru a înșela blocul de marmură. Prăbușirea nu-l atinse. Cu povara în

brațe se îndreptă apoi spre tunel. Îl străpunse din nou cu corpul. Pe Lucia o trase afară cu picioarele. Îi cuprinse corpul cu picioarele. Apoi îi înlănțui trupul. Apoi îi făcu vînt spre viață.

— Trăiește! spuse el în șoaptă, cînd ajunse la barcă.

O săltă înăuntru, iar el porni spre mal. Se trînti pe nisip și deveni pentru mult timp materie.

CAPITOLUL XV

1

Era o dimineată senină, frumoasă, părea dimineata tuturor nopților lumii. Dar era și o umbră de nostalgie în aer. Parcă se oficia o despărțire. Cireșarii erau însă prea fericiți ca să simtă acea adiere lină, misterioasă, care le va înfiora cîndva amintirile... Ei se dăruiau clipelor prezentului, și prezentul își desfăcea petalele ca o floare mîngîiată de primele raze ale soarelui. Era ca o floare albă, născută dintr-un vis alb de marmură, care deschidea, sau poate închidea un vis.

Groaza fusese înmormîntată de liniștea nopții, fusese destrămată de culorile răsăritului, se dizolvase în lumina marelui prieten al lumii: soarele. Se înseninau fețele, renășteau zîmbetele, răsunau iarăși clopoței visului. Și se desfăceau, acoperind zarea, pînzele albe ale speranței, ca pînzele umflate de vînt prielnic ale unei corăbii care se apropia de țintă.

Lucia venise lîngă Ursu, care trăia zorii pe marginea mării. Tînărul părea o statuie, o întruchipare a forțelor neobosite pe care le posedă marea. Își sprijini capul pe umărul lui, își lăsă pieptul înconjurat de brațele lui reci și dure ca de marmură și șopti, cu tremurul unei amintiri de demult, în șoapte:

— În clipa aceea, în ultima clipă, mi-a fost frică... Mi-a fost frică pentru tine.

Ursu o strînse și mai tare la piept și ea se lăsă ucisă de puterea care-o cutremură. Erau amîndoi cu fața spre mare, el în spate, înalt, puternic, înlănțuind-o cu brațele ca un protector al veșniciei. Și deodată o ridică în aer ca pe un fulg și fugi cu ea în brațe spre mare. Părea că-și poartă victorios uncul, eternul trofeu pe care-l ceruse vieții, pe care i-l dăduse viața.

— Și acum te arunc, Lucia, te arunc sus și, dacă vrei, te prind în brațe, și, dacă vrei, te las să cazi în mare și, dacă vrei, mă înalț după tine și rămînem suspendați în văzduh.

Lucia rîse din înaltul cerului, pentru că i se părea că zboară în înălțimi, se îndoi, își întinse brațele, se prăvăli, despică apa și se îndoi iarăși, lăsîndu-se cucerită de valurile albastre. Porniră amîndoi spre larg, spre sfera de lemn și de acolo le făcură semn celor de pe mal. Primiră chiote și fluturări mîini și de undeva, din mister, răsări lîngă ei un cap ciufulit și niște ochi sclipitori, care nu mai puteau suporta bucuria.

Era o clipă în care nimeni nu se mai gîndea la visuri, la viață, la lume. Era o clipă irosită de marea veșnicie. Timpul se lăsase jefuit de acea clipă. Apoi timpul începu să numere iarăși clipele lumii, clipele vieții. Nimeni, nimeni în lume nu simțise însă că timpul își pierduse o clipă.

2

Sfera de lemn sălta lină în valuri. Tinerii o priveau de pe țărm. Curiozitatea nu mai avea putere să-i trimită acolo inactivi. Făceau planuri pentru răsturnarea epavei, pentru descoperirea tainei albe de marmură.

— E un miracol, spuse Ionel. Cum a putut să întepenească astfel barca?

Ursu bănuia însă cauzele miracolului și nici nu-i trecea prin gînd să le păstreze pentru el.

— Victor a avut dreptate, după cîte îmi dau seama pînă acum. Barca s-a izbit de turn. În prăbușire, turnul a intrat în corpul corăbiei, s-a prins în bîrnele transversale, a răsturnat barca și a tras-o în adînc, proptind-o de fund. De aceea a rămas în poziția aceasta nemaîntîlnită.

— Și crezi că putem s-o răsturnăm? întrebă Dan. Dacă n-ai încercat ieri...

— Ieri n-aveam timp, răspunse Ursu înroșindu-se. N-aveam puteri pentru acel timp. Astăzi însă avem vreme să organizăm răsturnarea bărcii cu proptele, cu funii, cu bîrne și mi se pare că... vom avea și puteri mai mari, puteri noi.

Ursu zărise pe creasta Gorganului două siluete. Își întoarseră și ceilalți privirile într-acolo. Le văzură și ei, le identificară și ei. Și, în timp ce cireșarii porniră în goană spre Gorgan, cele două siluete din vîrf se prăbușiră spre plajă.

— Laura! strigară fetele, prinzînd zborul alb în brațe.

Prichindelul se pomeni în brațele lui Dan. Încercă să se desprindă, tuși de cîteva ori, apoi

Începu să țopăie, fără să știe pentru ce.

— Cum ne-ai găsit? Întrebă Ionel. Știu că v-am lăsat un bilețel acolo, la Ochiuri, sub un bolovan. L-ai descoperit?

— Ești un... un mincinos, îi răspunse fata în alb. Și nu numai tu. Și ceilalți. Ceilalți sînt mai răi.

— Am vrut să mă scuz, se rușină Ionel. Eram atît de grăbiți, c-am uitat.

— Nu te mai prefacă! se oțărî prichindelul. Am găsit biletul. În nisip, între bolovani. Exact în locul unde a fost cortul mare.

Ionel și toți ceilalți cireșari, în afară de unul singur, rămaseră uluiți.

— Da, l-am găsit, întări Laura, uitîndu-se la Victor cu coada ochiului. Am recunoscut și scrisul, dar... nu vreau să spun. E secretul meu! În apă!

Ajunseră la țărmul mării, lîngă corturi. În cîteva clipe erau toți în apă. Înotau, strigau, se scufundau. Victor o zări pe Laura, îi văzu mîna ridicată ca un semnal, o văzu dispărînd în valuri. Se cufundă și el în apă. Se întîlniră la jumătatea drumului și se înlănțuiră cîteva clipe numai, pentru că apa îi ridica în sus. Nu voiau să facă o taină din acea îmbrățișare care îi înfiorase.

Undeva, lîngă sfera de lemn, un cap ciufulit căuta cu priviri sticloase pe cineva. Îl găsi. Ieșiră și niște brațe din apă, apoi trupul. Brațele se înfipseră în umărul lui Ursu. Un salt, și în locul brațelor se cățără genunchii pe umerii lați și puternici. Înainte ca mîinile să caute echilibrul pe capul acelei trambuline umane, înainte ca picioarele să ajungă pe umerii trambulinei, căpșorul ciufulit se apropie de capul lui Ursu și o șoptă veselă răsună în urechea acestuia:

— Ah, Ursule! Ce copil am fost!

Apoi trupul ciufuliciului se întinse drept pe umerii care nu tremurau.

— Salt mortal! răsună pînă în depărtări vocea lui Ursu, obligîndu-și prietenul să încerce acolo, de pe acea trambulină improvizată, mica nebulie.

Entuziasmul, bucuria săritorului erau, pesemne, atît de mari, încît mai avu vreme după primul salt, să se mai ghe-muiască o dată, despicînd apa cu mîinile, nu cu picioarele.

— Un salt și jumătate! țipă el cînd reveni la suprafață. Ursu avusese însă grijă să anunțe cu voce mult mai puternică nemaipomenita performanță.

— Cu saltul acesta, în împrejurările acestea, Ticușorule, ai fi cucerit costumul de scafandru, fără să fie nevoie să cucerești mai întîi pe președintele juriului.

Ursu vorbise, bineînțeles, în șoptă. Și de bucurie, Tic încercă și izbuti un al doilea salt.

Era nevoie de această înviorare generală, pentru a se uita unele amintiri, pentru a se face loc altor amintiri și, mai ales, pentru a se pregăti viitorului o mare amintire.

Ieșiră toți la mal. Erau în cerc. Depăneau amintiri, pregăteau visuri.

— Să știți că v-am detectat înainte de a găsi biletul vostru, începu prichindelul. Biletul a fost un fel de verificare.

— Nu se poate! rosti Dan ca o sentință, sau mai bine zis ca o provocare, cum observă Tic.

— Ba da! se oțărî din nou prichindelul. Și nici nu ne-a fost atît de greu. Numai că a trebuit să apelăm fiecare la părintele celuilalt.

— Da, da, da! întări Laura, toată numai zîmbet. Din cîteva întrebări am aflat. Să știți că există într-o carte un fel de rezumat al cercetărilor care s-au făcut la Gorgan, pe la începutul secolului. Numai cîteva rînduri. Se vorbește acolo despre apariția misterioasă a unui turn alb în timpul vijeliilor. Concluzia e cu un semn de întrebare, adică nu e nici o concluzie.

Ursu auzi din nou șoapte la urechea lui:

— Mă fac arheolog, Ursule. N-o să caut decît semne de întrebare.

— Dac-ai știut că sîntem la Gorgan, de ce-ai trecut mai întîi pe la Ochiuri? Întrebă Maria.

— Pentru... pentru a vedea dacă ne-ai lăsat vreun mesaj, răspunse Laura după o scurtă ezitare. Ai descoperit pînă la urmă turnul cel alb?

Tic își duse mîna la cap pentru a-și pipăi cucuiul din creștet:

— L-am găsit, dar se opune. Nu vrea să se arate. Cum trece cineva pe acolo, cum îl pocnește în cap. Trebuie să răsturnăm epava.

— Epava!? se miră Laura. De ce ne lăsați așa? De ce nu ne spuneți și nouă?... Sau, sau am venit în ultima clipă?

Cu un salt ușor se ridică din nisip și începu să valseze.

Tic, urmărind-o, clătina mereu din cap. Îl uimea grația sau silueta superbă a dansatoarei? Îl intriga gestul ei copilăresc? Clătina din cap, dar cauza uimirii rămînea secretul ei.

— Am venit în clipa cea mare! strigă Laura. Povesteți-mi totul!

Deodată își opri rotirea capului. Privea cu o expresie de surpriză și de uimire, de neîncredere aproape, bărbatul care apăruse ca din senin în fața ei.

— Tu? șopti ea. De ce ai venit aici?

— Ca să întineresc! răspunse el tot în șoaptă.

Apoi se retrase câțiva pași, fără să se întoarcă, își plecă umerii și capul într-un gest de salut aristocratic, își desfăcu brațele și spuse cu voce tare:

— Dansați? Bucuriile se reped și în mișcări, nu numai în vorbe.

Victor și Maria asistară înnoptați la scena întâlnirii dintre cei doi. Inimile le erau înțepate de acele spaimei. Laura își înțepeni picioarele în nisip și răspunse cu răutate în voce:

— Nu, nu vreau să mai dansez. Vreau să... vreau să ascult!

Se așeză apoi în locul pe care-l părăsise. Parcă-și pierduse buna dispoziție. Își alungă însă cu un gest o vedenie, apoi căută privirile lui Victor. Acesta de apropiase de Ursu, pentru a face un nou loc în cerc. Asistentul se așeză în spațiul astfel oferit, fără să ceară altă încuviințare. Oare bucuria de mai înainte fusese rănită?

— Povestiți! se scuză Laura. Vreau și alte emoții, vreau și alte bucurii!

Victor avea senzația că-l privesc două puncte de jar. Și era atîta lumină în ziua aceea! Voia să spună ceva, dar se pomeni că o roagă pe Lucia cu privirile. Numai de cîteva clipe dură rana aceea adusă bucuriei. Tic n-o putea suporta. Sări ca un arc.

— Vreți să vă fac să rîdeți? întrebă el. Repet spectacolul pe care l-a dat gratuit, la un restaurant, cea mai inteligentă și mai nedreptățită ființă extraumană de pe tot globul. Tot trebuia să-l sărbătorim odată, că e și el un erou... Tombi!... Fără mască!

Tombi își începu salturile sale măiestre. În timpul spectacolului, prichindelul îi șopti Mariei, misterios:

— Laura e certată cu fratele ei. Sînt rivali.

Dan tresări brusc, pentru că simțea că-i strînge cineva mîna ca un clește. Era mîna Mariei. Și atunci uită toate cărțile, toate cetățile și orașele vechi ale lumii. De undeva, Tic privea îndurerat.

Fetele aduceau la marginea apei bîrne, bețe, funii.

Spectacolul se terminase. Lucia începu să povestească. Victor rămase multă vreme cu privirile în pămînt, pînă veni Tic și-i șopti la ureche:

— Ăla e fratele ei...

3

Tăcerea care urmă povestirii nu dură mult timp. Asistentul se simțea mai tînăr ca oricînd:

— Ciudată enigmă! Oare ce ascunde epava?

Tic se uită la el ca un om matur. Și vocea parcă-i suna mai gravă, dar accentele de veselie tot zvîcneau într-însa:

— Orice taină ar ascunde, totul e frumos. Povestea mai ales e frumoasă... Nu-i așa, Dan? Atîtea peripeții, atîtea surprize, atîtea... Da... au fost și multe pericole.

— Eu vreau un sfîrșit frumos, apoteotic, spuse Laura. Să simt toată bucuria voastră în acest sfîrșit.

Ursu se uită la Victor. Știau amîndoi că, pentru a înțîlni sfîrșitul, mai aveau de înfruntat greutatea și primejdii. Dar și ceilalți știau aceasta.

— Cum vreți să răsturnați epava? întrebă asistentul. Nu avem nici un punct de sprijin.

Făcuse oferta de a participa la ultimele lor eforturi. Cireșarii o acceptară.

— Trebuie să ne conjugăm eforturile, să ni le organizăm, zise Victor vesel, bucuros, zdravăn. Avem cîteva bîrne, pe care le putem băga sub marginile corăbiei. Avem cîteva deschizături, prin care putem lega funii, avem brațe în plus, cu care putem împinge...

— Și-avem puterea lui Ursu! adăugă Tic adevăratul punct.

Ultimul asalt începea. Toți băieții deveniră scafandri. Și Dan, și prichindelul, și asistentul.

Fetele aduceau la marginea apei bîrne, bețe, funii. Scafandrii se scufundau cu ele în apă. Le depozitau sub bolovanii lui Ursu. Acesta scurma găuri pentru prăjini. Introducea bîrnele în găuri, pînă la jumătatea lungimii lor, și le încerca rezistența. Rezistau. Își pregătea locul de ridicat la bîrne. În stînga și în dreapta lui, la mică distanță, săpase două găuri, în care introdusesese cei mai groși și mai rezistenți pari. Într-un moment de singurătate îi apucă pe amîndoi cu palmele și începu să tragă. Îi era teamă că parii se vor rupe. Epava nici nu se clintea. Anii o zidiseră de fund și greutatea turnului dinăuntru îi sporea împotrivirea. Renunță după această încercare la eforturi singulare. Ieși la suprafață, inspiră cu nesaț aer, apoi își reluă treburile. Șase bîrne ca șase capete de lopeți ieșeau pe sub marginea bărcii. De două din ele trebuia să tragă el — adică de cele de la mijloc. Victor, Ionel, Tic și prichindelul trebuiau să tragă de celelalte. De pe mal, asistentul urma să smucească frînghia.

Toți scafandrii se adunaseră pe mal.

— Nu trebuie decît s-o clintim din loc, s-o rupem de fund, spuse Ursu, cîteva milimetri, un

singur milimetru. Pe urmă se întoarce singură. O ridică apa.

— Luați-vă provizii serioase de aer, continuă Tic instrucțiunile. Nu-i așa, Ursule? "Acum am și eu voie să mă întreb, își spuse el în gând, ce surpriză ne așteaptă."

Scafandrii ajunseră în jurul sferei de lemn. Ursu dădu semnalul. Se scufundară toți odată. În câteva secunde ajunseră la locurile pe care le cunoșteau. Începură să tragă. Dar apa îi ridica în sus. Traseră zvicnind din corpuri, împingându-se în sus. Epava nu se clintea.

— N-am făcut nimic, spuse Tic, după ce ieșiră toți la suprafață. Și nici nu știu dacă o să putem face ceva. Parcă ne-am juca. Fir-ar să fie...

Tinerii înțeleseseră că n-au puncte de sprijin pentru a-și face simțit efortul, pentru a-și aduna puterile împotriva navei scufundate. Nu încercau s-o răstoarne. Mai degrabă o alintau. Ursu era obsedat de ideea lui:

— Dacă am clinti-o cu un singur milimetru, ar răsturna-o apa. N-ar trebui decît s-o împingem cu piciorul. Dar cum s-o clintim? Parcă s-ar fi turnat beton la marginile ei.

Mai încercară o dată. Izbutiră chiar să se sprijine. Dar, pînă la urmă, alunecară pe lîngă corpul epavei, scăpînd bîrnele din mînă. Numai Ursu rămase la fund, țintuit de ancorele sale. Nu mai ținea parii în palmă. Îi prinseseră între braț și antebrăț. Se opinti și trase din răspuțeri. Nimic. Încercă să scuture parii. Nimic. Se mai opinti o dată și trase, pînă simți tendoanele gata să-i plesnească. Nimic. Ieși amețit la suprafață.

— Imposibil. S-o ia dracu'! Înjură el, imitîndu-l pe Tic. Parc-ar fi de plumb.

Se uitau unii la alții, neputincioși. Își dădeau seama că fac eforturi zadarnice.

— Ce-ar fi să încercăm și-n partea cealaltă, Ursule, unde-ai făcut deschizătura? propuse Victor.

— Stați! se lumină Ursu la față. Parc-am fi, nu știu ce... De ce să răsturnăm epava? Asta nu-i treaba noastră, Ticușorule. S-o răstoarne apa.

Tic se uită la el cam curios. Înghiți de cîteva ori în sec, apoi îi răspunse:

— Parcă ne-ai mai spus asta. Mi se pare că...

— Ți se pare că... își îngroșă Ursu vocea ca un clown, care imită pe cineva. Ce ți se pare?

Ursu se înveselise. Toți simțeau aceasta. Prin urmare descoperise un nou sistem.

— Să încercăm s-o clintim, continuă el cu glas obișnuit. Dar de ce dintr-o singură parte? Și de ce cu brațele și cu parii? De ce nu cu frînghiile?

— Cum? întrebă Ionel. Dacă-am avea o roată suspendată în văzduh, prin care să trecem funiile...

Cireșarii ajunseră la mal, unde îi chemase Ursu pentru a le explica planul.

— Băgăm cîte trei pari sub fiecare margine a corăbiei. Îi legăm cu frînghii la capete și tragem...

Dan, care se apropiase de grupul de scafandri, rîse cu o poftă nebună cînd auzi cuvintele lui Ursu.

— De ce trageți?... De...

— De funii, îi răspunse Tic, întrerupîndu-l. Deși eu personal aș vrea să trag de altceva. Nu simplu, ci învîrtind, cum fac unii cu urechile altora.

— Stai, Ticușorule! Încercă să-l potolească Dan. Trageți ca să scoateți parii de sub epavă...? Ce mai spui acum?

Victor pricepuse ideea lui Ursu. Era simplă și foarte practică.

— Nu, Dan! Începu el să explice. Nu tragem în direcția din care am legat funiile. Nu înțelegi încă? Azvîrlim fiecare funie de care e legat fiecare par peste epavă. Și tragem din partea opusă. Atunci parii vor sălta trupul navei, nu vor ieși afară. Ei, acum ați priceput?

Sistemul era limpede și avea toate șansele să-i vină de hac epavei.

— Și... și-o să ajungă funiile pînă la mal? întrebă Dan. E cam lungă distanța.

— Dacă nu ajung pentru șase pari, nu-i nimic, îi răspunse Ursu. Folosim numai patru. Și de altfel nu e nevoie să ajungă funiile pînă la mal. E bine dacă ajung pînă acolo unde picioarele ating fundul și capul e afară din apă. Ca să se poată trage.

— Știți ceva? descoperi Ionel, Funiile vor forma un fel de X-uri deasupra epavei. Deci X-ul va exista în expediția noastră pînă în ultima clipă...

Scafandrii își reluară munca în jurul epavei. Foarte repede parii fură înfipti sub corabie, tot pînă la jumătate, și legați zdravăn la capete cu funii. Funiile încolăciră epava, apoi tinerii le scoaseră afară din apă. Le înnodară, le prelungiră pînă aproape de marginea mării, pe ambele țărmuri ale ochiului. Grupul cireșarilor și al prietenilor lor se împărți în două echipe de trăgători, fiecare pe un alt mal. Capul echipei de pe malul stîng era Ursu. Din echipa lui făceau parte: Tic, Maria, Lucia, și Dan. Ceilalți constituiau echipa de pe malul drept. Asistentul era cap de funie. Ambele echipe începură să tragă în aceeași clipă, la comanda lui Ursu. Epava opunea în continuare rezistență. Traseră pînă ce funia din stînga plesni. Ursu se feri ca să nu-l strivescă

pe Tic în cădere. Ceilalți se amestecară de-a valma în nisip. Dar și în cealaltă parte se produse o prăbușire compactă, fără să se rupă funia. Ursu, care observase mișcarea, sări în sus și strigă:

— S-a mișcat epava! De aceea ați căzut!

Tinerii erau amețiți de căzătură. Surpriza și puterea reculului îi afundase în nisip. Ursu nu luă însă seama la aceasta. Se aruncă în apă înotînd cu toată viteza spre sfera de lemn care indica locul epavei. Îl urmă doar Tic, pe care-l evitase în cădere și care nu se alesese decât cu o mică sperietură.

Ursu ajunsese la epavă și, aproape imediat, sosi și Tic.

Ursu însă nu-l observă. Epava se clintise, dar nu se răsturnase. Unul dintre boturile ei se ridicase însă de pe fund. Era ceva, o greutate în interiorul epavei, care o menținea în aceeași poziție.

Ursu nu mai stătu la îndoială. Se lipi de fund, înaintă spre capătul clintit, își întoarse corpul și se strecură cu picioarele înainte sub botul corăbiei. Când simți marginea la mijlocul spatelui, se propti cu mâinile de fund și începu să ridice. Tic îl observase. Ursu nu-l văzuse pe Tic. Pentru că închisese ochii în cumplita lui încrîncenare. Parcă-i apăsă un munte spatele. Prin urmare clintise mai mult corabia. Îl apăsă epava, nu o ridica el. Se împotrivi cu ultimele puteri, înainte de a țîșni din locul primejdios.

Tic, amețit de lipsa de aer, se împinse spre suprafață. N-avusese putere să reziste la ultimul efort al prietenului său. Acesta înfrînse puterea muntelui, simți o zguduitură năprasnică, o apăsare ucigătoare, parcă voia să-l bage cineva cu forța în pămînt. Știa că nu va putea să reziste la greutatea aceea. Dar dintr-odată, ca prin minune, se simți eliberat. Se săltă spre aer printr-o zîcnire instinctivă. Încă înainte de a ajunge la suprafață înțelese ce se petrecuse cu epava.

Redevenise lucid. Inspiră cu nesaț aer, aer mult, aer rece, apoi îi spuse lui Tic printre gîfiieli:

— Gata, Ticușorule, gata! S-a răsturnat epava.

Tic îi privea însă spatele pe care creștea un brîu lat de-o palmă, format din dungi vinete.

4

Cei de pe mal se sculau cu greutate din nisip. Unii dintre ei rămăseseră lungiți. Erau încă amețiți. Și Victor și Laura. Dar pe ei îi amețise mai mult întîlnirea sfioasă a brațelor și a frunților. Nimeni încă nu știa ce se petrecuse acolo, pe fundul mării.

Tic, de după sfera de lemn, îi făcu din ochi lui Ursu și-i spuse în șoaptă:

— Mergem să vedem? Lor nu le spunem nimic. Să creadă... să creadă că n-am fost.

În loc de răspuns, Ursu se lăsă înghițit de apă. Înainte de a-l urma, Tic își umplu conștient plămîinii cu aer. Voia să bată toate recordurile de rezistență. Se scufundă, se duse spre locul unde știa că este epava, dar n-o zări. Epava dispăruse. Fusesse dusă de curent spre zidul submarin. În locul unde fusese epava, se zărea o pată mare albă și parcă un pește uriaș dădea tîrcoale acelei pete. Tic își făcu vînt într-acolo și-l văzu mai întîi pe Ursu, apoi turnul de marmură albă. Se prinse cu mâinile de el, așa cum făcuse Ursu, și începu să-l înconjoare, să-l pipăie, să-l recunoască. Era ca un bazin mare, gol înăuntrul. Ursu pătrunsese în el. Încăpea în toată lungimea lui. Lîngă una dintre laturile bazinului, Tic zări o lespede mare, tot albă, tot de marmură. Parcă era capacul aceluia bazin. Se apropie de lespede, o pipăi, dar în loc de netezimi întîlni șanțuri în care degetele i se afundau. Se întoarse iarăși în bazin. Ursu ieșise dintr-însul. Se prinseră amîndoi de mînă, dar în loc să iasă afară, la aer, porniră spre peretele submarin. Acolo dădură peste epava proptită de zid. Stătea cuminte, în poziția în care stau toate epavele de corăbii. În interiorul ei nu se afla însă nimic. Toată taina pe care-o ascunsese era acolo, sub sfera de lemn. Cei doi scafandri își făcură vînt cu mâinile și cu picioarele și ajunseră la suprafață. Pe ambele țărături echipele își căutau funiile. Tic voi să strige, dar se răzgîndi. Se uită în ochii lui Ursu, îi citi bucuria și se bucură și el pînă în adîncul inimii.

— Nu, Ursule, șopti el, n-am văzut nimic. Nu-i așa c-am visat? Nici n-am fost în apă.

— Poate c-am fost în apă, Ticușorule, dar aici unde este epava...

Își prinseră mîinile, parcă pentru a consfinți o taină, și înaintară așa pînă la țărîm.

5

— S-au rupt funiile! Îi întîmpină Dan ca sculat din morți. Ce v-am spus eu?

— Am dat peste epavă, urîciosule! Îi răspunse Tic. Am descoperit epava!

Dan clipi de cîteva ori din ochi, încercînd să înțeleagă. Se așeză apoi în nisip și începu să-și

frece fruntea.

— Cred că sînt încă buimac. Nu mi-am revenit. Nu știți cum mă cheamă, că mi se pare că nu sînt eu...

Ursu își bătu de cîteva ori palmele și strigă tare, pentru a fi auzit de cei de dincolo:

— Gata! epava a ajuns la zidul submarin.

— Și taina? întrebă Victor de pe malul celălalt.

— Taina?! se repezi Tic. Taina... trebuie s-o vedem... Să ne scufundăm. Noi n-am urmărit decît epava. Nici n-am avut... alt gînd.

— Barca! strigă Victor. Veniți cu barca! Sau, mai bine, opriți-vă cu ea la mijloc.

Echipa care rupsese frînghia se îmbarcă. Ajunse odată cu înotătorii la sfera de lemn.

— În epavă nu e absolut nimic, raportă Tic. Să vedem ce-o fi lăsat ea aici.

— Nu mai e nici un pericol, spuse Ursu. Toată lumea poate să se scufunde. În sfîrșit mergem în plimbare, fără nici o sarcină.

— Cred că anticipezi, îi șopti Tic. Eu am dat peste ceva la lespede. Lasă c-o să fac descoperirea a doua oară.

Se scufundară toți, fete și băieți la un loc. Toți se îngrămădiră spre bazinul de marmură. Numai Tic se duse în altă parte. Își plimbă încă o dată degetele pe suprafața lepezii și încă o dată simți șanțurile adînci, regulate.

Cînd ieșiră prima dată la suprafața apei, nu scoase nimeni nici un cuvînt. Traseră cu nesat aer în piept și coborîră din nou. A doua oară cîteva glasuri șoptiră uimite:

— Ce poate fi?... Ce taină a fost acolo?

A treia oară părăsiră sfera. Se înapoiară la țărm pentru a-și ordona avalanșa de gînduri. Se priveau cu uimire, căutau răspunsuri.

— E un mormînt!

— O criptă!

— Un sarcofag!

— Un monument funerar. Nici o îndoială. E un monument funerar.

Într-adevăr, nu mai putea fi nici o îndoială. Încăperea de marmură era un mormînt.

— Oare să rămînă mormîntul acesta o taină? întrebă Maria.

— Nu vreau! strigă Laura. Știu că n-am nici un drept să mă amestec. Dar aș fi la fel de tristă ca voi. Cui i s-a cioplit acest mormînt?... Cine l-a cioplit?...

Tic însă tăcea. Nu știa nici el de ce. Dar mai voia să tacă. Oare devenise crud? Sau voia să împrăști cu amîndoi pumnii semințele ultimelor bucurii și emoții?

— E monumentul funerar al unui mare personaj, spuse asistentul. După toate datele arheologice pe care le avem, asemenea zidiri se făceau pentru cei mai mari oameni... Pentru cezari, pentru eroi, pentru idoli.

— Poate că e închinat unui idol, zise ciufuliciul. De ce să fie neapărat un mormînt? De ce să nu fie un locaș de rugă, sau un mic sanctuar?

— Nu vreau! strigă Laura, dar vocea i se domoli repede. Da... ar putea fi un sanctuar închinat unui idol local... unui idol casnic.

— Aici, pe malul mării, în bătaia valurilor, în calea vijeliilor? întrebă Lucia. Departe de orice așezare omenească...

Asistentul negă nu toată întrebarea, ci ultima parte a ei:

— Așezări omenești au fost în aceste părți. Poate nu atît de mari. Gorganul e o dovadă. La început au fost sciții, apoi geții, apoi romanii... E o continuitate. Deci chiar în acest loc, unde stăm acum, sau lîngă noi, au fost așezări. Iar la nord și la sud de acest loc se aflau cele mai mari orașe de pe țărmurile Mării Negre: Tomis și Histria. Gorganul e ca un semn geografic, care împarte în două distanța.

— E monumentul unui idol sau mormîntul unui om? întrebă Ionel. E un sanctuar sau un sarcofag? Va rămîne oare o taină?

Tic însă tăcea. Se gîndea la lespede de marmură în care își încurcase degetele.

— Poate că odată, de mult, spuse Maria, veneau aici sălbatici cu plete, geții cei războinici, ca să închine rugi idolilor lor, lui Zamolxis...

— Nu, Maria, spuse Laura. Sanctuarele dace sînt altfel. Le-am văzut. Nu seamănă cu acestea. Sînt deschise spre cer, spre Zamolxis, spre ideea divinității, nu spre divinitate.

— Dar și eu vreau, Laura, și eu vreau să visez. Lasă-mi idolul cu poporul pletos în jurul lui, azvîrlindu-și săgețile spre cer. De aceea e atît de mare această taină. Fiecare poate să-și închipuie ce vrea.

Băiatul cu părul de aur o ruga cu privirile să nu mai viseze. Visurile ei nu puteau oferi date științei lui.

— Trebuie să ne mai ducem o dată, sau de două ori, sau de trei ori, spuse Victor. Nu se

poate să nu găsim ceva care să limpezească taina.

Abia atunci Tic hotărî să vorbească să spună ceea ce numai el ştia:

— Mi se pare că am văzut puțin mai departe o lespede, o placă mare de marmură.

— Atunci e un mormînt! strigă Victor. Un mormînt care a fost acoperit de o lespede!

Victor se sculase în picioare. Îl imitară toți. Ursu își adună puterile. Poate va trebui să întoarcă lespede. Renunțau pentru cîtva timp la visuri. Poate ca să și le îmbogățească.

6

Lespedea nu trebuia întoarsă. Taina mormîntului se afla încrustată pe suprafața pe care o arăta cireșarilor. Fiecare pipăi șanțurile. Știau că degetele lor întîlnesc litere săpate cu zeci de secole în urmă. Dar cum puteau să le vadă sus, la lumină? Trebuiau să imprime fiecare literă pe degete și s-o ducă sus, în caietul Luciei. Era ultima trudă pe care o închinau mării.

Și, atunci din adîncuri, izbucni vijelia...

Marea înălța talazuri gigantice. Huia, gemea. Voia să rupă toate chingile care-i țineau puterea în adîncuri. Dar ziua era senină, luminoasă, rîdea și încălzea, și îmbeșuga pămînturile.

Tinerii se plimbau pe malul mării. Știau că furia talazurilor se va potoli, știau că ultima parte a tainei din adîncuri le va aparține mai devreme sau mai tîrziu.

.....

Tic și Dan stăteau pe vîrfurile Gorganului. Nici nu mai priveau furia care clocotea în fața lor.

— Tu știi că totul e din vina mea? spuse Tic. Eu am știut de lespede, am pipăit-o, i-am simțit literele în vîrfurile degetelor, dar m-a reținut ceva. Nu știu ce anume. Sau poate că știu...

— Ești un... un... nu știu cum să te calific. O să vezi tu. Îți dedic o pagină din jurnal.

— Și nu e frumos?... Și la urma urmei ce vrei? Toți, toți ați făcut cîte o neghiobie. De ce să nu fac și eu una? Mai ales că n-am făcut-o din prostie.

— Zău, Ticușorule, strici atmosfera. Uite cum se zbuciumă marea! Cîtă putere e în hoardele ei! Și cît de nepăsătoare e ziua!... Nu vrea să se alieze cu ea.

— Ah! Cîte ne-a făcut și marea! Dar am o satisfacție, o văd cum se agită de pomană...

Gata! Nu ne mai poate face nimic... Gata!... Tu vrei să ajungi scriitor?

Dan rămase uluit auzind întrebarea neașteptată a lui Tic.

— Ce te-a apucat, Tic? Ce ți-a venit să mă întreb așa ceva tocmai acum?

— Dragă Dan, trăiesc o spaimă cumplită. Cred că a sosit momentul să te întreb... Dacă vrei să-mi răspunzi, da. Dacă nu, nu... Dar trebuia să te întreb... Nu ca să-mi răspunzi mie. Altoră... Așa cred eu... E momentul să dăm fiecare cîte un răspuns.

— Ești rău, Ticușorule. Parcă m-ai întristat. Parcă ai pregătit o despărțire... Eram între mare și vis... Tu m-ai adus aici pe Gorgan și mă obligi să scapăr în viitor... Nu știu, Ticușorule. Vrem frunze și vedem flori. Vrem flori și vedem fructe... Vrem ceva și vedem mereu altceva și mai frumos... Dar tu?

— Eu?... Eu sînt prea neastîmpărat, Dan. Și din păcate am crescut, nu știu cînd... și din fericire am rămas neastîmpărat, nu știu de ce... Odată am crezut că sînt îndrăgostit... Și poate că am fost. A trecut ca un nor. A lăsat undeva stropi, care au rodit un pămînt. Și astfel creștem, Dan... Dacă vei fi un scriitor mare, să te gîndești la neastîmpăratul tău prieten... Iar dacă voi fi eu un erou mare.

— Ți-am început de pe acum biografia... Poate că ne creăm unul prin celălalt...

— Nu-i așa că am făcut bine așteptînd vijelia?

.....

Cei doi prieteni coborau încet pe coasta Gorganului...

Ionel se plimba cu prichindelul. Primul era vesel. Al doilea trist. Primul visa, al doilea medita. Ionel descoperea în visuri taine ale științei. Ani, cifre, celule, atomi. Prichindelul descoperea simțiri. Tristețe, dragoste, melancolie, speranță.

— Oare ne vom mai întîlni vreodată? întrebă prichindelul. Și cum ne vom uita unii la alții?

— Nu știu dacă ne vom mai întîlni. Dar ne vom uita unii la alții prin ceea ce vom fi atunci.

— Nu se poate! Ne vom uita prin ceea ce am fost.

Ionel zîmbi. Își amintea întîmplări vechi:

— Creștem, ne ducem undeva, ne descoperim alții și cresc și cei de lîngă noi. Nu putem rămîne la fel. Mîine chiar vom fi alții.

— Dar amintirile, Ionel? Amintirile oare vor rămîne ca o imagine fără gust, fără forme, fără culori?

— Nu știu... Uneori mi se pare că toți creștem, fără să ne dăm seama, din amintiri...

.....

Lucia și Ursu erau departe, departe, se contopeau cu zarea. Se țineau de mîină, de vîrfurile

degetelor, se lăsau însoțiți de vuietul aprig al mării.

— Noi, Lucia, ne-am spus totul...

Victor și Laura înscriau în nisip o linie dreaptă. Stăteau lungiți unul în fața altuia. Aproape își atingeau frunțile.

— Ai vrut ca să te găsesc, îi spuse Laura.

— Am știut că mă vei căuta, îi răspunse Victor.

— Tu vrei să știi totul, Victor? Răspunde-mi, deși e absurdă întrebarea.

— Nu poți să știi decât ceea ce vrei să știi, Laura. Și întotdeauna vrei mai mult decât poți să știi.

— Atunci înseamnă că umbli, umbli mereu. După ce, Victor?

— Poate după niște scînteii. Dacă nu le prinzi la timp, se sting. Dacă le prinzi...

— Dar focurile nu aruncă scînteii? Le aruncă, nu au ce face cu ele...

— Noi adunăm scînteii ca să facem focuri. Le căutăm. În flori, în minereuri, în Cosmos, în noi...

— Nu vreau, Victor. Adică vreau, dar... Sînt și alte flăcări care ard... În flori, în minereuri, în Cosmos, cum ai spus tu, însă *prin noi*... Și sînt flăcări, Victor, nu scînteii! Și culorile ard prin noi...

— Aș vrea să-ți spun ceva, Laura. Mi-e sete de oameni buni. Aș vrea ca toți oamenii să fie buni.

— Dacă ar simți cum îi ard înăuntru ideile... Dar de ce să-i judecăm noi?...

— Nu-i judecăm, Laura, îi dorim.

— E tot o judecată, Victor. Îi dorim în raport cu idealul. Deci îi judecăm în fața idealului.

— E departe, Laura. Zarea parcă e la capătul mării. Dar cînd ajungi la capătul mării, nu întîlnești zarea. Corăbiile noastre caută mereu zarea...

— Și tu vrei s-o întîlnească, să poposească acolo... Acolo de unde răsar toate culorile...

Uită-te, Victor! Acum s-au mutat la asfințit.

— Le văd în ochii tăi...

— Știu... S-au îmbătat de culori...

Părul Mariei flutura în vînt, buzele ei căutau adieri:

— Aș vrea să știu un nume... Toți oamenii au nume. Dar nu! Nu mi-l spune! Numele ți-l dau eu. Vei fi *tu*. Nu te voi numi altfel. Înțelege? Și, ca să mă răzbun puțin, dar mai ales ca să condensăm între noi timpul... Pentru că totuși sînt un copil.

— Și eu ți-am găsit un nume. Dar nu ți-l voi spune. M-aș simți și eu ca un copil.

— Nu vreau! Nu vreau să fii copil, pentru că nu trebuie să fii.

— Știi ce se întîmplă? Ce se întîmplă întotdeauna? Copilul devine tiran.

— Numai dacă i se dă voie, se îmblînzește Maria. Dar dacă i se dă voie înseamnă că... nu poate să nu i se dea voie... Nu?... Da, da! Știu! Pentru că n-aș putea să suport cuvintele. Cînd le aud, sau cînd le citesc... Sună fals...

— Nu pentru cei care le rostesc, Maria. Eu nu știu că sună fals. Dragostea nu are nici un cuvînt fals. Atunci cînd se dăruie.

— Acum sînt proastă. Nu știu de ce. Poate pentru că pot să-ți iau mîna, pentru că pot să-ți cuprind capul, să-ți dau liniștită brațul meu, să-ți cer tot viitorul... Nu știu ce-mi dai, dar știu că pot să cer. Și de aceea sînt proastă.

Bărbatul închise ochii. Îi luă numai mîna.

— Tot ceea ce îmi ceri tu îți cer și eu.

— Nu-i așa că proștii sînt foarte îndrăzneți? N-am știut că am atîta îndrăzneală... Dar nu-i adevărat. Nu am îndrăznit. Proastă sînt, dar nu am îndrăznit. Am crezut. Vezi? Nu-ți poruncesc eu, îți ascult poruncile...

— Nu-s porunci, sînt credințe, dorințe, idealuri.

— Oare am ajuns la ideal? Întrebă Maria înfiorată. Tu ai ajuns la ideal?

— Tu ai ajuns la ideal.

— Nu! Nu se poate! Dacă tu crezi așa, atunci am ajuns prin tine. Și voi spune, în gînd, cuvintele pe care le-au spus toți îndrăgostiții lumii. Sau mai bine la persoana a treia, dar în gura mare: *e dragoste!*... Și adaug încet, în șoaptă, ca să auzi numai tu: prima dragoste...

Tic îl ajunse pe Ursu. Acesta se opri singur lîngă corturi, la marginea mării. Se înserase.

— Oare cît va ține, Ursule, vijelia?

— Mult, Ticușorule, zile, poate săptămîni. S-a înfuriat rău marea.

— Nu se poate! Nu-i așa că nu-i adevărat? Vrei numai să mă înspăimînti. Sau poate vrei să mă pedepsești...

— Nu! N-aș putea niciodată să te înspăimînt sau să te pedepsesc, Ticușorul.
 — Atunci? Știi că sînt un criminal? Dacă aș fi spus de la început. De ce am așteptat vijelia?... Știi ce trist sînt? Îmi vine să plîng.
 Ursu se uită la Tic. Ochii acestuia înotau în lacrimi.
 — Fir-ar să fie! se înfurie Ursu. N-o să te las să plîngi din cauza vijeliei.
 — Ursule! țipă Tic. Nu plîng! Uite rîd, rîd cu hohote dacă vrei.
 Dar nu ridea. Plîngea cu hohote. Ursu se azvîrli în mare.

7

Ursu ducea o luptă turbată împotriva talazurilor. Nu putea să le salte, trebuia să le străpungă. Și i se păreau nesfîrșite. Nu le vedea înălțimea. Se trezea uneori în fundul unor prăpăstii întunecoase. Atunci sorbea aer, puteri pentru a continua lupta, îl oprirea bariera de la zidul submarin. Acolo erau cele mai înfricoșătoare talazuri. Știa c-ar fi putut s-o evite, că ar fi putut să sară în mare, în spatele barierei. Putea încă s-o evite. Dar nu voia. Se războia cu ea. O înfrunta. Voia s-o străpungă. Îl îndîrjea furia aceea turbată, și simțea în el puteri pe care nu și le cunoscuse niciodată. Uneori talazul îl arunca cu zeci de metri înapoi, dar atunci se cățăra pe altele care-l duceau spre zid cu aceeași iuțeală și furie cu care fusese aruncat înapoi. Era lucid, conștient. Știa că se bate conștient cu împotrivirea groaznică a mării. Și era vesel. Și voia să iasă victorios din înfruntare. Aștepta parcă cel mai mare talaz, pentru a trece prin el dincolo, în alte talazuri. Valul veni. Ursu se aruncă în el jos, în prăpastia pe care-o căscase și acolo îl străpuse. Când simți zecile de ciocane frămîntîndu-l, își dădu seama că trecuse. Leși la aer. Talazurile pe care le întâlnea nu mai aveau puterea să-l oprească. Își umplu plămîinii cu aer și coborî în adîncuri. Nu vedea nimic în marea care reflecta noaptea de deasupra ei. Dar la fund marea era calmă, înfricoșător de calmă. Parcă nu știa nimic de frămîntarea aprigă de sus. Nu-și închipuise că va întâlni atîta liniște acolo, pe fundul mării. Liniștea parcă păzea mormîntul acela vechi de zeci de secole. Ursu atinse cu mîinile marmura sicriului. Trecu mai departe, pînă simți lespede sub mîinile sale. Cu mîna stîngă se prinse de o margine a lespezii. Cu mîna dreaptă căuta șanțurile. Le simți în vîrfurile degetelor. Apa îl trăgea în sus, dar nu-l putea urni din locul în care se ancorase. Degetele căutau șanțuri. Degetele descifrau litere. Erau puține. Mai căută o dată pe toată suprafața lespezii, dar nu mai întâlni nici un șanțuleț. Și mai pipăi o dată literele cunoscute, pentru a rămîne definitiv în memoria degetelor. Apoi se zvîrli la suprafață, în dreptul unui talaz uriaș; se înălță în vîrfurile lui și se lăsă dus de creastă zeci de metri, pînă aproape de mal. Acolo îl așteptau toți, toți, și printre ei Lucia, și printre ei Tic, ridicîndu-și sprîncenele, lăsîndu-i să-i curgă lacrimile în ultima geană de lumină a serii.

8

Toți cireșarii și prietenii lor erau strînși în jurul focului de noapte. Ursu desenase pe o foaie de hîrtie literele pe care le culesese și le memorase în vîrfurile degetelor. Lîngă marginea de sus a lespezii, la mijloc, pipăise un *o* mic parcă neterminat, parcă tăiat drept în una dintre părți. Alături de acest *o* mic descifrase tot un *o*, însă un *O* mare, întreg, rotund. Cîteva palme mai jos degetele lui se plimbaseră în trei șanțulețe, legate, care formau împreună o singură literă: *N*. Lîngă aceasta pipăise un semn ca un unghi: *A*. Mai departe o literă formată dintr-o singură buclă șerpuitoare: *S*. Ultima literă pe care-o pipăise îi era cunoscută. Degetele lui o memoraseră. Era un *O*. Pe foaia albă de hîrtie memoria degetelor însemnase aidoma cele șase litere: PO NASO

PUBLIUS OVIDIUS NASO

Marele poet din Sulmona, neasemuitul cîntăreț al gingășiilor și tristeților, rază de lumină în Roma, umbră a nopții pe malurile Pontului. Ovidiu.

— Mormîntul lui Ovidiu! răsună o voce înfiorată în noapte.

— *Sepulcrum Ovidii!*

Acolo, lîngă tineri, în vijelia care urla, în marea care se zbuciuma, printre talazuri, în întunericul hăurilor, zăcuse atîtea și atîtea secole mormîntul primului poet al acestor pămînturi, mormîntul primului poet al limbii dace.

— Mormîntul lui Ovidiu... Oare aici a fost înmormîntat Ovidiu?... Ovidiu...

Și deodată, cu voce înceată, cineva îi rosti epitaful:

"Sub astă piatră zace Ovidiu, cîntărețul

*lubirilor gingașe, răpus de-al său talent.
O, tu, ce treci pe-aicea, dac-ai iubit vreodată,
Te roagă pentru dînsul: să-i fie somnul lin!"*

Se lăsă o tăcere grea, ca o rugă imensă a istoriei. Într-un târziu se rostiră primele vorbe.
Apoi altele, altele. Înfiorări, emoții, gînduri...
Cireșarii țeseau pînza de mai târziu a amintirii.

EPILOG

Parc-ar fi o amintire dintr-un film văzut de mult, sau care se va vedea cîndva. Prin genele întredeschise, în acest început de seară cu lumină difuză, parcă se vede mai limpede. Un orașel, străzi, un cartier liniștit, un parc, alei strîmte, bănci goale. Vremea e nelămurită. Parcă nu se petrece totul în timp. Poate că e toamnă, sau ar trebui să fie toamnă, să cadă frunze, să se ridice în depărtări dîre subțiri de fum din hornuri, să scîrțîie trist pietrișul pe alei, iar florile să se retragă după ferestre.

Oamenii stau în case, îngîndurați. Da, sînt îngîndurați. Poate citesc în cartea deschisă din mîinile lor rînduri asemănătoare, poate-și privesc copiii mai liniștiți, mai cuminți. Orele se aud bătînd într-un turn vechi și sînt răgușite, obosite și vestesc seara.

În parc, pe o alee, se plimbă singur un tînar. Se plimbă de multă vreme. Privirile întîlnesc urmele pașilor vechi. Își potrivește pașii în ele. Parcă ar vrea să se lege de pămînt, să existe. E trist. Simte că se rupe ceva dintr-însul, ceva ce-i aparține de mult. Și vrea cu disperare ca urmele în care calcă să fie ale lui, să rămînă ale lui. În spatele său răsună o voce:

— Bună seara, Victor.

— Bună seara, răspunde el, cu spaima că urarea prezice apropierea întunericii care-l va dizolva. Ar fi vrut să audă "bună dimineața".

Dar nu e nimeni lîngă el, nu e nimeni în fața lui, în spatele lui. E atît de trist, că nici uimirea nu-l mai poate atinge. Sau n-o mai poate trăi. A rămas pe loc, țintuit în urmele unor pași vechi. Privirile lui parcă deosebesc totuși o siluetă în îngerare. Sau poate e o oarecare umbră a îngerării. Clatină încet din cap și spune în șoaptă:

— Dar eu nu vă cunosc, nu v-am văzut niciodată.

— Ne cunoaștem de mult, Victor, de la începutul începutului. Nu-ți amintești? Am fost împreună în Peștera Neagră, am, străbătut împreună saloanele de marmură din Castelul Laurei tale... Am numit-o împreună "fata în alb"... Am căutat înspăimîntați tanagralele celebre ale orașului vecin... Am trăit împreună momentele de groază de pe munte: teroarea albă... Am colindat, împreună, nu de mult, țărmurile mării în căutarea Palatului de cleștar...

— Dumneavoastră!? Dar nu v-am văzut. Nu v-am văzut nicăieri.

— Cu toate acestea am fost împreună cu voi, printre voi. Pretutindeni și întotdeauna. Nu v-am lăsat niciodată singuri.

— Aaaa! Acum știu cine sînteți. Cum să vă numesc? Cum să vă spun? Îmi pare atît de rău că sînt singur, că nu sînt și ceilalți aici, împreună cu noi.

— Nu te întrista și mai mult, Victor. Vor veni și ceilalți. Vrei să-i chemăm... Uite-i? Tic a și sosit, fără să-l cheme nimeni. Pînă se apropie el, pot să-ți spun în șoaptă. Mi-e drag, foarte drag. Numai să nu afle... Să nu-i spui.

— Credeți că nu știe... Tic?... Știe dinainte totul.

Sosesc pe rînd toți: Tic, Ursu, Maria, Dan, Ionel, Lucia, Laura. Și se apropie și alții. Dar de sînt atît de cuminiți? De ce sînt atît de tăcuți? Pînă și Tic, neastîmpăratul, a încremenit cu zîmbetul neterminat pe față.

— Am venit, spun ei. Ne-ați chemat și, ca întotdeauna v-am ascultat. Foarte, foarte rar am făcut altceva decît ceea ce ați dorit. Probabil că în acele clipe erați obosiți... Ce se va întîmpla cu noi?

— De cîte ori am auzit întrebarea aceasta, dragii mei!... Am vrut să discutăm... Înainte de...

— Înainte de... ?

— Înainte de a ne despărți...

Parcă totul se dizolvă în întuneric. Nu se mai vede nimic. Nici aleea, nici parcul, nici orașelul. Se aud numai vocile lor.

— Ne despărțim? Trebuie neapărat să ne despărțim? Din păcate noi nu putem face nimic. Trebuie să ne supunem. Dar ne doare cumplit despărțirea.

— Și pe mine. Poate chiar mai mult.

— Știm. Pentru că o simțim prin dumneavoastră... Deci n-o să mai fim. Nici Tic, nici Ursu, nici Victor... Nimeni, nimeni... Dar prietenii noștri, ce vor spune prietenii noștri?... Știți că avem prieteni?

— Prietenii voștri?! Dar ei există în voi... Așa cum sînt. Sau așa cum vor să fie... au fost și ei cu voi... Știți, nu-i așa?

— Știm. Dar ce vor spune? Oare îi veți convinge?

— De aceea v-am chemat aici. Ca să ne despărțim în fața lor. Pentru că, la urma urmei, ei hotărăsc viața voastră.

— Mă lăsați fără ei? Dar eu nu mai sînt nimic fără ei. Sînteți crud. Sînteți singurul om pe care nu l-am putut cuceri. Tocmai dumneavoastră!

— Trebuie să ne despărțim, dragul meu Ticușor. E tîrziu.

Noaptea se făcu și mai groasă, și mai adîncă. Nu se mai vedea nimic.

— Acuși se vor aprinde luminile și viața va erupe pretutindeni. Se vor vedea orașe, case, pămînturi, copaci, flori, culori. Și se vor vedea oameni. Viața curge, dragi cireșari. Nu știu cine dintre voi spunea: Sîntem o clipă din imaginația lumii... Acum ne despărțim, la fel cum ne-am întîlnit, în liniștea unei nopți. Poate că vă veți duce la prietenii voștri. Și simt nevoia să vă spun cu toată dragostea, în fața lor: Drum bun, cireșari!

Cireșarii ar fi vrut să răspundă altceva. Dar nu izbutiră decît să repete aceeași urare, adunîndu-și șoaptele într-un cor duios:

— Drum bun!

Sfîrșit

— *Ce se întîmplă cu mine? Parcă m-aș întuneca... Nu vreau! Eu în locul dumneavoastră aș mai găsi o vacanță, aș mai găsi un loc necercetat... Dac-ați ști cît v-am iubit!...*

— *Iar începi, Ticușorule? Nu înțelegi că nu mai sîntem în carte?...*